

מאיר העץ חלק ג'

	שער טו	שער הזיווגים
5	פרק א	שני מיני בחינות זיווגים יש באו"א דאצילות, שלים ולא שלים, וגם אלה נחלקים לב' בחי', וג' יחודים אל זו"ן
12	פרק ב	שוני בין זיווג שלים לתת מוחין לזו"ן דאצילות ותועלתו בעולמות בי"ע ללא שלים, ואפילו בזיווג לא שלים שהוא רביצת האם על האפרוחים יש ב' אופנים, שהם ב' בחי' הוי"ה אלקים, ושורש הזיווג או"א בחוורתא דא"א, וב' פעמים מ"ב, והם ג"ם וא"ם
17	פרק ג	סודות בפרשת שילוח הקן
20	פרק ד	בינה וג' תבונות
24	פרק ה	המשך הנ"ל ופירוט יו"ד ה"י, בינה תבונה, עולם הבא לעתיד לבא
26	פרק ו	המשך בינה ותבונה ושאינ דינים בבינה אלא רק בתבונה
		שער טז
		שער הולדת או"א וזו"ן
30	פרק א	ענין המ"ב זיווגים, וזיווג חיך וגרון
34	פרק ב	עוד בזיווג חיך וגרון, והשמות השייכים אליו
37	פרק ג	המשך הנ"ל וענין לידה לז' חדשים ולט' חדשים
40	פרק ד	זיווג פה דא"א לצורך או"א, והשוני בינם לז"א
46	פרק ה	ב' זיווגים בהולדת ז"א א' בא"א וא' באו"א וענין הדדים באיש ובאשה
50	פרק ו	סוד התלבשות או"א וזו"ן את א"א, וב' מזלות דדיקנא
56	פרק ז	סדר התלבשות ז"א את נה"י דא"א בגלגלתא דז"א
		שער יז
		שער ז"א
57	פרק א	סדר הלבשת ז"א את א"א
63	פרק ב	עיבור זו"ן
67	פרק ג	יצירת ז"א ממ"ה וב"ן, וכן כל פרצופים כלולים ממ"ה וב"ן ¹
72	פרק ד	הוי"ה אלהי"ם צו"ר, ז' הבלים, ד"ל
		שער יח
		שער רפ"ח
73	פרק א	רפ"ח ניצוצין מחיים הכלים אחרי שבירתם, שם הוי"ה פשוט, ומילוי וכו'
76	פרק ב	בחי' מילוי חשבון ופשוט בשמות הוי"ה, וניצוצין שנפלו מעסמ"ב בשבירה
80	פרק ג	עוד בענין הד' מילויים של ניצוצין שנפלו
81	פרק ד	רפ"ח ניצוצין דנה"י
83	פרק ה	ש"ך ושכ"ה ורפ"ח ניצוצין, וענין נער ונערה
88	פרק ו	יניקה
		שער יט
		שער אנ"כ
90	פרק א	אורות ניצוצין וכלים הנתקנים בעיבור ז"א
93	פרק ב	האורות שנכנסים בג' חדשים ראשונים של עיבור אינם האורות עצמם רק ג' המילויים כשנסיר מהם הפשוט
95	פרק ג	בחי' ק"ב

מאיר העץ חלק ג'

99	ענין אורות והניצוצין והכלים שהם ביסוד בינה ובמקום החתך וביסוד תבונה	פרק ד	
100	סדר והתחלקות השמות של מ"ה וב"ן בכל קומת הפרצוף	פרק ה ²	
101	בירור של עיבור ויניקה וגדלות דז"א וכן דנוק'	פרק ו	
103	חלקי נוק', ופנים ואחור שלהם, בזמן היניקה חלקי ז"א הם ז"ת וחלקי ג"ר הם בת י"ס, וחלקי מ"ה וב"ן בזו"נ	פרק ז	
104	איך עתיק א"א או"א וישסו"ת לקחו ממ"ה וב"ן	פרק ח	
106	מ"ה וב"ן ב עתיק ונוק' וא"א ונוק' או"א ישסו"ת זו"נ יעקב ורחל הקטנים ויעקב ולאה	פרק ט	
109	שמות אהי"ה הוי"ה ואלקים בכלים מוחין ובפנימיות וחיצוניות, וג' בחי' עיבור ז' ט' וי"ב וגדלות	פרק י	
			כ
			שער
			שער
			המוחין
111	בחי' אורות ניצוצות וכלים במוחין דז"א גם בעיבור וגם ביניקה וגם בגדלות	פרק א	
113	אנ"כ בג' חדשים ראשונים אמצעים ואחרונים של העיבור	פרק ב	
114	לידת מוחין דז"א דוגמת לידת ז"א עצמו	פרק ג	
116	כמה פרטים בז"א בקיצור נמרץ	פרק ד ¹	
116	שפע שז"א מקבל מאו"א בפירוט	פרק ה	
122	אורך ועובי שבז"א בעיבור ויניקה	פרק ו	
124	גדלות ז"א שהוא כניסת הנשמה ובחי' צל"ם שבו	פרק ז	
125	תוספת בגדלות, וגידול בצלמים ובכלים	פרק ח	
126	סדר כנסית הצלמים, וגידול זו"ן	פרק ט	
128	ביאור איך כל פרצוף לוקח ממ"ה וב"ן	פרק י	
129	בחי' פנים ואחור, ואיך אחור של עליון פנים של תחתון, ובזה תבין התלבשות המוחין	פרק יא	
131	גידול קרומים ומוחין ז"א	פרק יב	
			שער כא
			שער לידת
			המוחין
	הכפלת נה"י דאמא לצורך מוחין דז"א	פרק א	
134	השוני בין מוחין דז"א למוחין דנוק'	פרק ב	
137	למה הז"א לוקח הכתר שלו בת"ת דאמא שונה ממה שהנוקבא דז"א לוקחת את הכתר שלה בת"ת שבו	פרק ג	
			שער כב
			שער מוחין
			דקטנות
	מוחין דקטנות הם בחי' הדינים בבחי' שם אלקים מבחי' חיצוניות נה"י דאימא	פרק א	
141	גידול צדיקים כדרך גידול ז"א, ענין משה שמואל ומצות מילה	פרק ב	
146	כניסת המוחין בגדלות דז"א, וממילא ירידת מוחין דקטנות למטה	פרק ג	
			שער כג
			מוחין
			דצלם

¹ פרק זו פרטים קשי הבנה וכדאי ללמוד אחרי פרק ה'.

מאיר העץ חלק ג'

150	בחי' צ' ל' מ' דצלם דז"א שיוורד לו מאימא	פרק א	
153	מהיכן נעשה בחי' הכתר	פרק ב	
155	איך נעשה הכתר מנה"י דתבונה	פרק ג	
156	ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים מאחורי ז"א	פרק ד	
159	פרטים בענין מוחין דז"א	פרק ה	
162	גידול ז"א מו"ק לי"ס	פרק ו	
164	ג' חלקי ז"א: כתר מוחין וגוף	פרק ז	
165	כתר ודעת דז"א	פרק ח	
			שער כד
			שער פרקי
			הצלם
	גידול ז"א מטיפה עד מוחין	פרק א	
169	גידול ברוחב (עובי – עור בשר גידים עצמות) דוגמת גידול באורך	פרק ב	
171	כניסת חב"ד בז"א	פרק ג	
172	עוד בג' פרקין שהם ט' בחינות	פרק ד	
173	צל"מ בצלם בעובי	פרק ה	
174	המשך הנ"ל	פרק ו	
176	כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה בלבד ולא מכל הי"ס	פרק ז	
			חלק ב'
			שער כה
			דרושי
			הצלם
177	מוחין דגדלות דז"א ואיך הם בבחי' צל"ם. וצל"ם בחי' יה"ו וחב"ד. ובחי' דמות	פרק א	
189	סדר ירידת דעת התחתון דז"א הכולל ה"ח וה"ג	פרק ב	
194	סדר (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות, וה' מוצאות הפה, ואיך כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך	פרק ב	
198	סדר ירידת חו"ג והתפשטותם תוך ז"א 3	מ"ב	
201	י"ח כללי חסדים וגבורות	כללי	
		חו"ג	
211	יציאת הצלם מתבונה בשנים מגיל ו' עד י"ג	פרק ג'	
218	קיצור כל הנ"ל	פרק ד	
222	סיבת למה כתר דז"א נעשה משליש אחרון דת"ת דתבונה	פרק ה	
227	צ' דצלם שנעשית מנה"י דתבונה הג'	פרק ו	
230	אופן אחר בענין צלם דז"א	פרק ז	
231	כניסת מוחין דז"א מטיפת או"א כצל"ם וגידולו	פרק ח	
			שער כו
			שער הצלם
235	צלם הוא בחי' אמצעי בין אור נר"נ לגוף, ורמות שונות בעולמות ובנשמת האדם	פרק א	
237	עצמות וכלים הנחלקים לב' שהם ד' וביחס לצלם	פרק ב	
241	קבלת מוחין דזו"ן מאו"א	פרק ג	
244	עוד בענין מוחין דזו"ן שמקלבים מאו"א	פרק ד	
			שער כז
			עיבור

מאיר העץ חלק ג'

		יניקה ומוחין
244	ג' פרקין בכל ספירה פרטי	פרק א'
246	עוד בענין הנ"ל ואיך נעשו על ידי עיבור יניקה ומוחין וענין מח לב כבד	פרק ב'
248	איך כל בחי' נחלקת לג' וכן לי'	פרק ג'
249	איך כל הט"ס דז"א הם הצ' דצלם נכללים בנה"י ול' דצלם בחג"ת ומ' דצלם בחב"ד	פרק ד'
		שער כח העיבורים
250	ע"י עיבור במעי אימא ז"א הופך מבחי' רה"ר לרה"י ועי"מ בפנמיות (נשמות) וחיצוניות (עולמות)	פרק א'
251	עיבור י"ב חדשים ויניקה וגדלות	פרק ב'
254	עיבור פנימיות מוחין דז"א בז' חדשים	פרק ג'
254	פרטים בענין עיבורים	פרק ד'
257	גידול מוחין על ידי יניקה ואח"כ	פרק ה'

מאיר העץ חלק ג'

שער טו פרק א מ"ק
שער שני

שער הזווגים בזווג דאו"א ומצות שלוח הקן וכו' פרקים
שני² מיני בחינות זווגים יש באו"א דאצילות, הא' נקרא פנימי, הב' נקרא חיצוני, שהם
סוד הכלים והעצמות (נ"א או העצמות). וזהו בב' בחי'⁵, או כשהם פב"פ שוה, או בהרכנת
הראש כמבואר אצלינו. וב' בחי' אלו בפנימיות שהוא העצמות, וב' בחינות אלו בסוד החיצוניות
שהם (י' הכלים, הרי הם ד' בחי' זווג או"א, ועד"ז ד' בחי' כיוצא באלו זווג זו"נ. והנה לעולם
בחי' זווג חיצוני למלאכים⁶ וזווג פנימי לנשמות⁷. עוד יש בחי' אחרת בסוד הזווג, אם לברוא
נשמות חדשות, או לחיות הנשמות שכבר יצאו לחדש להם מוחין⁸. ואחר החורבן שאין זווג
לזו"נ להוציא נשמות חדשות, גם באו"א לא יש זווג לנשמות חדשות, וז"ס (הושע יא ט) לא אבא
בעיר וגו'⁴, באופן שעתה אחר החורבן לא יש זווג פנימי לא שוה בשוה ולא בהרכנת הראש, לא
באו"א ולא בזו"נ, וגם לנשמות ישנים ליכא אלא לחיות בלבד ולתת⁹ מוחין חדשים להם⁵.
מ"ב¹⁰ דע, כי יש ב' מיני זווג אל או"א: הא', בהיותן שניהן שוין למעלה במקומן שוין
בקומתן פב"פ, אשר זה נקרא בחי' זווג או"א עלאין. והב', הוא בחי' אמא רביעא על בנין (זהו
ז"ב קכז ע"א⁶) והוא כאשר אמא, הנה"י שלה, מתלבשין המוחין דז"א בתוכם⁷, ואח"כ מתלבשים

² מאחר וכל מה שכתוב כאן מוזכר עוד פעם במ"ב לכן הסברתי שם שהלשון יותר מובן.

³ ע' לקמן הערה 23

⁴ ע' לקמן הערה 29.

⁵ ע' פת"ש או"א יא וז"ל, ועוד מתחלק זיווג שלהם לב' מדרגות, א' נקרא זיווג שלים וא'
זיווג דלאו שלים. והיינו, כשהזיווג הוא ליתן מוחין לזו"נ מוחין גדולים שיהיה בכחם להוציא
נשמות חדשות בעולם, ואז הזיווג הוא מבחינת חכמה שבאבא עם אימא. והב' הוא כדי ליתן מוחין
לזו"נ לחיות העולמות או לחדש הנשמות הישנות שכבר יצאו, והוא רק מבחינת בינה שבו עם
אימא, והיינו כשחכמה נותן המוחין והטיפה לאימא בהארה מרובה זה נקרא שמאיר מחכמה שבו
שהוא סוד שמות מנוקדים, אבל כשנותן הטיפה בהארה מועטת נקרא שמאיר מבינה שלו לבדו
שהם אותיות בלי ניקוד. והענין, כי האותיות הם מבינה והנקודות מחכמה כמ"פ שהנקודות
הם הנפש והחיות של האותיות שאותיות לבד הם רק כלים בלא נפש כגוף בלא נשמה, כמו שאין
הברת האותיות ניכרת בלא נקודות כי אין דיבור בלא נקודות. וז"ס מ"ש רז"ל במדרש (איכה רבה
פרשה א פסקה א) שאחר חורבן בהמ"ק יושב ודומם, ולע"ל כתיב (ישעיה מ ה) ונגלה כבוד וגו' כי
פי ה' דבר, כי עכשיו בגלות זיווג דאו"א הוא בזיווג דלא שלים שהוא בלא נקודות בסוד זיווג
בינה לבד ולכן אין בו דיבור, מה שא"כ לע"ל שאז יהיה זיווג שלים, ואלו הב' מדרגות הם בב'
דרגין הנ"ל, בבחינת שווים בקומתם ובבחינת רביעא על בנין, שבכל א' יש ב' מדרגות הנ"ל.

⁶ ז"ל: ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת
ס' [תרגום: בזמן שהיא חזרה וישבה ורובצת על בניה למטה להניק אותם, כך היא עומדת בצורה
של אות ס']. ועי' אד"ז רצ ע"ב: אמאי אקרי תבונה ולא בינה, אלא תבונה אקרי בשעתא דינקא
לתרין, בגין ב"ן וב"ת דאינון ר"ה ההיא שעתא אקרי תבונה [תרגום: למה היא נקראת תבונה ולא
בינה, אלא תבונה נקראת בזמן שהיא מניקה שנים, לכן [כאשר הם] ב"ן וב"ת שהם ביחד ור"ה, אז
היא נקראת תבונה]. ועי' בהגר"א על ספד"צ יז ע"ג ד"ה ואח"כ, שהמדובר כאן הוא בז"א הנמצא
במדרגת יניקה. ועי' עוד בתיקו"ז כג ע"א. עי' שעה"ק עב ע"ד, שמשמע אפילו בזמן נתינת המוחין
דגדלות, אז הארת הנה"י דתבונה היא בבחינת אם הרובצת על האפרוחין.

עי' בהגר"א על ספד"צ טו ע"ב ד"ה וזה יקרא: בינה דהיא נחתא רביעא על בנין, ונכנסת בראשו
של ז"א ונעשית עצם מעצמיו, כידוע שנה"י דילה נעשין גופא דילה, כמ"ש בא"ז (דף רפט ע"ב)
ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא, ועייל ברישא דז"א ואתעביד חד מוחא, ומתמן
אתמשיך ונגיד בכל גופא, ואשקי כל אינון נטיעאן, הה"ד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ר"ל
הגן הוא ז"א כמ"ש שם (דף רצ ע"ב) ע"ש, וז"ש יקרא בשם יעקב שהיא נקראת בשמו, ע"כ.

לגבי הענין עצם מעצמיו, עי' לקמן מוחין דצלם פרק א, וכן פת"ש נתיב פרצוף ז"א פרק טו,
שירידת נה"י דבינה לז"א היא דווקא כאשר אין בנה"י דילה אור, שכן נסתלקו האורות של נה"י
למעלה ונשאר בהם אור מועט. וכאשר נכנסו נה"י דידה בז"א נעשית עצם מעצמיו. ועי' פת"ש
גדלות דז"א פרק א: נה"י דתבונה נעשה בבחינת גשר ובית קיבול וכלים מכילים להביאם לז"א, כי
כן סדר המאורות שיש בהם שהם עצם הדברים, ויש מהם מדרגות צינורות וכלים אמצעיים
שיביאו עצם הדברים מעליון לתחתון. ונמצא שמאחר שנה"י נתצמצמו באופן זה אשר יהיה דרך
ומעבר אל המוחין עצמם, לכן הם עצמם נעשים עצם מעצמיו ונטפלים ונקראים בשם ז"א, כי הם
שייכים אליו מאחר שנסתלק מהם עיקר ההדרגה אשר הוא למעלה מערכו של ז"א ונשאר רק מה

מאיר העץ חלק ג'

הנה"י דאמא תוך ז"א, ואז נקרא (דברים כב ו) ואם רובצת על האפרוחים, לפי שהיא יורדת למטה משיעור קומת (אבא) ¹¹ ומשפלת עצמה למטה ⁸. ואז היא ⁹ דומה אל הנוקבא דז"א כאשר היא ¹⁰ מזדווגת עם ז"א פב"פ בסוד ג' תחתונות שבו לבד כנודע ¹¹, וכן עתה היא אמא עלאה פב"פ עמו נגד חצי ת"ת התחתון ונה"י של אבא לבד ¹². ואז בהיותן כן, צריך שגם אבא ירכין ראשו וישפיל עצמו למטה כדמיון ז"א עם נוקבא בג"ת שבו כנ"ל ¹³. וזווג זה הוא זווג דיש"ס ¹⁴ ותבונה, וזכור זה ולא נצטרך לחזור ולהזכירו בכל פעם ופעם.

והנה זה הזווג הב' ¹⁵ נחלק לב' אופנים: הא', כאשר אמא מתלבשת בז"א לבד. והב', כאשר אמא {עה ע"ב} מתלבשת במלכות עצמה, נוקבא דז"א ¹⁶, ושניהן נקרא זווג אחד. והנה ההפרש שיש בין הזווגים הנ"ל הוא, כי בזווג (הא') ¹² הנ"ל, שהוא בהיותן למעלה שוין

(ש)שייך בערכו לבד, עכ"ל. ועי' שם פתח ו: סוד הנה"י דתבונה שבו ג"כ נה"י דיש"ס שהם נתרוקנו ונגעשו עצם מעצמו, עכ"ל. ועי' שם פנימיות וחיצוניות 'שמכנה נה"י אלה האחוריים דא"א. ועי' לש"ו כללים ח"א כג ע"א וע"ב, שהמה הופכים להיות עצם מעצמו של ז"א ואין מקבלים תיקונים מא"ס.

ועי' לש"ו כללים ח"א ל ע"ג, שהקשה, שמצד אחד כתוב שא"א מתפשטים עד סוף ז"ן, ומאיך גיסא מבואר שהמה קצרי קומה וא"כ לכאורה הדברים סותרים זא"ז שכן אינם יכולים להתפשט כשיעור קומת ז"א, וצ"ע. ומיישב, שהתפשטותם בתוך ז"ן היא גופא הופכתם להיות כעצם מעצמותם, ולכן בטלים לז"ן ולא נקראים בשם א"א וממילא אין נחשבת קומתם כלל.

⁷ כלומר שנה"י לבוש של המוחין. ועי' שעה"כ דרושי פסח א ז"ל: והנה ז"א אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה יש לו זמן קטנות וזמן גדלות, ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו הג' יהיו לו בחי' מוחין. גם נודע שא"א לו לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י דאימא, ואח"כ יתלבשו בתוכו. עי' לקמן מוחין דצלם פרק ח' שחיצוניות הכתר מאמא ופנימיות מז"א עצמו.

⁸ כלומר אז הבינה מערימה ירכין שלה למעלה וזה כדי לגלות בחי' הקצוות שהם שולטים על בחי' הקו האמצעי [הפיך ההנהגה הרגיל בג"ר אבל היינו ההנהגה הרגילה בז"ת]. והוא צמצום אורה הגדול שהוא אור דקו האמצעי אשר הוא עצמותית בה ומונע אותו שלא יאיר אלא לבסוף, ולכן יסוד שלה היא עושה הדעת של ז"א והוא למטה מהנה"ה שלה.

ואמר "משפלת", ור"ל על בחי' הקו האמצעי אשר בג' תחתונות שבה, שהוא היסוד אשר על ידו נעשה הדעת, הנה דוחקת בעצמה שלא להאיר בו אלא אחר הארת הקצוות שבה ולמטה מהם. ואמר "מרכנת", ור"ל על הג"ר שבה שהוא הראש שלה, וכן החג"ת שהוא הגוף שלה הנה מרכין ומטה אותם כמי שמרחיק ומסלק את עצמה מקבלת הארת המזלין הכלולה בו, וכדי שתוכל לפעול ולהאיר בבחי' הקצוות שבה (ביאורים ח"ב קז ע"א).

הגם שכאשר היא רובצת עליהם הרי היא מגין עליהם אך עכ"ז אינו מספיק הגנה הזאת אלא רק להגן על האור דפנים שלהם לבד שלא יוכלו החיצונים לינק גם מהאור דפנים שלהם אבל אינו מועיל הגנה להגן גם על האור דאחוריים שהם דינים גדולים (ביאורים ח"ב יא ע"ב), וכל זה שייך כל זמן הגלות (דע"ה ח"ב קכה ע"ד), ועי' לעיל ח"א הערות 797-802.

⁹ היינו האמא בזיווגה אבא.

¹⁰ נוק' ולא אמא.

¹¹ עי' שער א"א פרק יג ושער הפרצופים דרוש ה' ופנימיות וחיצוניות פרק ג', ושער הכוונות דרושי חזרת העמידה דרוש א ודרוש ב, ולקמן במ"ב.

¹² עי' לקמן שער כה דרוש ח: אמא עילאה לא מתפרשת לעלמין מאבא, בסוד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, תדיר ולא פסיק, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א יתבטלו זווג א"א, כי אחר שהיסוד שלה סתום ברישא דז"א, היאך תוכל להזדווג עם אבא. לכן מה היא עושה, חוזרת למציאותה הראשון ונחלקת לב' חלקים, שהם בינה ותבונה. והנה נה"י של אימא עילאה נעשה מהם פרצוף תבונה כולה, ומחצי אמא עילאה נעשה פרצוף אחד עליון ונקרא בינה. ואז באותו בינה עילאה נתקיים קרא ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ולא אתפרשו לעלמין, כי נעשה לה נה"י חדשים למעלה מן התבונה. ואז נמצא תבונה נעשה מבחי' הראשונים דנה"י בזמן שהיה פרצוף אחד, והנה"י ראשונים מתחלקים כל אחד ואחד לג' פרקים, ג"ר נעשו חב"ד של תבונה, וג' אמצעים חג"ת שלה, וג"ת נה"י שלה.

¹³ עי' לקמן שער מז פרק ג' שזה זיווג א"א בהתלבשותם תוך ז"א.

¹⁴ כלומר חלק התחתון דאבא הוא יש"ס, וזה שונה מהרכנת הראש בא"א (עי' שער א"א פרק יג ויד).

¹⁵ כלומר דיסוד"ת.

¹⁶ עי' ענינו פרק ב' פיסקא ד"ה והנה כאשר. אבל עי' רש"ש בהגהות השמש, שער טו סוף פרק א' וכן הוא בנהר שלום יד עד ד"ה והנה נודע כי שני מיני, שלא מביא זיווג כזה.

מאיר העץ חלק ג'

בקומתן¹⁷, זהו עיקר הזווג שלהם האמיתי. אבל זווג הב' נקרא זווג לפרקים של מקרה¹⁸, והוא כאשר גברו עונות של התחטוניה ואין בהם כח לקבל השפעה העליונה, אז צריכה האם העליונה למעט אורה כדי שנוכל (שיוכלו)¹³ לקבלו. ואז יורדת למטה להיותה רובצת על בניה, כדרך העוף והנשר המתרחפת על בניה שלא יטרפוה עופות נכרים, ורובצת עליהם לשומרם. ואז הוא בזמן שהבנים צריכין לאמם שזה מורה חולשה שבהם, עד שצריכין שאמא תרכיץ עליהן לשומרן, ואותו הזווג הנעשה אז נקרא זווג לפעמים של מקרה. והרי נתבאר ב' מיני זווגים שיש לאו"א בבחי' עצמן מה שינוי יש בהם.

ועתה נבאר ב' מיני זווגים בבחי' הזווג עצמו¹⁹, מהו התכלית וההפרש שלו. הנה זווג אחד הוא נקרא זווגא שלים²⁰ כנזכר זוהר פרשת אחרי (דף סא ע"ב²¹), והזווג הב' נקרא זווגא דלא שלים²². וביאור הדברים הוא כי זווג שלים הוא כאשר תכלית הזווג הוא כדי להוריד עטרות ומוחין אל הבנים זו"נ, כדי להוציא נשמות חדשות ע"י זווגם של זו"ן עצמן. וזווגא דלא שלים הוא כאשר תכלית הזווג הוא כדי להוריד חיות ומזון אל העולמות מה¹⁴ שהוא מוכרח, בעת

¹⁷ היינו או"א בשלימותם.

¹⁸ זה לא עיקר הזווג ולכן נקרא מקרה, וע' לקמן שער הזווגים פרק ג' שזה מלשון הפסוק (דברים כב ו) כי יקרא קן צפור.

¹⁹ כלומר בזיווג בכל מקום שהוא.

²⁰ ע' לעיל שער או"א ח כלל ג' וז"ל, כשמזל ה"ג הוא לבדו משפיע באו"א ומזדווגין על ידו, אז נקרא זווגא דלא שלים, וכאשר ב' מזלות משפיעים זה באבא וזה באמא ומזדווגין על ידם אז נקרא זווגא שלים.

²¹ וז"ל, ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטריו בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן (זווגא) בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט ואשתכחו ברעותא דלא מתפרשן תדירא חד מחד. כדן נפקין מבויעין ונחלין ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין כדן כתיב בעטרה שעטרה לו אמו. ובההוא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדן הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא, עכ"ל.

תרגום: בא וראה כתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, הנהר הזה התפשט לצדדיו, בשעה שמזדווג עמו בזווג שלם העדן הזה (זווג), באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו שנאמר נתיב לא ידעו עיט, ונמצאו ברצון שלא נפרדים תמיד אחד מאחד, אז יוצאים מעיינות ונחלים ומעטרים את הבן הקדוש בכל אותם הכתרים, ואז כתוב בעטרה שעטרה לו אמו, ובאותה שעה ירש אותו בן ירושת אביו ואמו, ואז הוא השתעשע באותו עונג ותפנוק. ולענין אחסנתיה דאו"א עי' אד"ז רצב ע"ב ושער המלכים פרק ו.

²² ע' פת"ש או"א יא וז"ל, והוא סוד זיווג יש"ס ותבונה שהיינו שהזיווג הוא מנה"י שלהם לבד שהם מקטינים ומצמצמים אורות שלהם שיהיו מתלהטים יחד רק בערך אור של נה"י שלהם לבד, והוא בעת שאין ז"א שלם שצריך לאמו וצריכה שתרכיב עליו לשומר, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו וגו'. והיינו, שבעת שעונות גורמים ונמצא קטרוג הסט"א תובע דין להחריב העולם ח"ו, וקטרוגו נוגע למעט ולגרום בלבול בסידור המדרגות של ז"א שהם מתפעלים ע"י התחטוניה, וצריך שאימא תשפיע מכהה שהוא האור הגורם ביטול הסט"א והוא מגרש אותם שלא יוכלו לקטרוג, והוא בסוד סוכת שלום דפרישת גדפהא וז"א חוסה בצלה, ע"כ.

והוא רק מסוד ו"ק (ביאורים ח"ב עה ע"ד, וכן קז ע"ב), והוא סוד קטנות (דע"ה ח"ב קכה ע"ד), כלומר אב"א וזה הזיווג ללא הארה של נביעו דא"ס והדעה עילאה כלומר ללא תיקון הפרצוף ולכן בגלל שבאצילות עצם האצילות הוא ו"ק ותיקונו ב"ס זיווג לא שלים הוא ב"ק ושלים הוא ב"ס (ביאורים חב סח ע"א), כלומר זיווג של החיצוניות של הפרצופים, שאין זיווג אחוריים אלא רק פב"פ וכאן זה פב"פ של האחוריים (כללים ח"א קג ע"ד).

עי' ביאורים ח"ב ע ע"א: והעיקר בזה הוא, כי גם המציאות והגילוי דאור הדעת עלאה אשר בכל מדרגה ומדרגה הנה הוא ג"כ בערכין, וכן הוא עד"ז הזווגא שלים ודלא שלים, כי מה שנחשב במדרגה זו לגילוי אור הדעת עילאה ולזווגא שלים, הנה הוא למדרגה העליונה ממנה להעלם האור ולזווגא דלא שלים. ור"ל כי הנה מאחר שנתקן האצילות ומאז ולהלאה הנה נמצא באמת תמיד הגילוי דאור הדעת עלאה בההתפשטות הב' דלעקודים, והוה כל הזווגים שם בבחי' זווגא שלים תמיד, ולכן נתייסד לזה שם כל כלילות אור המלכות כולה בהיסוד ע"ד שהוא בהמזל תחתון ונקה, כי הם שם ושם בבחי' צדיק וצדק דלא מתפרשין לעלמין. אמנם כל אותו הגילוי דאור הדעת וכל אותו הזווגין שלים, הנה נחשב כ"ז במדרגת ההתפשטות הא', אשר כל קבלת ההתפשטות הב' הוא ממנו. הנה נחשב כ"ז אצלו להעלם אור הדעת ולזווגין דלא שלים, ולכן עומד שם בכל המשכת השפע הזה אשר הוא לא נפסק ממנו לעולם, הנה עומד בו אז אור המלכות רק למטה מהיסוד ובפנ"ע. @מובן?אולי הארה הבאה.

מאיר העץ חלק ג'

בריאת העולם¹⁵, וצורך להם, וגם לתת כח (נ"א מוחין)¹⁶ לזו"ן שיזדווגו ויולידו נשמות ישנים שכבר נבראו בעת בריאת עולם ולחזור לחדשם²³. ופי' הענין יתב' לך בהקדמה שנבאר לך בענין נשמות חדשות וישנות במקומו בדרוש הגלגולים פ"ד²⁴.

ואמנם ענין שינוי ב' זווגים אלו, כי כאשר מזדווג אבא עם אמא ע"י חכמה שלו, שהם סוד הנקודות²⁵ כנודע²⁶, כי כל השמות שיש בחכמה הם בנקודות, אבל אותיות השמות שהם

²³ ע' מול"מ פ"ד אות כא ואות יב (לש"ו).

תמצית דבריו באות כא: מצינו בפה דא"א ב' זיווגים בפה, זיווג דחיק וגרון וזיווג דחיק ולשון ושיניים [וה"ה בפה דא"ק ואכ"מ].

הזיווג דחיק וגרון הוא זיווג נעלם מאד, כי חיק וגרון הם בבחי' או"א עלאין שבפה, ונמשכים מאורא ומו"ס. כך, שהחיק וגרון הם חו"ב, והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם. מזיווג זה יוצאים ב' בחינות, הא' פנימי והשני חיצוני: החיצוני הוא חיות העולמות, והפנימי הוא הנשמות העליונות. הבחינה דחיות, עניינו הנהגת הטבע, ודרכו להיות בהסתר והוא תדיר, ואילו בחינת הנשמות הוא בחינה של הנהגה הניסית, והוא באתגליא ואינו תדיר. מבחינת הנשמות יוצאים שני מיני נשמה פנימיים, ה"ה נשמת הצדיקים ונשמת המלאכים המלמדים אותם תורה (ע"י זהר בראשית נה ע"ב ולז ע"ב), [ועל אף שנשמת הצדיקים למעלה מהמלאכים הרבה אמנם מאחר שהם מלובשים בגוף לכן צריכים הת"ח לקבל דרך המלאכים].

הזיווג הב' הרי הוא חיק שיניים ולשון, וזיווג זה הוא בסוד דיבור. והוא בבחי' ישו"ת שבפה. כלומר בעת תיקון מעשה התחונות, והוא זיווג חיצוני יותר מאשר זיווג דחיק וגרון, ולכן אין יוצאים מזיווג זה אלא נשמות התחונות בלבד. והוא באתגליא ואינו תדיר, שכן אינו בא לידי מעשה אלא בשעת הדיבור. והנה נשמות אלו אף הם יוצאים בשני מינים כעין הזיווג הראשון, ואף כאן הוא נבחן בפנימי וחיצוני: נשמות רוב בני האדם והוא הפנימי, ונשמות המלאכים החיצוניים הרי הם השרים הממונים על כל מיני שפע שבעולם הזה - והוא החיצון.

והנה לכל אחד משני הזיווגים הנ"ל יש שני בחינות של זיווג, דהיינו זיווג פנימי דהיינו ג"ר (חכמה ובינה ע"י הדעת) והוא זיווג דאו"א עלאין (ואז כולל ז"ת ואכ"מ), וזיווג חיצוני דהיינו ז"ת (ר"ק ומלכות) והוא זיווג ישו"ת. מה שנתבאר שנשמות העליונות נובעות מפנימיות דחיק וגרון, הכוונה לזיווג ג"ר דחיק וגרון, ושפע החיות דהעולמות נמשך מהחלק התחתון דהיינו מהז"ת דחיק וגרון.

לפי היסודות הנ"ל נמצא לפעמים בדברי האר"י שאו"א עלאין לא מתפרשים, אבל ישו"ת לעתים מתפרשים זה מזו, ופעמים אומר להיפך. ועניינו לאור האמור, שכן הז"ת דאו"א עלאין תמיד בזיווג, ולכן אפשר לומר שאו"א תמיד בזיווג ואז הישו"ת שאינם תמיד בזיווג כוונתו חיק שיניים ולשון. אבל מאחר שהו"ק דזיווג דחיק וגרון הוא עצמו בחי' ישו"ת דאו"א עלאין (ע' לעיל שער או"א פרק ח כלל ה') אפשר לומר שישו"ת תמיד בזיווג, ואז הג"ר יקרא או"א, שכן הם עצמם לא תמיד בזיווג.

ואות יב: @ is this clear here? לכאורה משמע מדבריו שגם בחי' השפע דחיות דכתר הופך אחוריו למטה ונפסק וקשה מאד, אלא השפע אשר לצורך החיות הוא מבחי' החיצוניות ואחוריים וכן הוא ג"כ רק מהגילוי דהט' שרשים התחונות אשר מאחר הכתר ולמטה, והשפע אשר לצורך זיווג הוא מבחי' הפנימיות, והוא כולל הגילוי דהשורש דכתר עליון עצמו, והשפע דחיות אינו נפסק לעולם, אך השפע דהזיווג אשר הוא מהפנימיות ומגילוי השורש דכתר עליון הוא רק לפרקים, ומש"כ שהכתר הופך אחוריו למטה, ר"ל שאינו מתגלה ומשפיע גם הוא אלא רק מהחיצוניות שוב לבד המוכנה בשם אחוריים.

שפע דחיות נמשך רק ממדרגת העליון לבד ושפע דזיווג נמשך מלמעלה למעלה עד הנביעו דאור א"ס, וע"ז התחתון עולה למעלה מדרגתו, ולכן אחרי דברינו שעצם עולם העקודים היא ט' ספירות דוגמת ז"ת דאצילות, לכן כדי חיות נמשך מהחכמה ולמטה, ולצורך הזיווג היא למעלה מזה, ולכן נחשב שבא הארה מפניהם של הט' תחונות אפילו בתור חיות, אבל השתתפות הכתר מחויב שהרי כל שפע בא מא"ס למעלה למעלה אלא כשזה בתור חיות זה רק בא מאחוריים, ע"כ.

אור העיקרי הוא מהחיצוניות דאור עליון והתוספת מהפנימיות דאור עליון, כי רק בזיווג הפנימי יש התגלות האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה הזיווג התמידי דוגמת נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד).

²⁴ פי' ספר הגלגולים וז"ל: נשמות אדה"ר כוללת מן נפש דעשיה עד רוח דאצילות כן אותם הנשפות שלא נכללו באדה"ר הם ע"ד זה ואלו הנשמות לא יבואו לעולם רק עד אלף השביעי כנז' בזהר שמות (דף ו) ונמצא כי כמו שבאותם נשמות שנכללו באדה"ר יש בהם נרנח"י זה למעלה מזה כן אותם הנשמות שלא נכללו באדה"ר הם ממש ע"ד זה ובאלף השביעי יתעטרו אלו הנשמות שנכללו באדם הראשון באותם הנשמות.

²⁵ הזיווג שבסוד האותיות הוא, שכאשר הפרצופים מזדווגים בבחי' המלבושים והוא בחיצוניות, ואז הבחינות הפנימיות מתעלמות ואינן משתתפות וזה נק' זיווג דאחוריים שהוא

מאיר העץ חלק ג'

בבינה אין בהם ניקוד²⁷. והנה כשמזדווג אבא עם אמא מבחי' חכמה שלו אשר השמות הם מנוקדים, אז הוא זווגא שלים שהוא זווג חכמה עם בינה. אבל כאשר הזווג הוא מבחי' בינה דאבא²⁸ שהם שמות בלתי ניקוד, אז נקרא זווגא דלא שלים, כי נקרא זווג בינה עם בינה. כי הרי אין אבא מזדווג עם אמא אלא בבחי' בינה שבו, והבן מאד. והנה זו היא משארז"ל²⁹, נשבע

אב"א (והנה על אף שכל הזיווגים הינם בסוד פב"פ, אמנם מאחר שזה נעשה רק בבחינת החיצוניות שבהם נחשב הדבר כאילו הוא זיווג באחוריים שכן כל החיצוניות נקרא בשם אחוריים). וזיווג זה אין נמשך כי אם שפע הקיום שהוא חיות העולמות שלא יחרבו. ויש כאן ג"כ עיבור ויניקה בחיצוניות, ובכך המוחין מחדשים את הנשמות הישנות שנאצלו בבריאת העולם. הזיווג הפנימי הוא זיווג דפב"פ, ומזה נולדות נשמות חדשות ממש, שלא נאצלו בבריאת העולם, אם כי אין זיווג זה נעשה אלא לעתיד לבא (ביאורים ח"א נו ע"א). ועי' עוד כללים ח"א קה ע"ב כל הנשמות הכלולות באדה"ר המה רק אלו העתידות לצאת בו' אלפי שנין דעולם הזה, אמנם יש מין אחר של נשמות שלא היו כלולים בו, והם נאצלו בעת הנקודות, (ולא מספר זה של נשמות), והמה מלכי יושר הנשפעים מאבא דא"ק, והם לא נתקנו עדיין באור המ"ה אלא תלויים היו במעשי אדה"ר, והם הנשמות החדשות העתידות להיות, והם יתקנו ויצאו רק בעולם הבא, ועי' ביאורים ח"ב יב ע"א שזהו החילוק בין זיווג בחול לזיווג בשבת.

²⁶ עי' תיקו"ז ט ע"א: דכל נקודי מחכמה עלאה מתפשטאן תשעה עד מלכות וטעמי מכתר.

²⁷ מוחין דחכמה המה בבחי' חיה והוא נשמה לנשמה ומוחין דבינה המה בחי' נשמה. והנה בכל גוף יש ג' כלים לנר"נ, הרי הם מוח, לב וכבד. אם כן, יש כלי לנשמה להתלבש בו הרי הוא המוח, ואילו החיה אינה מתלבשת בגוף, והיא למעלה מהגוף ואיננה כי אם אור בלבד. לכן, כשהזיווג הוא בבחינת חכמה דא"א, הוא נקרא זיווג פנימי, והוא זיווג פב"פ. אמנם הזיווג שבבחינות בינה דא"א הוא בבחי' גוף ונקרא זיווג חיצוני בערך לזיווג דחכמה, והוא נקרא ע"ש זה זיווג אב"א. [פשוט שבכל זיווג פנימי כלול זיווג חיצוני, אמנם אין הכרח שיהיה כך גם להיפך] (ביאורים ח"א נו ע"ב). ונ"ל שבבחינות בינה הנזכרים כאן המה בבחינת בינה תתאה דהיינו ישס"ת, ויש מקום לסברא זו לעיל שער יד פרק ג'. ועי' עקודים פרק ב' שאי אפשר זיווג ללא מוחין דחיה שהם חכמה. עי' טנת"א ג' וז"ל: והנה הזווג שבסוד האותיות (והוא) וזה (הוא) להחיות העולמות, ובסוד הנקודות (והוא) וזה (הוא) לנשמות. והענין כי זווג הנקודות הם חכמה דאבא עם חכמה דאמא, והאותיות הוא בינה דאבא עם בינה דאמא, (והנה ל"ג) כי ב' מיני זווגים הם, א' להחיות העולמות, וא' לנשמות, וגם (החיות ל"ג) אותו זווג דחיות יועיל לחדש הנשמות ישנות שנאצלו בבריאת עולם.

זיוג שלים עם ניקוד, וללא ניקוד זיוג דלאו שלים.

²⁸ כלומר ישס"ת, ע' הערה הקודמת.

²⁹ תענית ה ע"א וע"ש וזהר נשא קמז ע"ב ואתחנן רסב ע"ב ובפ' ויחי רלא ע"א ובתיקונים סוף תיקון נ' (צח ע"א) (לש"ו).

וז"ל הזהר נשא, תניא כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דעלאי לא מתברכי אלא בגיניהון דישראל הוא שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר בקרבך קדוש ולא אבא בעיר כלומר כל זמנא דשכינתא הכא בגלותא שמא דלעילא לא אשתלים. וכל תקונין לא אתקנו כביכול אשתאר שמא קדישא חסרא, עכ"ל. [תרגום: כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שעליונים ותחתונים, לא מתברכים אלא בגלל ישראל. שלמדנו, אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה, עד שיכנסו ישראל בירושלים של מטה, שנאמר "בקרבתך קדוש ולא אבוא בעיר", כלומר כל זמן שהשכינה כאן בגלות, השם שלמעלה לא נשתלם, וכל התקונים לא נתקנו, כביכול נשאר השם הקדוש חסר]. כלומר הכניסה בירושלים של מטה היא שכלל ישראל נכנסים בירושלים של מטה [והוא הכתוב בזהר בראשית].

וז"ל הזהר ואתחנן, ת"ח ירושלם וציון דינא ורחמי ואע"פ כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש ולא אבא בעיר נשבע קב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו'. אימתי א"ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא, עכ"ל, והוא החזרת מלכות בית דוד למקומו.

תרגום: בא וראה ירושלים וציון דין ורחמים ואף על פי כן כתוב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה וכו' אימתי אמר רבי יהודה כשתחזר מלכות בית דוד למקומה למטה.

וז"ל התיקו"ז, אינון ה"ה דצריך לאחזרא י' לגבי ה' דאיהו מקום דלעילא ולאחזרא ו' לגבי ה' דאיהי מקום דלתתא בגין דקודשא בריך הוא אומי דלא יחזיר לה' דלעילא עד דיחזיר לה' דלתתא ורזא דמלה לא אבא בעיר וגו' והא אוקמהו.

תרגום: הם ה"ה שצריך להחזיר י' לה' שהוא המקום שלמעלה ולהחזיר ו' לה' שהיא מקום שלמטה משום שהקדוש ברוך הוא נשבע שלא יחזיר את ה' שלמעלה עד שיחזיר את ה' שלמטה וסוד הדבר לא אבא בעיר וגו' והרי פרשוהו.

מאיר העץ חלק ג'

הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה, שהוא זווג או"א, עד שיכנס בירושלים של מטה, שהוא זווג שלים דזו"ן לגמרי. גם מצינו בזוהר באדר"ז (רצ ע"ב) דאו"א לא מתפרשין לעלמין והיו זווגיהו תדיר³⁰. והנה מצינו במקומות רבים דאמא מתתרכת³¹ מעל בנין, ואין לה זווג כנזכר בתקונים (ב ע"א) על (דברים כב ז) שלח תשלח את האם, וע"פ (ישעיה נ א) ובפשעכם שולחה אמכם³². אבל הענין מובן עם הנ"ל, כי זווג השלים שהוא זווג דאו"א בבחי' חכמה שהם {עה ע"ג} הנקודות, זה נפסק בעונותינו מימות החורבן³³. וכמ"ש פ' פקודי (דף רנ"ג ע"א) על היכל אהבה, כי מן החורבן ואילך לא נכנסו שם הנשמות חדשות³⁴, אמנם זווגא דלא שלים, שהוא לחדש נשמות ישנות או להחיות העולמות אין זווג זה נפסק לעולם.

וז"ל הגמ' תענית, ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק מאי דכתיב בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר משום דבקרבך קדוש לא אבוא בעיר אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה ומי איכא ירושלים למעלה אין דכתיב ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו.

וע' בהגר"א על ספד"צ ב ע"ב וז"ל, (תענית ה ע"א) שאין נכנס בירושלים של מעלה עד כו', וז"ש בתז"ח (דף כז ע"א) ובזמנא דהוה תהו אמר אלקים לנח כו' ודא ממלל על סוף יומיא כו', וכמ"ש על ב' אלפים שנה בלא תורה, ב' אלפים תהו וב' אלפים תורה וב' אלפים ימות המשיח (חלק צז ע"א ע"ז ה ע"א), כי התורה נסתיים ונעלם בסוף ד' אלפים שנה כידוע, ובעונותינו כו' שיצאו אין תורה ואין משיח הוא תהו בגלות שאין זיווג.

³⁰ עי' לעיל הערה 23.

³¹ לשון גירושין ע' תיקו"ז א ע"ב.

³² ז"ל: לית צפור אלא שכינתא דאיהי מתתרכא מאתרהא הדא הוא דכתיב (דברים כב) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך את לרבות שכינתא תתאה האם שכינתא עלאה הדא הוא דכתיב (ישעיה נ) ובפשעיים שולחה אמכם דתרוייהו אתתרכו מאתריהון ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין חד מבית ראשון וחד מבית שני.

תרגום: אין צפור אלא שכינה שהיא מגורשת ממקומה, זהו שכתוב "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך" (דברים כב ז). "את" לרבות שכינה תחתונה, האם, שכינה עליונה, זהו שכתוב "ובפשעיים שולחה אמכם" (ישעיה נ א), ששתייהן גורשו ממקומן, ולכן "שלח תשלח", שני שלוחים, אחד מבית ראשון ואחד מבית שני.

ועיי"ש בביאור הגר"א ז"ל: חד מבית ראשון - שאז בבית ראשון שכינה עילאה שרתה בישראל ובבית שני שכינה תתאה כידוע (זהר ח"א רנג ע"ב).

ועיי"ש דף כד ע"ב: ובגין דא שלח תשלח לקבל נפש ורוח את האם לרבות נשמתא דאתמר בה ובפשעיים שולחה אמכם.

תרגום: ומשום זה "שלח תשלח" כנגד נפש ורוח, "את האם" לרבות הנשמה, שנאמר בה "ובפשעיים שולחה אמכם" (ישעיה נ א).

ז"ל הגר"א: האם לרבות נשמתא כו' - שהיא אם של רוח ונפש כידוע: דאתמר בה כו' - כידוע בעת שהאדם חוטא מסתלק הנשמה ולא נשאר אלא רוח ונפש.

³³ עי' שעה"כ ק"ש פרק ג': ז"ס הגלות כי בזמן החרבן לא יש למעלה מוחין אלא בעת התפלה בלבד, ואח"כ הם מסתלקים שלא יגיע בהם הפגם. ועיי"ש דרוש ו' (כב ע"ד) משא"כ בזמן בהמ"ק, שאז תמיד היו זו"ן שלמים במוחין דגדלות שלהם. ועי' ס ע"א: עוד יש הפרש ושינוי אחר בין חול לשבת דע כי בתחיל' היתה הנקבה אב"א עם הזכר ואח"כ ננסרה וחזרה עמו פב"פ ונזדווגו יחד ואחר שחטא אדם חזרה באחורי ז"א כמתחיל' והנה אחר החרבן בימי הגלות עומדת עמו אב"א חוץ בזמן התפלה כי אז עי' תפלותינו אנו גורמים להם לחזור פב"פ בברכת אבות בתיבות מלך עוזר ומושיע ומגן כמבואר אצלינו ואחר התפלה תיכף חוזרת לעמוד אב"א והנה חסידים הראשונים היו שוהים שעה א' קודם תפלה ושעה א' אחר תפלה כדי לעכב הארה הגורמת להם לעמוד פב"פ שעה א' אחר התפלה ולא תחזור תיכף אל האחור אבל בשבת אז תמיד עומדים פב"פ אלא שיש להם עליות. ועי' לקמן שער מיעוט הירח ב' שבזמן בית המקדש גם בימי חול היו פב"פ.

³⁴ וז"ל, ומימא דאתחרב בי מקדשא לא עאלו הכא נשמתין אחרנין, וכד יסתיימון אלין, היכלא קיימא בריקנייא, ויתפקד מלעילא, וכדין ייתי מלכא משיחא, ואתער היכלא דא לעילא, ויתער היכלא לתתא.

תרגום: מיום שנחרב בית המקדש לא נכנסו לכאן נשמות אחרות וכשיסתיימו אלה ההיכל עומד בריקנות ויפקד מלמעלה ואז יבא מלך המשיח ויתעורר ההיכל הזה למעלה ויתעורר ההיכל למטה.

עי' שעה"ג הק' ו: אין בנו כח בכל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות, אותם שהם מן הבי"ע, שהם סוד נשמה רוח נפש כנודע. אבל לעתיד לבא אחר התחיה, יבואו נשמות חדשות יותר מעולות, שהם מעולם האצילות והם מבחי' הנשמה דאצילות שהיה לאדה"ר, הנקראת בשם זיהרא עילאה, וכו' וז"ס מ"ש בס"ה פרשת פקודי (דף רנג ע"א), שמיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו

מאיר העץ חלק ג'

ודע, כי העולה מכל זה כי ב' מיני זווגים הם, כל א' כלול מב' זווגים, כי הנה הזווג העליון שהוא בחי' (בהיותה)¹⁷ למעלה במקומה, יש ב' (מיני) זווגים, דלא שלים זווג שלים. ובזווג הב', שהוא בהיותה למטה בסוד הרביצה על האפרוחים, יש בו ב' זווגים הנ"ל זווגא דלא שלים זווג שלים³⁵.

מ"ב מדרוש שלוח הקן תבין שיש ג' (מיני) יחודים אל זו"ן הנקרא נ"ר³⁶, והם: הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אלהי"ם, הוי"ה אדני³⁷, והם נגד ג' פרצופים שיש (בנוקבא דז"א) בזו"ן: א', י"ס דאחוריים שהם עיבור שלה³⁸ בעמידה דלחש, שהיא למטה בנה"י שבו, שהוא ג"כ פרצוף שלם דעיבור, ואז חיבורם פב"פ נקרא הוי"ה אדני. וכשהזווג פב"פ בסוד פרצוף שלו דיניקה עם פרצוף שלה דיניקה, שאז הוא {עה ע"ד} נקרא חג"ת דז"א, ואז היא עולה עד שם ג"כ, בחזרת עמידה, אז הוא חיבור הוי"ה אלקים. וכשהזווג פב"פ בסוד פרצוף גדלות שבו עם פרצוף גדלות שבה שאז נקרא חב"ד דזעיר אנפין, ועלתה עד שם, אז הוא חיבור הוי"ה אהי"ה, שכבר הוא³⁹ בחי' בינה הנקרא אהי"ה שלימה ביי"ס דגדלות, ואז הוא בעת נפילת אפים שנבקע היסוד (דאמא) בועבור, או נ"ל שאינו אלא בשחרית דשבת. ועיין במקומו ותראה כי כל עמידה דלחש וחזרה דחול בשחרית יש זווג, וא"כ איך [אמר שאין] זווג אלא בנפילת אפים. ובזה מתורץ כי בכל א' יש זווג, אלא שהזווג עליון הוא בנפילת אפים, ואינם דיעקב ורחל הקטנים דלחש, והבן מאד⁴⁰.

נשמות בהיכל האהבה. כי אלו החדשות דפנים בפנים מן עולם האצילות, לא נכנסו שם. אבל הנשמות שמן הבי"ע החדשות, אפשר שיבואו אפילו בזמן שלאחר החרבן.

³⁵ זיווג שלים תחתון לא נתבאר הכא, ע' נה"ש טו ע"א וע' עוד הערה 23.

³⁶ שהוא גימ' של הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אלקים, והוי"ה אדני, עי' שעה"כ דרושי העמידה דרוש ו'.

³⁷ עי' סידור הרש"ש שכל מקום שמכוונים זיווג חיצוני דאר"א מכוונים ג' כוונתו אלה, והם הוי"ה אהי"ה בג"ר, הוי"ה אלקים בר"ק, והוי"ה אדני בנוק'.

³⁸ היינו אחוריים הוא בחי' התחתון, והוא הנה"י, והוא מוחין דעיבור, עי' שעה"כ עט ע"ג, וצ"ע אם יש מקור יותר טוב.

עי' פע"ח: ודע כי יש בה ג' יחודים א' נגד נה"י כי עד שם מגיע קומתה לבד ובזה היחוד הוא הוי"ה אדני ולפעמים הוא נגד החזה ואז הוא הוי"ה אלהים ולפעמים הוא עד הכתר שלו ואז הוא הוי"ה אהי"ה

ועי' שעה"כ (&): וזהו מה שמצאתי בקונטרס אחר, כי ההויה הא' שעם אהי"ה תהיה במילוי וידין דע"ב, וההויה הב' שעם אלקים היא דס"ג, וההויה הג' שעם אדני היא הויה דמ"ה.

³⁹ הוא יכול להיות על שם הזיווג וגם בינה נקראת עלמא דדכורא, וצ"ע אם יותר נכון לגרוס היא.

⁴⁰ כי בלחש כשהם בנה"י איהו בנצח ואיהי בהוד וכן בחזרה כשהם עולים עד החג"ת איהו בחדס ואיהי בגבורה (ע' פע"ח שער העמידה פרק יז נ ע"א ושעה"כ לג ע"ב), אז הם קטנים כי הם רק בבחינת ר"ק. אבל בנפ"א כשהם עולים עד החב"ד, איהו בחכמה ואיהי בבינה, שהוא הגדלות הרי הם גדולים. אמנם עלייתם בנפ"א עד החב"ד הוא אינו דבר מוסכם, כי בכ"מ בפע"ח ושעה"כ מבואר בנפ"א הם רק בנה"י, ע' שעה"כ דרושי ויעבור דרוש ב', ובנפ"א דרוש ב', ושם דף נט ע"ג, וכן בפע"ח שער הסליחות פ"ג, ובנפ"א פרק ב', וכן גם בפע"ח הנזכר נז ע"א, ושעה"כ לג ע"ב משמע גם כן שעלייתם בחב"ד הוא רק בשחרית שבת. (וע' בזה בספר נה"ש כג ע"ג ולב ע"ב מדפוס וארשא). אמנם יש לומר שמה שאמר שבנפ"א הם נגדלים והוא זיווג עליון, והכוונה הוא רק שהה' ראשונות של ז"א הם נמצאים בה מלמעלה ומאירין בה, אבל עדיין היא באמת רק מהחזה ולמטה שהוא בנה"י דז"א, והוא הבחינה השני דפב"פ שאמר הרב בשער מיעוט הירח פ"א ע"ש, וע' דברינו@דבריו אין דברי הלש"ו שם וצ"ע גדול כוונתו – ונראה שכוונתו להגהות השמ"ש שער העקודים סוף פרק ב' אות א', וז"ל: צ"ע, והלא כבר לעיל כ' בפ' זה שאינם חוזרים פב"פ עד בא להם החיה שהם מוחין דאבא. ונלע"ד לומר, כי לעיל מיירי בזמן שבאים לזו"ן מוחין מצד בינה דאימא לבד, שאז אינם חוזרים פנים בפנים עד בא להם מוחין מצד בינה דאבא, והכא מיירי בזמן שבאים להם מוחין מצד בינה דאמא ובינה דאבא, שהם בחי' נשמה דנשמה ונשמה דחיה, ואז חוזרים פב"פ ומזדווגים. ואשמועינן הכא, כי אע"פ שעדיין לא נגמר כניסת המוחין, לא דאבא ולא דאמא, כבר הם יכולים לחזור פב"פ ולהזדווג. ואל תתמה על סדר כניסת המוחין באופן הנזכר, ואיך נכנס בינה דאבא קודם גמר כניסת החכמה וכתר דאמא, כי כך הוא הסדר בל"ז כנודע, ואין מקום להאריך. וראיה לכל זה היא תפלת לחש דשחרית דחול, שבה נכנסו המוחין מצד בינות דישס"ת, ועי"כ חזרו פב"פ ונזדווגו, ובחזרה נכנסו המוחין מצד חכמות דישס"ת ועי"כ עלו יעקב ורחל לחג"ת, ושם חזרו פב"פ ונזדווגו. ואע"פ שבס' הכוונות כתב שאין זווג אלא בנפ"א, ומשמע שכיון שעדיין לא נכנסו המוחין דחכמות דישס"ת אין זווג. כבר כתב בשער אר"א* דאין זה אלא

מאיר העץ חלק ג'

שער טו פרק ב¹⁸

ועתה צריך שנבאר מה תועלת נמשך מכל אלו הזווגים. כי הנה כאשר הוא לזווג העליון בהיותו למעלה, והוא זווגא שלים להוריש עטרות לבנים, אז כל מציאות הזווג ההוא {עו ע"א} עיקרו לתת מוחין גמורים דגדלות אל זו"ן שבאצילות להוליד נשמות חדשות כנ"ל, ומשם נמשך ג"כ הארה בעולמות ב"ע. והענין כמ"ש בדרוש אבי"ע (פרק יד) כי בעולם הבריאה א"א ואבא אשר שם אין להם רק בחי' ו"ק⁴¹, ואמנם אמא וזו"ן דבריאה יש י"ס, לכל א' פרצוף שלם⁴². גם יש הקדמה אצלינו, כי כל מה שהיא הארה מועטת למעלה, תהיה למטה כפי ערכה גדולה משל מעלה⁴³.

ונמצא כי בהיות הזווג העליון דאו"א למעלה שוין בקומתן ויהיה ג"כ זווג שלים, אז יש הארה גדולה מאד באצילות, ואז יש מוחין גמורים דגדלות אל זו"ן דאצילות להוליד נשמות הצדיקים שהם מבחי' פנימיות העולמות. ואז ג"כ ע"י הארה זו נוספים בחי' מוחין דגדלות לאבא דבריאה ג"כ, משא"כ קודם זה, כי לא היה בו רק ו"ק שהוא בחי' היניקה, ואז בגדלות גם אבא דבריאה יש לו פרצוף שלם.

אבל בהיות שאינו זווג שלים דאו"א דאצילות רק ע"י מקרה לפעמים, שהוא ברביצת האם על האפרוחים, אז אין הזווג הזה לתועלת הבנים עצמן זו"ן דאצילות, כי אחר שזווגם הוא בהיותו⁴⁴ רבוצים תוך זו"ן עצמן, בהיותו¹⁹ בבחי' מוחין בתוכם כנודע, א"כ נחשב זה כאלו הוא זווג זו"ן עצמן. ולכן אין כח בזווג זה התחתון לתת מוחין אל זו"ן דאצילות רק סוד יניקה לבד, דוגמת (דברים כב ו) האם רובצת על האפרוחים, להניק אותם. וכבר נודע (לעיל שער השבירה ד) כי בחי' היניקה הוא בחי' ו"ק לבד, ואז ע"י הארת יניקה דו"ק אל זו"ן דאצילות אז עדיין אבא דבריאה אין בו רק ו"ק, ומזדווג עם אמא דבריאה שיש לה פרצוף שלם, והם מולידין מוחין גמורים לזו"ן דבריאה, שהארה קטנה למעלה היא גדולה למטה. וכאשר זו"ן דאצילות בבחי' ג' על ג'⁴⁵, אז יש יניקה לזו"ן דבריאה בבחי' ו"ק לבד.

בזווג הגדול דחב"ד, אבל לא בזיווגים הקטנים דנה"י וחג"ת, שאלו כבר היו בלחש ובחזרה כנ"ל. עוד י"ל כי לעיל מיירי בזווג דזו"ן הגדולים הכוללים שאין זווגם רק בשבת, אחר שמקבלים מוחין דאו"א עלאין, שהם חיה דכללות. והכא מיירי בזווג דיעקב ורחל שמזדווגים בחול, כי בערכם המוחין הנמשכין מישראל סבא ותבונה לזעיר ונוקבא בחול בערך זו"ן הם נשמה, ובערך יעקב ורחל הם חיה, כי הם מדרגה שלישית שלהם. *הוא בשער הזיווגים ספ"א - לש"ו.} סוף שער עקודים בארוכה (מו ע"ב) (לש"ו). ועי' דברי הלש"ו בליקוטים בסוף הקדו"ש ליקוט ב' אות ב', ועי' עוד ביאורים עקודים פרק ח' פסקא ד"ה ואפשר לומר.

⁴¹ ע' דע"ה ח"ב דרוש ה' ענף א' סימן ט' (לש"ו), וזה תמצית דבריו: ירדה המלכות דאצילות שהיא נוק' דז"א דאצילות בכסא אשר הכין לעצמה לשכון כבוד באבא (כלומר או"א עלאין) דבריאה, וירדה שם עם הכלים פנימיים דמלכות דאבא דאצילות הכלולים בה, והוא סוד האדם היושב על הכסא אשר בהיכל ז' העליון דאבא דבריאה. ונתפשטו אותן הכלים פנימיים בכל האבא כולו דבריאה, והם הם ה' ספירות שבו שהם אלקות גמור, כי הם מהמלכות דאבא דאצילות הכלולה בנוק' דז"א דאצילות. אבל ירדת הנוק' שירדה בזה היה ירדתה דרך מסך שהוא מהבינה (כלומר ישס"ת), כי רצון המאציל שלא להתגלות בעולם הבריאה אלא רק דרך הבינה כלומר, ואז מאחר שהאו"א עלאין מתלבשים בישס"ת להתגלות למטה וכל התלבשות היא רק על הז"ת דעליון אם כן הג"ר מתעלמים שם וכל גילוי רק על ידי ה"ק שבו לבד.

⁴² וממילא מובן שזה מה שחסר (הג"ר), ולכן זה מה שיש להוסיף בזיווג עליון. שוטנשטיין עי' פסקא הבא.

⁴³ עי' שעה"כ עט ע"ג: כל מה שהוא למעלה בבחי' אחוריים ברדתם למטה נעשים שם בחי' פנים. ועי' מבר"ש יג ע"ד שכל עולם עליון נחשב כא"ס כלפי התחתון.

⁴⁴ כלומר או"א בתוך זו"ן, אמא כרובצת ואבא בהרכנת הראש (כנ"ל הערה 14).

⁴⁵ היינו מוחין, ולא עצמותו (עי' שער כב פרק ב), עי' ביאורים (ח"ב י ע"ג): מאחר אצילותם הראשונה, שהוא אחר שנולדו ונשלמו, הנה הגם שיש בהם עליות וירידות רבות, והם עולים ויורדים תמיד בבחי' קטנות וגדלות לפי מעשה התחתונים כנודע, עכ"ז הנה אי אפשר שיוחזרו ממש לכנוס לסוד עיבור במעי האם, כי הוא דבר שאי אפשר להולמו, שאחר שנולדו יחזרו למעי האימא בבחי' עיבור. וגם אם שהיה כן היה מתחרב כל העולמות ב"ע מציאותם לגמרי, כי כל מציאותם הוא תלוי ועומד על הזו"ן דאצילות אחר שיצא הזו"ן על מציאותם ושלימותם, ע' בזוה"ק בראשית (כט ע"ב, ל ע"א) ובכ"מ וכנודע ופשוט.

מאיר העץ חלק ג'

והנה נת"ל (פרק א' ד"ה והנה זה) כי גם בזווג זה התחתון של רביצת האם על האפרוחים יש בו ב' אופנים, או בהתלבשות²¹ תוך ז"א עצמו כנודע שהנה"י שלה נעשין מוחין אליו, או בהתלבשות²² בנוקבא⁴⁶. והענין הוא, כי זווג או"א הוא לעולם כדי לתת מוחין לזו"נ כפי מה שהם, או דיניקה או דגדלות. ואמנם עתה אנו מדברים {עו ע"ב} ביניקה, כי הנה בעת נתנת המוחין אז נקרא זו"נ הוי"ה אלקים⁴⁷, הוא הוי"ה והיא אלקים. (והנה)²³ בהיות²⁴ בסוד אב"א, אז הז"א לבדו נקרא הוי"ה אלהים⁴⁸, כי תחלה נותנין לו לבדו, ואחר כך ממנו נמשכין אליה⁴⁹. וכשהם פב"פ אז נמשכין אל שניהן ביחד⁵⁰ (ואז הם סוד)²⁵ יחוד הוי"ה אלהים הנזכר בכ"מ.

אמנם בפע"ח (שער חג המצות פרק א) אמר שם כי בעת גלות מצרים חזרו הזו"ן לסוד עיבור, אך כבר העיר הרמ"פ ז"ל שם, וכן בשער הכוונות (דרוש א דפסח), כי הוא דבר שאי אפשר ע"ש. וע' במבוא שערים (ש"ה ח"א פ"ב) שהכוונה הוא רק על הסתלקות המוחין, כי בעת גלות מצרים וכן בעת חורבן בית המקדש, נסתלקו המוחין מהזו"ן ונשארו רק בהמוחין דעיבור לבד, וירדו אז להקטנות היותר אפשרי, שהוא ג' כלילן בג', חג"ת בנה"י. ור"ל שהמוחין דחג"ת שהם המוחין דיניקה נכללו ונתלבשו בהמוחין דנה"י, שהם המוחין דעיבור כי נסתלקו המוחין דגדלות, וגם המוחין דיניקה נתעלמו ג"כ, ולא נשארו רק בהמוחין דעיבור לבד שהוא המוחין דנה"י, ע' מבוא שערים שם. אבל לא שחזרו ליכנוס במעי האם למציאות עיבור ממש כי זה דבר שאי אפשר כנז'. וכן הוא מוכח ג"כ בדברי הרב (בשער מיעוט הירח פרק ב) כי בעת גלות מצרים וכן בחורבן בית המקדש לא היה רק אלא שחזרו אז הזו"ן להקטנות היותר אפשרי ע"ש, אבל לא שחזרו ממש למציאות העיבור ח"ו. וכן כתב מהר"ש שרעבי ז"ל (בספר נהר שלום דף מא סע"א מדפוס ווארשא תרנ"א), כי מ"ש בכוונות פסח (דרוש א) שבגלות מצרים חזר הז"א לעיבור ג' גו ג', אין הכוונה כפשוטו שחזר ממש לתוך אימא, אלא ר"ל שנסתלקו כל המוחין ולא נשאר בו כי אם מוחין דעיבור שהם אל"ם, ואפי' מוחין דיניקה לא נסתלקו אלא שלא היו פועלים, והיו שם דוממים בסוד דומיה עכ"ל, ע"ש. ועי' עוד ביאורים ח"א נה ע"ד.

עי' הגהת השמ"ש בע"ח שער הפרצופים סוף דרוש ד' דף צא ע"א (לש"ו על פע"ח) ז"ל: נ"ב, צ"ע כי כבר כתב לעיל דרוש א' כי כשנאצל ז"א נאצל בב' הפרצופים החיצון והאמצעי שבכללותם נקרא ו"ק דז"א דגדלותו. ולא ידעתי מי הכריחו למהרח"ו ז"ל לכתוב כן, כי הנה אותו הדרוש דלעיל אמיתי מיוסד על כמה דרושים אמיתיים. ועוד כתב (כאן) ובזה לא יחלקו הדרושים כו', ואיך לא יחלוקו ואדרבא בזה תפול המחלוקת. ואין לומר כי הב' פרצופים החיצון והאמצעי שכתב שם הם דפרצוף דאחור שכולו בחי' נפש, זה א"א, כי הנה נודע מ"ש הרב בכמה מקומות ובפרט משער המוחין כי האריך אנפין כלול מנרנח"י והוא יחידה דכללות האצילות, ואו"א עילאין כלולים מנרנח"י והם חיה דכללות האצילות, וישסו"ת כלולים מנרנח"י והם נשמה דכללות האצילות, וז"א כלול מנרנח"י הוא רוח דכללות האצילות, והנוקבא רחל כלולה מנרנח"י היא נפש דכללות האצילות.

⁴⁶ אבל שניהם בחי' אב"א בזו"ן, וע' לקמן ד"ה והנה כאשר.

⁴⁷ כנ"ל מהמ"ב בענין נ"ר.

⁴⁸ ע' בהגר"א על ספד"צ כ ע"ג וז"ל וידוע ששמה שלים הוא הוי"ה אלקים כמ"ש בזוהר (בראשית כ ע"א) ובאר"ר (קמא ע"ב), והוא בשני פנים או ז"א באמא כשיוצא ממנה, שלכן בינה הוי"ה בניקוד אלקים, שהיא הוי"ה בעצמה רחמים ויוצא ממנה ז"א שנקרא אלקים, כמ"ש בא"ר (דף קכט ע"ב) אלקים הבין דרכה דא עדן דלתתא, דידיע ז"א כו', וכמ"ש למטה (לה ע"ד ד"ה והענין כי) שבו דינים כמ"ש לקמן ובאר"ר וא"ז, ולכן בינה נקוד בנקודת אלקים ע"ש דינין דמתערין מינה (זהר ויחי רכ ע"ב), ז"א, כמ"ש בפ' א"מ (דף סה ע"א) ע"ש, עכ"ל.

וצ"ע גדול שזה חידוש שלי וה' יאיר עיני. הרב לא הסכים. ועי' פת"ש או"א יא שמשמע כדברי, וצ"ע שזה שם בינה. ועי' לקמן פרק ג' שזה כאשר ז"א מקבל ב' העטרים דחו"ג ומעביר הגבורות לנוק'. ואולי כל הכוונה כאן היא שהוי"ה היא חסדים ואלקים היא גבורות.

אמנם עי' שעה"כ דרושי פסח דרוש ב: בזמן הקטנות בין קטנות הראשון ובין בקטנות השני, אין לו לז"א מוחין אחרים זולת אלו הלבושים בלבד דחיצוניות דנה"י דאימא, או דחג"ת דאימא, ע"כ, וקשה משער מ' דרוש י' שיש מוחין דהוי"ת שהם מטיפה, אבל אם בטלים זה מובן, וצ"ע, אמנם בדרוש ו' פב ע"ד איתא ואמנם פשוט הוא כי אף במוחין דקטנות יש בהם עצמות וכלים, שהם האורות שבתוכם הנק' מוחין ממש⁴⁸, והכלים שהם הלבושים שלהם.

⁴⁹ ע' אד"ז רצא ע"א: האי בן נטיל סימנין דאבוי ואמיה ואקרי דעת, דהוא סהדותא דתרווייהו והאי בן אקרי בוכרא דכתיב בני בכורי ישראל (שמות ד), ובגין דאיהו בוכרא נטיל תרין חולקין. מאי ירותא, דא תרין עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבא הוה גניז בגווייהו חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון וכד נהרין אלין אב ואם עליה, כלהו אקרון תפילין דרישא וכלא נטיל בן דא וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזון⁴⁹ ועכ"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא

מאיר העץ חלק ג'

גם יש בחי' אחרת שגם הוא בחי' הוי"ה אלקים, והוא, כי לפעמים אמא המתלבשת²⁶ בנה"י²⁷ (הנה"י) שלה בז"א לבדו בפנימיות, ואז הוא נותן אח"כ המוחין לנוקבא, ואז הז"א לבדו נקרא הוי"ה אלהי"ם. אמנם כאשר יורדת ומתלבשת בנוקבא, אז אין אמא מתלבשת בתוכה רק נשאר עליה בסוד אור מקיף, כי (כמו)²⁸ כאשר יורדת הבינה אל המלכות בסוד תפילה של יד⁵¹, נשארה בסוד אור מקיף, והנה"י של עצמות זעיר אנפין נכנסין בפנימיותה, ואז נקרא הזו"ן בין שניהן יחוד הוי"ה אלהי"ם⁵².

והנה כאשר יורדת אמא במלכות, אז יש במלכות מציאות מ"נ⁵³, שעל ידם⁵⁴ מזדווג אמא עם אבא בהיותן שם למטה כנ"ל, אך בהיות אמא תוך ז"א, אז היסוד דז"א מתעלה בה בסוד מ"ן, ועי"כ נעשה זווג לאו"א הנ"ל. נמצא, כי כאשר הזווג הוא בהיות אמא תוך ז"א, אז ז"א

ברתא, ומניה אתזן ברתא, כמה דכתיב (דניאל ד) ומזון לכלא ביה⁴⁹ (ואי תימא כל האי והאי אקרונ צדיק וצדק בחד אינון וחד כלא).

תרגום: ואלו האב ואם ובן, הם נקראים חכמה ובינה ודעת. לפי שהבן הזה לוקח הסימנים של או"א ונקרא דעת, שכן הוא עדות על שניהם, וזה הבן נקרא בכור, שנאמר "בני בכורי ישראל". ולפי שהוא בכור, הוא לוקח שני חלקים, וכשנגדל העטרות הוא לוקח שלשה חלקים. ובין כך ובין כך, שני חלקים וג' חלקים והכל הוא דבר אחד, זה וזה ירושת או"א ירשו.

מהו ירושה? זהו ב' העטרות שהיו גנוזות בתוכם והורישו אותם לזה הבן, מצד אביו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת חסד, ומצד אמו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת גבורה, וכולם מתעטרים בראשו ואוחז אותם.

וכשמאירים אלה או"א עליו, כלם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את כולם ויורש את הכל, ואת זה הוא מוריש לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים נשמע מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת כמו שנאמר "ומזון לכלא ביה" [מזון לכל בן].

ע' בהגר"א על ספד"צ א ע"ג וז"ל, שקיל נגד ז"א, במתקלא נגד נוק', והן כלילין שניהן במשקולת של הדעת, והוא מקבל כל התרין עטרין, והיא רק עטרא דגבורה לכן ז"א נקרא שקל הקדש והיא מחצית השקל כידוע. @.

⁵⁰ עי' בהגר"א על ספד"צ יא ע"א וזהו סוד השבת, אלא ששבת אינה חוזרת לשרשה אל בינה, אלא בינה מאיר לה שלא ע"י ו"ק.

⁵¹ עי' ש"ש אות ג' שלא מצא בשום מקום שאימא יורדת בסוד תפילה של יד, ועי' שער מאמרי רשב"י נז ע"א ז"ל: והנה היות כל הארבעה פרשיו' דתפילין של יד שהם בראש רחל בסוד בית אחת לבדו ולא בד' בתים כמו בתפלה של ראש הטעם הוא מפני שבז"א נמשכו בו ארבע מוחין עצמן דאו"א אלא שבאו מלובשים בנה"י דאימא ולכן היו בו ארבע בתים דתפילין אבל בנוקבא דז"א המוחין שלה אינו רק בחי' נה"י דאימא שנתפשטו תוך ז"א ובלטו אורם לחוץ במצחו ואח"כ חזרו בעורף ועשו שם הארת ד' דלאה ומשם נמשכו ארבעה מוחי נוקבא דז"א כנ"ל.

עי' עולת תמיד לב ע"א:

ספר עולת תמיד - שער התפילין

ואח"כ חוזרת ההארה יותר לצד אחר עד שפוגע בזעיר ונכנס שם וחוזר ויוצא מן זעיר ונכנס ברישא דרחל בעורף שלה, כי הרי אחורי ראשה הם כנגד אחורי זעיר, ולכן תחילה פוגע בעורף שלה ונכנס בראשה ויוצא במצח שלה ושם נעשין התפילין שבראש הנקראים תפלה של יד כנ"ל. והנה אלו התפילין של רחל הנקראים תפלה של יד גם הם יש בהם ד' פרשיות ואינם כמו הד' פרשיות דתפילין דרישא דזעיר שהם חכמה ובינה וחסד וגבורה, אמנם הם ע"ד שביארנו בתפילין. ועי' הגוב"י אות ה' בשם עולת תמיד ז"ל:

ויל מל מסכ. שמן ששון : (ב) עיין תורה דיק פ"א : (ג) עיין לישל שטר סנח"א ספ"ו : (ד) ה"ה עיין לקמן כאלמע פ"ג : (ה) ה"ה יוכן עם מ"ש בערות ברות כהסילין וז"ל כהסילין הם ממוחין מקשין וכלים כלומ' דסינו ד' כהים הם כהכ"ד ג' לזעוה שטיניכ כה"ש הם הו"ג ו"קבר כוא השכר עם עומדת ללס כתיב כמקשים ונ' לזעוה הם כה"ה וכס מנישים ה' עד טיבור' דנופ' וכלזעוה כהמל'ת הם ביניכ ועיטרה' דגנונות וכס ככניס כה"ה דז"א וכן לזעוה סימנית ונכ"י דז"א ככניס הון פנימיות ריש' דנוק' וכו' וז"ל הו"ה"ן הו"ה"ן כמל'ת כלה כסוד הסילין כל יד יע"ש, וה"ה נמל'ת שהימ'ת נשלהת כסוד הו"ה"ן וז"ל כה"ה"ן ככנס הון פנימיות: (ו) ר"ל שמתקדס סיל' כהמל'ת מ"ן וכן מ"ה : (ז) ככנ שמן ששון כה"ה ככס ספר הור' וזעוה וז"ל ז"ע מ' גרפי' י"ו ולמע לא ייחס כמו כן כנוקבא

עי' לקמן פרק ג ד"ה ואמרו בדרך רמז.

⁵² והוא ג"כ יניקה ואב"א, ולא בכלל התיקון הגדול של הוי"ה אלקים הנ"ל. ועי' שער יא פרק ז ד"ה אמנם החילוק, שאין גדלות ויניקה ב' בחי' נפרדות בנוק' אלא רק בז"א, ועי' לקמן הערה 361.

⁵³ היינו היא מעלה מ"ן לגרום זיווג, עי' לעיל הערה 16. עי' לקמן פרק ג. עי' שער ט פרק א: או"א היו מתחלה פב"פ, לפי שנעשה להם מוחין מהכתר כנ"ל (נקודות ו'), אמנם מ"ן שלהם הגורם להם העמדה וקיום הבחי' דפב"פ היו מציאות ז' מלכים אלו אשר היו במעי בינה, ואלו היו מ"ן דילה, כי כן הוא תמיד שהבנים הם מ"ן דאמא.

⁵⁴ היינו גם אימא וגם המלכות ביחד מעלים מ"ן לאבא.

מאיר העץ חלק ג'

דאצילות יש בו בחינת ו"ק בלתי מוחין (דגדלות)²⁹, אבל גדפין יש לו, ונקרא אפרוחים*. אבל כאשר מתלבשת במלכות לבדה, אז הוא ביצים, שהוא ו"ק בלתי גדפין⁵⁵.
*נלעד"ח כי גדפין הם מוחין מקיפים דיניקה⁵⁶.

והנה כבר בארנו בדרוש א"א (פרק יג) ענין או"א מהיכן נמשך בהם כח הזווג. ואמרנו בביאור אדר"ז³⁰ איך ב' שמות דהוי"ה דיודי"ן, שהם ח' חוורתא דרישא דא"א, הם נמשכין דרך ב' פנים⁵⁷ דאו"א³¹ (דא"א כצ"ל). וכל הוי"ה יש בה מ"ב אותיות, דפשוט ומלא ומילוי דמילוי⁵⁸. ובפן א'⁵⁹ יש מ"ב, ובפן הב' יש מ"ב ב' כנ"ל, וכל פן ופן כולל י"ס. והכתר לוקח שער ראשון של מ"ב והוא כולל כל המ"ב, אמנם המ"א הנשארים מתחלקין לט"ס, וכל ספ"י מן הט' כולל כל מ"א, והם⁶⁰ גימטריא {עו ע"ג} ש"ע⁶¹ עם הכולל, והכתר לבדו הכולל כולם הוא ש"ע⁶². נמצא, כי בפן א' יש ט"ס, כל א' כלולה מן המ"א הם ש"ע נהורין, וכן בפן הב' ש"ע נהורין ממ"א אותיות הוי"ה הב' כנ"ל. גם נתבאר שם, כי במצח דא"א מתלבש הדעת דעתיק³² (צ"ל דא"א)⁶³, ובתוכו מתלבש היסוד דעתיקא^{64,33}, וגם מזה המצח יורד הארה עד או"א כדי שיזווגו, כי הרי הוא נמשך מבחי' יסוד ודעת שהם בחי' זווג⁶⁵. ושם נתבאר איך יורדים אורות אלו⁶⁶ עד הגרון

⁵⁵ ע' תיקו"ז ב ע"א וז"ל, ביצים מארי מקרא, אפרוחים מארי משנה, בנים מארי קבלה.
⁵⁶ וכן משמע בשער מ דרוש ו אמנם עי' שעה"כ כד ע"ב שגדפין היא אפשרות עליית מ"ן וצ"ע לכאן, ועי' תיקו"ז כב ע"ב שזה מצות עשה, וזה מתאים לכאן שתורה היא גדלות, וז"א הוא מצות עשה, ונוק' שמירת לא תעשה, וצ"ע.

⁵⁷ כלומר ב' צדדי פנים, ע' אד"ר (קכח ע"ב): האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גילופין, לארבע עיבר בסטרא חדא, ולארבע עיבר בסטרא דאנפוי, ולארבע עיבר בסטרא בסחרני אחרא, וחד לעילא דגלגלתא.
תרגום: גולגולת זו, הלוּבן שלו מאיר לשלש עשרה שבילים הנחקקים להיות ארבע שבילים בצד אחד, ולארבע שבילים בצד פניו, ולארבע שבילים בצד סביב האחור, ואחד לחלק העליון של הגולגולת (כלומר לצד שלמעלה).

⁵⁸ יהו"ה יו"ד ה"א ו"א, יו"ד ו"א דל"ת ה"א אל"ף ו"א ו"א אל"ף ו"א, ה"א אל"ף.
עי' שער המצות מ ע"א ז"ל: כל עליה היא בשם בן מ"ב, ותכוין כי ברוך הוא בגימ' קכ"ו וק"ב, פי' כי ע"י ג' המלויים דג' הוי"ת ע"ב ס"ג מ"ה שבחג"ת, שהם מ"ו ל"ז י"ט, הם בגימ' ק"ב הנז'. וגם ע"י ג"פ מ"ב שבג' הוי"ת הנז', שהם מ"ב אותיות שיש בפשוט ומלוי ומילוי דע"ב, וכן בס"ג, וכן במ"ה. וג"פ מ"ב עולים קכ"ו, ע"כ. והשם פשוט הוא בכתר, והמלא בחכמה, והמילוי דמלוי בנינה (מקור?).

⁵⁹ כלומר צד של הפנים.

⁶⁰ ט' כפול מ"א.

⁶¹ ע' לקמן הערה 74.

⁶² ענין ש"ע נהורין מובא שם בשער א"א פרק יד וגם באד"ר קכח ע"ב.

⁶³ עי' לש"ו כללים ח"א מח ע"ד שזהו חלק הקד"א שכנגד המצח, ו'נהירו דרדל"א' הוא האוירא הגנוז בו, והוא הדעת שבין אוירא למו"ס. וכן הוא בב"ע קכז ע"ב. עי' מאיר הספרא על בהגר"א על ספד"צ הערה 33.

⁶⁴ כלומר כאן הזיווג אוירא ומוחא (ע' כללים הערה הקודם).

⁶⁵ עי' עי' תיקו"ז קיד ע"ב: בראשית ב' תרין חכמה ותבונה (ובינה) תליתאה יראת ה' ראשית דעת ובהאי דעת אתמר (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו דלית זווג אלא בדעת דאיהו עמודא דאמצעייתא יחודא דאבא ואימא הכי איהו לתתא צדיק יחודא דעמודא דאמצעייתא ושכינתא דלתתא גוף וברית עלייהו אתמר כי א"ל דעות ה' וגו' ותרווייהו עדות דלית עדות פחות מתרין.

תרגום: בראשית ב' שנים חכמה ותבונה (ובינה) השלישית יראת יהו"ה ראשית דעת ובדעת הזו נאמר והאדם ידע את חוה אשתו שאין זווג אלא בדעת שהוא העמוד האמצעי היחוד של האב והאם כך הוא למטה הצדיק היחוד של העמוד האמצעי עם השכינה שלמטה ועל הגוף והברית נאמר כי א"ל דעות יהו"ה וגו' ושניהם עדות שאין עדות פחות משנים.

כלומר כל מציאותם היא רק בשעת הזיווג, עי' בהגר"א על תיקו"ז נא ע"ב ז"ל, שאדם רגע ללא תורה דעת שלו הוא אבר מת, ונקרא מת, וכל האברים תמיד בתוקפם, לבד הברית שאינו חי כי אם על ידי התעוררות הדעת לזיווג. וכן הוא באדם, עד לעתיד לבא בזמן התחיה שהוא זמן התגלות העטרה וכו' דוד מלך ישראל חי וקיים, עכ"ל. ועי' בהגר"א על ספד"צ א ע"ד שדעת רק קיים בשעת הזיווג ולכן לא נחשב במנין הספירות. כאן הם תולדת זיווג בעליונים.

מאיר העץ חלק ג'

דא"א, ושם נעשה הזווג מהחייך והגרונן, ונעשה בחינות אחע"ה שבגרונן⁶⁷ שהוא בחינת שם ס"ג ואהי"ה⁶⁸ שהוא בגימטריא אחע"ה⁶⁹. והם בחי' ב' פעמים מ"ב אשר בפנים דא"א אשר נעשו ש"ע נהורין כנזכר שם.

גם נתבאר שם כמה בחי' יש בענין הסתכלות הנזכר באדר"ז^{70,34}, ושם ביארנו ב' בחי' מהם בלבד: א', כאשר או"א הם מסתכלין למעלה במצחא דא"א, שאז הם בבחי' 35 א"א, ויש להם ש"ע נהורין, וגם הזווג שלהם הוא פב"פ שוין בקומתן למעלה בב' זווגים שלים ולא שלים. אבל כאשר אינה מסתכלין אלא בתרין תפוחין⁷¹, שהם הפנים דא"א, אז אין להם רק ק"ן נהורין כדמיון ז"א כנזכר באדרא (דף קלה ע"ב), ואז הם קצרי הקומה⁷², בבחי' 36 הזווג הב' הנקרא רובצת על האפרוחים⁷³ (דברים נב ו). ואלו הם הב' זווגים שיש להם כאן למטה, שלים ולא שלים⁷⁴.

ונבאר עתה עניינם⁷⁵, דע כי או"א ב' הכתרים שלהם הם בגרון דא"א כמבואר במקומו (הולדת או"א חו"ן ב), והם נמשכין מס"ג ואהי"ה אשר שם, שהם סוד אחע"ה הנ"ל. והנה בגרון דא"א נתבאר לעיל שעד שם מגיעין³⁷ החוורת שיהם מ"ב ב"פ³⁸ של ב' הויות, ונעשו שם אחע"ה. ואמרנו כי להיות שאבא גניז וטמיר יתיר^{39,76} (אד"ו רצא ע"א), לכן הכתר דאמא כלול

⁶⁶ כלומר בפנימיות במקביל למה שקורה בחוץ לא"א מהמצח. ועי' פת"ש או"א טו שהארת המזלין נכנס לגרון וחיך, וצ"ע אם זה דרך מקיף פנימה, או שזה פנימיות המזלין.

⁶⁷ עי' ס"י פ"ב מ"ג.

⁶⁸ עי' אח"ף ג שאהי"ה היא באימא, וס"ג היא בתבונה, וצ"ע אם כאן הם מתחברים יחד כבכל

תיקון.

⁶⁹ עי' א"א יג: זווג א' הנעשה ע"י החייך והגרונן כמבואר אצלנו והנה סוד אחע"ה הוא זווג שם ס"ג עם שם אהי"ה שהם גימטריא אחע"ה כי אלו הם ג"כ זווג חו"ב.

⁷⁰ קכח ע"ב: וזעיר אנפין, כד אסתכל להאי, כלא דלתתא אתתקן, ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא.

תרגום: וז"א, כאשר מסתכל בזה, כל התחתונים נתקנים, ופניו מתפשטים וארוכים בעת ההיא, אבל לא כל שעה כמו בעתיקא.

וזעיר אנפין, כד אסתכל להאי, כלא דלתתא אתתקן, ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא - דהיינו כאשר יש חיבור בין ז"א לא"א, והוא על ידי הסתכלות העיניים של זה בשל זה (בהגר"א על ספד"צ כב ע"א ד"ה חד רגשא) (ואז מאירים פני ז"א - ב"ע לא ע"א), אז מתגלים י"ג ת"ד בז"א⁷⁰ והכל בתיקון ושלימות (בהגר"א על ספד"צ כה ע"ב ד"ה והתיקונין). כאשר עולה ז"א למעלה לע"ק (כלומר כאשר ז"א מקבל הארה שלמה מע"ק) אז יש עת רצון בעולם. ומש"כ "אתתקן" כלומר שנעשה רחמים כמו ע"ק. טעם הדבר, שכן עיקר תחילת תיקון העולם היה בע"ק, ושם מצויים בדרך קבע ז' תיקוני הגלגלתא וי"ג ת"ד וש"ע נהורין דפנים⁷⁰. ממילא, כאשר עולה ז"א למעלה זו, אף הוא חלה בו בחינת "אתתקן" כבא"א. אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא - כל ההנהגה תלויה בז"א, ורק בו תלויה עבודת ישראל. כך, שאם מטיבים מעשיהם, אזי עולה ז"א לע"ק, ואם ח"ו מריעים את מעשיהם אזי נותר במקומו ח"ו ואינו עולה וממילא פועלת מידת הדין בתוקף. אמנם ע"ק תמיד מצוי בשלימות (ב"ע לא ע"א).

⁷¹ שהוא תיקון ו' דת"ד.

⁷² אם כן כאשר הם מסתכלים במצחא דא"א אז או"א יורדים עד סוף רגלי א"א על אף שמציאותם של או"א הם מהגרונן עד הטבור, אבל ע' לש"ו (כללים ח"ב קכה ע"ב) שאורם מתפשט למטה מהטבור, וכן ע' כללים ח"ב סח ע"ג שם נתבאר שנה"י דאו"א [נדצ"ל שם שהארת נה"י דאו"א] מתפשטים בכל קומת זר"ן, וכל התלבשות ז"א על נה"י דא"א הוא דרך נה"י דאו"א (ע' שעה"כ לג ע"ב), ועי' ח"א הערה 126. ואולי זה זיווג של ישסו"ת דאו"א ללא ישסו"ת עצמם, ולכן אין מגיעים עד טיבורא דליבא וצ"ע.

⁷³ ע' לקמן פרק ג' שזה זיווג דיססו"ת.

⁷⁴ עי' אד"ר קכח ע"ב שלא"א יש ש"ע נהורין, ועי' שם קלה ע"ב שיש לז"א ק"ן נהורין. על אף שכאן כתוב שהש"ע וק"ן שייך לזיווגים דאו"א עיקרם שייכים לא"א וז"א כמש"כ באד"ר שם אבל זה בגלל היסוד שאו"א אין להם מציאות לעצמם אלא או הם נכללים בדיקנא או שהם מתלבשים בזו"ן (הקדו"ש שער ז פרק ד אות ב').

⁷⁵ של

⁷⁶ זה רק באורותיהם אבל בכליהם זה להיפך שנכללה האימא באבא (כללים ח"א פ ע"ד).

מאיר העץ חלק ג'

בכתר דאבא⁷⁷, נמצא כג"ם באבא וא"ם באימא. וז"ס (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית, כי אבא יש לו ג"ם, שהוא בחי' הש"ע נהורין כמנין צפור, והו' היתירה הוא בחי' הפנים עצמו דא"א, אבל אמא אין לה רק א"ם, וזהו הטעם שנקרא בינה אם בכ"מ. והענין הוא, כי הנה ב' מזלות שיש שם ביי"ג ת"ד דא"א, והם תיקון ח' שהוא מזל העליון, ותיקון י"ג שהוא מזל תחתון. והנה אבא נאחז במזל העליון ואמא במזל תחתון, ותרוייהו נחתי בשקולא עד טבורא בשוה⁷⁸. אמנם בראשיהם למעלה, המזל הח' שרשו גבוה למעלה בדיקנא יותר מן המזל {עו ע"ד} הי"ג, ואותו הפרש מועט שלקח אבא הוא זה הא' שלקח אבא יותר מאמא ונקרא אבא ג"ם ואמא א"ם.

שער טו פרק ג'⁴¹

ונבאר עתה מצות שלוח הקן (דברים כב ו) כי יקרא קן צפור וגו'. הנה כאשר הזווג דאו"א הוא בבחינת רביצת על האפרוחים כנ"ל, וזה מורה על חולשת הבנים זו"נ, שהם חלשים בבחי' ו"ק הנקרא אפרוחים, והם קטנים וצריכין עדיין לאמא. וצריכה אמא לרבוץ עליהם לשומרם מן החיצונים, ואז גם אבא יורד עמה ומרכין ראשו למטה, כמבואר לעיל שאין זה הזווג העקרי של או"א אלא זווג המקרה כאשר הבנים בסוד יניקה צריכין לאמא. לכן ארז"ל (חולין קלט ע"א) כי יקרא קן צפור פרט למזומן, גם אמרו שיהיו צריכין לאמם. ואמרו ק"ן צפור, הענין הוא כמש"ל (פרק ב') כאשר הזווג הוא למעלה שוין בקומתו, אז יש להם ש"ע נהורין כמנין צפור כנ"ל, וכשהוא זה הזווג של מקרה שהוא התחתון, אז אין לאמא רק ק"ן נהורין מכל הצפור, שהם הש"ע נהורין הנ"ל. וביאור כל זה נתבאר לעיל (שער א"א פדקים יג ויד) בענין הש"ע נהורין דא"א ע"ש, אך הענין בקיצור כי כבר ביארנו לעיל כי הש"ע נהורין הם ט"ס, כל אחד כלול ממ"א שערים. וא"כ כאשר הזווג דאו"א עלאין בהיותן פב"פ שוין בקומתן, ואז מסתכלין במצח דא"א אשר שם בחי' היסוד דעתיק מלובש תוך הדעת דעתיק⁴², והדעת תוך המצח דא"א, אשר כל זה הוא בחי' זווג⁷⁹. ומשם נמשך זווג הגרון והחך שהם אחע"ה ב' פעמים מ"ב לאו"א, ושם מלבישין הכתרים שלהם⁸⁰ את הגרון דא"א, ומשם נמשך הזווג העליון דאו"א, ואז קומה דאמא שיעורה ט"ס, כל א' כלולה ממ"א הרי ש"ע רבוא⁸¹. אבל בהיות אמא מסתכלת בפנים⁸² דא"א ואז האמא היא קצרת הקומה⁸³, מהתזה דאבא ולמטה לבד עד סוף נה"י שלו, הם ג' ספי' כל א' כלולה ממ"א, הם קכ"ג, וב' שלישי⁸⁴ ת"ת הם

⁷⁷ ע' לעיל שהמ"ב נחלק לב' בחי' הרי הם מ"א וא' והא' שייך לכתר, ולא מתגלה בכלל, ולכן כאן שרק מתגלה האמא, אז הכתר שלה נגנז וכמו אבא שכולו נגנז, ולכן אמא שייכת רק מ"א ולאבא מ"ג.

איך זה 'לכן' אם לא נאמר שהא"ם וג"ם שייכים לכלים על פי הכללים הנ"ל, ע' לעיל שער א"א פרק יג והערה שלנו שם.

או שלכן הוא מאחר שהכתר שהוא בחי' הפנימית שבו לכן כך

⁷⁸ ע' מאמרי רשב"י דף לא ע"א כי נשאר בזה בצ"ע וע' ספר הכללים כלל יז סוד נורא בזה (לש"ו), עי' כללים יז ד. ה. וזה תמצית דבריו, ב' המזלין המה המכונים נחש בריח ונחש עקלתון. והנה מדברי רבינו כאן משמע שמזל עליון יורד עד החזה ואילו מזל תחתון יורד עד הטבור. וכן בא בדברי האריז"ל באו"א א, ב והולדת או"א ג'. אמנם עי' שער מאמרי רשב"י דף ל ע"ד ודף לא ע"א, שמביא שדברים אלו של האריז"ל סותרים את מש"כ הרב בע"ח א"א ה' וכן בשער הכללים כלל א' והולדת או"א ד' ו', שם נתבאר שב' המזלין מסתיימים כאחד בחצי ת"ת, הרי הוא טיבורא דליבא. ויש ליישב את הסתירה ע"פ מש"כ בשער מאמרי רשב"י, שעיקר המזל העליון הוא רק עד הלב. אמנם לפעמים יורד ומגיע אף עד הטבור. ומבאר הלש"ו שזהו על ידי כפיפת הראש. לכן האמת היא שאין כל סתירה, שכן כל המשכת המזל העליון להיות כאורך התחתון הוא באמת רק על ידי כפיפת הראש, ובלא זה היא מסתיימת בחזה וא"ש.

⁷⁹ עי' לעיל הערה 63.

⁸⁰ דאו"א, עי' לקמן שער טז פרק ד' שמשמע שרק אחרי הסתכלות יש להם כח לזיווג, ועי' מאמרי רשב"י נב ע"א ריש העמוד: כאשר זה הזווג דנשיקין בפה דאריק נעשה אז כופף ראשו למטה ועל ידי כן נמצא כי הגרון דא"א הוא כולל כל אבא ואימא מבחינת הראש שלהם עד בחינת נה"י שלהם הנעשין מוחין ברישא דז"א כנודע.

⁸¹ עי' אד"ר קכח ע"ב שזה רבוא, ועי' ב"ע יט ע"ב שזה רבוא משום שזה בכתר דא"א.

⁸² ולא במצח. והיינו בב' תפוחים כנ"ל פרק ב.

מאיר העץ חלק ג'

כ"ז ועם קכ"ג הרי ק"ן רבוא לבד. וז"ס ק"ן צפור, שבזווג של מקרה הזה אין לה רק ק"ן רבוא נהורין מן הש"ע, שהם בגימטריא צפ"ר עם בחי' אנפין עצמן שהם ו' דצפור כנ"ל, וכל זה הוא באמא לפי שיורדת למטה, משא"כ באבא.

ומה שקרא לזווג זה קן צפור לשון ק"ן, ר"ל כי עתה בזווג זה {עז ע"א} נקרא מקננא על בנין, כי הבן שהוא ז"א נקרא צפור, והיא מקננת עליו ונעשית קן צפור. ולזה לא אמרו בתיקונים (כד ע"ב)⁸⁵ דאמא יתבא על בנין רק מקננת על בנין, כי לשון קינון מורה על הזווג שמזדווגת אז עם אבא בהיותה היא אם על הבנים, שהוא הזווג הזה הב' הנ"ל הנקרא מקרה לפרקים. ואמרו "לפניך" יתבאר במ"ש (זהר תרומה קע ע"ב⁸⁶) כי יש חילוק כשאומר מלפניך או לפניך, כי בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הוי"ה, אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת. ולזה אמר לפניך, כי עתה בזווג זה האמא יורדת למטה ומתלבשת בז"א ונקרא לפניך ולא מלפניך.

ואמרו בדרך רמז אל הנ"ל כי ב' מיני יחודים הם של הוי"ה אלקי"ם: הא', הוא כי ענין זווג או"א לעולם הוא כדי לתת מוחין אל הבנים, ובעת נתינת המוחין נקרא זו"ן הוי"ה אלקים. אלא שכאשר זווגם אב"א, אז ז"א לבדו נקרא הוי"ה אלהי"ם⁸⁷, לפי שמתחלה ניתנין אלו המוחין לו ואחר כך נמשכין אליה. אך כשהם פב"פ אז נמשכין לשניהם ביחד⁸⁸, וז"ס יחוד הוי"ה אלקים בכ"מ. ויחוד הב' של הוי"ה אלקים, הוא ג"כ כמ"ש לעיל, כי בזה הזווג הב' התחתון דאו"א יש ב' מציאויות, או כשיורדת בז"א שאז נכנסת בתוכו כמ"ש⁴³, ונה"י שלה נעשין מוחין אליו⁸⁹, או כשיורדת במלכות, שאז אינה נכנסת בתוכה אלא נשאר למעלה בסוד או"מ כמבואר אצלינו⁹⁰, כי כשיורדת (נ"א כמו שיורדת)⁴⁴ בינה במלכות בסוד תפלה של יד נשאר (נ"א ע"י שנשאר)⁴⁵ בסוד מקיף, והנה"י דעצמות ז"א הם נכנסין בתוכה ובפנימיותה להעשות לה מוחין של פנימיותה. והנה כאשר נכנסת בז"א, אז הז"א לבדו נקרא הוי"ה אלהי"ם, כי הוא לוקח הכל, ואח"כ הוא נותן לה המוחין שלה. וכשיורדת על המלכות ולא בתוכם ממש, אז שניהן ביחד זו"ן נקרא הוי"ה אלהי"ם. והרי ב' מיני יחודים הם של הוי"ה אלהי"ם הנמצא בזווג זה השני של מקרה. וכנגדן אמר "בדרך", שהוא גימטריא ב"פ הוי"ה אלהי"ם הנ"ל. וביאר ב' מיני הירידות האלו של הבינה, וכנגד הראשונה אמר "בכל עץ" כי הז"א נקרא עץ⁹¹, וכשיורדת נכנסת לתוכו וזהו בכל עץ. וכנגד ירידתה בנוקבא הנקרא ארץ⁹² אמר "או על הארץ", ולא אמר בארץ לטעם הנ"ל, כי אז נשאר עליה בסוד או"מ ואינה נכנסת בתוכה ממש כמו בז"א. ואמרו בכל עץ ולא

⁸³ עי' הערה 72.

⁸⁴ שם התחלת יסוד.

⁸⁵ צ"ע שהרי עי' זהר ח"ב קכז ע"א, ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון, כדן איהי קיימא בדיוקנא דאת ס' רביעא, סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא. וזה אכן כן מדובר על יניקה כדלעיל שער טו פרק א וצ"ע.

⁸⁶ וז"ל: ומה דאתערו חברייא בהא ודאי הכי הוא ומה דאתערו לפני ולא מלפני לפני ההוא דקאים לפני קמיה דקודשא בריך הוא ושמש קמיה ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקודשא בריך הוא וכן קשין מזונותיו של אדם לקודשא בריך הוא אלא לפני ולהאי קשיין כל הני דהא לאו ברשותיה קיימי אף על גב דאיהו עביד (ד"א ל"ג אבל אף על גב דאיהו עביד) ברשותא אחרא עביד כתיב (ויקרא כב ג) ונכרתה הנפש ההיא מלפני מאי מלפני אלא דא עלמא דאתי [בינה עי' זהר שמות דף כז] ההוא דכל חייך קיימין תמן עכ"ל.

תרגום: ומה שהעירו לפני ולא מלפני לפני אותו שעומד לפני לפניו של הקדוש ברוך הוא ושמש לפניו ועל כך לא אמרו שקשים הזווגים לקדוש ברוך הוא וכן קשים מזונותיו של אדם לקדוש ברוך הוא אלא לפני ולזה קשים כל אלה שהרי לא ברשותם הם עומדים אף על גב שהוא עושה (אבל אף על גב שהוא עושה) ברשות אחרת הוא עושה. כתוב (ויקרא כב) ונכרתה הנפש ההיא מלפני מה זה מלפני אלא זה העולם הבא ההוא שכל החיים עומדים שם. ועי' עוד ח"ב קנג ע"ב.

⁸⁷ עי' לעיל הערה 48

⁸⁸ עי' לעיל הערה 50.

⁸⁹ עי' לעיל הערה 7.

⁹⁰ עי' לעיל הערה 51.

⁹¹ זהר ויקרא יז ע"א, ותיקו"ז ו ע"א.

⁹² תיקו"ז סא ע"ב.

מאיר העץ חלק ג'

בעץ, הוא כי הנה ברדתה על המלכות אז המלכות יש לה מ"נ⁹³. אבל כשיורדת בז"א, אז כדי שתזדווג עם אבא זה הזווג הב' צריך שהיסוד דז"א הנקרא "כל"⁹⁴ תעלה בה בסוד מ"ן, כדי שתוכל להזדווג עם אבא בעלה⁹⁵. ומה שהיה נקרא "כל" יהיה עתה בבחי' "בכל"⁹⁶, שהוא גימטריא ב"ן דההי"ן שהוא מ"ן כנודע.

ואמרו "אפרוחים או ביצים" הוא לרמוז אל הנ"ל, כי ענין הזווג דאו"א זווג עליון בהיותן שוין בקומתן למעלה, אז הוא לתת מוחין דגדלות אל זו"ן דאצילות, וע"י הארה זו ניתנין גם מוחין דגדלות אל אבא דבריאה⁹⁷, שאין לו רק ו"ק כנודע במקומו (שער דרושי אבי"ע פרק יד), ועתה יהיה לו ג"כ מוחין. אבל כשהזווג הוא התחתון בבחי' רביצה, שאין שוין בקומתן⁹⁸, אז הוא לתת מוחין דיניקה לבד אל זו"ן דאצילות. ואז יש בו ב' בחי'⁹⁹, או ברדתה בז"א, או ברדתה בנוקבא. וכנגד הירידה בז"א אמר אפרוחים, כי אז הז"א בסוד אפרוחים שהוא בבחינת ששה קצוות בלתי {עז ע"ב} מוחין דגדלות אבל אית ליה גדפיין¹⁰⁰, וכשיורדת במלכות אז הוא בסוד ביצים שהם ו"ק לבד בלתי גדפיין¹⁰¹. אמנם בב' בחי' אלו לעולם אין בהם רק ו"ק לבד, וכנגד שנים אלו אמר אפרוחים או ביצים, אפרוחים כנגד "בכל עץ", או ביצים כנגד "על הארץ".

ואמר "לא תקח האם על הבנים", ר"ל כי זווג זה התחתון דאו"א הוא בהיות זו"ן קטנים צריכין לאמם בהארה מועטת דיניקה. וצריך שלא תמשיך בחי' הזווג זה התחתון, שהוא בהיות האם בבחי' רובצת על האפרוחים (דברים כב ו) להניקם בזמן יניקה, אמנם תעשה באופן שתשלח האם, והם או"א שנרמזין בב' תיבות "שלח תשלח" ובב' תיבות "את האם" הנזכר בהקדמת תקונים (ב ע"א) תרין שלוחין תעשה, באופן שיעלו מעל הבנים ויוגדלו ולא יהיו צריכין לאמם להניק אותן, ויעלו למעלה ויזדווגו בבחי' זווג עליון בהיותן שניהן שוין בקומתן¹⁰². ועי"ז תגרום

⁹³ שממנו אמא מזדווגת עם אבא, כנ"ל פרק ב. עי' שער המוחין פרק ט' ק ע"ג, ואז מובן שמש"כ כאן הוא בשעת הנסירה.

⁹⁴ עי' זהר בראשית יז ע"א.

⁹⁵ אמנם קשה שכאן מדבור בפשטות על זיווג יניקה ועי' שעה"ק פח ע"ג: זווג הב' הוא של יסו"ת שהם ו' תחתונות דאו"א שאינם מוחין ממש שלהם ולכן נק' חיצוניות או"א אבל עכ"ז כל כללות או"א אפילו הז' תחתונות שלהם נקראים מוחין בערך זו"ן כי או"א כל גופם נקרא מוחין של האצילות אמנם הג"ר שבהם הם המוחין של המוחין והם פנימיות המוחין אבל ז' תחתונות שבהם שהם יסו"ת הם הגוף של המוחין והם חיצוניות המוחין ולכן בהיות הזווג הב' הזה הנקרא חיצוניות המוחין שהוא בחי' יסו"ת אז איננו רק לצורך או"א דבריאה שהם יזדווגו וינחילו מוחין לזו"ן דבריאה שיולידו נשמות המלאכים הנק' חיצוניות העולמות.

⁹⁶ עי' רע"מ פנחס (רנז ע"א): אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהון בכל מכל כל רזא דמלה זכרתי לך חסד נעורין אהבת כלולותיך.

אמנם עי' ליקוטי תורה חיי שרה, שבכל הוא בחי' שם ב"ן שהוא מערת המכפלה, ועי' שעה"כ יח ע"ג: שם ב"ן הנז' שהיא בגי' בכ"ל המעלה מ"ן אשר בעולם היצירה.

⁹⁷ עי' לעיל פרק ב ד"ה ונמצא כי.

⁹⁸ עי' לעיל הערה 22.

⁹⁹ עי' לעיל סוף עה ע"א פסקא ד"ה והנה זה.

¹⁰⁰ עי' פרק ב' נלע"ד חיים שזה רק מוחין מקיפים דיניקה.

¹⁰¹ עי' לעיל הערה 55, נראה שכוונתו לר"ק דנוק'.

¹⁰² עי' בהגר"א על ספד"צ טז ע"ג וז"ל, אתיחד יר"ד וכו' לעילא לעילא - עכשיו מפרש סוד הפסוק (בראשית ד) ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, שהוא סוד הנסירה כמש"ו, וסוד הנסירה הוא שמוחין דאבא מסתלקין להאיר לדעת ולנוקבא, ואח"כ מסתלקין מוחין דאבא למעלה לשרשו, ומתוך כך נחשכה הנוק' ששרשה בחכמה, ואז כל הדינין שבדכורא ניתנין לנוקבא ובו נשארו כל החסדים, ובשביל כך אין להם דיבוק יחד ונסרו לבא פנים בפנים, וז"ס הדורמיטא דז"א (אד"ר קמב ע"ב), שאין היר"ד נהיר בו"ד, כמ"ש לקמן פ"ב (כב ע"א), שבעינים דז"א כלילן ו"ד, שני גוונים, ובהיות נהיר חוורא דא"א ע"י היר"ד אז עיניו פקוחות, ואם לאו נאמר (תהלים מד כד) עורה למה תישן ה', כמ"ש בא"ר (דף קלו ע"ב) ובגין כן צלותא דישראל סלקא, בגין דיפקח ויתסחון בהווא חוורא דכתיב עורה כו', וכן שם (דף קל ע"א), ובא"ז (רצג ע"ב), וז"ש בא"ר (דף קמב ע"ב) עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא פריש דא מן דא וחבר לון לאתבסמא כחדא, וכד פריש לון אפיל דורמיטא לז"א ופריש לנוקבא מאחורוי דסטרוי ואתקין לה כו' הה"ד ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן, מהו וישן, האי הוא דכתיב עורה למה תישן ה', ויקח אחת מצלעותיו, מאי אחת, דא הוא נוקבא כו'.

מאיר העץ חלק ג'

שני תועלות גדולות: א', הוא שע"י זווג עליון ימשכו מוחין דגדלות בזו"ן דאצילות, כי כל לשון טוב הוא מוחין כמבואר אצלנו בברכת אבות (שעה"כ דרושי העמידה דרוש ב), בענין גומל חסדים טובים, וזהו "למען ייטב לך". תועלת ב', הוא "והארכת ימים", שימשכו ג"כ מוחין דגדלות באבא דבריאה, שלא היו בו רק ו"ק, ו' ימים, ועי"ז יתארכו ויהיו לו מוחין¹⁰³. משא"כ בזווג של "כי יקרא" שהוא התחתון שאין בו שום תועלת מאלו השנים⁴⁶.

שער טו פרק ד'⁴⁷

ודע כי למעלה⁴⁸ באמא עלאה¹⁰⁴ יש ג' בחי': הראשונה, נקרא סמ"ך⁴⁹ ונקרא בינה. והשנייה, נקרא ם סתומה ונקרא תבונה¹⁰⁵. והשלישית, נקרא ד' ונקרא ג"כ תבונה¹⁰⁶. וזאת

וז"ש אתיחד יו"ד בלחודוי - ר"ל שלא נהיר בו"ד, ואח"כ סליק למעלה, וז"ש ובתר כן סליק בדרגוי לעילא לעילא, ר"ל שבתחלה נסתלקו המוחין דאבא, שהוא י"ס המתלבש בז"א כנ"ל, וסליק בדרגא דידיה לעילא שהוא אבא ונכלל בו, כידוע שבשעת הזיווג ונתינת מוחין נכללו כאחד, ואח"כ סליק לשרשו שהוא יו"ד עלאה דע"ק, כמ"ש בא"ז (רצ ע"ב) ת"ח שירותא דא דאקרי אב אתכליל ביו"ד דתליא ממזלא קדישא כו', ומשם נוטל המוחין, ויו"ד של מזלא נכלל ביו"ד של קרומא דאוריא, כמ"ש לקמן פ"ב (כא ע"א) י' עלאה דאתעטר בקוטר דעתיקא היא קרומא עלאה כו', ואמר שם ו' לעילא כו', ואמר בא"ז (דף רפט ע"א) דהא י' עלאה כו' כל אינון עלאין בעתיקא תליין כו', ואמר שם אלין אתוון דתליין בהאי עתיקא כלהו תליין בהאי דיקנא ומתחברן בהאי מזלא כו' ע"ש, ושם שרשו בהאי אוריא, כמ"ש בפרשת בראשית (טז ע"ב) רזא סתימא אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאוריא עלאה סתימא, בקע בקדמייתא ואפיק חד נקודה כו' ע"ש, וז"ש כאן לעילא לעילא שני פעמים, והכל בדרגוי, ר"ל כל אלו הסליקות סליק בדרגא דיליה, שכולן דרגא דיליה.

עי' בהגרא על ספד"צ טז ע"ג וז"ל, אתחשכת אתחשכת נוקבא ואתנהירת אימא ומתפתחא בתרעוי - הוא כנ"ל על ידי הסתלקותו של יו"ד למעלה אתחשכת נוקבא, שבניינה הוא על ידי היר"ד, ובהסתלקותו לעילא מביא חו"ג יותר מאירים כידוע, שזה סיבת עלייתו למעלה, ואתנהירת אימא עי"ז בזיווגא לתת מוחין, ולכך עלה למעלה שהמוחין הוא מלמעלה למעלה עד א"ס כידוע, וכשמביא מוחין מזדווג באימא ואתנהירת אימא, והוא עיבור שני עיבור המוחין כידוע (ע"ח א"א ו'), כמ"ש (זהר אחרי מות סה ע"ב) בתר דינקת הדר אתעברת מנייהו, וזהו (בראשית א ד) ויבדל בין האור ובין החשך, ר"ל בין ז"א שבו אימא דאתנהירת, ובין נוקבא דאתחשכת, ואז ננסרו כי זה אור וזה חשך, ואח"כ יולדת המוחין.

¹⁰³ בדרך אפשר: זה רק שייך לאות ו' שבתוך האות ה' אבל הו' עצמו לא ישתנה לעולם (דע"ה ח"ב קס ע"ג).

¹⁰⁴ עי' לקמן פרק ה' ד"ה ודע כי ואולי יותר מדויק לכתוב "בינה" במקום אימא עלאה, וכן עי' ז"א פרק ב' בסוף.

¹⁰⁵ והם שורש לבחי' ששים מלכות ושמונים פילגשים המוזכר בשיה"ש ו ח, והם גילויים שבב"ע, והם הס"מ דאפרסמון המוזכר בזהר תרומה קצו ע"א: אפרסמון דא היכלא עלאה טמירא גניזא אפריון דא היכלא דלתתא דלית ביה סמך עד דאסתמיך (נ"א דאתמשך) מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי כגוונא דא את ס' (ס"א מ"ם) סתימא מה בין האי להאי אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו (נ"א נקודא) נהורא עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא (נ"א דא) דאת סמ"ך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת ס' רביעא סתימא לגו ארבע סטרוי דעלמא ועל דא דא איהו אפרסמון ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתוון ס"מ קיימא י' ברזא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה) דאיהו זמין לנטלא כלא רזא דאינון מאה ברכאן שתין וארבעין שתין לקבל שית סטרוי דנפקי מאת ס' ארבעין לקבל ארבע סטרוי עלמא וכלא אשלימו למאה ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתיין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון אפרסמונא דכיא ומתענגי בענוגא דא עלאה ונשמתיין דסלקין ונחתין דאית לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא ונחתין ואלין יהבי ונטלי יהבי ריחא מאינון עובדין דכשראן דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה בגנתא כמה דאת אמר (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא וכלהו קיימי בההיא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא

תרגום: אפרסמון זהו היכל העליון טמיר גנוז אפריון זהו היכל שלמטה שאין בו סמך עד שנסמך (שנמשך) מתוך היכל העליון ולכן אות סמ"ך נסתרת בכל צדדיה כמו זה אות ס (מ"ם) סתומה. מה בין זה לזה אלא בשעה שנסתר ונגז בתוכו תוך (נקדה) אור עליון למעלה אז היא עומדת בדמות (הזה) של אות סמ"ך נסתר בתוכו ונגז בו לעלות למעלה ובשעה שחוזרת ויושבת רבוצה

מאיר העץ חלק ג'

התבונה שהיא בחי' הג' היא אשר מתלבשת נה"י שלה תוך ז"א להעשות לו מוחין¹⁰⁷. וכאשר ז"א ותבונה זו, שהיא הבחי' הג' המתלבשת בז"א, בהיותן שניהן עולין למעלה אצל הבחי' הב' שהיא ס' סתומה¹⁰⁸, תבונה ראשונה אשר היא שניה אל הבינה, ועליה נאמר (ש"ה"ש ה ב) אני ישנה אותיות שני"ה⁵⁰¹⁰⁹, ואז נכללת תבונה הב' בתבונה הא', ואז שתיים נקרא תבונות. ואז ז"א נאמר עליו¹¹⁰ ואיש תבונות ידלנה¹¹¹, כי הרי עולה עמהם למעלה ונכלל בשתייהן, ועתה דולה

על הבנים למטה להיניק אותם אז היא עומדת בדמות של אות ס רבוצה נסתרית לתוך ארבעת צדדי העולם.

ועל כך זהו אפרסמון וזהו אפריון ובמקום שתי אותיות ס"מ עומדת י' בסוד הברית (סוד הברית שנגזר בתוכו) שהוא עתיד לקחת הכל סוד של אותן מאה ברכות ששים וארבעים ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס' וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם והכל משלימים למאה ואות יו"ד משלימה לסוד של מאה כדוגמא שלמעלה ולכן זה אפרסמון וזה אפריון.

אותם הנהרות יוצאים מהאפרסמון הזה ונשמות עליונות שאין להן גוף בעולם הזה יונקות מאותו האור שיוצא מאותם נהרות אפרסמון זך ומתענגות בענוג העליון הזה ונשמות (שעולות ויורדות) שיש להן גוף בעולם הזה עולות ויונקות מאותו האור של האפריון הזה ויורדות ואלו נותנות ונוטלות נותנות ריח מאותם מעשים כשרים שעוסקים בהם באותו העולם ונוטלות מאותו הריח שנשאר בגן כמו שנאמר כריח שדה אשר ברכו ה' הריח שנשאר בו באותו השדה וכולם עומדים באותו הגן אלו מתענגים למעלה ואלו מתענגים למטה.

והם ג"כ סוד ק' ברכות המוזכר שם וזהו לך לך עו"ב, והענין הוא כי הקב"ה מוסר לכל נשמה ק' ניצוצי אורות מסוד ס' מ' הנז' דבינה ותבונה, כי בזה יש כח להאדם להתגבר על יצרו, משום שבבינה אין להרע אחיזה כלל (עי' לקמן שער המלכים פרק ו), ואותן הק' ניצוצי אורות הם המאה ברכות שמתברך בו כל נשמה, כי עי"ז אפשר לו להתגבר על הס"מ הצורך, והוא עי"י הס' מ' דאפרסמון שבבינה ותבונה שהוא דוחה כל רע, [כי סוד הס' שבבינה הוא עי"י כלילותה בהו' ראשונות דהחכמה שהוא י', וו' פעם י' הוא ס', והוא הס' שבבינה כמ"ש הרב בזווגים (פרק ה) וכלילות הבינה בחכמה הוא דוחה את החיצונים כמ"ש בשער לאה ורחל (פרק ז) (דע"ה ח"ב נה ע"א, וכן ביאורים ח"א מג ע"א – אח"ף פרק ה).

עוד בענין בינה ותבונה עי' שער הכללים פרק יא, ואח"ף פרקים ג ד ה.

¹⁰⁶ עי' שער המוחין רי שפרק ה: כשאנו אומרים שלוקחין כולם באמצעות תבונה, ר"ל וגם מי"ש"ס. וכן כשאנו אומרים שלוקחין עי"י הבינה, ר"ל וגם מאבא עילאה.

¹⁰⁷ היינו הכלים של המוחין עי' שעה"כ פסח א.

¹⁰⁸ כל העליות של הפרצופים אינן עליות כפשוטו. אלא כל העליות של הפרצופים אינן כי אם תוספת אור ומוחין מלעילא לאור התחתון [עי' לש"ו כללים ח"א לו ע"ג, שאם היה זה עילוי ממש וכפשוטו, הרי שהיה הדבר כעין מיתה שכן בעליה מעין זו חוזרת נשמתו לשורשה], ועל ידי זה נעשה התחתון עצמו להיות מעין מדריגת הפרצוף שעליו, ונקרא על שמו. וכ"ז הוא על ידי שהשורש והעצמות העיקריים של כל הפרצופים והעולמות הם בקו דא"ס הנמשך מאור א"ס המקיף, ולכן יכול כל א' לעלות ממדרגה למדריגה עד אין קץ. ולולא החטא באמת היו עולים כך, והיה אור א"ס המקיף מתפשט בכל חלל הצמצום, וכך יהיה לעתיד לבא (ביאורים ח"א לד ע"ד).

¹⁰⁹ עי' לעיל נקודות א' בשם התיקו"ז. זה ישנה שהיא זוג תחתון.

¹¹⁰ מאד קשה שאין כזה פסוק אלא איש תבונה ידלנה (משלי כ ה) או איש תבונות יחריש

(משלי יא יב)

¹¹¹ עי' שער אר"א פרק ח ועי' שער כה פרק ב' בתחילה שהחור"ג דדעת הוא מלכות דאר"א, ועי' שם במ"ב שזה יסוד, וכאן כתוב שזה נה"י אלא עצם מציאות כל וולד וכל אור ונשמה הבאים מהטיפה הזרעית דהעליון הוא מנה"י דאותו עליון. ועל אף שבאמת לאמיתה שרשה הוא כל קומת העליון ובסוד אור מים רקיע, אך מציאותה בסוד רקיע עניינה הוא שאז היא נעשית ראויה שיתהווה ממנה ולד, עכ"פ ולד זה אינו נגמר ונעשה כי אם בנה"י. ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון (ודלא כדברי המבור"ש ג ע"ג, שהנה"י דעליון מולידים את התחתון (ואז רק המלכות דמלכות העומדת בנה"י שלה נכנס לתחתון - דע"ה ח"א מב ע"ג), שכן כוונתו היא לעיקר האור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו, והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג).

יש מקומות בדברי רבינו שכתוב שהתחתון מלביש על הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב שהתחתון מלביש על ב' שלישי ת"ת, ויש מקומות שכתוב שהוא מלביש על כל הז"ת. והנה הסדר של הדברים לאמיתם הוא כדלהלן: כל המציאות דהתחתון הוא רק מהנה"י דהעליון ובאופן זה: ג' פרקי הנצח דעליון המה שורש לחח"ן דהתחתון, וג' פרקי ההוד דעליון המה שורש לבג"ה דהתחתון וג' פרקי היסוד המה שורש לדת"י דתחתון. ושני שלישי הת"ת דעליון המה שורש לכתר דתחתון, והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומו"ס, והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואוירא, ובד' בחי' הכתר האלה

מאיר העץ חלק ג'

ומשקה אפילו מאותה תבונה הא', וזהו ידלנה לשון יחיד. וכאשר הוא נכלל בשתי התבונות עולין שלשתן למעלה עד הבינה, ואז כולן נקרא בינות על שם הבינה, ואז נקרא ז"א "עם בינות"⁵¹¹². וכל זמן שלא הגיע ועלה שם, נאמר עליו (ישעיה כו יא) כי לא עם בינות הוא. כי בינה עליונה היא רחמים פשוטים ואין שם אחיזה אל הקליפות, אבל כשלא עלה שם יש בו¹¹³ אחיזה אל הקליפות, וע"כ לא ירחמהו עושהו (שם), ר"ל שאינו רחמים גמורים⁵².

⁵³ונבאר ענין בינה ותבונה⁵⁵⁴, ובו יתבאר מ"ש בס"י (פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם כבינה. והענין כי הנה ב' אותיות ראשונות של הוי"ה הם בחי' חו"ב, אבל באות יו"ד לבד שהוא חכמה שם יש בחי' בינה, וזהו ענין הבן בחכמה. ופי' הוא כי יו"ד במלואו, י' הוא חכמה, וב' אותיות ו"ד נעשית צורת ה', שהוא צורת ו"ד שבאות יו"ד, והיא נקרא בינה עלאה הנ"ל¹¹⁴. ואמנם ה' ראשונה עצמה שבשם הוי"ה זו היא תבונה ראשונה הנ"ל, וכבר הודעתך בדרוש תפילין (פע"ח שער התפילין פרק טו) בענין כתיבת שם הוי"ה, שצריך לכתוב תחלה י' בקרן זוית של ה' הזאת, כזה ז"ל⁵⁶, {עז ע"ג} ואות י' הוא בחי' חכמה של זאת התבונה ראשונה, וזו החכמה נקרא יש"ס, וז"ש וחכם בבינה¹¹⁵. והרי נתבאר כי באות י' של הוי"ה יש בחי' או"א עלאין, ובאות ה' ראשונה של הוי"ה יש בחי' יש"ס ותבונה שהם תתאין⁵⁷¹¹⁶.

נחלקו בדברי הרב עד היכן הם מתלבשים, שכן הרדל"א מתלבשים על השליש העליון דהת"ת, ואז התחתון כולל את כל הז"ת דהעליון, אך כללות הרישא תניינא (הרי הוא גלגלתא ואורא) נמשכת מהשליש האמצעי דת"ת דעליון. ואז ההתלבשות היא מהחזה ולמטה, והרישא תניינא נחלק לב' והם גלגלתא ואורא. לכן יש מקומות שנאמר שההתלבשות היא עד חצי הת"ת שהוא רק האורא דהתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המר"ס, והוא מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון הרי הוא השליש התחתון דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד).

¹¹² עי' שער הכללים פרק י.

¹¹³ בז"א

¹¹⁴ עי' פת"ש או"א יג וז"ל הדבר מובן ע"פ מ"ש בשם רבינו בפירושו למשלי (טז כא) כי חכמה עילאה הוא מה שקבל מרבו בכלל ותבונה שבו הוא יש"ס להבין הדבר על בוריו, ובינה עילאה הוא הבנת דבר מתוך דבר ותבונה שבו הוא להבין דבר הבינה על בוריו, והנה לפ"ז חו"ב עלאין הם בכלל החכמה והבינה, ודאי דהבינה יותר נעלם כי בעת שמקבל החכמה מרבו בו נכלל הבנת דבר מתוך דבר, אך הוא נעלם כ"ז שאין התלמיד מתייגע עצמו להוציא הבינה מן החכמה, ולכן הוא בסוד ו"ד הנעלם ביו"ד שהי' הוא בכתובה בגלוי והו"ד בהעלם במחשבה, וכמו שהחכמה הוא בכלל אחד והבינה מתפרד לחלקים, כמו כן כאן ב' הוא ציור גולם אחד ובו"ד הם אותיות נפרדים והם בציור קוין נמשכים, מה שא"כ י' הוא טיפה כוללת גולם כמו הטיפה מאבא שמצטיירת בבינה לאברים, אבל להבין דבר החכמה על בוריו ודבר הבינה על בוריו, בזה של החכמה נעלם יותר כי אי אפשר להבין דבר החכמה ועומקו כי אם אחר שידע כל פרטיו להוציא דבר מדבר, וגם היאך יוצא דבר הבינה מתוך החכמה אז ישיגו עומק החכמה שקיבל מרבו על בוריו, ולכן הוא בסוד ה' שבשם, שה' גלוי והי' נעלם וגם ביו"ד קדם ה' לה' שהם ו"ד, ובה' קדם הו"ד שהם צורת ה' להי' הנעלם בו.

¹¹⁵ עי' שער אנ"ך פרק ח' שיש גם רמז באות י' שהיא מילוי הה"ן.

¹¹⁶ כמו שהוא בחכמה ובינה שלמטה כמו כן הוא באצילות בכלל חו"ב ששם מסודרים מדרגות הנבראים בחכמה עמוקה ובינה סדר פרטיהם ויצאתם מתוך עומק חכמה העליונה, ושם הם בהעלם ובישסו"ת הם מתגלים יותר, ולכן שם הוא השגת החו"ב שהם המוכנים להתלבש בז"א ששם הכל מסודר בגלוי כפי המושג לנו, וכן בשורשם למעלה הוא בב' מדרגות הנ"ל, כי הכתר שלהם נגד הגרון דא"א ששם בינה דא"א, והיינו כי הכתר הוא תמיד העטרה והשורש של כל המדרגות של הפרצוף, והוא הרצון התכליתי שבו שכל פרצוף יש לו תכלית ורצון מיוחד, וכמו שהגרון הוא מעט למעלה מן הגוף ובאמצע בין הראש לגוף, כמו כן הכתר של או"א מדרגה אמצעית בין א"א שהוא נעלם למעלה ממדרגת הזמן והבחירה שהם ג"ר של א"א, ובין או"א שהם המסדרים המדרגות בערך ירידתם לז"א שהוא מקום הזמן וע"פ הבחירה, ולכן הם מתחילים להלביש ב' זרועות שלו שב' הזרועות הם כללות ב' הדרכים של ההנהגה חסד ודין, ושם בזרועות א"א נסבלים ונשענים כל המדרגות הצריכים לנבראים, ולכן שם בגרון הוא הארת בינה של א"א, שבינה הוא ג"כ אמצעי בין הג"ר ובין ז"ת של הגוף, ולכן היא קיימא לשאלה מצד התפשטותה בז"ת ובעצמותה נעלמת כי היא מכלל ג"ר, ולכן שם בגרון שהוא למעלה מן הזרוע נשרש שם בינה עליונה של כללות או"א, ומן הזרוע שהוא החסד שם נשרש חכמה ולכן מצד זה הבינה עליונה יותר נעלמת מחכמה, אבל ישסו"ת הם נשרשים בזרועות עצמם חו"ג דא"א שהשמאל גבורה למטה במדרגה מן הימין חסד, ולכן שם ג"כ תבונה יותר גלויה מי"ש"ס שהוא התבונה שבחכמה כמ"ש, והבן דברים אלו מאד (פת"ש או"א יג).

מאיר העץ חלק ג'

⁵⁸ועתה צריך לבאר למה הבינה הראשונה נרמזת בב' אותיות ו"ד של מילוי היו"ד אשר צורתם ה', ושם קדמה ו' אל ד', והתבונה נרמזת באות ה' ראשונה של היו"ה, ושם קדמה ד' לו', כנודע כי ה' צורתה ד' על ו'. גם שינוי אחר, כי ו' של מילוי יו"ד יש לה ראש, שמורה היותר כלולה מ"ס כמבואר אצלנו⁵⁹, ואות ו' שבתוך הה' ראשונה אין לה ראש⁶⁰, שמורה היותר בבחי' ו"ק לבד בלתי ראש. אך הענין הוא, כי הנה אות ו' של מילוי היו"ד היא בחי' בינה העליונה, ובינה עליונה יש בה י"ס עם מוחין, לכן ו' זו יש לה ראש, והוא מורה על כל פרצוף הבינה עצמה⁶¹. אמנם אות ד' של מילוי יו"ד אינה בחי' הבינה עצמה, רק בחי' ד' מוחין הנמשכין מן הבינה ומתלבשים בתחלה באחוריים של חצי ת"ת ונה"י שלה¹¹⁷, ואח"כ הם מתלבשין בראש התבונה^{62,118}, שהוא אות ה' ראשונה של היו"ה. ואמנם ה' ראשונה של היו"ה שהוא צורת ד"ו, והוא גימטריא י', כולם בחי' התבונה ראשונה עצמה, לכן שם בב' אותיות ו"ד הם ב' אותיות נפרדין. אבל ב' אותיות ד"ו אלו של התבונה הם כלולין באות אחת, שהוא אות ה', לכן אין לו' שבתוך הה' צורת ראש, לפי שהוא בחי' ו"ק לבד בלי ראש, והד' הם ד' מוחין של התבונה עצמה, לכן קדמה ד' על ו'. והנה צריך שתדע כי זו הד' אינה בחי' ד' מוחין של התבונה פנימית⁶³, שאם היה לה מוחין היא⁶⁴ (היה) בחי' ראש אל הו' שבתוך הה', אבל כמו שאין מוחין בראש ז"א עד שנתלבשו בתוכו הנה"י של התבונה, וכן עד"ז אין לנוקבא דז"א מוחין עד שנתלבשו בתוכה נצח הוד יסוד דז"א, א"כ גם התבונה הזו אין לה מוחין עד שתעלה למעלה עד הבינה, ואז היה לה מוחין מנה"י דבינה עליונה. ואמנם עתה זו התבונה הא' הוא למטה ואינה כלולה עם הבינה למעלה הנרמזת באות י"9¹¹⁹ כנ"ל, לכן אות ו' שבתוך הה' אין לה ראש, לפי שעדיין אין לה מוחין פנימים¹²⁰. ואות ד' שע"ג הו' הוא בחי' או"מ¹²¹ מלמעלה בגלגלתא מבחוץ⁶⁵, ולכן נתרקה זו הד' מן הו', ואינה דבוקה בו ממש רק מתפשטת ומקפת אות ו' בסוד או"מ, ואינה נכנסת בסוד פנימיות, לכן אינה דבוקה עם אות ו'. נמצא כי זו תבונה הראשונה הוא בבחי' ו' קצוות לבד, וז"ס (דברים כא א) כי ימצא חלל באדמה, כי כרעא דה' תלויה ואינה דבוקה עם הד', ונשאר שם מקום פנוי וחלל בלתי מוחין. והנה זו התבונה נקרא אדמה, ר"ל אדם ה¹²².

והנה באדר"ז (דף רצא ע"א) אמרו כי אותיות תבונה הם ב"ן וב"ת, דאינון⁶⁶ ו"ה, פי' הדברים כי ב' אותיות ד"ו שיש בצורת ה' ראשונה דהוי"ה הנ"ל, הם דעצמות התבונה שהם ו"ק שלה וד' מוחין⁶⁷, ולפי שאחר כך נמשכין זו"נ הנקרא ב"ן וב"ת מב' אותיות ו"ד אלו, והם סוד ו"ה, לכן הם נקראים תבונה, אבל אין פי' שב' אותיות ו"ד אלו הם זו"נ עצמם.

¹¹⁷ ד' היא מלכות שלה שמתלבשת על ד' תחתונות שלה (ביאורים ח"ב סד ע"א), ועי' עוד בענין לעיל מול"מ סוף פרק ה' הערות 1170, 1172.

¹¹⁸ כלומר נמשכים ד' מוחין והו"ק דאימא (תתאה) מהד' תחתונות דאבא (הכולל או"א) (הקדו"ש לח ע"ג) עי' לקמן הערה 121.

¹¹⁹ היינו ה"ו"ד" שבי"ד.

¹²⁰ עי' הערה 103, והערה 105.

כלומר הז"א לא יכול לקבל רק ממדרגת התבונה לבד ולא ממדרגת הבינה, לכן אחר לידת המוחין הם חוזרים תיכף לב' פרצופים (בינה ותבונה) כבתחילה [עי' שער המוחין פ"ה: לפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום החכמה הכללית שהם או"א עילאין, ולפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום הכתר הכללית שהוא א"א ונוקבא. אמנם דע כי לעולם אי אפשר שיקחם אלא ע"י ישו"ת¹²⁰, כי הרי הם עליונים ממנו. אך הענין הוא, כי אי אפשר לעלות למעלה ממדרגתו כי הרי אין מקום פנוי וחלל, אמנם צריך שתחלה תעלה יש"ס ותבונה למקום או"א, ואז זר"ן יעלו למקום יש"ס ותבונה, ויעלו או"א למקום א"א ונוקבא, ויעלה א"א ונוקבא למדרגה שעליו, וכעד"ז עלייה למעלה מעלייה עד שיתנענעו ויתחלפו כולם ממקומם¹²⁰. נמצא, כי בעלות יש"ס ותבונה למעלה במקום או"א, הנה נמצא זר"ן במדרגת ישראל סבא ותבונה, וכשעלו יש"ס ותבונה למעלה בא"א ונוקבא, יעלו זר"ן במקום או"א עצמם, ונמצא כי הרי הם נקרא או"א עצמן, אמנם אינם מקבלים הארה והמוחין שלהם אלא ע"י ישו"ת, שגם הם עלו, ודי בזה]. (ביאורים ח"א מ ע"ב) כאשר נשלמו הזר"ן בו' שלם עם ראש אז עולים עד בינה עלאה והוא הוראת ס' דאפרסמון (כללים ח"ב לה ע"ד), עי' לעיל הערה 105.

¹²¹ כלומר אורות דבינה הם מקיפים על אורות תבונה (ביאורים ח"א ל ע"ד), והד' הוא מוחין חו"ב חו"ג דהדעת שהם למעלה על הו' שהוא התבונה (ביאורים ח"ב סד ע"ב), כלומר שהמוחין מאירין לה מרחוק ורק בבחי' מקיפים כי אין הבינה מתגלה בה (כללים ח"ב יז ע"א).

¹²² כלומר צורת אדם היינו ו"ק באות ה'.

מאיר העץ חלק ג'

שער טו פרק ה⁶⁸

גם דע, כי הנה זאת הד' שעל גבי הו' בצורת ה' ראשונה, כבר בארנו שיש לה עוקץ מאחריה בצורת י', והוא בחי' יש"ס. {עז ע"ד} גם דע כי הנה נחלקת ד' זאת לג' חלקים, שהם יו"ד באמצע וב' ווי"ן הנמשכין ממנה, כזה⁶⁹ ז', והם גימטריא כ"ב אתוון הניתנין מן חכמה אל הבינה¹²³.

⁷⁰ועתה צריך ליתן טעם למה באות יו"ד נעלמת בינה ונגלית החכמה, ובאות ה' נגלית הבינה ונעלמת החכמה⁷¹¹²⁴. והענין כמ"ש בדרוש אחר (שער א"א פרק ח), כי ב' כתרים דאו"א הם בגרון א"א, אשר שם הוא בחי' בינה דא"א¹²⁵. גם בארנו¹²⁶ בפ' (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, כי יש ב' מיני חסד⁷², א', הוא חסד עליון אחר הבינה, אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א, קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות, ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו¹²⁷ בס"ה¹²⁸. וכבר ידעת כי לעולם חסד מצד הזכר, והנה האור הנמשך מגרון העליון דא"א מתלבש⁷³ (ירד ונתלבש) בחסד זה, וכאשר יצא לחוץ⁷⁴ אז אבא¹²⁹ נעשה בבחינת⁷⁵ החסד ההוא⁷⁶, והבינה נעשה בבחינת⁷⁷ הגרון, לפי שהוא בינה דא"א¹³⁰, כי להיות גרון גבוה מהחסד⁷⁸, לכן מתלבש אור הגרון בחסד ההוא. נמצא כי אמא שיצאת מבחי' הגרון היא יותר מעולה והיא נעלמת תוך החכמה, וזהו בחי' אות יו"ד שהחכמה נגלה בה, והבינה נעלמת בה, ואינה נגלית. אבל כאשר התחילו ב' זרועות דא"א להגלות⁷⁹ (להתחלק) ולהתפשט⁸⁰, אז נתלבש חסד בגבורה⁸¹, ומשם יצאו ישסו"ת⁸², ואז היה הדבר להיפך, כי אבא טמיר וגניז יותר מן הבינה¹³¹⁸³.

¹²³ עי' טנת"א ה' פיסקא ד"ה והנה בתחלה הזריע, מה שמביא מהס"י פ"א מ"א ומפרשו על החכמה, וכן עי' בהגר"א על ס"י ג ע"ב וז"ל: ול"ב נתיבות הן עשר נקודות וכו"ב אותיות (זהר בראשית קד ע"ב), שחו"ב כלולים זה בזה בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה, ולכן כל הל"ב נתיבות ג"כ בבינה.

¹²⁴ כלומר נגלית התבונה, ונעלמת היש"ס.

¹²⁵ עי' שם בגליונות הלש"ו שר"ל ישסו"ת שבא"א כמו"ש באנ"כ ח'.

¹²⁶ שער כה פרק ב כללי חו"ג אות ח'.

¹²⁷ עי' תיקו"ז עה ע"ב וז"ל וכלא [כל הז"ת] אתכליל בשביעית, דאיהי מלכות השביעי, ה' ודאי בכל שביעיות כלילא, ואיהי ה' דיום הששי, יום דא צדיק, עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגומר, איהו יום הששי ויום השביעי, יום דכלהו יומין, עכ"ל. ועי' שם בבהגר"א ז"ל, וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידי ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה, עי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"ב ד"ה אלא נ"ל והערה 604.

אם כן כאן זה חסד עליון שהוא שורש כל הו"ק, ול"נ שהוא דעת המתפשט שהוא פנימיות הו"ק ונקרא חסד, שכל שפע הוא חסד, אמנם עי' שער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי (וכן הוא בשער כה פרק ב' אות ז'), ועי' פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד שזה החסד המשך של הדעת, וצ"ע.

¹²⁸ פרשת אמור קג ע"ב ופרשת בלק קצא ע"ב (לש"ו)

¹²⁹ היינו אבא דאצילות.

¹³⁰ ישסו"ת הוא בינה דא"א שבגרון (אנ"כ ח') והוא מתלבש בדעת שבין כתפין (אנ"כ ט')

(כללים ח"ב קז ע"א)

¹³¹ עי' ביאורים מול"מ פ"ג אות יד ושם אות יב (לש"ו) תמצית הענין אות יב: וזה תמצית לשונו יש חילוק כאן בין אור לכלי, כי בהאור מתלבש אור החכמה בתוך אור הבינה, אבל בכלי מתלבש הבינה עם הכלי שלה בכלי החכמה, אם כן מש"כ וזכר ונקבה בחכמה כלומר בכלי החכמה, כי באורות מתלבש החכמה בבינה, אבל הכלי מתלבש הבינה בחכמה דוגמת או"א עלאין דאצילות, כי בבחי' אורותיהם מתלבש אבא בתוך אימא, אבל בבחי' הכלי שהוא מילוי ו"ד דיו"ד אז האימא היא כלולה בה' פשוט שהוא אבא, ונמצא כי בהאורות הוה אבא טמיר אבל בכלי הוה האמא עלאה טמירא יתיר. אות יד: מאחר שהוא יוצא מהחכמה, הרי הוא י' של השם, ממילא הוא מוציא ג"כ דוגמתו דהיינו האות י', ה"ה היר"ד שבחכמה (כלומר עם המילוי) והיא בחי' או"א עלאין, והיר"ד היוצא ממנו הוא בחי' ישסו"ת. והנה טעם הדבר שיר"ד דמילוי יו"ד הוא אימא עלאה, וכן היות צורת האות ה' (ד"ו) הוא כינוי לאימא הכללית, כי האותיות ו' ד' הם זר"ן, וקודם שיצאו ונולדו הרי היו כלולים באמא. והנה החילוק בין ו"ד לד"ו, הוא שבאימא עלאה שם הזכר הוא העיקר, ולכן הו'

מאיר העץ חלק ג'

(דף ר"א טז רצא ע"א), לכן נרמזו באות ה', שהחכמה בהעלם ובינה בגלוי⁸⁴. וז"ש באדר"ז (דף ר"צ) קרוב ללשון זה¹³², לבתר אשתכחו דחכמה אבא בינה אמא, פי' כי תחלה הם נעלמים בינה תוך חכמה, אך לבתר ר"ל לאחר דאפתשטו דרועוי דא"א, אז נתגלו בחי' או"א⁸⁵. והרי נתבאר היטב ענין בינה ותבונה הראשונה, וענין אבא ויש"ס, אשר הם נרמזין בב' אותיות י"ה הראשונים שבשם הוי"ה.

⁸⁶ודע כי ג' חלקי הבינה שהם: בינה, ותבונה הראשונה, ותבונה שניה, כולם הם פרוצוף אחד. נמצא, כי כאשר היה עיבור ראשון דז"א, שהוא אז בבחי' ג' כלול גו' ג' כנודע, היה בזו התבונה ראשונה שהיא ה' ראשונה של השם, לפי שכיון שג' חלקים הנ"ל נעשו פרוצוף א', נמצא כי זו התבונה הראשונה היא מהחזה¹³³ ולמטה של כללות הפרצוף הנ"ל, ושם הוא מקום העיבור שהוא מקום הבטן, אשר בתוכו נוצר הולד, אבל בבינה העליונה אין שם בחי' הריון ועיבור¹³⁴.

⁸⁷והנה בינה עליונה נקרא סמ"ך, ותבונה ראשונה נקרא ס' סתומה¹³⁵ כנ"ל (פרק ד'). והענין הוא, כי בינה עליונה הוא שיעור ו' ספירות עליונות, שהם כחב"ד ח"ג, ולהיותן נמשכות מסוד החכמה שהוא י', נמצא כי בינה עליונה נקראת ס', לפי שמקומה נגד ו"ס עליונות שלו, כל א' כלול מ' הרי ס'. אבל התבונה שאין בה רק שיעור ד' תחתונות¹³⁶, וכל א' כלול מ' לטעם הנ"ל, לכן היא ס' סתומה. גם נקראת ס' סתומה דיתבא רביעא על בנין¹³⁷ (זהר ח"ב קכז ע"א).

וגם לסיבה זאת¹³⁸ נקראת זאת תבונה ראשונה עולם הבא, והטעם כי הנקבות נקראות עולם¹³⁹ כמ"ש בזוהר (ויחי קנח ע"א) על פסוק (תהלים קו מזח) מן העולם ועד העולם. וזה התבונה נקרא עולם הבא, עלמא דאתי, לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד¹⁴⁰. אבל בינה עליונה נשארת למעלה ואינה יורדת, לכן בינה נקראת לעתיד לבא¹⁴¹, כי המוחין עליונים דז"א המלוכשים בנה"י דבינה עליונה, הם עתידין לבא אח"כ כאשר יתגדל מעלתו¹⁴², ויהיה לו מוחין עליונים יותר⁸⁸, מן בינה, ולא מן התבונה, ואז יהיה לע"ל. אבל מוחין דנצח הוד {עח ע"א} יסוד דתבונה הם נמשכין בו תמיד, ולעולם הם נמשכין ובאין, וזהו פי' עולם הבא, עלמא דאתי, כי תמיד נמשך ובא. וזהו ההפרש שיש בין עולם הבא ובין לעתיד לבא, כי זהו בתבונה וזהו בבינה, בבחי' הנצח הוד יסוד שבהם הנעשין מוחין דז"א. וזהו מ"ש בס' הבהיר (אות קט)

קודם לד', ואילו בישסו"ת ששם הנקבה הוא העיקר ושם עיקר גילוי דבחי' נוק', לכן הד' קודם. סוד דאות י' שניתן מחכמה לבינה הוא סוד ג' הוי"ת דיוד"ן שאמר הרב בדרושי מ"ד ומ"ן דרוש י' שנותן אבא לאימא בביאה ראשונה לעשותה לכלל. ועי' פירוט הענין לקמן שער אנ"ך פרק ח.

¹³² כד נפקא ואתנהיר מעתיקא קדישא, לא אתנהיר אלא בדכר ונוקבא האי חכמה אתפשט ואשתכח דדכר ונוקבא הוא חכמה אב בינה אם חכמה ובינה בחד מתקלא אתקלו, דכר ונוקבא ובגיניהו כלא אתקיים בדכר ונוקבא, דאלמלא האי לא מתקיימין. תרגום: כאשר יצא וקבל הארה מע"ק בזכר ונקבה, אז לא קבל אורות אלא בזו"נ. זו החכמה נתפשטה, ונמצא שהם זכר ונקבה. חכמה הוא אבא, ובינה היא אימא. חכמה ובינה במשקל אחד נשקלו, כזכר ונקבה ובשבילם כולם נתקיימו בבחינת זכר ונקבה, שאם לא זה לא היו יכולים להתקיים.

¹³³ לא כולל החזה.

¹³⁴ עי' שער אנ"כ פרק ד' שכאשר מתחברים בינה ותבונה לפרצוף א', אז הרחם הוא רחם של בינה עילאה.

¹³⁵ עי' לעיל הערה 105.

¹³⁶ עי' לעיל ח"א הערה 320.

¹³⁷ עי' לעיל פרק א' שזה מתחתית האימא כלומר התנה"י.

¹³⁸ שהוא מהתנה"י ולכן היא שורש לעיבור ז"א וכן עיבור מוחין דז"א.

¹³⁹ כוונתו רק על הז"ת שבהם עי' לעיל ח"א הערות 556 558 (ביאורים ח"א נט ע"ג).

¹⁴⁰ כלומר התבונה מאירה לז"א בתמידות חיות עי' לעיל פרק א' ד"ה ועתה נבאר שתמיד

התבונה מורידה חיות לז"א, עי' ביאורים שער ז' פרק ד' אות כא הובא בח"א הערה 1117.

¹⁴¹ כאן רואים שליטת שם ס"ג כמו בעולם העקודים עי' לעיל ח"א הערה 503 (ביאורים ח"ב

צט ע"ב).

¹⁴² והם המוחין דגדלות שני שהם מאר"א עלאין וכמש"כ במ"ן ומ"ד דרוש יב סוף לסופו שאין

לזו"ן עתה בקביעות (לש"ו), ועי' כללים ח"ב לה ע"ד.

מאיר העץ חלק ג'

ששאלו התלמידים לר' רחומאי מהו עולם הבא, א"ל עולם שכבר בא¹⁴³, והדבר מובן עם הנ"ל שכתבתי⁸⁹.

שער טו פרק 90

כבר בארנו לעיל (פרק ד) כי כאשר עולין ז"א וב' התבונות עד בינה עליונה, אז נקרא ז"א "עם בינות הוא". והטעם הוא עם הקדמה שנקדים לך בענין הכללות הנזכר בכ"מ, כי כל מקום אשר התחתון עולה למעלה במקום העליון להיותו נכלל שם עמו¹⁴⁴, הוא שהעליון עומד בבחי' פנים והתחתון עומד שם בבחי' אחוריים שלו¹⁴⁵. ובזה תבין ענין זה, כי הנה זאת התבונה¹⁴⁶ יוצאת מן האחוריים של בינה עליונה, ואותן האחוריים של בינה הם שמות דאלקים כנודע כמ"ש בע"ה, כי כל האחוריים הם שמות אלהיים. וז"ש בזוהר פ' אחרי מות (דף פה טו ע"א) כי הבינה נקראת רחמים בלחודוהי אך מסטראה דינין מתערין, ופי' מסטראה ר"ל מצדדיה, שהם האחוריים שלה, שהם הדינין, אבל היא עצמה בבחי' הפנים שלה היא רחמים¹⁴⁷. ודע, כי בכ"מ שנמצא בזוהר שהבינה נקרא אלהיים¹⁴⁸, היא בתבונה זאת היוצאת מאחוריים של הבינה, שהם אלהיים. וא"כ, כאשר התבונה זאת היא למטה, אז יש אל החיצונים אחיזה בה. אמנם כאשר תעלה למעלה ותהיה שם בסוד אחר בינה עליונה, אז אין אחיזה אל החיצונים בה, וזהו (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים, כי כאשר זאת התבונה תחתונה תרד מאחורי בינה ולמטה, אז גם הז"א יורד למטה ממקומו¹⁴⁹, וכך גם הנוקבא דז"א תרד ממקומה,

¹⁴³ ז"ל בשלימות: ישב ר' ברכיה ודרש מאי האי דאמרינן כל יומא העולם הבא, ולא ידעינן מאי קאמרינן, העוה"ב מתרגמינן עלמא דאתי, מאי עלמא דאתי, מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לבראות אור גדול להאיר, ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו, צפה הקב"ה שאין יכולין לסובלו, לקח שביעית ושם להם במקומו והשאר גנזו לצדיקים לעתיר לבוא, ואמר אם יזכו בזה השביעי וישמרוהו אתן להם זה לעולם אחרון והיינו עולם הבא שכבר בא מקודם ששת ימי בראשית הה"ד (תהלים ל"א כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'.

¹⁴⁴ עי' לעיל הערה 108.

¹⁴⁵ דהיינו של עליון. וצ"ע אם זה שייך לז"א בא"א עי' בהגר"א על ספד"צ יב ע"ד ועי' שעה"כ פסח א עט ע"ג: לעולם כל מה שהוא למעלה בבחי' אחוריים ברדתם למטה נעשים שם בחי' פנים.

¹⁴⁶ כלומר תבונה הראשונה.

¹⁴⁷ עי' זהר ויחי רכ ע"ב שכתוב מינה דינים מתערין, ולא מוזכר מסטראה, ועי' בהגר"א על ספד"צ כ ד"ה וידוע, שהדינים מתערין מבינה הם ז"א.

¹⁴⁸ עי' זהר חדש לד ע"ב: בריאה באלקים דאיהי בינה הה"ד בראשית ברא אלקים. ועי' זהר ח"א מח ע"ב, יהו"ה אלהיים שם מלא, לאתקנא לה בכלא, ועל דא אתקריאת חכמה ואתקריאת בינה, בגין דהוה בשם מלא, יהו"ה אלהיים בכלא בשלימו בתרי שמהן.

¹⁴⁹ וכן הוא בפע"ח שער הזמירות פרק ה ועי' שם שער העמידה פרק יח: סומכת הבינה את הנופלים, שהם ז"ן, שנפלו תוך הקליפות בעון ישראל. ועי' שער מאמרי רשבי יב ע"ד שז"נ דיצירה נקראים נופלים שלמטה מזה הם לא נופלים אלא בתוך הקלי עצמה. ועי' שעה"מ כו ע"א: וזהו טעם גודל קדושת השבת וזהו ג"כ טעם איסור הזווג לת"ח בימי החול כדי שלא ימשיכו נשמות מן הברורין אלא בליל שבת שאז ממשיכין נשמות עליונות ממש גם בזה יתורץ קושיא גדולה והיא כי נודע כי שבעת ימי השבוע הם כנגד שבעה תחתונות ואיך אפשר כי ששת ימים שהם כנגד ר"ק ז"א יהיו ששת ימי החול ויום ז' כנגד המלכות יהיה שבת וקדושתו חמורה על ז"א אבל הענין הוא כי ר"ק ז"א להיותם גבוהים מאד ואינם יראים לרדת למטה ולהתלבש בששת ימי החול לברר בירור הנזכר אבל ביום השבת שהוא כנגד המלכות התחתונה היא יריאה להתלבש למטה בחול לברר בירורין פן יתאחזו בה החיצונים ואז היא עולה למעלה באצילות עם ז"א כנזכר בכח התיקון שנעשה בימי החול ע"י ז"א ובזה יתבאר לך מ"ש אצלינו בדרושי יום השבת כי כל העולמות עולים עד למעלה עד הא"ס כדי להמשיך נשמות חדשות משם שהוא המקור העליון ולא מן בירור הז' מלכים האמנם לכאורה נראה קושיא גדולה כי כיון שביום השבת נתעלו מתוך ימי החול ועלו באצילות א"כ מה צורך להם עוד לעלות ולהמשיך נשמות ואף בהיותם במקומם ימשך להם נשמות חדשות דרך המדרגות אבל זה יובן במ"ש אצלינו בענין דרוש חטא אדה"ר וסדר העולמות איך היו אז ונתבאר זה בפרשת קדושים דפ"ג ע"א בס"ת במאמר ההוא שנתבאר אצלינו שם היטב וע"ש איך העולמות מדרגתם האמיתית ומקומם האמיתי קודם שחטא אדה"ר היו במקום שעלו העולמות בתפלת מנחה דיום שבת אבל המקום שעומדים בו בימי החול אין זה מקומם האמיתי אמנם ירדו שם למטה ממקומם בכונה גמורה ומתלבשים בעולמות החול כדי

מאיר העץ חלק ג'

ואז כל אלו נקראו נופלים. שאף גם בתבונה הזו יש בה אחיזה אל החיצונים כנ"ל, ואינן עולין אלא ע"י הבינה העליונה הנקרא סמ"ך כנ"ל, לפי שהיא סומכת אותם כאשר כולם יעלו למעלה ע"ד הנ"ל, שיוכלו זה בזה ותעלה התבונה להיותה בסוד אחוריים דבינה עליונה הנקרא סמ"ך כנ"ל¹⁵⁰⁹.

ונבאר ענין בינה ותבונה בשמות אשר בהם. דע, כי מן האחוריים של ד' עליונות של הבינה, משם נעשו ד' עליונות דתבונה בבחי' פנים שלה, ומאחוריים של ו"ק של בינה עליונה נעשו ו"ק בבחי' פנים של תבונה. והנה בינה עליונה ואבא עלאה הם ב' שמות, אבא נקרא הוי"ה ע"ב דמילוי יודי"ן, ואמא נקראת אהי"ה דיודי"ן גימטריא קס"א. והנה אחוריים דבינה אע"פ שיש בהם י"ס, עכ"ז בחי' אלקים, שהם באחוריים שלה כנ"ל, אינן נכרים ונגלים בה אלא באחוריים שמחציה ולמטה, שהוא מהחזה שלה, שהם ד' ספירות תנה"י. והענין, כי נודע ששם אלהים יש בו ק"ך צרופים מתחלקין לד' חלקים¹⁵¹, והם שם אלקים א' הכולל ל' צרופים בספירה א', ושם אלקים ב' הכולל ל' צרופים בספ"י ב', ושם אלקים הכולל ל' צרופים בספ"י ג', ושם אלקים הכולל ל' צרופים בספירה ד'. והנה על שם ק"ך צרופים אלו נקרא סמ"ך, בינה עליונה כנ"ל, כי סמ"ך גימטריא ק"ך. ובעלות הז"א והתבונה ראשונה שם באחוריים שלה נאמר (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים כנ"ל. והנה הם נחלקים לד' בחי'⁹², וזהו ענין הפסוק (שמות כו ח) אורך היריעה ל' באמה ורוחב ארבעה באמה, שהם ק"ך צרופי אלקים הנחלקים לד' פעמים

לברר בירורין הנזכרים א"כ נמצא כי אלו העליות של יום השבת לא שעולים למעלה ממדרגתם רק שמה שירדו בימי החול למטה ממקומם ביום השבת חוזרים לעלות אל מקומם הראשון ושם מזדווגים ומולידין נשמות חדשות והנה כי כיון שביום השבת אין שום בירור נעשה לכן כל המלאכות אפילו של אוכל נפש נאסרו בשבת כי כל ענינו הוא דבר חדש וז"ס שיר חדש של יום השבת כמ"ש שירו לה' שיר חדש שאנו אומרים אותו ביום השבת וז"ס איסור מלאכת הבירור ביום שבת לפי שאין בירור אוכל מתוך פסולת אשר בז' המלכים נעשה ביום שבת כי הכל אוכל גמור בלי פסולת והם נשמות חדשות כנזכר ונמצא כי העושה מלאכה למטה ח"ו הוא כמטיל פגם למעלה שאף ביום השבת צריכים למעשה התחתונים ויש גרעון ח"ו בהם ואין הענין כן כי ביום השבת הכל נעשה מאליו כי הם נשמות חדשות כנזכר ולא עוד אלא שהעושה מלאכה בשבת גורם להוריד כחות הקדושה העליונים להתלבש למטה בימי החול וע"י כן החיצונים נאחזים בהם והנה החיצונים נקראים דרגא דמותא כנודע ולכן מחלליה מות יומת מדה כנגד מדה כיון שגרם שתחלל הקדושה ביום השבת ותתלבש בחול אשר החיצונים נמצאים שם והם נקראים עלמא דמותא.

¹⁵⁰ ע"י נוסחאות, וז"ל הזהר: עאלת את ס אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב (תהלים קמה יד) סומך יהו"ה לכל הנופלים אמר לה על דא אנת צריך לאתרך ולא תזוז מניה אי את נפיק מאתרך מה תהא עליהו דאינון נפילין הואיל ואינון סמיכין עלך מיד נפקת מקמיה.

תרגום: נכנסה האות ס'. אמרה לפניו, רבון העולמים, נוח לך לברוא בי את העולם, שיש בי סמיכה לנופלים, שכתוב "סומך ה' לכל הנופלים". אמר לה, על כן ת צריכה את מקומך ואל תזוז ממנו. אם את יוצאת ממקומך, מה יהיה על אותם הנופלים, הואיל והם סומכים עליך. מיד יצאה מלפניו.

וז"ל המאמר רשב"י שם: סומך ה' לכל הנופלים כו'. הנה בינה יש לה שתי בחינות אם בחי' ס' שתומה והיא כד יתבא רביעה על בנין ואז מתפשט עד הוד ואם בחינת ס' בהעלותה בחכמה ונגזת החכמה בתוכה ואז לא יתבא על בנין ובזמן הגלות מסתלקת האם מעל הבנים בעו"ה והבנים נופלים ובעלותה למעלה בחכמה בסוד ס' משם משפעת אור לבנים וסומכת אותם בגלות ואלו לא היה לבינה בחינה זו להתעלות להיות היכל לחכמה לא היה תקומה ח"ו לבני' העליו' בנופלים בגלות ולא היה להם סמך והכונה היא כי אילו הי' אור ס' מתפשט בעולם שהם ששה קצוות העליונים הנקראים עולם כאשר יחטאו התחתונים (ע"ב) יגיע הפגם עד אותו אור ח"ו ויפלו הבנים ולא יהיה להם עוד על מה לסמוך ח"ו לכן גזרה חכמתו יתב' שלא יתגלה אור ס' בבנים כ"א אור ס' שתומה שאף אם יחטאו התחתונים ויעשו פגם ח"ו באור ההוא ח"ו ויפלו הבנים עוד ישאר להם סמך באור ס' בעלותה למעלה בחכמה אשר אין מגיע שם פגם וממקומו יפן ברחמיו לסמוך הבנים הנופלים בזמן הגלות ולסעדם וזהו אי את נפיק מאתרך מה תהא עליהו דאינון דנפלין הואיל ואינון סמיכין עלך.

¹⁵¹ ע"י לעיל אר"א ו'.

מאיר העץ חלק ג'

ל¹⁵². והנה זה ענין בוכ"ו הנזכר פ' פקודי (דף רסא ע"א) שהוא ענין חילוף אהי"ה באבג"ד, כי הנה שם אהי"ה הוא בפנים שלה ושם בוכ"ו הוא באחוריים שלה, כי הנה הוא גימטריא ד"ל שהם בחי' האחוריים האלו, שהם ד"פ ל' צרופי אלקים¹⁵³. והנה משה רע"ה היה כלול ק"ך צרופים אלו, ע"ד הנ"ל, הם ד' שמות אלקים גימטריא מש"ה עם הכולל, וכל אלהים מאלו ד' הכולל שלשים צרופים, והרי ארבעתן הם {עח ע"ב} כוללים ק"ך צרופים של אלהים, וזהו (בראשית ו ג) בשג"ם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, כמ"ש בתיקונים (קלז ע"ב) על בשג"ם זה משה, וכבר ידעת כי משה זכה לבינה והוא בבחי' זו⁹³¹⁵⁴.

אמנם בחי' התבונה ויש"ס, כאשר האחוריים של או"א עלאין מתפשטין בהם, נעשו ישסו"ת בבחי' אחוריים של שמות הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן ברבוע שלהם, כי ריבוע של הוי"ה גימטריא קפ"ד, וריבוע של אהי"ה גימטריא תקמ"ד, כי לעולם הפנים שלהם בחי' יושר, ובחינת אחוריים הם בבחי' חשבון¹⁵⁵ ורבוע. נמצא, כי או"א בבחי' הפנים שלהם שהם הוי"ה אהי"ה דיודי"ן גימטריא רג"ל, וישסו"ת הפנים שלהן הם ב' אחוריים של ב' שמות הנ"ל, כי מה שהוא אחוריים למעלה הוא בבחי' פנים למטה. ואמנם זהו⁹⁴ שאנו אומרים כי אלו הרבועים הם אחוריים של או"א עליונים, זה בבחינת⁹⁵ כשמתפשטין אבא ואמא בסוד יש"ס ותבונה, אבל כל זמן שלא נתפשטו¹⁵⁶, אז אחוריים עצמן דאמא הם ק"ך צרופי אלקים, אלא שאין ק"ך צרופים אלו ניכרין אלא באחוריים של ד"ת דאמא. והנה כאשר האחוריים דהיינו האלקים⁹⁶ האלו מתפשטין מהם, לעשות היש"ס והתבונה⁹⁷ הפנים שלה ושל יש"ס, הם ב' רבועים הנ"ל של הוי"ה אהי"ה. ואמנם בחי' אלקים עצמן אינן נגלין בפנים דפנימיות שלה רק בפנים דאחוריים (נ"א בפנים שלה רק באחוריים שלה כמ"ש)⁹⁸.

¹⁵² עי' שער הכוונות (דרושי העמידה דרוש ב) קו המדה שבו נעשה ז"א הוא שם אהיה וקו המדה של נוקבא הוא בשם בוכ"ו גי' ד"ל בסוד המלכו' הנקרא אורך היריעה האחת שלשים באמה ורוחב ארבע באמה כי זהו שיעור קו מדתה כנז' שם.

¹⁵³ הוא הכח והשורש של הק"כ צירופי אלקים ונתגלה הכח הזה באחוריים דתבונה אבל עיקרם דק"כ צירפויים רק מז"א ולמטה (כללים ח"א לט ע"א), אחיזת הקלי' בק"כ צרופי אלקים אשר מז"א דבריהא ולמטה אמנם שורש הק"כ צרופי אלקים הם באצילות ומתחילם מהד' תחתונות דבינה ובהעלם הם בכל האצילות כולו במקום בין מקיף כתר למקיף חכמה (דע"ה ח"ב קמז ע"א).

¹⁵⁴ עי' פת"ש א"א יב, שזה יסוד דבינה דרדל"א, עי' בבהגר"א על תז"ח יח ע"א וז"ל, כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א. זהר ח"ב כג ע"ב משה זכה באספקלריא דנהרא (עי' אפיקי ים סוטה יב ע"א). נראה שעומק כוונתו שמשה היה בחי' ז"א בשלימות שהיא קומה שלימה נגד הקלי' שהוא הק"כ צירופים, אבל הפנימיות היא התבונה הנ"ל.

¹⁵⁵ חשבון הוא דין ובחי' נוק' עי' מבר"ש הערה 102.

¹⁵⁶ ועי' מבר"ש לט ע"ב בלשון אחר קצת (לש"ו), ויתכן שכוונתו לדף לג ע"ב: הרי ידעת איך כל ק"ך צירופי אלהים עם שרשם שהוא שם קדוש בוכ"ו כולם מתפשטים ונכללים באחורי התבונה וכאן מתגלים אמנם בבינה אין שם גילוי להם ואינם נאחזים משם הקליפות וז"ש בזוהר דבינה אע"ג דהיא רחמי דינין נפקי מסטרהא ופירוש סטרהא ר"ל קצוותיה שהיא התבונה שהיא הקצה והסוף שלה כנודע כי התבונה היא המלכות של בינה כנ"ל ח"ב פ"ד וזהו המלכו' של התבונה היא האחוריים של הבינה כנ"ל פ"ט ונודע כי כל האחוריים נקרא אלהים ונמצא כי כל הדינין נפקו בסטרא דבינה שהיא התבונה ולכן בכל מקום שתמצא שם אלהים בבינה הוא בתבונה והבן זה כלל העולה כי כל אחיזת הדינין הם בתבונה לבד ונמצא כי כאשר תרד זו התבונה למטה מן הבינה ותרד תחת רגלי הבינה כדי להיות רובצת על האפרוחים הוא ז"א והנה גם ז"א צריך לירד והנוקבא תרד ג"כ כי ברדת העליון על התחתון ממנו גם הם יורדים ואז נקרא כולם נופלים כי יש אחיזה אל הקליפות בהם וכאשר יתעלו כולם למעלה ותעלה התבונה למעלה בסוד האחוריים של הבינה ואז יעלה גם הז"א אחריה וגם נוקבא תעלה ואז אין לקליפות אחיזה בהם וז"ס סומך ה' לכל הנופלים כי על ידי הסמך היא בינה עילאה יש סמך ועזר אל הנופלים שהם תבונה וז"ן לעלותם למעלה ואז אין החיצונים נאחזים בהם וז"ש בפרשת בראשית דף נ' ע"א כד עלת אות סמך דהיא בחינת הבינה ואמרה דבי אית סמיכה לנופלים והנה נתבאר כי הבינה נקרא ס' לטעם זה שהוא סומך לכל הנופלים כנז' וגם כי היא סתומה ונעלמת וכן אות סמך בצורתה וצורה סתומה מכל צדדיה וגם לטעם הנז"ל בפ"ט כי הבינה הם ו' ראשונות שהם בגימטריא ס' אמנם התבונה היא ד' תחתונות לבד ונקרא ס' וגם היא סתומה קצת כי היא עלמא דאתכסיא וג"כ נקרא מ' סתומה בסוד גן נעול מעין חתום כי היא רביעאה על האפרוחים בסוד היסוד שלה שהיא מ' סתומה בסוד גן נעול מעין חתום כנ"ל פ"ח וגם שהיא נסתמת שם.

מאיר העץ חלק ג'

ונחזור לבאר ענין הפנים והאחוריים דיש"ס ותבונה. והנה, הפנים שלהם הוא רבוע דהוי"ה דיודי"ן, והוא גימטריא קפ"ד, וזהו פנים דיש"ס. ורבוע דאהי"ה⁹⁹ עולה תקמ"ד, והוא פנים דתבונה, ולכן הפנים של יש"ס הוא גימטריא קפ"ד, לרמז כי עי"ז שהוא הפנים שלו הוא מזדווג עם התבונה ופוק"ד אותה. וגם גימטריא מקד"ם להורות כי מה שהיה שם זה למעלה באבא בבחי' אחור, בכאן ביש"ס פנים הנקרא קדם, בסוד (תהלים קלט ה) אחור וקדם צרתני, וז"ס (בראשית ג כד) וישכן מקדם לג"ע¹⁵⁷. וגם הפנים של התבונה שהוא גימטריא תקמ"ד הוא סוד (בראשית ד טז) קדמ"ת עדן, להורות כי למעלה היה זה בבחי' אחור בבינה העליונה, וכאן הוא פנים שהוא קדמ"ת, מלשון אחור וקדם צרתני (תהלים קלט ה) כנזכר בזוהר¹⁵⁸.

והנה כשנצרך ב' שמות האלו יהיו גימטריא תשכ"ח¹⁵⁹, כי הנה אלו הם אחוריים העליונים כנ"ל, ומהם נעשה פנים למטה מהם. ונמצא שיש בהם¹⁰⁰ בחי' בינה הנקרא ס' ובחי' תבונה הנקרא מ' סתומה, והקלי' שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס, וזהו הטעם ששר של שכחה נקרא מ"ס¹⁶⁰, כי אלו השמות שהם גימטריא תשכ"ח הם בבינה ותבונה הנקרא מ"ס¹⁰¹, ומשם יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס אוחזין בהם¹⁶¹. וז"ס שארז"ל (חגיגה ט ע"ב¹⁶²)

¹⁵⁷ הוא הוראה דפנים בפנים עי' במבו"ש בדרושי או"א פרק ט לב ע"ד (כללים ח"א עא ע"ד). דהיינו אחרי הגירוש יש לנו הארה מיסוד"ת ולא מאו"א שהם נעלמים.

¹⁵⁸ ז"ח סו ע"ג: כד"א אחור וקדם צרתני אחור לגבי נוקבא וקדם לגבי דכורא ודא איהו דכתיב וראית את אחורי דא נוקבא דהות מאחורא. דברי מדברים על התגלות הא"ב בא"ב ובתשר"ק, וכן הוא כאן.

¹⁵⁹ עי' שער כב פרק ג

¹⁶⁰ ספר אור תורה - ליקוטים

תורה מישראל, והם בחינת ו"ד של יו"ד, שהאותיות פרחו למעלה, והוא י' של יו"ד דברית ועל ידי זה גרם שכחה, והו"ד כל אחד יש בו בחינת הארת יו"ד הם ס, ומ', ובזה יש אחיזה לסטרא אחרא והוא מ"ס שר של שכחה, והוא מה שאמרו (שבת קד, א) מ' וס' שבלחות בנס היו עומדים, שכל קיומם על ידי הארת יו"ד המאיר בו"ד, שאז יש להם עמידה ואין נופלים בבחינת הכלים שנשברו ונפלו, והם האותיות דפרחין באוירא דלעילא שהוא שרש התורה בחכמה של מעלה מ"ס, ששם

(4) ספר נר מצוה (המשך)

וז"ש "והלחות וכו' והמכתב" וכו', ר"ל שכל הבחירה הוא מאתו ית' אבל הוא רק חרות על הלחות ר"ל שקוע בפנים ואמרו (שבת קד). ג"כ מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים, ורמזו בכאן ענין עמוק והוא כי באמת צריך גם לבחינת הרע להיות נשרש בנפש בכח, כי בלתי זה לא היה מציאות לרע כלל רק שהאדם בבחירתו מוציא לפועל וכמ"ש (דברים ל, טו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב" וכו', והוא נקרא מ"ס שר של שכחה המשכיח שמו ית' ומסית האדם לחטוא והוא ג"כ ס"ם שהוא הרע, משא"כ אותיות א"ל שבסמא"ל הוא נצוץ הקדושה שבקברו הנותן לו חיות כענין "ומלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט). ועי"ז יש באמת לתמוה היאך אפשר לרע להיות נשרש מאתו ית' בכח בכל נפש ואצלו ית' לא שייך רע ח"ו, כמ"ש (תהלים ה, ה) "לא יגורך רע", ובאמת דבר זה הוא מהנך כבשי דרחמנא שאין לשום אדם השגה בענין הלז, והוא מ"ש שמ"ס שבלחות בנס היו עומדים והם פורחים באויר ואין להם על מה שיסמוכו ואין השגה כלל היאך עומדים שם בנפש בכח אבל לע"ל נאמר (ירמיה לא, לב) "הנה ימים באים וכו' כי זאת הברית אשר אכרות וכו' נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה והייתי להם לאלקים והמה יהיו לי לעם":

¹⁶¹ עי' לעיל שבירה ב: או"א בחי' פב"פ הוא הוי"ה דיודי"ן באבא ואהי"ה דיודי"ן באמא, ושניהן גימ' רג"ל, והוא גימ' זכור, כי הזכירה בה מצד פנים. ובחי' אב"א הם אחוריים של ב' שמות הנ"ל, שהם אחוריים דהוי"ה כזה, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י באבא, ואחורי אמא כזה, אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד, אשר שניהן גי' תשכ"ח, כי השכחה מצד אחוריים, ואמנם קר"ע שט"ן גי' תשכח עם הכולל כמנין האחוריים לרמז על נפילת אחורי אבא ואמא.

ועי' שעה"מ ואתחנן: שער המצות - פרשת ואתחנן

ומאלו השני אחוריים נמשכת השכחה לפי שאין אחיזת החיצונים אלא באחוריים שאין השכחה מצויה אלא ע"י אחיזת החיצונים ועל שני בחינות אלו כתוב בתורה זכור אל תשכח.

¹⁶² וז"ל המאמרי רז"ל שם: דע כי שר הממונה על השכחה נקרא מ"ס וז"ס ויתן על פניו מסו"ה ר"ל כי הקליפה הזו רוצה לעשות הפסק למעלה ולפי' השונה פרקו מאה פעמים כמנין מ"ס שוכח והשונה ק"א הוא מתגבר עליו ונוצחו ואינו שולט בו להשכיחו:

מאיר העץ חלק ג'

אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק"א פעמים, לפי שעד ק' פעמים יש לו שליטה כמנין מ"ס ולא יותר. ואמנם הפנים של או"א הם עולין גימטריא רג"ל כנזכר, והם גימטריא זכור, ומשם בא הזכירה שהם אותיות זכ"ר י"ה, שהם או"א הנקרא י"ה, לפי ששם אין קליפה נאחזת.¹⁰²

והנה ענין אחוריים דתבונה שביארנו לעיל כי הם בחי' ק"ך צרופי אלקים ג"כ, כמו שהוא באחוריים של בינה. אמנם יש שינוי, כי בבינה לא נתגלו כל הק"ך רק באחוריים של ד"ת שבה לבד, בסוד ד' פעמים ל' צרופים. אבל כאן באחוריים של תבונה, מתחילין להתגלות בכל הה' תחתונות שבה מן הגבורה שבה ולמטה, שגם גבורה יש בה שם אלקים. אבל בחסד שבה אין שם אלקים יכול להתגלות בו עדיין, וא"כ כאן הם מתחלקים לה' חלקים, כנודע כי כ"ד צרופים מתחילין מאות א' דאלקים, וכ"ד מתחילין מאות ל', וכ"ד מתחילין מאות ה', וכ"ד מאות י', וכ"ד מאות ס', והנה הם ה' פעמים כ"ד. נמצא שהם ה' שמות אלקים בה' תחתונות שבה בבחי' אחוריים. וכל שם אלקים כולל כל כ"ד צרופים, עד שבה' אלקים יכללו כל הק"ך.¹⁰³ והטעם לזה, כי כל שם א' של אלהים כולל מדרגה א' של (ק"ך צרופים)¹⁰⁴ כ"ד צרופים, שכולן מתחילין באות א' שלו, וכן כל הה' (אותיות)¹⁰⁵ {עח ע"ג} אלקים. וגם טעם ב', כי הנה אלו הכ"ד צרופים וגם כללותן הם כ"ה, והנה שם אלקים הוא ה' אותיות, וכל אות כלולה מה' הרי כ"ה. והרי כל כ"ד צרופים נכללין בשם א' דאלקים. ונמצא שיש ה' שמות אלקים גימטריא ת"ל, וכאשר תחבר עמה שם בוכ"ו הנ"ל, שהוא חילוף אהי"ה, שהוא שורש דינין והאחוריים האלו הנקרא אלהי"ם, כי גם הוא מתפשט עד התבונה גם כן, ונמצא שו' שמות אלו הם גימטריא תבונה עם הכולל, לרמז שבתבונה זו נכלל שם בוכ"ו שהוא שורש הדינין וכל הק"ך צרופי אלהי"ם. וז"ס (ויקרא יד כא) ואם ד"ל הוא ואין ידו משגת, כי התבונה נקראת אם הבנים¹⁶³, היא בחי' ד"ל, שהוא שם הנ"ל אשר הוא למעלה באחוריים של ד"ת דבינה, בבחי' ד' פעמים ל' צרופים הנ"ל, ועתה נתפשט בתבונה גם כן הנקראת אם הבנים¹⁰⁶.

שער טז פרק א'¹⁰⁷

השער שלישי

שער הולדת או"א וזו"ן ובו ז' פרקים

הקדמה בענין הולדת או"א וזו"ן ומיוסדת על המ"ב זווגים הנזכר בס' הזוהר פ' בראשית (דף טו ע"ב)¹⁶⁴. דע, כי הלא כבר ביארנו שהיה בז"א ג' בחי'¹⁰⁸, ובעיבור ראשון היה בסוד ג' כלילין בג', ואמנם עיבור זה היה ע"י נה"י דא"א שנתעלו למעלה תוך חג"ת שלו¹⁰⁹, ושם ביסוד עצמו דא"א הוא {עח ע"ד} שנזדווג עם העטרה שבו ומשם יצא ז"א¹⁶⁵, נמצא כי הזווג היה בא"א עצמו¹¹⁰¹⁶⁶.

וכבר ידעת מ"ש רז"ל (נדה טד ע"ב) היכי דמי לאלתר כל זמן שהרוק מצוי בפה, והוא נשיקין הקודמין לזווג, כי הם בחי' זווג עליון בפה עצמו, לכן תחלה היה זווג עליון דפה דא"א להוריד כח הטפה ההיא¹⁶⁷ כלולה במ"ב זווגים. כי כבר הודעתך (שער הזווגים פרקים ב, ג) כי

¹⁶³ עי' לעיל שער הנקודות פרק ד' ושער התיקון פרק א' שזה שייך לבינה.

¹⁶⁴ בדף טו כתוב מ"ב אותיות ולא זיווגים, אלא עי' דף א ע"א ז"ל, דיוקנא דברית אזורע בארבעין ותריין זווגין ההוא זרעא. ועי' פת"ש או"א טז וז"ל, כמו שבזיווג גופני נכללים כל האברים דדו"נ ביחד ע"י הטיפה היוצאת מכולם, כמו כן הוא בזיווג הנשיקין שכולל כל אהבתו אליה ורוצה לקשר נפשו בנפשה שיהיה להם רצון אחד, ולכן בנשיקין נכלל כל האותיות שהוא הקול היוצא מן החיך וגרון ולשון שכוללים כל הכ"ב אותיות שהם כלל המדרגות, וזה ג"כ סוד מ"ב זיווגים שנזכר בזוהר בראשית (א' ע"א) והיינו, שעיקר האותיות הם כ"א, שהאל"ף הוא הכלל ושאר האותיות הם הפרטים, וכן בנוקבא הם כ"א בסוד תשר"ק למפרע, ולכן הם מ"ב ובהם נכללים כל האברים וכל המדרגות שהם סוד כל מעשי בראשית שנברא בשם מ"ב (עי' זהר ח"ג רנ"ו ע"ב).

¹⁶⁵ עי' לקמן פ"ג ד"ה והרי נתבאר שזה באמצעות או"א.

¹⁶⁶ עי' עיבורים ד' אות ב'.

¹⁶⁷ של חיך וגרון, חו"ב דא"א.

מאיר העץ חלק ג'

החיק הוא החכמה¹⁶⁸. והענין כי החכמה (מ"ס) ¹¹¹ דא"א יש בה י"ס כלולות בראש לבדו, ויסוד שלה הוא החיק, והוא המזדווג עם הגרון שהוא המלכות¹¹²¹⁶⁹, ונקרא בינה בערך שאר הגוף¹¹³ כנודע. והנה באלו הי' יש כל ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והנה בעת שנזדווגו חיק וגרון להוציא או"א מסוד הגרון וחג"ת של א"א כנודע¹⁷⁰, הנה אז יצא הטפה, ולעולם הטפה הוא משם ע"ב כנודע¹⁷¹, ואח"כ נתלבשה בשם ס"ג שהוא בבניה שהוא לעולם סוד הגרון, כפי איזה בחי' שתהיה¹⁷², ואז יצאו או"א, והתחיל הכתר שלהם מן הגרון דא"א¹⁷³. ואמנם לפי שבשם ס"ג יש בו ב' מציאויות שהם מילוי יודי"ן ומילוי אל"ף, לכן יצאו או"א כחדא נפקין וכחדא שריין (אד"ר רצ ע"ב). (כי) ¹¹⁴ כולם בשם א' של ס"ג רמוזין בו, אבא מן היו"ד ואמא מן אל"ף¹⁷⁴.

ואמנם עתה¹¹⁵ להזרעת זו"נ¹⁷⁵ הוא מוכרח שלא יהיה בבחי' זו, רק שזה יהיה גדול מזה¹⁷⁶, ולכן לא הועיל שם ס"ג עתה רק למעבר לבד¹¹⁶¹⁷⁷, אך עיקר מה ששמשו כאן הוא שם ע"ב, שמשם בא הטפה לעולם, ואח"כ משם מ"ה וב"ן¹¹⁷ שהם שורש זו"ן. אך או"א שניהם יצאו משם ס"ג לבד, אך זו"נ מב' שמות מ"ה וב"ן, לכן אינם שוין כאבא ואמא. אמנם סוד הטפה כבר ידעת שהוא¹¹⁸ שם יה"ו, שהוא סוד חב"ד¹⁷⁸. והנה הטפה הזו כלולה מג' יה"ו {עט ע"א} של ע"ב מ"ה ב"ן, וג"פ יה"ו גימטריא ס"ג, הרי כי גם בזה נרמז שם

¹⁶⁸ חיק הוא סיום מוח חכמה וגרון הוא סיום מוח בינה [היינו בינה תתאה שהוא יסוד"ת, כדלקמן בשם הפת"ש], ויש הבל ודיבור עליון בלחי העליון, והוא בחשאי, והבל ודיבור תחתון בלחי תחתון והוא בדיבור ובנשיקין (ביאורים ח"ב ה ע"ד).

¹⁶⁹ עי' שער מ"ן ומ"ד יד שכללות הבינה מלכות כלפי חכמה. ובעומק כאן כלומר יסוד דבינה דא"א (פת"ש או"א טו), ועי' לקמן הערה 242, שהם בחי' דו"נ שביסוד עצמו דא"א.

¹⁷⁰ עי' לקמן ח"ב ה ע"ג סיום הגרון בחזה, ועי' הערה 306.

¹⁷¹ והוא בחי' חיה שבו תלוי זיווג (ביאורים ח"ב ט ע"ב), ועי' שער מ"ד ומ"ן פרק ה' וז"ל, בחי' הטפה עצמה של הזכר שהוא בחי' מוח הולד אינה אלא משם ע"ב דיודי"ן לבד.

¹⁷² בכל פרצוף ופרצוף הטיפה תמיד בחי' ע"ב.

ספר מבוא שערים - שער ה חלק א פרק ז

וזה מאור הקטן להנהיג התחתונים כמ"ש בש"ו ח"א. ולכן בזה הזיווג של עתה לא שימש שם ס"ג רק דרך מעבר לבד ויצתה הטיפה משם ע"ב כי כל טיפה אינה יוצאה אלא משם כנז' ועברה דרך מעבר בעלמא דרך שם ס"ג וירדה למ"ה וב"ן של זו החכמה ושם קבלה ג"כ הארה משניהם כי הם שרש

¹⁷³ עי' דע"ה ח"א סג ע"א ז"ל: ידוע מדברי הרב (כאן ופרק ד) כי כל מציאות או"א הנה הוא מהשם ס"ג שבא"א ומהי"ג ת"ד שבו.

¹⁷⁴ עי' תיקו"ז עו ע"ב שעיקר הא"א בס"ג.

¹⁷⁵ עי' לעיל 23.

¹⁷⁶ כלומר ז"א גדול מנוק'.

¹⁷⁷ עי' לש"ו כללים ח"ב ח ע"א, שדרך "מעבר" כלומר שאינו מתלבש באו"א אלא רק יורד דרכם כדי לתקן בחינות תחתונות ולגדלם.

¹⁷⁸ עי' תיקו"ז & : טעמי אינון מן כתר¹⁷⁸ ואינון ברישא דעמודא דאמצעייתא נקודין מן מוחא ואינון ברכאן על רישא דצדיק כמה דאת אמר (משלי י ו) ברכות לראש צדיק ואינון תלת טיפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה אתוון מסטרא דאימא עלאה וכלהו אתכלילן במלכותא ונקודי לאתוון כנשמתא לגופא דגופא איהו כסוס לרוכב ואתוון אינון פתיחין לנקודי לקבלא לון ועלייהו אתמר וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו נקודי ונקודי בכל אתר בת קול¹⁷⁸

תרגום: הטעמים הם מן הכתר, והם בראשו של העמוד האמצעי. הנקודות מן המח, והם ברכות על ראש הצדיק, כמו שנאמר "ברכות לראש צדיק" (משלי י ו), והם שלש הטפות שנמשכו מן המח אל ברית המילה. האותיות מצד האם העליונה, וכולן נכללו במלכות. והנקודות לאותיות כנשמה לגוף, שהגוף הוא כסוס לרוכב, והאותיות הם פתוחות לנקודות לקבל אותן, ועליהם נאמר "וכנפיהם פרודות מלמעלה" (יחזקאל א יא) לקבל עליהם נקודות, ונקודות בכל מקום, בת קול.

ועיי"ש בגר"א שהג' טיפין הם יה"ו.

ועי' תז"ח & : פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא תלת אבנין עלאין אנון סגולתא תלת טפין עלאין דאתמר בהון (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר

תרגום: פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא שלש אבנים עליונות הן סגולתא שלש טפות עליונות שנאמר בהן (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר

מאיר העץ חלק ג'

ס"ג. ואמנם שם יה"ו של ע"ב הוא למעלה בג"ר והוא גימטריא נ"ז¹⁷⁹, והוא סוד (עלמא תניינא)¹¹⁹ מהנהו¹²⁰ תלתא עלמין הנזכר בריש אדרא נשא (קלב ע"א¹⁸⁰), שעולם הב' הוא נ"ז

ועי' תיקו, ז: & תלת טפין אזדריקו בגולגלתא (נ"א בגולגולא) ממוחא תניינא ואינון סג"ל באן אזדריקו בתרי סמכי קשוט וברית דאינון לקבליהו נח שם ויפת נח אזדריק בצדיק הה"ד נח איש צדיק שם ויפת בתרי סמכי קשוט ועלייהו אתמר ברא שית תלת טפין עלאין דאינון סגולת"א דאזדריקו ממוחא סתימא אינון קוצא דאת' י' לעילא וקוצא דילה לתתא וגו באמצעייתא דילה מוחא דאזדריקו תלת טפין אלן מינה איהו י' ודא י' דאיהי לעילא מאת א' י' לתתא מן א' מוחא תניינא ותלת טפין דאזדריקו מינה אינון סג"ל תלת טפין {קכז ע"ב} דאדם קדמאה דאינון תלת גלגולים ותלת דאדם תניינא תלת גלגולין

תרגום: שלש טפות נזרקו בגלגלת מן המח השני והן סג"ל איפה נזרקו בשני עמודי אמת וברית שהם כנגד נח שם ויפת נח נזרק בצדיק זהו שכתוב נח איש צדיק שם ויפת בשני עמודי אמת ועליהם נאמר ברא שית שלש טפות עליונות שהן סגולת"א שנזרקו מהמח הנסתר הן הקוץ של האות י' למעלה והקוץ שלה למטה והגו באמצעייתה המח שנזרקו שלש הטפות הללו ממנו הוא י' וזו י' שהיא מעל לאות א' י' למטה מן א' המח השני ושלוש הטפות שנזרקו ממונה הן סג"ל שלש הטפות של אדם הראשון שהם שלשה גלגולים ושלוש של האדם השני שלשה גלגולים.

¹⁷⁹ יר"ד ה"י וי"ו.
¹⁸⁰ ז"ל: עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבין מארי תריסין ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא
עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא)
עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדן מני' בבוסיטא לקוסיטרא (ס"א כבוסינא לקוסיטרא)

תרגום: העולם הראשון שיצא מהתיקון הראשון שולט, ויורד ועולה לאלף אלפין ורבוא רבבות, בעלי מגינים וממנו נאחזים במידה קטנה בטבעת גדולה.
העולם השני שיצא מהתיקון הזה שולט, ויוצא ויורד ועולה לחמשים ושבעה אלף מדרגות. בעלי יבבה נאחזים ממנו [כדי] לכפות בעורף, ב[חלק ה]לבן.
העולם השלישי שיצא מהתיקון הזה שולט, ויורד ועולה לתשעים וששה אלפים בעלי יללה. נאחזים ממנו בתואר הפנים שבשוטר ומושל.

עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה – עתה הולך ומבאר כיצד נתקנים ג' עולמות. העולמות שמזכיר כאן עניינם ג' ההוי"ת שבמ"ס המתגלים בתיקון הראשון דדיקנא. והנה עלמא קדמאה נמשך משורש מוח החכמה, וכל ההארות הללו של ג' המוחין מתפשטים בדיקנא ומאירים אח"כ אל כל העולמות. והנה בהיותם במ"ס הם בסוד עלמין סתימין דלא אתגליין, ואח"כ מהדיקנא ומטה הם מתחילים קצת להתגלות (ב"ע צט ע"ב ועי' שעה"כ דרושי עמידה דרוש ב'). ועי"ל בביאור עניינם, דהנה מבואר בספר זוהר הרקיע ש"עלמא קדמאה" הינו העולם הראשון מבין ג' העלמין ב"ע שנתבררו מג' מלכים הראשונים שכולם נתבררו במ"ס ואח"כ נתגלו בתיקון הא' דדיקנא, ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם כנגד ג' פעמים א-ל: "א-ל שד"י" בבריאה, "א-ל י-הוה" ביצירה, ו"א-ל א-דני" בעשיה (ב"ע שם). מאחר שמתיקון א' דדיקנא נמשכים כל י"ג התיקונים מהמ"ס שהיא מוחא חדא דכליל תלת (לקמן קמ ע"א), ובו גנוזה הגבורה דרדל"א, ממילא בתיקון הא' דדיקנא נעשו ג' עלמין דגבורות הכלליים, הרי הם השרשים דכל הדינים כולם. ועיקר ג' העולמות האלו אינם יוצאים באמת אלא למטה דהיינו בעולמות הבי"ע, והוא נמשך לשם על ידי בחינות נהר דינור והיכל הזכות שיש בכל עולם ועולם מהעולמות בי"ע (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"א). ג' אלה מקבילים למלכין קדמאין, שכן העולם הראשון הוא כנגד הדעת והשנים הבאים אחריהם הם כנגד ר"ק ונוק' (לש"ו הקדו"ש נז ע"ג). שליט - כלומר ששולט על ידי הנהגתו ונותן כח לעולמות. ועוד, שמ"ס הוא שורש הדין (ב"ע ק ע"א), ועיקר אור הגבורה יורד מא"א למטה לעולם הבריאה. וממילא כוונת לשון "שליט" שכאן רואים את שרשו דהיינו שלטונו של א"א על הבריאה לכפות ולמתקו בעת הצורך, שכן השורש יורד עם עולם הבריאה לתקן ולבסס את הגבורות שבבריאה (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"א). ונחית וסליק - כל אלו התיקונים הם בסוד אור"פ ואור"מ. והנה אור פנימי מתפשט בעצמו מעילא לתתא, משא"כ אור מקיף שהוא אור חוזר והארתו היא מרחוק. לכן נקט בלשון "ונחית" כנגד האור הפנימי, ו"סליק" כנגד האור המקיף (ב"ע ק ע"א). לאלף אלפין - כל אלף הוא מסט' דחכמה, ואילו כאן הוא מסט' דשורש החכמה שבמ"ס שכולל את כל החכמות, ולכן הם עולים לחשבון "אלף אלפין". ועוד י"ל, שחכמה כוללת את כל ג' המוחין חב"ד, ממילא אלף אלפין היא "אלף" כלו' אחד, ו"אלפין" כלו' ב' ויחד הם ג', כנגד חב"ד (ב"ע ק ע"א). שם שולט השם א-ל שד"י, שבמילואו הוא בגימ' אלף (בלש"ו דע"ה ח"ב מב ע"א). ורבוא רבבן - מידת החכמה היא בסוד אל"ף פל"א. והוא סוד יו"ד דשם הוי"ה ב"ה, כאשר האות אל"ף הוא בציור ~~א~~ דהיינו בציור בו האות אל"ף כלול מהאותיות יו"ד' (ולא יו"י). נמצא, שכל א' עולה ל'. ממילא האלפים

מאיר העץ חלק ג'

המיוחדים, דהיינו אלף אלפין, עולים לחשבון רבוב (ב"ע ק ע"א). מארי תריסין - דהיינו בעלי המלחמות העסוקים במלחמה בסט"א לאכפייא הדינים ולתברא שנאין, והם המגינים על ישראל מקטרוג הסט"א. ומדוע דווקא הם, שכן עיקר שורש כפיית הדינים והסט"א הוא בחכמה. וכן כל העולמות הנאחזים בעלמא קדמאה הרי הוא מסט' דחכמה, מכונים "מארי תריסין" בהיותם עבורינו מגן ומחסה. ואלו העולמות אינם בדיקנא עצמה, אלא הם לתתא, והתחלתם ושורשם הוא מכאן (ב"ע ק ע"א). כמו כן המה המלאכים המכונים "בני אלהים" ששרשם מגבורה דרדל"א ומילוי דאלקים דהה"ן בבחי' אחוריים, ובגימ' אלף וא'. והיינו האלף עליו מדבר כאן באידרא. כבר נתבאר לעיל שיש ג' שמות א-ל, והשם הראשון המבואר כאן כולל את כל ג' שמות א-ל ובגימ' הם כמספר מג"ן דהיינו תריס. והנה בעולם הבריאה עומד הטוב בפני עצמו והרע בפני עצמו ואינם מעורבים יחד, וזה נעשה על ידי בעלי התריסין הנ"ל (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"ב). ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא - העזקא הוא הגלגלתא, בינה דא"א (בהגר"א בתז"ח כד ע"ג ד"ה קוטרא). דהיינו שהמארי תריסין נאחזים בתיקון הראשון דדיקנא ודרכו מקבלים הארה משורשם העליון של המו"ס. והנה כל הארה שמאיר פרצוף עליון בתחתון הוא בצמצום ממועט בכדי שיוכל התחתון לקבל. אור זה מכונה "קסטא" מלשון "קיסטא דחיותא" (זהר לך לך פג ע"א), שכן פי' קסטא הוא מדה קטנה, ואותה הארה מועטת הם מקבלים ממ"ס אשר כינויו "עזקא רבא" המכונה כן ע"ש שכולל את כל העזקאין וכנ"ל (קלב ע"א ד"ה ומהאי) (ב"ע ק ע"א). ג' עלמין הנ"ל מתאחדין בקיסטא בעזקא רבא בסוד עזקא דהיינו בוצד"ק. "קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא" (ת"ז כ' ע"ב) עזקא זה הוא טבעת החותם והמדה שנותנת גבול וציוור לעולמות ולנבראים, וטבעת זו ניתנת על האצב"ע הרי הוא סוד הדעת (פת"ש קלי' יא). עזקא רבא הוא יסוד דבינה, ואילו יסוד דמלכות הוא עזקא זוטא, ובסוד נהר דינור והיכל זכות שבכל עולם ועולם מעולמות ב"ע, והם נמשכים מגבורות שבבינה דאצילות, ו"ק דאצילות ומלכות שבאצילות. כך, שנהר דינור שבבריאה הוא מהגבורות שבבינה, ונהר דינור שביצירה הוא מהגבורות שבר"ק, ושל עשיה הוא מגבורות שבמלכות, והבינה ו"ק ומלכות מקבלים מג' העולמות שבתיקון הראשון דהיינו מג' המוחין הכלולין במו"ס, אשר בו גניז גבורה דרדל"א. אם כן, מש"כ שהם "מתאחדין בקסטא, בעזקא רבא", כוונתו שמה שהם יונקים ואחוזים ביסוד דבינה דאצילות ומקבלים תמצית הארה ממנו, הוא בסיבת שורשם העליון שבעלמא קדמאה, שכן כאן הוא שורש הגבורות דהבינה. וכל ג' העלמין הללו נמשכים דרך אחוריים דוגמת שרשם הראשון שאף הוא מבחי' אחוריים דאלקים כנ"ל (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א).

עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא - עולם זה נמשך משורש מוח הבינה המושרש במו"ס, והוא המתגלה כאן על ידי התיקון הראשון (ב"ע ק ע"א). כאן הוא מראה את שלטונו על הגבורות שיצאו מכאן כלפי מטה בעולם היצירה בהיכל הזכות ובנהר דינור אשר שם, וכאן שרשם הוא בגבורות שבאחוריים דז"א דאצילות (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). שליט ונפיק - כלומר שהנהגה מתפשטת לתחתונים (ב"ע ק ע"א). ראשית כל הוא מתגלה בשלטונו עליהם ורק אח"כ יוצא בעצמו עמהם כדי שיהיו תמיד תחת השגחתו. והנה הנהגה זו שייכת בעיקר לעולם היצירה שכן שם הטוב והרע שקולים, ולכן הוא "נפיק" לשמור שלא תתפשטנה הגבורות יותר מכפי הצורך (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). ונחית וסליק - דהיינו או"פ ואו"מ כנ"ל (ד"ה הקודם) (ב"ע ק ע"א). לשבעה וחמשיין אלף דרגין - בבינה כלולים נ' שערים (ושרשם הרי הוא במו"ס) וכמו כן בינה כוללת את ז"ת, יחדיו הם נ"ז דרגין המתגלים בבינה הכלולה במו"ס ומאירים בדיקנא, ולמטה נעשו מאורות אלו נ"ז עולמות. ונקראו כאן "דרגין", שכן מצד עצמה בינה היא רחמים, אלא שהיא שורש לדינים ולכן מכונים "דרגין" מכיוון שהם דרגין אל הדינים, דהיינו בחינה המביאה לידי דין על אף שהיא עצמה אינה דין (ב"ע ק ע"א). כאן שולט שם א-ל הוי"ה שהוא בגימ' נ"ז, וכאן הוא עולה למספר נ"ז אלפים, שכן מה שמתפשט על ידי שעולה לשורשו, דהיינו לאלקים דהה"ן דאחוריים ובגימ' אלף כנ"ל בעלמא קדמאה. ונקראו 'דרגין', שכן מארי היבבא הללו אינם מתפשטים ויוצאים מהאותיות "א-ל הוי"ה" להדיא אלא רק לאחר ההשתלשלות של כמה וכמה מדרגות, שכן השם הוי"ה ב"ה הוא רחמים ואילו מארי דיבבא הם דין (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא - מכיוון שמבינה הדינין מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב), לכן נזכרו כאן מארי דיבבא. טעם הדבר, שכן היבבא שרשה הוא בסט' דדינא, וזה שייך למלך השני הרי הוא יובב שהוא כנגד הגבורה, ובעולם התהו הגבורות קדמו לחסדים, והיינו המארי דיבבא המושרשים כאן בדיקנא אשר פעולתם היא לאכפייא דינין, שכן כאן כל הדינים מתמתקים בשרשם (ב"ע ק ע"א). מלאכים אלה הינם בבחינת "אבלי ציון" הבוכים על חורבן בית המקדש, חילול התורה וצערן של ישראל כדי לעורר רחמים. והנה יש עוד מלאכים שהם דינים, אמנם המה אינם יוצאים אלא לאחר סיום הדרגין (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא) - כל הדינים אחוזים בעורף, אמנם ע"י אורות הדיקנא שהם חיורין כתלגא (לעיל קל"א ע"ב ד"ה תאנא) מתבטלים אותם הדינים (ב"ע ק ע"ב). הגבורות שבעורף ז"א נמתקים על ידי החוורתא דא"א, והיינו המארי יבבא דכאן (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא - זוהי הארת מוח הדעת בדיקנא. והנה דעת דז"א יורד בגוף, ועי"ז יש לסט"א קצת אחיזה בדעת ובסוד עץ הדעת טו"ר (ב"ע ק ע"ב). לצ"ו אלפין מארי

מאיר העץ חלק ג'

עלמין¹²¹. ויהיו של מ"ה גימטריא ט"ל, ועם נ"ז הראשון הוא גימטריא צ"ו כמספר עולם הג' שהוא צ"ו עלמין¹²². אמנם יהיו הראשון נעלם ביה"ו ב' של מ"ה שהוא בג' אמצעות. אח"כ יורדין אלו ומתלבשים בשם יה"ו האחרון דב"ן, שהוא גימטריא מ"ב, והוא בג' אחרונות. ואז יורדין בחיך שהוא היסוד של החכמה כנ"ל, והוא נותנם אל הגרון¹⁸¹. ואמנם לפי שכולם מתלבשים ביה"ו האחרון שהוא מ"ב, לכן נקרא הטפה מ"ב זווגים¹⁸², כי כולם מתלבשים בו שהוא התחתון¹⁸³. וזהו ענין הח"ך הרמוז בסוד¹²³ החכמה, כי אותיות ח"ך הם כח, ולעולם הכ"ח הם סוד מ"ב כנודע, כי הח"ך¹²⁴ עם י"ד אותיות¹⁸⁴ גימטריא מ"ב¹⁸⁵, וזהו רמז אל יה"ו האחרון העולה מ"ב. וכשתחבר צ"ו עם מ"ב גימטריא קל"ח והוא סוד (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, והוא סוד חק"ל תפוחין¹⁸⁶, כי עתה יורדין כל יה"ו הג'¹²⁵ בג' אחרונות, ואז נשלם בסוד חק"ל תפוחין (קדישין), אמנם אם תחבר עמהן יה"ו של שם ס"ג¹⁸⁷ העולה מ"ח, יהיה כולם גימטריא (שם) של הוי"ה (בהכאה) העולה (ברבוע) מקום¹²⁶¹⁸⁸, וז"ס (שמות לג כא) הנה מקום אתי¹²⁷.

שער טז פרק ב'¹²⁸

ונחזור לענין, כי כבר ביארנו מציאות המ"ב¹⁸⁹ שיוורד מהחיך לגרון בזווג פה העליון של א"א להוציא זו"ן¹⁹⁰. והנה אותיות גיכ"ק הם בחיך, והם רומזים אל הג' יה"ו העולין חק"ל, כי גיכ"ק עם הדי' אותיות ועם המלה הכל גי' חק"ל, והרי כאן טפת מ"ד שעולה מ"ב¹²⁹. וכבר ידעת

דיללא - עולם זה השלישי מתפשט מהאחוריים דמלכות דאצילות לעולם העשיה, שם שולטים ומאירים האותיות דשם א-ל אדנ"י שהם בגי' צ"ו, ושרשם הוא מאלק"ם דההי"ן, ממילא הוא מוכפל ב'אלף' (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). יש בדעת ב' עטרין: חסדים להשפיע לז"א וגבורות לנוק', והם כנגד ב' השמות הוי"ה ואדנ"י ובגימ' צ"א, ועם הו' אדרין של הדעת דהיינו הו"ק, שהדעת הוא שורש אליהם, הם סה"כ צ"ז, והיסוד לא נחשב כי הוא כולל את כולם, ממילא מספרם צ"ו. עולמות אלו מכוונים מארי דיללא, שכן יש אחיזה לסט"א בדעת מכח התפשטותו בגוף, ושורשם הוא בדעת המתגלה בדיקנא (ב"ע ק ע"ב). כאן הוא מקום הגבורות היותר קשים, ומהם באה הקלי' הגרועה ביותר, ה"ה ע"ז (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). ומתאחדן מני' בבוסיטא לקוסיטרא (ס"א כבוסיטנא לקוסיטרא) - (אם הגרסא היא קוסיטרא: פי' בוסיטא תואר פנים. וקוסיטרא הוא שוטר ומושל. ור"ל כאן שהדינים תליין בעלמא תליתאה הנמשך מן הדעת המתגלה בדיקנא ומתגלה אח"כ בדעת התחתון של ז"א. והנה כל אבחנת הנהגת המושל אם הוא בזעף או בשמחה, תלויה במראה פניו (ב"ע ק ע"ב). (אם הגרסא היא קוסיטרא: פי' קוסיטרא סיג ופסולת, ודבריו כאן על הפנים (בוסיטא) דהסיגים כוונתו לנהירו דקיק הנמשך מעלמא תליתאה דהיינו שורש החיות של הקלי', וכן הוא שורש לכפייתם של הקלי' לעתיד לבא (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ג).

¹⁸¹ אם כן יש נשיקין דנשיקין שהנשיקין ביסודות כנ"ל.

¹⁸² עי' דרושי מ"ד מ"ן דרוש יד בביאור לשון זה דמ"ב זווגים (לש"ו), וז"ל, מה שאמרו מ"ב זווגים יכולין אנו לפרשו מלשון זווג פי' שאלו המ"ב אתון הם סוד הזווג אמנם הענין הוא שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בחברתה ימין בשמאל ושמאל בימין וא"כ הם מ"ב זווגים ר"ל כפולים שכל אחד הוא זווג אחד שהם שנים שנים גם טעם הדבר שאין לך נקודה דלא אתכלילת מעילא לתתא ומתתא לעילא וא"כ הרי הם ב' מ"ב כפולים גם סוד הענין כמ"ש לעיל שאין לך טפה יורדת מלמעלה שאין כנגדה עולה ב' טפין ואלו הם מ"ב זווגים.

¹⁸³ כל טיפה זרעית נמשך מכל הקומה כולו דעליון (ביאורים ח"א כה ע"ד).

¹⁸⁴ פשוט ומלא (הגוב"י).

¹⁸⁵ יהו"ה (פשוט) יו"ד ה"י וי"ו ה"י (מלא) יו"ד וי"ו דל"ת ה"י יו"ד וי"ו ה"י יו"ד (מילוי דמילוי).

¹⁸⁶ עי' אד"ז רפח ע"א, שהוא מידת המלכות.

ועי' לקוטי תורה (פרשת האזינו) כי חלק ה' עמו, הם סוד ד' שמות הכוללים כל האצילות הוי"ה אהי"ה הוי"ה אדנ"י אר"א זר"נ שהם ד' אותיות השם גי' קל"ח וזהו כי חל"ק ה' עמו וז"ס חק"ל תפוחין קדישין כי שורש המוחין הם הוי"ה אהי"ה בראש הז"א שהם ג' פרקין קדמאין דנה"י דבינה ומשם נמשך לג"פ בתראין שהם נה"י דז"א בראש המ"ל שהם הוי"ה אדנ"י.

¹⁸⁷ לעיל כתוב רק ע"ב מ"ה וב"ן וכאן הס"ג ברמז ולא בהתלבשות עי' מבו"ש.

¹⁸⁸ צ"ע בזה שהרי גם בשעה"כ כב ע"א שקורא לזה רבוע, אבל זה הכאה, וקשה הדבר.

¹⁸⁹ זיווגים.

¹⁹⁰ עי' לעיל 23.

מאיר העץ חלק ג'

(תענית כה ע"ב¹⁹¹) שאין טפה { עט ע"ב } יורדת מלמעלה שאין טפיים עולה מלמטה (למעלה)¹³⁰ כנגדה¹⁹², והם סוד מ"נ של הגרון¹³¹. והענין כי כבר ידעת (זווגים ב ג) כי מגרון א"א נעשה כתר לראש או"א¹⁹³, והגרון כבר ידעת שהוא בינה דא"א¹⁹⁴, והנה הוא מוכרח שיהיו ב' בחי', א' לאבא ואחד לאימא, ושניהן ב' שמות של אהי"ה המורים על היותן מבינה דא"א, וז"ס (שמות ג יד) אהי"ה אשר אהי"ה, כי כל מה שאמר הקב"ה למשה הוא שהודיעו ענין יצירה דז"א מתחלתו ועד סופה כמבואר בזוהר (ויקרא דף יא ע"א¹⁹⁵), וזהו הענין¹³² כי האהי"ה הא' בסוד אבא,

¹⁹¹ על אף שהגרסא בש"ס שלנו טפח וטפחיים עי' רע"מ פנחס רמז ע"ב ורזא דמלה אמרו בתעניות אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולין כנגדה טפיים ואינון ברזא דא.

¹⁹² א"ה עי' במבר"ש דף עט ע"א אח"ז וז"ל: ויהיו ב' פעמים מ"ב והענין כו', ועי' בשער מ"ד ומ"ן דרוש יג ד"ה מ"ק שנראה שהוא דבר בפ"ע והוא מ"ק וכן הוא בספר כ"י, סוד אותיות אחע"ה הם הב' (צ"ל והם בבינה וכן הוא לקמן דף קכב ע"ב בהמ"ק שם – לש"ו) (גוב"י) – יש עוד וצ"ע אם לכתוב עוד.

¹⁹³ עי' הערה 168, שם סוף התפשטות המו"ס והוא עומד בבחי' או"מ למעלה (כללים ח"ב מז ע"ב).

¹⁹⁴ כלומר ישו"ת עי' אנ"כ ח'

¹⁹⁵ ז"ל: רבי אלעזר אמר כלהו עשרה שמהן כתיבי ואנן תנינן קדמאה אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא לבתר אשר אהיה אנא דזמין לאתגליא באינון כתרין (אחרנין) דהא בקדמיתא סתים ולבתר שרי לאתגליא עד דמטי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא וכך כתיב במשה אהיה בקדמיתא סתימו דכלא אנא הוא מאן דאנא לבתר אשר אהיה אנא זמין לאתגליא לבתר אהיה בתראה ודא כד אימא מתעברא ועדיין הוא סתים אימתי אתגליא בזמנא דכתיב (שמות ג טז) לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהו"ה אלהי אבותיכם וגו' דא שלימו דכלא והכא הוא גלוייא וקשורא דשמא קדישא בגין כך קדמאה דכלא אהיה תניינא י"ה בגין דחכמה אפיק ה' וסתים ביה ולא אתפרשא לעלמין מניה והא אוקמוה דכתיב (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן כהאי גוונא ו' והכי אוליפנא מאבא י' כמה דאתמר לבתר יה דלא מתפרשן לעלמין י' אפיק ה' כהאי גוונא ו' הרי י' וההוא נהר דנפיק מניה ואתמשך מניה ולתתא תרין בנין דנפקין מניהו מסטרא דאבא י' נפיק בן דהא אחיד ביה ב' ואחיד בההוא נהר ומסטרא דאימא נפקת בת דאיהו נהר תתאה והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מניהו והוא ו' ודא ירית לאבא ולאימא ואתקשר ביה מהימנותא דכלא ומניה אתזנת בריתא מההוא ירותא דאיהו ירית ועל דא בעי למכתב שמא קדישא י' בקדמיתא קוצא חד לעילא וקוצא חד באמצעיתא וקוצא חד לתתא והא אתמר לבתר י"ה דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין כגוונא דא ו' בגין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא אב ואם בן ובת כגוונא דא ו' (ס"א ו' ו') הרי לך כל שלימו דמהימנותא לבתר אתפשט מהימנותא ונפקין תרין בנין מכללא חד בארחייהו בן נפיק מתרווייהו והוא ו' דשמא קדישא בת נפקת מסטרא דאימא והיא ה' בתראה דשמא קדישא ולא אשתלימת אלא עם ו' בגין דמניה אתזנת ועל דא בעי למכתב ו' ולבתר ה' כגוונא דא ו' הרי ו' וההוא אתפשטותא דנפיק מניה כגוונא דההוא נהר דנפיק מן י' בגין דמניה אתזנת ו' הרי בן דנפיק מניה לתתא והא מלין אלין אוקים לון אבא והא אתמרו ואנא כד מטינא למלין אלין אימא לון בגין דפקדונא דאבא הכי והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא דיכתוב שמא קדישא כגוונא דא ודא איהו כדקא חזי ואי לאו לא אקרי שמא קדישא ואקרי פגים ומאן דפגים שמא קדישא טב ליה דלא אתברי:

תרגום: רבי אלעזר אמר כל עשרת השמות כתובים, ואנו שנינו שהראשון אהיה זה הסתום העליון, כמי שאומר אני מי שאני ולא נודע מי הוא. אחר כך אשר אהיה, אני שעתידי להתגלות באותם הכתרים (האחרים), שהרי בראשונה סתום ואחר כך מתחיל להתגלות, עד שמגיע לגלוי של השם (של שלמות) הקדוש, וכך כתוב במשה אהיה בראשונה הסתום של הכל אני הוא מי שאני. אחר כך אשר אהיה, אני עתידי להתגלות אחר כך. אהיה אחרון וזה כשהאם מתעברת ועדיין הוא סתום, מתי מתגלה, בזמן שכתוב (שמות ג) לך ואספת את זקני ישראל, ואמרת אלהם ה' אלהי אבותיכם וגו', זו שלמות הכל, וכאן הוא הגלוי והקשר של השם הקדוש, לכן הראשון של הכל אהיה. השני י'ה, משום שחכמה מוציאה ה' ונסתמת בה, ולא נפרדת ממנה לעולמים, והרי פרשוה שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן, כדוגמא זה ה'. וכך למדתי, מאבא י' כמו שנתבאר, אחר כך י"ה שלא נפרדים לעולמים, י' מוציאה ה', כדוגמא זה ה' הרי י', ואותו נהר שיוצא ממנו ונמשך ממנו, ולמטה שני בנינים שיוצאים מהם מצד האב, י' יוצא בן, שהרי אוחז בו ב', ואוחז באותו נהר. ומצד האם יוצאת בת, שהיא הנהר התחתון. והבן הזה נמשך אחר כך ויוצא מהם, והוא ו', וזה יורש את האב, והאם ונקשרת בו אמונת הכל, וממנו נזונית הבת, מאותה ירושה שהוא יורש. ולכן צריך לכתוב את השם הקדוש י' בראשונה קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד באמצע, וקוץ אחד למטה, והרי נתבאר. אחר כך י'ה, שאין נפרדים זה מזו לעולמים, כמו כן ה', כדי שימצאו שניהם בשלמות הכל, אב ואם בן ובת, כדוגמא זה י"ה (ו"ה). הרי לך כל שלמות האמונה. אחר כך מתפשטת

מאיר העץ חלק ג'

ואהי"ה הב' בסוד אמא, ואשר (הם) אותיות ראש באמצע ב' שמות אהי"ה, להורות כי גרון זה נעשה ראש לב' אהי"ה הנ"ל שהוא או"א, ולכן הושם מלת אשר באמצע הב' אהי"ה, כי אשר אותיות ראש.

וכבר ידעת (תיקון"ז פח ע"ב) כי ראש הוא לזכר, ואשר הוא לנקבה¹⁹⁶, אך לפי שאו"א שניהם מן הגרון שהוא הבינה, לכן שניהן נקראין אשר¹⁹⁷, ושניהן נקראין אהי"ה. אמנם לפי שעתה בבחי' הגרון יש ב' בחינת או"א, לכן הוכרח שיעלו ב' טפין, כי מן החיך ירד טפה אחד שהוא יה"ו אחד, ומלמטה עולין ב' טפות שהם ב' אהי"ה, (כי אהי"ה גי')¹³³ יה"ו¹⁹⁸. נמצא כי ב' אהי"ה הם ב' יה"ו, והם ב' טפות. ועתה צריך לדעת (והנה) כמו שמן הי"ס של הח"ך ירדו ב' יה"ו, והם מלובשים ביה"ו האחרון, כן עתה יעלו כפלים מן הגרון, והם ו' אהי"ה וכוללים בב' אהי"ה לבד. ואמנם מציאות אלו הו' אהי"ה הוא כמו שביארנו בג' שמות (נ"א ואמנם הם בחי' גי') יה"ו, כי ב' אהי"ה הם בג"ר דאבא וג"ר דאמא, ושניהן במילוי יודי"ן¹⁹⁹, ואח"כ בג' אמצעיות דאבא ושלש דאמא הם ב' אהי"ה דאלפי"ן, ואחר כך בג"ת דאבא וג"ת דאמא הם¹³⁴ אהי"ה דההי"ן, הרי ו' אהי"ה. וכמו שלמעלה כולן נכללין ביה"ו האחרון, כן עתה נכללו בב' אהי"ה, ולכן לא נזכר בכתוב רק ב' אהי"ה, אבל באמת כי ג"פ הם נקרא אהי"ה אשר אהי"ה, ביודי"ן בההי"ן באלפי"ן, כי בג"ר {עט ע"ג} נקרא אשר בחי' כתר וב' אהי"ה הם חו"ב, וג' אמצעיות ב' אהי"ה הם חו"ג ואשר בת"ת, וג' אחרונות הם ב' אהי"ה בנו"ה ואשר ביסוד, כי הת"ת ויסוד שניהן נקראו אשר כנודע²⁰⁰, אך כולם נכללו באהי"ה אשר אהי"ה העליונים של

האמונה ויוצאים שני בנים מכלל אחד בדרכיהם, הבן יוצא משניהם, והוא ו' של השם הקדוש, הבת יוצאת מצד האם, והיא ה' אחרונה של השם הקדוש, ואין נשלמת אלא עם ו', משום שממנו היא נזונית, ולכן צריך לכתוב ו', ואחר כך ה'. כדוגמא זה ה' הרי ו', ואותה ההתפשטות שיוצאת ממנו, כדוגמת אותו נהר שיוצא מ', משום שממנו נזונית ו', הרי בן שיוצא ממנו למטה. והדברים הללו באר אותם אבי, והרי נתבאר, ואני כשמגיע לדברים הללו אומר אותם, משום שצוואת אבי כך, וכך צריך אדם להזהר בשם הקדוש, שיכתוב את השם הקדוש. כדוגמא זה, וזהו כראוי, ואם לא אינו נקרא שם קדוש ונקרא פגום, ומי שפוגם את השם הקדוש טוב לו שלא נברא.

יש עזו וצ"ע @

¹⁹⁶ וצונו על מסטרא דימינא דאתמר ביה הוקם על דתמן כל ברכאן לימינא דאינון מאה ברכאן כחושבן ע"ל דאת י' בק' אסתליק למאה דאיהי קרבנא דכלא מסטרא דאבא ראש מסטרא דאימא אשר¹⁹⁶ מסטרא דאבא מצווה ומסטרא דאימא עושה ומצווה דא עץ פרי ועושה דא עושה פרי ושמעין דאינון גוף וברית דחשבינן חד עליהו אתמר שתי כתפת חברת כמה דאינון חוברות הכי שכנתא עלאה ותתאה חוברות אשה אל אחותה

תרגום: וצונו על מצד הימין שנאמר בו הוקם על ששם כל הברכות לימין שהם מאה ברכות כחשבון ע"ל שאות י' עם ק' עולה למאה שהיא הקרבן של הכל מצד האב ראש מצד האם אשר מצד האב מצוה מצד האם עושה ומצוה זה עץ פרי ועושה זה עושה פרי ושמענו שהם גוף וברית שמחשיבים אחד עליהם נאמר שתי כתפת חברת כמו שהן חוברות כך השכינה העליונה והתחתונה חוברות אשה אל אחותה

ועי' שעה"כ (&)אחר שעוררנו היסודות דאו"א במלת ברוך כנז', הנה עתה במלת אתה נתחברו שניהם יחד ביסוד שלה, ועתה נק' היסוד שלה אש"ר
¹⁹⁷ שהם ב' בחי' ראש.

¹⁹⁸ עי' תיקון"ז י ע"ב שמוזכר גימ' זו.

¹⁹⁹ עי' פת"ש ז"א ה וז"ל אכן אף שטפת מ"ד הוא א', מ"מ הוא שקול כאותם הב' טפות שעלו מן הנוקבא מאחר שהוא מיחד שניהם ונותן להם התיקון והשלמות רק ששם הם בסוד היחוד, ולכן היה"ו של הדכורא עולה מ"ב כמו של ב' אהי"ה דנוקבא, וזה היה"ו כולל כל המדרגות שנכללים בג' והם כוללים כל פרטי האברים שהם כ"א אותיות שהא' אינו בחשבון והוא הכלל כידוע, וכן בנוקבא הם ב"פ כ"א אותיות א"ב ותשר"ק שהוא שורש הטוב והרע התפשטות והסתלקות, וכשירוד הטפה נכללים ב' בחינות של יה"ו של מדרגות עליונות שבו שהם חב"ד וחג"ת בבחינה תחתונה שהוא נה"י שלו כידוע שבישול הטפה יוצא מב' הכליות והיסוד אף שכל חלקי האברים והכח שבהם נכלל בטפה זו מ"מ אינו מתגלה רק ממקומות הנ"ל ששם הם נגמרים ונתקנים בבחינתם, וכמו כן הוא בטפת מ"ן של הנוקבא כשעולה למעלה נכללים במדרגה עליונה שבהם שמתראה כפי התיקון היותר גדול שבו ובזיווג הזה נקשר הרצון של הדכורא עם הרצון של הנוקבא ביחד ואח"כ הוא זיווג גופני שבהם, עכ"ל.

²⁰⁰ עי' מטבע ברכה שאשר היא יסוד.

מאיר העץ חלק ג'

יודיין, כי אלו עולין מלמטה למעלה. אך ביה"ו הוא להיפך, שנכללין ביה"ו האחרון של ההי"ן שיורדין מלמעלה למטה²⁰¹.

ואל תטעה במה שאמרתי שכל האהי"ה הללו הם באבא ואמא, כי כולם הם בגרון של א"א עצמו, אך הכוונה לומר, כי לפי שמן הגרון הזה היה בו כח להוציא או"א, א"כ הוא מוכרח שיהיו בו ב' בחינות בערך או"א. ונמצא כי הכתוב לא הזכיר רק ב' אהי"ה, שכל השאר נכללין שם. ועתה נמצא שמן הזכר יורד טפת יה"ו א', ועולין כנגדו ב', שהם ב', אהי"ה אשר אהי"ה. וכמו שביה"ו הנ"ל יש בו מ"ב הנ"ל, כי הוא במילוי ההי"ן, הוא גי' מ"ב, לכן מכחו יצאו מן הגרון שהוא הנוק' ב"פ אהי"ה הנ"ל, שהם גי' מ"ב, א' לאבא וא' לאמא. ועתה גם בזה תבין איך יצאו ב' אהי"ה בנוק' מיה"ו א' של הזכר, כי יה"ו של הזכר העולה מ"ב נתהווה בנוק' ב' אהי"ה העולין מ"ב והבן זה. והטעם לצורך או"א שיצאו משם, נמצא שכ"כ גדולה טפה א' של יה"ו כשנים של אהי"ה. גם תראה, כי כמו שטפת יה"ו הם ג' יה"ו שהם גימטריא ס"ג²⁰², (כך) באהי"ה הם ב' כנגד ב' טיפות, כי הם ו' אהי"ה, והם ב' שמות ס"ג.

והנה נרמז בכתוב מציאות הולדת זו"ן, ואחר הולדתו, אז נזכר עיבורו, שהוא השתהות הולד במעי אמו ט' חדשים, ואז כל הולד עם היותו נעשה מזכר ונקבה נקרא כולו בשם הנוקבא²⁰³. וז"ס אהי"ה הג' הנכתב בפסוק, כי כל מציאות הז"א הנ"ל נקרא עתה בשם אהי"ה, להיותו במעי בינה, ואחר שנולד ויצא, אז ניכר מציאותו ונקרא יה"ו כנזכר בפסוק הב' עצמו²⁰⁴.

¹³⁶ונחזור לענין, כי כמו שביה"ו הא' היה בחי' מ"ב, כן צריך שבב' אהי"ה הללו יהיו ב"פ מ"ב. והוא, כי ד' אותיות של אהי"ה, וי' של המילוי²⁰⁵, ועם הכ"ח של מילוי המילוי²⁰⁶ הם מ"ב, הרי ב"פ מ"ב בב' אהי"ה, ואלו הם סוד המ"ב זווגים הנזכר בפרשה בראשית (ד א' ע"א), כי מ"ב זווגים הם כפולים ב"פ (מ"ב והם ב"פ) מ"ב הנ"ל, והם מב' שמות אהי"ה. וכל אלו ירדו אח"כ למטה ליסוד של א"א, ושם מזריע ההוא ברית קדישא במ"ב זווגים היורדין מזווג עליון של חיך וגרון הנ"ל. והנה הב' מ"ב אשר בב' אהי"ה של הגרון, הם סוד ד' אותיות של אחע"ה של גרון, שהם גימטריא פ"ד, ב"פ מ"ב הם (פ"ד).

שער טז פרק ג'¹³⁷

ונחזור לענין, כי כבר בארנו איך ג' אהי"ה הם באו"א²⁰⁷: א', למעלה במילוי יודיין בג"ר²⁰⁸. וא', בג' אמצעיות במילוי {עט ע"ד} אלפיין. וא', בג"ת במילוי ההי"ן²⁰⁹. וגם בארנו כי ג' מ"ב הם: א', מיה"ו¹³⁸ של הזכר²¹⁰ אשר אח"כ נחלק²¹¹ לב' אהי"ה שהם גי' מ"ב. וב' מ"ב אחרים¹³⁹ הם בב' אהי"ה דיודיין ואלפיין, כי באהי"ה הג' דההי"ן אין במילוי מ"ב אתון כנודע²¹². ואמנם המ"ב הא' של הזכר ממנו נעשה החֶלֶב שהוא לובן דז"א, ומאהי"ה דאמא¹⁴⁰ נעשה הדם שהוא אודם¹⁴¹, והנה דם וחֶלֶב הם כמספר ב"פ מ"ב, ולכן חלב ודם לעולם לגבוה

²⁰¹ כאן רואים שכל טיפה זרעית נמשך מכל הקומה כולו דעליון (ביאורים ח"א כה ע"ד)

²⁰² ואו"א נובעים מס"ג דא"א עי' פרק א.

²⁰³ עובר ירך אמו (פתי"ש אח"ף כב, וא"א כט). עי' פרקי הצלם פרק א' וכן חשמ"ל פרק א.

²⁰⁴ כלומר פסוק הבא: ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יהו"ה אלהי

אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר.

²⁰⁵ דהיינו י' אותיות של מילוי אהי"ה – אל"ף ה"א יו"ד ה"א.

²⁰⁶ אל"ף למ"ד פ"ה ה"א אל"ף יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף – הרי זה רק כ"ז, ועם הכולל כח

²⁰⁷ כלומר בגרון שהוא שורש או"א כנ"ל בפרק הקודם.

²⁰⁸ עי' ביאורים ח"ב עא ע"ב כי סוד יו"ד לעולם מסוד מוח משעה"ק וזוהר הרקיע.

²⁰⁹ עי' שעה"כ פ ע"ד שיש ב' בחינות והם יה"א יא"ה תלוי אם זה גדלות או קטנות, וזה בג'

קוים, וכאן בג"ר וג"א וג"ת.

²¹⁰ היינו מהחיק שהוא בחי' הדכר שבגרון דא"א.

²¹¹ מתאי זה?

²¹² אלא רק ל"ט.

מאיר העץ חלק ג'

סלקי²¹³. אמנם האהי"ה הב' שהוא מ"ב הב', שהוא בג' אמצעיות במקום דדים של האשה, ושם אחר לידת הולד חוזר הדם העליון להיות חָלָב. והנה חָלָב וחלב ודם הם גימטריא ג"פ מ"א (נ"א מ"ב פחות ב'),¹⁴² והם סוד ג"פ מ"א (נ"א ב"פ מ"ב)¹⁴³ של אהי"ה (דההי"ן)¹⁴⁴ שאין בהם רק מ"א אותיות של מילוי כנ"ל (זווגים פרק ב), כי לכן נקרא בינה א"ם, כי אין בה רק מ"א אותיות²¹⁴. והנה סוד הדם כפי האמת²¹⁵ הוא יורד למטה באהי"ה של ההי"ן דג' תחתונות, ושם נעשה הדם, כי אז נעשה באחוריים של ג"ת שהם רבוע¹⁴⁵ של אהי"ה העולה מ"ד²¹⁶, ושם הוא ד"ם¹⁴⁶. ואמנם ב' אהי"ה הראשונים דיודי"ן ואלפי"ן הם גימטריא ש"ד, כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ומהם מתהוים ונעשו שדים והדדים, שיורד אהי"ה דיודי"ן למקום אהי"ה דאלפי"ן, שמקומו בת"ת נגד החזה, ושם מתחברים שניהם ונעשו שדים ודדים, ואז גם אהי"ה האחרון העולה דם עולה למעלה באהי"ה דאלפי"ן, ושם מתחלף ונעשה חלב לינק הולד אחר שנולד²¹⁷.

והנה אחר¹⁴⁷ מציאות יצירת הולד ז"א, היה בבחי' אהי"ה א'¹⁴⁸, שהוא אהי"ה דההי"ן הרמוז¹⁴⁹ בפסוק (שמות ג יד) כה תאמר [לבני ישראל] אהי"ה שלחני אליכם. והנה אהי"ה של ההי"ן מילוי המילוי, אין בו רק כ"ה אותיות, אך בב' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן הם כ"ז. וז"ס כ"ה תאמר אהי"ה שלחני אליכם, כי בשם זה אין בו רק כ"ה אותיות במילוי דמילוי שלו, וכשתסיר מהם ד' אותיות השורש עצמן, ישארו כ"א אותיות גימטריא¹⁵⁰ אהי"ה. אמנם הב' אהי"ה, שיש בהם כ"ז אותיות בכל אחת, הוא סוד כ"ב אתון דאלפ"א בית"א עם ה' אותיות מנצפ"ך, שכל אותיות הם בבינה כנודע (תיקו"ז כב ע"א).

¹⁵¹והרי נתבאר זוג העליון של פה דא"א¹⁵², להוציא טפת זו"ן כלולה ממ"ב זווגים, שהם ב' אהי"ה הנ"ל, שבהם ב"פ מ"ב אתון הנ"ל. ומאלו¹⁵³ נמשכו אח"כ אל היסוד דא"א ליתנה במלכות¹⁵⁴, שהוא עטרא¹⁵⁵, אשר הוא שלישי היסוד, ושם הוא מלכות דא"א¹⁵⁶. ואמנם זוג זה לא היה בא"א לבדו, אלא שנתעלה נה"י דא"א¹⁵⁷ (ונתלבש באו"א)¹⁵⁸ ונכלל בחג"ת שלו, אשר האו"א הם מלבישי"ן אותו¹⁵⁹, אז נכללו אלו באלו, הנה"י בחג"ת (נ"א

²¹³ עי' מבו"ש מז ע"ב וז"ס להקריב לי חלב ודם כי חלב ודם קרבין לגבוה כי כל ז"א נבנה משניהם והם קריבין לגבוה. ועי' שער המצות מ ע"א ז"ל: כל עליה היא בשם בן מ"ב.

²¹⁴ אהי"ה, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, אל"ף למ"ד פ"ה, ה"א אל"ף יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף.

²¹⁵ כלומר ששרשו בג"ר ועכ"ז כל גילוי באדם היא רק למטה ביסוד.

²¹⁶ א' א"ה אה"י אהי"ה.

²¹⁷ בעת שמתחדשים ויוצאים נשמות ממנה מתחדש בה שפע המזון לכל חי (דע"ה ח"ב נד ע"ג), עי' לקמן שער רפ"ח פרק ו', והערה שם 507.

²¹⁸ עי' ביאורים נקודות פ"ב אות יב סוף לסופו (לש"ו) ז"ל הע"ח שם: כל בחי' הוצאות האורות חדשים היה קודם להם ענין הצמצום, כי כן מצינו בא"א שצמצם נה"י שלו כדי לאפקא לזו"ן כנזכר במקומו (שער הולדת או"א פ"ג ושער העיבורים פ"ג), וכן היה בזה הא"ק, ואין להאריך בזה.

וזה תמצית דברי הלש"ו: יש להקשות שהרי לכאורה אינו דומה כלל, שכן שם נתעלו הכלים דנה"י גם בחג"ת הרי הוא מקום או"א, כדי לעשות בהם את העיבור דזו"ן. ולכאורה אם כך הוא הרי שקיימת סתירה בדברי הרב שכן משמע ששם רק הכלים הם שעלו שם ולא עצמות האור, ואילו כאן בא"ק העלייה היא רק היתה באורות ולא בכלים. ועוד, שבא"א מה שעלה חזר וירד, משא"כ בא"ק. ועוד חילוק יש ביניהם, שבא"א הוא עלה בתורת מ"ן ועי"כ הוריד דבר שלם, ואילו בא"ק הוא יצא בבחי' טפ"ק.

אלא נראה דצ"ל שכל התפשטות דנה"י דא"ק שבתוך גוף הא"ק היה רק בבחי' ההתפשטות הראשונה לאצילות וכל ההתפשטות הראשונה חוזרת באמת ועולה למקומה ונשארת שם לעולם, והוא ההסתלקות הראשונה ומשם הוא מאיר לבחינה התחתונה ממנו. ועל זה הוא שאמר הרב שהנה"י דא"ק מאירים לכל האצילות, דהיינו אותן האורות שנסתלקו. באופן אחר אפשר לומר, שעדיין נותר רשימו בנה"י דא"ק, ואף הוא מאיר באצילות, ויתכן שגם לכך רמז הרב.

אמנם בענין ג' החילוקים, כוונת הרב לומר שפעולת כל תחתון נעשית לעולם רק על ידי הנה"י דהעליון הן בכלל והן בפרט. באומרינו "בפרט", כוונתינו שכל בחינה נעשית מנה"י דהבחי' שלמעלה ממנה, ובאומרינו "בכלל" כוונתינו לומר שא"א כולל את כל האצילות, שכן הוא מתפשט עד סוף הזו"ן. הנה המציאות דזו"ן אינה נעשית כי אם על ידי הנה"י דא"א המשתתפים אף הם בפעולת הזו"ן. וכן נעשה דוגמתו בא"ק, שכן אף האצילות כולה, הרי היא מ"ה וב"ן הכלליים דא"ק והללו אינם כי אם תולדות הנה"י דא"ק.

מאיר העץ חלק ג'

חג"ת בנה"י¹⁶⁰, והיו ג' כלילין בג'²¹⁹, ואז¹⁶¹ יצא הז"א בסוד הלבוש אל נה"י דא"א. ונמצא, כי עיקר הזווג זה הוא של א"א, רק שהיו באמצעות או"א²²⁰. הרי מבואר כי גם הנה"י של א"א עצמו היו ג' { פ ע"א } כלילין בג' בתוך החג"ת העליונים, ואז גם הז"א יצא עד"ז ג"כ ג' כליל בג', פי' כי הלא הנה"י של א"א הם נשמה אל כל הט' של ז"א, כי הנצח הוא ג' פרקין של ג' ספירות דז"א שהוא קו ימין חח"ן, וכן ההוד בקו שמאלי בג"ה, וכן היסוד בקו האמצעי דת"י. אמנם מן הראוי היה שימשכו כל הט"ס דז"א מאלו הג'¹⁶² נה"י דא"א, רק לפי שגם נה"י של א"א הם כלולים בג' אחרים, שהם חג"ת דא"א, והיו ו' שהם כלולים ג' גו ג' דא"א, לכן גם הז"א יצא כדוגמא דא"א ג' גו ג'²²¹, ו"ק לבדם.

וכל זה נעשה במעיי התבונה, כי שם הוא סוד הזווג. והענין כי נתלבשו חו"ב עלאין ביש"ס ותבונה²²², ונכללו (שם) בתוכם החג"ת ונה"י של א"א, ושם היה העיבור דז"א. והטעם, כי בינה התפשטותה עד החזה²²³, והתבונה מן החזה ולמטה. והנה מקום בית הריון האשה והרחם שלה הוא למטה מהחזה, ששם מקום התבונה. הרי מבואר איך ההריון הזה הוא בתבונה, לכן היא²²⁴ נק' אם הבנים²²⁵. אמנם עיבור זה של ז"א למקוטעים היה, שהם ז' חדשים²²⁶ ופחות מעט, כמו שנולד משה ושמואל ופרץ וזרח וכמה צדיקים²²⁷.

אמנם ענין הצמצום והפרסה, הרי הוא הסתלקות אורות נה"י למעלה ופריסת הפרסאנעשים ע"י א"ק לכל האצילות, וכן מא"א לכלל הזו"ן, וע"ז אין האצילות עולה עם הכלים שלו למעלה מהפרסא דא"ק, והוא הדין זו"ן שאינם עולים עם הכלים שלהם למעלה מהפרסא דא"א. ולכן אין האצילות מקבל מא"ק אלא דרך הפרסא, הרי הוא תמצית הארה, וכן אין הזו"ן מקבלים מהא"א אלא דרך הפרסא, וגם הוא אינו כי אם תמצית הארה (ועל אף שלא נזכר ענין עליית אורות א"א למעלה דוגמת א"ק כן מצינו בבהג"ר א על ספד"צ טז ע"א ד"ה וכן הוא)

ומה שאמרנו שבא"ק עלו אורות ולא כלים, כן הוא בא"א לצורך עיבור ראשון דזו"ן, ואורות אלו לא ירדו, ורק בעיבור השני עלו הכלים וירדו עוד פעם. ועליית הנה"י בחג"ת דא"א לצורך תיקון העיבור לא היה למעלה מן הפרסא אלא לפניו מן הפרסא בחלל שבין השדרה לפרסא, שכן הפרסא מתחילה מהחזה מצד פנים ונמשכת ומתעקמת לצד אחר עד כנגד הטבור, והחלק שבו אשר מבפנים לצד חוט השדרה נקרא בשם חג"ת, הגם שהוא למטה מן החזה, אמנם הצד החיצוני שלו הוא מכלל נה"י. אם כן, לצד פנים מסתיימים החג"ת בסוף החזה, הרי הוא טיבורא דליבא, ומצד אחר הוא לפניו מן הפרסא, ושם היה זיווג מיניה וביה, והוא כנגד ישסו"ת שהוא במקום המזל התחתון (עי' עיבורים ב). וכן נזדווגו ע"ז כללות או"א, שכן ישסו"ת נכללו באו"א עלאין, ונעשה על ידי כ"ז העיבור דז"א בתבונה (עי' הולדות או"א ג). עכ"פ העולה מכל הנ"ל הוא, שכל מה שהרב מביא בתורת משל ודוגמא מעולם לעולם ומבחינה לבחינה הוא בדרך כללות בלבד ואליבא דאמת כל א' הוא מיוחד לפי ענינו (ביאורים ח"ב צא ע"א).

שורש זו"ן מנה"י דא"א אך נתהוו ונעשו על ידי זווג דאו"א וע"י עיבור במעיי אימא, אם כן נמשך מציאות משרשם שבנה"י דא"א ובאמצעות או"א, כלומר נה"י דא"א היה צריך לעלות למעלה בחג"ת כדי להיות שורש לאו"א (כללים ח"א נד ע"א, וכן ביאורים ח"א מו ע"ג), וגם ישסו"ת עלו בחיק או"א עלאין (כללים ח"א צז ע"ד).

²¹⁹ זהו גם בז"א עצמו ובגם באו"א וגם בא"א כי משום ששורש הז"א הוא בנה"י דאו"א ובנה"י דא"א לכן עלה כל א' את אור הנה"י למעלה כדי שיתגלה בהם העביות הראוי לז"א וכן נתעלם בדרך זה החג"ת דז"א עצמו והיה גם הוא תלת כלילן בתלת כדי שיתגלה בו העביית הראוי לעיבור הראשון שלו (ביאורים ח"ב כח ע"ד)

זה הפיך הג' כלילן בג' הרגיל (עי' שער כד פרק א') שהרי כאן הנה"י בחג"ת ולא החג"ת בנה"י, עי' לעיל שער יא פרק ז' וכן אנ"כ ו'.

²²⁰ עי' כל זה בשער הכללים פרק ב'.

²²¹ אמנם כאן זה הפוך משם @.

²²² נתלבשו (וכן הוא באנ"ך ד') או התאחדות לקומה א' (כמש"כ בז"א סוף פרק ב') [הגרא"ש אמר בשם היפ"ש שבירה ב' שז"א לאו דווקא ואנ"ך ד' העיקר, ועי' לקמן הערה 1683], אמנם מהלש"ו @@@ ח"ב ע ע"ד ועוד כמה מקומות עי' שער כה דרוש ז' בהערה שם שזה התאחדות.

²²³ חזה של פרצוף בינה הכוללת בינה ותבונה.

²²⁴ התבונה.

²²⁵ עי' לעיל הערה 163.

²²⁶ עי' אנ"כ א' שזה באורות, אמנם עי' לקמן שער כד פרק ג שזה לא כן, ועוד שבאנ"כ לא

כתוב מקוטעים וצ"ע, ועי' הערה 227, ועי' שער הכללים פרק ג'.

²²⁷ עי' תרגום ירושלמי (שמות ב ג).

מאיר העץ חלק ג'

ואמנם הלא ביארנו שכל א' נגדל ונכפל כפליים, כי מג' נעשה ו'¹⁶³, אמנם נעריך עתה ערכים אלו, כי הלא סוד עטרת היסוד הוא שלישי שיעור של היסוד, והוא סוד המלכות. אמנם שיעור ז"א הוא מטבור ולמטה דא"א, כי או"א, אם היה שיעור מראש א"א, היה סופם עד החזה, כמו לאה בז"א, וכמו ז"א בתבונה, שיוצא מהחזה. אך או"א מתחילין מהגרון דא"א, לכן סיומם הוא למטה בסוף ב' שלישי של הת"ת, שהוא הטבור²²⁸. נמצא, כי אין לז"א בת"ת של א"א רק שלישי לבד, וכנגד שלישי זה שהוא לוקח {פ ע"ב} מת"ת דא"א, כנגדו לוקח המלכות שלישי א' מן היסוד דא"א, שהוא סוד העטרה.

והנה כשנעריך כ"ז בז"א, נמצא שיש לו לז"א שלישי א' מת"ת, וב' שלישים מהיסוד, הרי ג' שלישים, כמנין מדה א' שלימה. וזאת המדה גדלה עד כפלים, ונעשה ב' מדות, ת"ת ויסוד של ז"א, שבהם ו' שלישים, הרי כאן ב' מדות. וגם נו"ה כל אחד הגדיל כפלים, כי מנצח נעשה ב' מדות, והם חסד ונצח, ומהוד ב' אחרות, והם גבורה והוד, הרי ד' מדות, וב' הראשונים ת"ת ויסוד הרי ו'. והנה שלישי היסוד שהוא העטרה של המלכות, גם היא גדלה ונעשית ב' שלישים, הרי מדה פחות שלישי, הרי הכל ז' מדות פחות שלישי, ולכן ז"ס (ר"ה יא ע"א) כל היולדת לז' יולדת למקוטעין, שאינן ז' שלמים.

ואם תשאל כי הלא לא היו רק ג' כלולים בג', ואיך הם עתה ז', והיה ראוי להיות ו', זו אינה שאלה לפי שכבר ידעת כי גם אותה שלישי ת"ת (נ"ל שצ"ל היסוד)¹⁶⁴ נתחבר עם שאר הת"ת עליון, שהוא ב' שלישים העליונים, וגם היא הגדיל. אך להיות שאינה מדה בפ"ע, לכן אינה עולה בשם, ואינו נזכר רק ג' כלילין בג'.

ואמנם חשבון עצמו זה של ז' חדשים הוא ג"כ בחי' ט' חדשים שלימות, והוא כשנעריך נו"ה שגדלו כפליים ונעשו ד', ות"ת נגדל ג"כ ונעשה ב', הרי ו'¹⁶⁵. שאע"פ שאין בת"ת רק שלישי, עכ"ז נחשב למדה בפ"ע, להיות שרשו שהיא ת"ת מדה בפ"ע, ואינו בכלל השאר, ולכן אנו מונין אותו למדה בפ"ע. והנה גדל כפלים, הרי ב' ועם הד'¹⁶⁶ נו"ה הם ו', גם היסוד אף שהם ב' שלישי היסוד לבדה, שהם של ז"א, עם כ"ז אנו מונין אותה למדה בפ"ע לטעם הנ"ל בת"ת. והנה גדל כפליים הרי הוא ב' מדות, והו' הרי ח' ועטרה של המלכות הרי תשעה חדשים¹⁶⁷. {פ ע"ג}

שער טז פרק ד¹⁶⁸

כבר ביארנו (שער א"א פרק ז) כי לעולם כל בחי' נה"י הם סוד תוספת ואינם עיקרין²²⁹, ולכן הם לבר מגופא (זהו בראשית כא ע"ב). והטעם, לפי שמרישא עלאה דעתיק אינו מלוכש בא"א כי אם ז"ת שבו²³⁰, א"כ נמצא שאין קיום לא"א רק לז' ראשונות שבו. והג' תחתונות שהם

²²⁸ כלומר יחד עם ישו"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד).

²²⁹ שונה מעקודים (ביאורים ח"ב סא ע"ד), ועי' לעיל שער ז פרק ד: הוצרכו ז"ן שבבינה והיסוד נשלם על ידי תוספת אור מהבינה וכעין יסוד דז"א דאצילות שנעשה על ידי תוספות אור מהבינה. אמנם זהו בחי' הדכר שביסוד שבא בתורת תוספת, אמנם הנוק' שבו הוא מעיקר האור דההתפשטות השניה ולא דרך תוספת. ועל זה הוא שהלש"ו מחלק, שהזכרנו כבר שט"ר דעקודים יש להם על מה לסמוך משרשם שבהתפשטות הראשונה, אמנם מאחר שאין הג"ר מתלבשים בז"ת אלא מבינה ולמטה, שכן יציאתם היתה מאמא, ולכן רק לח' הראשונים יש על מה לסמוך מההתפשטות הראשונה, ואם כן מובן ממילא שחלק היסוד השייך לדכר יקבל הארה בסוד תוספת, שכן המלכות דההתפשטות הראשונה היא שורש ליסוד דההתפשטות השניה, ולכן הנוק' שביסוד דההתפשטות השניה היא דווקא החלק שאינו בסוד תוספת אלא עיקר (ביאורים ח"ב סה ע"ב), ועי' כללים ח"א נז ע"ג). עיקר הפרצוף נגמר בחג"ת, ונה"י נמצאים שם רק בסוד תוספת, כלומר לצורך התחתון (כללים ח"א כט ע"ג).

²³⁰ עי' לעיל מד ע"א בפ"ו סמוך לסופו (סד ע"ב) שע"ז הם י"ג בכ"א ועי"ש ע"ב סמוך לסופו (לש"ו). שאפילו אחרי כל הנ"ל אצילות כלול מ' ספירות ועוד ג' צחצחות (כללים ח"ב עב ע"ג). קשה הלא הז"ת דהעליון מגיע עד סוף נצח דהתחתון וכן אלמה אינו חושב מלכות ועי' שער א"א פ"ז דף סד ע"ד שאינו חושב שם באמת רק ו' חג"ת נה"י דרדל"א בכח"ב חג"ת דא"א ולעיל שם אינו חושב מלכות כי חושב רדל"א ג"כ מהמנין ועם ט' דא"א הוא עשר ע"ש פ"ב דף סא ע"ב אך הענין הוא כי עיקר המתלבש בהתחתון הוא המלכות דהעליון אלא כי היא כלולה מכל הר"ק ומתלבש המלכות דהעליון הכלולה מכל הר"ק דהעליון בכח"ב חג"ת דהתחתון ונעשו כל הנה"י (עם העטרה) רק בתוספת עי' שער א"א פרק ב' בהמ"ק שם בסופו (לש"ו), ועי' לעיל א"א ב' במ"ק

מאיר העץ חלק ג'

נה"י אינן יכולין לבא רק בסוד תוספת, כי אין להם עיקר וקיום במציאות העליון ממנו, וכעד"ז כל האצילות¹⁶⁹. גם דע, כי כמו כשאנו רוצין להמשיך נה"י¹⁷⁰ לז"א, אנו עושין זווג בין חו"ב כדי שיתנו מוחין לז"א, ואז ע"י כח זה נתוספים לו נה"י¹⁷¹ כנודע²³¹, גם או"א להיות להם נה"י¹⁷², הם צריכין תחלה לזווג א"א. כי כמו שתמצא שזו"ן נאצל ע"י זווג או"א והוצרכו להיות בסוד עיבור, כן היה באו"א, כי הוצרך להם זווג עליון שבפה דא"א¹⁷³ ושם הזווג. כיצד, בינה שבגרון מעלה מ"נ מן הה"ג שלה, והם אותיות אחע"ה²³², כי כבר נתבאר בשער א"א (פרק ב) כי הבינה עומדת בגרון, ואותיות אלו הם אותיות הגרון, והם ה"ג שבה.

ובהערה שלנו שם, כלומר בצורת טיפה זרעית עי' לעיל נקודות ב ד"ה והמשכיל והערה שם 125 (דע"ה ח"א מג ע"ב). [ניתן לשאול על דבריו שאין מלכות נמנה הרי עי' בהג"ר"א על ס"י ח ע"א שאין המלכות ניכרת בא"א אלא נמנה גם עתיק וגם א"א].

עי' מבר"ש שער א"א פ"א דף כא ע"ג וסוף ע"ד ובדף יג ע"ד ספ"ד שם וכן לעיל בע"ח שער סדר אצילות בקיצור פ"א ושעה"ק נא ע"א ומאמ"ר מט ע"ד נא ע"ג ועי' ספר הכללים כלל טו ענף ז' אות ג' (לש"ו), וזה תמצית לשונו בכללים: אם כן צריך להיות שרק הוד יסוד ומלכות לבר מגופה, ולמה גם הנצח? כל התלבשות היא רק במלכות, ומלכות כללות כל הו"ק, ובעיקר זה רק ו' בחינות, שהמלכות אינו נכלל שהיא רק כלולה מכולם, ולכן העתיק מתלבש על הא"א עד ת"ת, ולכן למטה ממנו זה נה"י ולא נה"י"ם שהמלכות אין לה מציאות בפני עצמה ולכן כשאמרו נה"י זה כולל בק"ו מלכות.

²³¹ פשוט דבריו לא כאמיתתם שהרי תמיד היה לז"א נה"י, ועי' נוסחאות, אלא יסוד הוא אבר מת ללא התעוררות, עי' בהג"ר"א על תיקו"ז נא ע"ב ז"ל, שאדם רגע ללא תורה דעת שלו הוא אבר מת, ונקרא מת, וכל האברים תמיד בתוקפם, לבד הברית שאינו חי כי אם על ידי התעוררות הדעת לזיווג. וכן הוא באדם, עד לעתיד לבא בזמן התחיה שהוא זמן התגלות העטרה וכו' דוד מלך ישראל חי וקיים, עכ"ל, וכן נה"ה שהם הביצים אין להם שום משמעות ללא מוחין, ועיקר כוונתו היא בשלימותם ולא היותם, אבל הרגלים הם חיצוניות הנה"י וביצים הם פנימיותם (כללים ח"א כא ע"ג) [עי' לקמן הערה 184]

עי' פת"ש א"א טו ז"ל וזה ענין עמוק מאד, והוא כי בכל פרצוף נה"י שבו אינם עקריים ונחשבים לבר מגופא, וכמו באדם הרגלין שבו אינם בכלל אדם רק משמשים לאדם, כי מן הפרסה ולמטה הוא למטה ממדרגתו ושם נפש הבהמה שלו שבאתה רק להשתלם ע"י הרוח שבלב כמש"ל ובכ"מ, והטעם כי בכל פרצוף העליון שמאיר בו עיקר הארתו רק לו' הראשונות שהוא עיקר הפרצוף, ונה"י שלו שם נתצמצם האור ונסתלק ושם יסודו רק לפי ערך הפרצוף שתחתיו שלכן נה"י של כל פרצוף הוא יורד להתלבש בתחתון, וכדי שיוכל להאיר וליתן שלמות לפרצוף שתחתיו מוכרח הוא לקבל הארה מפרצוף שלמעלה ממנו, והיינו ע"י המוחין שנותן בו שהוא כח החכמה לסדר ולהנהיג את שתחתיו, ולכן עיקר בנין פרצופי א"א עד נה"י שבהם נבנו מהארת ב' המזלות ומשערות האחור, ר"ל שמהם נבנו אורות הפנים ושל אחוריים דא"א שהם נמשכים עד הטבור דא"א שהוא עיקר מה שמשם מקבלים או"א לפי ערכם, ובכדי ליתן להם כח להנהיג גם מה שתחתיהם שהם ז"ל, הוצרכו עוד להארה יותר גדולה שהוא מזיווג הנשיקין דפה דא"א, והטעם כי כללות ז"א עיקרו ג' דרכי ההנהגה שהם חד"ר שהם סוד האבות, ונה"י הם רק ענפים שלהם מדות הממוזגות כמו שית' במקומו בס"ד (גדלות דז"א פתח כ"ז) ולכן בשבילם היה זיווג הנשיקין שמשם שורש אלו הג' דרכים שהם ג' יסודות אמ"ש ר"ת אמ"ר, והוא היוצא מחיך וגרון כידוע, ולכן מהם נה"י דא"א שהם הכלים שע"י מובאים אלו הג' דרכים לידי גבול בז"א בסוד הג' מוחין שנכנסין בנה"י דא"א כמו שיתבאר במקומו בס"ד (ז"א פתח לה) ובעת הזיווג אז ב' המזלות הם משפילים עצמם כדי לצמצם ולסדר אלו האורות הראויים לג' דרכי ההנהגה, שבתחילה הם בסוד מוחין דא"א ונכללים בגרון שהוא הכתר דא"א והוא סוד הרכנת הדיקנא לכלול הגרון בהם שזכר הרב ז"ל.

לבר מגופה הוא בחי' הב' הרגלים שהם מכלל הנצח והוד, רק קשה שהם להשתמשות האדם עצמו, אם כן איך הם לבר מגופא. הרגלים הם באדם רק כדי לתקן מה שהוא למטה ממנו, על אף שנראה שהם מעתיקים האדם ממקומו, והמלאכים משתמשים בכנפים שהם בחג"ת הטעם הוא שהאדם ש לח לתקן אשר למטה הימנו, וזה כל הנאות האדם, שבזה הוא מעלה אותם למדרגה יותר עליונה. נה"י הניתן באדם הם ממוצעים בין אדם לעולם שעל ידיהם מקושרים ומיוחדים זה בזה, שעיקר האדם הוא החג"ת סוד שם מ"ה סוד אד"ם, אבל הב"ן הם סוד בהמ"ה שבו, ומתקשרים לאדם על ידי הנה"י שבו, והג"ר מקשרים אותו לשמים (כללים ח"א ל ע"ד).

²³² עי' ס"י (פ"ב מ"ג) כ"ב אותיות יסוד, חצבן בקול, חקקן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות אחה"ע בגרון, גכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסר"ץ בשיניים, בומ"ף בשפתים. עי' פת"ש מ"ד ומ"ן יז וז"ל, בכל זיווג גופני קדם לו זיווג דנשיקין שהוא זיווג רוחא ברוחא הפנימיים דמוחין בסוד חיך וגרון שהם ב' היסודות דחו"ב שלהם, וכמו שבזיווג גופני קדם לו רוחא דשביק בה שהוא לבוש ושורש אל כל הזיווגים אחרים, כמו כן בנשיקין יש ג"כ בחינת הרוחא, והוא הארה של הדעת

מאיר העץ חלק ג'

והחיק שהוא חכמה, הוא מוריד מ"ד ה"ח אותיות גיכ"ק. ונזדווגו יחד ע"י דעת המכריע הלשון שביניהן²³³, סוד ברית הלשון²³⁴. וסוד זה נרמז באדר"ז (דף רצה ע"ב) אשא ומיא מתקנין ויאן בצירוי¹⁷⁴, ע"י לישן ממלל רברבן²³⁵. וכבר ידעת כי אש ומים הם סוד חו"ב (חו"ג כצ"ל)¹⁷⁵, נמצא כי אותיות אחע"ה מצד ה"ג בינה, והם עולין פ"ד, סוד ב"פ מ"ב. והם מ"ב זווגים הנזכר פרשת בראשית (דף ט א ע"א) כי מ"ב זווגים הם פ"ד, והם אותיות אחע"ה, וז"ס (זהר שם) זרעא דאזרעא במ"ב זווגים¹⁷⁶²³⁶.

והנה סוד הזווג הזה שבפה נמצא בכל מציאות אצילות בין בא"א בין באו"א בין בזו"נ, והם בסוד נשיקין הקודמין אל הזווג. והבן, כי מתחלה המעוררת היא הנוקבא²³⁷, וז"ס הנרמז במסכת כתובות (נדה טו ע"ב) ה"ד לאלתר, בעוד שהרוק לתוך פיה. כי מברשי אחזה אלוי"ה (איוב יט טו), כי כשאדם מזדווג באשתו, בהכרח מתמצה הרוק בתוך פיהם, וז"ס סימן הזווג הנזכר בגמ'. נמצא כי הנשיקין הם זווג רוחני מאד²³⁸, אך יש הפרש [בין א"א ואו"א וזו"ן], כי בא"א הזווג בפה א', ולכן אינם נמצאים רק {פ ע"ד} ב' הארות¹⁷⁷ אחע"ה גיכ"ק. אך באו"א וזו"ן הם ב' פיות, בסוד מ"נ ומ"ד בזכרים, מ"ד ומ"נ בנקבות. כי הנשיקין הם כפולים, בסוד ד' רוחין הנזכר בזוהר (פ' תרומה קמו ע"ב) והם ד' אותיות אהבה²³⁹, והבן סוד גדול הנעלם הזה, ויהיו כבושים ללבושך²⁴⁰.

דחו"ב שלו שהוא הלשון היוצא מחיק וגרון כמ"ש למעלה (פתח ח') שזיווג זה הוא בסוד הדבור, והלשון כולל כל המוצאות והוא הל' שבאמצע דטלנ"ת והוא מוצא האמצעי, והוא מגדל דפרח באוירא בחיק וגרון מגדל השן כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בביאורו לספ"ד פ"א, ולכן הוא כלל כל האותיות, ובזיווג ראשון של יציאת זו"נ שקדם לו זיווג נשיקין, היה ג"כ בחינת רוחא ושורש אל כל הנשיקין של הזיווגים שבכל הזמנים, והנשיקין הם כפולים, א' נשיקין שלו בפיו לפה דנוקבא ונקשר נפש שלו בנפשה, ונמצא שהוא כולל דו"ג, והב', הוא נשיקין של הנקבה בזכר כולל ג"כ תרין בסוד ד' אותיות של אהב"ה, והענין, כי הנשיקין הוא אתדבקותא דג"ר שלו בשלה חו"ב, ונודע כי חו"ב הם כלולין זה בזה הבן בחכמה וחכם בבינה, וכמו באו"א הכללים הם או"א ויש"ס ותבונה כמו כן הם בחו"ב של דו"ג, ולכן מבינה שבחכמה נשרש בנוקבא ומחכמה שלה בדכורא.

²³³ עי' ס"י (פ"ג מ"א) ג' אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים

²³⁴ עי' ס"י פ"ו מ"ז שיש ברית הלשון והוא מקביל ופנימי כלפי ברית המילה.

²³⁵ לשון הסד"צ יד ע"ב, ועי' לעיל שער טנת"א פרק ג שזה שייך לבינה. הטעם שהיא נקראת "פום ממלל רברבן", הוא מכיוון שיוצאים מפיה אורות מקיפים לזו"ן והם גדולים בהרבה מהאורות הפנימיים. אמנם עיקר מה שנקרא "פום ממלל רברבן" הוא א"א [עי' בבהג"א על ספד"צ סוף יד ע"ד]. אמנם אין אורות א"א יוצאים לז"א אלא על ידי או"א, לכן גם אמא נקראת פומא ממלל רברבן (ביאורים ח"א נה ע"ב).

ז"ל: וכלא מחכאן לפומא דא, (בדא) בלישן ממלל רברבן [הלשון מחברת את הנגלה והנעלם זל"ז - מ"א רצב] בקיטרא דטיהרא בעוטרא [פ' שרצונו מחובר לדיבורו - מ"א רצג]. וע"ד כתיב חכו ממתקים (שיר ה), ממתקים ודאי, מאי חכו, כד"א וחיך יטעם לאכול (איוב לד), וכלו מחמדים אש ומים, אשא ומייה מתתקנן (ס"א ומתדבקן ויאן) ויאן בצירוי, דהא גווי מתחברן כחדא. תרגום: והכל מחכים לפה הזה (בזה), בלשון המדברת גדולות בקשר של אור שבכתר. ועל זה נאמר "חכו ממתקים", ממתקים ודאי, מהו חיכו? כמ"ש "וחיך יטעם לאכול". "וכולו מחמדים" - אש ומים. האש והמים, נתקנים (ומידבקים) ויפים בצירויים, כי הגוונים מתחברים יחד.

²³⁶ ז"ל, דיוקנא דברית אזרע בארבעין ותרין זווגין ההוא זרעא. אבל יש מ"ב מצד הזכר ומ"ב של הנקבה ולכן הם מרומזים בדווקא באותיות אחע"ה שהם פ"ד עי' לעיל הערה 164. והסיבה שרק מרומז כאן מ"ן הגרמ"ש אמר שאצלה נמצא הזרע.

²³⁷ עי' השמטות כאן (גוב"י ז') ובספר קול ברמה הנוסח כי מתחלה מתעורר שם (לש"ו), וז"ל ההגוב"י: פ' כי היא מתעוררת בתחילה ע"י החיבוק ואח"כ בא הנשיקין מן הדכורא כמ"ש בשער מ"ד ומ"ן פ"ט, עכ"ל.

²³⁸ היא קשר של הרצונות והם ב' הכתרים של הפרצופים המזדווגים והרצון תלוי בשכל ומחשבה שלהם שהם חב"ד, וזה שורש לאו"א בפרט שהם חו"ב שבאצילות, משא"כ ז"א ששרשם מזיווג יסוד א"א שהם עיקר גוף דאצילות (פת"ש או"א טז).

²³⁹ קמו ע"א: כד אתא שלמה אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא דהא מן יומא דאשתלים לתתא ביומוי דמשה לא אעדיאו ההוא שלימו מניה (עד דאתא שלמה) כיון דאתא שלמה אשתדל לאשלמא ליה לעילא ושאר ליתקנא חיזו דעלמא עלאה לאתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה ודא איהו אשר לשלמה ברוחא בר נשיקה ונשיקה בפומא דאיהו מבוועא דרוחא ומפקנו דיליה וכד נשקין דא לדא מתדבקן רוחין אלין באלין והוון חד וכדין איהו רחימו חד בספרא דרב המנונא סבא

מאיר העץ חלק ג'

קדמא²³⁹ הוה אמר על האי קרא נשיקה דרחימו אתפשט לארבע רוחין וארבע רוחין מתדבקן כחדא ואינן גו רזא דמהימנותא וסלקין בארבע אתוון ואינן אתוון דשמא קדישא תלי בהו ועלאין ותתאין תליין בהו ותושבחתא דשיר השירים תלי בהו ומאן איהו אהב"ה ואינן רתיכא עלאה ואינן חברותא ודבקותא ושלימו דכלא אלין אתוון ארבע רוחין אינן ואינן רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל ארבע רוחין אינן בנשיקה כל חד וחד כליל בחבריה וכד האי רוחא כליל באחרא וההוא אחרא כליל בהאי אתעבידו תרין רוחין כחדא וכדין מתחברן בדביקו חד אינן ארבע בשלימו ונבעין דא בדא ואתכלילו דא בדא וכד מתפשטן (נ"א מתפרשן) אתעביד מאינן ארבע רוחין חד איבא ואיהו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין ודא סליק ובקע רקייעין עד דסליק ויתבי לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה וההיא רוחא הכי אקרי אהבה וכד האי רוחא סליק אתער לההוא היכלא לאתחברא לעילא ארבע אתוון אינן לגבי ארבע רוחין ואינן אהבה ואיבא דלהון אהבה כד מתחברן דא בדא מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא א' מיד נפיק ה' ואתחבר בא' מתדבק בדביקו ברחימו ואתעבידו (נ"א ואתער) תרין אתוון אחרנין ב' ה' ואתכלילו רוחין ברוחין בדביקו דרחימו ופרחין אלין אתוון מנייהו בההוא רוחא דסליק ומתעטרן ביה כדקא יאות כיון דאזיל וסליק ההוא אהבה שלימא כלילא בכל אינן ארבע רוחין פגע בחד ממנא עלאה רברבא די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקייעין ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא דנגדא מרזא דטלא דלעילא וההוא נגידו אתקרי מים רבים כיון דפגע לגבי ההוא רב משריין קאים לגביה ולא יכיל לאעכבא ליה ואעבר בהו עד דאעיל לגבי היכל אהב"ה על דא אמר שלמה בסיום שבחיה (שיר ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה מים רבים אלין מים עלאין דנגדן גו (ס"א מגו) טלא עלאה ונהרות לא ישטפוה אלין אינן נהרי אפרסמונא דכיא דאינן תליסר ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יהו"ה ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה רזא אכתרי"אל מעטר עטרין למאריה בשמא²³⁹ גליפא מחקקא יהו"ה י"ה צבאות כיון דאעיל לגבי היכל (נ"א דאזיל וסליק ההוא) אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל למהוי נשיקין דרחימו עלאה כדקא יאות ואינן נשיקין שירותא דאתערן דכל רחימו ואתדבקותא וקשורא דלעילא ובגין כך שירותא דתושבחותא דשירתא דא איהו ישקני מאן ישקני ההוא דסתיים גו סתימו עלאה ואי תימא סתימא דכל סתימין ביה תליין נשיקין ונשיק לתתא תא חזי סתימא דכל סתימין לית מאן דידיע ליה ואיהו גלי מניה נהירו חד דקיק סתיים דלא אתגלי בר בחד שביל דקיק דאתפשט מגויה ואיהו נהירו דנהיר לכלא ודא אתערן דכל רזין עלאין ואיהו סתיים לזמנין סתיים לזמנין אתגליא ואף על גב דלא אתגליא כלל ואתערן דסליקו דנשיקין ביה תליין ומגו דאיהו סתיים שירותא דתושבחתא בארץ סתיים

תרגום: כשבא שלמה תקן אותה רוח בשלמות שלמעלה שהרי מיום שנשלמה למטה בימי משה לא הוסרה אותה שלמות ממנו (עד שבא שלמה) כיון שבא שלמה השתדל להשלימו למעלה והתחיל לתקן את מראה העולם העליון להתתקן מאותו מראה של העולם התחתון וזהו אשר לשלמה. ברוח פרט לנשיקה ונשיקה היא בפה שהיא מבוע של הרוח והמוצא שלו וכשנושקים זה לזה נדבקות הרוחות אלה באלה ונהיים אחד ואז זוהי אהבה אחת.

בספרו של רב המנונא סבא הראשון היה אומר על הפסוק הזה נשיקה של אהבה מתפשטת לארבע רוחות וארבע רוחות נדבקות כאחד והן בתוך סוד האמונה ועולות בארבע אותיות ואותן האותיות של השם הקדוש תלויים בהם ועליונים ותחתונים תלויים בהם ותשבחת שיר השירים תלויה בהם ומה הוא אהב"ה והן מרכבה עליונה והם חברות ודבקות ושלמות הכל.

אלו האותיות הן ארבע רוחות והן רוחות של אהבה ושמחה של כל איברי הגוף בלי עצב כלל ארבע רוחות הן בנשיקה כל אחת ואחת כלולה בחברתה וכשהרוח הזו כלולה באחרת ואותה אחרת כלולה בזה נעשות שתי רוחות כאחת ואז מתחברות בדבקות אחת והן ארבע בשלמות ונובעות זו מזו ונכללות זו בזו.

וכשמתפשטות (וכשנפרדות) נעשה מאותן ארבע רוחות פרי אחד והוא רוח אחת הכלולה מארבע רוחות וזה עולה ובוקע רקייעים עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל אהבה והוא היכל שכל אהבה תלויה בו ואותה רוח כך נקראת אהבה וכשרוח זו עולה מתעוררת לאותו היכל להתחבר למעלה.

ארבע אותיות הן אצל ארבע רוחות והן אהבה והפרי שלהן אהבה כשמתחברות זו בזו מיד מתעורר זה בצד זה וזה בצד זה א' מיד יוצא ה' ומתחבר בא' נדבק בדבקות באהבה ונעשות (ומתעוררות) שתי אותיות אחרות ב' ה' ונכללות רוחות ברוחות בדבקות של אהבה ופורחות מהן האותיות הללו באותה רוח שעולה ומתעטרות בו כראוי.

כיון שהולכת ועולה אותה אהבה שלמה כלולה בכל אותן ארבע רוחות פוגשת בממנה אחד עליון גדול שממנה על אלף ותשע מאות ותשעים רקייעים והוא ממנה על השפע של שלשה עשר נהרות אפרסמון זך ששופע מסוד של הטל העליון ואותו השפע נקרא מים רבים כיון שפוגש לאותו גדול המחנות עומד אצלו ולא יכול לעכב אותו ועובר בהם עד שנכנס להיכל אהבה. ועל זה אמר שלמה בסיום שבחו מים רבים לא יוכלו לכבות את אהבה מים רבים אלו מים

מאיר העץ חלק ג'

כי הנה כבר ידעת כי רדל"א הוא למעלה מכל האצילות, ותחתיו הם סוד ט"ס דלאו אינון נהורין ולא אינון רוחין (זהר ח"א טה ע"א), והם סוד ט"ס מקורית¹⁷⁸ דא"א המתפשטים בכל האצילות כמ"ש במ"א. והנה לא מצינו בא"א סוד המלכות²⁴¹, וא"כ איך נאצלו כל השאר שהם או"א וזו"נ. אך סוד הענין כי כבר ידענו כי מחסד דא"א נתהווה מוחין דאבא, ומגבורה דא"א נתהווה מוחין דאמא. והענין כי צד דכורא דא"א, מ"ה שבו הוא בימין דכורא, וצד ב"ן שבו נוקבא הוא צד שמאל. והנה יש בו ב' זווגים: א', בסוד הפה שלו אחע"ה וגיכ"ק. והב', בסוד יסוד שלו, כי גם הוא כלול מב' מזכר ונוקבא, וצד זכרות שבו מזדווג עם צד נקבות שבו²⁴². והנה כדי להוליד, או"א הספיק להם זווג הנשיקין והוא זווג הפה כנ"ל. ואמנם איך יצאו או"א מזווג זה, הוא כי כבר נתבאר לעיל כי לא הוצרך זווג זה רק לצורך מוחין ונה"י¹⁷⁹ שלהם לבד²⁴³, לכן הספיק להם זווג הפה. כי הלא תמיד או"א הם נכללין במזלא, תיקון ח' וי"ג (די"ג) ת"ד, כי הלא תליין בשקולא עד טבורא²⁴⁴ (אד"ר קל ע"ב). והנה יש הפרש א', והוא כי לפעמים אין או"א שלימים רק חסירים מנה"י אע"פ דאתכלילו במזלא. אך כאשר נעשה הזווג הזה של הפה דא"א, אז נעשו כל התקונים של הד' העומדין בין תיקון ח' לתיקון י"ג, וכולם נתחברו יחד ונכללין בהם או"א.

כי כבר ידעת כי הגרון סוד גולגלת דילהון²⁴⁵, והנה אם תביט באדם כשכופף ראשו אז הגרון מכוסה ונכלל בסיום לחיי הראש, אך כשזוקף ראשו אז מתראה הגרון. וכשהזווג עליון דפה דא"א נעשה בסוד נשיקין, אז יורד למטה מסיום הפה בסוד כפיפת ראש²⁴⁶, ואז נכלל הגרון בהם ממש²⁴⁷, והוא סוד ראש דא"א. ויורד²⁴⁸ עד נה"י דא"א שנכללו בראש ז"א. גם¹⁸⁰ אלו הד'

עליון ששופעים תוך (מתוך) הטל העליון ונהרות לא ישטפוה אלה הם נהרות אפרסמון זך שהם שלשה עשר אותו ממנה הוא מלאך שליח מלפני ה' וזהו גדול המחנות שקושר כתרים לרבונו סוד של אכתריא"ל מעטר העטרות לרבונו בשם מגלף מחקק יהוה יה צבאות. כיון שנכנס להיכל (שהולך ועולה אותה) האהבה מתעוררת אהבה של נשיקות עליונות שכתוב וישק יעקב לרחל להיות נשיקות של אהבה עליונה כראוי ואותן נשיקות ראשית ההתעוררות של כל אהבה והתדבקות וקשר שלמעלה ולכן ראשית התשבחת של שירה זו הוא ישקני. מי ישקני אותו הנסתר תוך הסתר העליון ואם תאמר שנסתר כל הנסתרים בו תלויות הנשיקות ונושק למטה בא וראה נסתר כל הנסתרים אין מי שמכיר אותו והוא גילה ממנו אור אחד דקיק ונסתר שלא התגלה רק בשביל אחד דקיק שהתפשט מתוכו והוא אור שמאיר לכל זוו התעוררות של כל הסודות העליונים והוא נסתר לפעמים נסתר לפעמים גלוי ואף על גב שלא התגלה כלל והתעוררות העליה של הנשיקות תלויים בו ומתוך שהוא נסתר ראשית התשבחת היא בדרך נסתר.

²⁴⁰ עיי' גמ' חגיגה יג ע"א רבי אבהו אמר מהכא [שצריך להסתיר דברי נסתר] כבשים ללבושך דברים שהן כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך, עכ"ל.

²⁴¹ עיי' בהגר"א בס"י ח ע"א ושער כה פרק &.

²⁴² זה יסוד ונוק' דא"א המוזכר לעיל הערה 169.

²⁴³ כלומר היו בעלי י' ספירות, וכל זיווג הוא רק לצורך תוספת מוחין ואפשרות הולדה, וכאן

הנה"י הפנימיים שהם הביצים עיי' כללים ח"א כא ע"ג.

²⁴⁴ עיי' הערה 78.

²⁴⁵ של או"א.

²⁴⁶ עיי' כללים כלל ח ענף ב' אות א' (לש"ו) וזה תמצית לשונו, או"א דאצילות הם נכללים בחג"ת דא"א שהוא למעלה מהפרסא דא"א, ובנה"י דרדל"א שהוא למטה מהפרסא דרדל"א, ובגלל שהם למעלה מפרסא דא"א, לכן אין להם שם בפני עצמם שהם נכללים בא"א, ומה שנחשב או"א לע"ב וס"ג זה רק האו"א הפרטיים של ז"א שהם בז"א מהתלבשות או"א בו, אבל לאו"א אין שם בפני עצמם כלל, והם נכללים במזלין וכ"ש בא"א [שהרי המזלין הם או"מ של א"א]. מה שכתוב שיש התפשטות ה"ג ת"ד בזו"ן זה רק הארתם אבל אין בז"א עצמו לעולם אלא רק ט' תיקונים (כנז' בפרשת שלח), עכ"ז ז"א רק מקבל הארת א"א דרך או"א וכ"ש הארת מזלין. עכ"ז יש זמנים שבו הא"א כופף ראשו להשפיע על הראש ז"א בדרך ישירה וזה לצורך יסוד דז"א, וצ"ע שכתוב שזה רק על ידי או"א. ועוד למה צריך כפיפת הראש להגיע לראש ז"א הרי מזל תחתון מגיע עד ראש ז"א? אלא כל ענין כפיפת הראש היא רק זיווג, והכפיפה היא הורדת הטיפה מלמעלה ממזל עליון לתחתון, וזה זיווג המזלין שמשפיע לז"א שלא באמצעות או"א, וזה נעשה על ידי העלאת מ"ן מאו"א. כל מציאות יסוד דז"א [לא כאבר מת עיי' לעיל הערה 65] שנתהווה מאותו ריבוי שפע הוא באמת רק על ידי או"א שמוחין דז"א הם לעולם רק מהנה"י דא"א המתלבשים בו, ע"כ.

²⁴⁷ שהוא חיק גרון.

מאיר העץ חלק ג'

תקונים שבין ב' מזלות תיקון ח' וי"ג, הם מתחברים ונכללים ברישא דאו"א שהוא הגרון, ונעשים שם מוחין¹⁸¹. ובעבור אותו {פא ע"א} שפע המתרבה אז מכחם, מתארך גוף או"א ונה"י שבהם²⁴⁹, כי אותו החלק הג' מת"ת דאו"א שנשאר (שם) מב' חלקי הת"ת שנעשו ב' דעות לאו"א²⁵⁰, נעשה ממנו חלק הגוף לאבא כולל חג"ת, וחלק הגוף לאמא כוללת חג"ת, וזה סוד הגוף. ומרובי השפע נעשין ג' אחרים, נה"י לאבא ונה"י לאמא.

והנה נמצא כי זווג זה דפה הוא לצורך או"א, ואינו לצורך עצמן, רק למוחין ונה"י שלהם²⁵¹. והטעם, כי ב' המזלות דדיקנא נחתי בשקולא עד טבורא²⁵² (אד"ר קל ע"ב) מצד פנים, ובאחור יש המשך שערות הראש היורדין דרך אחור עד ראש ז"א. ומאותן האורות דשערות²⁵³ נעשין או"א, כי בהכרח שיעשה שם בנתיים מציאות אור א'²⁵⁴ ע"י ב' מיני שערות אלו דדיקנא ודרישא מצד אורם הגדול המקיף פנים ואחור¹⁸², ולכן הספיק להם זווג הפה לבד^{183,255}. אך זו"נ

²⁴⁸ היינו הארת הזיווג יורד.

²⁴⁹ עי' לקמן הערה 457 שנתארך או"א עד סוף ז"א, כמש"כ בשער מאמרירשב"י כאן הערה 181. הי"ג ת"ד הם אמצעים בין מ"ה וב"ן דמ"ס לאו"א (דע"ה ח"א ט ע"ג) ועל ידיהם נעשה ונגמר ונשלם כל פרצופיהם (ביאורים ח"א לז ע"ד).

²⁵⁰ עי' לעיל פרק ג'.

²⁵¹ כנ"ל הערה 243.

²⁵² תרגום: יורדים בשוה עד הטבור.

²⁵³ צ"ע איזה חלק או"א נעשה משערות הראש. מכאן משמע שאין עיבור או"א ועי' שער יז פרק א ד"ה ואו"א גם נתקנו אח"כ, וגם תקונם ע"י עיבור. אבל שם משמע שזה תיקונם ולא המצאתם.

²⁵⁴ כלומר הגוף דאו"א

²⁵⁵ עי' הערה 183 ז"ל: שארי חיך האי רביא וחדו אמר לון האי דאמינא דאתבריר הכא רזא דאדם באור דההוא (ד"א דאיהו) זרע ולבתר אתעביד מים ומגו אינון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערנא תינח כד אתעביד דא לגו מעוי דאתתא דהא לא אתצייר זרעא אלא בגו מעוי דנוקבא לאתפשטא בה דיוקנא דאדם והכא אי אלין חמש דרגין אינון דיוקנא דאדם באן אתר אתצייר ואתפשט האי דיוקנא בגו אינון מים אי תימא גו נוקבא הוו דא עלמא דאתי לאו הכי דהא לא אתצייר ציורא ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר ולבתר אתגלימו ותו דהא עלמא דאתי הוה אומנא דכתיב ויאמר אלה"ם יהי אור ויהי אור ויאמר אלה"ם יהי רקיע הא אומנא הוה אי תימא בנוקבא דלתתא לאו הכי דהא עד לא הוות וכד נפק האי דיוקנא דאדם נוקביה נפקת בהדיה הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה אי הכי באן אתר אתצייר ואתגליף האי זרע למהוי גליפו דיוקנא דאדם אלא דא רזא עלאה אדם קדמאה אתצייר ואתגליף בלא נוקבא אדם תניינא מחילא וזרעא דהאי אגליף ואתצייר גו נוקבא אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה ואתצייר ואתגליף לתתא מעלמא דאתי בלא דכורא ובלא נוקבא אינון אתוון אגלימו גו משחתא ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם ואתוון בארץ מישר בסדורא דלהון מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאצייירא (אתוון) ואזדרע האי אור בגויה גו משחתא כד מטא גו משחתא אתהדר מיא גו מיא אתפשט רקיע ציורא דאדם דיוקנא כדקא חזי

תרגום: התחיל לצחק הילד הזה ושמח אמר להם זה שאמרתי שנברר כאן סוד של אדם באור של אותו (שהוא) הזרע ואחר כך נעשה מים ומתוך אותם המים מתפשט רקיע דמות של אדם כמו שעוררנו מילא כשזה נעשה בתוך מעי האשה שהרי לא מצטייר הזרע אלא בתוך מעי הנקבה להתפשט בה דמות של אדם וכאן אם אלה חמש דרגות הם דמות של אדם באיזה מקום מצטייר ומתפשט הדמות הזה בתוך המים הללו.

אם תאמר בתוך הנקבה הם היו זה העולם הבא לא כך שהרי לא הצטיר ציור ודמות עד שיוצאות האותיות לחוץ ואחר כך נגלמו ועוד שהרי העולם הבא היה האמן שכתוב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ויאמר אלהים יהי רקיע הרי האמן הוא היה.

אם תאמר בנקבה שלמטה לא כך שהרי טרם היתה וכשיצאה דמות אדם נקבתו יצאה עמו הרי לא הצטיר דמות של אדם בה אם כך באיזה מקום הצטיר ונחקק הזרע הזה להיות חקיקתו של דמות אדם אלא זה סוד עליון אדם הראשון הצטיר ונחקק בלי נקבה האדם השני מכח זרעו של זה נחקק והצטיר בתוך הנקבה.

אדם הראשון חקיקה של ציור ודמות הגוף לא היה בנקבה ובלי ציור כלל היה והצטיר ונחקק למטה מהעולם הבא בלי זכר ובלי נקבה אותן האותיות נגלמו בתוך המדה והצטיר ונחקק בהן סוד של אדם והאותיות בדרך ישרה בסדור שלהן מסוד של האור הראשון התחילו להחקק ולהצטיר (אותיות) ונזרע האור הזה בתוכו תוך המדה כשהגיע לתוך המדה והפך למים בתוך מים התפשט הרקיע בציור של אדם דמות כראוי.

מאיר העץ חלק ג'

אין להם שום מציאות כלל²⁵⁶, ולכן הוצרך להאציל מציאותו ממש בעיבור א', וכדי לעשות לו מוחין ונהי¹⁸⁴ הוצרך זוג ב', משא"כ באו"א. והנה בכאן תבין סוד רז"ל (חגיגה יד ע"א) כל דיבור שיצא מפי הקב"ה נברא מלאך א', כי הלא הוא סוד זוג ממש, לכן מצינו לרז"ל שכינו הזווג בלשון דיבור (כתובות יג ע"א) ראוה מדברת בשוק¹⁸⁵, ולכן מטעם זה נקרא הזווג בלשון אכילה, (משלי ל כ) אכלה ומחתה פיה²⁵⁷. ונחזור לענין, כי לפי שבי' מזלות הח' והי"ג, הח' הוי"ה דיודיין, והי"ג אהי"ה דההיין²⁵⁸¹⁸⁶ כנוצר במקומו, לכן מצדן הם או"א²⁵⁹. הא' הוי"ה, והב' אהי"ה, והדעת המזווגן יאההויה"ה והבן.

שער טז פרק ה'²⁶⁰¹⁸⁷

אמנם בהולדת ז"א היה ב' מיני זווגים, ויש ביניהם הפרש גדול. כי הזווג הא' שהוא כדי להמציא אותו מציאות ז"א, אינו אלא ע"י א"א, שמכחו כל האצילות. אך הזווג הב' הוא באו"א לעשות להם¹⁸⁸ מוחין. והענין כי הלא ז"א מלביש א"א מטבורא דלבא שהוא חצי ת"ת²⁶¹, ובתוכו מתלבש א"א עד סיום יסוד שבו. והנה מאותו חצי הת"ת נעשה גלגלתא שלו, אך ג' מוחין שלו נעשין מנהי"י דא"א, וז"ס¹⁸⁹ הרומז בתוספתא פ' בשלח (דף נ ע"א²⁶²) עד לא אשתכח אוריא דכיא כו'. כי כבר הודעתך כי ג' בחי' היה לז"א, א' במעי אמא²⁶³, כי אז היה ו' זעירא²⁶⁴, ג' לבד, והם נהי"י דז"א, כי הג' נתעלו למעלה במעי אמא, ושם לא היה רק ג' כלילן בגי' פ"י שכבר הודעתך כי או"א שיעורם עד טבורא דלבא, והם כללות חג"ת דא"א. ואז כאשר נתעלו אלו הג' נהי"י למעלה באו"א, נכללו בג' דחג"ת של א"א¹⁹⁰²⁶⁶, וז"ס ג' כלילן בגי' פ"י. ולכן אלו הג' הם ו' זעירא כנודע (זהר משפטים קטו ע"ב), כי ו' גדולה הם חג"ת, ושם בסוד העיבור נתארכו

צריך פירוש?

- ²⁵⁶ מא"א ממילא מכלל מציאות של א"א כמש"כ אנכי איש חלק עי' לעיל שער א"א פרק ז.
²⁵⁷ עי' שער הארת המוחין פרק ז.
²⁵⁸ עי' לקמן פרק ו וכן הוא בכל זיווג נוצר ונקה לדוגמא בכוונתו אחד הכוונה היא יו"ד אלף הי הי וי יוד הי הי, והיינו אהי"ה דיודיין, וקשה מאד הגרסא כאן.
²⁵⁹ כלומר יש בהם בחי' או"א ולכן יש סיבה שיהיו שייכים לשמות השייכים לאו"א.
²⁶⁰ לגבי פרק זו עי' לקמן שער כח פרק ד' אות ו'.
²⁶¹ עי' לעיל הערה 230.
²⁶² ויסע מלאך האלהים וגו', (מתניתין), עד לא (ס"א אשתקע) אשתכח אוריא דכיא, ולא נהיר, אבנין נקיבן הוו סתימאן, תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי, בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו.
תרגום:
ע"ש בהגהות מהרח"ו שהתלת רוחין שייך לז"א ולא לאו"א, ויש להבין דברי האר"י כאן באומרו וז"ס בב' דרכים, א' שהיות חב"ד דז"א נעשים מנהי"י דא"א או ב', היות ז"א נברא בצורה ג' כלילן בג' והוא המשך דבריו, והמהרח"ו שם מתאים עם הב'. ועי' הערה 189, ועי' למקן הערה 371.
²⁶³ רק בתחילת אצילותם ז"א במעי אימם ממש ומאז ואילך הגם שיש בהם עליות וירידות רבות עכ"ז אי אפשר שיוחזרו ממש לכנוס לסוד עיבור במעי אמא (ביאורים ח"ב י ע"ג)
²⁶⁴ עי' מאמר נב ע"א שו' זעירא כולל ו' קצוות.
ו' זעירא היא בחי' ו' שבתוך צורת ה' שבשם הרומזת בבניה. והנה אות ה' נחלקת לד' והד' היא תבונה כנודע והו' הוא ז"א שבתוכה בסוד עיבור בסוד ו' קטיעא זעירא בלי ראש (מבר"ש מד ע"ד).
²⁶⁵ עי' לקמן שער כד פרק א' בענין ג' כלילן בג', שזה חג"ת תוך נהי"י.
²⁶⁶ זה משום ששורש ז"ן מנהי"י דא"א אך נתהוו ונעשו על ידי זוג דאו"א וע"י עיבור במעי אימא אם כן נמשך מציאות משרשם שבנהי"י דא"א ובאמצעות או"א כלומר נהי"י דא"א היה צריך לעלות למעלה בחג"ת כדי להיות שורש לאו"א (כללים ח"א נד ע"א), ועי' כללים ח"א צז ע"ד שמצינו בז"א דאצילות כי לצורך עיבור ראשון דז"א שהוא לעשות הגוף והכלי שלו הנה נסדר ונעשה ג' בחי' דתלת כלילין בתלת חג"ת בנהי"י א' בא"א וא' באו"א (כי עלו ישסו"ת שהם הנהי"י והלבישו לאו"א עלאין שהם חג"ת) וא' בז"א עצמו.
עי' נוסחאות ועי' שער ז"א פרק ב'.
²⁶⁷ בדרך כלל זה הפוך, אבל זה שורש לזה.

מאיר העץ חלק ג'

{ פא ע"ב } הטיפין אלו ונעשו לז"א בהיותו תוך מעי אמא מסוד הבינה ג' אחרים²⁶⁸, ואז יצא לחוץ כלול ו"ק מחסד עד היסוד. ובוזה תבין מ"ש באדרא (זוטא רצא ע"א) מענין ב' עטרין דאו"א²⁶⁹ שהם חו"ג, והבן זה כי שם מקומם באו"א²⁷⁰.

¹⁹²ונחזור לענין, כי הנה סוד הזווג ב' דא"א נעשה ביסוד שלו הכולל ימין ושמאל, זכר ונקבה, ואמנם להיות מציאות הזו"ן תחתון למטה מאו"א, א"כ הוצרך שיעשה ג"כ זווג זה ע"י או"א. לכן מה עשה אותן נה"י דא"א שהיו למטה מאו"א, נתעלו למעלה באו"א בתוך חג"ת שלהם, ולא בחג"ת דא"א עצמו, כי לא נתעלו בסוד מוחין דאו"א, רק נתעלו בחג"ת דאו"א, ואז היו שם ג' כלילין בגי' ¹⁹³, כנזכר בתוספתא פ' בשלח (נ ע"א²⁷¹). נמצא כי נה"י דא"א הם סוד ג' טיפין דסגול הנזכר בתיקונים (דף קח ע"א ודף קכא ע"א) שמהן נעשה אדם תתאה שהוא ז"א. ואז מחמת ג' טיפין אלו דנה"י דא"א הטמונים בחג"ת דאו"א, משם נתהוו סוד זו"ן. נמצא כי מציאות זו"ן נתהווה מא"א עצמו בזווג היסוד שלו, אמנם היה ע"י או"א מסוד חג"ת שלהם, ואז יסוד אבא אפיק טפה חדא ואעיל לה באמא ותמן במעוי דאמא אתעביד ז"א, ו' זעירא, ג' כליל בג' לחוד¹⁹⁴, לפי דאיתא מסוד ג', נה"י דא"א, ובסופו של ו' פסיעה לבר²⁷² (ח"ג רג ע"ב) סוד נוקבא עמו כמ"ש.

¹⁹⁵ואמנם בזה תבין סוד נעלם, שהוא סוד הדין של אשה, מה מציאותן ומהיכן נתהוו, ולמה הם בחזה, ולמה אין חלב בדדי הזכר כמו בדדי האשה. והענין, כי כבר בארנו כי נכלל נה"י¹⁹⁶ דא"א בחג"ת דאו"א ונעלמו בתוכם, ושם אפיקו ההוא טפה ויצא מדרך יסוד אבא לאמא, ולכן אותו אור הגדול שנתוסף עתה אל נה"י דא"א כדי לעשות זווג ולהאציל לז"א, אור (אחר)¹⁹⁷ זה נתהווה תחלה בחג"ת אבא, ואח"כ בחג"ת אמא, כי בתוכם כלילין נה"י דא"א (נ"א דאמא)¹⁹⁸ כנ"ל. לכן סוד אותה הארה העצומה היוצאת ובקעה לחוץ והאירה דרך שם בחזה דאו"א, לכן יש דדים בזכר ונקבה²⁷³, רק שאותן של זכר הם קטנים ואין בו חלב, ושל אשה גדולות ויש להם חלב¹⁹⁹. והטעם, כי בהיות ז"א תוך חזה אבא לא היה כי אם מציאות טפה קטנה, אך בהיותו בחזה אמא שם מתגדל בסוד העיבור, עד שנעשה ו' כלול בתוך ג'²⁷⁴, לכן גם דדי האמא נתגדלו מרוב אור ונעשין בהן חלב.

²⁶⁸ כלומר חג"ת.

²⁶⁹ עיי' אד"ז רצא ע"א – דא מסטרא דאבא הוה גניז בגוויה חד עטרא דאקרי חסד – [כאשר הבן יורש מאו"א נוצר שם הוי"ה (בהגר"א בתיקו"ז קטז ע"א ד"ה מאי מזלא), כאן שורש הה"ח, ובעטרא דאמא שורש הה"ג (בהגר"א בס"י ו ע"ד)], ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה – [זה בוצינא דקרדינותא, והוא עטרא דגבורה של הדעת (בהגר"א בתז"ח יח ע"ב ד"ה ונפיק), וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון].

אמנם עיי' לש"ו הערה 191 ולפי זה עיי' אד"ר כאן מפרש היאך כל הדינים דז"א מתבסמין על ידי תיקוני דע"ק²⁶⁹ (ב"ע קד ע"א). תאנא אי עתיקא דעתיקין – גלגלתא (ב"ע קד ע"א²⁶⁹). קדישא דקדישין – מו"ס²⁶⁹ (ב"ע קד ע"א). לא אתתקן באלין תקונין – מכל התיקונים דע"ק, רק תיקוני הדיקנא נקראים "תיקונים", והם תיקונים אשר תכליתם להתלבש בהם²⁶⁹. עיקר הדיקנא הוא ב' המזלות שמהם באה הארת ב' העטרין (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ד ד"ה ואמר אתקין). לא אשתכחו עלאין ותתאין וכלא הוי כלא הוי – כלומר שהיה חוזר העולם לתהו ובהו (ב"ע קד ע"א). 'עילאין' היינו הזיונין דז"א²⁶⁹, ו'תתאין' הם ט"ס תחתונות דנוק'. 'ו' לא הוי' היינו לרבות את א"א ואו"א, שאז אפילו הם לא היו מתוקנים בשלמות הראויה. ומש"כ 'לא הוי' כלומר אפילו הנקודות שיצאו בעולם התהו לא היו חשובים כלל, שכן לא היו בבחי' פרצופים ולא היו ראויים להנהיג בהם את העולם, ובחיייהם קרויים מתים. (ב"ע קד ע"ב).

²⁷⁰ כלומר ביסודות דאו"א שם מקומם של העטרין שלהם, והוא החסדים וגבורות שאו"א מורישים לזו"ן עיי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג ד"ה ואבא, שהורדת מוחין לז"א הם חו"ב חו"ג (עיי' דרושי הצלם פרק א') והחו"ב שיוצאים מאו"א הם לא מתפשטים בז"א אלא נשארו למעלה, אבל החו"ג מתפשטים בז"א.

²⁷¹ עיי' לעיל הערה 262.

²⁷² כזה ו' עיי' שער לד פרק ד.

²⁷³ עיי' שער לח פרק ב (לש"ו)@לא עשיתתי

²⁷⁴ היינו הו"ק עומדים בצורת ג' כלילין בג'.

מאיר העץ חלק ג'

ועתה תבין, כי הלא סוד החלב הוא עילוי הדם למעלה ומתהפך לחלב (עי' בכורות ו ע"ב) ומתמתק. וכן נה"י לעולם למטה הם דם סוד הדינין, כי לכן הם בכ"מ לבר מגופא²⁷⁵ (זהו בראשית כא ע"ב) כנ"ל (פרק ד), ובעלותן למעלה בהתכללותן למעלה בחג"ת, אז הם מתהפכין לחלב. ואח"כ יצא ז"א לחוץ דמיון תינוק היונק, ומרוב אותו חלב נתגדל ונעשה ו' גדולה בו"ק לבד, שהוא ו' דשמא קדישא. אך בתוך בינה היה סוד ו' זעירא כלול מג', תוך ה' דבינה אמא עלאה, ולכן אין שום דמות ראש {פא ע"ג} לזו הו'²⁰⁰²⁷⁶.

והנה מה שבארנו חילוק בין הולדת או"א ובריאתן לבריאת זו"ן, זה נרמז בזהר פרשת תרומה (דף קסז ע"ב) בסוד אדם קדמאה אגליף ציורא דיליה גו משחתא וכו'²⁷⁷, שפי' כי א"ק הוא מציאות א"א (צ"ל או"א²⁷⁸), ואגליף בסוד הזרעת הטפה ציורא דיליה גו משחתא, שהם או"א תוך שערות רישא דא"א ודיקנא יקירא דיליה הנקרא משחתא²⁷⁹. אך אדם תניינא, ז"א, היה ע"י זיווג נה"י דא"א תוך בינה כנ"ל.

ואם תשאלני, הרי עיקר מציאות הולד כשהוא בבטן ולא בחזה, אם כן היה מהראוי שיהיו הדדין בבטן ולא בחזה. אך הענין, כי האדם או האשה אינן רומזין לת"ת ומלכות לבדם וכיוצא, אך כל אדם²⁸⁰ נרמזין בו כל הי"ס מא"א עד הנוקבא. וא"כ, כשנצייר צורת דדים לא נצייר בציוור בינה לבדה או נוקבא לבד, רק במציאות כוללת כל אורך י"ס שהם קומת א"א עד הנוק'. וא"כ, כשנעריך בערך זה, נמצא כאשר נתעלו נה"י דא"א בחג"ת דאו"א כנ"ל להתעבר ולהוציא ז"א, הנה הוא סוד הז"א בחג"ת דאו"א, שהוא נה"י דא"א. והנה חג"ת דאו"א הם באמצעות ממש, כי כח"ב למעלה, ונה"י למטה, וחג"ת באמצע. והנה שיעור או"א בחצי גוף העליון דא"א מגרון עד חצי לב. ואם תעריך דדי אשה תמצאם שהם ממש במקום הזה באמצע חצי גוף עליון²⁸¹, שמן הצואר עד טבורא דלבא. והטעם הוא כנ"ל, כי מין האדם כולל מציאות כל הי"ס, אך בבהמות וחיות שהם בסוד מין א' לבד, ואינו כולל כמו האדם, לכן באו בהם הדדים בבטנם ממש²⁰¹²⁸².

ועיין בביאור מצות שעטנז חטא קין והבל בהקריבם צמר ופשתים²⁸³, ושם תבין דיקנא דז"א שנאצלה מצמר הכבש העליון שהוא הדעת דדיקנא עלאה²⁸⁴, שהוא הזקן התחתון שבא"א

²⁷⁵ עי' לעיל הערה 231.

²⁷⁶ עי' לקמן שער מוחין דצלם פרק א'.

²⁷⁷ עי' לעיל הערה 255. ותבדוק אם שם זה מספיק לכאן או יש להוסיף.

²⁷⁸ וכן עיקר, וכן הוא בשער מאמרי רשב"י.

²⁷⁹ היינו פנמיות הדיקנא עי' &.

²⁸⁰ מבו"ש דף קיח ע"ב [מו ע"ג] (לש"ו), שזה רק הב' פרקין עליונים.

²⁸¹ היינו ריש בטן או"א הכוללים במקום חג"ת דא"א.

²⁸² כאן רואים שכל הנה"י הוא בחי' בהמה ולבר מגופא דאדם (כללים ח"א לא ע"א, וכן דע"ה

ח"ב כב ע"ד). שאה"נ זה במקום הבטן, אבל בבטן או"א, והוא חזה דא"א.

²⁸³ עי' זהר ח"ג פו ע"ב: כתיב ומעץ הדעת טוב ורע ומה על דא גרים אדם מיתה בעלמא מאן דאחזי עובדא אחרא דלא אצטריך על אחת כמה וכמה שור וחמור אוכחן מסטרא דא אקרי שור ומסטרא דא אקרי חמור וע"ד כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדו לא תעביד ערבובייה כחדא בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא כחדא לאבאשא עלמא ומאן דפריש לון אסגי שלמא בעלמא אוף הכא מאן דפריש לון בההוא גוונא כמה דאמרו דלא אשתכח שוע טווי ונוז כחדא האי ב"נ אסגי שלמא עליה ועל כל עלמא:

קרבנא דקין הוה פשתים וקרבנא דהבל הוה צמר לאו דא כדא ולא דא כדא רזא דמלה קין כלאים הוה ערבובייה דלא אצטריך סטרא אחרא דלא זינא דחווה ואדם וקורבניה מההוא סטרא קא אתיא הבל מזינא חדא דאדם וחוה ובמעהא דחווה אתחברו אלין תרין סטרין ובגין דאתחברו כחדא לא אתיא מנייהו תועלתא לעלמא ואתאבידו ועד יומא דין סטרא דלהון קיימא ומאן דאחזי גרמיה בעובדא דחבורא דא אתער עליה אינן סטרין כחדא ויכיל לאתזקא ושאריו עלוי רוחא אחרא דלא אצטריך וישראל בעאן לאתערא עלייהו רוחא קדישא למהוי קדישין לאשתכחא בשלמא בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: כתוב ומעץ הדעת טוב ורע, ומה על זה גרם אדם מיתה בעולם, מי שמראה מעשה אחר שלא צריך על אחת כמה וכמה. שור וחמור מוכיחים, מצד זה נקרא שור, ומצד זה נקרא חמור, ועל כן כתוב לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. אל תעשה ערבוביה יחד, משום שמתעורר להתחבר הצד האחר כאחד להרע לעולם, ומי שמפרידם מרבה שלום בעולם. כמו כן כאן, מי שמפריד אותם

מאיר העץ חלק ג'

סביב לאות ברית קדש דא"א, בסוד (נדדים לא ע"א) גדולה מילה שנכתרו עליה י"ג בריתות²⁸⁵. וז"ס הפסוק (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי י"ה הנאמר על דיקנא דז"א²⁸⁶, {פא ע"ד} שהוא מצ"ר²⁸⁷ דנפיק מן צמ"ר העליון, שהוא סוד אותן שערות לבנות שסביב ברית קודש דא"א. וכבר ידעת, כי דיקנא דא"א כל שערותיו לבנים, כמ"ש (דניאל ו ט) ושער ראשו כעמר נקא, והוא הצמר הנ"ל. גם תבין כי יסוד דא"א זהו סוד השופר²⁸⁸ שהוא צר, וגם אמרו עליו מן המצר, ואמרו בזוהר (אמור צט ע"ב) דשופר זה אפיק קול והוא אש מים ורוח, והוא ענין זוג²⁰² א"א להוציא ז"א ג' כליל בג', חסד דין רחמים אמ"ר²⁸⁹, והוא סוד ו' זעירא, קול דנפיק משופר.

ואמנם אופן כללות נה"י בחג"ת דא"א הוא עד"ז הענין, שהרי נשאר ג"כ חצי ת"ת דא"א עצמו למטה מנה²⁰³ שלו, והנה נתעלה זה ת"ת בחציו האחר שנשאר באו"א, ונתעלה ג"כ נו"ה בחו"ג דא"א ושם נכלל נצח בחסד דאבא, והוד בגבורה דאמא. ואמנם אע"פ שאנו אומרים שנצח באבא, עכ"ז היה כלול ג"כ מהוד באופן כי נצח הכלול מהוד עלה לאבא, והוד כלול מנצח עלה לאמא. ואז מכח ב' בחי' אלו שבכל א' וא' נמשכו הדדים מרוב האור שבקעה ויצאה²⁰⁴. רק כי באדם דהיינו אבא, יהיה בלי חלב, וזה לפי שאין הדבר שם רק לפי שעה, בסוד שפת הזרע. אך בסוד בינה, ששם נתהוו כל איברי הגוף דז"א, היתה הארה גדולה בהתפשטותו,

באותו אופן כמו שאמרו שלא נמצא שוע טווי ונוז כאחד, זה אדם שמרבה שלום עליו ועל כל העולם.

קרבונו של קין היה פשטים, וקרבונו של הבל היו צמר, לא זה כזה ולא זה כזה. סוד הדבר קין היה כלאים ערבוביה שאינה נצרכת, הצד האחר שאינו מינם של חוה ואדם, וקרבונו מאותו הצד הוא בא. הבל מצד אחד של אדם וחוה, ובמעיה של חוה התחברו שני הצדדים הללו, ומשום שהתחברו כאחד, לא באה מהם תועלת לעולם ונאבדו. ועד היום הזה הצד שלהם קיים, ומי שמראה את עצמו במעשה של החבור הזה מעורר עליו את אותם הצדדים כאחד, ויכול להנזק, ושורה עליו רוח אחרת שאינה צריכה. וישראל צריכים לעורר עליהם רוח קדושה להיות קדושים, להמצא בשלום בעולם הזה ובעולם הבא.

ע"י דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כד סימן י' (קו ע"ב) (לש"ו), אמנם האמת הוא כי כל נה"י הם דידה, כי הם רק לצורך המלכות וכמ"ש בשער פרטי ע"מ (פרק ב), ולכן היסוד הוא כולו כליל בה, והיסוד הרי הוא כולל את הנ"ה, כי הוא המכריע הכולל את ב' הקצוות, ואז אין בין הנוק' להנצח הוד אלא כמלא נימא, שהוא סוד השערות אשר ע"ג ברית וכמ"ש הגר"א בתיקונים (ריש תיקון יט דף לו ע"ב ד"ה כמלא נימא), וסוד השערות הללו הם מותרים מוחא היוצאים לסיגים ע' שער מוחין דקטנות (פרק ב) והבן מאד.

ומסוד אלו השערות הוא הצמר, צמר כבשים כמ"ש הרב בהולדת או"א (פרק ה), כי נה"י הם סוד בהמה, שלושה עדרי צאן (בראשית כט ב) כנודע, וכנגדן מהשערות שבנוק' הוא סוד הפשתן, ע' תיקונים (קלא סע"א) ואל קין ואל מנחתו לא שעה בגין דקרבנא דיליה הוה מההוא אתר דאקרי ערוה, כי הם מותרים מוחא אשר שם בהנוק'. והוא סוד איסור שעטנז, כי משום ששניהם הם מהמותרות היוצאים לסיגים אסור לחברם יחד, וכמ"ש בזוה"ק (פ' קדושים פו סע"ב) לא תעביד ערבובייתא כחדא בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא כחדא לאבאשא עלמא, ומאן דפריש לון אסגי שלמא בעלמא אוף הכא כו', ע"ש ופ' בשלח (סד סע"ב).

ע"י שעה"פ שמות, טעמי המצות קדושים.

²⁸⁴ ע"י מאמרי רשב"י נז ע"ד (לש"ו), שתמיד הדעת של התחתון יוצא מהיסוד של העליון.

²⁸⁵ כלומר שבזקן התחתון יש בחי' י"ג כנגד ה"ג ת"ד.

²⁸⁶ ע"י אד"ר קלט: וז"ל, קם ר' אלעזר פתח ואמר מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה וגו' עד

מבטוח בנדיבים תנא הכא ט' תקונין דבדיקנא דא.

²⁸⁷ שהיסוד הוא קו דק.

²⁸⁸ מבו"ש ק[י]ב סוף ע"ב (לש"ו), היינו מד ע"ב: ספר מבוא שערים - שער ה חלק א פרק טז

ודע כי מהגרון הזה הוא התחלת עשיית מציאות ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד וזהו הסוד שביארנו לעיל בפ"ח כי מן היסוד של אריך הנק' שופר יצא הז"א בבחי' קול כלול באש ובמים ורוח שהם ג' ונודע כי גם שופר הוא בגרון ונמצא כי באותה בחינה דרשימו דיסוד דאריך שם הוא בחינת השופר ומשם יצא ז"א בסוד קול כלול בג' מים ואש ורוח בסוד קול דנפיק מגו שופר ושם היה כלול בתלת הנז' בגרון זה שהיה במקום חלל ופנוי ואינו שם אלא בחי' אויר לבד ולכן היה נק' קול. ואח"כ משם יצא קול זה מהגרון ההוא הנקרא ג"כ שופר כנז' הנעשה מהארת רשימו היסוד דאריך כנזכר ונתפשט למטה מהגרון הזה גם כן בסוד תלת כלילן בג' שהם ו"ק דגופא דז"א כלולים תלת בתלת כנודע. ונמצא כי הגרון נעשה מבחי' מקום חלל ופנוי הנז' אשר ע"כ נקרא שם הז"א בחי' קול כנזכר.

²⁸⁹ אש מים רוח, וע"י לקמן הערה 207.

מאיר העץ חלק ג'

וממנו נמשך החלב²⁹⁰, לכן היו ב' דדים לכל א'²⁹¹ נגד ב' בחי' שבכל א' מהם. ואמנם היסוד נתעלה ונחלק לב', חציו ביסוד אבא וחציו ביסוד אמא.

וראה והבן שכבר בארנו שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה, רק צריך להכניס בה תחלה חד רוחא כנ"ל, ואמנם יש בזה פקפוק מענין יעקב שאמר (בראשית מט ג) כחי וראשית אוני, שנראה שנתעברה לאה מביאה ראשונה, וכמו שארז"ל ביבמות (דף לד ע"ב)²⁹² שכל מעכות של בית רבי תמר שמן ע"ש שמעכו באצבע²⁹³, ולא הוצרכו אלא ביאה ראשונה. והענין הוא כי הלא להיות כי א"א הוא זכר בלי נוק'²⁹⁴, והזווג הוא מקצתו אל קצתו בלי נוק', לא {פב ע"א} הוצרך לזה לעשות כלי, ומכח זה נמשך אל יעקב ולכל מעכות של בית רבי, ועכ"ז הוצרך להיות חצי היסוד דא"א באבא²⁹⁵ בסוד מ"ד, וחצי באמא בסוד מ"ן ביסוד שלה, אך לא הוצרך לביאה ב' לטעם הנ"ל.

ואמנם מנה"י אלו דא"א נתהווה ז"א בסוד ג' כליל בג', בסוד ו' זעירא לבד. אך סוד חצי ת"ת דא"א שעלה למעלה, ממנו נתהוו מוחין אל תינוק הזה בהיותו במעי אמו, ונשמה לאלו המוחין היה אותו חצי היסוד דרישא עלאה²⁹⁶ שנשאר כאן לז"א. והנה כשנתפשט ויצא ז"א לחוץ יצא כלול מו"ק לבד, ו' גדולה. והטעם שכבר ידעת כי נו"ה אית בהון ו' פרקין. והנה אם נחשוב מה שנשאר מן א"א אל הז"א, הנה הם ו' בחינות: א' חצי ת"ת²⁹⁵, ב' יסוד, וד' פרקין דנצח הוד, הרי הם ו', שמהם נתהוו ו"ק לזעיר אנפין²⁹⁷. כי הב' פרקין עלאין דנו"ה אלו נשארו למעלה^{296,298}, פרק הראשון דנצח באבא, ופרק הראשון דהוד באמא, ואלו הם שם תמיד לעולם, ומכח זה נמשך החלב לתינוק גם אחר צאתו משם. ובזה תבין איך מזווג התינוק מצד החלב, כי נשמת הז"א נה"י דא"א, ומצד אותן ב' פרקין דאשתארו באו"א הם יותר מעולים, ונמצא כי כשנמשך משם החלב, הוא ממבחר נשמתו, ומשם הוא ניזון²⁹⁹. וכבר בארנו כי נו"ה הם סוד הדינין, והם דם, וכשמתעלין נהפכין לחלב²⁹⁷, כי כן אירע הדבר באשה המעוברת כפי הטבע²¹⁰.

שער טז פרק ו

אחר שבארנו סוד הולדת או"א וזו"ן, נבאר עתה סוד התלבשותן את א"א, כי כבר ידעת כי א"א מתלבש תוך או"א. והנה דע, כי חיות ונשמה של או"א הוא נמשכת מב' רישין, כתר ומ"ס²⁹⁸, גלגלתא ומוחא, כי הם משפיעין לבינה, שמבינה נתהוו גלגלתא או"א²⁹⁹, מן הכתר לאבא, ומחכמה לאמא. ואמנם סוד השפעה זו כבר ידעת כי הלא סוד דיקנא דא"א אינה מתלבשת כלל, כי ארכה מהגרונן עד טבורא דלבא, ושם מתחיל ראש ז"א. נמצא כי מגיעין

²⁹⁰ עיי' כללים כלל ח' ענף ב' אות א' וזה תמצית דבריו, כל מציאות יסוד דז"א שנתהוו מאותו ריבוי שפע הוא באמת רק על ידי או"א שמוחין דז"א הם לעולם רק מהנה"י דאו"א המתלבשים בו. ²⁹¹ כלומר לאו"א.

²⁹² וכן כתוב תוס' ביבמות דף עו ע"א (לש"ו) וז"ל, שלא ראה קרי מימיו - ונתעברה מביאה ראשונה שמיעכה באצבעה כדאמרין בתמר בפרק ד' אחין.

²⁹³ עיי' שער לה פרק ג ושער לב פרק ז (לש"ו), משער לה משמע שמיעוך באצבע היא מכח מעלת רמת הג' ידים, ולא במעשה פיזי, ולכן בגלל שהאבות שהם בחג"ת דא"א הם ברמת א"א אז כמו שבא"א אין צורך של יצירה כלי, שאין נוק' ניכרת כפרצוף בפני עצמה, כך הוא בחג"ת דא"א וממילא כך הוא באו"א, ועיי' הערה 210.

²⁹⁴ כפרצוף נפרדת, עיי' פת"ש סדר הפרצופים י"א על לשון האד"ר קכט ע"א: לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה - לעולם בע"ק כל הקלקולים מתוקנים ועומדים. ממילא אין הנוקבא בבחינה מיוחדת בפ"ע בהתפרטות תיקוני אורות מ"ה וב"ן כשאר הפרצופים, שכן בע"ק בחינות הדו"נ מצויות ביחוד גמור, כך, שבע"ק אין אנו מכנים בשם נוק' אלא את בחינת ב"ן המושרשת בע"ק עצמו בלבד, שכן היא נתקנת ע"י אורות מ"ה בקביעות.

²⁹⁵ עיי' הערה 261.

²⁹⁶ עיי' שער הנסירה ריש פרק ה' (לש"ו)

²⁹⁷ עיי' בכורות &

²⁹⁸ כלומר חכמה דא"א, עיי' לקמן הערה 306.

²⁹⁹ דהיינו גלגלתא דאו"א.

מאיר העץ חלק ג'

שערות אלו עד שערות דז"א, ועל ידם נמשך השפעה לראש ז"א כנזכר באדרא (קמ ע"א³⁰⁰). א"כ נמצא, כיון ששיעור קומת או"א הם מהגרון עד טבורא דל"ב דא"א, ודיקנא דא"א נמשכה עד הטבור דיליה, א"כ נמצא דהאי דיקנא חפיה על או"א³⁰¹, כי אינו מתלבש בהם כנ"ל, נמצא חופף עליהם ואינון אתכלילו ביה. וז"ס הנרמז באדר"ז (דף רפט ע"ב³⁰²) אתנהירו ג' רישין עלאין וכו' ובמזלא תליין ואתכלילין ביה, כי או"א הם ב' רישין דאתכלילו במזלא והבן זה, ולכן אינן יכולין להזדווג או"א רק ע"י דעת עלילה, שהוא מזל הי"ג דדיקנא³⁰³. וביאור מזלא הוא, כי כבר בארנו לך בפ' נשא ברע"מ (שער מאמרי רשב"י מו ע"ב), כי י"ג ת"ד הם ג' שמות הוי"ה דיודיין. והנה ג' הוי"ת הם י"ב אותיות, והם סוד י"ב ת"ד, ותיקון הי"ג הוא כולל כולם, כי בו יש כל ג' הוי"ת (פעם ב') הנ"ל, שהם י"ב אותיות והי"ג הכוללת. והנה ג' הוי"ת הם ע"ח גימטריא מזלא או מזל עצמו עם המלה³⁰⁴, והבן זה.

והנה בזוהר (אד"ר קלד ע"א) אמרו כי ב' ת"ד הח' והי"ג {פב ע"ב} שניהן נקראו מזלא, והענין כי שניהם מסוג א', כי הם יורדים תרוייהו בשיקולא עד טבורא, כנזכר באדרא (דף קלא ע"א)³⁰⁵. ואלו הב' מזלות מהם יונקים או"א השפע הנ"ל מכתרא ומ"ס³⁰⁶, כי או"א אתכלילו

³⁰⁰ תאנא כל אלין נימין דבדיקנא תקיפין יתיר מכל נימין דקוצין דשערי דרישא, ושערי דרישא אריכין (וכפיין) והני לאו אריכין ושערי דרישא מנהון שיעיני ומנהון קשישין ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אפין – כאן רואים ששערות הראש יוצאים לז"א, ולכן הם פחות רחמים מדיקנא, שהדיקנא יוצא לאו"א (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד וידוע שהדיקנא), זה ירדת מוחין לז"א, שיהא לז"א ד' מוחין [עי' בהגר"א על ספד"צ כ"א ע"ג ד"ה בעמר, שזה לא היות מוחין אלא תיקון המוחין] (בהגר"א על ספד"צ כב ע"א ד"ה וגוון חוורא), כתיב חכמות בחוץ תרנה – 'בחוי' דהיינו המוח דא"א שמשותף עם ג' מוחין דז"א שהם בחוץ (בהגר"א על ספד"צ לה ע"ד ד"ה ד' מלכין), מאי בחוץ בהאי זעיר אפין דמתחברן תרי מוחי, תרי מוחי ס"ד אלא אימא ארבע מוחי, תלת מוחי דהוו בזעיר אפין ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא, וחד מוחא³⁰⁰ שקיט על בורייה וכו'.

³⁰¹ היינו שהדיקנא הוא מקיף עליהם.

³⁰² כד אתנהיר (מו"ס מ"א נד) נהיר ממזלא יקירא, אתנהירו ג' רישין עלאין [שהם חב"ד דאתכלילין במזלא (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ב ד"ה אתקלו)], תרין רישין וחד דכליל לון, ובמזלא תליין ואתכלילין ביה. תרגום:

³⁰³ כלומר על ידי זיווג של הב' מזלין, שהם תיקון ח' ותיקון י"ג (ביאורים ח"ב קו ע"ג), ונמנה כאן י"ג שהוא המוציא לפועל הארת הזיווג. עי' לש"ו כללים ח"א כח ע"ב - או"א אתכלילו במזלא שהוא הדעת עלאה למעלה מאו"א, ונמשך משם לדעת שבין או"א, אם כן יש דעת בין או"א שונה מהמזלין, וזה היה ספק אצל האר"י שהוא לא מזכירו אף פעם מה זה, אבל במאמרי רשב"י כג ע"ג הוא מכריע שהמזלא הוא הדעת שביניהם ואין דעת אחרת.

אבל יש ראייה שהם שונים מאד"ז רפט ע"ב וז"ל, כד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא אתנהירו ג' רישין עלאין תרין רישין (או"א) וחד דכליל לון (דעת) ובמזלא תליין ואתכלילין ביה, עכ"ל, משמע שהדעת שונה מהמזלין, אבל המאמרי רשב"י שם לומד שהם אותו דבר. הלשם האריך שכל ענין המזלין הם ל' ומ' דצל"ם מהרדל"א שהם המקיפים ממנו על העטרין דחו"ג שבו שבאו"א על דרך הל"מ דצל"ם שמאו"א לזו"ן, ובכל גידול נמשכים מקיפים בפנימיותו, ומתחלפים ממקיפים לפנימיים, שהפנימים אחרי שעושים פעולתם עולים למעלה לעלמין דכסופין, ולכן המזלין נעשין לבחי' דעת בין או"א על ידי התחלפות ממקיפים לפנימיים, כי על ידו הם (זהר ח"ג ד ע"א) תרין רעין דלא מתפרשין, שאור המזלין הם נוזלים תמידי לכן נקראים מזלין. לכן מובן איך הדעת למטה מאו"א ומזלין מעליהם, והוא הכתוב חד דכליל לון באד"ז רפט ע"ב, אבל הכל א' כנ"ל ומה שהם מקיפים, הם בבחי' ל' מ' דצלם, ומה שהם בבחי' דעת המייחדם הוא בבחי' צ' דצלם.

³⁰⁴ דהיינו עם הכולל.

³⁰⁵ אד"ר (דף קל ע"ב) פתח כו' דיקנא דהיא תליא בשערוי עד טבורא דל"ב חורא כתלגא כו', אבל זה רק מזל עליון שהרי מזל תחתון דדיקנא הוא עד טבורא דגופא, וכאן הזכירו רק של דכורא, פ' מזל עליון, שכן במקום שיש דכורא נוק' אינה נזכרת בשם (יהל אור ח"א כד ע"ג) (ב"ע פב ע"א). עי' כללים יז ד ה (לש"ו). וזה תמצית דבריו, ב' המזלין מכונים נחש בריח ונחש עקלתון. והנה מדברי רבינו כאן משמע שמזל עליון יורד עד החזה ואילו מזל תחתון יורד עד הטבור. וכן בא בדברי האריז"ל באו"א א, ב והולדת או"א ג'. אמנם עי' שער מאמרי רשב"י דף ל ע"ד ודף לא ע"א, שמביא שדברים אלו של האריז"ל סותרים את דברי עצמו בע"ח א"א ה' וכן בשער הכללים כלל א'

מאיר העץ חלק ג'

במזלא (אד"ז רפט ע"ב), ושיעור או"א הם עד טבורא של א"א³⁰⁷. נמצאו אלו הב' מזלות חפיינ עלייהו, ואבא עיקר יניקתו ממזל הח'³⁰⁸, ואמא מן הי"ג. ולפי שמזל ח' עליון מן הי"ג, לכן אבא דיניק ממנו הוא גדול מאמא, אך בערך דתרוייהו כחדא נפקי³⁰⁹ (אד"ז רצ ע"ב), ונחתין בשיקולא עד טבורא, לכן גם או"א כחדא נפקי וכחדא שריין. והנה בזה ידעת איך או"א כחדא שריין, ואיך אבא גדלה מעלתו מאמא.

וראוי שתדע כי מזל הח' הוא סוד א' שצוירו יו"³¹⁰, ומזל י"ג צורתו א' יו"ד, כנזכר בתיקונים (ז ע"ב) שיש ב' מיני א'. והנה להיות שְמָאָלו הב' מזלות הם יונקים או"א, לכן א' שצורתו יו"י הוא באבא, וא' שצורתו יו"ד באמא, כי הד' היא נקבה³¹¹.

והנה טעם היות מזל הח' צורת יו"י, כי הרי הוא נחית בשקולא עד טבורא, לכן בו נכללין כל י"ג ת"ד שהם י"ב, ועמו י"ג. והיי"ב שהם מתגלין בו הם צורת ו' שבאמצע אות א', וכבר בארנו כי כל ו' כפולה ו"ו הרי י"ב, גם הודעתין (שער שמות פרק ו', שער מאמרי רשב"י נ ע"ג) בענין ווי עמודים (שמות כו י) שהוא סוד ו' שבאמצע אות א' שבשם צבאות, שנחלקת לב',

בזה האופן א', וכן הוא עד"ז ממש. והנה זה המזל כולל את אלו הי"ב כב' מציאויות: א', בערך היותו עליון מהם, וזהו בהיותו בסוד י' עלאה דאות א', והם נשפעים ממנו. הב', בערך היותם כלולין בו והוא מקבל מהם, וזהו בסוד י' תתאה דאות א'³¹². אך ב' בחי' אלו הם אחת לפי

והולדת או"א ד' ו', שם נתבאר שב' המזלין מסתיימים כאחד בחצי ת"ת, הרי הוא טיבורא דליבא. ואפשר ליישב את הסתירה ע"פ מש"כ בשער מאמרי רשב"י, שעיקר המזל העליון הוא רק עד הלב. אמנם לפעמים יורד ומגיע אף עד הטבור. ומבאר הלש"ו שזהו על ידי כפיפת הראש. לכן האמת היא שאין כל סתירה, שכן כל המשכת המזל העליון להיות כאורך התחתון הוא באמת רק על ידי כפיפת הראש, ובלא זה היא מסתיימת בחזה וא"ש.

³⁰⁶ שרשם באוריא ומו"ס שנקרא כאן כתרא ומו"ס, וממנו לחיך וגרון, ומשם לדיקנא ומשם לאו"א (ביאורים ח"א לז ע"ד), עי' מאמרי רשב"י נא ע"ד שזה דרך נשיקין שהוא חיך וגרון.
³⁰⁷ עי' לעיל הערה 78.

³⁰⁸ עי' אד"ר קלב ע"ב דיקנא דכהנא רבא בתמניא תיקונין אתתקן.

³⁰⁹ עי' שער יד פרק ז שזה שהם שוים בקומתן. ועי' דע"ה ח"ב קנח ע"א שעכ"ז תמיד הנוק' למטה מהדכר בכל פרצוף ופרצוף וזה בכלל מיעוט הירח. ועי' בהגר"א על ספד"צ ה ע"ג ד"ה ועוד נ"ל שפירוש כחד נפקין – כשיצאו או"א הם יצאו ממרו"ס, וממילא בעל כרחך שבמ"ס יש שורש של בחינת דו"נ (שכן אין ולד שאינו כעין המולידו), אלא שאין הנקבה ניכרת שם, ולכן או"א כחדא נפקין וכחדא שריין.

³¹⁰ עי' כללים כלל יח ענף י' סי' ב' אות ח' סעיף ו' (לש"ו) וזה תמצית לשונו: יש סתירה שאם או"א נכללים באורות החוטם פה, איך כתוב ששורש אבא באוזן, ואמא בחוטם פה? יש ב' בחינות של או"א העלאין, או שאבא עלאה כולל או"א, והוא בזמן של זווג לתת קיום לעולמות, שאז האמא אינה ניכרת לפרצוף בפני עצמה כלל, ואין לתבונה מוחין פנימיים כלל, אלא רק מקיפים, או הוא כולל אבא ויש"ס ואז אמא כוללת תבונה, ואז מזדווגים יחד לתת מוחין לז"א. ולכן כאן שורשו העיקרי דאבא הוא בס"ג דע"ב דס"ג דמ"ס שהוא שורש הפנימי דאורות האזניים, והוא כולל כל הח' תיקונים העליונים, אבל גילוי לצורך אצילות היא רק מהגרון עד החזה וזה רק הה' תיקונים אחרונים, וזה רק מאורות החוטם. כל עליות שדיבר בהם הרב אינו שנעתק כמות האור ממקומם כי זה אי אפשר, אלא היא שנתפשט אור עליון למטה בתחתון ואז התחתון עולה למדריגת העליון, ולא עולה באמת בכמות אלא באיכות. ולכן גילוי האבא תמיד בהעלם באורות האוזן, ובגלוי באורות החוטם, ששם מקומו מהגרון עד החזה, ובעת הזכות אז נתגלה שורשו באור האוזן, והאמא נתגלה שורשה רק בפה, ובהעלם בחוטם, ובעת הזכות בגלוי. לפי הנ"ל כשכתוב שהמזלין בסוד אלפ"ן, פירושו שהמזלין הם סוד הדעת, והדעת הוא סוד אל"ף, ומזלין הם בא"א משיבולת הזקן עד הטבור, וזה חג"ת, ותמיד חג"ת בסוד מ"ה דאלפ"ן, ואלפ"ן אלה שורשם מאח"ף, שמהאוזן האלפ"ן בציור של יו"י, וזה שייך לאבא שעיקרו יוד"ן, והחוטם מאל"ף בציור יו"ד, שכתוב ש' שייך לאוזן, ור"ד לחוטם, ולכן חוטם שייך לאמא, אבל גילויה רק באורות הפה, וזה מזל תחתון, וזה בחי' ה' שהוא ד' על ו'.

עי' עקודים א' שיר"י הוא אורות ויר"ד הם כלים.

³¹¹ עי' דע"ה & מספר טעמים לזה.

³¹² תיקון זה כולל את כל התיקונים כולם, שכן אמנם כן הוא שכולם הם תיקונים וסידורי חסדים ומאורות ורחמים גדולים, אבל התיקון הזה הוא הממשיך את כולם לז"א, ולכן הוא מסתיים בטיבורא דליבא שכן משם מתחילה קומת ז"א. כמו כן מתפשט תיקון זה בכל קומת אבא, שכן פרצופו מסתיים שם, מכיוון שאבא הוא הממשיך חסדים לז"א לפי מה שמקבל מהמזל העליון

מאיר העץ חלק ג'

האמת, והנה הם עתה י"ג. והנה י"ב אלו שבו נחלקים לג' שמות הוי"ה, הם י"ב אותיות, ומילואי שמות אלו הם ביודי"ן מספרם רי"ן³¹³.

ומזל י"ג הוא א' שצורתו יו"ד, והוא ג"כ על סוד הנ"ל, רק שלפי שמציאותה הוא בחי' ד', לכן שמותיו הם ג' אהי"ה, והם י"ב אותיות. ומלואם הוא ג"כ על דרך הנ"ל במילוי יודי"ן, נמצא איך מזל הח' מתלבש במזל הי"ג בסוד הוי"ה אהי"ה, לכן הוא עד"ז באו"א אשר הם יונקים מאלו, הוי"ה באבא אהי"ה באמא, והבן כל זה. ולכן ע"י ב' מזלות אלו נכללין או"א ומזדווגים על ידו.

²¹¹ואמנם מה שאו"א הם מלבישין גוף א"א, הוא בינה³¹⁴ וחג"ת דא"א, והבינה נעשה כתר לשניה²¹². ובבחי' זו אנו קורין הבינה כתר, אך החג"ת נעשה גוף לשניה, צד ימין לאבא וצד שמאל לאמא. ואמנם כבר ידעת כי חו"ג הם ב' דרועין, שהם ו' פרקין כנזכר פ' ויחי (דף רסב רמא ע"א³¹⁵), תמיד חסד חסדים גבורה גבורות³¹⁶. והנה מאלו הב' זרועות נעשו או"א, וסדר

וכנ"ל. בתיקון זה מתגלה חסד עילאה, אשר שרשו הוא יסוד דרדל"א דאתחזי נהוריה באוירא ובמצחא בסוד רצו"ן, ובכך מתגלה הדיקנא בסוד נוצר [אותיות רצו"ן], וגם חסד דהאוירא עצמו מתגלה שם ולכן נקרא נוצ"ר חס"ד. ויותר בעומק, החסד הזה הוא שורש לכל החסדים הנמשכים בכל הפרצופים, והוא הרצון הרוצה בקיום הנבראים ובהשפעתם בשביל תכלית הרצון העליון שברדל"א, ובחינה זו היא המקור לכל ההשפעות הנ"ל. לכן נקרא מז"ל, מלשון (במדבר כד ז) "יזל מים מדליו". כך, שבאותה המידה שהמזלות התחתונים שברקיע נקראים כן מצד שהמה הממונים להוריד את השפע לעולם התחתון בסדר טבעי. והנה בזאת נכללים כולם בסוד התלי הרי הוא הנחש בריח המהפך את כולם לרצונו, וממשיכם אחריו כחיילין בתר מלכיהו, כן הדבר כאן, שכל התיקונים הם סידורי אורות המשפיעים שלא לפי הסדר הטבעי, ועיקר מציאותם רחמים גדולים למעלה ממדרגת ז"א, לעשות נפלאות בעולם ושם הוא שורש שידוד כל המערכות. וע"ז ארז"ל (לקמן קל"ד ע"א, תיקונים קמ"ח ע"ב), הכל תלוי במזל ואפילו ס"ת שבהיכל, שכן אליבא דאמת (שבת קנ"ו ע"א) אין מזל לישראל, דהיינו שאין שייכות לכלל ישראל במערכת המזלות הטבעיים, וכל קיומם תלוי באלו המזלות דדיקנא דלעילא. שכן ע"פ הטבע אין מציאות לישראל כלל, שכן האבות עקרים היו (יבמות ס"ד ע"א). וכל זיווג דלהון לא יכול היה להוליד תולדות אלא ע"י תלייתם בסוד זיווגא דב' המזלות הנ"ל דנוצר ונקשהווא בחי' התגלות הדיקנא, וכן ע"י בבהגרא על ספד"צ רפ"ב שהתגלות הדיקנא הוא גילוי הניסים הגלויים. והנה אין מידה זו כמידות של "נושא עון ועובר על פשע", שכן ע"פ מידות אלו או שהוא ית' סובל את העבריינים ואינו מענישם לע"ע, או שמעביר לגמרי ע"י תשובה וכדומה, אמנם כאן הוא "רב חסד" דהיינו שמטהו כלפי חסד שאם הוא שקול מכריעו לכף זכות כלומר אפילו שאינו ראוי לכך ע"פ דין. שכן זו היא מידת חסד בבחינת פרצוף אבא שהוא בעצמותו כף הזכות של המתקלא. ואמרו חז"ל בגמ', (ערכין ח' ע"ב) כיצד מטה כלפי חסד, ח"א כובש וח"א נושא ע"כ. פי' "נושא" שהוא ית' סובל ומניח את העונש לאחר זמן, ו"כובש" שהוא ית' מסתיר את העברין מהקטרוג (שהוא יותר מן נושא, שסובל הוא שאינו מעניש עבורו, אבל מ"מ אינו מאיר פניו אליו, ונשאר הדין במחשבה עבור חטא זה, משא"כ בכובש, שהוא מסתיר את העברין מהדין לגמרי וכאילו אין לדין על מי שיחול). ומ"מ אין זה דומה למידת ונקה, שאז הוא ית' מקבל את כל השבין בתשובה, ושם הוא הנקיון הגמור בסוד תשובה מאהבה, שהעונות נעשות כזכויות, והכל בסוד החסד המתגלה כאן (פת"ש א"א מג). לבדוק אם זה מסביר מספיק.

³¹³ ע"י לקמן שער אנ"כ פרק א' במ"ק שיש ג' קוצין ביו"ד (עי' זהר בלק רג ע"ב), וזה מתגלה בבטן אמא, ולכן מובן שיהא ג' יודי"ן וממילא ג' הוי"ת דיודי"ן במזלן עליון שהוא שורש אבא, וכן במזלן תחתון שהוא שורש אימא.

³¹⁴ כלומר בינה תתאה, ע"י שער אנ"כ פרק ח'

³¹⁵ וז"ל תא חזי, תריסר שבטין בד' דגלין, בד' סטרין, דשלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם, והכי הוא ודאי, תלת שבטין לכל סטר לד' רוחי עלמא, תלת שבטין לדרועא דימינא, ותלת שבטין לדרועא דשמאלא, ותלת שבטין לירכא ימינא, ותלת שבטין לירכא שמאלא, וגופא דשכינתא עליהו, הדא הוא דכתיב והים עליהם. מאי טעמא תלת שבטין לדרועא, ותלת שבטין לירכא, וכן לכלא, אלא רזא דמלה, תלת קשרין אינון בדרועא ימינא, ותלת בשמאלא, ותלת בירכא ימינא, ותלת קשרין בירכא שמאלא, אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין, וגופא עליהו, אשתכחו תליסר עם גופא, כגוונא דלעילא, מנא לן, דכתיב כל אלה שבטי ישראל שנים עשר, וזאת, בגין דבה אשתלים חושבנא, כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה. וכו' קשרין דדרועא ימינא חס"ד חסדים, תלת קשרין דדרועא שמאלא גבורה גבורות, תלת קשרין בירכא ימינא נצ"ח נצחים, תלת קשרין בירכא שמאלא הו"ד והודות, הא תריסר, וגופא קיימא עליהו, הא תליסר*

תרגום: בא וראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה,

מאיר העץ חלק ג'

פרקין אלו הם כך: ב' פרקים עליונים הם חכמה²¹³ דאבא וחכמה דאמא, מזרוע ימין לאבא, ומזרוע שמאל לאמא. וב'פ האמצעים הם בינה לאבא³¹⁷ ובינה לאמא, מחסד לאבא, ומגבורה לאמא, ע"ד הנ"ל. הרי ב' מוחין חו"ב לאבא {פב ע"ג} מזרוע ימין חסד, וב' מוחין חו"ב לאמא מזרוע שמאל גבורה. נשאר ב' פרקין, א' מזרוע ימין חסד, וא' מזרוע שמאל גבורה, והם ב' עיטרין חו"ג דאחסינהו או"א לברייהו ת"ת³¹⁸ כנזכר באדרא (דף רצב ע"ב).

ואמנם סדר ו' פרקין אלו הם היפך מה שנראה, והנה הראשונים הם ב' ידים, ואח"כ האמצעים, ואח"כ האחרונים והם סמוכים לכתף ומחוברים שם. והטעם הוא דע כי הנה אדרבה סוד הידים והפרקין אמצעים הם יותר גבוהים בסוד (מלכים א' ז כה) וכל אחוריהם ביתה³¹⁹, משא"כ בראשי הכתפים שהם פנים²¹⁴ ואחור, וה"ז מעלה א'³²⁰. עוד מעלה ב', כי הנה הידים יש

ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל עבר, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לירך ימין, ושלשה שבטים לירך שמאל, וגוף השכינה עליהם. זהו שכתוב "והים עליהם". למה שלשה שבטים לזרוע ושלשה שבטים לירך, וכן לכל. אלא סוד הדבר, שלשה פרקים הם בזרוע ימין ושלשה בשמאל, ושלשה בירך ימין ושלשה פרקים בירך שמאל. נמצאו שנים עשר פרקים לארבעה צדדים, והגוף עליהם. נמצאו שנים עשר עם הגוף כדוגמא שלמעלה. מנין לנו, שכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר", וזאת, משום שבה השתלם החשבון, כמו שנאמר והים עליהם מלמעלה. וכ' עוד שנים עשר, שלשה פרקים של זרוע ימין, חס"ד חסדים. שלשה פרקים של זרוע שמאל, גבורה גבורות. שלשה פרקים בירך ימין, נצ"ח נצחיים. שלשה פרקים בירך שמאל, ה"ד והודות. הרי שנים עשר. והגוף עומד עליהם, הרי שלשה עשר. עוד, בשלש עשרה מדות התורה מתפרשת, והכל אחד, מלמעלה למטה ביחוד, עד אותו מקום שעומד על פירוד.

³¹⁶ עי' לקמן שער הכללים פרק ד' וכן הוא בשעה"ק מב ע"א: הגדלות, כי להגדיל אברים של קטן זה, שהם קטנים כקרני חגבים, צריך שיכנסו נה"י דאמא תוך ו"ק דז"א, ואז פרק עליון דנצח אמא מתחבר עם ב' פרקין של חסד ז"א ועולין עד רישא דז"א, ונעשית חכמה שלו מג' פרקין. ופרק אחד דהוד אמא מתחבר עם ב' פרקין עלאין דגבורה דז"א, ונעשית בינה שלו ג"כ מג"פ בראש הז"א. וז"ס מ"ש בזהר (בלק ויחי דף רמא ע"א) חסד חסדים, גבורה גבורות, כי פרק א' דנצח אמא שהוא קו ימין הנק' חסד נתחבר עם ב' חסדים, שהם ב"פ עלאין דחסד ז"א, ונעשה ג"פ שהם ג' חסדים, ונעשים מהם חכמה דז"א, ועד"ז נעשית בינה דז"א מן גבורה גבורות, ועד"ז נצח נצחיים, הוד הודות, שהם ב"פ תתאין דנ"ה אמא, שאלו אינם נקראים חסדים וגבורות ומתחברים עם נ"ה דז"א להשלימם כמ"ש בע"ה. וקשה, כי כמו שאמרו חסד חסדים גבורה גבורות כו', למה לא אמרו ת"ת תפארות ג"כ.

³¹⁷ כלומר יש"ס עי' לעיל שער או"א סוף פרק ג' וכן עי' טנת"א פרק ג', ועי' לקמן שחור"ג דאחסינהו שזה מהדעת עצמו.

³¹⁸ כלומר פרצוף ז"א.

³¹⁹ עי' זהר ח"א קנד ע"א וז"ל א"ר אלעזר הא דאתמר לאה אולידת שית בנין וברתא חדא הכי הוא ודאי רחל תרי בנין ודאי בני שפחות ארבעה תקונא דלהון היך קיימי אלא אינון ארבע קשרים דאקרון אחורים דכתיב (מ"א ז כה) וכל אחוריהם ביתה דהא בדרועא ימינא תלת קשרין אבל קשרא חד באמצעייתא דאיהו רב ואיהו אחור דאשתאר לבר וכן חד בדרועא שמאלא וכן חד בירכא ימינא וכן חד בירכא שמאלא וכד אתתקן כלא אשתכחו כלהו ביתה לקיימא קרא דכתיב וכל אחוריהם ביתה כל שאר קשרין כלהו אתחזיין במישר ואלין נפקין לבר מדרועין ולבר מירכין לאתחזאה בבני השפחות דאע"ג דאינון במניינא לא חשיבי כבני רחל ולא וביגיני כן נפקי לבר. דבר אחר אלין אינון ארבע דכל שאר קשרין נטלי בגינייהו ואלין נטלי לון אמר רבי אבא הכי הוא ודאי (נ"א א"ר אבא דא לאו דא) ועל דא כלא מתתקן כחדא

תרגום: עוד אמר רבי אלעזר, זה שנאמר לאה הולידה ששה בנים ובת אחת, כך זה ודאי. רחל שני בנים ודאי. בני השפחות ארבעה. תקונם איך עומדים, אלא אותם ארבעה קשרים שנקראים אחוריים, שכתוב "וכל אחוריהם ביתה", שהרי בזרוע ימין שלשה פרקים, אבל פרק אחד באמצע שהוא גדול, והוא אחור, שנשאר בחוץ. וכן אחד בזרוע שמאל, וכן אחד בירך ימין, וכן אחד בירך שמאל. וכשהכל נתקן, נמצאו כולם ביתה, לקיים את הפסוק שכתוב "וכל אחוריהם ביתה". כל שאר הפרקים, כולם נראים ביושר, ואלו יוצאים מחוץ לזרועות ומחוץ לירכיים להראות בבני השפחות, שאף על גב שהם במנין, אינם חשובים כבני רחל ולא, ולכן יצאו בחוץ. דבר אחר, אלו הם הארבעה שכל שאר הקשרים נוטלים בשבילם, ואלו נוטלים אותם. אמר רבי אבא, כך זה ודאי, (אמר רבי אבא, זה לא זה) ועל כן הכל נתקן יחד.

עי' אפיקי ים מו"ק טו ע"א וז"ל, אחוריהם ביתה, כי האחוריים מתעלם שם שלא יתאחו הסט"א שם.

³²⁰ שיש לב' פרקין ראשונים מעלה מעל השלישי.

מאיר העץ חלק ג'

יכולת באדם להגביהן עד המוחין, משא"כ בפרקין הסמוכים לכתף, שאין כח לכתפיים להגביהם למעלה³²¹. גם מעלה אחרת, כי כל הפרקים הסמוכים לכתף הם דבוקים ממש בגוף, כי הם סוד ב' עטרין הדבוקים בזעיר אנפין³²², אך שאר הפרקין אינם דבוקים בגוף ויכולין להעלותן אל המוחין. ובזה תבין סוד הגבהת ידים בעת²¹⁵ הנטילה שהם סוד חו"ג, ב' פרקי הידים³²³ הנעשין מוחין והבן זה²¹⁶.

והנה תוך חג"ת המקוריים שהם³²⁴ כחב"ד דאו"א יש נה"י דעתיק³²⁵. וכבר ידעת כי גם בשוקיים יש ששה פרקין, והם נחלקים ממש ע"ד הנ"ל, עד שנמצאת שנשארו ב' פרקין תחתונים שהם בסוד הרגלים מגיעין בב' עטרין דז"א³²⁶. ובזה נאחו עם רישא עלאה דעתיק²¹⁷³²⁷, וכן סוד ב"פ תחאין דחג"ת דא"א הם ג"כ בז"א³²⁸.

ואמנם³²⁹ חצי ת"ת דא"א שבאו"א ממנו נעשה ב' דעות לאו"א³³⁰, כיצד, ידעת³³¹ ענין (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, כי הת"ת נקרא 'זה', נגד י"ב פרקין שבו, כמנין ז"ה, שהוא י"ב. ונחלקין לב', ו' זעירא ו' רבתי, והנה ת"ת ו' רבתי ו"ק שבו שהם נגד ו' פרקין דב' דרועין, והיסוד ו' זעירא ו"ק שבו נגד ו' פרקי רגלים. ובזה תבין מ"ש בפ' בראשית (מד ע"ב³³²) כי יש בהיכל הרצון ו' היכלים כלולים בו, כי לעולם יש בחי' זו בת"ת וביסוד, ו' בכל א'. והנה אם תחלק הת"ת לחצאין ישארו ג' ג', והג' הם לאו"א, והג' לז"א מהטבור ולמטה כמ"ש³³³. והנה ג' חלקי הת"ת הזה, ב' מהם מתהוים ב' דעות לאו"א, והחלק הג' מתחלק לב' גופין דאו"א, ושאר קומתן נשלם ע"י זווג הפה הנ"ל, שמרוב השפע נעשין נה"י אחרים לאו"א³³⁴.

321 שחלק מהכתף למטה מהראש.

322 ששם יש אחיזת חיצונים בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג.

323 היינו כפות הידים.

324 כלומר שכחב"ד דאו"א מלבישים על חג"ת דא"א.

325 וכן הוא בא"א פרק ז' (לש"ו).

326 כמ"ש בנסירה פ"ו ע"ש (לש"ו), ז"ל: אמנם ב' כתפין שהם סוד הדעת הם עצמן תרין כתפין היוצאין ונמשכין בדעת ולא הארה בלבד. אמנם אינם נמשכין רק עד אחר שנתלבשו באו"א תחלה, ואחר התלבשותם שם נתלבש בדעת דז"א³²⁶ ע"י התלבשות באו"א.

327 עי' גרסאות, היינו שראשו של ז"א בגוף דא"א.

328 בכתרו עי' שעה"כ ר"ה א': והנה בסדר כניסת אלו המוחין בכלי של חצי התחתון דת"ת דאימא להעשות כתר ברישא דז"א.

329 עי' כל זה בשער ט"ל פרק יד באריכות, וקצת יותר ברור.

330 עי' שער מאמרי רשב"י (נא ע"ג) מן ו' האחרונה של המילוי נעשה גופא דאימא. ומן א' של המילוי נעשו שתי היסודות [אפשר דצ"ל דעות] דאו"א. ופעם אחרת שמעתי באופן אחר כי מן שתי הוו"ן נעשו שתי דיעות מן ו' ראשונה דעת לאבא ומן ו' אחרונה דעת דאימא ומן האלף שבאמצע נעשו כל שתי גופים דאבא ואימא

331 טנת"א ז' וכן שער ט"ל פרק יד.

332 ז"ל: היכלא שתיתאה³³² הכא הוא רוחא דאקרי חו"ט השני רזא דכתיב (שם ד ג) כחוט השני שפתותיך האי היכלא אקרי היכל הרצון הכא רוחא דאיהו רעוא דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה לאתדבקא ביה בנשיקה ברחימותא האי רוחא אתכליל בשית וקיימא בשית³³² אתכליל בשית דלתתא בהדיה וקיימא בשית עלאין ובגין כך האי רוחא אפיק תריסר נהורין כלילן כלהו מתתא ומלעילא

תרגום: היכל ששי. כאן הוא רוח שנקרא חו"ט השני, סוד הכתוב "כחוט השני שפתותיך". ההיכל הזה נקרא היכל הרצון. כאן רוח שהוא רצון שכל הרוחות התחתונות הללו רצים אחריה להדבק בה בנשיקה באהבה. רוח זה נכלל בשש ועומד בשש. נכלל בשש שלמטה יחד עמו, ועומד בשש עליונים. ולכן רוח זה מוציא שנים עשר אורות כלולים כולם מלמטה ומלמעלה שנים עשר האורות הללו הם שמחים לעלות למעלה

ועי' דרך אמת שזה בחי' ת"ת והוא ת"ת דבריאה.

333 כלומר חציו לגוף של עצמו וחציו לכתר דתחתון (ביאורים ח"ב פט ע"ד), לפעמים כתוב מהחזה ולמטה (דע"ה ח"ב צו ע"ד) עי' לעיל הערה 230.

334 עי' לעיל הערה 6.

מאיר העץ חלק ג'

הרי כלל הדברים, שמחצי ת"ת נעשין ב' דעות דא"א³³⁵ עד {פב ע"ד} סיום הרגלים שלהם³³⁶. והנה בדוגמא זו הוא יסוד דעתיק הגנוז בת"ת דא"א, גם הוא נחלק דוגמת הת"ת לו"ק³³⁷, ג' מהם לאבא ואמא, וג' מהם לזעיר אנפין, ע"ד הנ"ל בת"ת דא"א, כי כבר נתבאר שגם היסוד הוא ו"ק כנזכר באדרא (רבא קמג ע"א) וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטיפא חדא.

שער טז פרק ז

אמנם סדר התלבשות ז"א את נה"י דא"א כך הוא, כי חצי ת"ת המקוריי נעשה גולגלת לז"א³³⁸ כנזכר באדרא (קלה ע"ב)³³⁹218, כי נתחברו אוריא ובוצינא ואפיקו האי גלגלתא תקיפא. כי מ"ס, להיות שבו סוד הגבורה דעתיק, לכן נרשם בה סוד הבוצינא דקרדינותא³⁴⁰, ושם שרשה. כי

³³⁵ כולל גופו צריך להוסיף כנ"ל בשורות הקודמות.

³³⁶ עי' מב"ש לח ע"א: וחצי הת"ת העליון ממנו נעשו ב' דעות וב' גופי או"א וכו' וחציו התחתון נשאר לז"א ומתחיל מטבורא.

³³⁷ עי' כללים ח"א כז ע"ב החג"ת דא"א הם האורות והמוחין, ר"ל עטרין דחור"ג הכלולים בדעת, ואור"א המלבישים עליהם הם הכלים דהנה"י אשר העטרין מתלבישים בתוכם. והנה הוא הוא ענין אור"א המלבישים על החג"ת דא"א, שהחג"ת דא"א הם בתוכם כי הוא ההתפשטות העטרין דחור"ג דרדל"א בהנה"י שבו.

כאן רואים מאותו השפע דהיסוד דא"א, שהוא התפשטות השני דא"א, הנה ממנו נעשה כל מציאות הז"א (כללים ח"א כט ע"ד).

³³⁸ עי' לעיל הערה 111.

³³⁹ ז"ל: תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה תקין וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא (נשב ביה אתתקן) וסליק רעותיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר וניצוצא קאים ושארין נפיק אוריא דכיא ומתגלגלא נשב ביה אתתקן ונפיק חד גולגלתא תקיפא ואתפשט לארבע סטרין

תרגום: למדנו: כשעלה ברצונו של הראש הלבן לעשות כבוד לכבודו, ותיקן והכין והוציא מהנהר החזק ניצוץ אחד (נשב בו ונקרא (נתקן) ועלה ברצון), ונתפשט לש"ע צדדים, וזה הניצוץ עמד והתחיל לצאת האויר הטהור, נתגלגל ונשב בו ונתקן, והוציא גולגולת אחת תקיפה ופשט לד' צדדים.

אחר שביאר את ענין שבירת הכלים, מתחיל לבאר את תיקון ז"א בכל בנין פרצופו. והתחיל בבנין הגלגלתא שלו, הרי הוא כתר דז"א, ודווקא בשורש השרשים של אותו הבניין. והוא כמ"ש באדרא דמשפטים (קכב ע"ב) רישא דמלכא בחור"ג אתתקן, וביארנו שם בארוכה שזהו סוד זיווגא ובטישו דאוריא ובוצינא, שכן שורש עט' דחסדים הוא מאוריא חסד עילאה דרדל"א דגניז שם, ובוצינא הוא³³⁹ מו"ס ששם נמצאת הגבורה דרדל"א³³⁹ (ב"ע קמח ע"א)

כלל התיקונים הם לזו"ג, שכן בז"א הוא שיצאו הנקודות שלא היו מתוקנים. והנה תיקונים דז"א באו ע"י עטרא דחסדים שהיה חסר לו בעולם התוהו³³⁹, שהרי אז יצאו בסט' דדינא ה"ה מסט' דבוצינא³³⁹. לכן הוצרך להאיר בו את האור דאוריא, ועי"כ תיקן אותו. לכן דווקא בהם שייך הלשון 'תקין'. אמנם אורות הנוק' שלא מלכה כלל היו צריכים הזמנה ושורש למעלה בע"ק, שכן בתחילה לא היה לנוק' שורש כלל ולכן לא יצאה. ואז הזמין אור דבוצינא הרי הוא עט' דגבורות שנתחדש לה מאז שיצאה מאתלטיא, כך שואפילו לאחר התיקון אינה מקבלת אלא גבורות³³⁹, וכל תיקונה הוא מדכורא³³⁹ ולכן עליה הוא שנקט בלשון 'וזמין' (ב"ע קמח ע"ב).

ושארין³³⁹ נפיק אוריא דכיא - אוריא הוא שורש ה"ח הגנוזים באבא, ואילו בוצד"ק הוא שורש ה"ה"ג הגנוזים באמא, ומהם נתקן הגלגלתא (בהגר"א על ספד"צ כב ע"ד ד"ה וכדין). המדובר כאן הוא באוריא עילאה דע"ק והוא מוח חכמה המכונה אור, ולכן מ"ש כאן "נפיק" הוא בסוד יר"ד דנפיק מאורין³³⁹ כנגד פרצוף אבא דנפיק מתמן ונתן מוח חכמה לז"א. והנה בבוצד"ק נקט האידרא בלשון "ואפיק" דהיינו בלשון עבר, ואילו כאן נקט "ונפיק" כלומר בלשון הווה. והענין, שהפרש גדול יש בין חסדים לגבורות, שכן הגבורות משתנים בירידתם למטה ואינם עוד במתכונת עצמותם הראשונה, משא"כ החסדים, וכמ"ש חז"ל שאור שנברא ביום ראשון היה מאיר מסוף העולם ועד סופו (חגיגה יב ע"א), למימרא שעד סוף העולם הוא אותו אור נברא, ואין בו שינוי כלל. לכן נקט בלשון "ונפיק" ר"ל שהוא נותר אפילו עתה כאן בתחתונים בבחי' עצמותות³³⁹ למרות שהוא ירד מעליונים לתחתונים (ב"ע קמט ע"א).

³⁴⁰ עי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"א וז"ל והכלל מחו"ב דרדל"א יצאו אוריא ובוצינא ונגנוזו באוריא ומו"ס, שהן חור"ב דעולם האצילות בכללו, והן בחור"ג³⁴⁰ דא"א, ואח"כ בחור"ב דז"א שהן חור"ג דיליה. עי' לקמן שער אנ"ך פרק ח' שכן הוא קרורא לבינה דא"א. ועי' לעיל עגו"י ב' במ"ב שזה שורש הצמצום.

מאיר העץ חלק ג'

בוצינא דקרדינותא הוא שורש לכל הדינין שבעולם, רק ששם הם נכפין³⁴¹, וממו"ס נתפשט לאמא (נ"א לאו"א)³⁴² כנ"ל, כי גלגלתא ומוחא דא"א הם שורש או"א. וחסד דעתיק הוא בגלגלתא, והגבורה במוחא. ודוגמתן הם למטה באו"א, חסד באבא וגבורה באמא. והנה אלו הב' נקרא בוצינא דקרדינותא גבורה, ואוירא דכיא חסד, לכן תבין כי מת"ת שבא"א (נ"א שבאו"א)³⁴³ מהם נעשה גלגלתא דז"א, כי הנה החו"ג שעל הת"ת נתחברו ואפיקו האי גולגלתא מסוד הת"ת שלאחריהן, וז"ס (אד"ר קלה ע"ב) אתחברות בוצינא ואוירא דכיא³⁴⁴. נמצא כי סוד בינה דא"א היא כתר על או"א, וחג"ת דא"א הם נעשין מוחין מקיפין לז"א, ומנה"י דא"א נעשה לו מוחין פנימים ומתפשטין בו כסדר נה"י דאו"א כמ"ש במקומו.

ז"ל מוהר"ח בספר מבו"ש דף קיב ע"ב (מד ע"ב), גם ראיתי שינוי אחר בענין³⁴⁵ הת"ת דא"א, כי פעם אחת³⁴⁶ שמעתי כי כל חצי התחתון ניתן אל הז"א, ורוב פעמים שמעתי בדקדוק שאינו רק שלישי התחתון לבד. ואיני יודע תירוץ אם לא שנאמר על דרך הת"ת דאימא המתלבש בכתר דז"א, כי בהיות לו מוחין דאימא לבד, אינו לוקח רק שלישו, ובהיות לו גם מוחין דאבא לוקח חציו כנזכר ע"ש, וכן יהיה כאן כנלע"ד. { פג ע"א }

שער יז פרק א מ"ת²¹⁹

³⁴¹ ממותקים, עי' שעה"כ מה ע"ג, שאז לא ניכרים.

³⁴² נדצ"ל לאמא.

³⁴³ נראה למחוק.

³⁴⁴ עי' לעיל הערה 339.

³⁴⁵ עי' כללים כלל יח ענף י' סימן ב' אות ה' ועי' לעיל (שער ח' פרק א בגליון - וכן הוא התלבשות דכל הפרצופים כל תחתון לעליון אמנם מה שלפעמים אמר מהטבור ולפעמים אמר מהחצי ת"ת ולפעמים מבואר שהוא מהחזה הענין הוא כי עיקר התלבשות הוא רק על הנה"י לבד איהו בנצח ואיהי בהוד (ג' פרקי הנצח דעליון הוא בכל קו הימין, וג' פרקי הוד בקו שמאל ויסוד בקו האמצעי דתי' - ביאורים ח"ב פג ע"א) כנודע והת"ת דהעליון הוא הכתר דהתחתון ומשום שיש ג' בחי' דכתר שהם הג' רישין, רדל"א גלגלתא (הכולל אוירא וקד"א) ומו"ס, לכן אמר פעם מהחזה והוא הרישא עילאה דהתחתון, ופעם אמר מהחצי ת"ת ושם הוא הרישא תניינא, ופעם אמר מהטבור, כי שם הוא הרישא תליתאה (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"א יא ע"א). ושער או"א פרק ב' (ולעיל - כתוב לקמן פ"ג, ובהולדת או"א פרק ג', ובריש שער ז"א, דאו"א בכללות יש"ס ותבונה מגיעים עד סוף הפרסה, שהוא טבורא דגופא שהוא בב' שלישי ת"ת, ומשם ולמטה מתחיל ז"א. אבל בא"א פ"ה במ"ב [כלל] א', ושם בפ"ז, ובהולדת או"א פרק ה' ו' כתב שאו"א מסתיימים בחצי ת"ת ומשם מתחיל ז"א. ומצאתי שכבר העיר הרח"ו ז"ל בזה, הובא בהולדת או"א פ"ז בהגה (ועי' לעיל באח"ף פרק ג' שמבואר עוד שיטה ג' שהוא מן החזה וכמ"ש לקמן [שער כה דרוש ג'] דף ט ע"ד ע"ש בגליון) והרי יש כאן ג' סברות הסותרים זה את זה. אמנם הם כולם אמת, כי הם הג' רישין דכתר דכל תחתון, כי רישא עלאה הוא מהחזה דהעליון, ורישא תניינא הוא מחצי ת"ת דהעליון, ורישא הג' הוא מהטבור דהעליון. אבל עיקר התלבשותם הוא רק על הנה"י דהעליון, איהו בנצח ואיהי בהוד כנודע. ומשום שהב' רישין עלאין נכללין בחד כמ"ש בשער או"א ספ"ג ורפ"ד, לכן הם שניהם בהשליש האמצעי שהוא מהחזה עד הטבור, ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ג' (לש"ו). ועי' בדע"ה ח"ב דרוש ד ענף כג סימן ג' (לש"ו), מש"כ בכללים היא סי' ב' אות ה' סעיף ו' וזה תמצית דבריו, נה"י היא מהטבור ולמטה ולכן חצי התחתון של הפרצוף עכ"ז היא רק שלישי התחתון של הפרצוף, אבל היותו שלישי זה רק באיכות, אבל בכמות זה חצי, שהכח"ב אינם תופסים מקום בכמות בכלל, ודע"ה זה תמצית לשונו: וזהו ג"כ יישוב הסתירה הנראית בדברי האריז"ל, שלפעמים אומר שכתר דז"א הוא מחצי הת"ת ולמטה, ולפעמים אמר שהוא מהחזה ולמטה, ולפעמים אומר שהוא רק מהטבור דאימא ולמטה דהיינו רק השלישי התחתון שבה. שכן בפרטות כלול הכתר מג' בחי', הרי המה גלגלתא ואוירא ומ"ס, אלא שהגלגלתא והאוירא נכללין בחד. אמנם בפרטות הם שנים, והם בשליש האמצעי דת"ת, שהוא מהחזה ועד הטבור, כאשר חצי שלישי הוא לגלגלתא וחצי שלישי הוא לאוירא. וזהו שאמר שלפעמים הכתר הוא מחצי ת"ת (שהוא חצי שלישי למעלה מהטבור), דהיינו כאשר אינו מגיע אלא לאוירא בלבד. אמנם כאשר מגיע גם לגלגלתא, הרי שאז מתגדל בעוד חצי שלישי למעלה ומגיע עד החזה ממש.

ובכן ניחא מה שנמצא בזה שיטה רביעית בדברי האריז"ל, שז"א מלביש לאו"א את הז"ת שלהן, והוא עוד שלישי אחד יותר למעלה, הרי הוא השלישי העליון דת"ת. והוא מכיוון שלמעלה מהכתר העיקרי יש בחי' גבוהה ונעלמת יותר, הרי הוא הרדל"א, שהוא בחי' ממוצע שבין א"ק לאצילות. וזהו שאמר שז"א מלביש את הז"ת של או"א, וכוונתו היא לכללות הז"א עם הרדל"א שבו.

³⁴⁶ אחד?

מאיר העץ חלק ג'

היכל החמישי היכל זה נקרא היכל זעיר אנפין ובו שבעה עשר שערים

שער הראשון שער ז"א ויתחלק לד' פרקים

ונבאר³⁴⁷ ענין ז"א אשר תקונם באו אחר תיקון או"א³⁴⁸. והנה נת"ל כי ז"א נעשו מבחי' ז"ת דמ"ה ובחי' ז"ת דב"ן³⁴⁹, זולת הכתרים שבז"ת דב"ן, כי אלו עלו בגופא דע"י³⁵⁰. ואמנם מקומם הוא למטה מן הקרום ואותה פרסה (הנ"ל)²²⁰ שמפסקת באמצע גופא דא"א³⁵¹, כי עד אותה הפרסא עד שם מגיע סיוס יש"ס ותבונה, ומהפרסא ולמטה מתחיל ז"א³⁵², הנעשים מלב ש של א"א למטה, שהוא מטבורא דא"א ולתתא עד סיוס רגליו של א"א כמ"ש בע"ה.

³⁴⁷ עי' לעיל שער א פרק ד' ד"ה והנה פעם אחרת שמעתי (מהגוב"י שם).

³⁴⁸ עי' פת"ש שער ז"א פרק א' וז"ל, פרצוף ז"א הוא העיקר באצילות מכל המדרגות, ופרצופים הראשונים הם רק הכנה בשבילו, וכו' שכאן הגיע המדרגה שיהיה בגבול השיעור הראוי להנהיג התחתונים ע"פ העבודה, וכל המדרגות ופרטים של עמידתם ופרקיהם הכל נמצאים כמו כן בז"א, וכל דרכי הנהגתם בכל הפרטים ג"כ שם, וכן כל השינויים שנעשה למטה ע"פ סדר הזמן, הכל הוא ע"פ המסודר כאן בז"א, ולכן בו מדברים בכל הדברים, בחינת עיבור ולידה יניקה וקטנות וגדלות, מה שא"כ בפרצופים עליונים שאין שם כל הסדרים האלו, ונקרא בשביל זה זעיר אנפין, ר"ל מה שנתקטן ונצטמצם בגבול ושיעור הראוי לפי ערך התחתונים לבדו והוא כלל ו"ק של אצילות, ר"ל שמסודר ע"פ הנהגת הזמן של ו' ימי בראשית ושל שית אלפי שנים, ובו תלוי חיות האדם וסדור זמנים שלו, כמ"ש (תהלים צ' י) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו' שהם ו"ק עם עטרת היסוד, וכל אלו השבעים שנה המחוברים משנים וחדשים וימים ושעות ורגעים הם הכל מאורות פרטיים שנצטרפו לכל א' לפי שורש נשמתו המושרש בז"א, וכפי מספר המאורות שהם שם, כל אחד בגבול ושיעור ומידה מיוחדת שאין נכנס א' לגבול חבירו, מצד זה נולד הזמן שאין הרגע א' נכנסת בחברתה.

³⁴⁹ רואים מכאן שיש נוקבין ממ"ה ודכורין מב"ן אלא שאפשר שהנוקבין עגולים בחי' נפש שהם הנוק' בערך הרוח, אבל באמת יש בכל בחי' בחינות של זכר ובחינות של נוק' אלא שהכל נידון בערכין (דע"ה ח"ב קסא ע"ג).

³⁵⁰ עי' כל זה לעיל כא ע"ג.

³⁵¹ יש מסך ופרסא בא"ק מטבורו ולמטה וכן ישנו בחי' פרסא בכל פרצופי אצילות כולם (כללים ח"ב ל ע"ד), ולכן אלה נסתרות (תיקו"ז עא ע"א), ואלה לא.

³⁵² עי' ביאורים נקודות ב אות יב בסופו (לש"ו), וזה תמצית לשונו: יש להקשות שהרי לכאורה אינו דומה כלל, שכן שם נתעלו הכלים דנה"י גם בחג"ת הרי הוא מקום או"א, כדי לעשות בהם את העיבור דז"ן. ולכאורה אם כך הוא הרי שקיימת סתירה בדברי הרב שכן משמע ששם רק הכלים הם שעלו שם ולא עצמות האור, ואילו כאן בא"ק העלייה היא רק היתה באורות ולא בכלים. ועוד, שבא"א מה שעלה חזר וירד, משא"כ בא"ק. ועוד חילוק יש ביניהם, שבא"א הוא עלה בתורת מ"ן ועי"כ הוריד דבר שלם, ואילו בא"ק הוא יצא בבחי' טפ"ק.

אלא נראה דצ"ל שכל התפשטות דנה"י דא"ק שבתוך גוף הא"ק היה רק בבחי' ההתפשטות הראשונה לאצילות וכל ההתפשטות הראשונה חוזרת באמת ועולה למקומה ונשארת שם לעולם, והוא ההסתלקות הראשונה ומשם הוא מאיר לבחינה התחתונה ממנו. ועל זה הוא שאמר הרב שהנה"י דא"ק מאירים לכל האצילות, דהיינו אותן האורות שנסתלקו. באופן אחר אפשר לומר, שעדיין נותר רשימו בנה"י דא"ק, ואף הוא מאיר באצילות, ויתכן שגם לכך רמז הרב.

אמנם בענין ג' החילוקים, כוונת הרב לומר שפעולת כל תחתון נעשית לעולם רק על ידי הנה"י דהעליון הן בכלל והן בפרט. באומרינו "בפרט", כוונתנו שכל בחינה נעשית מנה"י דהבחי' שלמעלה ממנה, ובאומרינו "בכלל" כוונתנו לומר שא"א כולל את כל האצילות, שכן הוא מתפשט עד סוף הז"ן. הנה המציאות דז"ן אינה נעשית כי אם על ידי הנה"י דא"א המשתתפים אף הם בפעולת הז"ן. וכן נעשה דוגמתו בא"ק, שכן אף האצילות כולה, הרי היא מ"ה וב"ן הכלליים דא"ק והללו אינם כי אם תולדות הנה"י דא"ק.

אמנם ענין הצמצום והפרסה, הרי הוא הסתלקות אורות נה"י למעלה ופריסת הפרסאנעשים ע"י א"ק לכל האצילות, וכן מא"א לכלל הז"ן, ועי"ז אין האצילות עולה עם הכלים שלו למעלה מהפרסא דא"ק, והוא הדין ז"ן שאינם עולים עם הכלים שלהם למעלה מהפרסא דא"א. ולכן אין האצילות מקבל מא"ק אלא דרך הפרסא, הרי הוא תמצית הארה, וכן אין הז"ן מקבלים מהא"א אלא דרך הפרסא, וגם הוא אינו כי אם תמצית הארה (ועל אף שלא נזכר ענין עליית אורות א"א למעלה דוגמת א"ק כן מצינו בבהגר"א על ספד"צ טז ע"א ד"ה וכן הוא)

ומה שאמרנו שבא"ק עלו אורות ולא כלים, כן הוא בא"א לצורך עיבור ראשון דז"ן, ואורות אלו לא ירדו, ורק בעיבור השני עלו הכלים וירדו עוד פעם. ועליית הנה"י בחג"ת דא"א לצורך תיקון העיבור לא היה למעלה מן הפרסא אלא לפניו מן הפרסא בחלל שבין השדרה לפרסא, שכן הפרסא מתחילה מהחזה מצד פנים ונמשכת ומתעקמת לצד אחור עד כנגד הטבור, והחלק שבו

מאיר העץ חלק ג'

אשר מבפנים לצד חוט השדרה נקרא בשם חג"ת, הגם שהוא למטה מן החזה, אמנם הצד החיצוני שלו הוא מכלל נה"י. אם כן, לצד פנים מסתיימים החג"ת בסוף החזה, הרי הוא טיבורא דליבא, ומצד אחר הוא לפנים מן הפרסא, ושם היה זיווג מיניה וביה, והוא כנגד ישסו"ת שהוא במקום המזל התחתון (עי' עיבורים ב). וכן נזדווגו ע"ז כללות או"א, שכן ישסו"ת נכללו באו"א עלאין, ונעשה על ידי כ"ז העיבור דז"א בתבונה (עי' הולדות או"א ג'). עכ"פ העולה מכל הנ"ל הוא, שכל מה שהרב מביא בתורת משל ודוגמא מעולם לעולם ומבחינה לבחינה הוא בדרך כללות בלבד ואליבא דאמת כל א' הוא מיוחד לפי ענינו (ביאורים ח"ב צא ע"א). ועי' לעיל הערה 305.

התלבשות דכל הפרצופים כל תחתון לעליון אמנם מה שלפעמים אמר מהטבור ולפעמים אמר מהחצי ת"ת ולפעמים מבואר שהוא מהחזה הענין הוא כי עיקר התלבשות הוא רק על הנה"י לבד איהו בנצח ואיהי בהוד (ג' פרקי הנצח דעליון הוא בכל קו הימין, וג' פרקי הוד בקו שמאל ויסוד בקו האמצעי דת"י – ביאורים ח"ב פג ע"א) כנודע והת"ת דהעליון הוא הכתר דהתחתון ומשום שיש ג' בחי' דכתר שהם הג' רישין, רדל"א גלגלתא (הכולל אוירא וקד"א) ומו"ס, לכן אמר פעם מהחזה והוא הרישא עילאה דהתחתון, ופעם אמר מהחצי ת"ת ושם הוא הרישא תניינא, ופעם אמר מהטבור, כי שם הוא הרישא תליתאה (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"א יא ע"א).

אמנם עומק ענין ההתלבשות המבואר בדברי הרב קאי רק על תמצית ההארה מהמלכות דעליון הנמשכת בתחתון, והמלכות כלולה בכל הפרצוף כולו. וכל חלקי ד' הבחי' הנ"ל הוא בסוד הארת המלכות דעליון המתפשטת מלמעלה ומתלבשת בתחתון (ביאורים ח"ב פג ע"א), דהיינו הארת מלכות דא"ק שהוא מהמלכות דתנה"ם הפנימיים שבו, אבל עצם התנה"י הפנימי דא"ק הם מבחי' א"ק עצמו והם מתלבשים באצילות ונעשים שם לעצם מעצמו ובשר מבשרו, ואעפ"כ הם נשארים מא"ק עצמו (דע"ה ח"א סז ע"ב). והנה אין לומר שהנה"י דא"ק גופיה הוא שמתלבש באצילות, אלא ענין ההתלבשות היא בטפה הזרעית הנמשכת מהנה"י דעליון, והוא חלקי הפרצוף העליון הכלולים בטיפה הזרעית, והמה מאותו הנה"י של העליון, הנעשית בתחתון לעצם מעצמו (ועל אף שהטיפה נמשכת מכל הקומה. אמנם עיקר גילוייה והתהוותה נגמרת בנה"י). והנה באמת לאמיתה אין ההתלבשות של ספירות א"ק נמצאת בספירות האצילות כלל (וכן הוא בכל התלבשות של כל עליון בתחתון). וכל עולם ועולם עומד בפני עצמו, הן בעיגוליו והן ביושר שלו (חוץ מעיגולי א"ק הסובבים את כל העולמות) (ביאורים ח"א טז ע"ב וע"ג).

וזו א' הסיבות שנוק' מכוונה באות ד' (שכן שורשו הוא בד' הספירות תנה"י דז"א) (עי' מקורו בהגר"א על ספ"צ יח ע"ג ד"ה ואמר ד') (דע"ה ח"א ד ע"ג).

גם לאחר התיקון עומדת האצילות מטבור דא"ק עד סוף רגליו (עי' שער התיקון פרק ג'), ועיקר הא"ק הוא רק הע"ב וס"ג הכלליים המסתיימים במקום הטבור, שהוא עד הפרסא, ומשם ולמטה

הוא מ"ה וב"ן הכלליים, והם עולם האצילות (עי' שעה"ק כא ע"א הובא בנוסחאות הערה **Error!** **Bookmark not defined.**) וכל א' מהם עומד בפני עצמו, שכן הפרסא מפסיק ביניהם. וכל מה שהתפשט מהס"ג עד לסוף רגליו הוא רק לצורך ההתפשטות הראשונה לאצילות. אמנם עומק כוונת מש"כ כאן שמקום האצילות הוא למטה מטבור דא"ק, הוא כי התהוות כל תחתון מעליון הוא בב' בחי': א) מהמלכות דעליון, והשני השתתפות העליון עצמו בתחתון מגופו ונפשו, ב) מתנה"י דעליון (על אף שבאמת שורשו הוא מכל הקומה. אמנם החג"ת [וכ"ש החב"ד] הם נעלמים), וזהו בבחי' או"א, שהנה"י שלהם משתתפים בז"ן, אמנם עיקר התחתון נעשה מהמלכות דעליון, והאצילות הוא רק מהמלכות דא"ק, ועכ"ז הע"ב וס"ג עם המ"ה וב"ן הם כולם כללות קומת פרצוף א'. הע"ב וס"ג בבחי' צורת חצי פרצוף העליון, ומ"ה וב"ן בבחי' צורת חצי פרצוף תחתון. וכל מה שמשתתף מהנה"י הוא רק בבחי' ההתפשטות הראשונה, אמנם העיקר הוא מהמלכות ודהיינו ההתפשטות השניה (ביאורים ח"ב פג ע"ג). {כמה נצרך?}

עצם מציאות כל ולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דעליון הוא מהנה"י דעליון ועל אף שהיא באמת מכל קומת העליון בסוד אור מים רקיע אך מציאותה בסוד רקיע שאז נעשה ראויה להיות ולד ממנו הוא נגמר ונעשה רק בנה"י ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון דלא כמבו"ש המובא בנוסחאות שכותב שהנה"י דעליון מולידים לתחתון (ואז רק המלכות דמלכות העומדת בנה"י שלה נכנס לתחתון - דע"ה ח"א מב ע"ג), הכוונה על עיקר אור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג), יש מקומות שכתוב שרק הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב ב' שלישי ת"ת ויש מקומות שכתוב כל הז"ת, והאמת כי כל מציאות דתחתון הוא רק מהנה"י דעליון, שג' פרקי נצח דעליון הם שורש לחח"ן דתחתון וג' פרקי הוד הם שורש לבג"ה, והת"ת דעליון הוא שורש לכתר דתחתון והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומו"ס והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואוירא, ובד' בחי' כתר אלה נחלקו בדברי הרב עד היכן מתלבשים, כי הרדל"א מתלבש על השליש עליון דת"ת ואז התחתון כולל כל הז"ת דעליון, אך כללות הרישא תנינא שהוא גלגלתא ואוירא הוא נמשך מהשליש האמצעי דת"ת דעליון, ואז התלבשות מהחזה ולמטה והרישא תנינא נחלק לב' והם גלגלתא ואוירא, ולכן יש מקומות שכתוב שההתלבשות עד חצי הת"ת שהוא רק האוירא דתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המו"ס והוא

מאיר העץ חלק ג'

²²¹ונבאר עתה מה שיעדנו למעלה בדרוש א"א (פרק א') לבאר, איך כל בחי' אצילות כאשר נתקנו ינקו מתחלה בסוד דדי בהמה³⁵³, ואח"כ ינקו מדדי אדם. ונתחיל לבאר מבחי' תיקון

מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון שהוא השליש התחתון דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד). {כמה נצרך}

³⁵³ עי' כללים ח"א נח ע"א וזה תמצית דבריו, סוד דדי בהמה הם להחיות המלכים בחיות המוכרח שלא יתבטלו בעת השבירה בירידתם לבריאה, אבל גם כתוב שהם שמשו בעת התיקון. צ"ע איך היה חיות למלכים עד שלא נתקן העתיק, ועוד איך חיו המלכים דעתיק עצמו, ולמה היותם תוך ג' למקורם לא מספיק להחיות אותם, ולמה בתיקון כולם ירדו לבריאה ומשם ינקו, ועלו למעלה, ולמה יש את זה רק בעתיק ולא בשום פרצוף אחר, ולמה אין דוגמת דדי בהמה באדם התחתון?

עתיק היא הז"ת דרדל"א והוא מהמלכות דא"ק, והוא נשמה פנימית דא"א, ולכן הז' מלכים דאצילות שראויים לאור דא"ס לא רק שאינם רחוקים ג' אלא גם הטעימן בנועם זיו דאור א"ס, כדי שיהיו ראויים לקבל בתוכם היחוד דאור א"ס ממש.

ומה ששאלנו מהיכן ינקו מלכים דעתיק, וכן עד תיקון עתיק מהיכן כולם ינקו, והתשובה היא שעתיק אפילו קודם התיקון הוא מבחי' אור א"ס, ולכן מספיק היותו תוך ג' לשרשו להחיות אותם וגם מלכים אחרים, אבל מאז תיקון העתיק ושאר המלכים לא נתקנו אז עלה אורות העתיק לצורך תיקונם ונשארו כל השאר מלכים ללא הארה [הרי כתוב בשער י או יא לגבי ג' כלילן בג' שהכלים עלו אז*], ולכן נעשה בעתיק סוד דדי בהמה, שהיותם תוך ג' מספיק להחיותם אבל לצורך עילוי דיחוד אור א"ס בהם היה צריך להניק להם מעתיק דווקא.

ואין בחי' דדי בהמה באבא ובאמא כי הם אינם ממדריגת אור א"ס, וכן זה הטעם שאינו בעולם הזה דוגמתה שאין גילוי לאור א"ס בעולם הזה.

סוד תיקון דדי בהמה נמצא תמידי, שתמיד מתבררים עוד ניצוצין (עי' שער ז"א פרק א'), ובביאת משיח הדדי בהמה יאירו לב"ע ויעלה ב"ע לדרגת אצילות, שרק בתיקון של ניצוצי אצילות זוכים לגילוי דדי בהמה, ועד ביאת משיח ב"ע לא יהיו אלקות גמור (זה ספר בסוף פרק א' של שער ז"א).

*כל פרצוף אחרי עיבורו ולידתו ירד לבריאה וינק מסוד דדי בהמה וזה כדי להצטמצם ולהעשות בהם שורש לנרנח"י דבי"ע אשר מתפשט מהם אח"כ (עי' לקמן שער ז"א פרק א'), דהיינו האלקות שבנרנח"י דבי"ע, והיניקה מבחי' דדי בהמה היה כדי להטעימן מזיו הארת דאור א"ס שיהיו ראויים לחזור ולעלות בעולם האצילות.

דדי בהמה נקראו כך שהם למטה ועיקרם מהארת הפרקין התתאים, ועוד שהם מגיעים לגבול עולם הבריאה שנקרא בהמה, ושם עיקרו שם ב"ן, והם לבר מגופה, ואצילות נקרא אדם שעיקרו שם מ"ה.

עי' ביאורים ח"ב צא ע"ג, קודם שנאצל ז"א נתפשט א"א עד סוף האצילות כי כל המלכים קודם שנתקנו היו בעולם הבריאה היו יונקים אז מסוד דדי בהמה אשר ישנם במלכות דעתיק והמלכות דא"א אחר שמתלבשים זה בזה וישנם בהם סוד דדי בהמה בהתפשטותם בגבול עולם הבריאה כי עולם הבריאה הוא בסוד בהמה ולכן כאשר שמתפשטים בגבול הבריאה לינק למלכים והרי נעשה בהם אותו המקום לינק להם רק בסופם והרי הוא בבחי' דדי בהמה וזה דוגמת א"ק שנתפשט עד סוף רגליו קודם שנעשה האצילות

עי' כללים ח"א דף נט ע"א, שבאותם מקומות שבאר"י יש מח', אם בחי' דדי בהמה דעתיק נעשו בסוף פרקין תתאין דנו"ה דעתיק ממש או שמא רק במלכות דא"א, והעיקר הוא שהם במלכות דא"א ועתיק, אלא שעיקר הארתם הוא מנו"ה, שכן גם עיקר המלכות הוא רק בסוד תוספת מלמעלה. לכן אמר בכ"מ שהפרקין תתאין דנו"ה מתפשטים בראש הבריאה.

עי' פת"ש ז"א פרק ב' וז"ל, הכוונה בזה, שכבר ביארנו (פרצופים פתח ה') שפרצוף ע"י עניינו לקשר אל הבלתי בע"ת שע"ז היה עומק מחשבה עליונה של רדל"א, וכל הכלים שנשברו שהוא סוד שיעורי הנבראים והמאורות כשהם מקולקלים ע"פ הבחירה שיוכל להגיע הקלקול בהם, וירידתם לבריאה הוא ענין סילוק האצילות והשלמות מהם בסוד (דברים לא יז) והסתרתי פני וגו', מ"מ השבירה גופה היתה בשביל התיקון הגמור, שלכן הוצרכו בחינה תחתונה של עומק המחשבה עליונה שכוונתו לקשר המדרגות בשלמותם העליון לירד לבריאה, ר"ל ליתן שורש גם בירידתם וקלקולם שיהיו יכולים לעלות ולהתקן, ולכן כל תחילת התיקון והבירור של כל פרצוף כשעולה במחשבה להוציאו מן הקלקול להכנס תחת סדר היחוד והחיבור הראוי, הוצרך להאיר בו מבחינה זאת המקשרת אותם אל התכלית הזו, וזה ענין יניקתם מסוד הב' פרקין הנ"ל.

ונקרא דדי בהמ"ה ר"ל סוד שם ב"ן שהוא בעת שעדיין לא נתקנו רק להיות מוכנים אל התיקון, עד אח"כ בעת גידולם יונקים מסוד דדי אדם שהוא שם המורה על תיקונם בגלוי ממש, ונקרא עקביים שהם הסוף של הרצון הנעלם הזה של רדל"א שהסוף קשור תמיד עם הראש, ויניקה זאת מן הב' פרקין הוא אחר העיבור, שתחילה היה הפרצוף נעלם ע"ש העליון שנתקן בו והיה טפל

מאיר העץ חלק ג'

ועלו והלבישו לאותן ב"פ תתאין דנו"ה דעתיק³⁵⁸. ואח"כ הגדילו יותר ועלו באצילות במקומם והלבישו את א"א מהגרונ עד הטבור כנ"ל. והסבה שהיתה בהם ב' עליות, הוא, כי כאן יש להם לעלות ב' מדרגות, בחי' עתיק ובחי' א"א, שהם אותן ב' פרקים תתאין דעתיק, והתלבשותן את א"א, ולכן הוצרך להם ב' עליות. אבל א"א שאין עליו רק מדרגה א' די לו בפעם א' לעלות כל ז"ת דעתיק בעלייה א', כי כולם מדרגה א' לעלות כל ז"ת דעתיק.

אח"כ היה תיקון זו"ן, ותחלה היו בעיבור במעי בינה³⁵⁹, ואח"כ בא זמן לידתם וירדו למטה לעולם הבריאה תחת אותם ב"פ תתאין דנו"ה דעתיק, וינקו משם זמן היניקה³⁶⁰. ואח"כ נתגדלו והלבישו אותן הב"פ תתאין דעתיק. אח"כ הגדילו עוד ועלו למקומם שהוא מהטבור דא"א ולמטה והלבישוהו שם.

אח"כ הגדילו יותר ועלו למקום נה"י דתבונה של בחי' קטנות וינקו משם מג' אמצעים שלה, שהוא מקום החזה עלייה בלבד²²⁵ מבחוץ, כדרך שמגבהת האם את התינוק מבין ירכותיה ויונק מבין זרועותיה, ובחי' זו נקרא אצלינו תמיד בחי' היניקה, כמבואר במ"א כי יש ג' זמנים לזו"ן, והם: עיבור, ויניקה, ומוחין דגדלות³⁶¹. ודע כי היניקה זאת היא יניקה אמיתית הנזכר בדברינו תמיד²²⁶, ואמנם כל שאר הבחי' שהיה לזו"ן אחר שנולדו, כולם נכללין עמהם²²⁷ [ס"א עמה] ונקרא בחי' יניקה, אבל עיקרה אינה אלא זו הנ"ל.

ואח"כ בא זמן הגדלות האמיתי של {פג ע"ג} זו"ן³⁶², והוא זמן כניסת המוחין דגדלות בראשו, שאז הנה"י דתבונה נכנסין²²⁸ ממש בראשו להיות לו מוחין. ואין זה כמו זמן היניקה אשר עלה עד ירכותיה, שהם הנה"י דתבונה לינק מן הדדים שבחזה, כי אז אינה רק עלייה מבחוץ³⁶³ כנ"ל, אבל עתה נכנסין ממש תוך פנימיות הז"א בבחי' מוחין ממש, הרי נת"ל כל תיקון שיש בזו"ן²²⁹.

²³⁰ונבאר עתה תחלה באיזה אופן מלביש ז"א את א"א מהטבור ולמטה. הנה הכתר דז"א הוא מהטבור ולמטה עד סיום הגוף הנקרא ת"ת, שהוא עד רישי ירכין³⁶⁴. וג' פרקין דנצח דא"א מתלבשין בקו ימין דז"א שהוא חח"ן, וג' פרקין דהוד דא"א מתלבשין בקו שמאלי דז"א שהוא בג"ה שבו, ויסוד דאריך אנפין מתלבש בקו האמצעי דז"א שהוא ד"ת²³¹. ונוקבא דז"א יצאה

³⁵⁸ עי' שער המלכים פרק ד' ובמב"ש הנדמ"ח כב ע"א והנה אנו רואין כי היניקה אשר מסוד דדי בהמה היה גם בזו"ן רק מעתיק ולא מאו"א כי לא נמצא סוד דדי בהמה גם באצילות רק בעתיק ולא בשום פרצוף אחר ור"ל כי גם הזו"ן נתקנו רק על ידי יניקתם מסוד דדי בהמה דעתיק ולא מדדי בהמה דאימא אמנם הקליפות הם יונקים מסוד דדי בהמה דהמלכות כמ"ש בשער הקלי' פ"ב ופ"ד אבל תיקוני כל הפרצופים הוא רק ע"י סוד דדי בהמה דעתיק ולכן לא נמצא דוגמתם באדם בעוה"ז כי כל עניינם הוא כדי להתתקן לעלות לאצילות שהוא סוד אדם וכל העולמות ב"ע הם סוד בהמה והתפשטות הפרקין תתאין דנ"ה למקום הבריאה הנה נעשו ע"ז לסוד דדי בהמה ומהם יונקים באמת כל העולמות ב"ע תמיד כל משך זמן דעולם הזה כמו שכתבנו בארוכה בספר הכללים כלל טו ענף ז' אות ה' וכן יתוקנו ע"ז לעת"ל בהתחדש העולם לעלות כולם בסוד אצילות והוא ע"י עתיק דוקא כי הוא הראשון לקבלת אור א"ס וכן מתתקנים על ידו גם עתה תמיד כל הניצו"ק השייך לחלקי אצילות כמ"ש בחשמ"ל פרק ג' ע"י יניקתם מאותן הדדי בהמה ומתתקנים ע"ז שיוכלו לעלות לאצילות (לש"ו), לגבי דדי בהמה עי' לעיל הערה 352. ועי' לעיל שער טז פרק ד' שמשמע שאין שום עיבור באו"א. ועי' שער מאמרי רשב"י נב ע,א: הפרש שיש בין או"א לז"א ונוקביה כי אבא ואימא מציאותם הראשון היה שלא על ידי זווג אריך אנפין והמוחין שלהם היה על ידי זווג אריך אנפין העליון הנקרא זווג דנשיקין.

³⁵⁹ עי' לעיל הערה 354, אמנם שם מדובר בעיבור דא"א וכאן בשל זו"ן וצ"ע, אבל נ"ל כמ"ש בהערה שם, אמנם עי' לקמן פרק ב' ד"ה ועת היתבאר שמשמע שזה הכל בתוך או"א עלאין דא"א וצ"ע, ועי' הערה 380. והרי לפי זה יניקה מדדי בהמה היא אחרי מש"כ בפרק ב' כאן?@
³⁶⁰ לא כתוב כמה וזה לא כ"ד חדש של יניקה הרגילה.

³⁶¹ אמנם לא היה לנוק' יניקה בפ"ע בתיקון נוק' פ"ד בחי' ג' וכו' וכן בשער הירח פ"א כי העיבור והיניקה היה לשניהם יחד כי עד הנסירה הרי הם שניהם בבחינת פרצוף א' (לש"ו), ועי' לעיל הערה 52.

³⁶² כלומר גדלות שני עי' לקמן שער כ פרק ז וז"ל, והטעם היות נקרא בחי' זו גדלות האמיתי הוא לפי שעד עתה היה אל הז"א בחי' רוח אשר כל זה נקרא ז"א רוח כנודע. אך בבא לו נשמה אז הוא גדלות האמיתי שגדל ביותר מבחינתו.

³⁶³ כלומר כלים דז"א שהם רק בחיצוניות – הרב@.

³⁶⁴ ששם התחלת היסוד (ביאורים ח"ב צח ע"ב).

מאיר העץ חלק ג'

מהחזה דז"א ולמטה, כדמיון הז"א היוצא מא"א ממש. ונמצא, שהז"א מלביש א"א עד סיום רגליו מכל צדדיו, ושם ג"כ מסתיימין {פג ע"ד} רגלי דזו"נ, ושם הוא סיום עולם אצילות. אמנם רגלי עתיק, הב' פרקין תחתונים שבו, שהוא פרק תחתון דנצח ופרק תחתון דהוד דעתיק, אלו נכנסים יותר למטה ועומדים בגבול עולם הבריאה אשר הוא למטה מעולם אצילות, ועומדין שם בבחי' דדי בהמה כנ"ל באורך³⁶⁵²³² (ואפשר לומר כי לא היה כך אלא קודם תיקון אצילות כנזכר כאן, ואחר התיקון לא הוצרך זה, וחזר עתיק לאסוף רגליו למעלה בהשוואה א' עם רגלי א"א)²³³³⁶⁶.

הג"ה וז"ס שארז"ל (עוקצים פ"ג מ"ב) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. והענין כי א"א הוא בחי' הכתר של כללות עולם האצילות כנודע. והנה א"א זה יש בו תר"ך אורות כמנין כתר כמ"ש בס' הבהיר³⁶⁷. והנה צדיק עליון הוא ז"א ולוקח מחצית הכתר שהוא מלביש לא"א מהחציו ולמטה³⁶⁸, והנה מחצית הכתר הוא ש"י, ואלו הם ש"י עולמות שהוא הצדיק שהוא ז"א, עיין פ' תרומה (דף קסו ע"ב³⁶⁹) במאמר זה שביארנו שם²³⁴.

שער יז פרק ב מ"ת²³⁵

²³⁶ונבאר עתה בחי' זמן העיבור של זו"נ איך היה. וכבר נת"ל (שער עתיק פרק א') כי נעשו מב' בחי' שהם ז"ת דמ"ה וז"ת דב"ן, זולת הכתרים הז'³⁷⁰²³⁷. ונבאר סוד העיבור, ונאמר, כי הנה אחר שנתקנו או"א נשאר עתה בחי' ז' מלכים שמתו ועדיין היו בלי תיקון, ואמנם הם בחי' ז"ת דב"ן כנודע. גם אז היה עדיין א"א בלתי התלבשות מטבור ולמטה עד סיום רגליו, והיה מגולה מבלי לבוש²³⁸. וכדי לתקן הז' מלכים שמתו אשר מהם נעשה זו"נ הנ"ל, היה צריך שיהיה בסוד העיבור בתוך אמא. וז"ס²³⁹ העיבור, הנה תחלה אסף א"א את רגליו, ר"ל כי נה"י שלו שעדיין היו מגולין כנ"ל, נתעלו למעלה עד הג' אמצעית חג"ת דא"א עצמו המתלבשים תוך או"א מקודם זה כנ"ל (שער הולדות או"א וזו"ן פרק ה')³⁷¹. גם²⁴⁰ עתיק התחיל לאסוף ב' פרקין

³⁶⁵ עי' הערה 353.

³⁶⁶ עי' לעיל שער א פרק ד ד"ה והנה פעם אחרת והערה שלנו שם.

³⁶⁷ לא מצאתי בבהיר, אמנם עי' הקדו"ש צו ע"ד שמציין למסכת אצילות וכן בתפילת ר' נחוניא בן הקנה הנה אמרו שם כי הם תר"כ ארצין כמנין כתר והם תר"כ עמודי אור.

³⁶⁸ שער הכוונות - דרושי ראש השנה דרוש ו' ז"ל, דע כי הכתר יש בו תר"ך אורות כמנין כתר ונחלקים לחצאין חציין נשארין לעצמו וחציין ניתנין באו"א והם ש"י אורות קנ"ה אורות לאבא וקנ"ה לאימא וז"ס קנה חכמה קנה בינה כו'.

³⁶⁹ ז"ל הזהר, תלת מאה ועשר, ואלין אינון דקודשא בריך הוא מתקן תדיר לצדיקיא, ומאלין מתפשטין כמה וכמה אוצרי חמדה, וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון צדיקיא לעלמא אתי, ועל אלין כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש, ואוצרותיהם אמלא, ועל אלין כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'. י"ש, אלין תלת מאה ועשר עולמות, גניזין תחות עלמא דאתי, ע"כ, תרגום: שלש מאות ועשרה ואלו הם שמתקן הקדוש ברוך הוא תמיד לצדיקים ומאלה מתפשטים כמה וכמה אוצרות החמדה וכולם גנוזים כדי להתעדן מהם הצדיקים בעולם הבא ועל אלה כתוב להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא ועל אלה כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'. י"ש אלה שלש מאות ועשרה עולמות שגנוזים תחת העולם הבא.

וע"ש במאמרי רשב"י כא ע"ב וז"ל, ז"א מתחיל קומתו מן חצי הת"ת של א"א הנקרא כתר והוא ממש ממחצית גופו דאריך ולמטה והנה כתר הוא תר"ך ומחציתם הם י"ש וכיון שכל פרצוף אריך נקרא כתר, אם כן מה שלוקח ז"א ממנו שהיא מחציתו ממש כנז' הוא י"ש, ואלו הם סוד י"ש עולמות הנז' כאן, ולוקחם ז"א העומד תחות בינה כנודע. והנה היא נקראת כורסייא טמירא ואלו הי"ש עולמות הם בחכמה דז"א העומד תחות כרסיא טמירא שהיא אימא עלאה. וכבר ידעת כי החכמה נקראת יש מאין, רוצה לומר יש הנמשך מכתר הנקרא אין והם בחכמה מוח ימין דז"א, ע"כ. ויתכן שכוונת השעה"כ הנ"ל היא באמת באומרו או"א לאו"א דז"א שהרי או"א עצמם נכללים במזלין עי' אד"ז רפט ע"ב.

³⁷⁰ כלומר כל הט"ס פרטיים שבכל הז"ת דמ"ה וב"ן חוץ מהכתרים שבהם, כמ"ש בטנת"א א' במ"ב, והוא בתיקון, וכל השפע נכנס לעתיק, ומשם לכל הבחי' שמגיעים, ועי' נהר שלום כב ע"א, וסידור רש"ש מלך העולם בהורדת הטיפה.

³⁷¹ עי' שער מאמרי רשב"י נב ע"א: זעיר אפין היו בו שני עיבורים ויניקה אחת באמצעם וזה ענינם כי הזווג הראשון שהוא כדי להמציא את מציאותם העיקרי, הוכרח להיות על ידי אריך אפין עצמו לפי שמכחו נעשה ונאצל כל האצילות כי כולן לבושים אליו כנ"ל. אבל הזווג היה על ידי

מאיר העץ חלק ג'

האמצעים²⁴¹ שלו (על גבי)²⁴² ב' פרקין הראשונים דנו"ה שלו, והיו מלובשים ב"פ²⁴³ עליונים {פד ע"א} תוך ב"פ אמצעים²⁴⁴, אבל היסוד דעתיק אינו צריך לעלות כי הוא מסתיים למעלה בחזה דא"א²⁴⁵ ואח"כ הלבישו²⁴⁶ החסד והגבורה וחצי ת"ת העליון דאריך אנפין²⁴⁷ לאותן ב"פ אמצעים דנו"ה ואת היסוד דעתיק. ואח"כ הלבישו נו"ה דא"א לחו"ג שלו עצמו, וחצי ת"ת התחתון שבו הלביש את חצי העליון, והיסוד דא"א הלביש אח"כ את חצי ת"ת תתאה²⁴⁸ שבו, ועלתה העטרה²⁴⁹ אל יסוד שבו והלבישה את היסוד עצמו שבו. ואח"כ עלו חג"ת דז"א והלבישו לנו"ה ועטרת היסוד דא"א. ואחר כך עלו נה"י דז"א והלבישו לחג"ת דז"א עצמו. ואח"כ עלתה הנוק' ³⁷³, שהיא המל' ²⁵⁰, בסוד העטרה והלבישה את היסוד דז"א. ונמצא שעלו בחי' זו"ן למעלה. ונמצא ז"א כלול²⁵¹ ג' גו ג'³⁷⁴ שהם ו"ק שבו ג' כליל בג', ונרמז זה (פ' בשלח דף נ ע"א בתוספתא) ג' רוחין דכלילין בג' הוי שקיעין כו'. ונודע כי ז"א הוא בחי' רוח והמלכות נקראת אבן, וזהו אבנין שקיעין³⁷⁵ ²⁵², ודי בזה²⁵³ ³⁷⁶.

אבא ואימא לתת לו מוחין. ולכן נבאר תחילה ענין העיבור הראשון הנקרא בחינת תלת כלילן בתלת, איך היה על ידי זווג דאריך אנפין בבחי' זווג התחתון של היסוד שבו הכולל זכר ונקבה בסוד צד ימין וצד שמאל כנ"ל. והיה באופן זה כי הנצח וההוד ויסוד דא"א שהיו למטה משיעור קומת אבא ואימא, נתעלו למעלה בתוך חג"ת דאבא ואימא ולא בתוך חג"ת דא"א עצמו, כי הרי החג"ת דאריך נתעלו והיו בבחי' מוחין דא"א כנ"ל, אבל נתעלו נצח הוד יסוד בתוך חג"ת דאבא ואימא, ונמצאים אז היותם בבחינת תלת כלילן בתלת, כי נכללו תלת נה"י, תוך תלת חג"ת דאבא ואימא. וזהו סוד מ"ש ב' בשלח דף נ' ע"א בההיא תוספתא תלת רוחין דהוו כלילן בתלת הוי שקיעין כו' ושם ביארתי במקומו וע"ש. ונמצא כי נצח הוד יסוד דאריך אפין הם סוד תלת טיפין דסגול שמהם נעשה אדם תתאה שהוא הזעיר אפין כמ"ש בתיקונין תיקון ס"ט דק"ח וע"ש. והנה צריך לבאר היטב ענין העליה הזו והוא כי הנה חצי התחתון עלה ונכלל עם חצי העליון של הת"ת דא"א עצמו שבתוך או"א כנ"ל. ועלה הנצח דאריך ונכלל בחסד דאבא ועלה הוד ונכלל בגבורה דאימא ועלה היסוד דאריך ונחלק לשנים חציו הימני נכלל בתוך יסוד דאבא וחציו השמאלי נכלל ביסוד דאימא ואז נזדווג יסוד דאריך מיניה וביה ימין בשמאלי. וגם נזדווגו אבא באימא ושימש חצי יסוד הימני דאריך ביסוד דאבא בסוד מים זכרים. וחציו השמאלי ביסוד דאימא בסוד מיין נוקבין.

³⁷² מאחר שהוא במקום הפרקין העליונים של הנה"י דע"י.

³⁷³ עי' דע"ה ח"ב ו ע"ד שלומד דברי האר"י כאשר הוא מזכיר המלכות במלכין קדמאין כוונתו

לכל הח' מלכים שבדברי הימים.

³⁷⁴ כלומר בעיבור וזה אחרי טיפה ולפני ו"ק שלם (כללים ח"א סו ע"ג), וזה היפך הרגיל, שג'

תוך ג' היא במקום הנה"י ולא במקום החג"ת

³⁷⁵ ז"ל הזהר: ויסע מלאך האלהים וגו' (מתניתין) עד לא (ס"א אשתקע) אשתכח אורא דכיא

ולא נהיר אבנין נקיבן הוו סתימאן תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען ומיין סתימן תחות נוקבי בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו אינון אבנין (ס"א דרין) בתר שבעין ותרין דרגין (וכן תלת זמנין) אתבקעו ואתנקיבו אבני תחות צרורא (דהוה חקיק) דהוו חקיקין ואתכנפו דרגין ואתעבידו כנופיא חדא (ס"א אתפלג ואתעבידו כנופיא חד) לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין פלגותא מיא אגלידו ופלגותא אשתקעו אלין סליקו ואלין נחתו מהכא שרא עלמא לאתפלגא צרורא אחרא (נ"א חדא) אית לעילא (לעילא) והוא גליפא בע"ב חתימן דגושפנקא תקיפא ובהו שקיען גלגלוי דימא כד נטלין אתפלגו לארבע זויין פלגו חדא סליק ופלגו חדא נחית פלגו חדא לסטר צפון ופלגו חדא לסטר דרום כד מתחברן כחדא גומרין דלהטיין קיימיין בלהט שנא דחרבא דמתהפכא:

תרגום: ויסע מלאך האלהים וגו' (משנה) טרם (שנשקע) שנמצא אור טהור ולא מאירים האבנים הנקובות היו סתומות שלש רוחות שכלולות בשלש היו שקועות ומים סתומים תחת הנקבים בשבעים ושתים אותיות חזרו למקומם אותם אבנים (דורות). אחר שבעים ושתים דרגות וכן שלש פעמים התבקעו וננקבו האבנים תחת צרור שהיה חקוק והתכנסו הדרגות ונעשו כנוס אחד (נחלק ונעשו כנוס אחד). אחר כך התחלקו ונעשו שתי דרגות חצי מים קפאו וחצי שקעו אלה עלו ואלה ירדו מכאן התחיל העולם להתחלק. צרור אחר (אחד) יש למעלה (למעלה) והוא חקוק בשבעים ושתים חותמות של חותמת תקיפה ובהם שקועים גלי הים כשנוסעים נחלקים לארבע זויות מחצית אחת עולה ומחצית שניה יורדת מחצית אחת לצד צפון ומחצית אחת לצד דרום כשמתחברים כאחד גחלים שלוהטים קיימים בלהט שנינות החרב המתהפכת.

עי' שם בהגהות מהרח"ו שהאורא היא יסוד אבא והאבנין נקיבין שמוזכר כאן הוא גבורות

דאימא ונראה עומק כוונתו היא ליסוד דאמא.

ועי' שער מאמרי רשב"י יז ע"ד ז"ל, כבר הודעתך כי נצח הוד יסוד דז"א נעשו שלשה מוחין בנוקביה [כלומר ב' דז"א] ושלשה מוחין דזעיר אפין נעשו מנצח הוד יסוד דאימא, וכמו שהיסוד דזעיר אפין נקרא אמא דכיא [נדצ"ל אמא דכיא, עי' אד"ר קמב ע"א], כך נקודת ציון של הבינה

מאיר העץ חלק ג'

ועתה יתבאר איך נתלבשו גם הם תוך או"א, והוא, כי אחר כל הנ"ל הלבשו או"א ויש"ס ותבונה את כל הבחי' הנ"ל, כי כבר נת"ל שאורך אלו הד' פרצופים הם כשיעור אורך הנ"ל, שהם חג"ת דא"א. נמצא כי או"א נשארו כמו שהיו בראשונה תמיד²⁵⁴, לפי שהם קצרי קומה³⁷⁷ כנ"ל. אבל עתיק וא"א שהם ארוכים, הוצרכו לעלות קצוותם התחתון ולכלול אותן בקצוות העליון, והנה גם זו"ן היו יכולים לישראל שם כמו שהוא ולא להלביש קצוותם התחתון בעליון, כי אורך הו"ק אינם כ"כ גדולים, וא"כ למה הוצרכו לכלול ולהיות בחי' ג' כליל בג'. ואמנם תשובת שאלה זו {פד ע"ב} נתבאר באריכות³⁷⁸, כי הכוונה היתה לקבצם ולקשרם יחד²⁵⁵, שיהיו רה"י באחדות, ולא ר"ה דרך פירוד, כי זו היתה סבת מיתת המלכים בראשונה³⁷⁹²⁵⁶. ובזה נמצא כי זו"ן הם עומדין באמצע בין נה"י דא"א ובין פנימיות או"א³⁸⁰, ואז היו שם בתוך פנימיות או"א בסוד עיבור כדרך הולד הניתן במעי אמו.

ואין תימה בזה אם או"א שהם יותר עליונים ורוחניים מלבישין לזו"ן בתוך מעיהם ופנימיותן, כי כן צריך לצורך העיבור בהכרח. ועוד, כפי האמת אין זה חציצה והפסק בין א"א לאו"א, לפי שזו"ן²⁵⁷ הוא קטן מאד בערכם³⁸¹, ובפרט עתה שאין לו י"ס רק ו"ק בלבד, ואפילו

נקראת אוריא דכיא [עי' הגהות מהרח"ו שזה יסוד אבא – אם כן נראה שכוונתו בדכיא כאן לא לעצם היסוד אלא לתוספת מוחין שנוסף בזיווג וכן הוא למעלה באשא דכיא [וכן הוא בשער נקודות פרק ד' וכן שער דרושי הצלם פרק ב' בכללי החו"ג אות יז] וצ"ע], והיא בחינת היסוד שבה, ולשון אוריא דכיא זה תמצאהו פעמים הרבה בס' הזוהר בשתי האדרות. וכאשר נקודת ציון שהיא היסוד של הבינה נכנסת ומתלבשת ונשקעת תוך גולגלתא דז"א, אז נעשה לזעיר אפין בחינת הדעת וזכור כלל זה. וזמ"ש 'עד לא אשתקע אוריא דכיא', כלומר טרם שנכנסו נה"י דאימא להיותם בבחינת מוחין ברישא דזעיר אפין, להאיר שם, אשר אז נכנסה גם כן אוריא דכיא דאימא גו רישא דז"א ונשקעה בתוכו. יאמר כי טרם היות הדבר הזה היה עדין הזעיר אפין בגו מעהא דאימא כי בהיות זעיר אפין בסוד העיבור. ולכן אבנין נקיבין הוו סתימאן כלו' כי בהיות זעיר בסוד העיבור גם נוקביה הנקראת מלכות היתה שם עמו גם כן [באומרו נוקביה כוונתו לנוק' דז"א כפרצוף בפני עצמה כדמוכח מריש הקטע וכן משעה"ק], ע"כ.

³⁷⁶ צורה זו של נה"י עולים לחג"ת היא דוגמת מש"כ בגמ' נדה ל ע"ב שראשו של תיקון בין ברכיו (פת"ש ז"א ג')

³⁷⁷ מציאותם של או"א הם מהגרון עד הטבור, אבל עי' לש"ו (כללים ח"ב קכה ע"ב) שעכ"ז אורם מתפשט למטה מהטבור, וכן עי' כללים ח"ב סח ע"ג שם נתבאר שנה"י דאו"א [נדצ"ל שם שהארת נה"י דאו"א] מתפשטים בכל קומת זו"ן, וכל התלבשות ז"א על נה"י דאו"א הוא דרך נה"י דאו"א (עי' שעה"כ לג ע"ב), ועי' לעיל [אין כוונתו שנה"י דאו"ק גופיה הוא שמתלבש באצילות, ענין התלבשות הוא רק בטפה הזרעית הנמשכת מהנה"י דעליון [עי' לקמן שער כג סוף פרק ד'] הרי הם חלקי הפרצוף העליון הכלולים בטיפה הזרעית ונעשית בתחתון לעצם מעצמיו (אע"ג שטיפה נמשכת מכל הקומה, אמנם עיקר גילוייה והתהוותה נגמרת בנה"י). והנה באמת לאמיתה אין התלבשות של ספירות עצמות א"ק בתוך ספירות האצילות כלל (וכן הוא בכל התלבשות של כל עליון בתחתון) וכל עולם ועולם עומד בפני עצמו הן בעיגוליו והן ביושר שלו (חוץ מעיגולי א"ק הסובבים את כל העולמות) (ביאורים ח"א טז ע"ב וע"ג). ועי' לעיל הערה 72.

³⁷⁸ עי' שער העיבורים פרק ב'.

³⁷⁹ עי' לעיל שבירה ב' והערה שם [עולם הנקודות הוא שיעור ששיערה המחשבה עליונה בבחי' הקלקולים אשר נמצאו בהם על ידי הסט"א, הנמצא בסיום הקדושה וגורם הפסד לשליטת הקדושה, וכן להפסד ולקלקול של שיבוש הסדרים, שכן הספירות אינן פונות לתכלית אחת משותפת אלא כל אחד מהם הוא נפרד בפני עצמו, משא"כ בתיקון כולם מסודרים בהיקף שלם באופן שכל א' מהם תלוי בחברו וכ"א מתלבש אחד בחברו (פת"ש שבירה יג).

[הערת המלבה"ד: צ"ע על איזה זמן מדבר רבינו, אם בשעה שהכלים קיימים ללא אורות, הדבר לכאורה קשה, שכן אם עדיין לא נכנסו אורות לכלים איך יהיה להם קיום וממילא לא יתכן שיהיה לנקודות שם עולם, ואם המדובר הוא בזמן שהאורות בתוכם, אף זה לא יתכן, כי לעולם אין האורות והכלים מצויים יחדיו, שכן מיד כאשר נכנסים האורות נשברים הכלים מרוב גודלם, ועי' לקמן שער יז פרק ב'. וז"ל שעה"ק לב ע"ד, גם זו"ן הם קצרי הקומה והיו יכולים לעמוד שם כמו שהם ז' מלכים זה למעלה מזה, ע"כ. וכן עי' אד"ר קכז ע"ב: תניא אמר ר"ש לחבריאי עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא. משמע שזהו הקיום שלנו עכשיו. ועי' לקמן הערה Error! .[Bookmark not defined].

³⁸⁰ זה איננו עיבור אלא תחילת עליית מ"ן לגרום זיווג בין או"א
³⁸¹ עי' נוסחאות שיש גירסאות ז"א ויש זו"ן והרי לעיל כתוב זו"ן ולמה הוא רק מתייחס לז"א ונראה שנוק' בטל לז"א ולכן לא שייך לפרשה פה.

מאיר העץ חלק ג'

אלו הו"ק אינן מתפשטין רק ג' כליל בג' כנ"ל. נמצא שמקום ומצב ומעמד הז"א אינו רק בחצי ת"ת התחתון²⁵⁸ דאמא אשר שם מקום הריון ועיבור הולד, אבל בכל שאר הפרצוף אין שום הפסק בין או"א לא"א, ואין זו נקרא חציצה והפסק. והנה ע"י כל הכללות והתלבשות הנ"ל, נמצא שעתה יש אורות רבים וכפולים בתוך או"א, וא"כ אע"פ שהיה הז"א נתון בתוכם, והיה מפסיק בינם לבין א"א, אין זה מעלה ומוריד²⁵⁹.

נמצא עתה, כי נצח וחסד וחצי ת"ת וחצי יסוד וחצי מל²⁶⁰ של ז"א³⁸² נתונים מצד ימין בתוך אבא, וחצי האחר נתונים בצד שמאל תוך אמא. אמנם, אח"כ כולם מתקבצין במעוי דאמא, ואבא נותן המחצה שלו במעוי דאמא, כי שם הוא מקום העיבור האמיתי וכמ"ש בע"ה. ונחזור לענין כי הנה מכח עליית כל האורות הנ"ל וכללותן למעלה, וכן מכח עליית ב' פרקין האמצעיים דנו"ה דעתיק למעלה בב' פרקין קדמאין, נוסף שם אור גדול ועצום, ואין בו כח {פד ע"ג} ביסוד דעתיק לסבלו, כי הוא צר מאד. ואז נבקע ונסדק מלמעלה למטה לארכו ויצא האור לחוץ, ואז חכמה ויש"ס העומדין בימין מתחברים ונעשו פרצוף אחד בלבד, וכן אמא ותבונה שבצד שמאל נעשו פרצוף אחד לבד³⁸³. כי עתה אורות היסוד שוין בענין גילוי בהשוואה א', ואין עתה כסוי וגלוי הגורם חילוק פרצופים. ועתה אין שם רק ב' פרצופים לבד, אחד מאבא ואחד מאמא, ושיעורם למעלה, מן הגרון עד למטה בטבורא דא"א. וזכור הקדמה זו כי בכל פעם שרוצין או"א להזדווג לצורך מוחין לז"א³⁸⁴, נעשה הכל פרצוף אחד³⁸⁵ לבד לאבא ויש"ס, ופרצוף אחד לבונה ותבונה, וזכור זה³⁸⁶ לכל המקומות שתצטרך להקדמה זו.

³⁸² כלומר המלכות של הז"מ עי' לעיל 252.

³⁸³ עי' שער יד פרקים א וב, שכל החילוק בין אבא ליש"ס מחמת שינוי קבלת מיסוד עתיק. עי' שעה"ק צה ע"ב: גם תבין משם כי זווגא שלים דא"א. ע"י הכללות בישראל סבא ותבונה בפרצוף א', אינו אחר החרבן, רק זווג חיות העולמות. וממנו אנו ממשכים מוחין גדולות בק"ש, וגם בעמידה לזו"ן דאצילות. ולאבא דבריאה, אבל זווג תחתון דישראל סבא ותבונה לבדם למטה, אז אינו רק לתת מוחין דיניקה לזו"ן דאצילות ומוחין דיניקה לאבא דבריאה. ומוחין דגדלות, לאימא וזו"ן דבריאה.

³⁸⁴ עי' שער המוחין פרק ג שמשמע שכך הוא בכל זיווג להולדת ז"א ול"ד למוחין שלו.

³⁸⁵ וכל זה הוא הן לצורך הגדלות ראשון [שהרי כאן איננו מדבר במוחין אלא בז"א עצמו עי' הערה. **Error! Bookmark not defined.**] והן לצורך הגדלות שני כמבואר בשעה"כ פסח דף פ ע"ג וע"ד וכמ"ש בדעה ח"ב [דרוש ד'] ענף כג סימן ו' ז' (לש"ו), כלומר שיוורדים או"א לתוך יסודות עי' לעיל שער או"א פרק ד' רק שיש לחלק ביניהם אם נכללו בא"א (ביאורים ח"א מו ע"ג). וזה תמצית לשונו בדעה: דרוש ד ענף כג סימן ו

התיקון האמיתי שהיה ראוי לאדם הראשון הוא, שהיה צריך לכוון כוונות ולייחד יחודים בשמות וביחודים אשר שייכים לגדלות שני דז"א, הרי הוא ייחוד האורות והמוחין דז"א אשר מאבא בז"א, ולהמשיכם בו. שכן שורש מוחין דאבא הוא ברישא תניינא דא"א, הרי הוא האור הגנוז, וכאשר מתלבשים הנה"י דאבא בז"א להמשיך בו מוחין הבאים מאבא, אזי נשלם כתר דז"א ברישא תניינא שבו, ונתעלה עד החזה דאימא. והיה צריך שיומשך התיקון הזה מלמעלה למטה ע"ד שיהיה לעתיד לבוא (שכן בתחילה נתגלתה המציאות בחיצוניות קודם, שהרי הצמצום קודם לקו והגוף קודם לנשמה וכו'), וכן היה ראוי לאדה"ר לעשות ג"כ, והיינו לעורר למעלה באור הגנוז אשר בכללות הרישא תניינא דא"א, הרי הוא גלגלתא ואוירא, אשר הוא שורש אבא שיתפשט ויתגלה באבא בכל צורכו, שיושלם ז"א בכללות הרישא תניינא שבו ובגילוי דאור הגנוז, ואז היה מתעלה ומתגדל ממילא עד החזה דאימא. שכן התלבשות אבא בז"א הוא לעולם ע"י אימא, והמוחין נולדו מכללות שניהם. ולאחר שנולדו חוזרים ומתחלקים או"א עילאין ויש"ס"ת. והנה כמות אימא הכללית הוא כנגד חציו התחתון של אבא הכללי. וא"כ נמצא, שכאשר מתפשט השליש התחתון דת"ת דאבא הכללי להיות גם הוא לכתר דז"א, והתפשטותו היא ע"י הת"ת דאימא הכללי, הרי שמתפשט בו ע"י מת"ת דאימא ב' שלישים (שליש של אמא ושליש של אבא), ושניהם הם בת"ת דאימא מהחזה שבה ולמטה.

והגם שאותו השליש האמצעי דת"ת דאימא שמהחזה עד הטבור שבה נעשה כלי לשליש התחתון דת"ת דאבא עם אור הכתר דז"א שמאבא וכנ"ל. עכ"ז הנה הוא אינו נקרא כלי ממש, ר"ל שאינו יורד ממדרגתו שהוא מדרגת השליש האמצעי דת"ת דאימא למדרגת ז"א, אלא שז"א משתמש בו לקבל דרכו את אור הכתר שלו שמצד אבא, ונתעלה הז"א ע"י ג"כ הרבה במה שמתמש בשליש האמצעי דת"ת דאימא ג"כ.

וביתר ביאור, הנה"י המה לבר מגופא, שכן הם בכל עליון רק לצורך התחתון ממנו, אמנם למעלה מהטבור הוא מהחג"ת, והמה מעיקר הפרצוף העליון עצמו. וכמו כן הכתר העיקרי דכל תחתון מתלבש רק מהטבור ולמטה דהעליון ממנו. וא"כ, הרי בעניינינו, שע"י הכתר דז"א שמצד אבא (דהיינו מהטבור ולמטה שבו) נתעלה ז"א עד החזה דאימא, והשליש האמצעי דת"ת דאימא

מאיר העץ חלק ג'

שער יז פרק ג מ"ב²⁶¹

נהיה לבחי' כלי אליו, לקבל על ידו את הכתר הנ"ל, הנה אין השליש אמצעי דת"ת דאימא מצטמצם ע"ז להיעשות לכלי דז"א, שכן דבר זה לא יתכן, שכן הכלל הוא שלמעלה מהטבור הוא השייך לעליון עצמו, והוא עומד לעולם בעיקר מדרגת העליון. אך מה שעלה ז"א ע"י הכתר דמצד אבא עד החזה דאימא, הוא באמת עילוי בשבילו, שכן נתעלה ועלה בכל השליש האמצעי שבה, והשתמש בו כדי לקבל על ידו את אור הכתר דמצד אבא אשר בשליש התחתון דת"ת דאבא, שהוא מהטבור שבו ולמטה המלוּבש בשליש האמצעי דת"ת דאימא.

דרוש ד ענף כג סימן ז

מעיקרא ראוי היה שאדה"ר יעורר למעלה באוירא עילאה (אשר שם נמצא האור הגנוז) ע"מ לייחד את ז"ן פב"פ גם במקומם שלמטה. וזאת, על ידי יחודים בכוונות ושמות השייכים למוחין דגדלות שני ולז"ן, ובכך היה נשלם כראוי. וכאשר היה נתקן ז"א באור הכתר דמצד אבא ע"י אור אוירא עילאה רזא דמתקלא המתגלה ונמשך בו, הרי שהיה מתעלה אור הדעת ומאיר בכל תיקונו. וקשה לכאורה, שכן לפי דברינו תיקוני אור הדעת ועלייתו תלויים דווקא באור הכתר והמוחין דמצד אבא, אמנם כל התועליות הנז' לעיל סימן א', וכן כל הפגמים שנתבארו לעיל סי' ד' ה' נעשו ע"י אור הכתר דמצד אימא בלבד (קודם שפגם אדם הראשון ע"י הגדלת הכלי) וצ"ע, מ"ט לא נעשו גם מצד אבא.

אמנם טעם הדבר הוא שגם אור הכתר והמוחין אשר מצד אימא נמשך ע"י השתתפות של אבא. שכן בכל זיווג אשר לצורך המוחין, הן במוחין דגדלות ראשון והן במוחין דגדלות שני, נכלל אבא באימא ונעשו שניהם לפרצוף אחד. וא"כ הרי שמשותפים האורות זב"ז גם במוחין דגדלות ראשון. והגם שד"ז פשוט הוא, שכן אם לא כן הרי שאין נמשך מאבא כי אם מחלק החיצוניות שבו. אמנם עכ"ז, הנה הוא משתתף ג"כ עכ"פ, ולכן יש כח ויכולת גם לאור הכתר דאימא לתקן באור הדעת ולהעלותו למעלה, ולגרום בו ג"כ את כל התועליות שנתבארו לעיל סי' א'.

וזהו ג"כ ביאור מ"ש שבחי' נשמה שהוא מבינה אימא (וממילא בסוד שם ס"ג) הוא הויה דידו"ן, אע"ג שהשם ע"ב הוא רק בסוד נשמה לנשמה, הרי הוא החיה, והוא מחכמה אבא. אמנם לפי הנ"ל יתבאר, שהרי גם הנשמה נולדה רק לאחר שנכללו אר"א עילאין זב"ז, והיינו התכללות דשם ע"ב בס"ג, דהיינו אר"א בישסר"ת.

ובדברינו הללו יהיה ניחא ג"כ מה שאמרנו לעיל סי' ד' בענין הפגם דאדה"ר, שהגדיל את כלי הכתר דז"א עד החזה דאימא, עד אשר נהיה לכלי גדול ואור ממועט, שכן אז לא היה לו עדיין אלא המוחין דגדלות ראשון בלבד, וכל אור הכתר שלו היה רק בשליש התחתון דת"ת דאימא, הרי הוא מהטבור שבה ולמטה. וכאשר הגדיל את הכלי והמשיכו מהחזה שבה ולמטה, הרי הוא ב' שלישים תחתונים דת"ת, הרי שנעשה הכתר שלו כלי גדול ואור ממועט, ותשש כחו ע"ז הרבה וכנ"ל שם. ומאחר שאי אפשר שיתוסף שום אור מהעליון בתחתון אם לא שיקבל העליון את התוספת הזו מלמעלה למעלה עד א"ס ית"ש, ממילא אי אפשר שיומשך האור דשליש האמצעי דת"ת דאימא בז"א בבחי' כתר אליו אלא ע"י מוחין דאבא דוקא וכנ"ל סי' ו'. אמנם בלי המוחין דאבא אין כח לאימא להתייחד עם ז"א אלא מהטבור ולמטה שבה בלבד, שכן רק זה הוא שניתן בה מלמעלה, ועל זה נתייסדו הנה"י שבה, שהם בכל עליון לצורך התחתון. והוא מה שנודע שהם לבר מגופא וכנ"ל.

אמנם צ"ע, מאחר שבאור השליש האמצעי דת"ת שבה לא יכלה אימא להתייחד בו בלי המוחין דאבא, א"כ איך יכול היה הכלי דהשליש האמצעי להמשיך בו, וק"ו שלא יכול היה להפריד את האור מהכלי. והנה בהיותן אר"א לפרצוף אחד, כל התבונה לא היתה כי אם רק בחי' נה"י דכללות שניהם, ובעת הלידה עולים כל האורות דנה"י עצמן למעלה. ולאחר שנולדו המוחין, מתחלקים אימא עילאה ותבונה לשני פרצופים נפרדים, והמוחין ניתנים בז"א ע"י נה"י דתבונה, הרי הוא מהטבור שבה ולמטה. הרי לנו, שכבר הורגלו האורות דתבונה כולה להסתלק מן הגוף והכלי שלה לצורך הז"א, שהרי נסתלקו ועלו למעלה בעת הלידה כנז', ונעשה אז כל הגוף והכלי דתבונה ריקן מאור לצורך לידת המוחין דז"א. ממילא יתיישב איך היה אפשר לאדה"ר להגדיל את כלי הכתר דז"א מן החזה דתבונה ולמטה, ולהפריד בה ע"ז את האור מן הכלי שלה, שהרי כבר נתייסד כ"ז בתבונה מאז ומקדם, לסלק האור שבה לצורך ז"א, ולהיות כל הגוף שלה שימוש לצורכו. לכן לא נחשב הדבר לאדה"ר לפגם כ"כ מה שגרם גריעותא בזה לתבונה לסלק את האור מהשליש האמצעי דת"ת שבה ולהפריד את האור מן הכלי כנז', אלא עיקר הפגם הוא רק מה שגרם לז"א עצמו ע"י הגדלת כלי הכתר שלו, שנעשה בכלי גדול ואור ממועט וע"ז תשש כחו.

³⁸⁶ אמנם תיכף אחר שנולדו המוחין הם חוזרים ומתחלקים ונעשו בינה ותבונה לשני פרצופים ואינו מתלבש בז"א רק הנה"י דתבונה וע"י דרושי הצלם דרוש ח' (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

ז"א³⁸⁷ בירר ו"ק דמ"ה ונעשים דכורא, ובירר מן ב"ן ו"ק זולתי הכתרים והיא מל' שב"ו³⁸⁸. ונוק' ביררה הז'³⁸⁹ דמ"ה והז' דב"ן זולת הכתר. והמוחין שלהם³⁹⁰, הם ב' בחי' { פד ע"ד } נה"י דאו"א, ואבא הזריע ד' מוחין משלו משם מ"ה, ואמא הזריע ד' מוחין משלה משם ב"ן³⁹¹. ואח"כ נתחלפו באופן זה, חכמה דמ"ה וחכמה דב"ן הם חו"ב דצלם דאבא³⁹², בינה דמ"ה ובינה דב"ן הם חו"ב דצלם דאימא, וחסדים דמ"ה וחסדים דב"ן הם דעת הכולל חו"ג דצלם דאבא, וגבורה דמ"ה וגבורה דב"ן הם דעת הכולל חו"ג דצלם דאמא. והטעם כדי שיהיה צלם דאבא חו"ב זכר ונוק' מ"ה וב"ן, וכן הצלם דאמא חו"ב זכר ונוק' מ"ה וב"ן, וכן חו"ג דצלם דאבא זכר ונוקבא מ"ה וב"ן, וכן חו"ג דצלם דאמא זכר ונוקבא מ"ה וב"ן, דאל"כ איך יזדווגו³⁹³ זכר (עם)²⁶² זכר ונוק' עם נוק' והבן זה.

נמצא, כי כיון שז"א מלביש לבדו לכל נה"י דא"א אשר שם החו"ג דימין ושמאל³⁹⁴, ע"כ לקח הז"א לבדו חו"ג חו"ב דמ"ה וב"ן בזכר³⁹⁵. ועד"ז בנקבה, כי היא מלבישת לז"א המלביש את ב' צדדי א"א, באופן כי אין בכל הי"ס³⁹⁶ מי שיהיה בו מ"ה וב"ן בזכר ומ"ה וב"ן בנוק' כי אם זו"ן לטעם הנ"ל³⁹⁷. ועוד טעם אחר עם הנ"ל, כי בכל בחי' דעתיק וא"א ואו"א³⁹⁸ { פה ע"א } נתוסף בו שינוי א' בענין הזכר ונקבה שבהם³⁹⁹, וע"כ השינוי שנתוסף בזו"ן הוא זה,

³⁸⁷ במקור באדם ישר הרב מונה איך עתיק בירר ממ"ה וב"ן וכן א"א וכן אבא ועכשיו מדבר על

ז"א.

³⁸⁸ כל זה בנוי על דברי הרב בטנת"א א' במ"ב.

³⁸⁹ השביעית.

³⁹⁰ של הזו"ן.

³⁹¹ עי' שעה"כ תפילין ו: כבר ידעת כי זווג או"א הוא לצורך זו"ן לתת להם מוחין והנה המוחין הם חו"ב וחו"ג [הן מצד אבא והן מצד אמא, עי' דרושי ציצית ג] הנקרא תרין עטרין אמנם חו"ב הם לצורך ז"א שהוא זכר ונודע כי כשהאשה יולדת זכר היא מזרעת תחילה א"כ נמצא שאימא הזריעה תחילה טיפת המוח הנק' בינה ואח"כ נתן בה אבא טיפת מוח הנקרא חכמה וכבר נודע שהנכנס ראשון יוצא אחרון וע"כ בתחיל' נולד חכמה שהיא פ' קדש לי ואח"כ נולדה הבינה שהיא פ' והיה כי יביאך אבל תרין עיטרין שהם חו"ג הם לצורך נוק' דז"א והנה היולדת נקבה הוא מזריע תחילה וא"כ נמצא שאבא הזריע תחילה וכשבא זמן הלידה נולדה הנקבה תחלה שהיא גבו' פ' והיה אם שמוע ואח"כ נולד הזכר שהוא החסד פ' שמע ואלו הם התפילין כסברת ר"ת ז"ל והסיבה היא זו כאמור:

³⁹² עי' שער כה פרק ב אות יח, ועיי"ש אות יד שמשמע שזה מוחין הבאים מאבא { וכן משמע

מדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ו' וז' }, וצלם דאמא הם מוחין שבאים מאימא

עי' שער כו פרק א שהצלם הוא הלבוש לחו"ב חו"ג דאו"א המתלבשים בז"א.

³⁹³ עי' טעם עוד ביאורים במול"מ פרק ד' אות כו ע"ש אות כג (לש"ו), זה תמצית לשונו של

אות כג: קבלת כל א' משורשו הוא רק בעת שהם בהכלים שלהם, או כאשר שעולים למ"ן כל א' בפנ"ע. אבל כאשר שעולים למ"ן ביחודם זה עם זה, אז נכללים שניהם זב"ז בעת קבלת כל א', ונכללת היא בו לקבל משורשו ג"כ בעת שמקבל הוא, ואח"כ נכלל הוא בה לקבל משורשה ג"כ בעת שמקבלת היא, כי בעת שאינם בהכלים ומתייחדים שניהם ועולים למעלה, אז נעשים שניהם לחד ממש, ונכללים זב"ז בעת קבלת כל א', ומקבלים שניהם משורש אחד, כי נכללת היא בו בעת שמקבל הוא, ונכלל הוא בה בעת שמקבלת היא.

וזה תמצית לשונו אותו כו: נעשה כ"ז בהם רק אחר שעלו למעלה לקבל השפע אשר לצורך זווג להוליד נשמות חדשות, והרי צריך הוא להיות לו כח להוליד נקבות ג"כ, וכן היא צריכה לקבל כח להוליד זכרים ג"כ, ולכן מקבלים שניהם עתה משורש אחר, היא משורשו והוא משורשה וכנז', ועיי"ז יש לשניהם כח להוליד זו"ן. משא"כ כל זמן שעומדים למטה בהכלי ואינם מקבלים אז רק שפע החיות לבד, הנה אז מקבל כל א' רק משורשו המיוחד אליו לבד.

היינו זיווג בין מ"ה דמ"ה עם מ"ה דב"ן.

³⁹⁴ שם בחי' הימין ושמאל נחלקים לב' צדדים נפרדים והם חסד וגבורה.

³⁹⁵ כלומר כלול בו מ"ה וב"ן דו, שהרי הוא מלביש לכל הא"א מב' צדדים.

³⁹⁶ קצת קשה הלשון, ונדצ"ל ה' פרצופים, ובאומרו מ,ה וב"ן כוונתו לב' צדדים דא"א שהרי

כל פרצוף יש בו מ"ה וב"ן.

³⁹⁷ צ"ע גדול, אם כל זה עד הנסירה, שאז הוא מעביר כל הגבורות אליה, והיא נותנת לו

החסדים שלה, ואז איהו בנצח ואיהי בהוד, אבל זה רק סברת בטן.

³⁹⁸ כלומר ברדתם מדרגה לדרגה

³⁹⁹ שבעתיק זה פנים ואחור, ובא"א ימין, ושמאל, ובא"א הם ב' בחי'.

מאיר העץ חלק ג'

כי כל אחד משניהן כלול ממ"ה וב"ן. ועוד טעם אחר כי למעלה אין ניכר רק זכר לבד והנוק' כלולה בו, וע"כ המוח של הזכר מ"ה לבדו, ושל נוק' ב"ן לבדו⁴⁰⁰. אך או"א זכר ונקבה גמורים, בפרצופים גמורים נפרדין, וכל א' צריך לתת מחלקו לכל אחד מבניו, לבן ולבת, וע"כ הבן שהוא ז"א יורש או"א, ולקח מ"ה וב"ן, ונקבה יורשת או"א, בסוד (בראשית ב כב) ויבן ה' אלהים את הצלע, ולקחה מ"ה וב"ן⁴⁰¹.

ועיין פ' פקודי (דף רכא⁴⁰²²⁶³) ונשא (דף קכח ע"א⁴⁰³), ותבין איך הז' מלכים הם זו"ן דב"ן, ואח"כ יצאו ז' מלכים אחרים דמ"ה והם זו"נ דמ"ה, ונקרא הדר, שהוא ז"א דמ"ה, שהם ו'

⁴⁰⁰ הרב לא עזר לי לפעם הראשונה@@@@@ע"י מפרשים.

⁴⁰¹ בבנין הנוק' באטב"ח באחור ז"א.

⁴⁰² רנד ע"ב: תא חזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר למלכו חייבא כל חד נטיל חולקיה ברזא דקרבינין תרגום: בא וראה הנשמות של אלו להשלמת רוח הקודש שלהם עשר רוחות מלמטה כראוי וגופם נמסר למלכות הרשעה כל אחד נוטל חלקו בסוד הקרבנות.

על אף שהזהר לא מדבר על זה, אמנם יתכן שכונתו לדבריו על הזהר וז"ל המאמרי רשב"י לג ע"א: להבין המאמר הזה צריך ביאור רחב ובתחילה נבאר ענין אלו הניצוצין דזריק לשכ"ה עיבר מה עניינם ובתחילה צריך שתעיין במה שביארנו בפ' בא דל"ח ע"ב מס"ה בענין נער ונערה ואחר שתעיין הנז' נבאר עניינם יותר באריכות ובפרטות. דע כי טרם שנאצל עולם האצ' נאצלו בחי' ה"ס ההם בבחי' אחרת שאינה כן עתה והוא כי ה"ס דאצ' נאצלו הם לבדם זו ע"ג זו וזו למטה מזו וזו מקבלת שפע מזו וזו נותנת שפע לזו וז"ס פ' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום שהם אלו ה"ס שנאצלו בסדר הנז' ובאופן הנז' ואפ' ה"ק אשר הם מן החסד ועד היסוד לא היו מתקשרות ומתחברות בצורת פרצוף אדם אלא כל א' עומדת תחת חבירתה ומקבלת ממנה ולא היו בציוור קוים אשר נתבאר ענין הקוים ופירושים בדרוש אחד ארוך והנה כ"א מאלו ה"ס ודאי הוא שכל אחד מהם היתה כלולה מכל י"ס אבל הדבר היה בערבוב כאלו נמשיל לך משל א' שהיו כדרך המים והיין והחלב והשמן והדבש וכיוצא בזה מעורבים יחד ונתונים בכלי אחד והז' תחתונות היו בבחינת דינים והטעם הוא לפי שאי אפשר לקיום העולם ולהנהגתו זולתי הדינים וקליפות וכמ"ש במשנה להפרע מן הרשעים כו' ולתת שכר טוב לצדיקים ואמנם היה הדין למטה בז"ת אלא שהיה הכל מעורב יחד כנז' ולהיות כן שלא היה בהם ב"ס שום תיקון כלל לכן כאשר היה אור הא"ס יורד ובוקע בתוכם מלמעלה למטה היה האור יורד מכתר לחכמה ומחכמה לבינה שהיא הספ' השלישית אבל בהתפשט האור ההוא העליון אשר הוא סוד רחמים גמורים וחסד גמור ובהגיעו אל הז"ת אשר הם דינים כנז' ומהם הדינין מתערין לא היו יכולים לקבלו כי הם הפכיים זה חסד זה דין והיו מתבטלים ע"י האור העליון ומתו וכמ"ש וימת בלע וימת חושם וגו' ואז ירדו אותם הז"מ התחתונים למטה בעולם הבריאה תחת מקום המלכות דאצילות לגמרי ונשאר מקומם פנוי תחת ספ' הבינה ובאותו החלל אשר בין ספ' הבינה ובין הז"מ האלו יצאו עוד ז' ספ' אחרות כלולות יחד בציוור אדם כלול זכר ונקבה והוא סוד זו"ן והוא נק' מלך השמיני אשר שמו הדר ושם אשתו מהיטבאל כי הדר הוא ז"א ומהיטבאל הוא נוק' ונמצא הז' ספ' תחתונות הראשונות להיותם (ע"ד) בפרוד זה מזה בלתי חבור נקראו ז"מ ואלו הז' ספ' תחתונות להיותם מחוברים נקראים כלם יחד מלך אחד והוא הנקרא מלך השמיני הדר ושם אשתו מהיטבאל כו' ואלו הז' ספירות האחרות הונחו באותו מקום החלל שבין ספירת הבינה ובין הז"מ ראשונים ואותם הז"מ ראשונים שמתו ירדו למטה מזה המלך הח' הנז' אמנם לא היה זה אלא אחר אשר הג' ספ' הראשונות נתקנו בתיקון פר' אדם כי אחר אשר מתו אלו הז"מ נתקנו אותם הג' ספירות ראשונות שנשאר למעלה ומה שהיתה כל ספ' מהם בתחילה כלולה מ"ס בערבובי' בדרך הנז"ל נעשו {ע"ב} עתה בחי' י"ס גמורות בצורת פר' אחד בכל ספירת מן הג' ספירות ראשונות ואחר אשר נתקנו ג"ר באופן הנז"ל יכול האור העליון לרדת בסדר מדריגות והז' ספירות התחתונות האלו החדשות יכולות לקבל אור הא"ס היורד להם כנז"ל. והנה עתה תראה כמה תיקונים נעשו באופן שהאור עתה יכול לירד למט' ויוכלו התחתונים לקבלו האחד הוא שבתחילה היתה כל ספירת כלולה מ"ס בערבובי' כנז' ועתה כל אחד מהם נתקנה בציוור פר' אדם ובצורת אדם ובצורת קוים ביושר ומקבלים השפע בס' נכון שלא בערבובי' והב' הוא כי בתחילה היה האור היורד בהרחבה שלא במדה ולא היו התחתונים יכולות לקבלו ונתבטלו אבל עתה כיון שהשלשה ספ' ראשונות נתקנו בציוור פר' אדם יוצא האור במידה ובמשקל כפי הצורך והיכולת בז' תחתונות לקבלו והוא על ידי השערות אשר בראש הפרצוף כי האור נמשך דרך השערות שצורתם כמו צנורות דקי' ומסופם יוצא האור לחוץ כנז"ל בריש תיקון ע' גם נמשך האור דרך חלונות ומעברי' צרים וקטנים בנקבי האזן והחוטם והעין והפה וכיוצא ויכולים התחתונים לקבל האור ההוא. והשלישי הוא כי בתחילה היו ג"ס ראשונות כ"א כלולה מ"ס אבל עתה שנעשת כל ספ' מהם בצורת פרצוף נמצא כי כל אחת מהם נעשת פר' מ"ס גמורות ומה שהיו עתה תחלה ג' ספ' הם עתה שלשי' ספ' באופן שנתארך ונגדל המקום שיעור רב וגדול מאד מבתחילה ונתרחקו ז"ת מן

מאיר העץ חלק ג'

הא"ס שיעור גדול של שלשים ספי' ויכולים לקבל האור משא"כ בתחי' שהמרחק אשר בינם לבין הא"ס לא היה רק שיעור ג' ספירות לבד וע"י ג' התועליות האלו שנתחדשו עתה נמצא שהז' תחתונות שהם המלך השמיני יכולות לקבל אור עליון של א"ס והם מתקיימות ואינם מתבטלו' כמו הראשונות שהם הז"מ הנז' ואז גם הו"ק נתקנו כי גם נתחברו והיו מחוברים בסוד פר' אחד ולא נבדלים זה מזה כבראשונה באותם הז"מ ואחר אשר היה עתה תקון הזה בכל עולם של האצי' נמצא כי גם באותם הז"מ שמתו ונפלו למטה מעולם האצי' גם הם יכולים עתה להתקן כמו שנבאר בע"ה והענין הוא כי עתה הם מרוחקים מן הא"ס

בתכלית ההרחק כי הנה עתה הם ה' פרצופי' גמורים כל אחד מ"ס גמורות כי הכתר נעשה פרצוף א"א והחכמה נעשה פר' אבא ובינה נעשת פר' אימא והו"ק נעשה פר' ז"א ועשירי' נעשית פרצוף נוק' דז"א א"כ יש עתה הרחק רב מאד ביניהם ולכן עתה יש יכולת אל הז"מ דמתו להתקן ולהתברר ולהתבסס וכנז' באדרת נשא דקל"ה ע"ב דמנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו ודע כי כל זה שביארנו (דף כ"ג ע"א) לעיל הוא בדרך כללות בענין הי"ס הכוללות כל עולם האצי' ואמנם גם כל פר' ופר' מן ד' הפר' הראשונים היה ענין זה של בטול המלכים כי אחר כל ספי' הג' שבכל פרצוף מהם אירע בהם בטול הז"ת שבאותו פר' וכנגדם אנו אומרים ומזכירים ארבעה פעמים ענין תחית המתים בברכת אתה גבור כמבואר שם וע"ש. ונחזור לבאר ענין המלכים הנז' כי הנה להיות אלו הז"מ כלם דינים קשים לכן לא יכלו לקבל האור ונפלו למטה כנז' וגם כל אלו הז"מ כ"א מהם היה בסוד אדם אלא שהיו אז בלי תקון ואם תמנה ז"פ אדם יהיה בגי' שט"ו ואלו יצאו מן בוצינא דקרדינות' דגניזו גו מעוי דאימא וכמו שביארנו כי בוצינא דקרדינות' היא שורש הדינים ועיקרו וממנו יצאו אלו הז"מ שכולם היו דינא קשיא ולכן אם תחבר ה' דבינה אשר משם יצאו אלו השט"ו יהיה מס' כלם ש"ך וז"ש ות"ח רישא שירותא דמהימנותא כו' בטש נצוצא דקרדינותא שהיא שורש הדין הגנוז במעוי דאימא כנז' באדר"ז וזריק ניצוצין לש"ך עיבר כי אלו המלכים להיותם דינים וגבורות חזקות נקראים בשם ניצוצי' אש שיצאו מבוצינא דקרדינותא והיה מספרם ש"ך ניצוצין כל נצוץ חלוק מחברו איש לעברו פנו וזריקתם היתה עד שירדו למטה מעולם האצילות ובהיותם שם בריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר כי להיותם דינים קשים היה הפסולת של הקל' מעורב בהם וכאשר נזרקו למטה הובררו ונתקנו והטוב והקדו' שבהם חזרו ליתקן ע"י המלך השמיני הנק' הדר ועלו למעלה והפסולת שבהם נעשה ממנו בחי' הקל' ונשארו הם למטה ואמנם כל אלו הז"מ ברדת' נשאר תחת מקום מה שהוא עתה מלכות דאצי' אשר נק' שם אדני' ושם נתחברו ועמדו והנה המלכות היא ה' אחרונה שבשם ולכן אם תקח ה' אותיות ד"ן מחמשה שמות אדני' יהיה מס' ש"ך וכשתחבר עמהם ה' {ע"ג} אלפין של ה' שמות אדני' אז יהיו שכ"ה ניצוצין כמנין נערה כמבואר אצלינו בפ' בא דל"ח ע"ב וע"ש היטב:

ונחזור לבאר עתה ענין תיקון אלו המלכים שמתו מה עניינם וגם נבאר פי' מ"ן הנז' בכל הזהר גם נבאר דרוש אדה"ר איך נברא ע"י זווג אב"א. גם נבאר פי' זווג אב"א מה עניינו ואחר כך נבאר ענין אלו עשרה הרוגי מלוכה מה ענינם ונתחיל מדרוש המ"ן דע כי בחינת הכלי אשר נעשה באשה לקבל בתוכו את טפת הזכר נעשה ע"י הידים העליונים כמבואר אצלינו בפ' וילך דרפ"ו ע"א וז"ל כרוה נדיבי העם אילין אבהן דאקרון נדיבי עמים כרוה אתר לאזדווגא בה מלכא בברכאן כו' ושם ביארנו כי זה עצמו הוא מ"ש חז"ל במקום אחר פלוני' מעכה באצבע וע"ש ענין הכלי הזה מה עניינו ונבאר עתה ענין המ"ן הצריכים להיות בתוך הכלי הזה ומה עניינם ומציאותם דע כי כמו אשר האיש מזריע ונותן טיפת מים זכרים בנקבה והם נמשכים מן מוח שלו כן האשה נמשכת טיפת מ"ן מן המוח שלה עד היסוד בה שהוא בית הרחם שלה והטיפה הזאת נקראת מ"ן ומשתי בחי' טיפ' אלו של מים זכרים ומים נקבות הנמשכות ממוח הזכר וממוח הנקבה וכלם ניתנים ביסוד שלה ומתחברים שם אז מהם נוצר הולד שהם בחי' הנשמה (ע"ב) שנוצרת שם מזווג עליון להנתן אח"כ בתחתונים בסוד בנים אתם לה' אלהיכם ושתי בחי' אלו נרמזים בשתי יודין המצוירים שם באות א' כי יו"ד עילאה היא מוח הזכר ואות יו"ד תתאה היא מוח הנקבה והוא"ו אשר בינתים היא בחי' חד פריסו דאתפרס הנז' בזוהר בכ"מ ויו"ד עלאה היא מים זכרים יורדים משם ע"י ההיא פרסא שהיא הוא"ו ויו"ד תתאה היא מ"ן ועולים משם עד ההיא פרסא אלו יורדים ואלו עולים:

403 ז"ל: ופתח ואמר כתיב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו' זכאין אתון צדיקיא דאתגלי לכוון רזי דרזין דאורייתא דלא אתגליין לקדישי עליונים [נשמות הצדיקים הם מפנימיות העולמות דהיינו מהמוחין. ולכן מתגלה להם 'רזא דרזין' דהיינו יסוד דא"ק המתפשט בפנימיות הפרצופים, הרי הוא מקור נשמתם, מה שלא התגלה למלאכין הנק' 'קדישי עליונים' הרי הם הבחי' החיצוניות, וקראם קדישין עליונים שכן הם מסט' דחו"ב (ב"ע ט ע"ב).] וכו' ולבתר זמנא הוא אסתלק בההוא פרסא ואתתקן בתקונוי [אחר שבירת הכלים העלה א"ק מ"ן מרגליו, ונזדווגו האורות הפנימיים של טעמים דס"ג עם אורות דע"ב ואז הוציאו אור ממצח א"ק, ה"ה אור מ"ה החדש. וזהו מה שכתוב (זהר קרח קעח ע"א) כד סליק ברעותא למברי עלמא (ב"ע יד ע"א)] ותאנא כד סליק ברעותא [כאן עליית מ"ן למו"ס (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ד הגה"ה והוא) על ידי זה נזדווגו ע"ב וס"ג (ע"ח נקודות ו) והמה שורש לאור מצח הרצון שיצא משם מ"ה החדש (ב"ע

מאיר העץ חלק ג'

מלכים ומהיטבאל נוק' דמ"ה⁴⁰⁴, וע"י אלו נתקנו ז"ת²⁶⁴, וכללות ז' אלו דמ"ה נקרא הדר ומהיטבאל. ונלע"ד ודאי שיצאו י' דמ"ה⁴⁰⁵, אלא כיון שעיקר התיקון הוא אל ז' מלכים דב"ן לבד⁴⁰⁶, לכן נזכרו בשם שבע, אבל ודאי היו כלולים מי"ס, כי גם ג"ר שהם עתיק וא"א ואו"א נתקנו ע"י שם מ"ה כנ"ל⁴⁰⁷. גם תירוץ אחר כמ"ש שם בנשא דף קכ"ב²⁶⁵ בפי⁴⁰⁸ כי ז' מלכים היו בא"א, וז' מלכים בז"א, וז' מלכים בנוק', וא"כ הז' הנ"ל ר"ל⁴⁰⁹ הז' שבכל בחי' מהג' אלו, א"כ גם בא"א היו בו הז' מלכים קדמאין בז"ק שלו, ובאו הז' אחרים דמ"ה לתקנם, וכן בזו"נ. א"כ גם מכאן ראייה אל הנ"ל, כי בז"א⁴¹⁰ לבדו יש מ"ה וב"ן, וכן בנוק' לבד יש מ"ה וב"ן. גם ממקום אחר תבין איך ז"א עצמו אחר התיקון לקח ו"ק²⁶⁶ של מלכים שמתו שהם ב"ן, וכן הנוקבא נטלה ז', א"כ ודאי כי ז"א יש בו מ"ה וב"ן, וכן בנוק' מ"ה וב"ן.

ודע, כי המ"ה יש בו החור"ג שהם מ"ה וב"ן, וכן בב"ן יש בו מ"ה וב"ן שהם החור"ג, כי כבר ידעת כי המ"ה דכללות שהוא הדר כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכן הב"ן דכללות כולל ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם המלכים שמתו כנ"ל. ובפ' נשא (דף קל"א²⁶⁷) כתבנו שם כי ד' מ"ה⁴¹¹ מיני מלכים היו בא"א ובאו"א וזו"ן, וכל בחי' היו ז' מלכים. והנה תראה כי ה' פרצופים הם, ובכל אחד יש בו מ"ה וב"ן, אמנם פרצוף הא' לבד הוא בלי נוק', והד' פרצופים אחרים כל א' נעשה נקבה לחבירו, אע"פ שיש בכל אחד מ"ה וב"ן. כיצד, א"א יש בו מ"ה וב"ן, והוא פרצוף אחד שאין כנגדו בת זוג כלל בפרצוף אחד²⁶⁸, וכן היה בעתיק שהוא למעלה מה' פרצופים ואינו נכנס במנינם כנודע, כי הוא שורש הכל, והוא מלכות (נ"א מלביש)²⁶⁹ העולם העליון המתלבש בהם. אח"כ פרצוף דאבא הוא חכמה כלול מ"ה וב"ן שהוא אבא ואמא, והכל פרצוף א' בסוד (ס"י פ"א מ"ט) והב"ן⁴¹² בחכמה, ויש לו פרצוף א'²⁷⁰ בת זוגו נקרא {פה ע"ב} בינה נכללת מ"ה וב"ן שהוא ישסו"ת ושניהן פרצוף א', וכ"ז הפרצוף הוא בת זוגו לפרצוף העליון דחכמה⁴¹³. אח"כ

טו ע"א)) למברי אורייתא [ה"ה עולם התיקון (ב"ע טו ע"א) זוהי התורה שיצאה ממ"ס (ב"ע ה ע"ב)].

תרגום:

⁴⁰⁴ עי' אד"ז רצב ע"א: (והא) בספרא דאגדתא דרב המנוא סבא אתמר, וימלוך תחתיו הדר, הדר ודאי, כד"א פרי עץ הדר (ויקרא כג), ושם אשתו מהיטבאל, כד"א כפות תמרים - ה"מלך הדר" התגלה יחד עם הנוק' שלו, והמה בסוד עטרת היסוד דז"א ונוק'. והנה המלך הדר עצמו מכונה כאן "פרי עץ הדר", והוא בבחינת מלכות דז"א ה"ה עטרת היסוד, והוא לעולם אינו נפרד ממלכות נוק' (בהג"א על ספד"צ י ע"א ד"ה מלך השמיני). "כפת תמרים" הוא רמז לדו"נ, שכן "כפת" הוא בלשון נקבה, ואילו "תמרים" הוא בלשון זכר, כאשר תחילה יוצאת הנקבה, ואח"כ הזכר (מ"א קעג). תמיד מהיטבאל יוצאת ביחד עם המלך הדר (לש"ו כללים ח"ב מב ע"א). וכתב צדיק כתר יפוח (תהלים צב) דאיהי דכר ונוקבא - כוונתו לומר שכל תיקון הוא תולדה של זיווג לכן גילוי של תיקון האצילות נתגלה בצורה של איש ואשה המצויים בזיווג (לש"ו דע"ה ח"ב ט ע"ד). "צדיק כתר" דהיינו יסוד ועטרה (לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג).

תרגום:

עי' לעיל שבירה פרק ח' והערה 557 ששם כתוב שהיא ו"ק דנוק'. אלא יש הדר ומיהטבאל הן דכר וכן הנוק', ולכן אין קושי@.

⁴⁰⁵ ולא רק ז'

⁴⁰⁶ כלומר מלכיות דב"ן (דע"ה ח"א ו ע"א), שהרי או"א וכתר לא נשברו, ורק נפלו אחוריים

שלהם.

⁴⁰⁷ עכ"ז צריכים לחלק בין תיקון המ"ה לגדלות שני, שרק היה מוחין דאחור ולא דפנים, עי'

לעיל שער יא פרק ו הערה 746.

⁴⁰⁸ בפירוש שלי שער מאמרי רשב"י לט ע"ג

⁴⁰⁹ כלומר כולל

⁴¹⁰ אחרי התיקון.

⁴¹¹ עי' גוב"י ה' וז"ל, עי' מאמ"ר לו ע"ג [מד ע"א] ושעה"כ דף נב ע"ג ושם כתב שאו"א נחשבים

לא' ובזה הם ד' מיני מלכים.

⁴¹² צ"ל הבן.

⁴¹³ הרי ישסו"ת למטה מאו"א, ואין שום זיווג ביניהם, והרי עי' סוף פרק ב' שהם מתאחדים בזיווג וצ"ע. אבל עי' בהג"א בספד"צוענין כללותם הוא בסוד חיבוק, כי בסוד זיווג יסוד זכר נכלל בנקבה וכללות א' הוא, אבל בחיבוק ידי הזכר נכלל בנקבה וידי הנקבה בזכר, וזהו כלילות חכמה בבינה ובינה בחכמה⁴¹³ כנ"ל ב"ה, וידוע שכ"א נחלק לשנים בסוד (ס"י פ"א מ"ד)

מאיר העץ חלק ג'

הפרצוף דז"א כלול ממ"ה וב"ן, ויש לו פרצוף אחר²⁷¹ בת זוגו הנקראת מל', הכולל מ"ה וב"ן²⁷², וכל זה הפרצוף הוא בת זוג לפרצוף העליון שהוא ז"א, וא"כ אל תתמה אם ז"א כלול ממ"ה וב"ן וכן נוק', כי כך חו"ב כל פרצוף²⁷³ מהם כלול ממ"ה וב"ן הנ"ל והבן זה מאד.

שער יז פרק ד²⁷⁴ כללים מזו"ן

א', בז"א יש שם הוי"ה מ"ה, ונוקבא שם אלהי"ם דההי"ן גי' צו"ר ע"ה⁴¹⁴ והם דינין. ולהמשיך אור מז"א אליה צריך להכות⁴¹⁵ בצור ההוי"ה דז"א²⁷⁵, שיכה אור מסוד דהוי"ה דז"א ויהיה י' פעמים י', י' פעמים ה' ק"ן. ה' פעמים ה', ה' פעמים ו', נ"ה. ו' פעמים ו', ו' פעמים ה', ה' פעמים ה', גי' צ"א, גי' צו"ר ג"כ⁴¹⁶. ואז יוצא הארה לצו"ר דאלהי"ם דההי"ן שבמלכות, וז"ס (שמות יז י) והכית בצור⁴¹⁷²⁷⁶.

ב', מן הפה דז"א יצאו ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת דנוק' דז"א⁴¹⁸, דוגמת הבל הפה דז"א המאיר לז"א כנ"ל. והנה אלו ההבלים כלול כל אחד מאש רוח מים עפר²⁷⁷, וכל זה נותן ז"א לנוק' בהיותן פכ"פ עמו מהחזה שלו ולמטה. ואלו המקיפים הם בחי' אהי"ה, כי כל אור"מ הוא שם אהי"ה⁴¹⁹. ולפעמים בעונות התחתונים, כשיש שבועות שקר⁴²⁰, גורם לבטל ממנה

הבן בחכמה כו' כנ"ל (יד ע"ב), והזיווג בשני הפרצופים שלהם⁴¹³, לכן נכללין זה בזה ב"פ בשני הידים של זה בזה ושל זה בזה, וכן הוא בשרשם בסוד נשיקין כמ"ש בפ' תרומה (קמו ע"ב), ד' רוחין דאכללו בנשיקין כמנין אהבה⁴¹³. [מהרב]

⁴¹⁴ כלומר יסוד דקטנות דנוק' (דע"ה ח"ב קכד ע"א) [כלומר זיווג דקטנות]. בינה נקראת צור ע"ש האלקים דההי"ן וכן הז"א נקרא צור ע"ש הוי"ה בהכאה (דע"ה ח"ב קכח ע"ב)

⁴¹⁵ עי' אחף א' דרוש הרב גדליה שזה זיווג.

⁴¹⁶ עי' לעיל שער טז פרק א [וכן מד ו] גימ' אחרת, ועיי"ש בשם המבו"ש.

⁴¹⁷ עי' שער הפסוקים (פרשת בשלח): נודע הוא, כי הצור הוא מלכות, שהוא רחל נוקבא דז"א. והיא שם אלהים במילוי ההי"ן, העולה בגימטריא צו"ר. ולהיותו מבחינת אלהים, לכן הצור הוא דין, כנזכר בזוהר. ובהיותה דין, אינה יכולה להוציא מים להשקות, ולכן צריך להמשיך אליה מן ז"א, בחי' אורות, שהם ג"כ כמנין צו"ר. ועיי"כ, ההפכי הצור אגם מים, בבחי' צור הזה השני, הנרמז באמרו והכית בצור. והענין הוא, כי אין האורות האלו נמשכות אליה, אלא ע"י הכאה, כי האור הפנימי מכה בחיצון, ונמשך הארתו בו. וכן ממדרגה למדרגה, עד שנמשך אל המלכות. וז"ס והכית בצור, והנה ענין הכאה זו, היא ע"י שם ההוי"ה שבז"א, בזה האופן, י"פ י', הרי ק', והכאה זו מיניה וביה. ואח"כ מכה באות ה', בסוד י"פ ה', והם חמשים. וכעד"ז בכלם, והוא באופן זה, י"פ י', י"פ ה', ה"פ ה', ה"פ ו', ר"פ ה', ה"פ ה'. סך הכל בגימטריא צו"ר, ועיי"כ ויצאו ממנו מים, ושתה העם:

⁴¹⁸ שורש הנ"ל מיסוד דבינה אשר מאיר ומתגלה בפה דז"א (ביאורים ח"א נה ע"ב), וחוף מזה יש אורות ז"א שיוצאים לנוק' בפנימיותה (ביאורים ח"א נג ע"ג)

⁴¹⁹ עי' ביאורים ח"א & כג ע"א שזה הן בינה והן כתר, ששרשו בכתר ומתגלה מהבינה.

(35) שער הפסוקים - פרשת בלק

עוד צריך שתדע, ענין קין והבל, כדי שממנו יתבאר כמה עניינים בפרשה זאת. הנה נתבאר לנו, כי ב' מיני אורות הם בכל מקום, והם, אור פנימי, ואור מקיף, והמקיף גדול מן הפנימי, ולכן המקיף נקרא אהי"ה, והפנימי נקרא הוי"ה. גם ידעת ענין ה' גבורות הנקרא מנצפ"ך, המתפשטים בה' מקומות

⁴²⁰ עי' גמ' שבת לג ע"א בעון שבועת שוא ושבועת שקר וחילול השם וחילול שבת חיה רעה רבה ובהמה כלה ובני אדם מתמעטין והדרכים משתוממין, עכ"ל.

ע' פת"ש נתיב מ"ד ומ"ן פתח יז וז"ל, והנשיקין ההם הם פנימיות האורות שלהם נדבקים יחד, והענין כי הנשיקין הם מסוד ז' הבלים שבפה שיוצאים מן הריאה אל הגרון שהם כלל ז"ת, ה' אונות וורדא וכלל הריאה, ואלו הבלים הם נעשים אור מקיף אל הז"ת שבהם מתקיים כל הבריאה וכו' והם ז' הבלים בסוד (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ספרים שבתורה (שבת קט"ז ע"א) והם ג"כ סוד ז' קולות שאמר דוד על המים וסוד ה' קולות במתן תורה וב' כללים וכל העם רואים את הקולות (שמות כ טו) כמ"ש (ברכות ו' ע"ב) הנך דקודם מתן תורה שהם עצמם ז' הבלים הנ"ל, וז"ס הנשיקין כפולים בסוד תורה שבכתב ושבע"פ שצריכים להיות נכלל זה בזה, שצריך לכלול תורה שבכתב בתורה שבע"פ כמ"ש מנלן, מה"מ וכדומה, וכן תורה שבע"פ לכלול בתורה שבכתב לרמז שם כל הדינים של תורה שבע"פ, ועיי' עסקו בשניהם גורם זיווג דנשיקין כפולים בג"ר דז"נ, ועי"ז נאמר (שיה"ש א ב) ישקני מנשיקות פיה"ו, שבזה נכלל דר"נ כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתבים, שפיו לשון זכר ופיה לשון נקבה, וכאן נרמזו שניהם, והם בסוד ה' חומשי תורה ו' סדרי משנה, וכתוב (שם) כי טובים דודיך מיין, חביבים דברי סופרים מיינה של תורה והם ג"כ בסוד

מאיר העץ חלק ג'

(אורות)²⁷⁸ המקיפים שהם הבל דקדושה, וח"ו כביכול מתלבשת בז' הבלים דקלי' הנקרא (קהלת א יד) הבל ורעות רוח (עי' זהר ח"ג קכג ע"א). ואלו ז"ת דנוק' הם ז' הויו"ת שהם כ"ח אתוון, ואח"כ היא נגדלת יותר למעלה מהחזה דיליה²⁷⁹ (ועי') שנמשכין בה ג' מוחין דילה²⁸⁰ ממש שהם ג"ר, ואז היה שוה בשוה עמו פב"פ עד הכתר שבו. ואז הז"א מסתכל עם בחי' מצח דיליה במצח דילה⁴²¹, ששם המוחין, ומאיר במוחין דילה בחי' הסתכלות מצחו לבד, ואינו הבל ממש כמו הבל היוצא מהפה כנ"ל, רק יוצא אור מתוך מוחין דיליה ובוקע מצחו ויוצאין. ואח"כ בוקעים מצחא דילה ונכנסין תוך מוחין דילה ומאירין שם פב"פ עמה. ועדיין אין בה אז רק ב' מוחין וחצי⁴²², כי דעתה קלה⁴²³, שהוא חצי הדעת שהוא עטרא דגבורה נוק'⁴²⁴, ואח"כ מזדווג עמה. ובביאה ראשונה יהיב בה רוחא כנודע שהוא ב"ן דההי"ן⁴²⁵, ונתוסף אז שם ב"ן בדעת דנוקבא²⁸¹, ונשלמו ג' מוחין שלמים בה. ובכח זה הב"ן היא מעלה מ"ן. וכשיש עונות למטה, אין הקלי' שולטין בג' מוחין דילה כמו ששלטו באו"מ דז"ת דילה, רק שהארת ג' מוחין דילה נמנעין ומסתלקין ואין המוחין דז"א מאירין בה דרך המצח.

והנה הז"ת הם ז' הויו"ת שהם כ"ח אותיות כנ"ל, והמוחין הם ו' אורות שהם ג' מוחין ידיה, ומקבלין הארה מג' מוחין דיליה דרך המצח כנ"ל. והנה ו' וכ"ח הם ד"ל שהם במלכות {פה ע"ג} כנודע (תיקו"ז סה ע"א). גם בחי' אחרת שכל קומתה עם המוחין דילה הם²⁸² כח"ב חג"ת, הרי ו"ס, וכ"ח כמנין ד"ל. וכ"ז בבחי' מילוי אדנ"י, כי מילוי המילוי הוא ד"ל אותיות, והוא ג"כ חילוף שם אהי"ה בוכ"ו שבמלכות כנודע⁴²⁶, ועולה ד"ל. והוא ג"כ שם אגל"א שבמלכות⁴²⁷, כי ג' שמות אלו⁴²⁸ מורים על המל' בהיותם פב"פ עם ז"א כמבואר בכרכת אבות ובאתה גבור (שעה"כ שער העמידה פרק ה').

שער יח פרק א²⁸³

השער השני שער רפ"ח ניצוצין ובו ו' פרקים

ועתה צריך שנבאר באיזה אופן היה עיבור ז"א בתוך פרצוף זה הכולל בינה ותבונה⁴²⁹ כנ"ל. ומתחילה צריך שנבאר ענין ג' בחי' אלו שיש אל ז"א, ולכולם צריך תיקון על ידי עיבור זה: הא', הוא בחינת אורות של המלכיות²⁸⁴ שנסתלקו מהכלים ועלו למעלה⁴³⁰ ומתו הכלים

נשיקין כפולים שגם דברי סופרים יש להם סמך בתורה שבכתב, ואלו הם הבלים שהעולם עומד עליהם כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', ע"כ. וע' ת"ז קכ ע"ב דהיינו ז"א שהוא ז"ת דהיינו כפולות, שהם נוטים לטוב ולרע.

⁴²¹ עי' לעיל שער י פרק ב הערה 587.

⁴²² חו"ב וחצי דעת.

⁴²³ עי' שער כו פרק ג ושבת לג ע"ב.

⁴²⁴ עי' שער הקלי' פרק ב' שאין לה דעת בכלל. ופירוש הדבר שבבנין נוקבא דז"א, אחר התיקון, לא מוזכר דעת, שדעת שלה אינו בחשבון, כי אין שם רק עטרת דגבורות, בסוד (שבת ל"ג ע"ב) נשים דעתן קלות (פת"ש שבירה יז).

ועי' אד"ז רצה ע"ב וז"ל אתפשט דכורא בדעת ואתמליין אכסדרין ואדרין מרישא דגולגלתא שרי ואתפשט בכל גופא מחדוי ודרועוי ובכלא מאחורוי אתדבק ניצוצא דבוצינא דקרדינותא ולהטא ואפיק גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי ונהירו (ס"א ונחיתו) דתרי מוחי גליפן בה ואתדבקת בסטרוי דדכורא, בגין כך אתקרי (שיר ה) יונתי תמתי, אל תקרי תמתי אלא תאומתי ודאי [תרגום: התפשט זכר בדעת והתמלא אכסדרים וחסדרים מראש הגולגולת מתחיל ומפשט בכל הגוף מחזה וזרועות ובכל, מאחוריו התדבק ניצוץ בנר החשוך והיאר והוציא גולגולת אחד סתום מכל צדדיה ומאיר בשני מוחין שהתלבשו בה ונדבק בצד הזכר בגלל זה נקרא יונתי תמתי אל תקרא תמתי אלא תאומתי]. נצרך?

⁴²⁵ עי' לקמן שער כ פרק ה' רוחא דשדי בגוה.

⁴²⁶ עי' לעיל אר"א ו זהר פקודי רסא.

⁴²⁷ ר"ת אתה גבור לעולם אדנ"י ועי' זהר חדש מב ע"א.

⁴²⁸ אדנ"י במילוי דמילוי עם ד' אותיות בוכו ואגלא, שוטנשטיין???

⁴²⁹ צ"ע עי' לעיל שער ז"א פרק ב שבינה ותבונה מתחברים יחד בעיבור מוחין דז"א, והרב אמר שכן הדבר בעיבור ראשון ולא היה לו מקורו, ועי' עליית נה, □ בחג"ת & שזה אותו דבר בעיבור ראשון, וכן כל פרק ב' לפני השורות שהבאתי.

⁴³⁰ עי' שבירה ג' שנשאר במקום האצילות.

מאיר העץ חלק ג'

וירדו לבריאה. הב', הוא בחי' רפ"ח ניצוצין של אור שנשארו בתוך הכלים בהיותן שבורים כדי להחיותן חיות מצומצם, כדי שעי"כ יהיה בהם מציאות לחזור ולהתתקן ולהחיות ע"י עיבור⁴³¹. ואל תתמה מזה, כי כן האדם התחתון בעולם הזה אחר שמת ויצאה נפשו ממנו, נשאר חלק מנפשו בתוך הגוף²⁸⁵, כדי שעל ידי זה יוכל לקום בתחיית המתים⁴³², וכמ"ש זוהר פ' שלח לך (דף קע ע"א) אבל השתא פקדונא איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמי, ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא (כלילא)²⁸⁶ דרוחא לנפשא ולא על בשרא⁴³³. גם שם (בדף קסט ע"א) ענין הבל דגרמי⁴³⁴ דאשתאר בקברא במעשה בעלת אוב בשמואל⁴³⁵, וז"ס פסוק (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ⁴³⁶. הג', הוא בחי' הכלים עצמן שנשברו וירדו לבריאה. וכל אלו הג' בחינות צריכין להתתקן על ידי עיבור כמ"ש.

ותחילה נבאר ענין הרפ"ח ניצוצין הנ"ל מה ענינם, ואחר כך נחזור אל הדרוש הנ"ל, ובכל מקום שאנו מזכירין בחבורינו זה ענין רפ"ח ניצוצין הם אלו שנבאר עתה בע"ה. הנה נת' כי ז' נקודות תחתונים הנקראים ז' מלכים שהם בחי' זו"נ דשם ב"ן הנ"ל שיצאו מנקבי עינים דא"ק, כאשר יצאו בחי' הכלים תחילה וכאשר יצאו אחר כך אורות לכנוס בכלים שלהם האלו²⁸⁷, לא יכלו הכלים ההם לסבלם²⁸⁸ ונשברו וירדו הכלים למטה במקום שהוא עתיד להיות עולם הבריאה אח"כ, והאורות נסתלקו ועמדו למעלה באצילות כמבואר אצלינו לעיל באורך (שבירה ג'). וירידה זו נקרא מיתה, לפי שכל שיוצא מעולמו ויורד והולך לעולם אחר זולתו נקרא אצלו מיתה⁴³⁷, והנה אלו ז' מלכים הם בחי' זו"ת²⁸⁹, שהם הנקרא זו"נ של עולם האצילות, וכיון שירדו אל הבריאה נקרא אצלם מיתה, משא"כ באחוריים דאו"א שנפלו ולא מתו כמ"ש (שבירה א). והוא אצלם כדמיון אדם התחתון בעולם הזה, כשמת שאז נפרדת נפשו מגופו ונפשו מסתלקת ותשוב למקומה האמיתי אל האלקים אשר נתנה (קהלת יב ז), וגופו שהוא עפר²⁹⁰, ישוב

⁴³¹ התגין שלמעלה מהאות שונה מהרפ"ח ניצוצין שהם בתוך האות, שאורות התגין הם מה שנמשך מהאורות העיקריים, אם כן החיות של השברי כלים מהרפ"ח ניצוצין שונה מהארה המחיה, שהרפ"ח הם ממלכי יושר מאבא, והארה המחיה היא מה שנשאר ממלכי עיגולים מאמא (ביאורים ח"ב לב ע"ג ועי' כללים ח"א צב ע"א).

⁴³² כל חיותינו כלפי החיות שלפני החטא הוא בבחי' הבל דגרמי אשר הוא כמו חיות הרפ"ח כלפי לפני כן (הקדו"ש פה ע"ג, וכן דע"ה ח"ב כו ע"א).

⁴³³ ואי תימא דאנון פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא דנפשא דאזלא עטריראה דהאי כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקדא עלה דנפשא ונפשא פקדא לגופא אבל השתא פקדונא דילן איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמי ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא

תרגום: ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה לא על הגוף אלא על הנפש שהולכת ערומה שהרי כל זמן שהבשר קים הרוח פוקדת על הנפש והנפש פוקדת על הגוף אבל עכשו פקדוננו הוא לנפש שהיא שוככת ונשאת שוככת תוך העצמות ומשום זה בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר

ועיי"ש ברמ"ז שמש"כ נפש כוונתו להבלי דגרמי מזכר כאן, ובפשטות כאן המקור. עי' ביאורים ח"א סח ע"ב וז"ל בתחילה כל לילה פוקד תמיד הרוח לההוא הבל דגרמי ע"ש והוא משום כי בתחלת הלילה הוא התגברות הסט"א לכן פוקד הרוח אותה ומשפיע בה הארה וכח שלא תשלוט בה הסט"א ח"ו ותשאר קיים לעת התחיה

⁴³⁴ והוא דוגמת אור הרשימו (ביאורים ח"ב כט ע"ד), והוא הנפש משעת זריעה (ביאורים ח"א ס ע"ג), כל שפעו מהנחש עקלתון (דע"ה ח"ב מה ע"ג).

⁴³⁵ עי' הגהות מהרח"ו שם בזהר: הנה במות הצדיק נר"ן דאצילות עולים לאצילות, ונשמה דבריאה עולה לג"ע העליון, ורוח דיצירה עולה לג"ע הארץ, ונפש דעשיה אשתארת בקברא. וכשנתעכל הבשר עולה הנפש גם היא למעלה, ונשאהרה ההוא הבל דגרמי שוכנת על אינון גרמי דאשתארון בקברא, וסוד הענין כי הנפש שהיא ממוחין דגדלות דעשיה היא עולה למעלה אחר עיכול הבשר, והבל דגרמי שהוא ממוחין דקטנות דאלהים נשאר בקבר תמדי עד תחילת המתים כי להיותו סוד דינים יש בו תמיד אחיזת הקלי' ואינו יכול להפרד מהגוף לעלות למעלה וז"ש ודא הוא אוב וכו' כי הוא הבל דגרמי סוד הקטנות ויש כח לקליפה להתאחז בה ובעלת אוב אינה יכולה להעלות רק אותה הבחינה של הבלא דגרמי.

⁴³⁶ שגם הגוף שהוא העצמות גם חי עכשיו וגם יקום לתחיה.

⁴³⁷ עי' אד"ר קלה ע"ב וז"ל, כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה קארי ביה מיתה [האדרא מדבר על זה שכתוב בפסוק על הז' מלכים שהם מתו, וקשה איך מתו, שהם התקיימו, ונתקנו].

מאיר העץ חלק ג'

אל הארץ, ויורד ממדרגתו שהוא בחי' אדם, וענין זה נקרא מיתה. וכך אירע אל המלכים האלו, כי נשמתן שהם אורות שלהם עלו אל מקומם הראשון²⁹¹ שהוא אצילות, אמנם גופם שהם הכלים שלהם ירדו לעולם הבריאה ושם היה קבורתם⁴³⁸.

והנה כמו שגוף האדם התחתון בעולם הזה כשנקבר בקבר נאמר בו (איוב יד כב) ונפשו עליו תאבל, ונשאר בו אותו הבחי' של הרוחני של עצמותיהן הנקרא בזוהר הבל דגרמי כנ"ל²⁹², כדי שיהיה לו איזה חיות, כדי שיוכל להתקיים עד זמן התחייה. כי אם לא היה נשאר בהם שום לחלוחית, לא היו קמים בתחיית המתים. וזהו ענין {פה ע"ד} שארז"ל יש מי שאינם קמים בתחיית המתים לסבת עון, כמו עון רבית וכופר בתחיית המתים וכיוצא בזה, כי אותו העון גורם להסתלק רוחניות המלחלח העצמות ההם בקבר, ונשארים יבישים ושוב אינן יכולין לחיות. וז"ס (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו⁴³⁹, כי ע"י לחלוחית ממי האורה⁴⁴⁰ (נ"א מעט והארה)²⁹³ אשר נכנס בעצמות, לא יכזבו מימיו, ויקום בתחיית המתים. וזה מ"ש יחזקאל (לז ד) בענין העצמות היבשות ההם, שארז"ל (תוס' ב"מ ע"ב ע"ב ד"ה תשיך) שהיה איש א' שבנשך נתן ובתרבית לקח, ועי"כ נתייבשו עצמותיו בלתי שום לחלוחית מצוה ולא קם בתחיית המתים²⁹⁴.

והנה עד"ז גם בז' מלכים נשאר בהם קצת רוחניות כדי להחיות את הכלים ההם בזמן תחייתם, שהוא זמן תיקון האצילות. ודע כלל זה, כי כל מה שיש בעולם הזה הכל הוא כדוגמת מה שהיה באלו ז' מלכים, ואין כל חדש תחת השמש (קהלת א ט), ומיתת המלכים ותיקונם הוא ענין תחיית המתים להם, וכך יהיה לגופים השפלים בעולם הזה לעתיד לבא²⁹⁵. והנה הרוחניות

⁴³⁸ אמנם יעויין בשער שבירה ג' ז"ל, עכ"ז בהיותם למטה ממקומם נחלש כוחם מעט, ולכן אין להם כח לעלות למעלה, אבל אור הת"ת אשר עמד במקומו ולא נשתנה טעמו וכחו בו חזק, וע"כ בראותו עצמו בלתי כלי אפשר לו שיעלה למקום אשר יצא משם, עכ"ל. משמע שהאורות נשארו באצילות.

אלא עי' שער התיקון א', ז"ל, אמנם בחי' המ"נ שאמרנו לעיל שעלו לצורך הזיווג העליון, הוא עצמו ענין עליית ז' אורות למעלה בבניה, וזכור הקדמה זו מה הוא ענין העלאת מ"נ, והנה בזיווג זה צריך שיתוקנו כל הי"ס מכתר עד מלכות, כי אפי' ג"ר אינן מתוקנים ולכן בחי' העלאת מ"נ אלו היה למעלה בע"ב ס"ג דא"ק כמ"ש בע"ה, עכ"ל.

ואולי אפשר לומר שדברי הרב ברפ"ח הם כעין מש"כ בשער השבירה, וממילא ענין "העליה למקומם" הוא שהם נשארו באצילות.

עי' מבר"ש ו' ע"ג וז"ל, ורוחם עלה אל האלקים היא אימא עילאה שממנה יצאו.

⁴³⁹ עי' זהר ח"א קיג ע"ב: אמר רבי פנחס עתיד הקדוש ברוך הוא ליפות לגוף הצדיקים לעתיד לבא כיופי של אדם הראשון⁴³⁹ כשנכנס לגן עדן שנאמר (ישעיה נח יא) ונחך יהו"ה תמיד וגו' והיית כגן רוח אמר רבי לוי הנשמה בעודה במעלתה ניזונת באור של מעלה ומתלבשת בו וכשתכנס (ונשתרש) לגוף לעתיד לבא באותו האור ממש תכנס ואזי הגוף יאיר כזוהר הרקיע הה"ד (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ושיגו בני אדם דעה שלימה שנאמר (ישעיה יא ט) כי מלאה הארץ דעה את יהו"ה מנא לן הא ממה דכתיב ונחך יהו"ה תמיד והשביע בצחצחות נפשך זה אור של מעלה ועצמותיך יחליץ זה פקידת הגוף והיית כגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו (ישעיה נח יא) זהו דעת הבורא יתברך ואזי ידעו הבריות שהנשמה הנכנסת בהם שהיא נשמת החיים נשמת התענוגים שהיא קבלה תענוגים מלמעלה ומעדת לגוף והכל תמהים בה ואומרים (שיר ז ז) מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים זו היא הנשמה לעתיד לבא:

תרגום: אמר רבי פנחס, עתיד הקדוש ברוך הוא ליפות לגוף הצדיקים לעתיד לבא כיופי של אדם הראשון כשנכנס לגן עדן, שנאמר "ונחך ה' תמיד וגו' והיית כגן רוח". אמר רבי לוי, בעוד הנשמה במעלתה, נזונית באור של מעלה ומתלבשת בו, וכשתכנס (ונשתרש) לגוף לעתיד לבא, באותו האור ממש תכנס, ואזי הגוף יאיר כזוהר הרקיע. זהו שכתוב "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". ושיגו בני אדם דעה שלמה, שנאמר "כי מלאה הארץ דעה את ה'". מנין לנו זה, ממה שכתוב "ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך", זה אור של מעלה. "ועצמותיך יחליץ", זה פקידת הגוף. "והיית כגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו", זהו דעת הבורא יתברך. ואזי ידעו הבריות שהנשמה הנכנסת בהם, שהיא נשמת החיים, נשמת התענוגים, שהיא קבלה התענוגים מלמעלה ומעדת לגוף, והכל תמהים בה ואומרים "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים", זו היא הנשמה לעתיד לבא.

מסיף?

⁴⁴⁰ דהיינו בסדר אמ"ר (פי' אור מים רוח) [כנ"ל שער א ענף ב] עי' לקמן שער מ"ן ומ"ד פרק ה', שיציאת שפע תחילתו אור ובהמשכתו נהיה למים.

מאיר העץ חלק ג'

הנשאר בהם הנקרא הבל דגרמי, הם בחי' ניצוצין של האורות העליונים שנשארו בכלים המתים ההם, ועיקרי האורות נסתלקו למעלה, וקצת ניצוצין מהם נשארו בכלים להחיות בזמן תיקון של אצילות. והנה מספר הניצוצין ההם היו רפ"ח ניצוצין, וז"ס (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו⁴⁴¹, שהם בחי' המלכים הנקרא ע"ש המל' דא"ק²⁹⁶, הנקרא ארץ אדום⁴⁴², אשר מתו ונתחברו²⁹⁷ ונעשו תהו ובהו. ונשאר קצת ניצוצין הנקרא רוח אלקים מרחפת עליהן, ותיבת מרחפת הוא מ"ת רפ"ח²⁹⁸, כי הרפ"ח ניצוצין היה תוך המתים הנ"ל. ופשוט הוא שהאור המעולה עלה למעלה, ובחי' הגרועה שבהם הם ניצוצין ההם אשר נשארו בתוך הכלים כנ"ל שהם בחי' דינין גמורים כמ"ש, לכן נבאר תחילה סדר האורות והמדרגות²⁹⁹ ומעלתן זה למעלה מזה³⁰⁰.

הנה נודע כי כל האורות של האצילות הם כולם בחינת הוי"ת⁴⁴³. ונודע כי ד' בחי' הוי"ה הם או הוי"ה במילוי יודי"ן שהוא ע"ב כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, או הוי"ה דס"ג כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"י, או הוי"ה דמ"ה כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, או הוי"ה דב"ן כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. ונבאר עתה בחי' הוי"ה דע"ב, וממנו יתבאר שאר הוי"ת. הנה פשוט הוא כי שורש האורות ועיקרן הוא ד' אותיות הוי"ה פשוטים בלתי מלואים⁴⁴⁴, והם בחי' עצמות אור, ואמנם זהו בהיות האותיות ממש בצורתן. אמנם ג"כ יש בחי' אחרת, והוא בהיותן בבחי' מספר וחשבון באופן זה, כגון אם נאמר ד' אותיות הוי"ה מספרם כ"ו. ואין ספק כי צורת האותיות עצמן הם יותר שורש ועיקר האור יותר מבחי' מספרם וחשבונם⁴⁴⁵. והנה כל זה בבחי' הפנים, כי גם יש בהם בחי' אחרת והוא³⁰¹ של האורות, וגם בהם יש ב' בחי' הנ"ל שהם צורת האותיות כמו שהם, או בחי' מספרם. גם יש בחי' אחרת והוא ד' אותיות השם בהיותן במילוי, כי אז הם בחי' דינין, כי מילוי גי' אלהים⁴⁴⁶. ועוד כי שורש הוי"ה הם ד' אותיות עצמן, אבל מלואם הוא ביאור הוי"ה, ויציאת אורותיהן לחוץ⁴⁴⁷. וגם בבחי' המילוי יש בהם בחי' אותיות בעצמן ובחי' מספרם וכיוצא בזה בחי' רבות לאין קץ, במילוי ובמילוי וכו' עד אין קץ.

שער יח פרק ב מ"ת³⁰²

ונבאר סדר מדרגתן בקצרה זה למעלה מזה:

א, הנה העיקר והשורש לכל הם אותיות הוי"ה בעצמן ובצורתן.

⁴⁴¹ הארץ הוא מלכות דב"ן שבעולם הנקודות (דע"ה ח"ב סח ע"ב)

⁴⁴² עי' מבר"ש י ע"א [הובא לעיל נקודות ד] שארץ אדום היא בינה וצ"ע.

⁴⁴³ עי' תיקו"ז ז ע"א: מסטרא דעשר ספירן דבריאה לאו שם יהו"ה וכנוייה חד הדא הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו' הרי דאית ספירות דאתקריאו בשם יהו"ה ובשם אדנ"י ואינון דאדנ"י אתבריאו

תרגום:

⁴⁴⁴ עי' לקמן אנ"כ פרק ג' (לש"ו) סוף צא ע"ג שסותר דבריו כאן, ועי' הערה שם 542.

⁴⁴⁵ עי' לעיל שער יד פרק ה' שכל גימ' היא במלכות של הבחינה.

⁴⁴⁶ כדלעיל שער י פרק ג'.@

⁴⁴⁷ כל מילוי הוא שאור מתפשט ומתגלה והוא על ידי התעוררות התחתונים שהוא עליית המ"ן ואז עי"ז מתגלה אורו וכחו ומתמלא השם שלו אבל ללא עליית מ"ן עומד העליון כחו בעצמותו ללא גילוי (ביאורים ח"ב עד ע"ג), ענין המילוי הוא, שתחילה האור העליון עומד בעצמותו הפשוטה ללא גילוי וזהו בחינת שם הוי"ה ב"ה הפשוט, ועל ידי אתערותא דלתתא, הרי הוא עליית מ"ן, מתפשט האור ומתגלה, והיינו שמתגלים מילויי אותיות השם הפשוט.

והנה עי' זהר משפטים צד ע"ב דהוי"ה במילוי הוא "בשלימות יתיר" ולכאורה א"כ הוא היותר עיקרי, אמנם ד"ז צ"ע, שכן עי' שער לאה ורחל פ"ב שהוי"ה פשוט הוא בסוד כתר והמילויים הם בסוד חו"ב, וא"כ הוי"ה הפשוט הוא העיקר. והנראה לבאר שככל שבחינה גבוהה יותר הרי שהיא בהעלם גדול יותר כלפי התחתונים. עכ"פ, נמצא שכוונת דברי הזהר היא שעיקר התועלת לתחתונים הוא מהמילוי דווקא.

לפי זה יוצא כי ישנם ג' בחינות של עמידת הספירות, בזמנים שונים: א) לעתים הספירה או הפרצוף עומדים רק בהארת השם הפשוט שבו בלבד, ואז הארתו מועטה מאד, שכן היא מורה על שכוונו נעלם בעצמותו ללא גילוי כלל ב) לפעמים הספירה או הפרצוף עומדים בהארת המילוי שבו בלבד, והשם פשוט שבו נעלם, ואז הארתו גדולה יותר ג) כאשר מאירים הספירה או הפרצוף באור השם עם המילוי כאחד, והיינו השלימות העיקרי, והוא כוונת הזהר משפטים הנ"ל (ביאורים ח"ב עד ע"ג) חזרה על תחילת ההערה @, ולקמן הערה 542.

מאיר העץ חלק ג'

ב', מדרגה ב', הוא אחוריים שלהם בחינת עצמותן, וצורתן כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה, והם י' אותיות⁴⁴⁸.

ג', מדרגה ג', חשבון ומספר ד' אותיות הנקרא פנים, שהם בחי' הוי"ה מספרן {פו ע"א} כ"ו.

ד', מדרגה ד', הוא חשבון ומספר י' אותיות הנקרא אחוריים, שהוא בחי' היות מספרן ע"ב.

ה', מדרגה ה', הוא במילוי של השם ונקרא פנים, והם יו"ד אותיות יו"ד ה"י וי"ו ה"י בצורתן עצמן⁴⁴⁹.

ו', מדרגה ו', אחר של המילוי הנ"ל בבחי' אותיות בצורתן לא בחשבונם, והם כ"ו אותיות יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י.

ז', מדרגה ז', חשבון ומספר י' אותיות המילוי שהוא היות מספרן ע"ב.

ח', מדרגה ח', מספר וחשבון כ"ו אותיות האחוריים של המילוי שהוא קפ"ד.

ט', מדרגה ט', הוא כ"ח אותיות המילוי דמילוי הנקרא פנים כזה, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד³⁰³.

י', מדרגה י', הוא אחוריים של המילוי דמילוי, והם קנ"ו אותיות כזה יו"ד, יו"ד וי"ו, יו"ד וי"ו דל"ת, יו"ד וי"ו דל"ת ה"י, יו"ד וי"ו דל"ת ה"י וי"ו, יו"ד וי"ו דל"ת ה"י וי"ו יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת ה"י וי"ו יו"ד וי"ו, יו"ד וי"ו דל"ת ה"י וי"ו יו"ד וי"ו דל"ת ה"י⁴⁵⁰.

י"א, מדרגה י"א, מספר וחשבון כ"ח אותיות מילוי המילוי דפנים.

י"ב, מדרגה י"ב, מספר וחשבון קנ"ו אותיות אחוריים מילוי המילוי, ועד"ז תלך עד אלף אלפים מדרגות לאין קץ, ע"ד הנ"ל וכיוצא⁴⁵¹.

והנה זהו שבארנו הוא בהויו"ת דע"ב, וכיוצא בזה בהויו"ת דס"ג, ובהויו"ת דמ"ה ובהויו"ת דב"ן, וכן בכל השמות וכינוים שבעולם.

והנה כל מדרגה הקודמת לחברתה הוא מעולה ממנה, ואורה גדול מאור המדרגה אשר תחתיה, וא"כ כשירדו הניצוצין בודאי שהיותר תחתון הם נשארו בכלים כנ"ל.

ודע, כי לא כל הבחי' שוין, כי הנה שם ע"ב⁴⁵² גדול במעלה מכולם, ותחתיו במדרגה {פו ע"ב} שם ס"ג, ותחתיו במדרגה שם מ"ה, ותחתיו במדרגה שם ב"ן. ופשוט הוא כי כל

הו"ה מאלו הדי' יורדין מהם בחי' ניצוצין להחיות הכלים, וניצוצי הויו"ת דע"ב ירדו בכלים דע"ב, וניצוצי דס"ג ירדו בכלים דס"ג כו'. והוא כי אין כח בניצוצי דהו"ה זו להחיות כלים

דהו"ה אחרת, לכן לא ירדו כל הניצוצין משם ב"ן הגרוע מכולם להחיות הכלים⁴⁵³. אמנם מכל הו"ה והו"ה ירדו ממנו ניצוצין להחיות הכלים שלה, אלא שמה שירד מהו"ה דע"ב היו

הניצוצין הגרועים מכולם אשר בשם ע"ב, וכן הניצוצין שירדו משם ס"ג הם הגרועות מכולם אשר בשם ס"ג, להחיות הכלים שלה, וכיוצא בזה בכלים³⁰⁴ האחרים. גם צריך שתדע כי מספר

ניצוצין שירדו מכל הו"ה מאלו ד' אינם שוין, לפי ששם ע"ב עליון שבכולם לא היתה בו כ"כ

⁴⁴⁸ אמנם בחי' אחוריים למעלה יותר מבחי' הגימ' שהיא בחי' המלכות כנ"ל הערה 445

⁴⁴⁹ למה זה למטה מד' ראשונים, עי' תיקו"ז יט ע"א: מלגאו איהו יו"ד ה"א וי"ו ה"א⁴⁴⁹ דאיהו אר"ח אצילות⁴⁴⁹ איהו שקי' דאילנא בדרועוי וענפוי (נ"א ואנפוי) כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בהו"ה שקי'

תרגום: מבפנים שהוא יו"ד ה"א וי"ו ה"א, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועיו וענפיו (ופניו), כמים המשקים את האילן ומתרבה באותו השקה.

אמנם בדף ה' ע"א משמע כך שפשוט יותר עליון מהמילוי, עי"ש בגר"א ד"ה דמקוריהון

ועי' תיקו"ז ז ע"א: מקורין דכל שמהן אינון יהו"ה יו"ד ה"י וי"ו ה"י יהו"ה יו"ד ה"א וי"ו ה"א

ועי' לקמן הערה 542, והרב אמר שאין טענה.

⁴⁵⁰ בגימ' 4401.

⁴⁵¹ וכל אלו היו במלכים קדמאים אם כן רואים ריבוי האורות בז' מלכים קדמאין (דע"ה ח"א

יא ע"ב), כל עסמ"ב מתחלק לעסמ"ב וכו' וכו' (כללים ח"ב קכח ע"ג)

⁴⁵² הרב אמר שזה חסד שהאבא בזמן הנקודות היה במקום החסד דא"א

⁴⁵³ חוץ מהכלי שלו. שהרי על אף שהאור ההכי נמוך ירד לכלי והב"ן הוא הכי נמוך עכ"ז היא

רק שייכת לכלי שלה.

מאיר העץ חלק ג'

שבירה גדולה כמו בס"ג, וכיוצא בזה בשאר. ובודאי, כי משם ב"ן ירדו יותר ניצוצין מכל השאר, וממ"ה פחות מב"ן, ומס"ג פחות ממ"ה, ומע"ב פחות מס"ג.

וטרם שנבאר⁴⁵⁴ מספר כל אחד ואחד, צריך שנקדים הקדמה א', והוא זה, דע, כי כאשר יצאו הי' נקודים מנקבי עינים דא"ק כנודע, הנה בצאתן הניחו רושם שלהם בעולם אצילות⁴⁵⁵, והוא: מנקודת הכתר שלהם, נעשה ממנה אח"כ כשנתקן עולם האצילות בחי' פרצוף א"א. ומנקודת חו"ב, נעשה ב' פרצופים או"א. ומן חסד עד היסוד שבהם הם ו"ס, נעשו פרצוף ז"א. ומן י"א⁴⁵⁶ נעשה פרצוף נוק' דז"א. ואמנם כאשר היה אח"כ זמן התיקון, אשר אז הלבישו זה לזה כנ"ל באורך (שער התיקון פרק ה), ולא הונחו במקומם הראשון ממש, אמנם היה באופן אחר, והוא, כי הנה נודע כי א"א מתפשט עד סיום אצילות ממש. ומהראוי היה שאו"א יהיו למעלה במקום חו"ב דא"א, כי הרי הם חו"ב, {פו ע"ג} אבל לא כך היה אלא שהלבישו את חו"ג דא"א⁴⁵⁷. וכן מהראוי היה שז"א אשר בחינתו ו"ק מחסד עד יסוד ילביש ו"ק דא"א, ולא כך היה אלא שאינו מלביש רק מחצי ת"ת דא"א ולמטה כנ"ל. ואמנם נוק' דז"א נשארה במקומה הראשון והוא שהיא מלבשת את המל' דא"א⁴⁵⁸.

כלל העולה מכל זה, כי שם ע"ב אשר מקומו בחכמה, ושם ס"ג אשר מקומו בכינה, ירדו למטה ולא הלבישו אלא את חו"ג דא"א. ונמצא, כי שם ע"ב בחסד, ולכן חסד גימ' ע"ב. ושם ס"ג בגבורה, ושם מ"ה בחצי ת"ת ונה"י³⁰⁵ בלבד, עם היותו כולל ו"ק גמורים. הרי איך הז"א

⁴⁵⁴ עי' יפה שעה (לש"ו) @.

⁴⁵⁵ כלומר במקום העתיד להיות עולם האצילות.

⁴⁵⁶ העשירית.

⁴⁵⁷ עי' שמ"ש עי' כללים כלל ח ענף ד' (לש"ו). ז"ל השמ"ש: נ"ב, (עיין תו"ח דף ט"ו ע"א. ועיין לקמן ש"ל פ"ב ומ"ש שם השמש ז"ל ועיין דב"ש דנ"א ע"ג) צ"ע היכן מצינו שירדו או"א למטה ממקומם, כי זה היה מקומם הראשון כשיצאו מנקבי העינים, כי החילוק שיש בין עתה כשיצאו הוא התפשטותם לפרצופים והלבשתם זה לזה. כי הנה שיעור הכתר שבנקודות בעת שיצאו היה כשיעור הכתר דא"א של אחר התיקון כנזכר בשער התיקון פ"ג, ונשלם כל שיעורו למעלה ע"ג חו"ב שבנקודות שהם או"א וכך היו אחרי התיקון. ומה שנתוסף אחר התיקון הוא שנתפשטו למטה, והוא כי חג"ת דא"א נתלבשו בתוך או"א ונה"י תוך ז"א, אבל כח"ב דא"א לא לקחו מקום בפני עצמם, כי החכמה שהיא מוחא סתימאה נתונה תוך הכתר והיא נכסית בו ואינה נגלית כלל רק הכתר לבדו שהיא הגולגולתא הוא הנגלה, והבינה בגרון ועליה מלבישים ב' כתרים דאו"א היא נכסית בהם, הרי כי אין מגולה מא"א רק הכתר שבו, והוא עומד על גבי או"א שהם החו"ב שבנקו' כמו שהיו קודם התיקון, וצ"ע.

ועוד צ"ע, שכפי משמעות הדברים זה היה בעת התיקון לא בעת השבירה, ואיך מונה ע"ב ס"ג בכלל הנשברים והנופלים. ואם כוונתו על בחי' האחורים דאו"א שנפלו בעת השבירה, הנה נתבאר כי האחוריים ההם לא ירדו לבריאה. וצ"ע (א"ה עיין בהקדמת רחובות הנהר דצ"ח ע"א) באופן שכל הקדמה זו לא הבנתי אותה איך נמנים הע"ב ס"ג בכלל הרפ"ח, ואם נאמר שכוונתו על בחי' ז' מלכים דאבא וז' מלכים דאמא שנתבאר בשער שבירת הכלים פ"ו ופ"ז שגם הם נפלו, אמנם גם אותם הז' מלכים דאבא או דאמא הם מ"ה וב"ן דע"ב או מ"ה וב"ן דס"ג ולא ע"ב דס"ג דאותה בחינה, ובכאן הוא מונה המדרגות דע"ב וס"ג עצמם באופן שבין בכללות בין בפרטות מה שירדו לבי"ע הם מ"ה וב"ן בין הכללות בין הפרטות, אבל ע"ב וס"ג בין דכללות בין דפרטות נשארו באצילות ולא ירדו לבי"ע וצ"ע.

וזה תמצית דברי הכללים, נקודה העצמותית דכתר הוא ע"ב הכללי, והנה"י שלו שורש לס"ג הכללי, והם [היינו ע"ב וס"ג דס"ג - כללים ח"ב קיח ע"ב] המוחין העיקריים שהם החו"ב, ושם מקומם דאו"א בעולם הנקודות, והנה"י דע"ב מתפשטים בבחי' עטרין דחו"ג והם מתקנים האחוריים דאו"א וזה החוט השדרה, זה גידול אחוריים (עי' לעיל נקודות ו'), ולכן בשעת שבירת הז"ת שכאשר ירדו אחוריים דאו"א, הנה"י דכתר ירד עמהם, והם ירדו למקום עתה של חג"ת דא"א. הסיבה להנ"ל בגלל שכל הנקודות בתחילת הויתם יצאו למקום שהוא שורש מציאותם, ובמיתתם נפלו למקום היותם כעת. גם באו"א יש ג' הבחנות הנ"ל, א' הוא תחילת התפשטותם עצמותם העיקרי במוחין דא"א, ואחר כך התפשטותם בעולם הנקודות עד סוף מקום העתיד לזו"ן שהוא סוף נה"י שלו, וההבחנה הג' היא היותם קצרי הקומה רק עד הטבור דא"א, ועל אף שנה"י דאו"א מתפשטים בזו"ן, וכל התלבשות זו"ן על א"א היא על הנה"י דאו"א, ונה"י דאו"א המתלבשים בתוך זו"ן נעשה לעצם מעצמותיהם, עכ"ז זהו לא עיקר מציאותם אלא הארתם ולכן נחשבים או"א קצרי קומה. עי' ביאורים נקודות ב אות ח' (לש"ו) הובא שם הערה 127. כאשר מדברים על או"א במקומם בחו"ב דא"א אז הם רק בקו א' (כללים ח"א פו ע"ג).

⁴⁵⁸ כלומר עטרת היסוד שלו.

מאיר העץ חלק ג'

שהוא בחי' ו"ק דאצילות שהם בחי' שם מ"ה, הוא שם בחצי ת"ת דא"א (מ"מ די לו לסבת גודל אצילות שכל בחי' שם מ"ה הושם בחצי ת"ת דא"א ומנה"י בלבד, ושם ב"ן הוא במל' לבדה). והנה נתבאר איך כל הד' הוי"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כולם הם בז"ת דא"א לבד. והרי נתבאר הקדמה א' הנ"ל³⁰⁶ *.

*ונלעד"ח כי כל אלו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כולם הם בשם ב"ן הנ"ל, שהוא כולל י נקודות³⁰⁷, והוא מתחלק לד' הוי"ת אלו כמבואר אצלנו (כי כל הד' הוי"ת, כל א' מהד' כוללת כל הד' כנלע"ד).

³⁰⁸ועתה נבאר הסדר שלהם, הנה מהוי"ה דע"ב אשר בחסד, האורות שלו שעלו למעלה באצילות⁴⁵⁹ כשנשברו הכלים היו ו' מדרגות הראשונות⁴⁶⁰. ושאר המדרגות מן הז' ואילך, והוא בכלל שהוא חשבון ומספר י' אותיות המילוי, שהם גי' ע"ב, ומשם³⁰⁹ ואילך כולם ירדו בבריאה עם הכלים בסוד הניצוצין. ופשוט הוא שכל המדרגות שלמטה ממנו נכללין בה, ואינם נחשבים בה כדבר בפ"ע, ולכן אינה עולה במספר. ולכן אינו נחשב רק מדרגה זו³¹⁰ בחי' מספר י' אותיות המילוי שהוא גי' ע"ב, וכל שאר הניצוצין שלמטה מהם נכללין באלו ע"ב. וכבר נת"ל במקומות רבים כי מציאות מספר רפ"ח ניצוצין, הם ד' בחי' ע"ב שירדו מאלו הד' הוי"ת⁴⁶¹, וכולם יחד הם רפ"ח ניצוצים. והנה נתבאר ע"ב ניצוצין שירדו מכלל הרפ"ח ניצוצים, והם מהוי"ה ראשונה דע"ב.

ומשם ס"ג שהוא יותר תחתון משל ע"ב, לא עלו האורות שלו באצילות רק ד' מדרגות הראשונים בלבד, נמצא כי ירדו בבריאה ב' מדרגות אחרות יותר עליונים, שהם י' אותיות דמילוי הס"ג, ובחי' האחר שלהם, שהם מדרגה ה' וז'³¹¹. וכאשר נמנה בחי' המדרגה הה' שהם י' אותיות דמילוי ס"ג בבחי' אותיות עצמן, ונמנה גם מספרם שהוא ס"ג, הרי ע"ג ניצוצין שירדו משם ס"ג.

ומשם מ"ה שהוא הת"ת ירדו ב' מדרגות עליונים יותר לפי שהוא גרוע במעלה מן ס"ג, ולא עלו באצילות רק ב' מדרגות ראשונים לבד, וכל השאר ירדו בבריאה. נמצא, כי הניצוצין שלהם הם ע"א ניצוצין, כ"ו ומ"ה. ופי' כי מספר ד' אותיות הפשוטים הם מספר כ"ו, ומספר י' אותיות מילוי הם מ"ה, והנה כ"ו ומ"ה הם ע"א ניצוצין, הרי הם ג"פ ע"ב⁴⁶². ומשם ב"ן ירדו כל המדרגות חוץ מן העליונה והראשונה⁴⁶³, לפי שלהיות בחי' ב"ן מלכות, והיא {פו ע"ד} תחתונה מכולם, היה בה שבירה יותר מכולם שלמעלה ממנה, ולא עלו ממנה רק ד' אותיות פשוטים בבחי' אותיות עצמן, וכל השאר ירדו לבריאה. וז"ס שאנו אומרים בכ"מ כי המלכות נשארה באצילות בבחינת נקודה א' בלבד, וכל השאר נתמעט ממנה וירדו אל הבריאה והבן זה⁴⁶⁴. כי הנה נקודה ההיא היא בחי' מדרגה ראשונה שבכולם בלבד, ואמנם מספר הע"ב ניצוצין שירדו ממנה הם בחי' המספר והחשבון של י' אותיות דאחור דב"ן, ולא הפנים דשם עצמו שהוא מדרגה א', רק אחוריים³¹² שהם גימ' ע"ב. הרי ד' פעמים ע"ב שירדו מן ד' הוי"ת, ומספר כולם הם רפ"ח ניצוצין, אלא שיש ביניהן הפרש, כי אין בחינתם שוין, לפי

⁴⁵⁹ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁴⁶⁰ מה"ב מדרגות אשר בתחילת הפרק.

⁴⁶¹ כלומר העסמ"ב הנ"ל. ד' פעמים שהם מהדעת ולמטה שהם חגת"מ (דע"ה ח"ב קמד ע"ד)

⁴⁶² עי' פע"ח פ"ט מק"ש דף מא ע"ב בהגה"ה שם (לש"ו), וז"ל, והטעם מפורש וז"ל מה שיש א' עודף באימא דהיינו בשם ס"ג וא' חסר בז"א דהיינו בשם מ"ה לפי ששורש זעיר נשאר במעי אמא כדי שאמא יתן לה מוחים. ועי' שער א"א פרק י"ג בענין מ"א וג"ס, שיש אותו ענין בין אבא לאמא.

⁴⁶³ אם כן הרפ"ח ניצוצין של כאן הם יותר גדולים והוא משום שהם נולדו ונעשו מהכאת ובטישת דהאורות העיקריים עצמם (ביאורים ח"ב לא ע"ג), והוא משום שהיה בו שבירה יותר גדולה מכולם (ביאורים ח"א לד ע"ג), ומאחר שהיא תחתונה מכולם יצאה היא ג"כ בפני עצמה (ביאורים ח"ב סו ע"ב), ולכן דווקא ממנה כל התיקונים דלעתיד (כללים ח"ב נג ע"ד).

⁴⁶⁴ מ"ש שהמלכות נשארה באצילות בבחי' נקודה וכל השאר נתמעט וירדו אל הבריאה הוא רק מהשם ב"ן דנקודות לבד שהמדרגה הראשונה שבו נשאר באצילות והוא הנקודה א' והכוונה על פי שאמרנו כי נודע שבעולם הנקודות לא יצא אלא רק מלכות דב"ן ובנוק' לא יצא אלא רק הכתר שבאותה המלכות והכתר דכתר שנשאר לעולם באצילות הוא המדרגה הראשונה שאמר ושאר המדרגות שירדו הם מהט' אחרונים דאותו הכתר והוא מדרגה הד' ולא הזכיר מדרגה הב' והג' כי הם מהכתר לא נעשה בהם פגם אע"פ שירדו גם הם עכ"ז אינם הם מכלל הרפ"ח אשר נפגמו אלא רק מאחר המדרגה הג' ולמטה כי כל הפחות מג' כלבוד דמי (דע"ה ח"ב קטו ע"ב).

מאיר העץ חלק ג'

שהע"ב ניצוצין שירדו משם ע"ב דיודי"ן הוא הע"ב דחשבון, ומספר י' אותיות המילוי הזה, שזו היא מדרגה הז'. ומשם ס"ג, הע"ב שלו הוא י' אותיות וס"ג שהם ע"ג והם המדרגה הה' וז'. ומשם מ"ה הע"ב שלו הוא מ"ה וכ"ו שהם גי' ע"א שהם המדרגה ג' וז'. ומשם ב"ן עצמו הע"ב שלו הוא מדרגה הד',⁴⁶⁵³¹³.

שער יח פרק ג מ"ת³¹⁴

ועתה צריך לבאר כמה שאלות שיש בכל הנ"ל, והוא, כי צריך לידע למה היו השינויים האלו, שבשם ע"ב אנו לוקחין חשבון מדרגה הז', ומס"ג ב' מדרגות, שהם ה' וז', וממ"ה ב' מדרגות שהם ג' וד', ומב"ן מדרגה א' בלבד והיא הד'³¹⁵⁴⁶⁶. והתשובה, כי הנה נת"ל כי הצד השווה שבד' הויות הנ"ל שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הוא שהמדרגות שהם ממדרגה הז' ולמטה כולם נפלו בבריאה, ולכן בשום חשבון אין אנו מחשבין משם ולמטה כלל, רק ממדרגה הז' או למעלה הימנו, ולא למטה ממנו, כי כל שלמטה ממדרגה הז' כלולים³¹⁶ בה, כי כולם גרועים ממנה, ואינו עולה בשום חשבון³¹⁷ כלל. ולכן אין אנו מזכירין ומחשבים באלו הרפ"ח ניצוצין רק אלו הד' מספרים שיש בד' מלואים של ד' שמות אלו, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. ולהיותם משונים במילוייהן לכן נזכרים כל הד' מלואים, לפי שזה גי' ע"ב, וזה ס"ג, וזה מ"ה, וזה ב"ן, ואין מספרם שוים במילוייהן.

גם צריך שתדע כי במקום שאנו מחשבין בחי' הפנים, אין האחוריים עולים בשום חשבון³¹⁸, כי טפלים הם אל בחי' הפנים, הראשונים³¹⁹ המעולים מהם⁴⁶⁷. לכן אין אנו מחשבין באלו הרפ"ח ניצוצין בחי' האחוריים כלל, רק משם ב"ן האחרון כמ"ש הטעם למטה, בענין המלכות. גם צריך שתדע כי כל מקום שיש ב' מספרים וחשבונם שוין, אין אנו מחשבין את שניהן, אלא א' בלבד, והוא כי הנה י' אותיות דס"ג⁴⁶⁸, וי' אותיות דמ"ה, ירדו בבריאה, עכ"ז לא חשבנו בחי' י' אותיות דמ"ה, כיון שכבר נחשבו י' אותיות דס"ג הראשונים מהם, כי כבר ביארנו שאפי' בחי' הד' מיליון הנ"ל לא היינו מונין ומחשבין אותן ד' פעמים, אלא להיותן משונים זה מזה, כי זה ע"ב וזה ס"ג וזה מ"ה וזה ב"ן משונים במילוייהם.

וטעם הדבר הוא במה שנקדים לך הקדמה א', והוא כי {פז ע"א} הנה כאשר הניצוצים³²⁰ שוין במציאותן ומספרם³²¹, נשאר שניהן במקום שנשברו³²² ונפלו העליונים, ושם נשארים התחתונים עמהם³²³. כיצד, הרי שנפלו י' אותיות דס"ג, ואח"כ נפלו י' אותיות דמ"ה. והנה עם היות י' אותיות דמ"ה גרועים במעלה מ' אותיות דס"ג, עכ"ז, בנפלו למטה לא נפלו רק עד מקום שירדו י' אותיות דס"ג³²⁴, ושם נתערבו³²⁵ ונתקשרו עמהם י' אותיות דמ"ה³²⁶, לפי שבחי' ס"ג נשבר קודם מ"ה כנודע, כי תחילה מלכו העליונים ונשברו ואח"כ התחתונים. ולכן בעת שירדו י' דמ"ה פגעו ומצאו י' אותיות דס"ג שירדו שם בבריאה תחילה ונתערבו³²⁷ עמהם, ולא ירדו עוד למטה מהם ונדבקו עמהם לסבת היות מספרן שוה. אבל כאשר אין ב' הבחי' במספרם שוין, כל אחד יורד במקומו הראוי לו לירד, ולכן כל הבחי' השוות לא כפלנו אותן למנות בחשבון, ולכן בחי' י' אותיות דמ"ה, אשר נתקשרו במקום נפילת י' אותיות דס"ג, אינן נמנין בפ"ע³²⁸. אבל המדרגה הז' של מ"ה, אשר איננה דומה למספר מדרגה הז' דס"ג, נחשבת בפ"ע, כי זו מספרה ס"ג, וזו מספרה מ"ה. וכן מדרגה הג' משם מ"ה שמספרה כ"ו נכנס בכלל החשבון, לפי שמשם ע"ב ומשם ס"ג לא נפלה מדרגה הג', לכן אנו מחשבין גם אותה בחשבון של הע"א של מ"ה. וכן בס"ג אשר המדרגה הה' שבה, לא ירדה כמוה משם ע"ב, לכן נמנים בחשבון הע"ג ניצוצין דס"ג. וכן מדרגה הז', שהוא החשבון משונה מן ז' של ע"ב ושל מ"ה, גם היא נחשבת.

ונשאר לנו לבאר עתה ע"ב הד' של ב"ן שהיא במל', הנה הוא המדרגה הד' שהוא בחי' האחוריים³²⁹. והנה אמרנו למעלה כי כאשר יורדין הפנים, אין האחוריים נכנסין בחשבון כלל, וכאן היה הדבר להפך, כי האחוריים נכנסין בחשבון ולא הפנים. והתשובה הוא, כי בג' שמות אשר חשבנו בחי' פנים, לכן לא חשבנו בחי' האחוריים, אבל כאן במלכות, שאין הפנים נחשבין

⁴⁶⁵ עי' דע"ה ח"ב דרוש ה' ענף א' סוף סימן ד' (לש"ו) עי' הערה 464.

⁴⁶⁶ עי' לעיל הערה 313.

⁴⁶⁷ לכן לא הזכיר מדרגה ו'.

⁴⁶⁸ מדרגת הה'.

מאיר העץ חלק ג'

במספר, אז נחשבו האחוריים. ועדיין נשאר לנו לתרץ, כי אדרבא אעיקרא דדינא פירכא, למה אין בחי' הפנים נמנין במלכות ולא³³⁰ היו האחוריים נכנסין במנין כדמיון שאר האחוריים, לכן צריך שנבאר לתרץ לכל המדרגות מלמעלה למטה. ונאמר, כי הסבה שאין אנו מחשבין המדרגה הג' שהיא בחי' הפנים, והוא מספר ד' אותיות הפשוטים, הטעם הוא כמ"ש למעלה, שכשיש ב' מספרים ומניינם שוים אינן נמנין רק פעם א', ומדרגה זאת כבר נכנסה בחשבון ע"א ניצוצות דשם מ"ה, ואלו הכ"ו נשארו ונתקשרו שם למעלה כנ"ל. וכן מדרגה הז' שהוא מספר הט' אותיות המילוי, שהוא גי' ב"ן, לא נמנית עם שהוא בחי' הפנים, וגם שאינו דומה לשאר מלויים, כי לסיבה זו נמנית לעולם המדרגה הז' בע"ב ובס"ג ובמ"ה. אבל הענין כמ"ש ענין הוי"ה דשם ב"ן ומה עניינה. דע, כי שם של ב"ן דמילוי ההי"ן אשר במלכות הוא ב' הוי"ו יחד ממש, {פז ע"ב} והיא הוי"ה כפולה, ונקרא מערת המכפלה כנודע⁴⁶⁹, כי ו"ד דמילוי יו"ד גי' י' כחשבון אות הפשוט, וכל השאר הם אותיות הוי"ה כפולה ממש. והנה ענין ב' הוי"ו"ת אלו עניינם הוא, כי הוי"ה א' בחי' ז"א, והוי"ה הב' הוא בחי' הנוק' עצמה. וכאשר מתחברים הז"א בנוק', אשר אז מאיר ז"א בנוק', הנה אז הז"א נותן הארת הוי"ה שלו אליה, ואז נעשין ב' הוי"ו"ת בנוקבא, ואז נעשית בה שם ב"ן שהוא בחי' ב' הוי"ו"ת וזכור הקדמה זו³³¹⁴⁷⁰.

והנה בהקדמה זו הותרה השאלה הנ"ל, כי להיות שעיקר האותיות של שם ב"ן הוא מן הז"א כנ"ל, לכן אין ראוי למנותן בפ"ע בבחי' המלכות, לכן אין המדרגה הז' שהוא מספר ב"ן נכנס בכלל החשבון ע"ב ניצוצין שלה. וכן מדרגה הג' שהוא מספר כ"ו אינה נכנסת בחשבון, לפי שנשארת דבוקה למעלה עם מדרגה הג' שבז"א שכבר נכנסת בחשבון. אך י"ל למה אין אנו חושבין מדרגה ב' שהוא אחוריים הפשוטים כזה, י' י"ה יה"ו יהו"ה, ולא שייך לתרץ כדמתרץ כאן. ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שנכנסו במקום אותיות דמ"ה שנכנס בו כדלקמן פ"ד, אך בפ"ד לא משמע כן, וצ"ע³³². וכן המדרגה הה' שהיא בחי' הפנים, והם ט' אותיות המילוי כצורתן, עם היותם משונים מן האחרות שהם י' בכל מילוי, עכ"ז לא נכנס בחשבון, והטעם עם הנ"ל, שכיון ששורש שם זה במילוי ב"ן הוא מן ז"א, לכן לא נמנה בנוק'.

שער יח פרק ד מ"ת³³³

ועתה נשאר לנו לבאר ענין א', והוא כי נת"ל כי מן החו"ג ומן הת"ת והמלכות ירדו רפ"ח ניצוצין, שהם ד' פעמים ע"ב⁴⁷¹, ועתה צריך לבאר, כי בהכרח הוא שגם מן הנה"י ירדו ניצוצין, א"כ מה עניינם, ואם ירדו למטה, למה לא נכנסו ונכללו גם הם במספר ניצוצין. ונבאר תחלה מה הם בחי' הניצוצין שירדו מהם. הנה נודע כי נו"ה הם ב' פלגי דגופא (רע"ו פנחס רלו ע"א⁴⁷²) כנ"ל³³⁴, לכן אין הוי"ה גמורה בכל א' מהם, רק הוי"ה א' בין שניהם, נמצא כי חצי הוי"ה הוא אור של נצח, וחצי הוי"ה הוא אור של הוד. ופשוט כי כשהוי"ה נחלקת לב' אינה עולה בשם בפ"ע רק חצי העליון שהם ב' אותיות י"ה³³⁵, כמ"ש (שמות יז טז) כי יד על

469

⁴⁷⁰ [הוי"ה זו שז"א נותן בנוק'] והוא רוחא דשדי בגווה לעורר בה מ"ן מאז ולהלאה ולא אתערת מ"ן עד דעייל בה ההוא רוחא שעה"ק עא סוף ע"א והנה הוא מהדעת דז"א החיצון שבו כמ"ש בשער השמות פרק ג' (לש"ו) עי' מ"ד ומ"ן דרוש ח' סמוך לסופו.

עיקר פנימיות דב"ן הוא לצרוך אור המהיטבאל דתיקון הנכנס באצילות עצמו (כללים ח"ב מט ע"ג*), וכן מהיטבאל זו כלולה ממ"ה וב"ן (כללים ח"ב נא ע"א), ואז הב"ן בטל למ"ה וכלול בו (כללים ח"ב ע"ד) עיקר השם ב"ן הוא רק לצרוך גילוי האור דשם מ"ה (כללים ח"ב עה ע"ג) ואותו מ"ה וב"ן הם מהתפשטות הנה"י דס"ג שבכל א' וא' (כללים ח"ב עו ע"ג), מ"ה וב"ן האלה הם משמשים למ"ה וב"ן הכלליים דתיקון אשר מהם נבנה האצילות אבל המ"ה העיקרו דאור התיקון נשאר גנוז ביסוד דא"ק בסוד מ"ש בסד"צ פ"א אעבר וזעיר נטיל וגניז (כללים ח"ב עח ע"ד) הוא הב"ן שמאיר בכל ז"ת דעקודים עי' עקודים פ"ב במ"ב והוא עילוי דב"ן אשר בעקודים שנתעלה בכל הז"ת ועומד השם ב"ן בגילוי דתרין עטרין שבדעת שהוא כולל מ"ה וב"ן יחד (כללים ח"ב קיד ע"ג)

⁴⁷¹ חילוק הז"ת לד' חגת"ם מאחר ששרשם מד' מוחים שבדעת והם ד' פעמים ע"ב (דע"ה ח"ב קמא ע"ב)

⁴⁷² עי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

מאיר העץ חלק ג'

כס י"ה, כי ב' אותיות ו"ה אינן שם בפ"ע³³⁶⁴⁷³. נמצא כי נצח נקרא י"ה, וכן ההוד וכן היסוד י"ה⁴⁷⁴, כי היסוד אינה בחי' בפ"ע, רק הארה כלולה מהאורות עליונים כנודע³³⁷. ועוד טעם אחר במה שנבאר, כי ב' יסודות דאו"א מתלבשין תוך ז"א, וכל א' מהם יש בו ה"ח וה"ג, וה"ח דיסוד דאמא הם מתפשטין בז"א בחו"ג ת"ת ונו"ה שלו, והה"ג דיסוד דאמא וכן הה"ח וה"ג דיסוד דאבא אשר לא נתגלו ולא יצאו³³⁸, הנה כל אלו הם יורדין אל היסוד דז"א⁴⁷⁵. וכבר ידעת, כי סיום היסוד דאבא הוא מסתיים ביסוד {פז ע"ג} דז"א עצמו, נמצא כי ט"ו חסדים וגבורות יש ביסוד דז"א, אשר מספרם י"ה³³⁹. עוד טעם אחר והוא בענין ה"ח עצמן המתפשטים בז"א מצד יסוד אמא, והוא, כי הלא נתבאר אצלנו כי ג' בחי' יש אל החסדים דז"א: א', הוא למעלה במקום הדעת דז"א, כי שם הוא שורש החסדים³⁴⁰. ואח"כ, מן הארתן מתפשטין ה"ח מן החסד שבו עד הוד שבו. ואח"כ, מהארתן של החסדים המתפשטין, מתקבץ הארתן ביסוד דז"א ה"ח אחרים, אשר לסבה זו נקרא היסוד "כל" כנודע (זהר בראשית יז ע"א), והרי הם ט"ו חסדים כמנין י"ה.

נמצא, כי נה"י אינן הויות גמורות רק ג' שמות של י"ה כנ"ל. והנה כל בחי' המדרגות שנתבאר לעיל בשם יהו"ה, כולם ג"כ יש בשם י"ה. ודוגמת מה שירד משם מ"ה, כך ירד מג' שמות י"ה הנ"ל, כי לא נשארו באצילות רק ב' מדרגות הראשונים לבד, שהם ב' אותיות י"ה³⁴¹. וגם האחוריים שלהם בבחי' אותיות לבד שהם י"ה. ואמנם מהמדרגה הג' ולמטה, וגם הוא בכלל, כולם ירדו בכריאה ע"ד מה שירד מהת"ת, שהוא שם מ"ה. ואמנם הטעם למה אין בחי' כל הניצוצין האלו נזכר בפ"ע ע"ד שהוזכרו שאר הניצוצין, הענין הוא, לפי שכל הניצוצין שירדו מן נה"י מתחברים כולם עם הניצוצין של ת"ת. וכבר נתבאר לעיל, שכל מה שמתחבר עם מה שלמעלה הימנו אינה עולה בשם בפ"ע. והנה בבחי' ניצוצין האחוריים שלהם, אינו צורך לתת טעם למה לא נמנו, כי כבר נת' שבמקום שנמנו הפנים לא נמנין האחוריים, אבל בחינת הפנים צריך לבאר איך הם מתקשרים עם הבחי' של מעלה מהם, אשר לסבה זו לא נמנו כנ"ל. הנה הם ג"פ י"ה הם מ"ה, לכן ניצוצותיו מתחברים עם ניצוצות מ"ה כנ"ל, ואע"פ שאין מספרם שוין כי חשבון של זה מן המילוי, וחשבון של זה מן הפשוט, אין בזה חשש כמ"ש בע"ה. אבל אין הכוונה עתה רק למצוא מציאות שיתחברו שניהן יחד, אע"פ שלא יהיה חשבונם שוין. וכן מילוי ג' שמות י"ה הנ"ל, הוא באלפיי"ן לפי שנה"י אלו הם נה"י של ז"א, שהוא בחי' מילוי אלפיי"ן. והנה י"ה דמילוי אלפיי"ן הם גי' כ"ו, ולכן הוא מתחבר עם שם מ"ה במדרגה הג' שלו, שג"כ מספרה כ"ו, ואע"פ שאין שוין במציאותן. והענין הוא, כי כבר בארנו שי' אותיות המילוי דשם מ"ה של ת"ת עלו עם י' אותיות דס"ג למעלה ונתחברו עמהן. והנה מתיראים אנחנו, כי כיון שעלו אלו הי' אותיות למעלה, שלא יעלה ג"כ עמהן המספר שלהם, שהוא גי' מ"ה, והוא מדרגה הז', לפי שהמספר נגרר אחר האותיות שהם שרשם. ואם יעלו גם הם, נמצא שהכלי של הת"ת יהיה בתכלית הגרוע ריקן בלתי ניצוצין, ולא יוכלו אח"כ להתתקן בעת תיקון שאר הכלים, לכן עולין ניצוצין של נה"י למעלה בת"ת שיתקשרו עם מספר מ"ה מדרגה ז' של הת"ת, ואז לא יעלה מספר ההוא למעלה בשם ס"ג. ולכן כיון שאין עלית הניצוצין אלו רק לסבה זו, לכן אין חשש וקפידא בדבר ההוא למעלה³⁴², שיהיה חשבונם שוין, ובלאו הכי עולין לסבה הנ"ל*.

*ויש להקשות למה אנו מחשבין לעיל ג"פ י"ה, וכאן אין אנו מחשבין רק פעם א' כ"ו, ולא ג' פעמים. וי"ל כי כל זמן שיש איזה בחי' להתחבר עם שלמעלה ממנו, אז הוא מתחבר עמו, ולכן בשם של י"ה אין להם שום בחי' עם שלמעלה מהם, עד שיתחברו שלשתן, ואז מתחברים עם שם של מ"ה. אבל בשם של כ"ו, יש בכל בחי' להתחבר למעלה, לכן כל אחד בפ"ע מתחבר למעלה במספר כ"ו של שם מ"ה. ויש להקשות הלא המספר של ס"ג יכול ג"כ לעלות לשרשו שהם י' אותיות דס"ג, ולמה אין אנו חוששין שלא יעלו. וי"ל, בשלמא שם מ"ה, כיון שי' אותיות

⁴⁷³ עי' בהגר"א על תיקו"ז ט ע,א ז"ל חרק חושבנא ו"ה - דנו"ה הן תרי פלגי דגופא (רע"מ פנחס רלו ע"א⁴⁷³), ובהון הו"ה אחת, י"ה בנצח ו"ה בהוד⁴⁷³, וכן איהו בנצח ואיהו בהוד⁴⁷³, וי"ה הוא בשמים, ו"ה בארץ כמ"ש (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ, לכן חלם בגי' י"ה, חרק ו"ה:

⁴⁷⁴ עי' גר"א תיקו, ט ע"א ד"ה חרק.

⁴⁷⁵ עי' או"א א' ומוחין דקטנות ג' שהיסוד דנוק' קצר ורחב, ושל דכורא הוא ארוך (ועי' שער הנסירה פרק ח' ולציין שם).

מאיר העץ חלק ג'

עלו ונתקשרו בשם ס"ג, ועתה יעלה המספר של מ"ה ג"כ לשם, א"כ ישאר הכלי של מ"ה בלתי אור כלל ויש לחוש, אבל בשם ס"ג, אין לחוש אף אם יעלה המספר אל שרשו, כיון שהכל הוא בכלי שלו.

וא"ת, למה בשם של ע"ב אין אנו חוששין אולי יעלה המספר של שם ע"ב, שהוא המדרגה הז', עם שרשו שהוא המדרגה הה' של ע"ב, שהוא [נ"א שהם] בחי' הי' אותיות [דמילוי ע"ב], {פז ע"ד} ומטעם פחד זה היה ראוי שיעלו ג"כ יו"ד אותיות דמילוי ס"ג למעלה³⁴³ עמהם, כדי לקשרם שלא יעלו. התשובה הוא, כי שם בע"ב לא ירדו י' אותיות המילוי כלל בבריאה, כי נשארו באצילות, והמספר שלהן בלבד ירדו אל הבריאה, ולכן אין חשש שיעלו, כי אין עולין מעולם לעולם אחר כי אינן יכולין. ובפרט, כי הרי בעל כרחם ירדו מאצילות לבריאה, לפי שלא היה להם כח לעמוד שם ונשברו, ואיך עתה יעלו אל האצילות אחר שנשברו ונפלו. אבל המספר של מ"ה הוא יכול לעלות אל שרשו, שהם י' אותיות דמ"ה אשר עלו ונתקשרו עם י' אותיות דס"ג, לפי שכולן בבריאה הם עומדין והם יכולין לעלות.

וצריך לבאר, כי מאחר שסבת עליית ניצוצין נה"י עם המ"ה אינן אלא כדי שלא יעלה מספרו עם שרשו אשר עלה עם י' אותיות דס"ג, וא"כ היה צריך שימצאו בחי' י' אותיות באלו הנה"י מחמת המילוי, כדי שיהיה תמורת אותן הי' אותיות של מ"ה אשר עלו³⁴⁴. אבל הענין הוא, כי הרי בב' שמות של י"ה יש במילואם י' אותיות, ואלו הם במקום אותן הי' אותיות של המילוי דמ"ה שעלו לשם ס"ג כנ"ל. ואמנם, אע"פ שהם ג' שמות י"ה, וא"כ יש במלואם ט"ו אותיות, אין קפידא רק אם יהיו אותיות מועטות ממספר י', אבל אם הן יתרים מ', אין חשש בזה. נמצא, כי כל ניצוצין של נה"י כולם עלו ונתחברו עם ניצוצין של מ"ה שבת"ת, לכן אין עולין בחשבון רק הניצוצין של ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם רפ"ח כנ"ל, אלא שהג' בחי' הראשונים דע"ב הם³⁴⁵ בחי' הפנים, והע"ב הד' הוא בחי' אחוריים, ובין כולם הם רפ"ח ניצוצין, אשר אנו מזכירין בכ"מ בחבורינו זה. ועתה תבין ותראה איך נשארו הכלים של נה"י בלתי ניצוצין עצמן, ולכן יניקת הקליפות הוא מהם.

שער יח פרק ה מ"ת³⁴⁶

ודע, כי בחי' אלו הרפ"ח ניצוצין הנ"ל הם כולם בחינת גבורות ודינין גמורים, ואליהם רמזו בזוהר במקומות הרבה כנזכר פ' פקודי (רנד ע"ב) ת"ח רישא³⁴⁷ דמהימנותא בטש מחשבה³⁴⁸ בוצינא דקרדוניתא⁴⁷⁶ וסליק גו מחשבה ואפיק³⁴⁹ ניצוצין זריק לש"ך עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה וכו'⁴⁷⁷. ובפ' תזריע (דף מח ע"ב) תנא מן בוצינא דקרדינותא נפקין שכ"ה ניצוצין וכו' מסטרא דגבורה דאתקריאן גבורה כו', ובאדרא (דף קלב ע"ב) מסתכל הוינא וארו חמינא נהורא יקירא דבוצינא עילאין נהיר וסליק לשכ"ה עיברין וכו'. ואע"פ ששם נראה שהם ש"ך ניצוצין, וכאן אנו קוראין אותו רפ"ח (נ"א שכ"ה)³⁵⁰ ניצוצין, הכל הוא ענין א', ויתבאר {פח ע"א} למטה בע"ה⁴⁷⁸.

³⁵¹ והנה היותן מספר ש"ך ניצוצין הוא כי אלו הניצוצין הם מבחי' ז' מלכים שמתו, והנה הם מבחי' ז"א⁴⁷⁹. והנה ז"א נקרא אדם לפי שהוא הוי"ה במילוי אלפין גי' אד"ם³⁵², וכל מלך

⁴⁷⁶ עי' לעיל הערה 340.

⁴⁷⁷ ז"ל בשלימות: ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה (ואפיק) ניצוצין נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה. תרגום: ובא וראה ראש ראשית האמונה תוך המחשבה מכה הניצוץ החזק ועולה תוך המחשבה (ומוציא) ניצוצות וזורק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים ובורר פסולת מתוך המחשבה ונברר. עי' דברנו ביאורים בטנת"א פרק ה' אות מז [ח"א הערה 627] ומח ונד [דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח בסוף דע"ה] (לש"ו)

⁴⁷⁸ אין כאן סתירה שבמק"א כתוב שהש"ך הם כלים והרפ"ח הם ניצוצי אורות שבהם שיש ב' בחי' ש"ך ורפ"ח ואפילו אם בכללות הם ענין א' בפרטות הם נחלקים עי' בסוף הכרך דרוש ש"ך ופ"ר ורפ"ח (דע"ה ח"ב קמג ע"ד)

⁴⁷⁹ ש"ך ניצוצין דבוצד"ק זריק לכל עיבר והם הגבורות של הנקבה מ"ן דילה, ונתקנו ע"י פ"ר דמנצפ"ך דדכורא, והיינו, שתחילת הבירור היה ע"י הבוצד"ק שורש הגבורות שמשם קו המדה, שבכח הזה ניתן שורש הבירור שהוא הסתלקות מן הרע (פת"ש ז"א ו), *לעי' אם יש עוד בפרק זו שהרי הפת"ש רק דיבר פרק א' על כל שער רפ"ח.

מאיר העץ חלק ג'

א³⁵³, מאלו הוא אדם א³⁵⁴. נמצא, כי ז"פ אדם הוא גי' שט"ו³⁵⁵, אשר כולם הם ניצוצין של גבורה ודינין גמורים של מלכים שמתו. וכאשר נתקנו במעי אמם בינה⁴⁸⁰, כבר נתבאר שהיה ע"י טיפת אבא שנתן בה מחדש, והיא כוללת ה"ח. ואמא ג"כ נתנה בהם טיפת מ"נ, הכוללת ה"ג. ע"י נתקנו אלו השט"ו הנ"ל, ובין כולם הם ש"ך ניצוצין דז"א³⁵⁶, כי ה"ח דאבא אינן ניצוצין רק חסדים, שהניצוצין הם גבורות בלבד, באופן שהשט"ו ניצוצין הם ישנות⁴⁸¹ של המלכים, וה' ניצוצין אחרים הם חדשות, וסך כולם הם ש"ך בז"א³⁵⁷. וכבר ידעת, כי גם נוק' דז"א שהוא מדה הז' שבמלכים, יש בה כללות כל הז' מלכים, כנודע דלית ספי' דלא אתכליל בה בחי' המלכים³⁵⁸. ונמצא כי הם ש"ך ניצוצין אחרים בנוקבא דז"א⁴⁸²*, ונודע, כי הגבורות והדינין הם כפולות, ונמצא, שיש ב"פ ש"ך בז"א⁴⁸³, אשר לסבה זו נקרא הז"א שמ"ש (תיקו"ז י ע"א)³⁵⁹, שהם בחי' הניצוצין האלו. וב"פ ש"ך בנוק' אשר לסבתם נק' היא תמ"ר³⁶⁰⁴⁸⁴, שהם בחי' הניצוצין שבה, וכל אלו הניצוצין שלו ושלה הם מתערבים במעי אמא ומצטיירין ונתקנו שם³⁶¹.

*³⁶² מ"ק סוד תמ"ר שהוא גי' י"פ די"ן, והם ב"פ ש"ך דינין, שהם סוד דין מאדנ"י³⁶³. ואם תשלים עליהם שם א"ל⁴⁸⁵, יהיה גי' תרע"א כמנין אדנ"י במלואו. ושם א"ל זה, מקורו מן ו' אלפין שיש באחוריים דמ"ה⁴⁸⁶, שהם גי' א"ל, כי יש בהם ו' אלפין. והנה ה"פ ו' הם א"ל עם הכולל, וא"ל זה הוא בעשיה שאנו מושכין מאחורים דמ"ה דיצירה אל העשיה. גם אם תתן על תמ"ר שהוא י"פ דין דאדנ"י י' אלפין, יהיה י"פ אדנ"י יהיה גי' תר"ן, וזהו ותר"ן לשון אלם (ישננה לה ו)⁴⁸⁷. כי המל' לשון הז"א, לפי ששכינה גימט' לשון הז"א הנקרא אל"ם, שהוא שם מ"ה וכ"ו שלו גי' אל"ם³⁶⁴.

ולהבין ענין השכ"ה וענין הרפ"ח, צריך לבאר המאמרים הנ"ל, וגם המאמר בפ' בא (דף לא ע"ב) וז"ל, כי יהיה נערה בתולה נער כתיב מ"ט שכל זמן דלא קבילת דכר אתקריאת נער כו'⁴⁸⁸. כי הנה שם אדנ"י מורה על הדין כנודע, וכן ג' אותיות האחרונות הם די"ן, ונשאר אות ראשונה שהוא אל"ף, והוא בחי' הרחמים המשותפים עם הדין שבה. ואות א' זה מורה על שם אהי"ה שהוא רחמים. וזה הטעם שנקרא מלכות בספר הזוהר (ח"א קפ ע"א) דינא רפיא, לפי שמתחברת (דין)³⁶⁵ עם אל"ף שהוא רחמים כנ"ל, ואז הוא דינא רפיא. וכבר ידעת, כי שורש כל הדינין הם הה"ג, וכל גבורה מהם נקרא דין, שהם ג' אותיות אחרונים שבשם אדנ"י, וה"פ דין יהיה גי' ש"ך. נמצא, כי הה"ג הם ה' דין מתפשטין עד ש"ך ניצוצין הנכללין בה"ג אלו, וז"ש בפרשת פקודי כנ"ל בטש בוצינא דקרדינותא³⁶⁶ וזריק לש"ך עיבר. פי', כי בוצינא דקרדינותא הוא סוד בחינת שורש כל הגבורות והדינין דמעיקרא, והנה היא עומדת בגו אמא. כי לסבה זו אמרו בזוהר (ח"ב טו ע"א) דדינין מתערין מינה³⁶⁷. וז"ש באדר"ז, דהאי בוצינא דקרדינותא גנוז גו מעוי דאמא כנזכר שם (דף רצב ע"ב), ולכן הבוצינא הזאת היא נותנת קצבה ומדה, ומדד משחתא לכל ספי', כנזכר במאמר קו המדה בכת"י (זהר חדש ואתחנן נו ע"ד)⁴⁸⁹, ובריש תיקון ה' (כ ע"ב) שבתיקונים ובמקומות רבים. והטעם לפי שכל המדידה והקצבה אינם אלא מצד הגבורה,

יש ש"ך ניצוצין דב"ן שהם מחיים הכלים בשבירתם ויש ש"ך ניצוצין דמ"ה שהם המתקנים (דע"ה ח"ב קמ ע"ג), ונ"ל שזה שכתוב מז"א כאן בקטע הכל מדבר בתיקון, וקטע הבאה מדבר מבחי' הכלים

⁴⁸⁰ כלומר בתיקון המ"ה.

⁴⁸¹ כלומר בשבירה והה' הם בתיקון.

⁴⁸² עי' ח"ב הערה 280, שהנוק' דנקודות הוא קומה שלימה של נוק' ולא הנוק' הפרטי.

⁴⁸³ כלומר א' במלכין קדמאין וא' בתיקון המ"ה, וכן בנוק' וכן ברפ"ח (דע"ה ח"ב קמ ע"ד),

מש"כ בנוק' כלומר מלכי עיגולים ומלכי יושר או שיש מלכים דז"א ומלכים דנוק' עי' סוף שבירה ז', ונראה השני נכון.

⁴⁸⁴ רק מצאתי שזה ז"נ ביחד ולא נוק' לבד? ועכ"ז מובן שהרי כאן מדובר בתיקון הנוק'

⁴⁸⁵ עי' שעה"כ ק"ש ו (וכן בעוד כמה מקומות), שזה תוספת של ייא"י מהו"ה דס"ג.

⁴⁸⁶ י"ד י"ד ה"א י"ד ה"א וא"ו י"ד ה"א וא"ו ה"א.

⁴⁸⁷ אז ידלג כאיל פסח ותתן לשון אלם כי נבקעו במדבר מים ונחלים בערבה:

⁴⁸⁸ המשך לשון הזהר: מדקבילת דכר אתקרי נערה.

תרגום: אלא כך שנינו כתוב כי יהיה נערה בתולה למה כתוב נער משום שכל זמן שלא קבלה זכר נקראת נער משקבלה זכר נקראת נערה. ועי' אריכות בשער מאמרי רשב"י.

⁴⁸⁹ מוסבר בגר"א בתז"ח דף יח ע"א באריכות.

מאיר העץ חלק ג'

לפי שמצד החסד מורה התפשטות יותר מן השיעור בכל הדברים, אבל הגבורה אינה מנחת לאור עליון שיתפשט, אלא נותנת לו קצבה ומדה עד מקום שצריך, שעד שם יתפשט האור ולא יותר. וזהו הווצינא דמדיד ועביד משחתין בכל ספי' וספי'.

וכבר נתבאר כי היא גנוזה { פח ע"ב } במעוי דבינה, והנה כל אלו המלכים שמתו יצאו מגו האי בוצינא דקרדינותא, וכמ"ש באדר"ז (דף רצב ע"ב) ניצוצין אפיק זיקין לש"ך עיבר, וכל אלו ניצוצין דזריק האי בוצינא דקרדינותא⁴⁹⁰, הם המלכים ועלמין קדמאין דאתברו³⁶⁸ ומיתו, שהיה בהם מספר ש"ך ניצוצין כנ"ל. וע"י³⁶⁹ אותן הה"ג קדישין אחרין שהם טפה דאבא (נ"א דאמא)⁴⁹¹³⁷⁰ וכנ"ל, וכנזכר באדרא (קלו ע"ב וקמב ע"א), בהם נתבסמו ונתקנו אותן מלכים קדמאין, שהם ש"ך ניצוצין הנזכר פרשה נשא (דף קל"א ק"ל ע"ב⁴⁹²), ואז נצטרפו ונתבררו ויצא מהם פסולת. והמבורר עלה למעלה בסוד העיבור גו מעוי דאמא כנ"ל בדרוש. ובפ' פקודי (דף רע"ז רנד ע"ב), בוצינא דקרדינותא זרק ניצוצין לש"ך עיבר שהם ז' מלכים הנ"ל, ואח"כ בירר פסולת מגו מחשבה³⁷¹ ע"י ה"ג קדישין אחרים. והנה בהתחבר עמהן אלו ה"ג קדישין אחרין, נעשה כמספר שכ"ה הנזכר פ' תזריע (דף מ"ה מח ע"ב) תנא מן בוצינא דקרדינותא נפקי שכ"ה ניצוצין, גם ז"ש פ' בלק (דף רט ע"א) שכ"ה זגין לסטר חד כו'⁴⁹³, ואלו הם סוד פעמונים זהב של

⁴⁹⁰ עי' לעיל ח"ב הערה 348 שיציאת המלכים דרך העיניים הוא משום ששם נמצא המוס, ולכן כאן יצאו מהמו"ס.

⁴⁹¹ עי' מבר"ש לז ע"א:

ספר מבוא שערים - שער ה חלק א פרק ג

אמנם הה' גבורות של מנצפ"ך הם סוד הגבורות שבזכר עצמו אשר אח"כ ניתנים בה בנוק' ביסוד שבה ולא במלכות וזהו ההפרש שיש בין גבורות מנצפ"ך לשכ"ה ניצוצין כי אלו הם ביסוד ונמשכין לה מן הזכר ואלו הם במלכות שבה והם מפאת עצמה כנז' ופעם אחרת שמעתי בדרוש הי"ח נשים של המלך דוד ע"ה כי הדינים של שכ"ה הם דכורין והם במלכות של אבא כי לכן אמרו בפרשת פקודי דף רנ"ד ע"ב דש"ך ניצוצין אתברירו במחשבה שהוא אבא יען הם דינין דכורין. וגם לכן ביארנו במקום אחר כי הל"ב נתיבות חכמה כל אחד כליל מ' הם הש"ך ניצוצין. אמנם פ"ר דמנצפ"ך הם גבורות נוק' ממלכות דאימא ולכן הם חמשה גבורות כמנין אות ה' שהיא בינה כנודע. ועיין בדרוש העומר כי שם נתבאר היטב ענין ש"ך ניצוצין אלו איך הם בסוד ל"ב נתיבות חכמה. וגם בסוד חמשים שערי בינה אחר שניתנים בה וע"ש היטב:

לכן ב' גרסאות מתאימות

⁴⁹² אד"ז רצב ע"ב: ועל האי תנינא במתניתא דילן דניצוצא אפיק זיקין בזיקין (נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין) לתלת מאה ועשרין עיבר ואינון זיקין עלמין קדמאין אקרון ומיתו לאלתר) לבתר נפיק אומנא (ס"א מאנא) לאומנותיה ואתתקן בדכר ונוקבא והני זיקין דאתדעכו ומיתו השתא אתקיים כלא

תרגום:

אד"ר קלב ע"ב: תקונא תנינא מתתקן שערא מרישא דפומא עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל קום ר' חזקיה וקאים בקיומך ואוקיר יקרא דתקונא דא דדיקנא קדישא קם ר' חזקיה שארי ואמר (שיר ז) אני לדודי ועלי תשוקתו מי גרם שאני לדודי משום דעלי תשוקתו מסתכל הוינא וארו חמית נהורא יקרא דבוצינא עלאה נהיר וסליק לתלת מאה וחמשה ועשרין עיבר וחד חשוק הוה אתסחי בהווא נהורא כמאן דאתסחי בהווא נהירא עמיקא דמימיו מתפלגין ונהרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי וסליק ההוא נהורא בשפתא דימא עלאה עמיקא דכל פתחין טבין ויקירין בהווא פתחא אתפתחן

תרגום: התיקון השני, [בו] מסודרים השערות, מראש הפה ועד לצד האחר של הפה בתיקון שווה.

קום רבי חזקיה ועמוד על עמדך, ותכבד את כבוד התיקון הזה של הזקן הקדוש. קם רבי חזקיה פתח ואמר, "אני לדודי ועלי תשוקתו". מי גרם ש"אני לדודי"? משום ד"עלי תשוקתו". מסתכל הייתי, והנה ראיתי אור מכובד של הנר העליון, שהאיר ועולה לשכ"ה צדדים ו[צד] א' חשוק.

היו מתרחצים באור ההוא, כמי שמתרחץ באותו נהר עמוק שמימיו מתחלקים ומאירים ונמשכים לכל צד, ממה שעליו.

ועלה האור ההוא שבשפת הים העליון העמוק, שכל הפתחים הטובים והמכובדים בזה הפתח נפתחים.

⁴⁹³ ז"ל: ויעמוד מלאך יי' וגו' (&) א"ר אבא כמה אית לן לאסתכלא במלי דאורייתא הני קראי רמיזי בחכמתא עלאה וכי למגנא נפק האי מלאכא לאתחזאה לחד אתנא או למיקם בין כרמיא לקבלה זמנא הכא זמנא הכא אלא כלא רזא עלאה הוא וכלא בעי קב"ה בגין לאגנא עלייהו

מאיר העץ חלק ג'

גבורה אשר הם מתפשטין בכל ז' קצוות בינה אמא עילאה⁴⁹⁴. וז"ש באדרא (קלב ע"ב) א"ר חזקיה מסתכל הוינא כו' נחית³⁷³ וסליק לשכ"ה עיבר כו', כי מתחילה היה ש"ך בלבד, שהם³⁷⁴ ה"פ דין משם אדנ"י, שהם ש"ך ניצוצין, וכאשר נתחברו עמהם הה' אלפי"ן עם הה' דינין, שהם בחי' ה' שמות אהי"ה שהם רחמים גמורים³⁷⁵ יותר מהם³⁷⁶, נמתקו ונתבסמו הה"פ דין ונעשה ה"פ אדנ"י, שהם גי' שכ"ה ניצוצין³⁷⁷. ואז⁴⁹⁵ נקרא המל' דינא רפיא כנ"ל, כי שם אדנ"י, א' שבו הוא מורה רחמים, ושאר אותיות די"ן, ולכן הוא דין מזוג ורפיא, באופן כי שם אדנ"י נקרא דינא רפיא, ואז הם שכ"ה גבורות, ובהיותם שכ"ה הם ממותקים. ונמצא, כי אז³⁷⁸ הש"ך מנהרין³⁷⁹ מצד אות א' המתחברת עמהם, וז"ס (אד"ר שס) ונהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו', כי אז הם מאירין ואינם חשיכין³⁸⁰.

ובזה תבין מ"ש פ' תזריע⁴⁹⁶ ענין נער ונערה, כי נער גי' ש"ך ניצוצין, עד לא אתבסמו איקרי נער, ונערה גי' שכ"ה כאשר נתבסמה ע"י שם אהי"ה, שהוא בה' עילאה בינה המורה על אות א' שבשם אדנ"י, ונתבסמו ע"י ה' אלפי"ן שיש בה' פעמים דין כנ"ל, נגד ה' ראשונה שהוא בינה הכוללת ה' אלפי"ן, ה"פ אור הנזכר בתקונים תיקון ה' (כ ע"ב). ואז נקרא נערה יתיר ה', כי אז היא בבחי' שכ"ה דינין מבוסמים וממותקים, ואז יכולה להיות מקבלת עמה זווג הזכר

דישראל ולא ישלטו בהו זינין בישיין בגין דאינון חולקיה דקב"ה ויעמוד מלאך י"י וגו' תאנא מסטרא דאמא כד איהי מתעטרא נפקין בעטרהא אלף וחמש מאה סטרי גליפין בתכשיטהא וכד בעאת לאזדווגא במלכא מתעטרא בחד עטרא דארבע גוונים (גוונים) אינון גוונים מתלהטן בארבע סטרי עלמא כל גוונא וגוונא מתלהטא תלת זמנין בהווא סטרא דאינון תריסר תחומי גליפין ועאלין ואתכלילו בתריסר אחרנין ברישא דעטרא אית ד' שורין לד' סטרין ואינון מגדלות כד"א מגדלות מרקחים מהו מרקחים כמה דאת אמר מכל אבקת רוכל ועל כל מגדלא ומגדלא ג' פתחין קביעין באבנין טבן מכל סטרא וסטרא האי עטרא נהירא (ס"א טהירא) (ס"א טמירא) בדלוגין דאופיר בגין יקרא דמלכא כמה דכתיב אוקיר אנוש מפז וגו' תחות עטרא תליין זגי דדהבא בסחרנהא זגא דדהבא מסטרא דא וזגא דדהבא מסטרא דא וחד רמונא (ס"א בגו) כגוון ההוא רמונא אית בה אלף זגין וכל זגא מנייהו מתלהטא בסומקא בחוורא ההוא רמונא אתפלג בפלוגין ארבע וקיימא פתיחא לאתחזאה זגהא תלת מאה ועשרין וחמש זגין לסטרא דא וכן לכל סטרא וסטרא עד דמתלהטן ארבע סטרי עלמא מחיזו דכל פלכא ופלכא ואינון אקרונ פלח הרמון כמה דכתיב כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך ארבע גלגלין בפלכי ארבע זווין נטלין בגלגולא להווא עטרא וכד נטלי לה אזדקפן לעילא עד דמטו לגלגולא דפלכא עלאה דנהים יממא וליליא מתחברן כל אינון פלכין ונטלין לעטרא וזקפן לה וקלא דאינון גלגלין אשתמע בכלהו רקיעין לקל נעימותא מתרעשין כל חילי שמיא וכלהו שאלין דא לדא עד דכלהו אמרי ברוך כבוד י"י ממקומו:

תרגום: "ויעמוד מלאך ה' וגו'", אמר רבי אבא, כמה יש לנו להתבונן בדברי התורה, פסוקים אלו רמוזים בחכמה עליונה, וכי לחנם יצא מלאך זה להראות לאתון אחת או לעמוד מולה בין הכרמים, פעם כאן ופעם כאן, אלא הכל סוד עליון הוא, והכל רצה הקדוש ברוך הוא כדי להגן על ישראל, ולא ישלטו בהם מינים רעים, משום שהם חלקו של הקדוש ברוך הוא. "ויעמד מלאך ה' וגו'", למדנו מצד האמא, כשהיא מתעטרת, יוצאים בעטרותיה אלף וחמש מאות צדדים חקוקים בתכשיטיה, וכשרוצה להזדווג במלך, מתעטרת בעטרה אחת של ארבעה צבעים, אותם צבעים לוחטים בארבעת צדדי העולם, כל צבע וצבע לוחט שלש פעמים באותו צד, שהם שנים עשר תחומים חקוקים ונכנסים ונכללים בשנים עשר אחרים. בראש העטרה יש ארבע חומות לארבעה צדדים, והם מגדלות כמו שנאמר "מגדלות מרקחים". מה זה "מרקחים", כמו שנאמר "מכל אבקת רוכל ועל כל מגדל", ומגדל שלשה פתחים קבועים באבנים טובות מכל צד, וצד עטרה זו מאירה (טהורה נ"א טמירה) בדלוגים של אופיר בשביל כבוד המלך, כמו שכתוב "אוקיר אנוש מפז וגו'". תחת העטרה תלויים זגי זהב סביבותיה, זג זהב מצד זה, וזג זהב מצד זה, ורמון אחד (בתוך) כגוון אותו רמון יש בו אלף זגים, וכל זג מהם לוחט באדום ולבן, אותו רמון נחלק לארבעה חלקים, ויש פתח לראות זגיו, שלש מאות ועשרים וחמשה זגים לצד זה, וכן לכל צד וצד, עד שלוהטים ארבעה צדדי העולם ממראה כל פלח ופלח, והם נקראים פלח הרמון, כמו שכתוב "כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך". ארבעה גלגלים בפלחי ארבע הזוויות, לוקחים בגלגול את אותה עטרה, וכשלוקחים אותה מזדקפים למעלה עד שמגיעים לגלגול פלח העליון, שנוהם יומם ולילה, מתחברים כל אותם פלחים ולוקחים העטרה וזוקפים אותה, וקול אותם הגלגלים נשמע בכל הרקיעים לקול נעימותם, רועשים כל כחות השמים וכולם שואלים זה לזה, עד שכולם אומרים "ברוך כבוד ה' ממקומו".

⁴⁹⁴ ד' סטרי עלמין, הנמשכים מבינה.

⁴⁹⁵ כלומר בתיקון.

⁴⁹⁶ פ ע"ב לח ע"ב ועי' שער מאמרי רשב"י יז ע"ג (לש"ו) @ לא מופיע פרשת תזריע

מאיר העץ חלק ג'

המזווג³⁸¹ בה, משא"כ בתחלה, עד שלא נתבסמו⁴⁹⁷. ואמנם, ענין הה' יתירה הממתקת ומבסמת את הש"ך ניצוצין, הם ה"ג הנקרא ה' אותיות מנצפ"ך, הנזכר אצלנו בתקונים³⁸² ובמקומות רבים. והנה מנצפ"ך גי' פ"ר, והחילוק שיש בין שכ"ה³⁸³ ובין ה"ג מנצפ"ך, הוא כי אלו שכ"ה ניצוצין הם גבורות הנקבה עצמה⁴⁹⁸, והם בחי' ספי³⁸⁴ המל' שלה כמבואר אצלנו לעיל, כי כל ג' בחי' הכלים של ספי' זו הם ג' שמות אדנ"י. וכבר נת"ל, כי שכ"ה הם ה' שמות אדנ"י, אמנם ה"ג מנצפ"ך הם בחי' הגבורות הזכר עצמו⁴⁹⁹, שאח"כ ניתנין³⁸⁵ אליה, והם מתקבצין בספי' היסוד שבה, הנקרא נקודת ציון כנ"ל. הרי נת' אצלנו ענין שכ"ה ניצוצין או פ"ר ניצוצין³⁸⁶ הנזכר בכ"מ בזה, שהם בחי' ניצוצין שהיו בז' מלכים, שיש בהם ג' בחי': כלים, וניצוצין, ואורות, ונתקנו ע"י פ"ר ניצוצין דמנצפ"ך⁵⁰⁰, שגם הם בחינת ניצוצין. וכולם הם דין וגבורות, אלא שאלו של המנצפ"ך הם ממותקות יותר משכ"ה ניצוצין⁵⁰¹. וזכור הקדמה זו של שכ"ה ניצוצין או פ"ר ניצוצין של מנצפ"ך מה ענינה בכ"מ. ועיין לעיל ענין ד' אורות: טעמים, ונקודות, תגין, אותיות שהם ניצוצות, ותבין משם כי אל³⁸⁷ ניצוצין הם דמיון אלו הרפ"ח ניצוצין שבכאן שהוא בחי' הד'. או אפשר שהוא בחי' ב', שהם בחי' הנקודות, שבנקודות היוצאין מן העין שהם דינין ואור חוזר ואור האחוריים המאירין בכלים אחר היותן נשברים, שנתעלו מהם ונסתלקו האורות {פח ע"ג} הנק' אור ישר, וצ"ע³⁸⁸.

³⁸⁹מ"ק בענין בירור³⁹⁰ של זו"ן בעיבור ויניקה, הנה זמן העיבור הוא ט' חדשים, וכבר ידעת כי ז"א יש בו ט"ס שלימות, רק שהם בסוד ההעלם, ואינם ניכרין אלא הו"ק⁵⁰², אבל בודאי שצריך להיות בו י"ס גמורות. והנה נודע, כי ימי העיבור אינם רק ח' חדשים, כי ביום א' שלוקח מחודש ט' יספיק כנודע, ואפי' אותו היום עיקר לקיחתו הוא מפני ספק יום הקליטה, כנודע. נמצא, כי עיקר חדשי עיבור הצריכין הם ח' חדשים לבד. והענין, כי כבר ביארנו ענין ברור זו"ן³⁹¹ מה הוא, כי הכל נמשך מסוד ז' מלכים קדמאין שמתו ונתבטלו, והיה בהם סיגים כנודע. ואותן הסיגין מעורבים הם עם כל הקדושה שבהם, לכן צריך לנקותם ולברר את הקדושה, להוציא ממנה סוד הסיגים. וכבר נודע שהסיגים היוצאין מן הכסף הטהור אי אפשר שלא יתערב בהם קצת כסף טהור, ואז צריך לנקות את הסיגים פעם ב' להוציא אותו המיעוט של ניצוצות הכסף הנשאר מעורב בהם. וענין בירור זה תלוי במחשבה עילאה שהוא אבא, כמ"ש פ' פקודי (רנד ע"ב) במחשבה אתברירו כולהו. כי הלא יסוד אבא הוא מוציא טיפת המוחין לצייר ממנו הולד, והאב הוא המברר במוחין שלו הנקרא מחשבה, ומברר הטוב ושדי להו {פח ע"ד} בפומא

497 עי' מבו, ש נד ע"ד:

עי' מבר"ש: ספר מבוא שערים - שער ו חלק א דרוש ח דרושי נוקבא דז"א כנ"ל. והנה נודע כי נה"י של הבינה שבה נתונים המוחין דז"א הם ג' אה"ה א' דיודין בנצח וא' דאלפין בהוד וא' דההין ביסוד ושלתם בגי' תנ"ה והוא בגימטריא חותם. וזהו בחינת המלכות שבנוקבא שהוא החותם הראשון שכל עיקרו הוא מן לבושי נה"י דאימא. והנה בתחלה כשעדיין לא נעשה ביסוד שלה רק דלת א' וציר א' ומנצפ"ך א' ע"י הז"א אז נק' הנקבה נער חסר ה' כי נער בגי' ש"ך דינין וזה המנצפ"ך הא' היה דינין כנ"ל ועתה שלקחה אלו השניים שהוא אחר שננסרה אז ניתוסף בה ה' דנערה כי ה' זו רומזת על אלו חמשה אותיות דמנצפ"ך השניים שהם יותר רחמים וגבורות ממותקות. והנה מה שלוקחת עתה בזמן הנערות שהוא בזמן הנסירה הם דלת א' וחמשה אותיות מנצפ"ך הרי הם ששה אותיות ואלו הם ששה חדשים של זמן הנערות. הבחי' הז' היא אחר שננסרה ולקחה ששה בחינות הנז' שהם דלת א' וחמשה אותיות מנצפ"ך אחרים בששה חדשי הנערות ואח"כ חוזרת עמו פנים בפנים ואז ראויה לזווג גמור ואז היא תורה שבע"פ המתחברת פנים בפנים עם הזעיר אנפין הנקרא תורה שבכתב ואז היא נקראת בוגרת בגימטריא תורה לרמוז אל מ"ש:

498 כלומר דב"ן עי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח הובא בספר הדע"ה ח"ב בסוף.

499 כלומר הפ"ר דמה הם דכורים כלפי הש"ך שהם דב"ן עי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח הובא בסוף דע"ה ח"ב.

500 כל התיקונים דמ"ה שהם כל התיקון של ש"ך פ"ר ורפ"ח דמ"ה כולם באים אך ורק דרך הפ"ר מחמת שלא מגיעים לתיקון הסופי עד תיקון דלעתיד (דע"ה ח"ב קמא ע"ב).

501 עי' דע"ה ח"ב קמ ע"ג שהשכ"ה כאן ניצוצין של מלכין קדמאין, והפ"ר כאן של תיקון המ"ה, ולכן הם ממותקות יותר. @

502 עי' לעיל שער יא פרק ו הערה 746 לגבי ספק אם יש לז"א ט' ספירות או ו' ספירות בתיקון.

מאיר העץ חלק ג'

דאמה, והוא נותן³⁹² באימא והיא מתעברת ממנו, ואח"כ בהיותן במעי אמא עילאה, כל אותן החדשים הוא מתברר יותר.

ומזה תבין הטעם איך הוא סוד העיבור שיכנוס הז"א תוך מעוי דאמא. והענין, כי באמא אין חיצונים נוגעים בה כלל, ואין להם שום אחיזה כלל, וא"כ בהיות הז"א שם אתברר מעט מעט והקלי' נפרדין ממנו. גם הענין הוא, כי האורות של ז"א כשהם תוך אורות של אמא הם מקבלים הארה גדולה מאד, ואז ע"י העירוב הב' אורות ביחד הם מתגברים, ואז הם מתבררים ומבדילין הקליפות שבתוכו. ונמצא, שע"י עיבור ז"א תוך אמא הוא מתברר. ואמנם, ראה המאציל העליון שאין מציאות לברר ז"א תוך עיבור רק עד הנצח, כי בכל חדש וחדש הוא מתברר ספי' א' ממנו, ומן הכתר עד נצח הם ח' ספי', כשתמנה הדעת עמהם. והנה בחדש הח' נשלם להתברר נצח של ז"א, אבל הוד יסוד ומלכות לא יוכלו להתברר מרוב הקלי' והסיגים שבהם, שהם ג' תחתונים סמוכים לקלי'. וגם עם מה שכבר הודעתך, כי השקר אין לו רגלים (תיקו"ז עג ע"ב), והוא סוד החיצונים הנקרא שקר, ואין לו ב' רגלים שהם נו"ה רק רגל א' שהוא הוד לבד, ושם יש לו אחיזה בסוד הו"ד דו"ה, כמ"ש (איכה א יג) כל היום דוה, ובו נחרב הבית באלף הה' הרמוז בהוד, והוא סוד רגל {פט ע"א} של ק' של שקר. נמצא, כי מהוד ולמטה יש להם אחיזה אל החיצונים גדולה מאד, ולכן אין כח בעיבור להשלים ולברר אותן, ואז נולד ז"א ויצא לחוץ כנלע"ד ששמעתי. אך אני זוכר שא"ל מורי זלה"ה שגם הנצח נתברר ואינה עולה מן המנין העיבור, והטעם, כי בהדי הוצא לקי כרובא (ב"ק צב ע"א). כי להיות נו"ה תרי פלגי דגופא (&), לכן כיון שההוד לא נתברר גם הנצח לא עלה בחשבון בירור אע"פ שנתברר, ואיני יודע איך הוא מתיישב⁵⁰³.

שער יח פרק ו מ"ק³⁹³

אכן, מסוד היניקה ולמטה אני זוכר היטב מ"ש לי מורי זלה"ה. והענין, כי ימי היניקה הם כ"ד חדש, והוא, כי נשאר ג"ס להתברר, והם הוד יסוד מלכות. וכבר ידעת, שהאשה אחר שילדה היא זבה דמים, והענין, כי כבר ביארנו שבמעי האשה נתברר הולד, ובהמשך ימי העיבור הם מתבררין מעט מעט, עד שנמצא בסוף ימי העיבור אז נשלם להתברר. וכל מה שיוכל להתברר נתברר ונעשה ממנו גוף הולד, ולכן הולד הוא מתגדל תוך מעי אמא מעט מעט, כי מתברר מעט מעט ומתגדל גופו מאותו בירור עד שנשלם להתברר. ומה שהוא סיגים גמורים שאין בו תועלת הוא נעשה דם טמא, ואז כשילדת נפתח רחמה ויצא ממנה דם טמא, שהם הסיגים, ויצא הולד מבורר ומתוקן, וכל הסיגים הללו הם מאותן ח' ספירות שנתבררו כנ"ל. ונשארו ג"ס שלא נבררו כלל, ואלו הסיגים שלהם נשארו תוך מעוי דאימא, והג"ס עצמן יצאו לחוץ עם ז"א, כי בודאי שלא יצא חסר. ואמנם הסיגים שלהם המעורבים עם מעט הקדושה לא יכלו להתברר מטעם הנ"ל, כי הם תחתונים שבכולם. וז"ס הדם שארז"ל שנשאר תוך אשה שלא יצא לחוץ עם השאר, כי השאר כבר נתברר ואין בו תועלת, לכן יצא לחוץ בסוד דם טמא. אך זה הדם שעדיין לא נברר נשאר תוך מעוי דאמא, וע"י אריכות זמן היניקה הוא מתברר בתוכה ונעשה חלב, וזה נעשה ע"י עלייתו אל מקום הדדים, וכמ"ש בע"ה בסוד {פט ע"ב} הדם איך הוא מתברר ומתהפך לחלב (נדה ט ע"א).

וכשתחלק הכ"ד חדשים דיניקה לג"ס, יהיה ח' חדשים לכל ספי'. והטעם שצריך ח' חדשים בירור לכל³⁹⁴ ספי' מאלו הג' הוא, כי החלב אינו יונק הולד כולו ביום א', רק יונק מעט מעט, ועל ידי שהוא יונק הוא מתגדל כנודע. כמו שבסוד עיבור מתגדל מעט מעט, כן עתה ע"י בירור זה שהוא יונק הוא מתגדל, ובזה תבין למה ב' שנים הראשונים הולד אינו אוכל מעצמו, רק צריך יניקת חלב. הטעם, שצריך שתברר לו אמא אותן הג"ס שנשארו, כי הוא אין כח בידו לבררם, והחלב שיונק התינוק, הנה בודאי שהלב שבו מוליך הכל תחילה אל הכתר שבו, ואח"כ אל המוחין, ואח"כ אל הגוף, כי כן סדר מעלתו, כנודע מסוד אכילת אדם, כי המלך שהם המוחין אוכלים תחילה. והנה מן הכתר עד נצח שהם הספי' מבוררים הם ח'³⁹⁵, ולכן צריך ח' חדשים עד שיתברר ההוד ותתחלק ותעבור אורה דרך הח"ס הנ"ל. וכן ח' חדשים לספי' יסוד, וכן ח' חדשים לספי' מלכות, הרי כ"ד חדשים של ימי היניקה.

⁵⁰³ בענין כל הפרק עי' לעיל שער ה פרק ה הערה 627.

מאיר העץ חלק ג'

וא"ת, בשלמא ספי' ההוד אינה עוברת רק דרך הח' ספי', אבל היסוד צריך ט' ספי', כי צריך לעבור גם ספי' ההוד, וספי' מלכות צריך י'. והתשובה הוא, כי ח"ס הראשונים כולם נמצאו מתוקנים יחד קודם זמן יניקה, אבל אלו הג"ס שלשתן ביחד באים³⁹⁶ להתברר, וביחד הם מתבררין, ואין אנו נותנין זמן לזו קודם לזו, רק שאנו אומרים שבצירוף שלשתן אז הם צריכין כ"ד חודש, אך הם כולן ביחד מתבררין, ואין בהם קדימת זמן כלל עד שיצטרכו לחשוב כל א' בפ"ע, וזה מבואר.

אך נלע"ד כדי לקיים מ"ש למעלה בענין הנצח, שעליו נאמר (ב"ק צב ע"א) בהדי הוצא לקי כרבא, וכיון שהם תרי פלגי דגופא⁵⁰⁴, והוא מתערב בהוד שאינו מתוקן, לכן גם הנצח נפגם עמו, ועדיין צריך תיקון, והוא נמנה בכלל ספי' של ימי היניקה. א"כ, כפי זה הדרך, צריכים אנו לומר כי ג"ס שנתבררו בימי היניקה הם נה"י, ג"ת של ז"א. כי המל', הנוק' של ז"א, אינו בכלל ימי היניקה, כי ימי היניקה הם צריכין לז"א {פט ע"ג} לבדו, כי הבת יונקת ג"כ כ"ד חדשים בפ"ע, ואנו מוציאים ספי' המל' ומניחין במקומה ספי' הנצח, כנלע"ד ליישב כנ"ל⁵⁰⁵.

וזה שאנו אומרים שהדם היוצא מן מקור האשה בעת לידתה היא טמא, על³⁹⁷ כל זה דע, כי יש ברירה, וברירה דברירה, הכל הוא כפי העולם שאנו מדברים בו. כי אם הוא בנוק' דאצילות או באמא עילאה, אם הוא באמא עילאה הנה אותו הדם היוצא ממנה אע"פ שבערכה הם סיגים⁵⁰⁶, עכ"ז הם עדיין צריכין להתברר בנוק' תתאה מל'. וכן הדם היוצא מנוק' דז"א דאצילות, שאינו ראוי להיות משם חלקי אצילות, הנה הם סיגים בערך האצילות, אך הם יורדין בבריאה, ומתברר מה ששייך ממנו לבריאה, והשאר יורד ביצירה, בסוד דם. וכן הולך עד שיתברר מכל עולם ועולם, עד שיורד בנוק' תתאה דעשיה, ושם מה שיוכל להתברר הוא סיוס הברור, ומה שיוצא משם בסוד דם הוא סיגים וקליפות גמורות, אשר לא יוצלח לכל, והם סוד הקליפות שתחת העשייה, ששם מקומם⁵⁰⁷.

⁵⁰⁴ עי' פת"ש נתיב ז"א פתח כח: כלומר שאין א' משמש ללא חבירו (עי' בהגר"א בתיקו"ז צה ע"ג כמו שרגל א' ללא חבירו אינו משמש כלום).

⁵⁰⁵ עי' פת"ש שם: וכל אלו סודות גדולות, והכוונה בזה כי נו"ה הם מאורות האחרונים של פרצוף ז"א שמתפשטים לעולם התחתון שע"ז נמצא כח לסט"א לקטרג, מ"מ נצח שהיא לימנא יש בזה צד קדושה יותר שמתגלה הארתו ביותר, לכן אין בזה כ"כ כח לאחוז שם הרע, והיינו, שב' מדות נו"ה הם הנהגת עוה"ז בב' הדרכים לצדיקים ולרשעים, אבל הם מתהפכות כי לצדיקים וסביביו נשערה מאד (תהלים נ ג) ולרשעים (דברים ז י) משלם לשונאיו אל פניו להאבידם וכו', ומצד זה הדין המגיע לצדיקים אין לסט"א אחיזה כ"כ, שהרי עכ"פ הצדיקים דבוקים בקדושה בכל יכולתם, ואין היציה"ר מסיתו ח"ו להטותו מדרך ה', אבל מצד שלוות רשעים, בזה יש לו אחיזה שע"ז הרשעים גוברים יותר בעולם ומתחזקים ברשעתם, וכן או"ה בשלוותם שולטים ביותר על ישראל, ומ"מ מבחי' אחת יש אחיזה בנצח, והיינו, שהרשעים ג"כ מכחישים השגחתו ית' ומתחזקים ברשעתם מצד שרואים סידור הרע המגיע לצדיקים, ואומרים (מלאכי ג יד) שוא עבוד אלקים וגו', ונמצא שנצח מצד הקבלתו אל ההוד, בזה יש לו אחיזה לסט"א שם כ"ז העיבור שהוא בעת ההסתר פנים הנמצא בזמן הגלות שהקדושה אינה מתגלה, והוא מ"ש בהדי הוצא לקי כרבא, שנו"ה משמשים כאחת, והבן מאד מאד, ותיקון [רגליו] זה הוא ע"י היניקה מחלב דאימא שמתגלים מאורות של אימא בז"א לגלות גדולתו ית' בעולם כמ"ש למעלה (פתח כז) וכל מה שמתגלה יותר, אז מתקדש שמו ית' יותר בעולם, והרע מסתלק ואין לו מקום לפתות, והקטרוג מסתלק, והוא סוד ההדרגה של כ"ד חדשים, שכל א' מקבל הארה זאת בהשתלשלות ממדרגה למדרגה, והם בג' הדרכים של ב' הנהגות של נו"ה לצדיקים ולרשעים, וכן היסוד שהוא הנהגת העולם בכלל.

⁵⁰⁶ עי' שער פנימית וחיצונית דרוש ח' דף פב ע"ב (לש"ו), שכל ענין סיגים וכו' תלוי לפי הערך שבו מדברים.

⁵⁰⁷ והיניקה הזאת היא מחלב מדם הנברר כמ"ש (בכורות ו' ע"ב) דם נעכר ונעשה חלב, והיינו, כי הדם הוא סופי מאורות של הגבורות והדינים שמצדם בא הצמצום וההסתר פנים למטה, שבזה נמצא מקום מציאות לרע ולסט"א כמ"ש, והגבורות הקשים האלו הם מתבסמין בשרשם בסוד החסדים שהם גוון הלבון, והם מסתלקים עצמם מליתן מקום לסט"א לעשות את שלו, וממילא הסט"א אין לו שורש, ונדחה מסטרא דקדושה, וז"ס הבירור שהדמים טמאים יוצאים בעת הלידה ומסתלקים משם, והטוב הוא נברר ומתהפך ונעשה חלב שנותן כח הגדלה והתפשטות לאותם המאורות המסודרים בז"א, ויתהפך שם אלקים שהוא גבורות בב' הצדדים בסוד א"ל ד"ד ומ"י ד"ד כמ"ש (פתח טז) ע"י מיתוק הג' שהוא ה' דאלקים, וידוע, כי אלקים הוא הנהגת הטבע השולט ומחבקו הוא במה שגם בו מתגלה כח השגחה העליונה בעת גדולתם של ישראל, והוא סוד מילוי

מאיר העץ חלק ג'

³⁹⁸ונחזור לענין, כי משם תבין הטעם למה התינוק בזמן היניקה אינו הולך ברגליו, רק כפי הזמן שהוא יונק כך ניתן כח ברגליו לילך, עד שבסוף ימי היניקה כבר הולך ברגליו. הענין הוא, כי הז"א הוא ו"ק מחסד עד יסוד, ובהיותו בסוד עיבור הוא ג' כליל בג', שהם נה"י כלולין ונעלמים תוך חג"ת⁵⁰⁸, ולכן כשהוא יוצא ממעי אמו ויונק סוד החלב הנעשה מביורו נה"י כנ"ל, אז מתפשטין נה"י שלו, שהם הרגלים, ואז {פט ע"ד} הם מתחילין להתגלות מעט מעט. וכאשר כלו להתברר אחר כ"ד חדשי היניקה, אז הוא הולך על רגליו, כי כבר נתגלו רגליו ונתקנו. גם תראה, כי לפעמים בשנה וחצי התינוק יכול להלוך, והענין הוא כי אחר שנתקנו בחי' נו"ה, שהם הרגלים, כבר הוא יכול להלוך, אע"פ שאין היסוד נברר כי עיקר ההליכה ברגלים תלוי⁵⁰⁹.

שער יט פרק א מ"ת³⁹⁹⁵¹⁰

שער השלישי שער אורות ניצוצין וכלים וכו' פרקים

ונחזור עתה לענין ראשון, כי ג' בחי' יש בז"א, והם אורות ניצוצין וכלים. וכל ג' בחי' אלו נכנסין תוך מעוי דאמא בינה להתקשר ולהתחבר ולהתתקן שם בבחי' עיבור⁵¹¹. לכן נבאר עתה ג' בחינות מקומות שיש בבינה אשר בהם נכנסו ג' בחי' הז"א הנ"ל בסוד העיבור. והוא, כי הלא נתבאר שבינה ותבונה נכללו ונעשו פרצוף א' בלבד⁵¹². והנה הג' מקומות שבבינה הם אלו:

אלקים דיוד"ן שם מצפ"ן חילוף שם הוי"ה, והיינו, השגחה הנסייית שבו ניכר שמו ית' כמו שהיה ביצ"מ כמ"ש הקב"ה למשה, (שמות ו ג) וארא וגו' ושמי ה' לא נודעתי להם, (שם ו) לכן אמור גו' אני ה' וגו', והוא גימטריא אלה"ם, וא' יתירה סוד גילוי יחודו ית' כאשר נמתק שם אלקים ע"י שמראה שהוא השופט ושליט בעולמו לתת לאיש כדרכיו, והוא מ"ש (רש"י שמות ו ב) אני ה' נאמן לשלם שכר כו', והוא סוד היניקה כמו שהיה ביצ"מ אחר הלידה כמ"ש (שמות ו ו) והוצאתי אתכם מתחת וגו' (פת"ש ז"א כז).

⁵⁰⁸ לא הפוך עי' לעיל הערה 219 שנה"י תוך ח"גת מדובר על העליה למעלה ולא על העובר עצמו, וכן שער כד פרק א' ששם כתוב שזה חג"ת תוך נה"י. עי' פת"ש ז"א כח וז"ל כ"ז שמאורות עליונים הם מראים השפעתם בקטנות ובצמצום, אז מתעלם הנהגה השלמה בעולם התחתון, ונשאר עיקר השכר לצדיקים והעונש לרשעים בעוה"ב שהוא חג"ת שהם מנהיגים בעוה"ב, ונמצא שנה"י מתעלמים בחג"ת עד שיונק מחלב דאימא שיתגלה גם הנהגת עוה"ב למטה, אז נתקנים הרגלין, ונמצא שאין כאן סתירה בדברי הרב ז"ל כמ"ש במ"א, שהעיבור הוא סוד נה"י, וחג"ת מתעלמים בנה"י, וביניקה מתגלה חג"ת, ובאמת הכל אחד, והבן דברים אלו.

⁵⁰⁹ כל זה סוד עמוק, כי ידוע שעיקר אחיזת הסט"א נמצא ברגלים [עי' בהגר"א על ספר"צ כט ע"ג] ששם רודף הנחש להאחז בו, כמ"ש (בראשית לב כה) וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, וכן בנחש (בראשית ג טו) ואתה תשופנו עקב, ואמרו ג"כ (ברכות ו' ע"א) הני ברכי דרבנן דשליה כו', והטעם, כי הסט"א אין לה אחיזה כי אם בסיום המדרגות של הקדושה, שניתן לה איזה ענף שתוכל לאחוז שם והוא צד הקרוב לה, וע"י שנמשך אחריו יכול לעלות למעלה ולפגום ח"ו בכל המדרגות, כמו שאנו רואים שהנחש נושך בעקב ואח"כ הארס עולה למעלה ומתפשט בכל הגוף, וכן הוא בהתפשטות המאורות שהסט"א נמצאת בסוף הקדושה והוא נקרא סוף הרגלים. והיינו, שבכל מקום שמדרגות הקדושה הם בגלוי וניכר כבוד... קדשו וגודלו ית', שם אין מציאות מקום אל [צד] הסט"א לפתות ולהכחיש השגחתו וכח יכולתו ית', שלכן בשמים ממעל וכ"ש בעלמין דלעילא אין חטא ואין שם מקום לרע (פת"ש ז"א פתח כו).

⁵¹⁰ עי' מבר"ש מ ע"ד, שעה"ק לב ע"ד (לש"ו) ask shammai to look in the nushacaos@ (לש"ו) ⁵¹¹ ואז נארגים נמתחים הכלים עם האורות ביחד והם מיוחדים זה בזה בכל עניניהם לעולם כי עי"ז מזדככים הכלים מיד על ידי האורות (כללים ח"א צה ע"ג).

נראה שזה לא היה אלא בתחילת אצילותם, דהיינו ביציאת שם מ"ה וט"ר דב"ן בתחילת עולם תיקון, שכן רק אז היתה אצילותם נעשית בסוד עיבור ולידה, אמנם אחרי כן הגם שהם עולים ויורדים תמיד לפי מעשה התחתונים, עכ"ז הם אינם נכנסים לסוד עיבור ממש, כי דבר זה לא יתכן. אמנם ד"ז צ"ע, שכן עי' בפע"ח חג המצות פ"א שבעת גלות מצרים חזרו ז"ן לסוד העיבור. אמנם יש ליישב דהכוונה שם היא להסתלקות המוחין, שכן מוחין דגדלות נסתלקו, ואילו מוחין דחג"ת (מוחין דיניקה) נתלבשו בתוך מוחין דנה"י, הרי הם מוחין דעיבור. אמנם אפשר להעמיד את דברי הרב גם בתמידות, על פי דברי הלש"ו (הקדו"ש שער ז' פרק ז') שכל הדורות עומדים בצורה של ה' פרצופים זה לעומת זה, ולכל ה' הפרצופים יש כללים ופרטיים, אם כן הדור הבא הוא לעולם חשוב כאילו הוא במעי אמו לגבי הדור הזה (ביאורים ח"ב י ע"ג).

⁵¹² בלידת מוחין דז"א עי' שער ז"א סוף פרק א'. וזה מוסבר יותר לקמן פרק ד' ע"ש.

מאיר העץ חלק ג'

א', הוא המקום אשר היה בתחלה בחי' יסוד דבינה העליונה בהיותה נפרדת מן התבונה. ב', הוא המקום אשר היה בתחלה יסוד תבונה. ג', הוא מקום החתך שבין רגלי { צ ע"א } הבינה לראש התבונה⁵¹³. והנה אע"פ שעתה נתחברו בינה ותבונה בפרצוף א', עכ"ז הרושם של מקום הנ"ל נשאר שם כנודע אצלינו בהקדמה, שאין לך שום אור שאינו מניח רשימו במקומו אף אחר הסתלקותו משם⁴⁰⁰. והנה במקום שהיה יסוד דבינה, שם נכנסו האורות, ובמקום החתך שם נכנסו הניצוצין, ובמקום יסוד דתבונה שם נכנסו הכלים. ובהיות ג' מקומות אלו, ובהם ג' בחי' אלו הנ"ל, זה נקרא בחי' עיבור דז"א במעו⁴⁰¹ דבינה.

והנה, פשוט הוא שג' בחי' אלו אין זמן תקונם שוה, כי הכלים צריכין זמן רב להתתקן, והניצוצין פחות מהם, והאורות זמן מועט מכולם. וזה פרטם, כי האורות אינן עומדים בסוד העיבור רק ז' חדשים, ואח"כ נגמרו להתתקן, והניצוצין נגמרים אחר ט' חדשים, והכלים נגמרים אחר י"ב חדשים⁵¹⁴. ולכן תמצא ג' עיבורים שיש בעולם זמן ז' וט' וי"ב כנזכר בגמרא (יבמות פ ע"ב) בהאי עובדא דאשתהי תריסר ירחי שתא ואכשריה רבה תוספאה. והענין, כי האמת שאין האורות נגמרים להתתקן עד גמר זמן ז' חדשים, אבל הם מתחילין להתתקן מתחלה הז' קצת עד שנגמרים בסוף הז', כי בחודש ראשון נתקן קצתם ואז נכנס מה שנתתקן בתוך הכלים, ובחדש שני שנתקנו בחי' אורות יותר, ונכנסו בכלים, עד שבכללות ז' חדשים נגמרו כל האורות להתתקן ולכנסו תוך הכלים. ועד"ז בניצוצים, נתקנו מעט מעט ונכנסים בכלים עד גמר ט' חדשים, שאז נגמרו להתתקן ולהכנס בתוך הכלים. ואח"כ נשארים שם עם הכלים עד גמר יב"ח, שנגמרו גם בחי' הכלים. ואז נולד הולד, ויצא לחוץ לאויר העולם במקום הראוי לו.

ונבאר עתה איך מתחילין להתתקן כל הג' בחי'. ונאמר, כי פשוט הוא כי בג' ימים הראשונים הנק' ימי קליטה, אז מתחילין לכנס קצת אורות וקצת ניצוצין בכלים, כי כבר נתבאר לעיל שכל הג' בחי' נתקנו { צ ע"ב } מעט מעט. והנה נת"ל כי אורות וכלים וניצוצין כולם נכללו

⁵¹³ עי' פת"ש ז"א ז' וז"ל, כן הוא ג"כ בנבראי מטה, כמו שאנו רואים באדם שיש בו נשמה וגוף שהם האברים, ובחינה ממוצעת בין הנשמה ובין הגוף שהוא הבלא דגרמי (עי' לעיל שער טנת"א פרק ה') הנשאר בקבר על העצמות גם אחר פרידת הנפש וכו' והוצרך התיקון לכל אלו הג' מדרגות, היינו לכלים עצמם שיהיו בסוד היחוד והקישור, מוכנים כפי ענין עולם התיקון וגילוי היחוד, שהמדות המוציאים הנבראים והמנהיגים אותם מסודרים יפה כראוי בתיקון. והב' הוא במאורות שלהם, ר"ל הכחות הפנימיות המלוכשים והכמוסים במדרגות אלו מסודרים לכנוס בהם באופן זה שיהיו פונים אל היחוד והחזרתם לתיקון הטוב הגמור. והניצוצות הם הכחות שנסדרו שגם אם ח"ו יהיה קלקול בסדור כלים וכחות של המאורות ע"י עונות התחתונים, שיהיו מעותדים ג"כ לשומרם שלא יתבטל סדר הקדושה לגמרי ח"ו ע"י קטרוג הסט"א.

וכל אלו הג' מדרגות נכנסו באימא, ר"ל נסדרו תחת המאור שהוא למעלה במקום שאין קטרוג וקלקול מגיע כלל, שהוא סוד התשובה, והמאור הזה יש בו ג' מדרגות שהם מוכנים לתיקון הזה. והיינו, המאור שהוא במדרגת היסוד של הבינה מוכן לסדור האורות הפנימיים של הכלים, כי יסוד הוא הכולל כל כחות של הפרצוף, ולכן הוא הנותן כח כללי אל כל האורות של כל מדרגות של ז"א. וכן יסוד דתבונה שהוא המתלבש בז"א לפי ערכו כמ"ש באד"ז (ר"צ ע"א) דתבונה הוא כד ינקא לבנין, לכן הוא המסדר הכלים שלו. ובחינה הממוצעת בין בינה לתבונה זה נקרא בדרך משל מקום החתך שביניהם, הוא מוכן ג"כ לתיקון הניצוצות שהוא ג"כ בחינה ממוצעת בין אורות שהיא הנשמה שהוא למעלה ממדרגתו ובין הכלים שהוא כפי מדרגתו ושיעורו של ז"א.

⁵¹⁴ עי' לעיל שער טז פרק ג' לענין ז' ט' וי"ב, ועי' שער הכללים פרק ג' שז' שייך לא"א ט' לז"א וי"ב לנוק', ועי' פת"ש ז"א יב שמסבירו. עי' פת"ש ז"א ז' וז"ל ולתיקון זה צריך שיהיו זמן חדשי העיבור של ז' חדשים ושל ט' ושל י"ב כפי ששיערה מחשבה עליונה. ומה שבגשמיים הם חשבון חדשים אנו מדברים בהם במאורות עליונים ג"כ בחשבון זה, ר"ל כמות מדרגות כלליים הנכנסים בהדרגה זה אחר זה שהם בסוד חדשים, שכל א' נפרט לפרטים שהם הימים והשעות, ששורש הזמן למטה הוא תלוי בחילוק המדרגות המסודרים זה אחר זה במאורות וכחות העליונים. וענין התחלקות מספר הז' וט' וי"ב, יש לומר בזה שהטעם הוא שכל מה שהוא במדרגה יותר למטה שם מתגלה חילוק הפרט יותר שהוא רחוק משלמות היחוד. ולכן באורות היה התיקון בז' חדשים שהם כללות הז' מלכים, שהו"ק נחשבים בפ"ע וג"ר נכללים ביחד, כמו במלכים הראשונים שבלע הוא הדעת היה כולל ג"ר בו, ושם במאורות בחינת ג"ר שבהם שם היחוד עצום, ולכן נחשבים לא'. ובניצוצות שהם בחינה תחתונה שלהם נגלה הפרט יותר שהג"ר נחלקים, לכן הם ט' חדשים. ובכלים עצמם שם הגיע הגילוי שגם הנוקבא נתגלה שם בסוד פסיעה לבר, ולכן נחשבים ל"ב כידוע בסוד שם י"ב של ג' הויר"ת שהיא רביעאה לכל תלת (תיקו"ז ה' ע"א), שג' שרשים יש לנוקבא, בעטרת היסוד, ובחזה בת"ת, ובדעת, אות ה' אחרונה של כל שם, עכ"ל.

מאיר העץ חלק ג'

ונעשו ג' כלילין בג', והלבישו את נה"י א"א⁴⁰², ואבא מכסה ומלביש מצד ימין א"א, ואמא מצד שמאל א"א. ונמצא⁵¹⁵, כי מחצית אלו ג' בחי' עומדין בתוך אבא, ומחציתן תוך אמא. והנה אבא נותנן כולם אל אמא בסוד ג' ימי קליטה כמ"ש בע"ה.

והנה הענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי כל הפגם והשבירה והמיתה שאירע לאלו המלכים היתה לסבת הפירוד אשר ביניהן, שיצאו זה על גב זה, שלא כדרך קוין. ולמעלה, בענין תיקון עתיק נתבאר פי' דרך קוים מה ענינו ע"ש בדרוש הספיקות שיש ברדל"א, ואז היה רה"ר בסוד הפירוד. ונמצא, כי בחי' התיקון הוא כדי לחברם עד שיהיו בבחי' קוין מאירין זה בזה, ועי"ז יהיה להם תיקון והבן מאד ענין קוין מה ענינם, ואיך זה עיקר התיקון, וזכור זה שתצטרך אליו בהרבה מקומות⁵¹⁶.

והנה, כאשר עלו הז' מלכים בג' בחי' להתתקן בסוד עיבור בתוך או"א כנ"ל, נמצאו החסד והנצח וחצי ת"ת וחצי היסוד וחצי המל' הימיני עומדין תוך אבא, ומחציתן האחרת בתוך אמא. והנה ביום א' של הקליטה, נתחברו יחד אותן החצאין שהיו בתוך אבא והיו לאחדים, ונכלל חסד בנצח⁴⁰³ ויסוד בת"ת ומל' ביסוד, ונתקשרו בבחי' קוין זה בזה, ונתאחזו ביחד. ואח"כ, ביום ב' של הקליטה, נתאחזו ונתקשרו החצאין אשר בתוך אמא יחד זה בזה בבחי' קוין כנ"ל⁴⁰⁴. ואח"כ ביום ג', נתקשרו יחד אותן שבתוך אבא עם אותן שבתוך אמא, ואז נותן אבא לאמא המחצית אשר היו בו⁴⁰⁵. ונמצא, כי כל הז"א נתון תוך אמא בסוף שלשה ימי הקליטה, ואמנם כל זה הוא בבחי' הכלים⁴⁰⁶⁵¹⁷.

ודע, כי בחי' התקשרות הכלים ואחיזתן⁴⁰⁷ כנ"ל היה ע"י זווג שנזדווגו אבא עם אמא. ואבא נתן טפה דדכורא ואמא נתנה טפה דנוקבא, ועי"ז נתקשרו הכלים הנ"ל, אשר כבר היו בעולם בתחלה ונתקנו {צ ע"ג} על ידם⁴⁰⁸, * ואחר כך נגמרים להתתקן הכלים ביי"ב חדשי העיבור כנ"ל. והנה הם ז' כלים, נמצא, שבכל נ"א יום וחצי נתקן כלי ספי' אחת. ⁴⁰⁹ ואמנם, בחי' אורות הם ז' אורות בז' חדשים, נמצא כי בכל חודש נתקן אור א'⁴¹⁰.

ואם תשכיל תבין, כי בג' חדשים הראשונים שהוא זמן היכר עובר כמארז"ל (יבמות מא ע"א) וכמ"ש לקמן, הנה בהם נתקנו אורות חסד ת"ת ויסוד, לפי שת"ת ויסוד הם בקו האמצעי שהוא רחמים, ולכן הם נתקנו תחלה עם החסד שהוא קו ימין⁴¹¹⁵¹⁸. ואמנם, נצח אע"פ שהוא קו ימין אינו נתקן תחלה, לפי שהוא בחי' הרגלים, וגם לפי שהוא קשור בהוד, וכמ"ש בדרוש בהדי הוצא לקי כרבא (ב"ק צב ע"א) הנאמר על נו"ה (שער רפ"ח פרק ו'), שאינן מתבררים לגמרי עד זמן היניקה, שמן היותם דם חוזרים לחלב ויונק הז"א, ואז נגמרים להתתקן וע"ש.

* ונלעד"ח כי טיפות אלו דאו"א הם משם מ"ה החדש אשר על ידו נתקן הב"ן כנ"ל⁴¹².
ובחי' הניצוצין צריך בהם ביאור רחב, והוא תלוי בדרוש רפ"ח ניצוצין שנתבאר לעיל (שם פרק ה'), ושם נתבאר כי הרפ"ח הם⁴¹³ ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ע"ב ניצוצין מכל א'.

⁵¹⁵ או"א הם קצרי קומה, ונעצרים בטבור, וכאן ג' כלילין בג' הוא למעלה בחג"ת דא"א וצ"ע.
⁵¹⁶ עי' לעיל שבירה ג' איך היה מקצת תיקון של ג' קוים בשבירה עצמה. עי' פת"ש ז"א פרק ח' וז"ל, סדר העיבור הזה היה בהדרגה שהתיקון היה הולך ומסתדר עצמו בהדרגה, והוא שזמן העיבור נחלק בכלל לג' חלקים והם ימי הקליטה וימי היצירה וימי גמר העיבור וגידולו בבטן אמו, והיינו, שכך שיערה המחשבה שהתיקון יבוא בהדרגה ע"פ שורש סדר זמנים, שכפי ענין שינוי הפרטים במדרגתם כך הוא ענין שינוי הזמן בשורשם במאורות, וכן הוא למטה בגשמיות ממש, בא סדרם ע"פ סדר המאורות העליונים, והיינו, שראשית ההדרגה הוא שיהיה סדורי הרכבת המאורות שבז"א מאירים בסדר קוין של חד"ר, שזה נתחדש אחר התיקון מה שתחילה היו בסוד נקודות ועגולים, והיינו, שיהיו מסודרים בעומק הדין להשיג ע"פ שלשה דרכים הנ"ל שבהם מתנהג העולם, וכן גופי המאורות וכל הנבראים מהותם יצא ג"כ בבחינת אלו ג' קוין, שהם בסוד הג' יסודות של כל דבר אש מים ורוח וג' אותיות אמ"ש של כלל האותיות שהם אמות לכל, ויהיו מכוונים אלו הג' דרכים זה למול זה, הדין נגד החסד והרחמים מחברם וממזגם ומכריע בהם לפי הענין הצריך.

ואלו ג' מדרגות הם סוד ג' ימי הקליטה (עי' בהגר"א תז"ח כ' ע"א, שבעיבור יש ג' ימי קליטה י"ב חדשי לידה, וז' ימים תחת אמו, והם מקבילים לאמ"ש בג"ד כפרו"ת ושאר האותיות). שאז ניתן כן בעובר בכללות מה שצריך לתיקונו, וכן הוא בכלל סידורי המאורות בז"א שתיקנו אותו או"א, וכן ניתן בהם אז כח החיבור והיחוד שיהיו פונים המאורות א' לחבירו כפי התיקון הצריך.

⁵¹⁷ ועי' לעיל שער המלכים פרק ז'.

⁵¹⁸ ועי' שער כ פרק ב'.

מאיר העץ חלק ג'

והנה ג' ראשונות שהם ע"ב, ס"ג, מ"ה, הם בז"א לבדו כנ"ל, כי הם בחי' חסד ע"ב, וגבורה ס"ג, ת"ת עם נה"י מ"ה, אבל ב"ן הוא בנוקבא דז"א, והבן הקדמה זו היטב. ונמצא, כי ג' 414 שמות אלו של ע"ב ס"ג מ"ה הם ניצוצין שנכנסו באלו הכלים דז"א להחיותו. ואחר כך, נבאר ענין הנוקבא בעזרת הא"ל.

מ"ק 415¹⁹ סוד הטפה שמזריע אבא באמא הוא אות י'. והנה, אות י' יש בה ג' קוצין⁵²⁰, והם נחלקין בבטן לג' יודי"ן, בבחי' ג' כליל בג', שהם חג"ת לבד. ולפי שהם סוד יודי"ן, נמצא שהם ג' שמות ע"ב דיודי"ן⁵²¹ שהם רי"ו, והם ע"ב גשרים של מימי החסד⁵²², והד' של אות ה' מקפת עליהם, ורי"ו הנ"ל עם ל"ב נתיבות גימט' רמ"ח איברים המתפשטין בו⁵²³.

שער יט פרק ב מ"ת⁴¹⁷

והנה, מה שנכנס תחלה באלו הכלים להחיותן אינם הג' שמות בעצמן, רק המילוי שלהן נכנסין תחלה, שהם { צ ע"ד } מדרגות השפלות מן השמות עצמן, כמ"ש בדרוש רפ"ח ניצוצין. והנה, מספר המלויין לבדם של אלו השמות אחר שנסיר מהם שמות הפשוטין הם אלו: מילוי ע"ב, כשתסיר הפשוט שהוא גימ' כ"ו, נשאר מ"ו. ומילוי ס"ג על דרך הנ"ל הוא ל"ז. ומילוי מ"ה ע"ד הנ"ל הוא י"ט. וגם צריך שתדע כי תחלה נכנס המילוי התחתון שבמדרגה, שהוא י"ט ממילוי מ"ה, אם לסיבת שהוא קטן שבכולם במדרגה, ואם לסיבה אחרת. והוא, כי ענין היות בז"א ג' שמות אלו, ע"ב ס"ג מ"ה, הוא, כי תחלה לוקח בחי' חיות עצמו שהוא מילוי מ"ה, ואח"כ לוקח חיות יותר גדול, והוא מילוי ס"ג, ולוקחו מן אמא, ואח"כ לוקח מן אבא חיות יותר גדול מכולם, שהוא מילוי ע"ב. וא"כ, מוכרח הוא שתחלה יהיה מילוי י"ט שהוא חיות עצמותו, ואח"כ של ל"ז, ואח"כ של מ"ו, כי כך הוא מעלות המדרגות⁵²⁴.

⁵¹⁹ מבו"ש החדש מא ע"ג ד"ה ונבאר (לש"ו).

⁵²⁰ ע"י זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו י' אלקינו י', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא, י' דא רישא עלאה אוריא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, י' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, וע"י שער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביר"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, וע"י יהל אור ח"א ז' ע"ב.

⁵²¹ ע"י שער העיבורים פרק ב'.

⁵²² ע"י תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אתה יחיד בסתר הזוהר המתחלק לע"ב גשרים שהם מורים על זיעת החיות ומהם המים העליונים.

⁵²³ ע"י פת"ש ז"א ח וז"ל, וסדר המדרגות הם בחשבון רמ"ח שהם רמ"ח אברים של הולד, ולכן לעומתם הם רמ"ח מצות, שבכל מצוה מתקנים ומעוררים מדרגה אחת שתאיר בהארה מרובה, וכולם כלולים יחד תוך הטיפה של הדכורא, והיינו, שהטיפה הוא י' שהוא כללות י' מדרגות י"ס של הפרצוף, ובו כלל ג' שרשים ויסודות שלו שהם ג' יודי"ן הנכללים בי' ברישא וגזעא ושבילא⁵²³ שהם כלל ג' חלקי הפרצוף ראש בטן גויה שבהם מתפשטים ג' מדרגות של נר"ן וגם סוד כללות ג' קווין שבו, וכל א' כולל ע"ב מדרגות שבו מראה כל כחו של אבא שהוא שם ע"ב, וכידוע מסוד ר"ו אותיות של שם ע"ב היוצא מג' פסוקים⁵²³ שהם כלל המדרגות של הג' קווין הם ר"ו, ועם כללות ל"ב נתיבות שהם כ"ב אותיות וי' נקודות כלל כל המדרגות הם רמ"ח בחשבון.

ואחר הג' ימי קליטה שהם הכללות, נגמר ציור האברים שלו, ר"ל גילוי המדרגות שהיה בכח במאור הבא ונמשך מאבא שהוא סוד הטיפה, ובאימא מתגלים כל כח ומדרגה בפ"ע, והיינו, שבג' ימים של הקליטה נכנסו בו י"ח ניצוצין כלולים שהם סוד ג' קווין כל קו הוא ו' ר"ל כולל ו' מדרגות של הו"ק והם י"ח בסוד מילוי של שם מ"ה שבז"א והם י"ט עם הכלליות, והוא חיותו של ז"א ר"ל עיקר הכח שממנו נמשכים הענפים לכל המדרגות, ואח"כ בל"ז ימים האחרים נותנת בו אימא כח שלה לגמור הציור שלו, והוא סוד מילוי שם ס"ג שבאימא והוא הב"ל שלה שבו תלוי קיום העולם בסוד שבעה הבלים כידוע.

⁵²⁴ על ידי שהם מילוי, שמילוי גימ' אלקים, והם דינים, לכן הם נמשכו למלכים שנקרא ג"כ בשם אלקים שהם דינים, והמלכים הם ניצוצין העומדים למטה בתוך הקלי'. והנה הם מקבלים אור ושפע בתחילה רק מהמילוי דעס"מ כי מהשמות עצמן אין יכולים לקבל, ואלו הג' מילואים שהם במספר ק"ב הוא נמשך מהדעת שבתיקון הראשון דדיקנא, אשר שם הוא השורש המלך הראשון בלע אחר שנתקן, ובלע שהוא מלך הדעת מספרו ג"כ ק"ב, והוא כולל כל הז' מכלים כולם. ולכן אחר שנתקן הוא הנה נמשך ממנו הק"ב הנז' מהמילואים דעס"מ לתקן ולברר את הניצוצין הדב"ן כאשר הגיע עת תיקונם וביורם. אמנם יש עוד בחי' ק"ב אשר הוא נמשך ג"כ למטה והוא

מאיר העץ חלק ג'

ועתה נבאר סדרם, דע, כי הנה נתבאר בגמרא (סנהדרין צא ע"ב⁵²⁵) במעשה דרבי ואנטונינוס דאי אפשר לבשר חי לעמוד בלי מלח יותר מג' ימים שיסריח יותר מזמן זה, וא"כ מוכרח הוא שבג' ימי קליטה נכנס איזה בחי' חיות ורוחניות בולד. והנה, אז בג' ימים אלו נכנסין בחי' הי"ט ניצוצין דמילוי מ"ה הנ"ל, אשר הם בחי' ח"י⁵²⁶, לרמוז חיות בהם כבר חיות, ועם כולל הרי י"ט, כי בפחות ממילוי האחרון זה דמ"ה התחתון שבג' שמות הנ"ל, אין לו חיות בלעדו.

והם מתחלקים בג' ימים, כי ביום א' של הקליטה נכנס בו ו' ניצוצין, לפי שאז נתקשרו יחד זה בזה, כל אותו המחצה הנתון תוך אבא כנ"ל⁵²⁷ אשר מצד ימין, ואז נמשך להם ו' ניצוצין של חיות, כי בחי' ו' הוא קו א', והוא קו ימין, שע"י נתקשרו ונתחברו יחד. וביום ב', נקשרים ומתחברים יחד זה בזה, כל המחצה של קו שמאל הנתון תוך אמא, ואז נמשכין לו ו' ניצוצין אחרים של חיות לקשרם ולחברם, והוא ו' ניצוצין בקו שמאל, שהוא צורת ו' ג"כ. וביום ג', אשר כולם מתקבצים יחד, מחצית דאבא עם מחצית דאמא (נ"א דאבא) ונתחברו⁴¹⁸. ונמצא, כי חצאי קו האמצעי לא נתחבר עד היום הזה, וכנגד זה נכנסין לו ו' ניצוצין אחרים כנגד קו אמצעי. הרי נשלמו בג' ימי הקליטה לכנוס כולם תוך אמא ולהתקשר יחד כולם, בסוד (ג')⁴¹⁹ קוין⁴²⁰, ולכנוס בהם י"ט ניצוצין של חיות, שהם מילוי מ"ה, שהוא חיות של ז"א עצמו כנ"ל.

והנה, מציאות של ג' ווי"ן אלו הם בחי' ג' {צא ע"א} אלפי"ן שיש במילוי מ"ה. והנה, כבר נתבאר לעיל, כי הניצוצין נגמרין להכנס ולהתקין בזמן ט' חדשי עיבור. וכאשר תמנה כל חדש מהם ל' יום, יהיו כולם ר"ע ימים, והולד נולד ברע"א יום, וכמ"ש בגמרא (נדה לח ע"ב) ע"פ (רות ד יג) ויתן לה ה' הריון, כי המשך ימי העיבור הם ג' הריון, שהם בגימטריא רע"א. והענין הוא, כי בג' ימי קליטה נתקנו הי"ח ניצוצין, והשאר ר"ע ימים נתקנים ר"ע ניצוצין, ניצוץ אחד בכל יום, שבין כולם הם רפ"ח ניצוצין הנ"ל⁵²⁸. ונודע, כי הרע"א⁴²¹ יום הם זולת ימי

מהד' אחוריים דעסמ"ב שיש בהם ק"ב אותיות, אך לפי שהוא מבחי' אחוריים הוא גבורות ביותר ויונקים מהם החיצונים. וסוד הק"ב הזה הוא נקרא ק"ב חרובים שהקלי' נאחזים בו, אך הק"ב הראשון אשר מהמילוי דעס"מ הוא נקרא ק"ב טהור, וממנו נמשך כל תיקון וביור (דע"ה ח"ב נה ע"ד)

⁵²⁵ ז"ל הגמ' ואמר לו אנטונינוס לרבי נשמה מאימתי ניתנה באדם משעת פקידה או משעת יצירה אמר לו משעת יצירה אמר לו אפשר חתיכה של בשר עומדת שלשה ימים בלא מלח ואינה מסרחת אלא משעת פקידה אמר רבי דבר זה למדני אנטונינוס ומקרא מסייעו שנאמר ופקודתך שמרה רוחי, ע"כ.

⁵²⁶ עי' לעיל הערה 523.

⁵²⁷ הנתון תוך או הנמשך מתוך אבא, עי' לעיל צ ע"ב, ושם הקשנו הערה Error! Bookmark

.not defined.

⁵²⁸ עי' פת"ש ז"א ט וז"ל, רפ"ח ניצוצין הם אשר ירדו ונשארו חופפים על הכלים שהם המאורות אשר נותנים שמירה לכל המדרגות שיהיו מוכנים לעלות ולהתקן בסוד מתקלא, וכו', ואלו הניצוצות הם הנותנים ציור והתפשטות אל אברי הולד, והוא שאף שבמ' יום נגמר צורתו ר"ל גילוי האברים והמדרגות שלו שהיו בתחילה בכח לצאת אל הגילוי, מ"מ לא היו מוכנים לשלוט ע"פ מדרגתו של ז"א, שעדיין לא נסתלקו ממנו כל הסיגים וכל המקומות שקטרוג הסט"א יכול להאחז בו, עד שיקבל בו כל הכחות של השמירה שהם במספר רפ"ח כמ"ש. שלכן הוצרך כל זמן זה להיות בבטן אמא, ר"ל לשלוט שלא ע"פ מדרגתו רק במדרגת אימא שהיא למעלה מהבחירה וגדר המעשה ששם אין שליטה לסט"א. וכל זמן זה אינו ראוי לצאת מבטן אמא בסוד הלידה שיהיה שולט לפי ערכו עד כלות ימי העיבור, שנכנסו בו כל המדרגות וניתן לו כל החלקים הגורמים לו שמירה מעולה שיהיה בתיקונו, וכל זמן זה הוא ניזון ממה שאמו אוכלת (נדה ל' ע"ב) ור"ל מקבל שפעו וקיום מדרגות שלו מן האורות עליונים שנשפעים לאימא לפי ערכה, וכו', ואז כבר ניתן לו כח השמירה שיהיה יכול לשלוט בפ"ע שלא ע"פ מדרגות אימא, ולכן אז נולד ויוצא חוץ ממדרגתה. וכל זמן משך ימי העיבור, כל מה שנתקן מדרגה אחת מן הכלים שעלו מן השבירה, נכנס בו מאור א' מן אורות הפנימיים המתלבשים בו, והיינו שכבר הוא מתוקן וראוי שישתוה ויתייחד עם רצון הפנימי של הטוב הגמור המנהיג אותו ונותן לו שליטה בשביל התכלית הנרצה, ואז נעשה בסוד רה"י גבהו י' ורחבו ארבעה סוד שם הוי"ה ד' אותיות ומילואו מ"ה יו"ד אותיות כמנין אד"ם שלם, והיינו שיתקשר תחת יחוד א"ס שיהיה הולך ומסודר בשביל גילוי היחוד שזה תלוי בצורת אדם ברמ"ח אברים ושס"ה גידים שלו. [ועכ"ז הכל רק בג' כלילן בג' כדלעיל פרק א'.]

מאיר העץ חלק ג'

הקליטה, כי לכן אמרו בגמ' (נדה שם ע"א) אין האשה יולדת⁵²⁹ או לרע"ב או לרע"ג או לרע"ד, לפי שהרע"א⁴²² ימים הם ימי הריון המוכרח, שהם ט' חדשים וג' ימי הקליטה שיש בהם ספק, אם נקלט ביום א' או ביום ב' או ביום ג'.

ונחלקים עתה בחי' ר"ע ימי הריון, בר"ע ניצוצין הנשארים מרפ"ח ניצוצין. והנה, נודע כי ארז"ל (בכורות כא ע"ב) שביום ארבעים נגמר צורת הולד. והענין הוא, כי אחר ג' ימי הקליטה שבהם נכנסו י"ט ניצוצין דמילוי מ"ה, שהוא בחי' חיות דז"א. אח"כ נכנס מילוי ס"ג דאמא הם ל"ז ניצוצין, ואם תוסיף על ג' ימי קליטה יהיה מ' יום, שאז נגמר מילוי ל"ז דס"ג דאמא אשר היא נותנת ציור הולד, כנודע מפ' (בראשית ב ז) וייצר ה' אלהים את האדם⁴²³⁵³⁰. וגם לסיבה זאת נקודת הצירי היא באמא, כנודע⁵³¹. והרי, כי במ' יום נגמר צורת הולד, שהוא כניסת ל"ז ניצוצין אחרים דמילוי ס"ג. והרי, כי במ' יום שנגמר צורת הולד, יש בו בחי' מילוי מ"ה וס"ג. גם אם תמנה בחי' ניצוצין עצמן י"ט ל"ז יהיה נ"ו, והם גימטריא א"ל יהו"ה עם הכולל. כי כבר נתבאר אצלנו כי שם הוי"ה הוא בז"א, וגם נתבאר אצלנו (בחיבור) [כי בחי' 424] ב' שמות א"ל יהו"ה הוא בעולם היצירה⁵³², כי עתה נגמר ונשלם לקרא בכ' שמות אל⁴²⁵⁵³³.

ואח"כ יש זמן ג', שארז"ל ענין ג' חדשים הראשונים, שאז ניכר עובר, כמארז"ל במשנה (יבמות מא ע"א) היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיהיה לה ג' חדשים, שאז ניכר העובר. והענין הוא, כי אחר מ' יום של יצירת הולד, {צא ע"ב} שנכנס שם מילוי דס"ג שהוא המצייר צורת הולד, עוד נכנסין בו מ"ו ניצוצין של מילוי ע"ב במ"ו ימים אחרים. והנה, בין כולם הם פ"ו ימים, אשר נכנסו בהם ג' מלואים דע"ב ס"ג מ"ה, וכבר נשלם טפת דכורא, שהוא ע"ב, להצטייר, ואז נקרא היכר העובר לגמרי. ואף על פי שאינן ג' חדשים לגמרי⁴²⁶, אין חשש, כי מ"ש בגמרא ג' חדשים לאו דוקא בצמצום, ובפרט אם תמנה החדשים החסרים יהיו פ"ז ימים, והם פ"ו הנ"ל עם הכולל.

שער יט פרק ג מ"ת⁴²⁷

אמנם, אם תמנה בחי' הניצוצין עצמן, יהיה ק"ב ניצוצין, והוא מ"ש בגמרא (כתובות סב ע"ב) רוצה אשה בקב ותיפלות מט' קבין ופרישות, גם ז"ס (ברכות יז ע"ב) חנינא בני די לו בקב חרובין מע"ש לע"ש⁵³⁴. פי' כי בהיות ג' מלויין אלו חסרים מז"א, היה נקרא קב חרובין, שהם בחי' מלכים דאתחרבו, עלמין קדמאין, כנזכר באדרא ובספ"ד. וכאשר נכנס בו זה הקב שהוא ג'

⁵²⁹ בגימ' נוסף "אלא".

⁵³⁰ עי' תיקו"ז קנא ע"א וז"ל, תרין נקודין אתגליאו באימא בכתרא עלאה סתימין אינון ואתעבידו צרי יהו"ה עליהו אתמר וייצר ה', ועי' מאמרי רשב"י ג ע"א.

⁵³¹ עי' תיקו"ז שם, וזה צירי על שם וייצר.

⁵³² עי' לקמן דרושי אב"ע פרק יד. כתוב בזוהר הרקיע שזה העולם הראשון מתוך הג' עלמין ב"ע שנתבררו במ"ס, ואח"כ נתגלו בתיקון א' דדיקנא ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם ג' פעמים א-ל, א-ל שד"י בבריאה, א-ל יהוה ביצירה, ואל א-דני בעשיה (ב"ע צט ע"ב), ועי' עלמא תנינא אד"ר קלב ע"א ששם יש נ"ז ניצוצין.

⁵³³ עי' פת"ש ז"א ח וז"ל, ובזה נגמר ציורו במ' יום, שעיקר הציור תלוי בשמא דידה שהוא סוד נקודת צירי שבאימא, והוא מלשון חקיקה ושיעור שהוא ע"י קו המדה של אימא שקיבלה מבוצד"ק דגנוז במעהא שנתנה גבול לכל מדרגה בפ"ע במדה בסוד (ישעיה מ יב) מ"י מדד בשעלו מים וגו', שכל חקיקה הוא סילוק של הארה וצמצום שנשאר חקוק, כמו יסוד דנוקבא שהוא שקוע לגיו, והוא ג"כ בסוד שם ח"ק מילוי מ"ה וס"ג כמ"ש (תהלים קמח ו) ח"ק נתן ולא יעבור, ואח"כ נכנס בו סוד מילוי שם ע"ב לתוספת שלמות והם מ"ו ניצוצות, ונשלם החשבון לפ"ו גימטריא שם אלקים שהוא כלל ז"א דאינקרו אלקים לקבליה דע"ק, והוא מ"ש (בראשית א יא) ויאמר אלקים תדשא וגו' שהוא סוד העיבור שלו, והם ט' תיבות שבפסוק זה נגד ט' חדשי העיבור, ועיין בספ"ד צ"ג ובביאורי רבינו הגדול ז"ל שם (כ' ע"א), ולכן אז ניכר העובר בג' חדשים, שניכר בו שעתיד להתגלות מדרגות שלו שאז נקרא בשם אה"ה דאנא זמין לאתגליא, אבל הוא טפל אז למדרגת אימא כמ"ש (פתח ג') ולכן נקרא בשם זה שבאימא.

⁵³⁴ עי' לקמן הערה 536, ועי' אדם דאצילות בחלק עולם התיקון פ"א הובא בהקדו"ש צב ע"ג: רזא אילנא דחרובא חד לע' שנין ור"ל שאלו הע' אורות שנתחרבו ולא התחילו להתתקן עד שנחרבו כל העי' אורות כולם הנה מזה הוא סוד אילן של חרוב שאמרו רז"ל בכורות ח' ע"א חורב זה משעת נטיעתו עד שעת גמר פירותיו שבעין שנה.

מאיר העץ חלק ג'

מלויין הנ"ל, אז הוא מתוקן ושלם, ואז חייב בחלה, כמ"ש במשנה במס' עדיות (פ"א מ"ב) ב"ש אומרים מקב לחלה וב"ה אומרים מקביים כו' כי אז חייב בחלה, וז"ס (בראשית רבה פ"ד פ"א) אדה"ר חלתו של עולם היה⁵³⁵.

ואמנם ביאור משנה זו, הענין הוא כי הנה ב' קבין הם, א' טוב, והוא סוד ג' מלויין דע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל, שהם י"ט ל"ז מ"ו גימטריא ק"ב, והוא מבחי' פנים שמקבלת בעת הזווג פב"פ⁴²⁸, וזהו הקב שהאשה רוצה בה מט' ופרישות. כי האשה היא השם הרביעי, שהוא ב"ן, שהוא במלכות הנקרא חלה כנ"ל, ומקבלת ג' מלויין הנ"ל הנקרא קב טהור. ויש קב אחר⁵³⁶,

⁵³⁵ תיקון הנמשך לניצוצין שנפלו מהב"ן הוא בא להם מתחילה מהג' מילויים דעס"מ שהם מ"ו ל"ז י"ט שהם ק"ב כמספר שם אלקינו והם דינים שהם מהמילוי לכן נמשכו למלכים שנקרא ג"כ בשם אלקים שהם דינים והם הניצוצין העומדים למטה בתוך הקלי' והם מקבלים אור ושפע מתחילה רק מהמילוי כי מהשמות עצמן לא יכולים והג' מילואים שהם מספר ק"ב נמשך מהדעת שבתיקונא קדמאה דדיקנא בהעלמא קדמאה אשר שם הוא השורש המלך הראשון בלע אחר שנתקן [עי' מבר"ש הובא בהארה הבאה] ובלע שהוא מלך הדעת מספרו ג"כ ק"ב והוא כולל כל הז' מלכים כולם ולכן אחר שנתקן הוא נמשך ממנו ק"ב לתקן ולברר הניצוצין דהב"ן כאשר הגיע עת תקיונם וברורם, אמנם יש עוד ק"ב והוא מהד' אחוריים דעסמ"ב שיש בהם ק"ב אותיות אך לפי שהוא מבחי' אחוריים הוא גוברות ביותר וינוקים מהם החיצונים וסוד הק"ב הזה הוא ק"ב חרובים שהקלי' נאחזים בו והק"ב הראשון נקרא ק"ב טהור (דע"ה ח"ב נה ע"ד). ועי' דע"ה ח"ב לא ע"א שחלתו פירושו תרומה, והיינו ושבתיחלה היה כלול מכל הנשמות שבעולם ובסוף רק היותר חשובים.

⁵³⁶ עי' בכ"ז במבר"ש שער א"א פרק י"ד [כח ע"ד וז"ל ולהיות בלע זה ראש הז' מלכים שהוא דעת לכן בו רמוז הז' האחרים ולכן בלע גימ' ק"ב כמנין יבבה ויללה לרמוז שהוא דעת כולל חר"ג כנודע כי בעטרא דדעת יש בו עטרא דחסד ועטרא דגבורה ויש ביניהם ג"כ מכריע א' ושלשתם נקראים דעת וכו' כנ"ל וכבר נת' שהדינים שבהם הם במילואיהם והנה מילוי ע"ב מ"ו וס"ג ל"ז ומ"ה י"ט הרי ק"ב כמנין בלע לרמוז שהג' מלכים דמיתו רמוזים בסוד מילואיהם שהם דינים כי מילוי גי' אלה"ם כנז' ומזה הק"ב נשארים קצת מהם דלא אתבסימו ונשארו חרובים ושממים בלתי אור וז"ס חנינא בני די לו בקב חרובין שהם הק"ב שנסארו חרובין ומתים וז"ס הק"ב חרובין הם סוד החיות שנשארו בקליפות בסוד י"א סמני הקטרת כנ"ל שאלו המלכים מה שנשארו מהם למטה שלא יכלו להתברר הם נשמות הקליפות ממש ומתלבשים בהם בסוד ומלכותו בכל משלה ובזה נבין המשנה שאמרה הקטע יוצא בקב שלו כו' שהנה לעיל ביארנו שמה שנתברר מאלו המלכים נעשה ז"א הנק' רשות היחיד כי בו נתייחדו ונתקשרו ונעשו פרצוף א' משא"כ קודם התיקון ומה שנשארו מהם שלא נתברר נשארו למטה בסוד נשמה וחיות הקלי' כנ"ל ואמנם בחי' אלו המלכים שנשארו שם שלא נתבררו נקרא רה"ר שהם נרדים זה מזה והנה הם בלתי תיקון וז"ס שארז"ל ביעקב.]

ושם שער ב ח"ג פ"ח [טז ע"ג וז"ל יצאו הרפ"ח ניצוצין כנ"ל ועיקרם של המלכים דז"א הם הג"ר בלע ויובב וחשם שהם הדעת וכללות החסדים והגבורות אשר עמו ויש בהם כמנין ניצוצות מילויי ג' שמות הנז' ע"ב ס"ג מ"ה כי אם תסיר השרשים שהם יותר רחמים כנודע ישארו ג' המילויים שהם הדינים כי מילוי בגימ' אלה"ם ומילוי ע"ב הוא מ"ו ושל ס"ג ל"ז ושל מ"ה י"ט ושלשתן בדעת שהוא המלך הראשון הנק' בלע כמנין ק"ב כי הוא כולל כולם ולכן הוא לוקח תחילה השפע של ק"ב החרובין ואח"כ מחלק לכולם כי הדעת הוא העליון שבכולם ולכן כל הק"ב נרמז בשמו סך הכל ק"ב אשר כל עצם הקלי' נעשו מאלו הק"ב והק"ב ניצוצין של אור המחיה את הקליפות הם הנק' קב של חרובין הם בסוד בונה עולמות ומחריבן כי מתו ואשתארו חרובין אמנם מן הג' מילויים האלו אשר נתקנו כבר והם למעלה בקדושה מתוקנים כבר משם נמשך חיות לזה קב החרובין וכו' כענין הקטע יוצא בקב שלו הוא ז"א אשר ברגליו נאחזים הקב חרובין והוא יוצא בק"ב העליון הנזכר להחיותם בר"ה אשר שם עומדים ק"ב החרובין כנ"ל כי המלכים הנשארים בלי תיקון בקלי' נקרא ר"ה יען לא נתקשרו ע"י התיקון אשר אז נעשו רשות היחיד וז"ס איסור הוצאה מרה"י הוא ז"א דקדושה שנעשה אחר התיקון יחיד מקושר כל ששה קצוותיו ולא נפרדים ואז גבהו יו"ד שהם עשרה אותיות המילוי שם מ"ה שהוא בז"א כנודע ורחבו ד' שהם אותיות הפשוט ויוצא להאיר אל המלכים שנשארו בסוד ר"ה להחיותם ולתת להם מחיה וחיות בסוד הבל דגרמי דוגמת הרוח הבא אחר הפטירה ושורה על הנפש שבקבר לתת בו קצת חיות בסוד ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והבן זה וענין זה אסור ביום שבת ורבי מאיר מתיר באומרו הקטע יוצא בקב שלון] ושם שער ה' ח"א פ"י [מא ע"ב וז"ל%שהיה חלתו של עולם וזהו סברת ב"ה בקב לחלה כי עתה הוא חלתו של עולם ע"י קב הזה אך ב"ש אומרים כי הם קבים לחלה א' ק"ב טוב וא' ק"ב רע שהוא ק"ב חרובין ויתבאר באורך בש"ב ח"ג פ"ט וז"ס משנת הקטע יוצא בקב שלו כו' כמבואר שם וז"ס רוצה אשה בקב ותפלות להיותם גבורות ודינין שהם מצד הנקבה שהם המלכים דב"ן כנודע וכבר ידעת כי לא נתברר עתה הכל רק החלק הראוי עתה להעשות מהם בחי' ז"א ובהכרח

מאיר העץ חלק ג'

הנקרא חרובין, אשר זה היה מיתה וחרבן של מלכים הנ"ל, וזה אינו כ"כ טהור כמו הראשון, לפי שהוא מבחי' אחריים אשר הקליפות נאחזין בו, שהם גרמו חרבן המלכים כמ"ש בע"ה. והם בחי' ד' אחריים שיש בדי' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם {צא ע"ג} מדרגה הו' שיש בכל שם מהם כנ"ל (שער רפ"ח פרק ב'), אשר יש באחריים המילויים של כל שם מהם, יש בו כ"ו אותיות מילוי, חוץ מן שם ב"ן, שאין במילוי האחריים שלו רק כ"ד אותיות, סך כל אותיותיהן הם ק"ב. וכנגד ב' בחי' אלו שהם ב' קבין פסקו ב"ה שאז חייב בחלה, כיון שכבר יש בהם ק"ב ראשון של חרובין, ונוסף עליו קב הב' הטהור, הרי נתחייב בחלה. אבל ב"ש סברי כיון שיש קב א', כבר יש בו רמז אל הקב הטהור, ודי בזה. גם ז"ס משנה מס' חלה (פ"ד מ"ד) קב ישן וקב חדש שנשכו זה בזה כו', והם ב' קבים, א' ישן בימי חרובין, וא' חדש במלואם⁴²⁹ עתה בימי עיבור. גם ז"ס מס' שבת (סח ע"ב) הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ כו'. וביאור הדברים, כי הנה המלכים שמלכו בארץ אדום ומתו שהוא שבירתן וירידתן בעולם הבריאה, ושם נתגלו בחי' הקליפות, ואלו המלכים נתאחזו בקליפות ונעשו בחי' נשמה אליהם. וכבר נת"ל כי אלו המלכים הם בחי' ז"ת של י' נקודות שיצאו מנקבי עינים כנ"ל באורך⁵³⁷. ואלו הז"ת הם בחי' ז"א שהוא כולל ו"ק, והז' היא נוקבא. ואלו כולם יצא נפרדין זה מזה, שלא בדרך קוין כנ"ל, ולא היו מקושרים זה בזה, אלא כל אחד ואחד בפ"ע, זו תחת זו כנ"ל⁵³⁸, ואז נקרא רה"ר. כי אין רבים אלא אבהן כנ"ל, דאינון חג"ת, כנזכר בזוהר (רע"מ קרח קעט ע"ב) ובתקונים (עה ע"א)⁵³⁹. ואח"כ כאשר נכנסו במעי אמם בינה, בסוד עיבור כנ"ל, נתקנו ונעשו רה"י, אשר גבהו י' ורחבו ד'. והענין, כי נתחברו ונתקשרו ונאחזו⁴³⁰ זו תוך זו, ומלובשים זו תוך זו, כמבואר היטב לעיל בדרוש א"ק ועתיק ע"ש. ואז, נקרא כל הו"ק פרצוף א' ומיוחד הנקרא ז"א, אשר רחבו ד', שהם ד' אותיות הוי"ה, וגבוה י' שהם י' אותיות במילוי אלפ"יין⁵⁴⁰, שהם בז"א כנודע. והנה אלו המלכים עדיין לא נגמרו להתברר⁵⁴¹ עד ימות המשיח⁴³¹, כי אז יובררו לגמרי והסיגים יתבטלו, בסוד (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח. והטוב שבהם יתברר ויתחבר עם הקדושה, אשר בהמשך זמן זה מתברר מעט מעט בכל יום, ובביאת המשיח יושלמו להתברר. והנה אלו המלכים אשר עדיין שם בסוד נשמה אל הקליפות נקרא רה"ר, וכל מזונם והשפעתן אינם רק בסוד קב, שהוא בחי' מילוי הנעלם בשם ע"ב ס"ג מ"ה, מ"ו ל"ז י"ט וכנ"ל.

כל הרפ"ח ניצוצין נשארים למטה קיימים ואינם נגמרים להתברר עד ביאת המשיח בסוד בלע המות לנצח שהיא הקלי' הנק' מו"ת הנמשכת מאלו המלכים שמתו ואח"כ (לש"ו)

(2) שער מאמרי רז"ל - מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו

ואמנם קב של היסוד כולל עשרה קבין כנודע כי הטפה היוצאת מהיסוד היא סוד י' זעירא שהיא כללות כל הי"ס והנה כמו שיש בחי' קבין אלו בקדושה כך יש בקליפה וז"ס רוצה אשה בקב ותפלות יותר מט' קבין ופרישות שהוא בסט"א מעשרה קבין ופרישות הם הי' זעירא דנפיק מיסוד וז"ס קב של חרובין דר' חנינא ממ"ש למ"ש כו' כי ר' חנינא בא בעה"ז בגלגול מפני שר' חנינא לא זכה לבנים ועל זה החריב הקב הזה הקדוש והברוך של יסוד כי כן ק"ב ר"ת קדושה ברכה פי' הטיפה נמשכת מן המוח שהיא חכמ' נק' קדש כנודע וברדתה מן יסוד נק' ברוך וזהו קב אמנם הטיפה בעצמה היא אות י' הרי יב"ק וע"כ איתיהיב ליה קב חרובין דסט"א אשר קטרג כנגדו שיהיה עני כיון שהחריב בקדמיתא האי קב וזה תמצא בר"מ דפ' פינחס דר"ו ע"ש וז"ס הקטע יוצא בקב שלו דר"מ כו' ופלוגתא דר"מ ור' יוסי דר"מ סבר דכיון שהקבים האלו הם לבוש של הנשמה והוא לבוש החצון שבכל לבושי הנשמה והוא המפסיק בין הנשמה לקליפ' הנאחזת בו כי אם כן מותר ליצא בו בשבת לרשות הרבים והענין הוא כי רה"י הוא סוד הקדושה ולכן גבהו עשר' ורחבו ד' כנז' בתקונין ורה"ר הוא סוד החצוני' בסוד מ"ש אליהו הנביא ז"ל לנביאי הבעל כי אתם הרבים והמוציא חפץ מרה"י.

⁵³⁷ עי' לעיל נקודות א', והערה שם: אורות אלו אינם אורות העיניים, כפי שמדויק בלשונו שהדבר היה "דרך נקבי עיניים" ולא יציאה מהעיניים עצמן, שכן עצם אורות העיניים הם מהחכמה כמ"ש לעיל (שער אח"פ פרק א'). אמנם "אורות הנקודות" הנזכרים כאן הם אורות תחתונים אשר שרשם הוא מנה"י דא"ק שעלו למעלה ויצאו דרך העיניים, עי' לקמן פ"ב [וכן סוף פרק א' טעם ג'] (ביאורים ח"ב עט ע"א).

⁵³⁸ עי' שער ט פרק ב הערה 376.

⁵³⁹ קשה שהרי הזהר והתיקונים והאבות הם בגדר תיקון והוא מרכבה ובחי' רה"י.

⁵⁴⁰ עי' תקו"ז יג ע"ב וזהו בראשית רע"מ רסד ע"ב.

⁵⁴¹ כלומר בתיקון המ"ה דמעשה בראשית.

מאיר העץ חלק ג'

ודע, כי לעולם כשהשם לבדו בלתי מילוי, אז הוא יותר גרוע מהמילוי עצמו שהוא לבדו⁴³². אמנם בהיות שניהן יחד, השם והמילוי, אז השם בעצמו בפשוטו הוא יותר חשוב ומעולה מן מילוי שבו, וצ"ע⁵⁴². ואמנם, אלו המלכים הנ"ל הנשארים למטה בסוד רה"ר אינן נזונין ומתפרנסים אלא מזה הק"ב⁵⁴³ הנ"ל, והוא סוד הקב חרובין שהמלכים נשארו חרובין ויבשים בסוד ומלכין קדמאין מיתו הנזכר בספ"ד פ"ק (א ע"ב), אבל מן השם עצמו אינן יכולין להתפרנס. והנה מילוי גימטריא { צא ע"ד } אלהי"ם, לרמז על המלכים הנ"ל הנקרא אלהי"ם בסוד דינין⁵⁴⁴, ולכן אינן מתפרנסין אלא מהמילוי שהוא גימטריא אלהי"ם, והוא עולה גימטריא ק"ב כנ"ל.

והנה ביום השבת אסור לטלטל ברה"ר, שהוא רשות אלו המלכים הנ"ל. והנה הוא מוכרח שיתפרנסו ויוציאו להם מזון מרה"י, שהוא ז"א אחר התיקון. ור"מ סבר שהז"א בהיותו בבחי' קטוע לבד אז יוצא בקב שלו (שבת סה ע"ב) שם ברה"ר לפרנסן. ולהיות, שאינו יוצא רק בחי' הק"ב הנ"ל לבדו, לכן נקרא ג"כ קיטע, כי השם עצמו נקטע ועלה למעלה, אבל הק"ב שלו בלבד שהוא מלואו, הוא היוצא לפרנס⁴³³ ברה"ר. וכבר הודעתך לעיל, כי הג' שמות של ע"ב ס"ג מ"ה אשר מלואם הוא הק"ב הנ"ל, הנה שלשתן הם בז"א לבדו, בבחינת חג"ת שלו הנ"ל, ולסבה זו, נקרא הז"א קיטע על שמם קטע, גימטריא ע"ב ס"ג מ"ה עם הכולל, כי הם עולין למעלה, ומלואן שהוא הק"ב יוצא לחוץ.

גם דע, כי הנה נתבאר בענין שבת כי כל אחיזת הקליפות ביום השבת הם בנה"י, שהם רגלין דז"א בלבד, אשר הם מתעלין ביום השבת למעלה ממקומם, ואז נשאר מקום פנוי וחלל, בסוד (שמות לא יד) מחלליה מות יומת⁵⁴⁵, ולכן נקרא הז"א קיטע בסוד אלו רגלים שנקטעו ועלו למעלה למקומן⁴³⁴ כנ"ל, ולא ירד אלא הק"ב הנ"ל.

⁵⁴² וכן הוא בשער המצות בשלח יט ע"א ועי' שער אר"א פ"ה ופ"ז ורפ"ח ספ"א ורפ"ב ולאה ורחל רפ"ב (ש"ש) ועי' זוה"ק משפטים צד ע"ב ועי' מבר"ש שער ב' ח"ב פ"ט (י ע"ד) ומאמרי רשב"י דף ד ע"ג ועי' (בחלק הביאורים) שער מול"מ פ"ה אות ה' (לש"ו), וזה תמצית לשונו במול"מ: ענין המילוי הוא, שתחילה האור העליון עומד בעצמותו הפשוטה ללא גילוי וזהו בחינת שם הוי"ה ב"ה הפשוט, ועל ידי אתערותא דלתתא, הרי הוא עליית מ"ן, מתפשט האור ומתגלה, והיינו שמתגלים מילויי אותיות השם הפשוט.

והנה עי' זהר משפטים צד ע"ב דהוי"ה במילוי הוא "בשלימות יתיר" ולכאורה א"כ הוא היותר עיקרי, אמנם ד"ז צ"ע, שכן עי' שער לאה ורחל פ"ב שהוי"ה פשוט הוא בסוד כתר והמילויים הם בסוד חו"ב, וא"כ הוי"ה הפשוט הוא העיקר. והנראה לבאר שככל שבחינה גבוהה יותר הרי שהיא בהעלם גדול יותר כלפי התחתונים. עכ"פ, נמצא שכוונת דברי הזהר היא שעיקר התועלת לתחתונים הוא מהמילוי דווקא.

לפי זה יוצא כי ישנם ג' בחינות של עמידת הספירות, בזמנים שונים: (א) לעתים הספירה או הפרצוף עומדים רק בהארת השם הפשוט שבו בלבד, ואז הארתו מועטה מאד, שכן היא מורה על שכחו נעלם בעצמותו ללא גילוי כלל. (ב) לפעמים הספירה או הפרצוף עומדים בהארת המילוי שבו בלבד, והשם פשוט שבו נעלם, ואז הארתו גדולה יותר. (ג) כאשר מאירים הספירה או הפרצוף באור השם עם המילוי כאחד, והיינו השלימות העיקרי, והוא כוונת הזהר משפטים הנ"ל (ביאורים ח"ב עד ע"ג).

⁵⁴³ אבל הרי יש רפ"ח ויש דדי בהמה, ויש גם הארה מאצילות. עי' שער הפסוקים - פרשת האזינו: נוקבא דזעיר, נקראת "שם ה". ואמר, כאשר שם ה' שהיא המלכות אקרא, כדי לקבל מן הזעיר, מלשון וקרא זה אל זה, הבו גודל מצד הגדולה, הנקראת חסד, לאלהינו שהיא המלכות הנזכר. והענין הוא, שע"י חסד נגדל פרצופה והנה אלהינו גימטריא ק"ב, שהם הג' המלויים של ג' הוי"ה, ע"ב, ס"ג, מ"ה, שהם, מ"ו, ל"ז, י"ט, גימטריא ק"ב. ואלו הג' הוי"ת הניתנין לה, כדי שעל ידם התגדל המלכות, שהיא הוי"ה דהה"ן התחתונה. והנה ג' ההוי"ת הנזכר, הם בגימטריא ע"ח, והם עולות כמנין הב"ו, שהוא י"ג, וכמנין גד"ל, שהוא ל"ז. ול' של שמוש של מלת לאלהינו.

ואם זה בדרך גידולו אבל ש"ך ופ"ר ורפ"ח הם כדי חיות שלא ימותו וצ"ע
⁵⁴⁴ עי' לעיל שער האצילות פרק ב' ז"ל: והנה ה"ס דאצילות להיותם לבושים למלכות דא"ק התחילו בהם הסיגים ונרמזו באלה המלכים הנזכר בראש אד"ר כי כולם בני מלכים הם בראשית ברא אלהים [שהיא מלכות דא"ק הנקראת אלהים ומכחה נבראו שמים וארץ דאצילות] ומתחלה לא נתקנו עד שיצא הדר מלך הח' שם הוי"ה הוא תולדות היסוד דא"ק מילה שניתנה בח'.
⁵⁴⁵ עי' זהר בראשית ו ע"א.

מאיר העץ חלק ג'

גם בזה תבין מ"ש בתקונים (דף ק"ג ק"ט ע"א) שמענא דעובדא הוה בחד ב"נ בעלי קבין כו'⁵⁴⁶, ופי' כמ"ש לעיל כי הז"א יש לו⁴³⁵ קב הזה ממילוי ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה אשר בו כנ"ל, וגם קב זה גימטריא אלהינ"ו, ולהיותו מבחינת מלואין הוא דינין, כי מילוי גימטריא אלהי"ם כנ"ל. ואלו הם הז' מלכים שמלכו בארץ אדום ומתו כולם וירדו למטה והובררו שם, והם עומדים שם בבחי' רוחניות ונשמה אל הקליפות. והנה, יש בג"ע תחתון מקום אשר שם הוא נקודת בינה⁵⁴⁷, ושם קרוב אליה עומדין אותן המלכים אשר מלכו בארץ אדום, ואותן נשמות הצדיקים אשר שם כולם הם מבחי' בעלי קבין, כי הם מזה סוד הק"ב הנ"ל, לכן צריכין להתלבש באותן קבין, ודי בזה⁵⁴⁸.

גם בזה תבין מ"ש בתיקונים בהקדמה (סא ע"ב ותז"ח ז ע"ג) כל רבי מא"י, ורב מבבל, וכל רבא משאר ארעאין, פי' כי בצאת הז"א להשפיע באותן המלכים העומדים בחו"ל, אינו יוצא רק בבחי' המלואים לבד כנ"ל. והנה, האחוריים של מ"ה דאלפין פשוטים הם ע"ב⁵⁴⁹, ומלואם הם ק"ל, ושניהן גימטריא רב, וזהו, כל רב מבבל. וזה סוד (ישעיה יט א) הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל ובא מצרים, כי בצאתו למצרים שהוא חו"ל, יוצא בסוד ע"ב ק"ל שהוא גימטריא ר"ב, וגם רב"א הוא ע"ב ק"ל עם הכללות. אבל בא"י, הוא בסוד רבי בתוספת י', שהם י' אותיות של מילוי השם בעצמו בבחי' פנים המתייחדים עם ע"ב ק"ל ונעשין רב"י. { צב ע"א } והנה ע"ב ק"ל עם ד' אותיות הפשוטים עצמו של שם הוי"ה, שהוא גי' כ"ו, הרי רוכב, ר"ל כ"ו ור"ב, כי שם הוי"ה רוכב על ע"ב ק"ל, ובהתחברותן נעשה רוכב כנ"ל, והבן זה.

⁵⁴⁶ וז"ל בשלימות: פתח כמלקדמין ואמר יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו' תא חזי שמענא דעובדא הוה בחד בר נש מאינון בעלי קבין דהוה אזיל בארחא אערע בתרין חכימין מארי דדרא מארי דחכמתא דאורייתא אמר לון שלמא עליכו רבנן שמענא עליכו דאתון חכימי דרא לאן אתר אזליתון אמרו ליה לדוד פלן וערב שבת הוה אמר לון אנא אזילנא תמן (איזיל) ואתקין לכו אתר בי מותביכי אי אתון בעיתון אמרו ליה והא אנן בסוסוון ואנת בלא רגלין איך יתכן למהוה האי אמר לון אף על גב דאתון רכיבין בבעירי דרהיטי סגי ואנא חגר בלא רגלין אי אתון בעיתו אנא אקדם לתקנא לכו שבתא תווהו אדהכי אחזרו רישייהו לגביה וחמו ליה תרגום: פתח כמקדם ואמר יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו' בא וראה שמעתי שהיה מעשה באיש אחד מאותם בעלי קבים שהיה הולך בדרך פגש בשני חכמים בעלי הדור בעלי חכמת התורה אמר להם שלום עליכם חכמים שמעתי עליכם שאתם חכמי הדור לאן אתם הולכים אמרו לו למקום פלוני וערב שבת היה אמר להם אני הולך לשם (אלך) ואסדר לכם מקום בית מושבכם אם אתם רוצים אמרו לו והרי אנו עם סוסים ואתה בלי רגלים ואיך יתכן שיהיה זה אמר להם אף על גב שאתם רוכבים על בהמות שרצות הרבה ואני חגר בלי רגלים אם תרצו אני אקדים לסדר לכם את השבת תמהו בינתים החזירו ראשיהם אליו וראו אותו שהיה רץ כמו כוכב שביט עשה להם קפיצה ומצאו את עצמם על פי מערה כהרף עין [אמר להם השם של מ"ב אותיות דלג להם חמש מאות פרסות ברגע אחד מצאו כו'] עי' לקמן הסבר הזהר בהערה 548.

⁵⁴⁷ עי' הארת המוחין פ"ה ובציור העולמות פ"א (לש"ו), ועי' דע"ה ח"ב יב ע"ג שלעתידי יצורף כל חללה של גהנם עם הגן עדן ויעשה אחד כי שניהם מבחי' אימא עלאה. הרב אמר שער ציור העולמות פרק ג'.

⁵⁴⁸ עי' שער מאמרי רז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו) והאמנם כי המאמר הזה נסתר עד מאד, לא אבאר בו כי אם הפשט לבד, כי הנה האיש הזה היה מת, אלא שנתגלה לחכמים האלו להודיע דבר חכמה, כי בכל אתר דצדיקייא יתבי, שולח השי"ת נשמות הצדיקים או המלאכים או אליהו הנביא ז"ל ללמדם תורה, וזה פשוט. והנה האיש הזה היתה נשמת צדיק אחד שנפטר מן העולם, ואין להם כח לבא בזה העולם ולא להתגלות לבני אדם חומריים זולתי ע"י התלבשם באותם הקבין, דוגמת מלאכי אברהם דאגלימו בהאי אורא. ואמנם יש מיני נשמות גדולות מהם שאינם נראים כחגרים, אך הם שלמים לגמרי, ובבואם בעה"ז ללמד תורה לצדיקים הם באים טעיני כחמרא, וכמעשה דרב המנונא סבא בהקדמת הזוהר. אך אלו מארי קבין כי הם חגרים, הוא סוד המשל של רז"ל על הנפש ועל הגוף, אחד חגר ואחד סומא, הרי שקראו הנפש חגר בהיותה משוללת מן גופא, שהוא לבושא שאין יכולת ללכת בזה העולם בלתי לבושא שהוא הגוף. ובכח אלו הקבין קפץ ורהט ככוכבא דשביטא, עד שהגיע להווא מערה במקום מושבו, ואז לא הוצרך יותר אל זה הלבוש הנק' קבין, ונתפשט ממנו. ואז לא היה חגר, כי אינו חגר זולתי בבואו לעה"ז, שהוא צריך בהכרח למלבוש להתלבש רגליו פה בעה"ז. וזמ"ש והוה תמן ההוא בעל קבין מתפשט מההוא גופא כו', הרי כי אותם הקבין הם דוגמת גופא להתלבש בו הנשמה. עי' לעיל הערה 536.

⁵⁴⁹ היינו האחוריים של הפשוט היא ע"ב י' י"ה יה"ו יהו"ה בגימ' ע"ב.

מאיר העץ חלק ג'

שער יט פרק ד מ"ב⁴³⁶

ענין אורות והניצוצין והכלים, שהם ביסוד בינה, ובמקום החתך, וביסוד תבונה⁵⁵⁰⁴³⁷, נלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, שהחור"ב עלאין נתלבשו ממש תוך יש"ס ותבונה, ובמעתי תבונה הזאת היה עיבור ז"א. לכן, ליישב⁵⁵¹ כל זה נלע"ד שכך הוא, שבהעשות התבונה לבוש גמור אל בינה, נמצא שהבינה הלבשה את הוד וחצי יסוד דא"א השמאל⁴³⁸, ועל בינה זו הלבשה התבונה, אך לא נכנסה כל בינה תוך התבונה. אמנם, כל הבינה הלבשה את הוד וחצי יסוד השמאל דא"א, שזה שיעור ארכה תמיד, כי גם קודם זה שנכללו נה"י דא"א בחג"ת שלו, אז היתה הבינה מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאל⁴³⁹ דא"א. ותבונה אינה מלבשת הבינה רק מהחזה ולמטה, ושם הם ג"ר דתבונה ומלבישין בטן דבינה, ובג"ר דתבונה, דהיינו בבינה אשר לתבונה, שם היה עיבור ז"א. ונמצא שהוא מכוון ומלביש בטן דאמא⁴⁴⁰. והרי העיבור הוא בבינה דתבונה ובכטן דבינה, שהוא יסוד בינה עלאה⁵⁵². והנה בכטן בינה, שהוא יסוד שלה, שם עלו האורות, ובבינה דתבונה עלו ניצוצין, וביסוד דתבונה עלו הכלים. ובצאת ז"א בסוד הלידה מתבונה, אז נתלבש בסוד צלם תוך התבונה הב' שהיא תבונה הג', אשר ראש שלה בכטן והיסוד של תבונה א' שהיא הב', שגם היא מלבשת תבונה ראשונה, על דרך שמלבשת תבונה ראשונה את בינה. אמנם, לענין מקום החתך ששם הם הניצוצין, פירשתי היטב בדרוש רחל ולא (לו"ד פרק ג), בענין עקב ענוה יעו"ש. נמצא, שמה שאנו אומרים שנעשו שתיהן בינה ותבונה פרצוף א', ר"ל, שלפעמים יורדת התבונה ראשונה, אם הבנים, ממקומה לרבוץ על הבנים, ונמצא פרצוף א' זולת הבינה פרצוף אחר⁴⁴¹⁵⁵³. אך עתה, שהיא מלבשת לבינה, היא הכל פרצוף א', ודוק ותשכח. גם בזה תבין רביצת אם על הבנים, נמצא שתבונה ראשונה עצמה היא רובצת, כי תבונה הב' נעשה צלם דז"א ונקרא זעיר אנפין ממש ולא תבונה, וצלם זה יונק מתבונה א'.

שער יט פרק ה מ"ב⁴⁴²

פרטי תכלית התיקון כנ"ל ע"פ הדרושים⁴⁴³ הנזכר הוא זה אחר תכלית העיון. הנה כל האצילות, שהם ה' פרצופין, נעשין מב' בחי', שהם שם מ"ה וב"ן שהיה נקרא תחלה שם ס"ג, ולהיותה בחי' נקודות דשם ס"ג, לכן נקרא שם ב"ן עולם הנקודות, וזכור זה⁵⁵⁴. ושם מ"ה זכר, ושם ב"ן נוקבא, וזה רוח, וזה נפש. והנה עתיק יש בו שם מ"ה דכורא שבו, וב"ן נוקבא שבו. וכן א"א מ"ה דכורא וב"ן נוקבא. { צב ע"ב } אך משם ואילך לא היה כך, והיו שם ב' שינוים ושניהן א'. והענין, כי בא"א ועתיק היה הזכר והנקבה שבכל פרצוף מהם מחוברים יחד בפרצוף א', כי עתיק הוא ונוקבא פרצוף א', לכן הזכר היה ממ"ה לבדו, והנוקבא דב"ן לבדו, וכן הענין בא"א. אך משם ואילך נפרדו הזכרים מהנקבות, כי אבא זכר ואמא נקבה, ואינם מחוברים כמו עתיק וא"א, אמנם הם נפרדין בב' פרצופים זכר לעצמו ונקבה לעצמה. וגם בזה גרם שינוי אחר, כי כיון שהם נפרדין, אם יהיה הזכר ממ"ה לבדו, והנוקבא מב"ן לבדה, יהיה פירוד גמור ביניהן, ואין שם מיתוק הדינין. ולכן מוכרח שיהיה הזכר כלול ממ"ה וב"ן, חסד ודין, וכן הנוק' כלולה ממ"ה וב"ן חסד ודין, ועם זה יהיה בין הזכר ובין הנקבה קצת חיבור, אע"פ שאינן חיבור גמור בזכר ונקבה כמו פרצוף עתיק או בפרצוף א"א, וכן הענין בזו"ן. נמצא, כי כפי זה הם ד' זכרים וד' נקבות כוללים⁴⁴⁴ האצילות. ואמנם, ב' זכרים וב' נקבות העליונים כל זוג מהם פרצוף א',

⁵⁵⁰ עי' לעיל ריש פרק א' שפרק זה הוא המשך דבריו שם.

⁵⁵¹ אם העיבור ביסוד בינה או תבונה.

⁵⁵² עי' שעה"כ פסח ג: ובזה יתבאר טעם למצות סיפור יציאת מצרים בליל פסח גם תבין הבנת מלת פסח מה ענינה. והענין הוא יובן עם הנז', כי הנה התבונה היא נה"י דאימא, והבינה היא חג"ת⁵⁵². ונמצא כי ראש התבונה הוא בסיום נה"י דבינה, עם היות שבהיותם נכללים יחד בפרצוף אחד הנק' אימא, נק' הבינה חג"ת דאימא כנז'. ונמצא כי התחלת מקום הגדלות השני דז"א הניתוסף עתה בליל פסח, משא"כ בשאר לילי יו"ט ושבתות כנז', הנה שם הוא במקום הפה של התבונה שהוא בג"ר שבה⁵⁵². וזהו לשון פסח, פ"ה ס"ח, כי שם הוא הפה של התבונה, ולכן צריך להרבות בספור שבח יציאת מצרים. מוסיף??

⁵⁵³ עי' לעיל זווגים א'.

⁵⁵⁴ עי' אריכות בנקודות א' בד"ה ונחזור לענין אריכות בשם הלש"ו.

מאיר העץ חלק ג'

והזוג הראשון⁵⁵⁵ הם פרצוף א' הנקרא עתיק, והזכר מ"ה לבדו והנוקבא ב"ן לבדה, והזוג הב' הם פרצוף א' דא"א, והזכר מ"ה לבדו והנוקבא ב"ן לבדה. אך הזוג הג' או"א ב' פרצופים זכר ונקבה, והזכר מעורב מ"ה וב"ן, והנוקבא מ"ה וב"ן.

נמצא, כי כל כללות האצילות נעשה ממ"ה וב"ן בכללותן. ואמנם, כל א' מאלו יש בו ד' בחי', כי שם מ"ה יש בו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכן בשם ב"ן יש בו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והנה הזכר דעתיק לקח ע"ב דמ"ה⁵⁵⁶ שהוא כתר דמ"ה, ונוקבא לקחה חצי עליון דע"ב דב"ן⁵⁵⁷, שהוא חצי כתר דב"ן. ודכורא דא"א לקח ס"ג דמ"ה שהוא חכמה⁴⁴⁵, ונוקבא לקחה החצי תחתון⁵⁵⁸ דע"ב דב"ן שהוא חצי תחתון דכתר דב"ן. ואבא דכורא לקח חצי מ"ה דמ"ה, שהוא קו ימין וחצי האמצעי⁵⁵⁹ של בינה דמ"ה⁵⁶⁰, ואמא נוקבא לקחה חצי מ"ה דמ"ה, שהוא קו שמאלי וחצי קו אמצעי⁵⁶¹ דבינה דמ"ה. ואמנם, משם ב"ן היה באופן אחר, כי אבא לקח חכמה, ס"ג דב"ן, ואמא לקחה בינה, מ"ה דב"ן, וז"א לקח ו"ק דב"ן דמ"ה, וו"ק דב"ן דב"ן, ונוקבא לקחה מלכות דב"ן⁴⁴⁶ דמ"ה, ומלכות ב"ן דב"ן. והנה, שם מ"ה יש בו פנים ואחור פנימי וחיצון, וכל זה בכלים, וכן באורות אחור ופנים, פנימי ומקיף, וזכור זה מאד.

והנה המלכים שמלכו בארץ אדום הם י"ס דב"ן הכולל הנ"ל. ונקודה ראשונה היא כתר דב"ן והיא נוקבא דעתיק ודא"א, ונקודה ב' הוא אבא צד ב"ן שבו, ונקודה ג' אמא צד ב"ן שבה, וכל אחד מג' נקודות אלו היו כלולים מי' נקודות שלימות. אך אח"כ, יצאה נקודה הד', ולא יצאה כלולה מי' נקודות רק בו' נקודות התחתונות שבה לבד⁵⁶², ולכן נקרא בשם ו' נקודות⁴⁴⁷, ועם ג"ר הרי ט' נקודות. אח"כ, יצאה נקודה ה', ולא יצאה כלולה מי' נקודות שלה רק נקודה א' לבד, חלק עשירית שבנקודה ההיא. הרי נמצא, ששרשם אינם רק ה' נקודות, ונקרא י' נקודות דב"ן, ואלו יצאו ראשונה ונשברו ומתו. ודע, כי לא די אלו שיצאו בבחי' האצילות שהם הפנים⁴⁴⁸ דב"ן, אלא גם אחוריהם שהם {צב ע"ג} ביי"ע יצאו עמהם⁵⁶³. ודע, כי גם באצילות יש פנים ואחור, אך כולם נקראו פנימים בערך ביי"ע שהם חיצונות. והענין, כי בכריאה⁴⁴⁹ היה חיצונית הפנים⁴⁵⁰ דב"ן, ויצירה חיצונית דאחוריים דב"ן, ועשייה חיצונית יותר חיצון דאחוריים דב"ן. וכאשר נשברו, לא נתקנו כל מה שנשברו רק מעט, ולא יושלמו להתברר עד ביאת המשיח כב"א⁵⁶⁴.

שער יט פרק ו מ"ב⁴⁵¹

והנה בעיבור ראשון דזו"ן, התחילו להתברר ו"ק דב"ן, שהם המלכים שמתו, וזה בכח שיצאו עתה ונתערבו עמהם ו"ק דמ"ה. ונדע, כי כל קצה הוא כלול מי"ס. והנה, תחלה בעת הזווג, נתבררו ו' מלכיות שבו"ק דב"ן, ואלו היו ניתנין חציים הימיני ביסוד דאבא וחציים השמאלי ביסוד דאמא, ואז ירדה טפת מ"ד⁵⁶⁵ שהם ג' מלכיות מג' קצוות דמ"ה החדשים

⁵⁵⁵ הראשונה?

⁵⁵⁶ עי' כל זה בטנת"א א' במ"ב דף כא ע"ג.

⁵⁵⁷ כלומר מכתר עד ת"ת, עי' שער עתיק פרק א ונלעד"ח שזה עד שליש החזה ולא עד בכלל.

⁵⁵⁸ כלומר מת"ת עד המלכות.

⁵⁵⁹ כלומר חצי כתר חכמה חסד חצי ת"ת נצח וחצי יסוד וחצי מלכות

⁵⁶⁰ כלומר בינה דמ"ה הוא מ"ה דמ"ה ואבא לקח קו ימין וחצי האמצעי שלו, וכן אימא לקחה חצי שמאלי ואמצעי שלו.

⁵⁶¹ כלומר חצי כתר בינה גבורה חצי ת"ת הוד וחצי יסוד וחצי מלכות

⁵⁶² כלומר הז"א הכללי (דע"ה ח"א כ ע"ג).

⁵⁶³ עי' שבירה ז' והערה. **Error! Bookmark not defined.** כאן רואים שהתפשטות הראשונה של אצילות כולל בו בחי' ביי"ע ג"כ (כללים ח"א כה ע"ב), כאן רואים שכל חיצונית נקראו בשם אחוריים (ביאורים ח"ב צז ע"ד)

⁵⁶⁴ עי' לעיל שער ט' פרק ב' שהם ה"א ארויים שחסרים למלכות (דע"ה ח"ב קה ע"ב), ועי' שבירה ו' שעד ביאת משיח לא יהיה השוואה בין מ"ה וב"ן (דע"ה ח"ב קמא ע"ג, וכן כללים ח"א פג ע"ב), והוא חסרון הלבנה להשוותה עם השמש (ביאורים ח"א נב ע"ג), ועי' שער השבירה סוף פרק ז'.

⁵⁶⁵ היינו מאבא.

מאיר העץ חלק ג'

ימינים⁵⁶⁶, ונשתתפו יחד וניתנו כולם תוך אימא. וגם היא נתנה טיפת מ"ן⁵⁶⁷ שהם ג' מלכיות דג' קצוות שמאלי דמ"ה החדשים, { צב ע"ד } ואז נתקנו בתוכה ונקלטו בג' ימי הקליטה. אח"כ, בהמשך כל הט' ימי⁴⁵² חדשי העיבור, נתחברו⁴⁵³ נה"י שבכל קצה מו"ק דב"ן, ע"י שבאו גם כן נה"י שבכל קצה מו"ק דמ"ה החדש. והרי, שבעיבור היו ג' כלילין בג', כי היו ו' מלכיות, אמנם כשנגדלו בחי' נה"י לא נגדל רק בחי' נה"י שבכל קצה מהם, ולכן ענין העיבור אינו רק בחי' נה"י לבד, אלא שהוא בכל קצה וקצה מו"ק⁵⁶⁸. אח"כ, ביניקה מתבררין גם בחי' חג"ת שבכל קצה מו"ק דב"ן, וכך באו ונתחברו⁴⁵⁴ חג"ת שבכל קצה מו"ק דמ"ה החדש. והרי עתה נגמרו הו"ק, כל קצה כלול מו"ק דב"ן וכן דמ"ה. אח"כ, בגדלות באו תחלה חב"ד שבכל קצה דו"ק דב"ן, וחב"ד שבכל קצה מו"ק דמ"ה, נמצא שכבר ו"ק דז"א נגמרו כל א' מי"ס⁵⁶⁹ דמ"ה וב"ן, לכן הם נקרא מוחין דגדלות דו"ק דשמות דמ"ה וב"ן, והבן זה מאד. ואח"כ באו ג"ר בפעם אחת, שכל א' כלול מי"ס דב"ן וי"ס דמ"ה, ואז הז"א נקרא גדול ושלם בן י"ג שנים. ואח"כ נכנס כתר דמ"ה ודב"ן בכל הי"ס שבכתר ביום א', והרי בן י"ג שנים ויום א'.

וכבר ידעת, כי המוחין מתחלפין כל החכמות והחסדים בנה"י דאבא, וכל הבינות וגבורות בנה"י דאמא. והענין, כי אבא כלול ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן, ואמא מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן, { צג ע"א } ואז מתחלפים⁵⁷⁰ ונכנסו בצלם נה"י דאבא המוחין שהוא ממ"ה דמ"ה ומב"ן דמ"ה, ובצלם נה"י דאמא מ"ה דב"ן וב"ן דב"ן. נמצא החו"ג שבז"א מצד אמא הם מ"ה וב"ן שניהן דב"ן, והחו"ג דמצד אבא הם מ"ה וב"ן שניהם דמ"ה. ודע, כי אף על פי שביארנו שנתבררו כל הז' מלכים אינם כולם, כי כולם אינם מתבררים עד ביאת המשיח כנ"ל⁵⁷¹. אך הענין, כי נתברר מהם כל מה שיוכל אז להתברר בעת אצילות⁵⁷², אך בכל פעם חוזרין ומתבררין עד שיושלמו להתברר.

⁵⁶⁶ חסד ת"ת נצח.

⁵⁶⁷ כאן אינו טיפת מ"ן של עלייה אלא הטיפה של הנוק' בזיווג.

⁵⁶⁸ דב"ן עם של מ"ה, כלומר יש בחי' של ג' כלולים מג' שכל החג"ת יש רק בחי' נה"י הפרטי שבכל א' מהם, וכלול בנה"י הארת החג"ת שהם נכלל בהם.

⁵⁶⁹ כנראה כאשר נשלם גם הנוק' כדלקמן.

⁵⁷⁰ כל זיווג הוא חילוף, אמנם כל זה שונה ממש"כ בשער המוחין פרק ט'.

⁵⁷¹ עי' לעיל הערה 564, ושם כתוב כל החסרון במלכות, אבל ממש"כ בהערה הבא זה גם חסרון בו"ק ועוד הרי לא דיבר על נוק' עוד, וקשה קצת המיקום של הקטע הזה.

⁵⁷² כלומר לצורך בריאת העולם, והשאר תלוי במעשה אדה"ר עי' עי' כללים ח"א כלל יח ענף ב סימן א' (אות ד') עיקר מלכי היושר יצאו מהטבור והיסוד, ונשאר במקום האצילות דוגמת הג"ר דעגולים, אבל עכ"פ הם לא נתקנו בתיקון דמעשה בראשית אלא תיקונם תלוי במעשי אדה"ר שלאחר מכן. אמנם אלה שיצאו מצפוני רגליו, האירו למלכי העיגולים, והם קבלו תועלת ויצאו למלוכה כרגע ונפלו יחד לבי"ע. אמנם הם נחלקו לשנים, שכן הניצוצין ושברי הכלים שיצאו דרך צפ"ג נפלו ונשברו וירדו למטה עם העגולים. והנה העיגולים נתקנו במעשה בראשית, אבל בענין היושר, כל מה שנוגע לתיקון נשמות בני אדם אינו נתקן בעצמו אלא על ידי מעשה בני האדם בלבד. אמנם על ידי הארת מלכי היושר לעיגולים בעת מלכותם [עי' כללים ח"ב ס ע"א שמביא את זה מבהגר"א בפ"י ס"י ו ע"ב וז"ל וכל דבר שהוא במקרה הן בשרשם בעצם], נתקנו כל מעשה בראשית מאורות היושר לעולם, על אף שעיקר התיקון דיושר תלוי במעשה בני אדם, ושלימותו יהיה רק לעתיד לבא.

אמנם עי' דע"ה ח"ב קמט ע"א שמה שביד האדם לתקן הוא ו"ת דעשיה, וצ"ע. וכן עי' דע"ה ח"א דרוש ב' ג' ודרוש ד' מסימן ו' והלאה (ביאורים ח"א מט ע"ב). ועי' פע"ח תפילה פרק א' וז"ל, ונמצא עתה, כי כל העולמות נתקנו בבחי' חיצוניותם, שהוא בחי' העולמות בכללם עם א"מ שלהם, אך האדם בעצמו לא נתקן עדיין רק בחי' הנפש שלו, לפי שכל אלו הם מצות מעשיות מצד הנפש, ואפילו הברכות שלהם הוא מצד מצות מעשיות, עכ"ל. ועי' שעה"כ ק"ש פרק ו' וז"ל, באו"א יש ב' מיני זווגים הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם אמנם זווג הזה הוא תדירי ואינו נפסק שום רגע כ"א יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והויותם, והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז, עכ"ל. יוצא א"כ, שבתיקון דמ"ה של מעשה בראשית נתקנו העולמות, והוא הזיווג התמידי החיצוני שבין או"א. אמנם עלינו רמיא לתקן את הזיווג הפנימי, וזהו ההבדל שבין נשמות לעולמות.

עי' עוד כללים ח"א קה ע"ב כל הנשמות הכלולות באדה"ר המה רק אלו העתידות לצאת בו' אלפי שנין דעולם הזה, אמנם יש מין אחר של נשמות שלא היו כלולים בו, והם נאצלו בעת הנקודות,

מאיר העץ חלק ג'

והנה גם בנוקבא⁵⁷³ אירע לה כן ע"ד ז"א, כי תחלה היה בזווג מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן⁵⁷⁴, ובעיבור נה"י דמ"ה ונה"י דב"ן, וביניקה חג"ת דמ"ה וחג"ת דב"ן. נמצא, כי בזווג היתה כמדת עטרת היסוד שהוא המלכות שבמלכות, ובעיבור גדלה כמדת היסוד בגבהה, ובודאי שלקחה גם נו"ה ברחבה. וביניקה גדלה כמדת ת"ת בגבהה, ובכללם חסד גבורה ברחבם. ובגדלות א'⁴⁵⁵ גדלה כמדת הדעת בגבהה, וגם ברחבו לחו"ב⁵⁷⁵. והרי נשלמו בה מדת מלכות דמלכות דמ"ה בכל י"ס שבה, ובמדת מלכות שבמלכות דב"ן בי"ס שבה. וכל זה אינו רק ספי' המלכות דנוקבא לבד. והטעם, כי הנה {צג ע"ב} ז"א יצא ו' נקודות, והיא נקודה א', א"כ כשנגדלו כל הו"ק דז"א במוחין דו"ק דגדלות כנ"ל, נגדלה היא קצה א' לבד, שהוא מלכות שבה לבד. ואח"כ, כשנגמרו ג"ר דז"א דגדלות, אז נחלקה מדת המלכות הנ"ל לי' נקודות, וכל נקודה מהם נעשה ספי' א', ונעשה בי"ס⁴⁵⁶ גמורות כמו ז"א. והענין יותר בביאור, כי תחלה הגדילה בעיבור נה"י שבה, וביניקה חג"ת, ובמוחין דו"ק, חב"ד שבה. וכל זה הם י' נקודות לבד, שהם י' מלכיות של י"ס שלה⁵⁷⁶, ואחר כך כשנגמרו ג"ר דז"א, אז כל המלכות מאלו י' מלכיות נתגדלו ונעשו ספירה א'. והענין, כי בא⁴⁵⁷ במלכות, הכתר ט' נקודות אחרות של חב"ד חסד גבורה תפארת נה"י שבכתר שבה, וכעד"ז בכלם כמבואר אצלנו באל"ף בי"ת דאטב"ח (תיקון הירח ד) וע"ש⁵⁷⁷. ואחר זה, נגמרה גם היא בי"ס דוגמת הזעיר אנפין ועדיין הם אחר באחר.

שער יט פרק ז מ"ב⁴⁵⁸

וצריך שתדע, כי י"ס של הנקבה הם תופסים כל אורך ז"א, אלא שנחלק לב' חצאין, חצי עליון מתלבשת {צג ע"ג} שם לאה, וחצי התחתון היא רחל. והטעם, כי לאה היא אחוריים דתבונה, ונעשית פנימית בערך ראש רחל, והיא מתלבשת בהם⁵⁷⁸. לכן כל מחצית העליון של רחל נקרא על שם לאה⁵⁷⁹, והבן זה מאד. ודע, כי כל זה אינו אלא אחוריים של ב"ן ואחוריים

(ולחם מספר זהה של נשמות), והמה מלכי יושר הנשפעים מאבא דא"ק, והם לא נתקנו עדיין באור המ"ה אלא תלויים היו במעשי אדה"ר, והם הנשמות החדשות העתידות להיות, והם יתקנו ויצאו רק בעולם הבא, ועי' ביאורים ח"ב יב ע"א שזהו החילוק בין זיווג בחול לזיווג בשבת. ועי' ע"ח ח"ב הערה 290 אריכות.

⁵⁷³ כאן משמע שאומרו נוק' כלומר כל קומת הנוק' ולא הנקודה הפרטית המוזכר בנקודות, כמו שכתבתי לעיל נקודות ה' הערה 280.

⁵⁷⁴ עי' פרצופים דרוש ז' ומיעוט הירח פ"א בהמ"ק ועי' ספר הכללים כלל י"ח ענף י' סימן יא בהקדמה אות ח"י (לש"ו), וזה תמצית לשון הכללים, התיקון דנוק' היא ט"ר דב"ן עם המ"ה שהוא החלק המ"ה השייך לנוק' שהיא המלכות הכללי דמ"ה, ועוד נתוספת בנוק' מהחור"ג שבתנה"י דז"א על פי סדר אטב"ח, והמלכים שיצאו בעולם הנקודות נשארו עיקרם בז"א וגם אחר התיקון מה שנמשך בנוק' היא רק המלכות דמלכות של כל ספירה וספירה. נוק' דז"א, לתיקונו צריך ג' דברים א' ט' ספירות אחרונות של המלכות דמלכות מחכמה ולמטה, שאז יש י' בחינות דמלכות דמלכות, ב' הט"ר דמלכות, ואז יש י"ס דמלכות, ג' הט"ר להוסיף על הי' מלכיות, ולכן הם י"ס שלימות על כל הי"ס, והתיקון הראשון היא בזמן היניקה שעשה נעשה בבחי' ה' אחרונה דהו"ה ואינה י' ספירות גמורים אלא שהיא כלולה אז מי' ספירותיה בבחינת מלכות דמלכות שבכל אחד מהם, וזה לא שהיא ינקה שונה מז"א שאז שניהם מחוברים יחד, וזה בסוד פסיעה לבר, ואז ביניה הנוק' גדלה כמדת הת"ת של הז"א, וזה עד משך זמן ג' שנים ויום א', ואז יש לה מוחין דקטנות, וביאתה ביאה.

⁵⁷⁵ כלומר דעת דקטנות של ג' שנים ויום א' שאז ביאתה ביאה (כללים ח"ב נט ע"א).

⁵⁷⁶ וכולם אינם רק מדה א' כמדת ת"ת דז"א והכוונה הוא רק על הי' בחי' דמלכות דמלכות שהם כלולים במדה אחת שבה והם באמת רק י' נקודות (עי' שער הירח רפ"ד) ואינם עדיין ספיר' גמורים כלל (כללים ח"ב נח ע"ד). עי' הערה 575.

⁵⁷⁷ נעשה התיקון הב' דנוק' שהוא השלמת הנקודות כלליות שלימים וכן נתקנה עי"ז ממדה א' לפרצוף שלם הנה נעשה בה כל התיקון הזה על ידי החור"ג שבתנה"י דז"א וע"פ סדר אטב"ח והוא שלימותה לבחי' פרצוף דקטנות שבה (כללים ח"ב נט ע"ב).

⁵⁷⁸ כלומר עקביים של לאה מתלבשת בראש רחל.

⁵⁷⁹ עי' שער הכללים ריש פרק יג ועי' שער מאמרי רשב"י דף טז ע"ב (לש"ו), ז"ל שער הכללים: לאה יצאת אחורי רישא דז"א כנודע, ועתה שהמוחין יוצאין מז"א [ובתחילה יורדין תוך לאה ואח"ך מתפשטין (נוסף בשעה"כ)] ונכנסין ברחל העולה עד למעלה ברישא דז"א ואז נכללת בה לאה [ונעשות פרצוף אחד בכל אחורי ז"א וננסרה מאחוריו (נוסף בשעה"כ)].

מאיר העץ חלק ג'

דמ"ה, בין בז"א בין בנוקבא, ולכן היו עדיין אב"א, כי שניהם היו בחי' אחוריים⁵⁸⁰. ואח"כ חוזרין ולוקחין פנים דב"ן ופנים דמ"ה, בין בז"א בין בנוקבא, ואז חוזרין פב"פ, והבן מפתח זה מאד. ואמנם, בעוד שלוקח ז"א הפנים, ועדיין אין לרחל אלא אחוריים, אז נק' פנים ואחור⁴⁶⁰, והבן זה. ואחר שהמשיך הפנים ברחל, אז גם שניהם פנים בפנים. נמצא כי בהיותן פנים בפנים, אז יש אל הזעיר אנפין פנים ואחור דמ"ה דמ"ה⁴⁶¹, וכן אל הנוקבא פנים ואחור דב"ן דמ"ה, ופנים ואחור דב"ן דב"ן.

אמנם, נמצא כי כל ספי' מי"ס דז"א או דנוקבא יש בה פנים ואחור דמ"ה ופנים ואחור דב"ן, וכל זה בענין החיצוניות שהם הכלים, וכן בענין האורות פנימי ומקיף מפנים⁴⁶² ואחור דמ"ה, ופנימי ומקיף פנים⁴⁶³ ואחור דב"ן⁵⁸¹. אך הספק שיש לי אם העגולים נעשו מב"ן והיושר ממ"ה, או העגולים מאחור דב"ן והיושר מפנים ואחור דמ"ה ומפנים דב"ן, והספיקות האלו הם תלויים בספיקות שבארנו ברדל"א ע"ש⁵⁸².

נמצא עתה כלל הדברים, כי כל הבחי' שיש אל הז"א עד { צג ע"ד } זמן היניקה, שהוא בחי' ו"ת⁴⁶⁴ שבכל קצה וקצה מז"ת שבו, כולם נקראים (בחי') אלקים. אך הג"ר שבכל קצה מן הז"ק תחתונות שבו, וכן כל ג"ר עליונים דרישא דז"א, כל אחד כלול מי"ס, וכל זה נקרא מוחין דגדלות, וכולם בחי' היו"ת. וזהו בין בבחי' מ"ה בין בבחי' ב"ן, בין בז"א בין בנוקבא. ותמצא כי ז"א נחלק לב' בחי', א' נקרא מוחין דז"א, וא' נקרא גופא דו"ק⁴⁶⁵. והגוף הם ו"ק שלו, כל אחד כלול מו"ק לבד. והמוחין הם ג"ר שבראשו כל אחד כלול מי"ס, וכן ג"ר שבכל קצה וקצה מו"ק שבתחתונים⁴⁶⁶ שבגופא.

והנה תבין איך ז"א יש בו מצד אמא מ"ה דב"ן, והם ה' חסדים דאמא, והג"ג⁴⁶⁷ שהם ב"ן דב"ן. ומצד דאבא מ"ה דמ"ה, והם ה"ח דאבא והג"ג ב"ן דמ"ה⁵⁸³. ואח"כ נותן בה הג"ג ב"ן דב"ן בביאה א', ואחר כך בזווג ב' נותן בה גם החסדים דאמא מ"ה דב"ן⁴⁶⁸. ואז יוצא הולד כלול דכר ונוקבא, דכר ממ"ה דב"ן, ונוקבא מב"ן דב"ן, ושניהם הם גבורות מב"ן⁴⁶⁹. וזהו שורש קין, כי הוא יוצא משם ב"ן⁵⁸⁴, שתחילתו שם ס"ג גדול משם מ"ה. ושת יצא זכר ונקבה שלו מן החו"ג דאבא, שהם מ"ה דמ"ה וב"ן דמ"ה. אך הבל יצא לחצאין חצי ממ"ה דמ"ה וחצי ממ"ה דב"ן, ונוקבא חצי מב"ן דמ"ה וחצי מב"ן דב"ן, ולכן נחלקו לב' תאומות, ואותה שהיתה מב"ן דב"ן נקרא תאומה יתירה (ב"ד פכ"ב פ"ז), יען כי הוא מבחי' קין, לכן { צד ע"א } נתקנא בה קין והבן זה⁵⁸⁵.

ובזה תבין איך יש אנשים זכרים באים מן הגבורות, שהוא שם ב"ן, הענין כי הם ממ"ה דב"ן, והנוקבא שלהם מב"ן דב"ן גרועות מהם. ויש זכרים ממ"ה דמ"ה, ונקבות מב"ן דמ"ה גרועות מהם, אך בערך מ"ה הכולל וב"ן הכולל יש יתרון גדול לב"ן הכולל על מ"ה הכולל, יען כי שם ב"ן הוא בחי' ס"ג, והוא עליון ממ"ה כמבואר בספר אחר⁵⁸⁶ בענין המלכים שהם מס"ג. וזהו ענין א"א שכתף ימין שלו הם חסדים ממ"ה הכולל, וכתף שמאלי הם הגבורות מב"ן הכולל ואלו הם דעת דז"א.

שער יט פרק ח מ"ב⁴⁷⁰

⁵⁸⁰ קשה קצת שאם הם בחי' אחוריים אז הבחי' של אב"א היא כל מציאותם ולא שהפנים מתגלים והאחוריים שלהם טמונים, ועי' ח"ב הערה 290, אולי יש מקור יותר טוב.

⁵⁸¹ כאן רואים פנים ואחור באורות, ובמקום אחר (עקודים ח) כתוב שרק שייך פו"א בכלים והתפשטות והסתלקות באורות, וענינו שמאחר הצמצום כל אור יש לו כלי, והוא הצלם שלו, ובערך הגוף העיקרי הוא רק בבחי' אור אך בערך הנר"נ הם בבחי' כלי ולכן שייך לאור פו"א (ביאורים ח"ב מה ע"ב), ועי' גרסאות.

⁵⁸² עי' דע"ה ח"ב קסב ע"ד באריכות*, ועי' לעיל &

⁵⁸³ אבל כל הד' בחי' אלו היו באבא מתחילה ומה שיש לאמא היא מהאבא.

⁵⁸⁴ לא מופרש איזה חלקים של ב"ן וצ"ע למה. ואולי הכל מכח הנקודות ללא תיקון כלל וזה

השם ס"ג וצ"ע.

⁵⁸⁵ עי'

אבל נ"ל שאין חילוק בזכרים שכמו מחצית השקל הזכר לוקח ב' המוחין ומעביר הב"ן אליה.

⁵⁸⁶ עי' שער התיקון פרק ג ושער פנימיות וחיצוניות דרוש ד (לש"ו) עולת תמיד (הגוב"ו).

מאיר העץ חלק ג'

לא נזכר במקום אחר⁴⁷¹ ב"ן רק בנקבות לבד, וצ"ע, שהרי גם בזכרים יש בהם בחי' המלכים כנודע, דיש בבחי' אבא וז"א במלכים מב"ן⁴⁷², וכנגדן בחי' שם מ"ה החדש אף בנקבות באמא ובנוקבא דז"א. ונ"ל בקיצור, כי הנה שם ב"ן יש בו י"ס, וכן בשם מ"ה י"ס. והנה העתיק הוא לוקח י"ס דכתר דמ"ה⁵⁸⁷, ועוד לוקח ה"ס ראשונים דכתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרם דז"ת דב"ן, כל מ"ה דכורא וכל ב"ן נוקבא. אך ז' כתרם דז"ת דב"ן, יש ספק אם לקחם עתיק בגוף שלו, או לא, שלא לקחם כלל.

ונחזור לענין, כי א"א לקח דכורא דיליה, כל י"ס דחכמה דמ"ה, גם נוקבא דיליה לקח ה' תחתונות דכתר דב"ן. ודע, כי הגלגלתא שלו הוא בינה שבכתר דחכמה דמ"ה, מעורבת עם איזה חלק דכתר דב"ן. וחכמה שבו⁵⁸⁸ הוא חכמה דחכמה דמ"ה, מעורבת עם חלק מכתר דב"ן. וב' אלו נקרא חו"ב שבמוחין⁵⁸⁹. ולפי שבינה זו היא מכתר דחכמה דמ"ה⁵⁹⁰⁴⁷³, גדלה מעלתו על חכמה דחכמה דמ"ה, ולכן היא שם טמירא ולא {צד ע"ב} אתגליא⁵⁹¹ ונקרא בוצינא דקרדוניתא⁵⁹² (זהר ח"ב מ"ח ע"ב), אשר שם היא נעלמה יתיר מחכמה⁴⁷⁴ ומתלבשת בתוכה, ולכן לא אתגליא בינה תמן כלל, וממנה יצאו כל הגבורות כולם. והטעם, שהבינה דכתר דחכמה דמ"ה היא גלגלתא, לפי שכמו שא"א הנקרא כתר דכללות דעולם אצילות, אין ג"ר⁵⁹³ מתלבשת באו"א, וכן בכל פרצופים, כן כתר חו"ב⁴⁷⁵ של אריך הפרטי אין מתלבשין בחכמה שבו אלא ז"ת של כתר, נמצא, כי בינה שבו נשארה על החכמה דוגמת גלגלתא עליה, והבן זה כנזכר בכת"י מורי זלה"ה.

אמנם בינה שבו, היא הבינה דחכמה דמ"ה ועמה חלק מכתר דב"ן וירדה בגרון כנודע (שער א"א פרק ח'), ומשם יצאו או"א, זה מ"ה וזה מב"ן. כי גם שם⁵⁹⁴ יש חו"ב, כי בינה דמ"ה נעשית חכמה⁵⁹⁵ בערך חלק⁴⁷⁶ דב"ן הנקרא בינה דב"ן. והענין, כי אלו הב' בחי' ⁵⁹⁶ הם דוגמת או"א וישסו"ת. כי או"א במוחא סתימאה⁵⁹⁷ ושניהן נקרא חכמה לבד, וישסו"ת הם בגרון ושניהם נקרא בינה לבד, וכמ"ש לקמן גבי או"א האמיתים ע"ש (לעיל פרק א).

והנה מן הגרון, שהוא ישסו"ת שבא"א, יצאו או"א האמיתיים של כללות האצילות, ואותן או"א נחלקו לב' בחי' אחרות, או"א ויש"ס ותבונה. ודע, כי או"א עלאין נעשו אבא מן הנקבה חצי בינה עליון דמ"ה⁵⁹⁸, ואמא מן הזכר חכמה כולה דב"ן⁵⁹⁹, אך נקרא חכמה זו דב"ן אמא, להיותה בחי' ב"ן, ובינה דמ"ה נקרא חכמה להיותה דמ"ה, והבן זה. נמצא א"כ כי כפי האמת שניהן נקרא חכמה לבד, והם בחי' י' ראשונה שבשם. ולפי שאמא גדולה לאין קץ מאבא⁶⁰⁰ מג' בחי' : א', הוא כי זה חצי בינה דמ"ה וזה חכמה שלימה דב"ן. הב', כי {צד ע"ג} זה חכמה וזה בינה. הג', כי זה מ"ה וזה ב"ן שגדלה מעלתו ממ"ה להיותו בחי' ס"ג כנודע, כי המלכים שמתו הם כולם ס"ג. ולכן נמצא, כי אמא יצאת עתה טמירא ומלובשת תוך אבא, ולכל

⁵⁸⁷ עי' טנת"א א' במ"ב. ועל אף ששם מדובר בתיקון, וכאן בנקודות, עכ"ז רואים ו' פרצופים בב"ן.

⁵⁸⁸ שבא"א

⁵⁸⁹ קשה שהבינה דכתר והחכמה יהיו באותו רמה בכלל, אלא כוונתו לומר שהחכמה דחכמה דמ"ה הוא בחי' חכמה שבמוחין והכתר דב"ן הוא בינה שבמוחין ועי' גרסאות הערה 473.

⁵⁹⁰ לפי אלה שמשנים את הגרסא אז הבינה הוא הפרטי שבחכמה דא"א אבל אם לא משנים את הגרסא אז מדובר על הגלגלתא שהוא בחי' הבינה וקשה שחכמה וגלגלתא יהיו חו"ב שבמוחין דא"א וצ"ע אם יש מקום לגרסא הקיימת.

⁵⁹¹ לכן או"א עלאין נקראים בשם אבא לקמן בפרק.

⁵⁹² עי' לעיל הערה 340.

⁵⁹³ כלומר דא"א.

⁵⁹⁴ בבינה דא"א

⁵⁹⁵ כלומר בינה דחכמה דמ"ה.

⁵⁹⁶ כלומר החו"ב שבחכמה והחו"ב שבבינה.

⁵⁹⁷ המוחין דא"א.

⁵⁹⁸ סותר את דבריו בפרק ה'.

⁵⁹⁹ סותר דבריו בפרק ה'.

⁶⁰⁰ עי' לעיל שער הזווגים פרק ה' ושם הערה 83.

מאיר העץ חלק ג'

אלו הסיבות הנ"ל נקרא שניהן אבא או חכמה לבד, כי היא לא נגלית כלל, לכן שניהן הם י' שבשם, כי ו"ד גי' י', צורתה ד"ו⁴⁷⁷, הרי כי אמא היא נעלמת תוך הי', ואינה נזכרת רק י' פשוטה שהוא אבא, וז"ס (משלי יב ד) עטרת בעלה⁶⁰¹.

אמנם יש"ס (ותבונה נעשין) מחצי תחתון דבינה דמ"ה, ותבונה מבינה שלימה דב"ן, ואז הם שניהן בבחי' בינה דמ"ה וב"ן, לכן נקרא שניהן בינה לבד, והיא ה' ראשונה שבשם. ואז אבא טמיר ונגיז⁶⁰², כי גם⁴⁷⁸ הוא י' דמילוי הי', כי הרי עתה אין לה גדולה עליו, שעתה⁴⁷⁹ שניהן מבחי' בינה, ולהיותו מבחי' זכר לכן גובר עליה. משא"כ באו"א, שאז יש לאמא יתרון גדול מאד על אבא כנ"ל. הרי נמצא, כי כפי האמת אבא הוא כללות או"א עלאין, יו"ד שבשם, ואמא היא כללות יש"ס ותבונה, ה' {צד ע"ד} ראשונה שבשם. אך לפרקים⁶⁰³ אנו קוראין אבא לאבא ויש"ס, להיותן שניהן בינה דמ"ה. ואמא בינה ותבונה, להיותן שניהן בחי' ב"ן לבד, שהיא נקבה. ובזה תבין מ"ש במ"א (שער זווגים פרק א') על (הושע יא ט) ולא אבא בעיר כו' כי (יש)⁴⁸⁰ זווג יש"ס ותבונה (נ"ב נ"ל שצ"ל הוא אינו תדיר דפסיק זווגייהו וז"ש ולא אבא בעיר)⁴⁸¹ הוא זווג דלא פסיק כנודע⁶⁰⁴, ונקרא זווג בינה ובינה⁴⁸²⁶⁰⁵ כנ"ל. אך ולא אבא בעיר הוא חכמה עם בינה, שהוא או"א עלאין דפסיק⁴⁸³ זווגייהו. ונודע בדרוש אחר, כי אמא נפקא מבין דרועין דאבא, והוא סוד ישו"ת הנקרא אמא, נפקא מתחת ב' דרועין דאו"א עלאין הנקרא שניהן אבא לבד.

שער יט פרק ט מ"ב⁴⁸⁴

והנה תראה כי עתיק כולל מ"ה וב"ן, ושניהם זכר ונקבה פרצוף א'. והנה אחוריים דמ"ה וב"ן באמצע זה הפרצוף, ופנים דמ"ה מצד א' ופנים דב"ן מצד הב', וב' בחי' {צה ע"א} אחוריים ביניהן. וא"א גם הוא זכר ונקבה, מ"ה וב"ן פרצוף א', אלא שהוא באופן אחר, כי בכל חציו הימני יש מ"ה בְּפָנִים ואחר, ובכל חציו שמאל יש ב"ן דפנים ואחר. אך באו"א⁶⁰⁶⁴⁸⁵ יש מ"ה וב"ן אלא שהם ב' פרצופים דבוקים יחד תמיד פב"פ דוגמת עתיק, וכל כך הם דבוקים עד שנחשבין שניהן לפרצוף א' ונקרא אבא. וכן באמא⁶⁰⁷ היא כך, כי הם ב' פרצופים דמ"ה וב"ן, אלא שהם דבוקים מאד פב"פ דוגמת עתיק כנ"ל. ובזו"ן יש גרעון אחר, כי כל מה שהולכין הפרצופים ויורדין ממדרגתן, מתגלה מאד⁴⁸⁶ פירודם בחי' המ"ה מבחי' הב"ן, ולכן נתוסף פירוד בחלק מ"ה וב"ן שבזו"ן. והענין, כי הז"א כולו בחי' מ"ה, והנוקבא כולה בחי' ב"ן, והם נפרדים, לזמנין אב"א ולזמנין פב"פ. והנה דוגמת או"א הם ז"א ורחל⁶⁰⁸ השוין בקומתן, ודוגמת יש"ס ותבונה הם יעקב ורחל הקטנים מהחזה דז"א ולמטה⁶⁰⁹, והבן זה. ודע, כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א⁶¹⁰ והוא המזדווג עם רחל הקטנה, ויש יעקב ולאה בחי' האחוריים דאו"א⁴⁸⁷. כלל העולה, כי יש עתיק וא"א דמ"ה ועתיק וא"א דב"ן, וכנגדן אבא מממש⁴⁸⁸ ויש"ס דמ"ה, בינה ותבונה דב"ן, וכנגדן ממש ז"א ויעקב דמ"ה רחל ולאה (ס"א רחל) דב"ן. הרי (הם) ג' בחי' (שהם ד' ד' ד')⁴⁸⁹, כי כך הוא א"א דכורא לגבי עתיק דכורא, כמו יש"ס לגבי אבא, וכמו יעקב לגבי ז"א. וכן כך הוא נוקבא דא"א לגבי נוקבא דעתיק, כמו תבונה לגבי בינה, וכמו רחל הקטנה לגבי רחל עלאה. נמצא⁴⁹⁰, כי כשנחבר כל הבחי' יהיה ג' בחי' דזכר ונקבה, והם: א',

⁶⁰¹ עי' זהר ח"ב קנח ע"א וכן בתיקו"ז כה ע"ב, אמנם שם ביחס לר"ק וכאן ביחד לאבא וצ"ע.

⁶⁰² עי' ביאורים מול"מ פ"ג אות יב (לש"ו) עי' לעיל הערה 83. עי' א"א פרק יג זווגים פ"ב ופ"ה [ע"ש הערה 130] (לש"ו), עי' כללים ח"ב עה ע"ד שבשרשם הדכר הוא העיקר, אמנם בהתגלות הב"ן העיקר, ששם התפשטות הנה"י הוא גילוי דישו"ת.

⁶⁰³ כאשר יש תיקון ליתן מוחין של גדלות, עי' שער ז"א.

⁶⁰⁴ עי' לעיל הערה 23.

⁶⁰⁵ היינו ישו"ת, ונקרא בינה ביחס לאו"א עלאין.

⁶⁰⁶ כלומר או"א עלאין. עי' לעיל הערה 602.

⁶⁰⁷ כלומר ישו"ת.

⁶⁰⁸ עי' שער ט פרק ז' [מו ע"ד] (לש"ו), ששם כתוב רחל עלאה

⁶⁰⁹ כלומר בחי' היסוד של זו"ן (דע"ה ח"ב כט ע"ב)

⁶¹⁰ ר"ל בעת שהז"א הוא רק בבחי' ו"ק הוא נקרא יעקב וכמ"ש בשער הפסוקים פרשת וישלח מ"א ע"ד וכן הוא לקמן בשער לר"ר ספ"ב ועי' ספיקות דעגו"י סי' ג' אות ד' (בספר הדע"ה ח"ב קסא ע"ד) (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

עתיק ונוקבא ובהם נכללין א"א ונוקבא. ב', או"א ובהם נכללין ישו"ת. ג', זו"ג ובהם נכללין יעקב ורחל⁴⁹¹. וכשתחברם באופן אחר, יהיה א"א ונוקבא דעת הכולל חו"ג מכריע בין החו"ב שהם עתיק ונוקבא⁶¹¹, וכן ישו"ת הם ת"ת מכריע בין או"א שהם חו"ג, וכן יעקב ורחל הם יסוד המכריע בין נו"ה⁶¹² שהם זו"ג, כנודע דאיהו בנצח ואיהו בהוד⁶¹³, והבן זה מאוד. אך כפי הנראה מדרוש אחר (תיקון א') בענין עיבור יב"ח, צ"ל לאה ויעקב⁴⁹² במקום יעקב ורחל.

נמצא כי אלו שהם עתיק ונוקבא וא"א ונוקבא, הם נשמה והם ג' רישין⁶¹⁴, ואח"כ או"א וישו"ת הם רוח והם ג' רישין, ואח"כ זו"ג ויעקב ולאה הם נפש והם ג' רישין. וז"ס⁴⁹³ באדרא (דף רפט ע"ב) ואינון מתתקנין כמה דע"ק ג' רישין מתעטרין ביה הכי כולם בג' רישין. והענין, כי הנשמה עצמה יש בה נר"ן, וכן ברוח ובנפש נר"ן כנודע. כי חב"ד הם כהן לוי ישראל, והם נר"ן, וכן חג"ת, וכן נה"י.

ובזה תבין איך נקרא חכמה בלשון נקבה, כי הרי הוא בינה דמ"ה וחכמה דב"ן, שלהיותה בחי' חכמה דב"ן הוא בחי' נקבה, והבן זה מאד⁶¹⁵. גם {צה ע"ב} בזה תבין מ"ש המקובלים וכן בזהוה פ' פקודי (דף רנט ונד ע"ב) כי כל דינין במחשבה אתברירו⁶¹⁶, והוא להיות שם חכמה דב"ן שהוא דינין, וזהו בוצינא דקרדינותא דבטש במוחא⁶¹⁷*. ודוגמא אל הנ"ל יש

⁶¹¹ עי' רחובות הנהר כ ע"ג ד"ה הנה בד' בענין מטבע ברכה וז"ל, והענין הוא כי בעלות ברכת האדם בכוונה יורד מן הכתר עליון שהוא השורש עליון דכתר הטיפה הנעלמה לחכמה שהוא עתיק, ומשם לבינה שהוא נוק' דעתיק, עד הדעת שהוא א"א ונוקבא, ע"כ.

⁶¹² דא"א (ביאורים ח"א פו ע"א)

⁶¹³ מושג זה של איהו בנצח ואיהו בהוד מובא בכמה מקומות בכתבי אר"י בשם הזהר, אמנם חפשי בספרי הזהר המצויים בידינו ולא מצאתי. איברא עי' לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג, שמביא מקור לזה מתיקו"ז לד ע"א וז"ל התיקו"ז, תא חזי יקו"ק אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יקו"ק לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י, עכ"ל. וז"ל הגר"א בביאורו שם ד"ה והיא משבחת כו' - ר"ל בהו"ה אק"ק. והענין, כי הו"ה אק"ק שרשם בחו"ב והו"ה אדנ"י שרשם בנו"ה, כי איהו בנצח ואיהו בהוד. וז"ש בפנים ת"ח הו"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', עכ"ל. (ואולי מכאן: איהו לח מסטרא דחכמה איהו קר מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי בגין דאור קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח ואימא דאיהו חמימא נטיל בגבורה והוד - תיקו"ז קכד ע"ב - ש"א)

עי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, או"א (דאצילות) הן בב' ידים (דא"א) כידוע וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וזו"ג ברגלין איהו בנצח ואיהו בהוד, עכ"ל (עי' לש"ו כללים ח"ב טז ע"א לגבי איהו בנצח ואיהו בהוד, דעיקר יניקת הנוק' לעולם הוא מההוד, ואפילו כשזו"ג בכל רוחב נה"י דא"א), הנה נתבאר כאן שזו"ג מתלבשים על הרגלין. והנה בבחינה זו הרגלים הם אותו גודל, והם עומדים א' מול השני, משמע ש'איהו בנצח ואיהו בהוד' הוא מציאותם של נו"ה כאשר זו"ג הם פב"פ וקומת נוק' כקומתו של ז"א. אמנם כתוב בבהגר"א על תיקו"ז (קג ע"ב ד"ה לזמנין), שאיהו בנצח איהו בהוד הוא בדווקא כאשר ז"א ונוק' עומדים בצורה של מאור הגדול ומאור הקטן (כלומר העמדת זו"ג א' למעלה מהשני), ולא בבחינת ב' מאורות הגדולים (כלומר כאשר הם עומדים פנים בפנים). ולכאורה הדברים סותרים זה את זה. והנראה אולי לחלק, שהיהל אור מדבר בנו"ה דא"א שם אין בחי' מאור הגדול ומאור הקטן ממילא הם תמיד עומדים פב"פ ובאותה קומה, ואילו בביאור התיקו"ז מדבר על נו"ה דאצילות שם יש עליות וירידות, ולכן איהו בנצח ואיהו בהוד הוא דווקא כאשר הם זה למעלה מזה. אמנם צריך אני לרב בזה וצ"ע.

⁶¹⁴ כלומר עתיק ונוק' ואו"א ונוק' דאצילות הם בחי' נשמה דא"א.

⁶¹⁵ יש עוד ב' טעמים: כי בו גנוז גבורה דרדל"א (דע"ה ח"ב כא ע"ד), כי הוא מקבל מכתר, ועיקרו משם ס"ג (ביאורים ח"א מז ע"ג)

⁶¹⁶ ע"ש הלשון שכתוב בטש בוצ"דק ועי"ש במאמרי רשב"י לד ע"ג שזה מדובר על יציאת המלכים קדמאין שיצאו מבוצ"דק ללא זיווג אורא, ועי' שער ט"ל סוף פרק ג', ועי' מב"ש לה ע"ד ולו ע"א שזה תיקון שכנראה על זה מדבר כאן, אמנם עי' מב"ש טו ע"ג לומד כמאמרי רשב"י שזה השבירה.

ז"ל: ותא חזי⁶¹⁶ רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשבה (ואפיק)⁶¹⁶ ניצוצין נציצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר תרגום: ובא וראה ראש ראשית האמונה תוך המחשבה מכה הניצוץ החזק ועולה תוך המחשבה (ומוציא) ניצוצות וזורק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים ובורר פסלת מתוך המחשבה ונברר.

⁶¹⁷ עי' לקמן הערה 622.

מאיר העץ חלק ג'

בענין אורות העקודים במטי ולא מטי⁶¹⁸, ובטישא שכתבנו במ"א. גם תבין עם הנ"ל, כי כל א' מ"ס הוא פרצוף גמור חוץ מהג' המכריעים שהם דעת ת"ת יסוד, שכל א' כלול⁴⁹⁴ ב' פרצופים להיותן מכריעים, והרי הם י"ב פרצופים בט"ס⁶¹⁹, ולכן הם סוד הנטיעות דאשתהי י"ב ירחין⁶²⁰, והבין זה. ואפשר כי בספירה העשירי או תהיה בחי' הכתר שהוא למעלה מעתיק, או בחי' מלכות שהוא למטה בג' עולמות בי"ע כנודע⁶²¹. גם תבין, כי זו"ן כיון שהם נפרדין לגמרי הוכרחו להדבק בראשונה דיבוק גמור, שיהיה ז"א כולל מ"ה וב"ן חו"ג, כדי שאחר הנסירה תמיד יהיה לו דיבוק עם נוקבא, ואז נשאר הוא במ"ה והיא בב"ן. גם תבין מ"ש באדר"ז (דף רצ ע"א) ובהאי חכמה שירותא וסיומא אשתכח, וזה מכח ב"ן אשר שם, ומבתר⁴⁹⁵ דאתפשט חכמה אתגלייא אמא בינה, ה' ראשונה שבשם הכוללת יש"ס ותבונה.

⁴⁹⁶*מהרח"ו ואולי אפשר לומר, כי אע"פ שזה מ"ה (נ"ב שהיא דינין וזו חסדים)⁴⁹⁷ וזה ב"ן, עכ"ז נתהפך הדבר. כי כיון שזה חכמה אע"פ שהיא דב"ן נעשה זכר, ובינה דמ"ה אע"פ שהיא דמ"ה נעשית נקבה לערך⁴⁹⁸ חכמה דב"ן. וזהו ענין דבטש בוצינא דקרדינותא בהאי אורא (נ"א מוחא)⁴⁹⁹⁶²², והוה ליה למימר להיפך, כי בטישה זו היא זיווג והורדת הטפה כנודע. ונראה אם כן, כי שם בוצינא דקרדינותא נעשה זכר להיותו חכמה, וז"ס אמא כי היא עטרת בעלה (משלי יב ד). ואפשר כי עד"ז הוא בחכמה דא"א, כי היא כלולה מחכמה דמ"ה ומכתר דב"ן. וא"כ, כתר דב"ן היא בוצינא דקרדינותא דבטש ונעשה זכר, ובטש בהאי מוחא שהוא חכמה דמ"ה גרוע ממנה, והיא נקבה כנגדה. ונמצא, כי האי מוחא סתימאה דא"א אתתקן כעין דוכרא⁶²³⁵⁰⁰, כנזכר באדרא (זוטא רצ ע"א⁶²⁴) כנל"ח⁵⁰¹.

מהרח"ו ואולי אפשר לומר כי הג"ר הנזכר באדר"ז הם עתיק ונוקבא תרין רישין, ושניהן בחי' כתר דמ"ה ודב"ן, ולכן נקרא עתיק עילת כל העילות, ונוקבא דעתיק עילת העילות⁶²⁵, ורישא ג' הוא א"א ונוקבא שהם מכריעין בין העתיק לנוקבא. ולפי שא"א לא נעשה רק מחכמה דמ"ה נקרא חכמה סתימאה, ורישא תנינא שהיא כתר דב"ן נקרא כתרא עלאה, ורישא קדמאה (נ"א תליתאי)⁵⁰² נקרא רדל"א עתיק דכורא⁶²⁶. {צה ע"ג} ויש לזה סמך בכת"י מורי זלה"ה בפי' ספרא דצניעותא⁶²⁷, שאמר שם כי ראש הא' שורש העצמות, וראש הב' שורש הכלים, וזה להיותו נוקבא דעתיק, שכל הכלים מצד הנוקבא יצאו שהם המלכים דב"ן, וראש הג' כלול מב' השרשים, שורש העצמות מא"א דכורא, ושורש כלים מנוקבא דא"א שהוא ב"ן. ולפי ששניהן נקראו מכריע א', נקרא ראש אחד לבד. ונמצא, כי א"א כולו נקרא חכמה סתימאה, כי הלא הוא חכמה דמ"ה⁵⁰³ כולו. ואפשר כי כתר דב"ן מחציתו תחתון נעשה לו בסוד אור מקיף, והוא גולגלתא ונקרא בינה דיליה עטרת וכותרת לבעלה בסוד גולגלתא דמוחא⁵⁰⁴. אך ממקומות רבים נראה כי רישא עלאה עתיק לבד וב' רישין הוא באריך⁵⁰⁵.

⁶¹⁸ עי' ביאורים [מטי ולא מטי] פרק ג' אות ח' ט' (לש"ו)

⁶¹⁹ כלומר שיש חו"ב וב' בחי' דעת, חו"ג וב' בחי' דת"ת וכן נו"ה וב' בחי' דיסוד.

⁶²⁰ כלומר מש"כ לגבי עיבור י"ב חדש, (יבמות פ ע"ב) מובא לעיל פרק א'.

⁶²¹ עי' בהגר"א בס"י ח ע"א ?

⁶²² עי' נוסחאות אמנם בזהר משמע כמוסגר.

⁶²³ עי' גרסאות, ולא מצאתי הבנה וגם לא אדרא כגרסת "דוכרא".

⁶²⁴ וז"ל, ת"ח בשעתא דעתיקא קדישא, סתימאה דכל סתימין, בעא לאתתקנא כלא אתקין

כעין דכר ונוקבא [ולא זיווג אמיתי שאין פירוד בין דו"ן עי' שם מ"א עט] באתר דאתכלילו דכר ונוקבא לא אתקיימא אלא בקיומא אחרא, כעין דכר ונוקבא

⁶²⁵ עי' זהר בראשית כב ע"ב ז"ל פתח עוד רבי שמעון ואמר (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו', אמר חברייא שמעו מלין עתיקין דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר, מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני אני הוא, אלא דא הוא עלת על כל עלאין, ההוא דאתקרי עלת העלות, עלת מאלין עלות, עכ"ל. כלומר דלשון עלת כל העלות עניינו העילה של עילות המסויימות וממילא צ"ל דהכל נידון בערכין כל עולם הוא 'עילת העילות' לגבי העולם שלמטה הימנו (שאף הוא עילה לגבי שלמטה הימנו ולכן הוא עילת העילות) (מבו"ש ב ע"ג, ושעה"ק כא ע"ד). ועי' דע"ה ח"א יג ע"ד שעילת העילות היא כינוי לאורא שונה מעילת על כל העילות שהיא כינוי למאציל ית' שמו.

⁶²⁶ כלומר דכורא דעתיק ונוסח זה מופיע עשרות פעמים בדברי האר"י.

⁶²⁷ נ"ל שכוונתו לשער מאמרי רשב"י כ ע"ד שזה לפני דבריו בספד"צ.

מאיר העץ חלק ג'

שער יט פרק י מ"ב⁵⁰⁶

⁵⁰⁷דע, כי תחלה יצאו ז' כלים עם ניצוצין ואורות, וכלים עיבור יב"ח, וניצוצין ט' חדשים, ואורות ז' חדשים. והנה הכלים הם ג' בחי', חיצון ואמצעי ופנימית. חיצונית הם כ"א אזכרות של תפילין, גימטריא אהי"ה, כי עיבור ויניקה ע"י אמא דנקראת אהי"ה⁵⁰⁸. והניצוצין (הם האמצעות)⁵⁰⁹ הם המוחין שבתוכן והם אלהי"ם⁶²⁸. ואח"כ באין פנימים⁵¹⁰ דז"א והם האורות והם המוחין דהויו"ת, והם באים מלובשים תוך הנה"י דאמא. והויו"ת דמוחין דעיבור תוך החיצונית נה"י דאימא, והויו"ת דמוחין תוך אמצעית נה"י דאמא, והויו"ת דמוחין דגדלות תוך פנימיות נה"י דאמא. והנה המוחין דאלקים, שהם מוחין דחיצונית דג' כלים, הם נעשין קרומות⁶²⁹ בערך המוחין דהויו"ת שהם פנימים. אח"כ בעיבור ב' דהגדלה נתוספו ג"ר דז"א בבחי' ⁵¹¹ כלים דחיצונית לכל ספירה מהם, ובזה נשלמו י"ס דכלים בג' בחי', וכל זה נקרא חיצונית. וגם נתוספו ג' ⁵¹² מוחין דחיצונית, שהם אלהים⁶³⁰ דג"ר⁵¹³ והם מהניצוצין, וגם נתוספו פנימית ג"ר שהם המוחין דהויו"ת, והם מתלבשים תוך פנימית נה"י דאמא.

כלל העולה, כי החיצונית הם ⁵¹⁴ בחי' הכלים דז"א, עם ⁵¹⁵ המוחין שלהם שהם אלקים שהם ניצוצין, ופנימית הם ג' בחי' הכלים דנה"י דאמא עם המוחין שלהם דהויו"ת שהם אורות. אח"כ נכנסו בהם נר"ן ונשמה לנשמה מבחי' ⁵¹⁶ הט' הויו"ת שבתשעה נקודות כמו שידעת, ונתלבשו תוך המוחין דהויו"ת. ודע, כי המוחין ⁶³¹ דקטנות ועיבור הם מוחין דהויו"ת ⁵¹⁷ דנה"י דז"א ובתוכם הנפש, יען אז היה כליל ג' בג'. אחר כך ביניקה נכנסו המוחין דהויו"ת דהג"ת⁵¹⁸, ובתוכם הרוח, ונעשה בן ו"ק. ואח"כ בגדלות נכנסו המוחין דהויו"ת דחב"ד דז"א, ובתוכם הנשמה ונשלם קומתו. אך צריך שתדע, כי המוחין של חג"ת נה"י שהם עיבור ויניקה, הם כל אחד במקומו, יען כי הו"ק אין אחד גדול מחבירו⁵¹⁹, אך המוחין דגדלות הם מתפשטין בכל הגוף דוגמת או"א שמתלבשין תוך ז"א⁶³², כן חב"ד דז"א מתפשטין תוך ו"ק עצמן, ואפשר שאינו כך. גם מ"ש לעיל כי בגדלות נתוספו מוחין דאלקים זולת הויו"ת, אפשר (ס"א אי אפשר)⁵²⁰ שאין בגדלות אלקים.

ובזה מתיישב מ"ש לעיל בכללות האצילות, וגם בענין ג' כלים ונשמה שלהם, ואור המקיף. כי הכלים דז"א יש בהם הויו"ת בלי ניקוד, אך הנשמה הם בניקוד, והמוחין שלו הם אלהי"ם כיון שהם ניצוצין דין. ואין תימא אם הכלים הם הויו"ת {צה ע"ד} כנודע, כי יש אלהי"ם גדול מהויה"ה כנ"ל בענין אחוריים של הויו"ת⁶³³. ואפשר, כי כמו שיש פנים ואחור בכלים, יש ג"כ בנר"ן⁶³⁴, וכן כתבנו במ"א. אך אלהי"ם דמוחין⁶³⁵ יורדין עד בריאה כי (גם)⁵²¹ ג' כלים חיצונית דז"א ירדו בהכרח עמהם, כי הם יותר חיצונית מהם. וכבר ידעת ממקום אחר איך הג' כלים יורדין בבי"ע, אף על פי שבמ"א אמרנו⁶³⁶ שאין אלקים יורדין רק עד ⁵²² הבריאה⁶³⁷,

⁶²⁸ וכן הוא בשער המוחין דקטנות פ"א ופ"ג, ובשער המוחין פ"ח ופנו"ח דרוש י' (ביאורים ח"א כג ע"ד).

⁶²⁹ עי' שער מ' שזה גם רפ"ח ניצוצין של ז"א וגם לובשים של אימא בדרוש ג' מסתפק ובדרוש י' מסיק.

⁶³⁰ הרב שאל שבדרוש י' ז האה"ה ואם זה רפח אז זה אלקים דקטנות. ##*

⁶³¹ עי' נוסחאות פי' שאין קטנות אלא רק עיבור.

⁶³² על אף שמציאותם של או"א הם מהגרון עד הטבור, אמנם עי' לש"ו (כללים ח"ב קכה ע"ב) שאורם מתפשט למטה מהטבור (וכן הוא בפירוש בדברי הרב בשער אנ"כ פרק י'), וכן עי' כללים ח"ב סח ע"ג שם נתבאר שנה"י דאו"א [נדצ"ל שם שהארת נה"י דאו"א] מתפשטים בכל קומת ז"ן, וכל התלבשות ז"א על נה"י דאו"א הוא דרך נה"י דאו"א (עי' שעה"כ לג ע"ב). ועי' לקמן שער טו פרק ב' ד"ה גם נתבאר שם, בהערתינו על מש"כ "ואז הם קצרי הקומה", שם משמע שדבר זה הוא רק בשעת קלקול.

⁶³³ ששורשי הבי"ע הוא באחוריים של השמות הו"ה וכאן הבחי' אלקים הם באצילות (כללים ח"א קט ע"ב)

⁶³⁴ עי' סתירה אם יש פנים ואחור באורות.

⁶³⁵ עי' כללים ח"א קט ע"א שהם נחשבים כשמות הו"ה כלפי התחתונים.

⁶³⁶ מוחין דקטנות פרק ג' ועי' מב"ש שער הקלי' פרק ב' (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

הוא להיותן מוחין, אך הג' כלים⁵²³ יורדין בבי"ע. נמצא, כי כל חיצוניות דז"א עם המוחין דקטנות יורדין בבי"ע, ונשאר הוא⁶³⁸ בפנימיות לכו, ואז ג"כ ג' כלים דחיצוניות אמא נשארין עם המוחין דגדלות, כי כבר ידעת כי חיצוניות עליון נעשה פנימיות תוך פנימיות שלמטה ממנו, ואז החיצוניות התחתון מוכרח לירד להעשות פנימיות אל שלמטה הימנו יותר, והבן זה היטב. נמצא, כי בהכרח שיורד החיצוניות דז"א עם מוחין דאלקים דחיצוניות בבי"ע, וזהו ענין העמידה שתמצא שם, איך יורדין האלקים ממדרגה למדרגה. גם תראה איך יש כמה זוגים לתועלת זו"ן, ואיך מתמעטין ונגדלין כמה פעמים. והטעם, כי החיצוניות שלהם יורד למטה בבי"ע, והם עצמן עולין בחג"ת דאמא, וזהו סבת כמה מעוטים שיש, וכמה שינויים ועלויות זו אחר זו, והבן היטב.

גם תבין ממ"א איך הפנימית יש בו עיבור וניקה ועיבור⁵²⁴, והם מן ט' חדשים וז' חדשים, והחיצוניות הם מט' ויב"ח⁶³⁹. ובמ"א כתוב כי האורות הם מז', והכלים מי"ב חדשים, והבן זה. ובמ"א כתוב כי תחלה נעשה פנימיות ואח"כ חיצוניות, ובמ"א להיפך⁶⁴⁰. ונראה לתרין, כי אין חשש כי בתחלה בבריאת עולם הוצרך לעשות חיצוניות תחלה, כי כן סדר שתחלה נכנס הגוף ואח"כ הנשמה, אך אח"כ הוא להיפוך, כי החיצוניות אינו יכול לכנוס אם לא יכנוס⁵²⁵ תחלה הפנימית. גם מ"ש כי היה⁵²⁶ כל א' בפ"ע, זה היה בבריאת עולם או בעת שהוא דוגמת בריאת עולם⁶⁴¹, אמנם בכל יום בעת התפלה נעשה ביחד⁶⁴²⁵²⁷. גם ביארנו במ"א כי הכל היה בפעם א', אמנם בערך, שזה היה בעיבור ט', וזה היה י"ב חדשים חלקם בפ"ע. או אפשר להיפך, כי מ"ש שם שהאורות היו במקום יסוד בינה אינו בעת התיקון של הכלים רק אח"כ. וגם תבין בענין הציצית ובענין הק"ש ביארנו כי הויו"ת דמוחין אינם ג'⁵²⁸ הויות דג' בחי' הכלים. גם תבין מה שאנו אומרים תמיד כי המוחין הם פנימית עולמות, שמשם הנשמות. גם תבין מ"ש כי

⁶³⁷ כלומר אורותיהם (ביאורים ח"א ע ע"ג) כלומר דאלקים דקטנות (ביאורים ח"א פ ע"א), והוא בעת הזכות (כללים ח"א לט ע"ג), ותיקונם השלמה כאשר יתגלו השם הו"ה בהם (כללים ח"א קח ע"ד), ועי' לקמן מוחין דקטנות פרק ג' ד"ה אח"כ יורדין בראש הבריאה.
⁶³⁸ כלומר ז"א, ועי' מול"מ פרק ב' לגבי זה שכל פעם שיורדים הארה למטה נתווסף לנותן גם כן. ועי' עוד הערה 108.

⁶³⁹ עי' פת"ש ז"א י וז"ל הנה מספר יב"ח יש בו עוד טעמים הרבה, והיינו, שכבר נתבאר בסוד העיבור הזה היה ע"י שנכללו נה"י דא"א בחג"ת שלו בעצמם וגם סוד כללות נה"י בחג"ת באו"א הם י"ב מדרגות, והוא כמו שביארנו למעלה שלצורך תיקון וקשר הזה הוצרך א"א שהוא המונח הכללי הסובל כל מדרגות האצילות להיות נשרש בו ג"כ ענין התיקון הזה ומן השורש נמשך אח"כ אל הענפים. שהוצרך להעלות כל מדרגות של ז"א התלויים בנה"י שלו אל מדרגה יותר עליונה במקום שאין קטרוג מגיע שע"ז ניתנים בו כל התיקונים, והם בב' בחינות, א', בחינת העלותם לאו"א שהם מלבישים חג"ת דא"א וז"א מלביש נה"י שלו, והב' הוא הארת עצמו של א"א שמאיר לנה"י שלו מקום וסיבת ז"א להעלות לחג"ת עצמו דא"א שרשו של ז"א למעלה, כמו שעתיד לעלות באלף השביעי שזהו תקונו ושלמותו, ולזה הוצרך ליתן שורש בתחילת אצילות וגילוי העולמות, ונמצא שהם ששה מדרגות וכן הם ששה מדרגות להיפוך, והיינו, כלילת חג"ת בנה"י בב' בחינות הנ"ל והיינו שאחר שעלו הכלים של ז"א למדרגה זו, הוצרך לכלול בו חלקים העליונים של חג"ת שהם העולים עליו ולכלול במדרגותיו העצמיים שהם בסוד נה"י, ונמצא הקשר והיחוד אמין וחזק. עוד היה ענין יב"ח י"ב מיני הארות שנשפע בו ממזל ח' דדיקנא שהם ג' שמות של ע"ב שבכל אחד ד' יודי"ן, והיינו כמ"ש שג' ע"ב הם כוללים לעולם כללות הג' קוויין של הנהגה שזהו עצמו של ז"א דרגא דג' אבות, והם חיות המרכבה וג' אמ"ש וג' יסודות, וכל א' הוא ע"ב נגד ע"ב ענפים של ה"ב שבטים, שבעים משפחות ע' נפש יעקב עם אברהם ויצחק, ע"ב אותיות של אבני החושן, והם ג"כ הענפים המתפרשים מן הג' קוויין, הכל כמבואר אצלנו במ"א (בית עולמים ר"ג ע"ב) ובכל שם דמילוי היודי"ן שבו הם העיקר והכוללים הכל שלכן בסוד י' כלל י"ס שבכל מדרגה, ולכן בכל אות י' יוד"א' במילוי, ונמצא הם י"ב יודי"ן והם סוד י"ב נקודין הסובבים כלל הנקודה הכללית, כמ"ש בתיקונים, ג' לכל סטר בסוד (יומא נ"ח ע"א) י"ב בקר שלשה פונים צפונה וגו', י"ב פנים של החיות, וסוד י"ב לחם, ועי"ל טעם אחר לחשבון יב"ח, כי עיקר העיבור הוא גילוי נה"מ שלו שבו הנפש כמ"ש שם בסימן הקודם באורך, ועיקר בניינו מג' קוויין של חג"ת והוצרך להכלל כל א' בבחינת נה"מ שבו, ויתר פרטי חלקי סוד העיבור יתבאר עוד בנתיבות הבאים בס"ד.

⁶⁴⁰ עי' כללים כלל ט' ענף א', וע"ש ענף ח' שמסביר כל התהוות מלמעלה למטה וכל מציאותו וגילוי מטה למעלה.

⁶⁴¹ כלומר מחרבן לתיקון.

⁶⁴² בר"ה נתקן הכלים הפנימיים קודם לחיצונים ובכל יום זה הפוך (ביאורים ח"א ל ע"ב) נצרך?

מאיר העץ חלק ג'

החיצוניות שם אלקים ופנימית הויו"ת, כ⁵²⁹ זה איירי בניצוצין וזה באורות, ושניהן בחי' מוחין לא בכלים.

שער כ פרק א מ"ת⁵³⁰

שער הרביעי שער המוחין ויתחלק ל"ב פרקים.

ונחזור לעיל⁶⁴³ ונאמר, כי הנה נתבאר ג' בחי' של ו"ק שהם נקראו מלכי ארץ אדום אימתי נתקנים⁶⁴⁴. עתה צריך לבאר עוד בחי' אחרת, והוא מה שנתבאר אצלנו בהרבה מקומות, כי גם בזמן עיבור יש מוחין אל ז"א שהם ג"ר, אלא שהם שמות אלהי"ם⁶⁴⁵. וכאשר נעריך הד' כלים⁶⁴⁶ של המוחין {צו ע"א} בזמן י"ב חדשים, נמצא כי בג' חדשים נגמר בו כלי הראוי להיות בו מוח אחד. והנה כלי המוח ההוא מבחי' אלקים, והוא גימטריא פ"ו כמנין הנ"ל, שהוא קרוב לשיעור הימים שיש בג' חדשים, שאז נגמר (כלי)⁵³¹ מוח אחד דאלקים, ונמצא שבתשלום י"ב חדשי עיבור נגמרו ד' מוחין, וכל זה בבחי' הכלים שזמנם י"ב חדשים.

אמנם בבחי' הניצוצין שזמנם ט' חדשים הוא באופן אחר, כי הנה נודע כי המוחין פרטין ד' וכללותם הם ג' לבד שהם חב"ד דז"א, כי הדעת כולל חו"ג, נמצא כי מוח א' מבחי' הניצוצות נגמר בג' חדשים, וג' מוחין נגמרים בט' חדשים שהם זמן עיבור הניצוצין, וגם לסבה זו ארז"ל (יבמות מא ע"א) כי לג' חדשים ניכר הולד, לפי שכבר יש לו מוח אחד מתוקן⁵³².

אמנם אני מסופק מה ששמעתי ממורי זלה"ה אם המוח הא' שהתחיל להתקן בג' חדשים הראשונים הוא מוח הנקרא חכמה להיותו ראשון וגם שהוא קו ימין, או אם הוא מוח הדעת שהוא אחרון אשר בו סוד חו"ג המגדלין את הולד⁶⁴⁷. וכפירוש הראשון נראה יותר, כי הימין נתקן תחלה שאינו כ"כ דינין.

והנה גם יש במוחין שהם הג"ר, בחי' אורות כנ"ל כי ג' בחי' הם, כלים וניצוצין ואורות, לכן שים בדעתך להבין ענין הקדמה זו כי הוא מוכרח לך להבין רוב דרושי ז"א והיא הקדמה בענין דרוש דמוחין דקטנות ויניקה וגדלות דז"א. ודע, כי עיקר הז"א הוא בחי' ו"ק לבד, בבחי' כללות כל עולם אצילות, בהיותו כל עולם האצילות מצויר בבחי' פרצוף אחד בלבד. ואמנם בבחי' פרטות עצמו, הוא פרצוף שלם כולל כל י"ס שבו, וא"כ מוכרח הוא שמלבד היות לו ו"ק הנ"ל, עוד יש לו בחי' ג"ר שבו. וענין זה הוא לעולם, ר"ל בג' זמנים שיש אל ז"א הנקרא, עיבור, ויניקה, ומוחין ר"ל דגדלות שבו. כי אע"פ שאנו קורין ומכנים (אותו)⁵³³ בחי' מוחין אל זמן הגדלות, אינו סבה דבעיבור ויניקה אין לו מוחין⁶⁴⁸, כי מוכרח הוא שיהיה תמיד כולל י"ס שבו אשר מכללן הם ג"ר שהם נקרא מוחין⁵³⁴. וביאור הענין דע, כי בימי עיבור ויניקה אשר עדיין אז נקראים הקטנות של ז"א, יש בו ג"כ בחי' ג"ר שבו, שהם תמיד נקרא אצלנו בשם מוחין, זולת ו"ק שבו.

והנה כמו שנתבאר שבו"ק יש כלים ויש ניצוצין ויש אורות שהם ג' בחי' שבהם, והנה הכלים הם האיברים שבאדם, והניצוצין הם הנפש שבאיברים החיצונים שבאדם הכוללים בשר וגידין ועצמות⁵³⁵⁶⁴⁹, והאורות הם הנפש של איברים הפנימים שאין בהם⁵³⁶ גידין ועצמות כגון

⁶⁴³ סוף פרק ד של שער אנ"כ.

⁶⁴⁴ כלומר עיבור יניקה מוחין.

⁶⁴⁵ עיי' לעיל שער אנ"ך פרק י'. עיי' זהר רע"מ (נשא קכג ע"ב) דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו, הובא בהקדו"ש שער ז פרק ג' אות ג'. עיי' לקמן הערה 912.

⁶⁴⁶ חו"ב חו"ג.

⁶⁴⁷ עיי' לקמן שער כב פרק א' שאין דעת בתינוק.

⁶⁴⁸ עיי' &

⁶⁴⁹ והעור מדרגה רביעית לבוש אל הגוף, וענינם, שהעצמות הם עיקר האברים ובנין הגוף, והבשר בהם ההרגשות, וכל שימושי הגוף נעשה ע"י, והגידים, הם המקשרים העצמות עם הבשר, ובהם ג' בחינות פנימיים המקיימים אותם, והיינו, שבעצמות מתלבש המוח מן הראש ששולח ענפיו ע"י גידים מיוחדים לו, ובבשר הם הדם הנמשך מהכבד, ובגידים הרוח מן הלב מתלבש שם וע"י בא ההרגשה, ומביא ההרגשה מן המוח שבראש אל האברים והבשר וכל אלו המדרגות נמצאים במאורות העליונים שעיקר הכח שבמאורות וסידורי הדברים הנמצאים בהם להנהיג בהם ולהמציא כל המציאות, הם בסוד עצמות, ולכן עצ"ם עם מ"ח שבתוכו הוא בסוד רמ"ח, והם כלל הרמ"ח אברים, רמ"ח פרטי המאורות, שכל א' כולל כולם כמ"ש למעלה

מאיר העץ חלק ג'

הלב והריאה וכליות וכבד וכיוצא בזה. ואין כוונתנו אל נפש לבד, כי שם נפש כולל לכל חלקי רוחניות נר"ן (נ"א נרנח"י). והנה גם בג"ר יש בהם ג' בחי' אלו, והם הכלים והניצוצין והאורות, והם ממש ע"ד הנ"ל. כי אורות הם הרוחניות והנפש ונשמה אשר באבר פנימי שבו, שהוא במוח עצמו שאין בו בחי' בשר גידין ועצמות, אלא דומה ללב וריאה. והניצוצין הם נפש אל האיברים החיצונים שבראש, שהם כוללים בשר גידין ועצמות. והכלים הם האיברים עצמם*.

ואמנם התחלקות ג' בחי' הנ"ל עד"ז הוא בזמן הגדלות, אמנם בזמן הקטנות, שהם ימי עיבור {צו ע"ב} ויניקה, מתחלקים ג' בחי' הנ"ל באופן אחר. והוא כי מן הכלים נעשין איברים החיצונים שהם העצמות הנקרא ג' חללי דגלגלתא הנעשין מן עצמות ממש היבשים, ונעשו בצורת ג' כלים חלולין, הנקרא ג' חללי⁵³⁷ דגלגלתא. ומן הניצוצין נעשו ג' קרומות ממש⁶⁵⁰ שיש בתוך ג' חללי דגלגלתא החופפים על המוחין כנ"ל. ואלו הקרומין הם הנזכר אצלנו תמיד מוחין דאלקים, לפי שהם בחי' רפ"ח⁵³⁸ ניצוצין שהם דינין, אשר בסבת היותן דינין ירדו הניצוצין גם כן עם הכלים לעולם הבריאה כנזכר בדרוש רפ"ח ניצוצין. ומבחי' אורות נעשו הג' מוחין עצמן,

(פתח כג) והבשר הוא המאורות שנתפרשו לידי גילוי ופרטים, והענין כמ"ש (נדה ל"א ע"א) אביו מזריע לובן וממנו נברא העצמות, ואמו מזרעת אודם ומשם נברא הבשר, והם ב' גוונים של חו"ג חסדים ודינים אודם ולובן, וכל פרצוף נבנה ע"י או"א הממציאים אותו שהם מדרגות יותר עליונות שעליו, ולכן נרשם כח המאורות של או"א בז"א עצמו, והוא כח שמקבל מאבא הוא הכלל והם העצמות, והם עיקר בנין הגוף, שהכל בא מצד החכמה כמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ואימא עשתה רק הציור לבד, ולכן הוא מתגלה יותר, שהעצמות הם מבפנים והבשר מבחוץ, ובש"ר⁶⁴⁹ הוא סוד הגבורות דאלקים שהם אלקים דידו"ן בגילופין ואלקים באחוריים, וב' כלליות שלהם שהם מגבורות דאימא, ולכן בהם ניכר ההרגשה יותר, שאימא קיימא לאתגליא (זהר ח"ג י"א ע"א⁶⁴⁹).

והגידין הוא בסוד שותף השלישי המתחבר עמהם, והוא הדעת המתפשט ומחבר חו"ב, והוא במקום הכתר⁶⁴⁹ שהוא שותף הג' והוא הכח הנמשך מא"א לקשר החו"ג דאו"א ביחד, ולכן שם הוא הקשר והדבוק בין העצמות לבשר.

והעור הוא בחינת מלכות שהיא החופה על כל המדרגות של הפרצוף, והיא השומרת אותם בסוד (תהלים קיח כ) זה השער לה' וגו'⁶⁴⁹, (ויקרא טז ג) בזאת יבוא אהרן וגו', כי היא מדרגה אחרונה דלית לה מגרמא כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) רק שכל האורות ומדרגות נרשמים בה ומאירים בה כחם, והוא סוד העור של האדם, והוא הוילון בשבעה רקיעים שאינו משמש כלום⁶⁴⁹ רק שבה נרשמים כחות של כל הכוכבים, והוא מ"ש שמחדש בכל יום מע"ב, ונכנס שחרית כו', וכן בעור האדם נרשמים בשרטוטין שלו כל מאורעות שלו, וכל פרטיו ומדותיו ניכרים בו כידוע, בסוד חכמת הפרצוף⁶⁴⁹, והוא בחינת מלכות סוד המראה שע"י רואים כל המדרגות שבספירות.

וכל אלו המדרגות הם בג' דרגין של ע"מ שכתבנו, ובהם סוד נרנח"י, ונכנסים בהדרגה, כי בעיבור בעת תחילת היצירה, כבר ניתן בו כח נפש שבנפש שהוא המדרגה היותר תחתונה, והוא בחינת מלכות שהוא למטה ממדרגתו, ובעיבור עצמו נגמר כלי החיצון שלו שהוא מדרגת עצמו, אז נכנס בו רוח דנפש, ובחינת כלי החיצון דאימא שנכנס בו לתקנו ולסדרו ע"י נכנס בו נשמת הנפש, ושם הם מוחין דעיבור שיתבאר ענינם בנתיבות הבאים בס"ד.

ואח"כ נכנס בו כלי החיצון מאבא, ר"ל מה שנכנס בו המאורות מצד אבא לתקנו ולהשלימו, והוא סוד חיה דנפש שנכנס בו אז, ואח"כ בחינה עליונה שמקבל מא"א שותף השלישי שנותן בו זיו וקלסתר פנים כו' (נדה ל"א ע"א) והם מסוד מדרגה עליונה יותר שלם, השלמות הגמור שעתיד לעלות אליו אחר גמר תיקונו, וכח זה נשרש בז"א גם (במדרגת) [במדרגות] העיבור שלו שיהיה לו שורש וסיוע לעלות שם, והוא ג"כ מסוד כלי החיצון דא"א, ואז נכנס בו יחידה דנפש, ואז הוא גמר זמן העיבור.

ואח"כ ביניקה נכנס בו הרוח בחמשה מדרגות אלו, והוא בחינה אמצעית של הפרצוף שנקרא חג"ת, והוא ג"כ מצד עצמו ומצד מלכות הדבוקה בו שהוא נפש ורוח שלו, ובחינת קבלתו מאו"א וא"א הם נשמה וחיה יחידה שלו.

ואח"כ בגדלות שני הוא כניסת וגילוי חלק העליון של הפרצוף סוד חב"ד ופנימי שבו, ג"כ בחמשה מדרגות אלו של נרנח"י, הכל כמו בעיבור ויניקה.

וכל אלו הוא כשמקבל מבחינת ישו"ת, וכן הם כל המדרגות כשמקבל מבחינה עליונה יותר שהם או"א עילאין, וכן עוד מדרגה יותר עליונה כשעולה לא"א עצמו, והוא תכלית שלמותו כאשר נשלם העבודה ע"פ רצונו ית', שאז מגיעים כל הנבראים למדרגה עליונה כמו שהיה אדה"ר קודם החטא, וזהו תכלית התורה והמצות להעלות הנבראים וכלל המדרגות לא"א למקומם העליון, והבן כל זה מאד (פת"ש ז"א כה).

⁶⁵⁰ עי' שער הצלם פרק ב' שמוחין דעיבור נעשים קרום החיצון למוחין דגדלות (כללים ח"א קי ע"ב) נ"ל שזה לעיל אנ"כ י' ג"כ.

מאיר העץ חלק ג'

שהם כעין הבשר רך מאד כמו ליחה לבנה, והם מוחין חומרניים ממש אלא שהם יותר צחים וזכים מן הבשר של שאר האיברים. ואלו המוחין חומרניים הם נעשין מבחי' האורות הם הויו"ת ממש אפי' בימי עיבור ויניקה. והקרומית לבד הם נקרא אצלינו תמיד מוחין דאלקים דקטנות, וזכור זה מאד לפי שהם מבחי' הניצוצין שהם הדינין, אבל המוחין הם שמות הויו"ה. והנה כל זה הוא בעיבור ויניקה כי בזמן הגדלות הוא באופן אחר כנ"ל, כי הכלים הם באיברים⁵³⁹, והניצוצין הם נפש לאיברים החיצונים, והאורות הם נפש לאיברים פנימיים⁵⁴⁰, והם בחי' נפש ונשמה ורוחניות גמור אל המוחין חומרניים הנ"ל שנעשו בזמן הקטנות, והם ג"כ בחי' שמות של הויו"ה אחרים יותר מעולים ורוחנים מן שמות הויו"ת של המוחין חומרניים עצמן כנ"ל.

כלל העולה כי המוחין דימי קטנות הם מוחין חומרניים והם הויו"ת, וקרומיהן הם שמות אלקים, אבל המוחין שבזמן גדלות אינם בחי'⁵⁴¹ החומרניים רק נשמה ורוחניות המוחין לבד, אשר אלו השמות⁵⁴² של המוחין הם נמשכין מן הרוחניות של האורות שיש במוחין דאו"א עצמן, והם ממשיכין ג"כ מלמעלה מהם שהם א"א ועתיק כמ"ש במקומו⁵⁵¹ בע"ה. נמצא, כי בכ"מ שנזכר בחי' מוחין דגדלות, אין הכוונה על בחי' המוחין החומרניים, כי אלו כבר נעשה בימי עיבור ויניקה, רק הכוונה הוא בנשמה ורוחניות המוחין הנמשך לו בימי גדלותו, וזכור (כלל) זה ואל תטעה.

*ונלע"ד כי הכלים כוללים איברים חיצונים ופנימיים, אלא שנחלקים לב' בחי' שיש בכלי, שהוא (נ"א אלא ב' חלקים יש בכל בחי' שבכלים)⁵⁴³ פנימיות וחיצוניות כנ"ל, וזה עצמו הוא בחינת אברים החיצונים והפנימיים והבן זה מאד כנלע"ד.

שער כ פרק ב מ"ת⁵⁴⁴

ונחזור לענין ראשון, כי הנה נת"ל איך ג' בחי' יש בז"א או בנוקבא לתקן, והם אורות ניצוצין כלים, ונכנסו לתקן בסוד עיבור בג' המקומות שיש בפרצוף הכולל בינה ותבונה, והם יסוד דבינה, ויסוד דתבונה, ומקום החתך שבין זו לזו. וז"ס שארז"ל (נדח לא ע"א) בג' חדשים הראשונים הולד דר במדור התחתון⁵⁵², וג' אמצעיות במדור האמצעי, וג' אחרונים במדור העליון, הנה הם ג' מדורים הנ"ל. ויובן ג"כ מ"ש בג' חדשים הראשונים תשמיש קשה לאשה ולולד, והב' קשה לאשה ויפה לולד, וג' אחרונים יפה לזה ולזה⁵⁴⁵, כי בג' חדשים הראשונים בחי' התשמיש קשה לאשה {צו ע"ג} ולולד, כי הזווג הוא למטה ביסוד התבונה. ולכן כיון שכבר היתה שם ביאה ראשונה לצורך העיבור, נמצא שכל הזווגים שהיו שם מאז ואילך הם כמעט לבטלה, כי כבר הספיק לאשה ולולד הביאה ראשונה⁵⁵³. וג' חדשים אמצעים אז הזווג במקום החתך, ואז הזווג הוא יפה לולד, שהוא לצורך הניצוצין אשר שם, אבל לאשה עצמה קשה, לפי שאין שם בחי' יסוד הראוי לביאה ולזווג. וג' חדשים אחרונים, אשר הזווג ביסוד הבינה למעלה, אז יפה לולד שהם בחי' אורות אשר שם, וגם יפה לאשה אשר שם יסוד שהוא מקום הביאה וזווג, ואין לה צער. ודע, כי אע"פ שאמרנו כי בג' האמצעית הזווג הוא במקום

⁶⁵¹ לקמן קח סוף ע"ב (לש"ו) מוחין דצלם סוף פרק ו.

⁶⁵² עי' הערה 518.

⁶⁵³ עי' מב' ש קו ע"ב [מב ע"ב] (לש"ו) לא ראיתי תועלת – כתוב שם שמספר האיברים שיש לולד הם אותו מספר בכל זמן ואולי לכן אין תועלת בכלים עוד אחרי הקליטה של הזרע. וזה קשה לאשה שאין בזה תועלת?

עי' מא ע"ג: ספר מבוא שערים - שער ה חלק א פרק י

תחתון כו' והענין כי ג' מדורות אלו הם שלשה מקומות ויסודות שיש באימא כנז"ל שהם יסוד בינה ויסוד התבונה ומקום החתך. והנה בשלשה חדשים הראשונים יושבין האורות במדור עליון והניצוצות באמצעי והכלים בתחתון והזיווג של חדשים הראשונים הוא בזה המדור התחתון כדי להתחיל תיקון הכלים בתחלה שצריכין יותר זמן ולכן אז הזיווג קשה לאשה ולולד כי כבר בג' ימי הקליטה היה שם הזיווג ההוא והספיק זיווג ההוא לצורך הכלים והאשה. ובשלשה החדשים האמצעיים עולים הכלים במדור אמצעי עם הניצוצות עצמן ואז הזיווג בג' חדשים האמצעיים הוא במדור האמצעי שהוא מקום החתך שאינו מקום יסוד וזיווג ולכן קשה לאשה אמנם יפה לולד לפי שזהו הזיווג הא' שלהם שהם הניצוצות ובג' חדשים האחרים עולים הכלים והניצוצות עד מקום האורות במדור העליון ושם הוא הזיווג באותם ג' החדשים ולכן יפים לאשה ולולד כי זהו הזיווג הא' שלהם וגם הוא מקום זיווג שהוא יסוד בינה ואח"כ מתגלגלים כולם בעת הלידה כמ"ש בע"ה: והאשה

מאיר העץ חלק ג'

החתך, ובג' אחרונים הזווג הוא ביסוד הבינה, הענין הוא כי בכל⁵⁴⁶ בחי' הג' של הולד עולין⁵⁴⁴ למעלה אפי' בחי' הכלים, ממדור למדור עד מדור העליון, ואחר כך בעת הלידה, מתגלגל הולד כלול משלשתן ויורד מלמעלה עד למטה, ואז הוא זמן הלידה⁵⁴⁷.

שער כ פרק ג מ"ת⁵⁴⁸

ועתה נבאר הלידה, איך ילדה אימא עילאה את זו"ן. והנה בביאור של התפילות בענין ק"ש, נתבאר שם אצלינו ענין לידת אמא עילאה את זו"ן⁵⁴⁹ בסוד ו' תיבות דשמע ישראל, ע"ש היטיב כי הנה שם נתבאר. וסוד הענין הוא, כי הנה הז"א הוא הולד הנתון בעיבור במעי אמא, שהוא ט' חדשי העיבור, וכאשר נשלמו ט' חדשי העיבור, אז נולד ויצא לחוץ. ואמנם יש בחי' לידה בין בז"א עצמו, בין בבחי' המוחין שלו של זמן הגדלות כנ"ל, שהם בחי' רוחניות ונשמות המוחין דז"א. וב' הבחי' שוין, כי כבר נתבאר אצלינו, כי תמיד נכנסין ומתלבשין נה"י דאמא⁵⁵⁰ ומתפשטין תוך ז"א עצמו, בין בבחי' זמן עיבור, בין בבחי' קטנות שהוא זמן יניקה, ובין בזמן הגדלות הנקרא אצלינו מוחין דגדלות שהוא רוחניות המוחין כנ"ל⁵⁴⁶. והנני מתחיל לבאר בחי' לידת המוחין דגדלות ז"א שהוא בחי' רוחנית ונשמות כנ"ל, וממנו יתבאר לך לידת ז"א עצמו ממש, כי הכל א'. דע, כי הנה הפסוק אמר (שמות א טז) בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים, וארז"ל (סוטה יא ע"ב) כי האבנים הם הירכיים של אשה, שכאשר יולדת מצטננות ומתקשות כאבנים, ולכן נקרא אבנים. ולהבין זה, נבאר תחלה מה ענין הלידה ומי⁵⁵¹ גרם אותה. והענין {צו ע"ד} הוא, כי יש אורות רבות שם בבטן אמא עילאה ע"י העיבור כנ"ל, וזהו גורם שהולד שהוא ז"א רוצה לצאת ולהגלגל. ולהיות פי רחמה צר וסתום, אי אפשר אל הולד לצאת מתוכה, לכן, כאשר בא זמן הלידה, שנגמר זמן העיבור וכבר נתקן ונצטייר העובר, אז בחי' האורות והרוחניות שיש בנה"י דאמא מסתלקין משם ועולין למעלה בגוף אמא עצמה, במקום שהעובר עומד שם בבחי' עיבור. ואז מתרבים שם האורות, כי הנה יש שם אור של הת"ת עצמו דאמא, והאורות של מחצית גוף התחתון שלה כנ"ל, וכל האורות דזו"ן אשר עומדין שם בסוד העיבור, ואין הבטן שלה יוכל לסבול כל רבוי אורות ההם, ואז האורות של בחי' אמא עצמה שהם בעל הבית⁵⁵², הם דוחקין את האורות של זו"ן שאינם שלה, שהוא אורח⁵⁵³ ומוציאין אותה לחוץ דרך פי היסוד שלה, ונבקע ונפתח רחמה ויוצא הולד⁵⁵⁴ לחוץ. ונמצא, כי עליות והסתלקות אורות דנה"י דאמא מלמטה למעלה כנ"ל הוא לב' תועליות: א', לצורך הלידה כנ"ל, כי ע"י עלייתן מתרבים שם האורות ודוחקין את העובר ומוציאין אותו לחוץ⁵⁵⁷. והב', הוא לצורך המוחין דז"א, כמבואר אצלינו שאינן נכנסים בז"א

⁵⁴⁴ מבו"ש דף מו ע"א פרק ב' (לש"ו) אותו דבר כתוב שם.

⁵⁴⁵ עי' נוסחאות ועי' ע"ח שער כה פרק ח: ואמנם כשרוצין לכנוס בז"א הם מתלבשין תחלה בסוד נה"י, כיצד, מוחין דאבא מתלבשין בנה"י דאבא, ומוחין דאמא בנה"י דאימא, ואח"כ מתחברין ביחד, כי נמשכין נה"י דאבא בנה"י דאמא, ואח"כ נכנסים נה"י דאמא תוך ז"א.

⁵⁴⁶ עי' פת"ש ז"א יז שמסביר ג' עיבור יניקה ומוחין כפי הנהגתו ית', ולא נ"ל שזה נצרך לספר הנוכחי.

⁵⁴⁷ עי' פת"ש ז"א יד שפתיחת הרחם הוא שינוי מח' לה' ועי' בזה בבהגר"א על ספד"צ ט"ז ע"ב וז"ל, מה שאחורי ה"א אל היר"ד הוא כמ"ש בזוהר לכסאה כידוע, והוא סתים בהעלם גמור במילוי, ואח"כ נתעברה ממנו ואז נעשית ה', כמ"ש לקמן פ"ד, ה' ד' הוית בקדמיתא, ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו' כו', והוא הו' שבתוך שמתחלה הוא סתים לאימא כמין ח', ואח"כ בהולדה נפתח רחמה בפטר רחם ונעשית ה' ויצא ממנה הוא"ו של השם, ואעפ"כ הרשימו של הוא"ו נשאר בה כי בקדושה לעולם השורש נשאר, וזהו סוד חמץ שנהפך ביציאת מצרים למצה ובעוד שה' סתום ה' הקליפה חמץ שולט ובהפתח הה' נשבר חמץ ונעשה מצה כמ"ש בר"מ פרשת פנחס דף רנ"ב ע"א, עכ"ל.

וע"ש פתח טו שזה נעשה על ידי רוב האורות שנתקבצו שם בבטן דילה שע"ז נדחה הולד לחוץ. והיינו, כי אור נה"י שברגלין דידה נסתלק למעלה לת"ת דאימא. והענין בזה הוא, שכל נה"י של פרצוף עליון הם למטה ממדרגתו והם נמשכים אחר הדרגת הפרצוף שתחתיו להנהיגו ולהשלימו, וכן כאן, נה"י דאימא הם אשר מתלבשים בז"א לצורך המוחין שלו וכל זמן העיבור שעדיין לא ניתן שליטה לז"א לפעול בכליו ובפרטי מדרגות המאורות שבו, רק היה נכלל במדרגת אימא והיה בטל וטפל בערכה.

לכן נה"י דילה ג"כ לא היו משמשים בערך ז"א אלא בערכה, וכאשר הגיע זמן הלידה שהוא גילוי פרטי מדרגותיו, אז הוצרך להסתלק האור שהוא בערך אימא מנה"י ולהיות שם בסוד צמצום,

מאיר העץ חלק ג'

אלא אחר היותן מלובשים בנה"י דאמא, ולכן הוצרכו להתרוקן מן האורות שלהם כדי שיתלבשו⁵⁵⁵ במקומם אורות המוחין דז"א⁵⁵⁸, כי ב' בחי' האורות שלה ושל ז"א אי אפשר להיות שם ביחד⁵⁵⁶. והנה כאשר עולין ומסתלקין אורות הנה"י⁵⁵⁷ דאמא הם עולין ועומדין בחצי ת"ת התחתון דאמא עצמה, שהרי שם הוא מעמד ז"א בסוד העיבור, ודוחקין אותו לחוץ. וא"כ נמצא שהם עומדין תחת המקום החזה של האמא, ששם עומדין ב' דדים של האשה, והרי הם עושין תועלת ג' בעלייתן למעלה, כי אז נתוסף הארה גדולה⁵⁵⁸, ובולטין אותן האורות לחוץ, ונעשים במקום הזה כעין ב' דדים ונבקעים, ומהם יוצא החלב להניק הולד אחר הלידה. וזהו סבה וטעם למה אין באיש בחי' ב' דדים בולטות כמו באשה. והנה זה נרגש בחוש הראות, שתכף אחר הלידה זב החלב ויוצא דרך הדדים, משא"כ בתחלה. והנה נודע, כי הנה החלב הוא דם מתחלה שהיה למטה ברחם שלה ועלה למעלה משם עד מקום הדדין ונהפך לחלב (בכורות ו ע"ב), כי ע"י עליית האורות הנ"ל שם למעלה גורם שיתהפך לחלב.

ובזה יובן משארז"ל (ברכות טג ע"ב) ע"פ (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי התורה הוא ז"א כנ"ל שהוא תורה שבכתב⁵⁵⁹, { צז ע"א } והקיום שלו הם המוחין, ואין התורה יכול להתקיים, להיות לו מוחין המקיים אותו, אלא ע"י בינה הנקראת "מ"י כנודע (זהר הק' א ע"ב), אשר היא ממיתה עצמה בשביל התורה, כי נה"י

שישאר רק כערך המדרגה הראוי לפרטי המדרגות המסודרים בז"א, כמו הצמצום שהיה בא"ק באמצע, הפרסה שלו, וכן בא"א ובכל הפרצופים בסוד (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וגו' (עי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"א), וכן כאן נסתלקו האורות של נה"י למעלה ונשאר אור מועט בהם, שבזה נכנסו נה"י דידה בז"א ונעשה עצם מעצמיו, ולכן אלו המאורות שהם בערך אימא דחקו את ז"א לחוץ, ר"ל לפי שאינם בערכו והגיע הזמן שיצא ממדרגה זאת וישמש פעולותיו לפי הדרגתו וערכו, ועוד עשו בקיעה בחזה דאימא שהוא מאיר אל כלל אימא שהוא תיכף בהדרגה למעלה בראשו של ז"א, ות"ת לעולם כלל כל הגוף, והוציאו סוד החלב ליניקת ז"א, והיינו, שגם אחר שנולד הוצרך לקבל מאורות ממקום עליון, מאימא שהוא למעלה ממקום שמגיע קטרוג של הסט"א, כדי להסיר הסיגים שהם עדיין אחוזים ברגלין שלו, ורק שזה ההפרש, שבעיבור שעדיין היו הסיגים הרבה ולא כסדר תיקונו כ"כ, הוצרך לקבל המזון בפנים בבטן אמו, שהיה צריך האור שלה שתגין עליו מבחוץ שלא יהיה בו אחיזה לסט"א שדרכם להיות נאחז בחיצוניות הגוף, אבל בלידה אין פחד כ"כ מן החיצונים אז יכול לינק ממנה בהיותו בחוץ ואינו מסובב ממנה, ולפי שעיקר היניקה היה בשביל נה"י שלו לתקנו, לכן אותם המאורות של נה"י דאימא שנסתלקו למעלה ר"ל שעלו למדרגת חג"ת דאימא עצמה, הם אשר גרמו תיקון לנה"י של ז"א, שהם יש להם שייכות להם, שהם ג"כ בחינת נה"י ושווים במדרגתם, וכאשר עלו למעלה אז היה כללות כל הארת ו"ק שם, והועילו לז"א לכל ו"ק שלו להוסיף לו שלמות ומזון, והוא סוד הדם שעלה מן הרחם ונתהפך לחלב, והיינו, שהדם הוא הגבורות הקשות שבסופם יש אחיזה ג"כ לסט"א שזה סוד דם נדות של האשה, והם אשר נתבררו ונדחו מז"א והוסרו ממנו בעת העיבור, והם עצמם נמתקו במה שעלו למעלה מן הפרסה שמשם הטהרה ונקיון לכל הקלקולים, ובזה נתהפך לחלב שהוא ע"י החסדים דאימא שמקבלת ממזל התחתון, ונקה, שהם מים טהורים בסוד מ' סאה דמקוה.

צ"ע אם עליית אורות אלה הוא בגדר עליית מ"ן, וצ"ע, עי' הערת מאיר הספרא 2372 בענין בהגר"א בספד"צ הנ"ל.

⁵⁵⁸ עי' שעה"כ עט ע"ג: שא"א לו [לז"א] לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י דאימא, ואח"כ יתלבשו בתוכו. אלא שבזמן העיבור הא' או בזמן הקטנות, אין לו אלא נה"י דאימא בבחי' חיצוניותם בלבד כמבואר אצלנו במקומו (אנ"כ י). ז"ל הפע"ח: הלבושים של נצח הוד יסוד או של חג"ת ממוחין דקטנות הם הלבוש עצמו דאמא והוא עצמו משמש במקום מוחין אל הזעיר אנפין בעת קטנותו ולכן יש הפרש בין קטנות נצח הוד יסוד לחג"ת אך מוחין דגדלות אינם הפנימים עצמן דנצח הוד יסוד או דחג"ת דאמא כדי שיהיה הפרש ביניהן רק הם טיפות הנמשכין ממוחין דאבא ואמא ושניהם הם היות דד' בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן חו"ב חו"ג והם בין אותן המתלבשין בנצח הוד יסוד או בחג"ת דאמא ולכן הם תמיד היות.

⁵⁵⁹ עי' תיקו"ז (טז ע"א): ומטטרין איהו ארון גופא לאורייתא דבכתב דאיהו עמודא דאמצעיתא ואיהו שלחן פתורא דשכינתא דאיהי ל"ב דאתמר ביה⁵⁵⁹ ל"ב מבין ואיהו לשמאלא ובגין דא אמרו מארי מתניתין⁵⁵⁹ שלחן בצפון

תרגום: ומטטרין הוא ארון, גוף לתורה שבכתב, שהוא עמוד האמצעי, והוא שלחן, שלחן השכינה, שהיא ל"ב, שנאמר בה ל"ב מבין, והוא לשמאל. ומשום זה אמרו בעלי המשנה שלחן בצפון.

מאיר העץ חלק ג'

שלה מסתלקין האורות שלה ונשארין כמתים, לים בלי עצמת, וגוף בלי נשמה⁶⁶⁰. ועושה כן בשביל התורה שהוא ז"א, כדי שיתלבשו בתוכה המוחין שהם הקיום שלו, ועיין לקמן ענין התלבשות הזה מה ענינו. גם ז"ס הפסוק הנ"ל (שמות א טז) ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים, כי הנה בעת זמן הלידה מסתלקין האורות מן הירכיים של האשה שהם נו"ה שלה ונשארים קרים ויבשים כאבנים כמו ירכי האדם במותו, כי הנה אורות שבתוכו שהוא רוחניות הוא כמו אש בסוד (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם, ומחממת האדם בעודו בו, { צז ע"ב } ואחר שמת מתקרר ומתקשה, לכן קרא הפסוק הזה לנו"ה של האשה בעת לידתה אבנים לטעם הנ"ל⁶⁶¹. גם הוא לסבת טעם אחר כנודע מזוהר (ח"ג קעט ע"ב) ומתקונים⁶⁶² (ע"ה ע"ב) כי חג"ת הם אבות ונה"י נקרא בנים, לכן נקרא אבנים מלשון בנים. עוד טעם ג', כי נה"י שלה חוזרין להעשות בחי' הגוף אל זו"נ, שהם בני התבונה כאשר מתלבשין בתוכם⁶⁶³.

שער כ פרק ד מ"ב⁶⁶⁰

הי' פנימים וה' מקיפים בכלים⁶⁶⁴, וכנגדן באורות. ג' כלים דז"א, וכנגדן ג' לבושין אמא להלביש ג' מיני מוחין, שגם הם לבושין אל ג' מיני { צז ע"ג } נשמה שבנר"ן, ועד"ז יהיה ג"כ ג' לבושים אבא להלביש ג' מיני מוחין⁶⁶¹, שגם הם לבושין אל ג' מיני חיה שבנר"ן, ועד"ז יהיה ג"כ ג' לבושים א"א לג' מיני יחידה כו', וכנגדן המקיפין. נמצא שהחיצוניות הם הכלים, והפנימיות הם הג' מוחין הנ"ל, שגם הם לבושין, ולכן לפעמים נקרא הנפש פנימיות, ולפעמים גם המוחין נקרא פנימיות. ודע, שהלבושין הפנימים אינם מוחין עצמם אלא ג' חללי דגלגלתא. הקטנות בליל פסח הוא היניקה⁶⁶⁵ ובו כולל גם העיבור, וכן בקטנות שני הוא היניקה וכולל גם קטנות דעיבור. ונמצא שבהנ"ל ז"א בעיבור⁶⁶² נעשה לו צלם דתבונה שלישית, וביניקה צלם⁶⁶⁶ דתבונה שנייה, ובגדלות צלם דתבונה א'. ואח"כ עיבור צלם בבינה ג', וביניקה צלם בבינה ב', ובגדלות צלם בבינה ראשונה, ונמצא שג' כלים תבונה הם עיבור יניקה ומוחין וכן ג' כלים דבינה הם עיבור ויניקה ומוחין.

שער כ פרק ה מ"ק⁶⁶³

ענין זו"ן על מתכונתו

והנה נת"ל⁶⁶⁷ בדרושים שעברו, כי יש פרצוף בינה עילאה דאהי"ה דיודי"ן ופרצוף תבונה דס"ג. ונדבר עתה בפרצוף תבונה דס"ג לבדה, אשר יש בה כח"ב וג' תבונות כנ"ל. וכבר נת"ל, כי החיצוניות העליון נעשה פנימיות בתחתון⁶⁶⁸, וכל זה בבחי' כלים. והנה זו"נ אינן יכולין לקבל הארתן בבחי' נשמתן אלא באמצעות חיצוניות התבונה שנתלבש תוך פנימיותן בסוד מוחין כנודע⁶⁶⁹. ואמנם, יש כמה בחי' באורות הנשמה, והם נרנח"י, גם יש כמה בחי' תבונה, וכמה בחי' בינה כו'. ונמצא, כי לפעמים יש בז"א ה' בחי' אורות נרנח"י הנ"ל, כולם ע"י אמצעות חלק התבונה, ולפעמים כולם באמצעות הבינה, ולפעמים ע"י אמצעות א"א. ואמנם

⁶⁶⁰ עי' ביאורים ח"ב נד ע"ד – נתרוקן אור בהעליון לצורך התהוות האור בהתחתון כי לולא זה אי אפשר להתחתון להתגלות על מדריגתו.

⁶⁶¹ וכן הוא לקמן שער דרושי הצלם פרק ג'.

⁶⁶² תיקון מח (לש"ו)

⁶⁶³ עי' לעיל דף כה ע"א [עקודים פרק ב'] מ"ב (לש"ו), עי' שם ד"ה ודע כי העולמות הערה על מש"כ זה שיש רק ב' מקיפים.

⁶⁶⁴ עי' שער הצלם פרק ב' בהתחלתו וע"ש עוד ריש פ"א (לש"ו).

⁶⁶⁵ ר"ל הקטנות שמכוונים בליל פסח בכוננת כרפס יחץ הוא רק הקטנות דיניקה שהם שמות אלה"ם אמנם בהם כלול הקטנות דעיבור ג"כ שהם אל"ם כמ"ש בפרקי הצלם פ"ב וכן בעיבורים פ"ה, ועי' מוחין דקטנות פ"א (לש"ו)

⁶⁶⁶ עי' לעיל דף עד ע"ג (שער אר"א פרק ט') שורה יח ד"ה כלל העולה (לש"ו).

הרב התקשה שהרי כתוב שער כה דרוש ד וה' שכל ג' המוחין האלה של ז"א הם בתבונה שנית. וצ"ע אם הלש"ו תירץ את השאילה.

⁶⁶⁷ אח"ף ג'?

⁶⁶⁸ לעיל אנ"כ י'.

⁶⁶⁹ עי' לעיל שער הזיווגים פרק ד.

מאיר העץ חלק ג'

דע, כי כשאנו אומרים שלוקחין כולם באמצעות תבונה, ר"ל וגם מיש"ס. וכן כשאנו אומרים שלוקחין ע"י הבינה, ר"ל וגם מאבא עילאה. ופי' הענין, הוא כי הלא כל {צו ע"ד} בחי' אלו הם נמשכין מזווג או"א, וא"כ צריך שבכל בחי' מאלו הה' שהם נרנח"י יהיה בהם חלק או"א. אך דע כלל גדול, כי הנפש לבדה כלולה מכל ה' נרנח"י וכולם נפש לבד, ודוגמתן ה' בחי' וכולם נקרא רוח, וכן בנשמה, וכן בחיה, וכן ביחידה.

ונודע כי הז"א כולו נקרא רוח, ויש בו נרנח"י, ובנפש שלה⁶⁷⁰ יש בה ה' בחינות נרנח"י וכן הרוח כו', באופן שהם ה' בחי' כל א' כלולה מה' שהם כ"ה בחי', וכולם נקרא רוח לבד. וכן כ"ה בחי' בנוקבא וכולם נקרא נפש. אמנם, נבאר ענין ז"א, ומשם תקיש אל השאר. הנה, ג' כלים יש בז"א חיצון ואמצעי ופנימי, ואין לך אבר ואבר שאין בו ג' בחי' אלו, עובי החיצון מצד אחר, ועובי הפנימי מצד הפנים ומה שביניהן בסוד אמצעי⁶⁷¹. אכן ג' שרשי כלים אלו, החיצון שבכולם⁶⁷² נמשך חיותו מן הכבד ע"י ווריד הכבד⁶⁷³, שבהם שולח המזון שהוא הדם אל אותו החיצון. והכלי אמצעי נמשך חיותו מן הלב ע"י עורקים הדופקים הנמשכין מן הלב, שבהם שולח (המזון)⁶⁷⁴ החיות הרוחני כעין רוח דק וזך, והוא בחי' דם חומרי ג"כ, אלא שחזר ונזדכך בלב, כנודע כי הכבד שולח דם הממשי אל כל אבר ואבר, והיותר מובחר שולח אל הלב⁶⁷⁴, ואז

⁶⁷⁰ כלומר דז"א.

⁶⁷¹ עי' פת"ש ז"א יט וז"ל, הנפש הוא כח החיוני וההרגש שבאדם כמו שהוא בכל חי שאינו מדבר, ועכ"פ גם בנפש מוכרח להיות איזה כח המקבל גם לרוח ונשמה, שאל"כ היאך יכול כח הרוח וההשכלה עליונה להתראות באדם בהרגש הגופני שבו, שעיקר הרגש האדם הוא בכלים חיצונים הנפשיים שבו לבד, אבל הוא כמ"ש שגם בנפש הוטבע הכח לקבל ההרגש מהרוח ונשמה ג"כ, וכח הזה שבנפש המוכן לקבל ההרגש מהרוח נקרא רוח שבנפש, והמוכן לקבל ההרגש מהנשמה נקרא נשמה שבנפש. וכן הוא ברוח עצמו שבהכרח הוא ג"כ שיהיה בו כח לקבל הרגש מנשמה עליונה המלוּבש בו, שאל"כ היאך נרגש כח השכל והשגת הנשמה ברוח שבלב כי אם כשיש בה איזה בחינה במה שהיא משתווית אל הנשמה, וגם יש בה בחינה המקבלת אל הנפש שבזה היא נותנת הרגש הרצון שלה אל הנפש שיקבל הרגש הזה מהרוח, וזה נקרא נפש ונשמה שברוח, וכן בנשמה ג"כ בחינת השתוות אל הרוח ונפש שהם למטה ממדרגתה שבזה היא נותנת מנחם אליהם להשכילים.

⁶⁷² ועי' קלי' נוגה פ"א (לש"ו).

⁶⁷³ עי' רע"מ פנחס רלד סע"א וז"ל: אמר רעיא מהימנא ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו, עשו הוא אדום, הוא כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין, ולא אבחין בין טב לביש לא עביד אפרשותא בינייהו. לבא איהו ישראל דאבחין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דהווא דמא כבורר אוכל מגו פסולת ולבתר דנטיל לבא. תרגום: אמר הרועה הנאמן ודאי כך הוא, שהכבד הוא מדרגה של עשו, "עשו הוא אדום", הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים, ולא מבחין בין טוב לרע, לא עושה הבדלה ביניהם. הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המבורר והנקי של אותו דם, כבורר אוכל מתוך פסולת. ואחר שנוטל הלב.

מח לב וכבד הם מלכים על הראש בטן וגויה, מקום הכבד הוא תיכף למטה מן הפרסה המפסיק באמצע ששם היה הצמצום וסילוק האורות למעלה, ואין שם כחות עליונות לפי מה שהוא אדם אלא בסוד נפש בהמ"ה לבד (פת"ש ז"א יח)

⁶⁷⁴ בזוה"ק תרומה קמג ע"א (לש"ו), נדצ"ל קנג ע"א וז"ל, פתח ואמר (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא סיים הכי בהאי קרא אלא תלת שליטין אינון לעילא דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו ואינון רזא יקרא דיליה ואלין אינון מוחא ולבא וכבדא ואינון בהפוכא דהאי עלמא לעילא מוחא נטיל ברישא ובתר יהיב ללבא ולבא נטיל ויהיב לכבדא ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה לתתא כבדא נטיל ברישא ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא שפירו דמיכלא כיון דנטיל ואתתקף מהווא תוקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונו לכל מקורין דגופא.

תרגום: פתח ואמר נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סיים כך בפסוק הזה אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם והם סוד נכבד שלו ואלה הם מח ולב וכבד והם בהפך של העולם הזה למעלה המח נוטל בראש ואחר כך נותן ללב והלב נוטל ונותן לכבד ואחר כך הכבד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה כל אחד ואחד כראוי לו למטה הכבד נוטל בראש ואחר מקרב הכל ללב והלב נוטל את היפה של המאכל כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל נותן ומעורר אל המח ואחר כך חוזר לכבד ומחלק מזון לכל מקורות הגוף.

מאיר העץ חלק ג'

הלב⁶⁷⁵ חוזר ומזככו (פעם ב')⁶⁵⁵ ונעשה בו בחי' (דם)⁶⁶⁶ רוחניות זך, ומשלחו אל כלי האמצעי אשר בכל אבר ואבר. ואח"כ הלב שולח (דם) רוחניות היותר זך אל המוח, ושם חוזר ומזדכך פעם ג', ואז שולחו המוח אל הכלי הפנימי של האבר דרך גידין⁶⁷⁶ הנמשכין מן המוח כנודע, ואותו הרוחניות הזך נקרא כח ההרגשה. אמנם הצד השוב שבשולשן שכולם הם מיני דם, אלא שזה מזוכך מזה, וזה מזוכך מזה. והנה בתוך ג' שרשים אלו שהם מוח לב כבד, אשר הם ג' שרשים של ג' בחי' הכלים של כל אבר ואבר כנ"ל⁶⁷⁷, הנה בתוכם הוא נר"ן⁶⁷⁸, וא"כ נמצא כי הנפש שורה בכבד, ובאמצעיתו משלח הארותיה⁶⁷⁹ אל הכלים החיצונים ע"י וורידי הדם כנזכר. וא"כ נמצא כי אורות הנפש יאירו בכלי החיצון. ורוח שורה בלב, ובאמצעיתו שולח פארות הארותיו אל הכלים האמצעים ע"י העורקים הדופקים כנ"ל. והמוח שורה בו הנשמה, ובאמצעיתו שולח הנשמה פארות הארותיו אל הכלים הפנימיים ע"י הגידין כנ"ל⁶⁸¹.

ואמנם נגד חיה ויחידה אין עוד בחי' כלים דו"א⁶⁶⁹ כנגדן, כי אורם גדול ואין כלי סובל אורם⁶⁷⁰. אמנם, החיה מתלבש פנימותיה תוך הנשמה⁶⁸⁰, { צח ע"א } ואור המקיף שלה נשאר בסוד אור מקיף על הז"א מבחוץ⁶⁸¹, ג' בחי' מקיפין כנגד נר"ן הפנימית. והיחידה פנימיותיה מתלבש תוך החיה, ואור המקיף שלה נשאר בסוד אור מקיף אל הז"א מבחוץ. והיה אפשר לומר שמתחלק לר' מקיפין נגד חיה נשמה רוח נפש הפנימים, וא"כ יהיו ד' בחי' היחידה מקיפים מ' דצלם⁶⁸², ואח"כ ג' בחי' מקיפים דחיה ל' דצלם, והצ' דצלם הם אורות הפנימים שהם ט' בט' דז"א. והנה נתבאר ה' בחי' הנ"ל של ז"א.

אמנם, לפעמים לוקח כולם ע"י בינה הכללית שהם בחי' יש"ס ותבונה, ולפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום החכמה הכללית שהם אר"א עילאין, ולפעמים עולה יותר ולוקח כולם ממקום הכתר הכללית שהוא א"א ונוקבא. אמנם דע כי לעולם אי אפשר שיקחם אלא ע"י ישו"ת⁶⁸³, כי הרי הם עליונים ממנו. אך הענין הוא, כי אי אפשר לעלות למעלה ממדרגתו כי

⁶⁷⁵ עי' פת"ש ז"א יח: וחלק הב' של הפרצוף האמצעי הוא הגויה שהוא הידים וחצי גוף העליון שבו, והיינו כחות ומאורות של הפרצוף בהארה גדולה יותר שבו בסוד בחירה ורצון כפי מה שהוא אדם בהשכלה ובינה, והמאור הראשי הכללי שבה נקרא ל"ב שהוא המסדר פרטי המאורות האמצעיים במדרגה ונותן להם קיומם וחיותם ע"י ורידי הגידים הדופקים שנמשכים ממנו לכל הפרצוף, ובו שורה חלק הב' שהוא הרוח והוא רוח החיים ובו עיקר מדרגת האדם בסוד בחירה, והם שני חללים שבלב (עי' ברכות סא ע"א, וכן תיקו"ז נה ע"ב), ונקרא ל"ב על שם כ"ב אותיות וי' נקודות, שכאן נתגלו הנקודות שהם רוח שבאותיות שע"י הם נרגשים במבטא והוא גילוי כח המאורות לפי מה שהם, משא"כ כשפועלים במדרגה התחתונה שבהם אין כחם מתגלה רק בבחינת מציאותם לבד, כמו האותיות בלא נקודות, ולכן הלב מקומו למעלה מן הפרסה, ושם הדם היותר זך ומובחר שהוא סוד קבלתו מאימא כח יותר עליון.

⁶⁷⁶ כלומר עצבים.

⁶⁷⁷ עי' לעיל שער ה פרק ה' ד"ה הנה אלו, מש"כ על זה הנפש והרוח הם שניהם בלב.

⁶⁷⁸ כלומר חיצון תיכון פנימי והם בשר גידין עצמות [שבכל אבר ואבר חוץ מכבד לב ומוח] (דע"ה ח"ב מו ע"ג).

⁶⁷⁹ נדצ"ל פארות הארותיה כמ"ש לענין לב ומוח, וצ"ע.

⁶⁸⁰ שאין יכולת בשום כלי לעשות את פעולתם, ולכן אינה משתמשת ע"י שום כלי, אלא רק שהחיה הוא בתוך הנשמה, ונעשה פעולתם ע"י הנשמה שבמוח, וזהו ההתלבשות דהחיה אשר מתלבשים בכל פנימיות הגוף [וכן היחידה בחיה] (ביאורים ח"א לא ע"ד).

⁶⁸¹ עי' לעיל הערה 663.

⁶⁸² עי' לעיל אח"ף א': אמנם הגלגולת שהוא סוד הכתר משם שורש לנשמה עליונה הנקרא יחידה. וטעם קריאתה יחידה לפי שהיא מקפת כל העולמות בבחי' נשמה לנשמה לבדה ולא בחי' נר"ן כמ"ש בנשמה לנשמה כנ"ל, כי הלא לא יש רק ג' בחינות נר"ן וכנגדם יש ג' בחי' אלו בנשמה לנשמה אבל דוגמת הנשמה העליונה הנקרא יחידה אין למטה דוגמתה בחי' ד' כנ"ל, וכולה היא מציאות א' וז"ס הנקרא יחידה לפי שאין דוגמתה למטה כנ"ל, ע"כ. שמשמע שאין שום פירוט ביחידה.

⁶⁸³ וכן כתב למטה בסמוך אמנם לכאורה קשה כי מה צריך לנתינת טעם מה שאמר כי הרי וכו' הרי בכל נתינת מוחין נעשו אר"א וישו"ת לפרצוף א' וכמ"ש בד"א ספ"ב ובאר"א פ"ח וא"כ הרי פשוט הוא שהוא ע"י ישו"ת כי הרי הם עצמם הנה"י דאר"א ועי' דרושי הצלם ריש דרוש ז' ושם דרוש ח' עש"ה שמבואר שם כי חוזרים ומתחלקים תיכף (לש"ו), כלומר ז"א רק יכול לקבל כאשר

מאיר העץ חלק ג'

הרי אין מקום פנוי וחלל, אמנם צריך שתחלה תעלה יש"ס ותבונה למקום או"א, ואז ז"ו יעלו למקום יש"ס ותבונה, ויעלו או"א למקום א"א ונוקבא, ויעלה א"א ונוקבא למדרגה שעליו, וכעד"ז עלייה למעלה מעלייה עד שיתנענעו ויתחלפו כולם ממקומם⁶⁸⁴. נמצא, כי בעלות יש"ס ותבונה למעלה במקום או"א, הנה נמצא ז"ו"ן במדרגת ישראל סבא ותבונה, וכשעלו יש"ס ותבונה למעלה בא"א ונוקבא, יעלו { צח ע"ב } ז"ו"ן במקום או"א עצמם, ונמצא כי הרי הם נקרא או"א עצמן, אמנם אינם מקבלים הארה והמוחין שלהם אלא ע"י ישו"ת, שגם הם עלו, ודי בזה. ונתחיל ונבאר ענין ה' בחי' נרנח"י שמקבל ישו"ת⁵⁷¹ בלבד. הנה בעת העיבור נכנסה בו בחי' נפש לבד, והענין דע, כי אי אפשר בשום אופן להצטייר הולד אלא ע"י נפש הנותן כח בו,⁵⁷² ואמנם נפש הזה אינה יכולה לכנוס עד שהתחיל איזה התחלה להצטייר בגוף הולד, ולכן הוכרח שתחלה יטילו הזכר והנקבה טפת זרע החומריים, וזה נמשך מחלק אבר הכבד של הזכר והנקבה עצמן, ואז נמשך בטפת ההם קצת רוחניות מנפש האב ואם עצמן כנודע לחכמי הטבע⁶⁸⁵. ואז כבר יש שאור להחמיץ⁶⁸⁶, ואז מתבררין הבירורין של ז"א מעט מעט ומבררתן

תבונה לבד, ולכן צריכים להתחלק עוד פעם (ביאורים ח"א מ ע"ב), ועי' לעיל הערה 222 סתירה בענין זו, וצ"ע אם זה מתרץ אותו שם.

⁶⁸⁴ עי' פ"ח שער שבת פרק י', ושם שער התפילה פ"ו, בפנימיות וחיצוניות דרוש ה' (לש"ו), בשער השבת כתוב שכולם עולים למעלה למעלה עד שמתחת לעשיה נשאר פנוי והוא מקום תחום שבת.

כל העליות של הפרצופים אינן עליות כפשוטו. ולא רק עליית ז"א המבוארת לעיל, אלא כל העליות של הפרצופים אינן כי אם תוספת אור ומוחין מלעילא לאור התחתון [עי' לש"ו כללים ח"א לו ע"ג, שאם היה זה עילוי ממש וכפשוטו, הרי שהיה הדבר כעין מיתה שכן בעליה מעין זו חוזרת נשמתו לשורשה], ועל ידי זה נעשה התחתון עצמו להיות מעין מדריגת הפרצוף שעליו, ונקרא על שמו. וכ"ז הוא על ידי שהשורש והעצמות העיקריים של כל הפרצופים והעולמות הם בקו דא"ס הנמשך מאור א"ס המקיף, ולכן יכול כל א' לעלות ממדרגה למדרגה עד אין קץ. ולולא החטא באמת היו עולים כך, והיה אור א"ס המקיף מתפשט בכל חלל הצמצום, וכך יהיה לעתיד לבא.

⁶⁸⁵ כי בטפת הזרע של האב יש בה חומר וצורה, והחומר נמשך מהחומר של האב, והצורה מן הנפש עצמה שבאב, וכן כיוצא בזה בטפת האם כו', רק שגם הטפת אבא הוא כלול מחומר וצורה, והכוונה הוא על הבל דגרמי [היינו נפש והצורה] (ביאורים ח"א סה ע"ב), והוא מש"כ בסנהדרין (צא ע"ב) נשמה מאימתי ניתנה באדם משעת פקידה (דע"ה ח"א מו ע"א). כאן רואים שתהליך של אור מים רקיע הוא נגמר ונעשה רק בנה"י (ביאורים ח"ב פט ע"ד), והם (הנה"י) השחקים ששוקחים מן לצדיקים (עי' זהר ויקרא רי ע"א), ובטיפה הזאת יש ב' בחי': א' חלק דהולד עצמו, והוא הנקודה העיקרית שלו, הניתן אליו מהמצאיל, והוא מונח גנוז וטמון במלכות דא"ו. והב' הוא חלק שנותנים או"א מגופם ונפשם להשתתף בבנין הולד, והוא מהנה"י שלהם (ביאורים ח"א טז ע"א), ומש"כ שהנה"י משתתף הוא הכתוב בכמה מקומות שכל ענין מתלבש בתחתון בנה"י שלו (כללים ח"א מו ע"ב), וכאן רואים שכל תחתון עומד כשלעצמו לגמרי ומה שכתוב שהעליון מתלבש בתחתון בנה"י שלה זה רק בהכנת הזרע שלה (כללים ח"א פח ע"ב, וכן ביאורים ח"א כה ע"ג), וזה באמת מכל קומת העליון אבל התמצה בנה"י (ביאורים ח"ב צד ע"א).

עי' פת"ש ז"א כא וז"ל, בתחילה זיווג דא"ו א להוציא ז"א אל הגילוי, הוא שע"י זיווגם אבא נותן טיפה כללית מבחינת התחלת עליון של נה"י שלהם שהוא נקרא אבר הכבד, שהוא המאור הכללי שממנו נמשכים פרטי המדרגות של נה"י שהוא כולל פרצוף שלם במדרגה קטנה, וכן אימא נותנת טיפה כללית ממאור הזה שבה, ובטיפה זאת נכנס כח פנימי שהוא נקרא ניצוץ א' מבחינת הנפש שלהם שהוא הרצון הפנימי המתפשט בהם, ועי"ז גורמים שיתבררו מעט מעט הכלים וניצוצות ואורות של הכלים שעלו מן התהו, ומצטיירים בצירוף פרצוף בחיבור סדורי המאורות הראויים להנהגה כפי התיקון. ואלו הטיפות הם עצמם סוד הבירורים שעלו אל מחשבה דא"ו, וכפי שנסדרו שמה כך הם מתחילים להצטייר בכח המאור שבאימא שבה נותנת בהם כח הצירוף, ומכח הנפש של או"א שבטיפות דא"ו נעשה לבוש אל הנפש שבז"א, ור"ל שהנפש הזה יהיה נמשך ע"פ כח של או"א שהם מוכנים ומסודרים לחבר הכלים שהם המדות עצמם עם רצון היחוד העליון, שקישורם תלוי באו"א הנותנים הכח הזה אל המדות של ז"א, והוא סוד (שמות כא ח) בבגדו בה הנזכר בזוהר (ח"ב צ"ו ע"ב) שהוא לבוש הנשמה שהוא שם מ"ב, והוא בסוד מ"ב זיווגים של או"א [עי' שער הולדת או"א וז"ו"ן פרק א'] והוא כולל ב' פעמים כ"א אותיות א"ב ותשר"ק שהם כח דר"ג, שאות הראשון אינו בחשבון והוא הכלל תמיד, והוא ג"כ בסוד יה"ו אה"ה שהם כלל בנין הפרצוף מג' אמות אמ"ש בראש בטן גויה.

ואלו הב' טיפות דא"ו הם כוללים כל א' כל רמ"ח אברים שהם פרטי [כל] המדרגות, וכל זמן העיבור הוא נבנה מבחינת חיצוניות של מלכות די"ס ותבונה, ור"ל כי ישו"ת שהם מתלבשים

מאיר העץ חלק ג'

אימא לבד ע"י אכילתה⁶⁸⁷, ובזה נתוסף החומר בולד. וגם בנפשה מבררת בירורי נפש דז"א באופן שמתחילין להתברר מבחי' כלים ומהניצוצין⁵⁷³ ומאורות הנפש מעט מעט. ואמנם טפת הזרע נמשכת מהחומר של אב והרוחניות שבו מן הנפש עצמה שבאב, וכן כיוצא בזה בטפת האם, יש בה חומר האם עצמה ורוחניותיה שבה מהנפש שבה. והנה הנפש ההוא נקרא רוחא דשדי בגווה כנודע (זחר ח"ב קא ע"א)⁶⁸⁸, ומשם נותנה קצת מן אותה הרוח בתוך הטפה ההוא. ונמצא עתה כי התחלת שאור להחמיץ העיסה שהם בירורי הולד עצמן, { צח ע"ג } הנה הם ב' טפות זכר ונקבה עם ב' ניצוצין נפשות או"א עצמן. והנה כפי אותן הניצוצין הנ"ל של או"א כך דוגמתן, הם מתבררים ברורי נפש הולד עם הכלים ג"כ, ר"ל אם עשו איזה מצות התלויין בעין ממשיכין ברורי נפש התלוייה בעין וכיוצא בזה, ודי בזה.

ונחזור לענין, כי אלו הניצוצין שנמשכו מאב ואם בתוך הטפות שלהם, הנה מהניצוצין נעשה מלבוש אל הנפש של הולד בסוד (שמות כא ח) בבגדו בה כנוזכר בסבא (דמשפטים צו ע"ב), ומן הטפות עצמן נעשה פנימיות החומרים של גוף הולד, לפי שבתוך טפת אלו נכנסת נפש הולד להצטייר ולברר הכלים שלו, וזה הטעם הנזכר לנו במצות כבוד או"א⁶⁸⁹. ואמנם אחר שכל טפות

בז"א להגדילו הם פרצוף שלם מ"ס שהוא מתחלק ג"כ לג' מדרגות של ראש בטן גויה שהם מלכות ו"ק ואימא, ובעיבור שאז נבנה רק נה"י דז"א שהוא בחינת נפש שלו שהוא מדרגת מלכות שבו שתופס כל נה"י, לכן גם בחינת אימא שנכנסת בו עם הארת אבא הכלול בה הוא ג"כ במדרגה זו של מלכות שהוא תופס נה"י שלהם לבד וכל ימי העיבור נכנסים המדרגות של מלכות זו, זה אחר זה בהדרגה עד שנשלם בט' חדשי העיבור, והם בכללות כל רפ"ח ניצוצין דאתברירו.

⁶⁸⁶ ע"י שער הפסוקים - פרשת וירא: וצריך שנבאר בחי' הנפש הזאת הנקראת רוחא דשבק בה בעלה כנוזכר, כי הרי איך אפשר שעתה יכנס הנפש שבה בביאה ראשונה, והרי מעת שנאצלה יש בה נפש. והענין הוא זה, דע, כי תרין עיטרין שיש בדעת דז"א שהם חו"ג, והם שתי הויות, הויה דמ"ה דאלפין, היא עטרא דחסדים. והויה דב"ן דהה"ן, היא עיטרא דגבורות. ונודע, כי תרין עיטרין אלו, הם עיטרא דחסדים לצורך הגדלת ז"א עצמו, שהוא הויה דמ"ה. ועטרא דגבורות, לצורך הגדלת נוקביה, שהיא הויה דב"ן. וחלקה נמשכת לה ע"י בעלה כנוז"ל, ולכן ה' חסדים מתפשטים בגופא דזעיר. וה' גבורות הם יורדות ביסוד שלו, ואז עדיין נוקביה עומדת עמו אב"א מן החזה ולמטה, והדעת שלה מכוון כנגד היסוד דזעיר כנודע, והארת אותם הגבורות עוברות דרך מחיצת כלי יסוד דזעיר לחוץ, ונכנסת דרך מחיצת כלי הדעת דנוקביה, וע"כ מתפשטים אותם הארות דגבורות בגופה, ונגדל פרצופה, ע"ד הגדלת פרצוף זעיר ע"י החסדים. ואחר שנבנה פרצופה, חוזרת פב"פ, והם מזדווגים יחד, ואז נותן בה ה' הגבורות עצמם, שהיו ביסוד שלו, וניתנים ביסוד שלה בביאה ראשונה, ואלו נשארים שם תמיד, והם החיות שלה, ונפש שלה. אבל מה שנגדל פרצופה בתחלה, לא היה אלא ע"י הארתם בלבד, אבל עתה הם עצמות הגבורות ממש כנוזכר. ובחי' זו נקראת רוחא דשבק בה בעלה בביאה א'. והנה אלו הגבורות הראשונות נשארות שם תמיד, כעין שאור המחמץ את העיסה, והוא, כי הנה כאשר חוזרים ומזדווגים פעם אחרת, אז האי רוחא מעלה בה את המ"ן לקבל מ"ד, ומשניהם נוצר הולד כמו שנבאר וכו'.

ואל תטעה לומר, כי כל החסדים הראשונים, או כל הגבורות הראשונים, נעשים מלבוש אל הנשמה ההיא, אבל הענין הוא, כי כל הבנים או הבנות שיוולדת הנקבה, כלם הם לוקחות חלק אחד קטן, מאותם החו"ג הראשונות, וכשנשלם כחם, ואין להם מה ליתן עוד לזולתם, רק החיות הצריך לעצמם לבד, אז אין האשה יולדת, ונפסק ממנה ארח כנשים, כנודע כי מן הכלים והלבושים של הגבורות הראשונות שבאשה, נמשך הדם של אורח הנשים, כמבואר אצלנו באורך, בדרוש ליל פסח ויציא מצרים וע"ש. בסוד ה' דמים טהורים, וה' דמים טמאים. ואותם דמים שהם לבושי הגבורות, נעשים שאור לצייר צורת הוולד, שהוא מן החדשות. כשכלה השאור, ואין בו כח להחמיץ, זולתו אין עיסה חדשה להתחמץ, ולא נשאר בה רק כח והרוחניות שצריכים לעצמה. ואם גם זאת היה יוצא ממנה, היתה מתה, כמ"ש לקמן על בצאת נפשה כי מתה, כי מבחי' השארית הזה, נעשה בנימין:

ע"י שער לט פרק ז שהוא ההוא רוחא דשדי בה בעלה בביאה ראשונה. וע"י שעה"כ פסח ד: והנה בחי' שם חמץ הוא במוחין דמצד אבא, ושם שאור הוא במוחין דמצד אימא. כי דינים דאימא הם יותר תקיפין על של אבא, כדמיון השאור שכחו חזק מן החמץ, כי השאור מחמיץ לאחרים, ולסיבה זו יותר אחיזה אל החיצונים בשאור שהם מוחין דאימא מדאבא שהוא חמץ.

⁶⁸⁷ כלומר תיקוניה על ידי העלאת מ"ן, שכל אכילה היא בחי' העלאת מ"ן (דע"ה ח"ב לד ע"ב).

⁶⁸⁸ ע"י שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

⁶⁸⁹ ע"י שער המצות פרשת יתרו: כדי שימשך שפעו וחיותו על ידם אבל [ה] כבר נודע [ו] כי רוב הבנים אינם משורש אחד כי זה מן החסד וזה מן הגבורה וכיוצא בזה ובפרט במגולגלים כי אין להם יחוס עם אבותיהם ברוב הפעמים ואין להם שום יחוס וקורבה עם נשמות אבותיהם או

מאיר העץ חלק ג'

אלו, כל א' מהם נמשכת מרמ"ח איברי או"א, לכן יש בכללותיה רמ"ח ניצוצות⁵⁷⁴, ותחלה מתחלת אותה ניצוץ הנפש שנמשך מאו"א שגם בה יש כללות רמ"ח ניצוצין, ואז הניצוץ הראשון והמעולה מתחיל להצטייר טפת איברי הכבד⁶⁹⁰ שיש בתוך אותה טפה כנודע לחכמי הטבע. ואז ממשיך אותם הבירורים של הולד עצמו מבחי' הכבד שלו ומתחיל להצטייר בחי' הכבד של הולד, ונמשך שם חלק הנפש מכבד של הולד ומצטייר הכלי של הכבד. וכל זה ע"י טפת האב עם ניצוץ הנפש אשר שם משל אב כנודע⁶⁹¹, כי זהו דמיון הקום⁵⁷⁵ שנותנין בתוך החלב שהוא טפת האם ונקפית ומצטיירת⁶⁹², ואז משם ואילך מתחיל הכבד לברר בירורי הולד לצורך רמ"ח איבריו, ונעשה בו דם, ואז משתלח הדם ההוא דרך הוורידין ומצטיירין האיברים ונעשו בשר וגידין ועצמות. וכפי מה שמתבררים ניצוצי נפש הולד ונכנסה שם בכבד, כך הוא שיעור הבירור בחי' איברים⁵⁷⁶ של הולד. וכן כפי מה שנתרבה⁵⁷⁷ ונגדל בחינת הכבד עצמה, כך נגדלים כל הכלים של רמ"ח האיברים של הולד, עד"ז הם הולכים ומתגדלים כל ט' חדשי העיבור, ונגמרין ט"ס דז"א בבחי' כלים ונפש וניצוצין של זעיר אנפין עצמו. וכל זה היה לסבת השאור של הטפה של או"א בחומר וצורה, באופן כי כשנולד ז"א כבר יש בו בחי' רמ"ח איברים דכלים וניצוצין ואורות מבחי' נפש של ז"א. ואמנם ניצוצין נפשיין דאו"א נעשו לבושים אל הנפש עצמו דז"א כנ"ל, ובאו מלבושים תוך ניצוצי טפת החומר דכלים דאו"א⁶⁹³.

אמותיהם כלל ועיקר ואדרבא [ז] מצינו לפעמים רבות אדם נבזה ושפל עד קצה האחרון מוליד בן צדיק גמור וחכם גדול ונשמתו למעלה מנשמת אביו אלף מדרגות ואיך יהיה חייב בכבודו אבל סוד הענין הוא זה [ח] דע כי כל נשמה ונשמה הוא נמשכת מן החסדים או מן הגבורות שבדעת דז"א יש לה שורש בפ"ע שם והנה בעת שמזדווג האדם עם בת זוגו הם ממשיכים הנשמות הנזכרות ואז אביו נותן בה מבחינת החסדים אשר בו קצת חלק מהם ומתחבר עם הנשמה החדשה הזו ונעשה בחינת אביו כעין מלבוש אליה כדי להדריכה ולסייעה בעולם הזה לקיים המצות ולעסוק בתורה כי הנה הולד נולד קטן ואיך ידע מעצמו ללכת בדרכי התורה והמצות אם לא ע"י חלק נשמת האב המסייעו ומייעצו ומדריכו ללכת בדרך זו ילך ואם הנשמה הזאת היא חדשה לא הורגלה בעולם הזה וצריכה סעד לתומכה ולהנהיגה [ט] ואם היא נשמה מגולגלת גם היא צריכה עזר לפי שעוונותיה הראשונים מעכבים על ידה מלכת בדרך טוב וכן עד"ז אמו נותנת בנשמה זו חלק מבחינת הגבורה אשר בה ונעשית לה כעין לבוש [י] באופן כי כל מה שיעשה האדם בעולם הזה יש בו חלק לאביו ולאמו כי הם המסייעים אותו ומדרכים אותו בעולם הזה ע"י זה הלבוש שילבושו כנזכר ואפילו כל השפע שמשפיעין עליו מלמעלה אינו נמשך אלא ע"י הלבוש הזה והרי נתבאר ענין שותפות האב ואם בולד ובזה נתבאר כבוד אב ואם וזה טעם והתקדשתם והייתם קדושים [יא] והחמירו רז"ל מאוד שיקדש האדם עצמו בשעת תשמיש [יב] לפי שאם יקדש עצמו ימשיך לבנו לבוש עליון וקדוש אשר ע"י יזכה להרבות תורה ומצות ואע"פ שהנשמה של הבן מעולה מנשמת האב הנה היא צריכה אל לבוש אביו כנזכר ולא עוד אלא שאם לא יקדש האב עצמו בעת תשמיש ימשיך לבנו לבוש אחר רע ויהיה אליו כדמיון יצה"ר ממש להחטיאו [יג] ובזה תבין ג"כ טעם למה מענישים האב בשביל בנו כיון שהוא למטה ממדרגתו אבל יובן עם זה כי הוא גורם להחטיא את בנו והבן זה מאד והרי נתבאר ענין כבוד אב ואם.

⁶⁹⁰ עי' מדרש הנעלם תולדות קלח ע"ב שורה ו' וצ"ע (אמל"י מא ע"א), ועי' נדה כה @ וסוטה מה @ ועי' דברינו בהקדו"ש שער ג' פ"א, ועי' ז"ח שה"ש מח ע"ג @ וז"ח רות נט ע"ד @ ובפרד"א פ"ג @, ברד"ל אות נג (ובחלק הביאורים) בנקודות פרק א' סוף אות לב (לש"ו).
ז"ל מדרש הנעלם: ויצא הראשון אדמוני (שם כה) אמר רב כהנא הכבד הוא הראשון והוא אדמוני למה הוא אדמוני על שבולע את הדם תחלה רבי אליעזר אומר למה נקרא שמו ראשון על שהוא ראשון לבלוע הדם מכל המאכל והוא ראשון לדם אבל לא ליצירה.

נדה:

סוטה:

ומש"כ בהקדו"ש הוא עיקר עצמות אור הנפש הוא באמת ג"כ רק בלב, אך גילוי הוא בכבד מש"כ בביאורים היא שכבד הוא בחי' נפשו, ומתחיל יצירתו מאמצעיתו שהוא מהטבור הלב שבו עד טבור הגוף.

⁶⁹¹ והוא היותר חיצוני לכל ועכ"ז בו תלוי כל האדם וממנו יקום בתחיית המתים (ביאורים ח"א כד ע"א), והוא ההבל דגרמי (ביאורים ח"א סה ע"א)
⁶⁹² כלומר כל נתינת אבא לז"א רק על ידי אמא (דע"ה ח"ב צח ע"ג)
⁶⁹³ עי' הערה 685. והכל דרך ישסו"ת (ביאורים ח"ב צח ע"ד)

מאיר העץ חלק ג'

נמצא סדרן כך הוא, חוץ מן הכל⁵⁷⁸ הם רמ"ח איברים דגופא דז"א, { צח ע"ד } ובתוכם טפת אמא כלולה מרמ"ח בחומר שלה ונפש שלה, ובתוכו טפת אבא כלול מרמ"ח בחומר שלו ובנפש שלו, ובתוך הכל הוא נפש אדם עצמו דז"א נתון שם. ונמצאת נפש דז"א עומדת בכבוד מלובשת תוך טפת נפש אבא ונפש אמא, והם מלובשים בטפת הכלים ומשתלחים ענפים וניצוצות נפש דז"א ברמ"ח איבריו בהיותן מלובשים תוך נפש דאז"א בתוך טפת כלים שלהם דאז"א כנ"ל. נמצא, כי מתחלת הריון התחילו להצטייר כל הבחי' הנ"ל ביחד⁶⁹⁴, אמנם ראשית כולם היו טפת אז"א חומר וצורה, והיו ממשיכין שם בירורים מהכלים והנפש דז"א עצמו מעט מעט, בין מהכלים⁵⁷⁹ בין מהאור, באופן שבהשתלם זמן העיבור נשלמו ביחד כל הבירורין של רמ"ח איברים בבחי' כלים ובבחי' נפש שבהם.

אמנם דע, כי עדיין לא נכנסו שם רק בחי' נפש שבנפש דז"א, ולכן לא נתבררו רק הכלים של החלק של הנפש שבנפש דז"א⁶⁹⁵, כי כפי הנברר מן הנפש נתברר מהכלי, ולכן עדיין קומת גוף העובר קטן מאד עם היותו כלול מיי"ס ומרמ"ח איברים שלו שהם מבחי' נפש שבנפש כנ"ל. ואמנם הטפה הנ"ל שהטילו אז"א בחומר וצורה לצורך שאור של העיסה כנ"ל, נמשכה מבחי' החיצוניות של מלכות⁵⁸⁰ יש"ס ומלכות דתבונה⁶⁹⁶, ובכל זווה וזווה⁶⁹⁷ שבזמן העיבור היה נמשך ומתרבה אותו הטפה, באופן שבהשתלם ימי העיבור, נגמר החיצוניות דמלכות הנ"ל כל י"ס שלהם לכנוס תוך זו"נ⁵⁸¹⁶⁹⁸. וכבר ידעת, כי זה החיצוניות נקרא צלם דמוחין דעיבור, ויש בו צלם והם ב' צלמים, א' דיש"ס וא' דתבונה, וכולם נכנסו בזמן העיבור שהם בחי' כל ט⁵⁸²⁶⁹⁹ ספירות דחיצוניות דמלכות יש"ס ותבונה, כי הרי ביניקה נכנסין מדרגות אחרות מעולות מאלו⁷⁰⁰ כנלע"ד. והיותר נלע"ד, כי עד עתה לא נתבררו רק נפש שבנפש דבחי' אור וכלים, לכן גובה הולד קטן מאד.

שער כ פרק 583

אח"כ נולד ז"א, ואז מתבררין בחי' ניצוצי הרוח דז"א עם בחי' הכלים שלהם. ואז מזדווגים שנית אז"א, והם מוציאים טפה מחומר וצורה של בחי' רוח שלהם⁷⁰¹, והוא מבחי' ו"ק של יש"ס ותבונה, שאלו⁷⁰² הם יותר פנימים מן הטפות שנמשכו { צט ע"א } לו לנפש דעיבור, שאותן היו ממלכות יש"ס ותבונה, ואלו הם מו' קצוותיהן. וכמו שאותן צלמים דעיבור היו מחיצוניות דמלכות יש"ס, כן אלו הצלמים דיניקה הם מחיצוניות דו"ק דיש"ס. וכבר נודע, כי החיצוניות עליון נעשה פנימית תוך פנימיות תחתון. והנה כל הבחי' שנתבררו לצורך הולד להגדילו, הנה⁵⁸⁴ כולן נמשכו אח"כ בזמן היניקה, רק שהם נמשכין בו מעט מעט ע"ד הנ"ל בעיבור בכל פרטם⁷⁰³.

⁶⁹⁴ כמו כל אור וכלי הולכים וגדילים יחד (ביאורים ח"ב פא ע"ד), כל עיבור יניקה וגדלות נמשכים כך (כללים ח"א צז ע"א)

⁶⁹⁵ אפילו שנמשך מלעילא לעילא שהוא עד מו"ס דא"ק אבל עכ"פ הוא רק מעצמות החיצוניות דמלכות שלהם (דע"ה ח"א כא ע"ד)

⁶⁹⁶ עי' הערה 695.

⁶⁹⁷ היינו זיווג של אז"א כאשר האמא בהריון.

⁶⁹⁸ בזווה ועיבור נתוסף בכל כלי מהגוף והחומר דאז"א (דע"ה ח"א סח ע"ב)

⁶⁹⁹ ללא כתר.

⁷⁰⁰ כלומר אור הרוח (דע"ה ח"א עא ע"ד).

⁷⁰¹ עי' לעיל הערה 685.

⁷⁰² היינו הטיפות.

⁷⁰³ אור וכלי גדלו יחד (דע"ה ח"א סח ע"א), כנ"ל לעיל הערה 511.

עי' פת"ש ז"א פרק כ' וז"ל, אבל ביניקה הוא מדרגה יותר גדולה, שהמאורות מסודרים להראות כח השפעתם בכח יותר גדול, והיינו, ע"י שמתגלה ג"כ סידור המאורות לגלות שמו ע"י שנותן לאיש איש כדרכיו וגו', שהם הג' קוי הנהגה חד"ר עצמם כפי מה שהם משא"כ נה"י שהם מדות ממוזגים. והוא ג"כ בעת שמראה גדולתם של ישראל, ואז מתגלה שמו ית' בעולם ע"י ישראל שע"י מתפרסם שמו וכחו וגבורתו בעולם שהוא גילוי שמו המיוחד ע"י מדותיו, וזה בחינת יניקה שמתגלים הו"ק בשלמות, ואז גם רצון הפנימי שבהם פועל לפי ערך הכלים במדה מרובה והוא סוד הרוח הפנימי המתלבש בכלים, ובעת שהמאורות מסודרים באופן זה, גם חלק התחתון של המאורות שנותן מציאות וחיות לנבראים בסידור הטבעי הנהוג ג"כ מתגדל ומתרבה השפע למטה,

מאיר העץ חלק ג'

ואמנם עתה נגדלו רמ"ח איברים דז"א בב' בחי', א' באורך, וא' ברוחב שהוא עובי הכלי. והענין כי מהארת רוח הבא עתה מתגדל אפילו כלי נפש⁵⁸⁵, והנפש עצמה אע"פ שכבר נכנסה כולה כנ"ל, או כפי פי' הב' הנ"ל⁷⁰⁴, יהיה שעתה נתוסף רוח שבנפש, ואז נגדל הכלי קומתו⁵⁸⁶. ועד"ז⁵⁸⁷ נמצא הולד גדל ביניקתו וגבה קומתו, וגם גדל ברוחב ובעובי, כי נכפל עתה עובי הכלי כפליים בכל בחי' רמ"ח איבריו. ונמצא, כי עובי החיצון שגדל בעיבור נקרא כלי הנפש, וזה העובי שניתוסף בו עכשיו הוא הכלי האמצעי של הרוח, שהוא תוך כלי החיצון של הנפש. ואמנם, תחלה גילוי כניסת ניצוצי הרוח הם בלב, ומשם משתלחין פארותיו וענפיו דרך העורקים הדופקים בכל רמ"ח איברים תחת עוביו של הכלי החיצון שגדל בעיבור, ועד"ז גדלים י"ס דז"א דרמ"ח⁵⁸⁸ איבריו בימי היניקה בגובה ובעובי. בגובה הוא שהכלים של הנפש עצמה גדלה למעלה, ובעובי הוא בחי' כל⁵⁸⁹ אמצעי של הרוח, והם גדלים מעט מעט עד שנשלם לכנוס כולו.

ודע, כי בודאי גם בעיבור יש מוח לב כבד, בשר עורקין דופקים ועצמות, אלא שהענין הוא כך, כי בכל בחי' מאלו יש בה בחי' נר"ן, שהם קטנות⁵⁹⁰ עיבור ויניקה וגדלות, אלא שמן הנפש שבנפש נתגדל הכבד וכל בחי' חיצונית שבבשר וגידין ועצמות, ומרוח שבנפש נגדל הלב, וכל בחי' הכלי האמצעי שבבשר גידין ועצמות, ומנשמה שבנפש נגדל מוח וכל בחי' כלים הפנימים שבבשר גידין ועצמות. ותחלה נכנס נפש שבנפש ומתחיל להצטייר הכבד, ואחר כך הרוח שבנפש ומתחיל להצטייר הלב, ואח"כ הנשמה שבנפש ומתחיל להצטייר המוח. ואח"כ בבא היניקה, הנפש של הרוח מגדיל הכבד גדלות יותר גדולה וגם הכלים החיצונים. ובבא רוח דרוח נגדל הלב וכל כלים האמצעים. ובבא נשמת הרוח נגדל המוח וכל כלים פנימים. אך עדיין אין בכלום רק בחי' רוח האמיתי ונפש האמיתי. נמצא, כי טפת או"א מחומר וצורה של הרוח שלהם נעשו פנימים אל הכלי האמצעי, והרוח עצמו דועיר אנפין נתלבש בתוך טפת רוח דאו"א ע"ד הנ"ל בנפש דעיבור, והם ב' צלמים א' ביש"ס וא' בתבונה⁷⁰⁵⁵⁹².

וכן בנבראי מעלה, וזה הוא בחינת גדלות האברים באורך שהוא ע"י כניסת רוח שבנפש, ור"ל שמתגלה גם בהם הכח ביותר גדול לעומת מה שנתגלה חלק הב' שבמאורות שפועל לפי ערך היניקה שביארנו, והוא גילוי הרוח הכללי, והוא הפועל גם במדרגה התחתונה של השפעת הנבראים להאציל ממנו הודו והיא בחינת נפש שברוח, והוא גידול האברים שהם המדות בעובר ר"ל שגם בפנימיות מתגדלים המדות לגלות כח מדותיו ית', ושמו יתקדש בעולם ביותר.

704 ?

⁷⁰⁵ עי' פת"ש ז"א כב וז"ל, אמנם ידוע, כי העובר גם בעת שהוא בבטן אימו יש לו ג"כ כל האברים וכל הג' חלקים ראש בטן גויה ואברים הראשיים של מח לב וכבד, רק הם בקטנות גדול, והענין, כי כלל כל מהימנותא הוא ג' שמות אה"ה הו"ה אדנ"י שהוא אימא וזו"נ, אבל חכמה הוא הכלל, וג' הנ"ל הם הפרטים, כי חכמה הוא סידור כל פרטי הנבראים וכללות סדור המאורות בכלל בחכמה, והוא י' של השם בג' קוצין דיליה שבזה כולל ג' המדרגות שתחתיו, וכן הוא בכל פרצוף, שראש בטן גויה שלו הם בסוד ג' שמות הנ"ל, ובהם נר"ן ג' דרגין דבינה זו"נ, אבל חכמה הוא בסוד אור מקיף והוא כולל גם יחידה שהוא קוצו של י"ד.

ולכן כל פרצוף תיכף אחר המתקלא נשלם בו הג' דרגין הנ"ל, והם ראש בטן גויה שלו, אבל הם בכח פחות מאד, והם נר"ן שבנפש, שהנפש שבנפש [הוא מגדל הכבד וכל איברים החיצוניים שהם סוד נה"י דנה"י והרוח שבנפש מגדל הלב עם איברים האמצעים והנשמה שבנפש] מגדל המוח עם אברים הפנימיים, ואעפ"כ אין מתגלה ממנו רק בחינת נפש שבנפש לבד, כי הלב והמוח אין מגלים פעולתם כל זמן העיבור, רק ביניקה מתגלה ג"כ כח הלב והאברים הנתלים בו, ובגדלות גם המוח מגלה פעולותיו עם האברים התלויים בו, ולכן ר"ק שבעיבור הוא נפש שבנפש, וביניקה רוח שנפש מתגלה, וכן רוח הכללי, ובזה מתגדל העובר באורך ובעובי, והוא הכל בפרטי המאורות העליונים שבעיבור ג"כ מסודרים כל המדרגות שלו בג' חלקים הנ"ל, והם מסודרים בבחינת תיקון [בהסרת] (בהסרת) הקלקולים והקטרוגים מהם, אבל אין מתגלה בעיבור רק הארת נה"י שבנה"י לבד, ושאר הכחות הם כמוסים בהם ורק מסודרים ע"י אימא שאח"כ ע"י ההדרגה מעצמם יוציאו כחם אל הפועל, משא"כ אם לא היה מציאות העיבור בבטן האם, לא היה אפשר לבוא לגילוי אח"כ.

וכן כאן כל מאורות של ז"א הוצרך להסדר ע"י המאורות של או"א שנותנים מציאות להם שיגלו כחם אח"כ בפרטות לפי סדר העבודה השלמה של ישראל, ואם לא היה תחילה הסדור באו"א, לא היה אפשר למדרגות אלו להאיר ולצאת אל הפועל, וז"ס הכתוב (איוב מא ג) מי הקדימני ואשלם וגו', שכל העבודה של ישראל מה שמוציאים תיקונים בז"א לגלות מדרגות שלו, כבר הוכנו ממקור עליון בתחילה, והוא ממש כענין הזורע גרעין בארץ ומצמיח אילן עם פירותיו וענפיו ועליו, שהאדם אינו עושה מאומה להמציא יש מאין אלא יש מיש, שכבר בגרעין נטוע כל

מאיר העץ חלק ג'

שער כ פרק ז⁵⁹³

אח"כ מתחיל ז"א להגדיל גדלות האמיתי, והוא כניסת הנשמה⁷⁰⁶. והטעם היות נקרא בחי' זו גדלות האמיתי הוא, לפי { צט ע"ב } שעד עתה היה אל הז"א בחי' רוח, אשר כל זה נקרא (בחי' ז"א, (שהוא) רוח כנודע. אך בבא לו נשמה, אז הוא גדלות האמיתי שגדל יותר מבחינתו, כי כל שרשו הם ו"ק הנקרא רוח, ועתה נגדל לו ג"ר שהם בחי' נשמה. וחזורין להגדיל כלים דז"א בג' בחי', החיצון ואמצעי ופנימי, בין בעובי בין בגובה, וזה ע"י הארת הנשמה בהם בנפש ורוח עצמה. נמצא כי אע"פ שמתחלה ג"כ היה לו בחי' מוחין, כיון שעדיין אין בהם רק בחי' הארת⁵⁹⁴ נפש בלבד או הרוח בלבד, שאינם⁵⁹⁵ בחי' אור הראוים להם, הרי הוא כאלו אין בהם מוחין. אך עתה, שבא הנשמה בתוכם וגם שנגדלו כנ"ל, לכן נקרא עתה גדלות דמוחין והבן. וגם כניסת הנשמה זו היא מעט מעט ע"ד הנ"ל ברוח ונפש, ונגדל מעט מעט. וגם בזה הוא ככל הנ"ל בנפש ורוח, כי הם (כח)⁵⁹⁶ טפת הזווג דאור"א ממשיכין טפת חומר וצורה מבחי' כלים הפנימים שלהם ומבחי' הנשמה שלהם⁷⁰⁷, ועל ידם מבררת⁵⁹⁷ בירורי ז"א עצמו מהמלכים שמתו מבחי' הכלים ומבחי' הנשמה.

פרטי האילן וענפיו ופירותיו, [דרק] [רק] שע"י מעשה האדם הם מתגלים ויוצאים מן הכח אל הפועל, וכמו כן הוא כל העליות וגדלות של ז"א הנעשה ע"י המצות והעבודה, מגלה כחות המסודרים בו בכח ע"י אור"א בעת העיבור, וכל הג' נר"ן הם מתפשטים בכלים, משא"כ ב' מדרגות העליונות שהם בסוד חיה ויחידה, אין מתלבשים בכלים רק חופפים על הפרצוף בסוד אור מקיף, והיינו, כי ב' מדרגות אלו אינם משמשים לפי סדור הצריך לבריאה בהנהגת הזמן, ולכן אין להם מדות וכלים שיתגלה פעולתם ע"י, רק שהם חופפים מלמעלה ממדרגת הגבול והמדה, להביא כל מדרגה מהם אל הנצחיות, ולכן עד בינה יש השגה כמ"ש (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים, וכן [בבינה] [בינה] קיימא לשאלה, משא"כ חכמה וכתר, עליהם נאמר (חגיגה י"ג ע"א) במופלא ממך כו', והיינו, שעיקר מה שמושג לנבראים הוא מה שנסדר בז"א ב"ק שלו שהם ו' ימי המעשה, וכן בינה בבחינת נשמה שמתלבש בכלים בהעלם לסדרם אל השלמות, ומצד זה שייך שם בחינת שאלה שהוא התחלת השגה, אבל אינה השגה ברורה, אבל מדרגת כתר וחכמה שהם למעלה מגדר השגת הזמן והגבול, אין השגה כלל שם רק שזה מושג לנו שהכל מסודר בחכמה עליונה, והוא מצד שאנו רואים שהנבראים עצמם מסודרים בחכמה, נדע שהם תלויים בחכמה עליונה הנעלמת מעיני כל חי והוא סוד מדרגת מלכות שהיא חכמה תתאה שהיא כוללת כל הסדרים של ג' עולמות ב"ע, וז"ס (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ, שהוא סוד (זהר ח"ג רנ"ח ע"א) אבא יסד ברתא, והוא י' בראש של שם הו"ה, י"ד בסוף של שם אדנ"י שהכל נכלל ב' שהם כללות הסדרים של כל דבר הנכלל בסוד י' ספירות של כלליות, ולכן אומרים שחכמה אינו מושג רק מציאותו לבד, שהוא יש מאין, אבל כתר גם זה אינו מושג, כי הוא רצונו ית' מה שכיון בבריאת עולמו ובסידורי הנהגות ומאורות אלו הסדרים בחכמה, ולכן נקרא אין ומדרגת יחידה. [ע"ש פתח כג שמשייך את זה לנר"ן שנמצא בקיום המצוה במחשבה דיבור ומעשה].

⁷⁰⁶ עי' פת"ש ז"א כ [זה המשך של הערה 703] וז"ל, בחינת הגדלות הגמור הוא מדרגה עוד יותר עליונה, שהמאורות המסודרים בז"א וכחות המדות שלו פועלים בנבראים במדרגה יותר עליונה מערכם המסודר בו ימי בראשית אלא לפי המסודר למעלה מהנהגה, ואינם פועלים לפי מעשה בני אדם אלא ברחמים גדולים⁷⁰⁶ לפי רצונו ית' בעולם לא לפי המעשה, כמ"ש רבינו הגדול בכתביו⁷⁰⁶, והוא אשר יתגלה עיקר הסידור הזה של המאורות רק באלף השביעי, שהו"ק פועלים בו אלפי שנין אבל אלף השביעי הוא בסוד כניסת אימא בו, שמסודרים המאורות בהנהגה עליונה מאד שזה נקרא מוחין שלו חב"ד, ובעוה"ז אינם אלא בסוד ו"ק לבד, רק בעתים מיוחדים יש גילוי של חב"ד ע"י הו"ק והם סוד כניסת המוחין גם עתה ע"י המצות וסוד הגדלות הנזכר בכמה מקומות וכמו שית' עוד באריכות במקומו (גדלות דז"א פתח א') בס"ד, ובחינה זאת כוללת ג"כ ג' מדרגות של נר"ן במה שמראה כחו בב' המדרגות הראשונים, ועיקרם הנהגה שאינו לפי הערך שמתנהג בו אלפי שנין ע"פ גשמיות וכל זמן שהסט"א והקטרוג, שאז רק הו"ק פועלים, אבל הוא כפי מה שיהיו הנבראים מסודרים באלף השביעי טהורים וזכים כמו אדה"ר קודם החטא, ועוד מדרגה יותר, ומהם באים ניצוצות גם בעוה"ז אל הצדיקים הגדולים הראוים לכן שמטעימם מעין עוה"ב⁷⁰⁶ בהשגת נבואה ורוה"ק ופנימיות התורה, והוא בסוד חב"ד⁷⁰⁶, אבל כלל הדברים, נה"י הוא בבחינת הנהגת עוה"ז המסודר בכל זמן, ובהם נכללים כל המדרגות הג' נר"ן שבנפ"ש⁷⁰⁶, וחג"ת הנהגת עוה"ב לאחר המיתה בג"ע, וחב"ד הנהגת אלף השביעי, והבן מאד.

⁷⁰⁷ עי' הערה 685.

מאיר העץ חלק ג'

וצריך שתדע כלל א' בכל הצלמים דנר"ן ח"י⁵⁹⁸, והוא, כי בחי' נפש של הצלם ההוא באה תחלה, ואח"כ רוח דו"ק של הצלם, ואחר כך כל ג"ר ביחד, שהם נשמה חיה יחידה, כי ג"ר חשובות כא'. אמנם הם נכנסין א' א', שהוא תחלה⁵⁹⁹ נכנס הנשמה, אח"כ חיה, אח"כ יחידה. והנה בצלם יש בו צ' ובו נכלל הרוח, כי בחי' נפש נקרא דמות וזה ניתנת אל הנוקבא, אך הצ' דצלם הוא אל הזכר, והוא בחי' רוח, והוא נקרא דעת המתפשט בכל הגוף⁷⁰⁸, בסוד (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו. ויש בדעת זה ג' מוחין הנקרא חב"ד, ומתפשטין בג' קוין דו"א עד נה"י שבו. ואמנם החו"ב שבו⁷⁰⁹ הם חו"ג שבדעת, ונקרא תרין עטריין הנודעים⁷¹⁰, והוא מ"ש בזוהר משפטים (דף קכב ע"ב) כי רישא דמלכא בחו"ג אתתקן. ויש בחי' דעת תחתון המחבר ב' עטריין אלו, ואלו⁶⁰⁰ הג' מתפשטין בכל גופא דז"א בסוד צ' דצלם, והוא בחי' דעת כנודע, כי בז"א יש בחי' שם יה"ו לבד, ובנוקבא ה' אחרונה⁷¹¹, וו' של יה"ו הוא דעת, כי כל העצמות ז"א אינו אלא ו' שבהוי"ה.

ואח"כ ל' דצלם היא בינה דו"א, והיא הנשמה שלו. ואח"כ מ' דצלם הוא חכמה דו"א, והיא החיה שלו. ואח"כ בא כתר שלו.

והנה הנפש נקרא דמות באה ממלכות של הפרצוף דמל' דיש"ס ותבונה, והרוח שהוא צ' דצלם בא מו"ק דמלכות דיש"ס ותבונה, והנשמה שהוא ל' דצלם באה מבינה דמלכות⁶⁰¹ דיש"ס ותבונה, והחיה שהוא מ' דצלם באה מחכמה דמלכות דיש"ס ותבונה, ויחידה בא מכתר דמלכות דיש"ס ותבונה. וכל זה הוא הצלם⁶⁰² דעיבור, וכולם נקרא נפש לבד. וכעד"ז בצלם דיניקה (הכולל נרנח"י)⁶⁰³ וכולם נקרא בחי' רוח, והם נמשכין מחיצוניות ו"ק דיש"ס ותבונה אשר הוא כלול מכח"ב וו"ק ומלכות. ועד"ז הוא בצלם דנשמה דגדלות הכוללת נפש רוח וכו', וכולם נקרא נשמה לבד, והם נמשכין מחיצוניות בינה דיש"ס ותבונה {צט ע"ג} אשר היא כוללת כח"ב וו"ק ומלכות שבה. ואמנם כבר יש לו עתה אל הז"א ג' בחי' נר"ן בתוך ג' כלים, ובתוך⁶⁰⁴ ג' צלמים מחומר וצורה של ישו"ת, ממלכות וז"א ובינה שלהם כנ"ל. וכל צלם מאלו הג' הוא כפול, שהוא צלם דיש"ס וצלם דתבונה. וכבר נת"ל שכנגד חיה ויחידה לא יש עוד כלים בז"א, אמנם נכנסין ומתלבשין תוך נשמת ז"א. ואח"כ נכנס צלם דחיה בז"א מבחי' חכמה דיש"ס ותבונה כלול מה' בחי' נרנח"י וכולם נקרא חיה, אח"כ נכנס צלם דיחידה בז"א מבחי' כתר דיש"ס ותבונה כלול מה' מבחי' נרנח"י וכולן נקרא יחידה. והרי נשלם עתה ז"א בנרנח"י וכולם מה' בחי' דיש"ס ותבונה.

שער כ פרק ח⁶⁰⁵

אח"כ יש לו עלייה אחרת, וחוזר כבראשונה ועולה ולוקח ה' בחי' נרנח"י מן ה' בחי' או"א עצמן עלאיין⁶⁰⁶, ולכן חוזר לקטנות ויניקה ומוחין אחרים⁷¹² כנזכר בליל פסח⁷¹³. ואח"כ יש לו עלייה אחרת ככל הנ"ל ולוקחם כולם בא"א⁶⁰⁷. וביאור הדבר, כי תחלה היה לו בחי' עצמו שהוא רוח, ובחי' נוקבא הכוללת בו והוא נפש, ובלקחו מיש"ס ותבונה כל אותן הצלמים אז יש לו נשמה שלימה, כי הרי יש"ס ותבונה נקרא בינה כנודע⁷¹⁴. ובלקחו אותם שנית מן או"א עלאין

⁷⁰⁸ עי' ביאורים ח"א עד ע"א שזה נשמת הו"ק.

⁷⁰⁹ שבצ'.

⁷¹⁰ עי' אד"ר קלב ע"א.

⁷¹¹ עי' ס"י (פ"א מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש⁷¹¹, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות.

(61) זוהר חלק ב דף קד/א

שמאלא אור, בהוא סיגא דדהבא בהדיה שם עון, לוי, חבורא דכלא, לאתחברא מתרין סטריין. יהודה, נוקבא בהדי דכורא מתדבקת, יה"ו דא דכורא, ד"ה דא נוקבא דהות בהדיה, ד"ה, אמאי ד"ה, אלא ד' באתדבקותא דרע בהדה, איהי דל"ת מסכנא איהי, ואצטריך לאתבא בגלגולא, לאתעכלא ההוא רע

תרגום:

⁷¹² כלומר זה גידול חדש

⁷¹³ עי' שעה"כ פסח פרק ב, שמוחין מישו"ת נקרא גדלות ראשון, ושל או"א גדלות שני.

⁷¹⁴ כנ"ל אנ"ך פרק ח'.

מאיר העץ חלק ג'

הנקרא חכמה יש לו חיה בשלימות. ובלקחו אותן ג' כלים⁶⁰⁸ מא"א הנקרא כתר נשלם בו יחידה בשלימות.

ועתה אנו צריכין לומר (לבאר), כי הרי כל אלו בחי' של הצלמים כנ"ל, הם כולם מבחי' חיצונית דיש"ס ותבונה ודאו"א ודא"א. ואמנם צריך שתדע, כי גם יש בהם בחי' פנימית, וצריכין אנו לבאר ענינם, לכן נבאר צלם דגדלות נשמה דז"א שלקחו מיש"ס ותבונה, וממנו תקיש אל השאר משם ולמעלה. כי משם ולמטה שהם עיבור ויניקה, אין שם פנימיות רק חיצונית לבד, כי אין בחי' פנימיות אלא כשהוא בגדלות, שאז ראוי לזווג וצריך שיחזור פב"פ בכח הפנימיות⁷¹⁵. וא"כ אפשר שבעיבור ויניקה אינו לוקח רק בצלם מבחי' פנימיות⁶⁰⁹ חיצונית לבד, או אפשר שנאמר שגם לוקח פנימיות, אלא שאף הפנימיות נקרא חיצונית, כי אין נקרא פנימיות אלא בסוד נשמה והכלים שלה, כי הפנימית של הכלים ההוא הפנימי הוא הנקרא פנימיות ממש, וזה אינו אלא בגדלות ממש, שאז לוקח גם פנימיות הכלי {צט ע"ד} ההוא, ועל ידו חוזר פב"פ לצורך הזווג, ולכן נתחיל ונבאר ענין הצלם דמוחין הבאה לז"א מיש"ס ותבונה.

דע, כי אין אל הז"א יותר מג' כלים⁷¹⁶, והם כנגד מלכות שבו, וכנגד הז"א שבו שהם ו"ק שבו, וכנגד הבינה שבו, ואלו הם בחי' נפש רוח נשמה שבו, אך החיה ויחידה שבו אין בהם כלים. וכל א' מאלו הג' יש בו חיצונית ופנימיות, ר"ל אחור ופנים, כי זה הוא כלי באחוריים של כל אבר ואבר, וזה כלי שהוא פנים של כל אבר ואבר. וכנגדן אורות, והם נר"ן, כל א' מהם יש בו אור המאיר באחוריים ואור המאיר בפנים של כל אבר ואבר, וכנגדם יש בחי' או"א אשר לוקח ז"א מהם מבחי' ג' עליהם ע"ד הנ"ל, שהם כלי המלכות שבהם והוא הנפש, וכלי ז"א שבהם והוא רוח, וכלי בינה שבהם והוא נשמה. ובכל א' יש בו פנימית וחיצונית, ובכל א' יש בו ג"כ אורות נר"ן, וגם הם בחי' אורות דפנים ואחור. ובהיות אור ז"א מבחי' האחור, אז יש אחור גרוע מחברו כנודע, כי כמה אחוריים וכמה פנים הם, ואז האחור גרוע נשאר באחוריו, ואור המעולה אע"פ שהוא מבחי' אחור נשאר בפנים. ובכא אור הפנים אז אור האחור נדחה כולו אל האחור, ואור הפנים נמשך אל הפנים. ונמצא כי אפילו כלי החיצון של ז"א יש בו כלי מצד אחור וכלי מצד פנים בכל אבר ואבר, ויש בו אור נפש מבחי' אחור ופנים, ויש בתוכם כלי החיצון דאו"א⁷¹⁷ בבחי' אחור ופנים, וזה הכלי נתון תוך כלי החיצון דז"א, ובתוך כלי זה דאו"א יש אור חיצון נפש דאו"א דאחור ופנים, ובתוכו נפש דז"א דאחור ופנים. ואח"כ תוך כלי⁶¹⁰ זה יש כלי אמצעי דז"א בבחי' אחור ופנים, ובתוכו כלי דאו"א האמצעי דאחור ופנים, ובתוכו אור רוח דאו"א מבחי' אחור ופנים, ובתוכו אור רוח דז"א פנים ואחור. והנה ב' כלים הנ"ל נקרא כלים דעיבור ויניקה, והם מבחי' אלקים שיש בו אחור ופנים, בין בכלים בין באורות. ואח"כ בתוך כלי⁶¹¹ הנ"ל יש כלי הפנימי דז"א בבחי' אחור ופנים, ובתוכם כלי דאו"א הפנימי פנים ואחור, ובתוכו אור או"א הנשמה בבחי' פנים ואחור, ובתוכו אור ז"א פנים ואחור של נשמה. ואז בכא שם הנשמה משלח אורותיה אל הב' כלים וגם אל האורות שהם נפש ורוח ונעשין בחי' הויו"ת, כי אין הויו"ת אלא בגדלות, אלא שאז גם ב' הכלים החיצונים נעשין הויו"ת⁶¹².

ונבאר עתה ענין זה הכלי הפנימי דז"א שהוא בחי' {ק ע"א} נשמה דגדלות שהוא כלי הפנימי דאמא ובתוכה כלי הפנימי דאבא. והנה ג' בחי' אלו הכלים⁶¹³ חיצון ואמצעי ופנימי, בכל א' מהם יש בו בחי' פנים ואחור כנ"ל, וזה בין בבחי' הכלים דז"א או דאו"א, ובין בבחי' אורות בין דז"א בין דאו"א, וכל זה בין באחור בין בפנים, וכל אלו יש להם בחי' מ"ה וב"ן, מ"ה אור החדש וב"ן מברורי המלכים וזכור כל זה.

שער כ פרק ט⁶¹⁴

ועתה נבאר כל זה בעז"ה. הנה תחלה בא לו זה הצלם דגדלות מבינה דיש"ס ותבונה מבחי' חיצונית שהוא באחוריים, בין בכלים בין באורות, ונכנסין בז"א ונעשין בו כלי הפנימי מכולם בבחי' האחור לבד שהוא חיצוניותו, ובתוכו המוחין שהיא נשמה לו, וכל זה בבחי' בחי' חיה

⁷¹⁵ עי' לעיל שער העקודים פרק ב' שכדי להיות ראוי לזיווג צריך בחי' חכמה שהיא בחי' חיה וצ"ע.

⁷¹⁶ כלול בזה גם, שבכל בחי' פרטי שבז"א יש ג' כלים, עי' לקמן פרק יב.

⁷¹⁷ כלומר דישסו"ת.

מאיר העץ חלק ג'

אחור. ואז עומדין אב"א ז"ל⁶¹⁵, ואז נגדלת הנקבה באחור ז"א⁷¹⁸, והוא כי הנה הז"א לוקח חלקו וחלק שלה, כי הוא בן בכור⁷¹⁹, וא"כ לקח תחלה כלי שלו ושלה באחור לבד מבחי"מ"ה וב"ן, וכן עד"ז באורות. ונמצא שיש בו עתה מ"ה וב"ן באור נשמה וכלי הפנימי לו, וכן לנוק. ואמנם הגבורות דב"ן דמ"ה שבאבא ניתנין בנה"י דאימא ונעשו חסדים בערך הגבורה⁶¹⁶ דאמא, כנודע שהם ג"כ גבורות דב"ן דב"ן דחלקה, והחסדים דמ"ה דמ"ה דאבא עם החסדים {ק ע"ב} דמ"ה דב"ן דאמא ניתנין בנה"י דאבא ונעשו חסדים דאמא גבורות בערך חסדים דאבא כנודע⁶¹⁷.

וכל זה נכנס תחלה כולו תוך הז"א, ואח"כ דרך האחור שלו היה מאיר לנוקבא, ונותן לה אז הארה מהמוחין שבנצח הוד יסוד דאימא, אשר כולם הם בחינת ב"ן שלו ושלה, ונותן לה שלה⁶¹⁸ בלבד שהם הגבורות דב"ן דב"ן, וגם נותן לה הארת הגבורות דמ"ה דב"ן⁶¹⁹. ואח"כ בעת הנסירה מסתלקין נה"י דא"א. וב' בחי' חכמה וחסדים⁶²⁰, בין דאבא בין דאמא, נשארין בסוד אור מקיף על ראש ז"א, והשאר שהם הבינות וגבורות נכנסין בנוקבא ונגדלת בכל האחור שוה אליו, כי אז נוטלת הם עצמן ולא הארתן לבד כבתחלה, ואז נעשה בחי' היסוד שבה. כי מתחלה ע"י הארה לבד הנמשכת לה ע"י ז"א לא נעשה בה רק בחי' המלכות שבה, (ואח"כ) [ועתה] נעשה היסוד שבה⁶²¹, והם ציון וירושלים כנוזכר במ"א⁷²⁰.

ואח"כ מעלים אותן או"א לחופה⁷²¹ בהיכל עילאה דילהון אחר נסירה, ועדיין אין בהם רק אורות דאב"א, ומזדווגים שם פב"פ ונותן בה החסדים⁶²² דאמא, שגם הם אינן רק ה"ג מ"ה⁶²³ דב"ן, מבחי"מ⁶²⁴ עצמו, אלא שבערך הגבורות שלה נקרא חסדים, ואז אלו החסדים נקרא רוחא דשדי בגווה⁷²², כי אז⁶²⁵ הוא בסוד זווג ממש {ק ע"ג} אמנם הכלי⁷²³ שלה הוא היסוד שלה.

והמ"ן⁷²⁴ הם ה"ג של חלקה שלוקחת בעת הנסירה כנ"ל, אך אלו ה"ג עצמה⁶²⁶ שלו נקרא רוחא דיליה דשביק בגווה, כי הנה ז"א סוד רוח, אך בהנתן בה נקרא נפש, בצאת נפשה (בראשית לה יח⁷²⁵), ולכן נקרא בן ולא בת⁷²⁶. ולהיותו בסוד אב"א אינו זווג גמור רק רוחא דשדי בגווה⁷²⁷, והוא שורש להעלות כל הביוררים עד ימות המשיח⁷²⁸, והוא שורש לכולם, כי הוא השורש הראשון דב"ן, וע"י מתבררין כל בירורי המלכים של ז"ל⁶²⁷. ואמנם אח"כ חוזרים פב"פ, ואז באים בחי' אורות הפנים דבינה שבתבונה ויש"ס מלובשין בפנימיותן ממש, ואז נותן⁶²⁸ לה בסוד הארה בחי' ה"ג⁶²⁹ שלה⁶³⁰ דב"ן ובסוד זווג ממש, ה"ג שלו הנקרא חסדים⁷²⁹ דאימא⁶³¹ כנ"ל וכולם הן מן ב"ן⁶³².

⁷¹⁸ עי' לקמן ח"ב דף עו ע"ד (לש"ו).

⁷¹⁹ עי' אד"ז רצא ע"א: להוסיף לשון האד"צ רצא ע"א: וכד נהרין אליו אב ואם עליה, כלהו אקרונ תפילין דרישא וכלא נטיל בן דא וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזן⁷¹⁹ ועל"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא, ומניה אתזן ברתא, כמה דכתיב (דניאל ד) ומזון לכלא ביה⁷¹⁹ (ואי תימא כל האי והאי אקרונ צדיק וצדק בחד אינון וחד כלא).
תרגום: @

⁷²⁰ עי' ח"ב ד סוף ע"ד (לש"ו – לא מצאתי), תיקון הירח פ"ג ועי' לקמן שער לב פרק ה, ושער לד פרק ב סוף אות ח (לש"ו).

⁷²¹ כדי להוציא נשמת אדה"ר עם כל הנשמות הכלולים בו העלה המאציל ז"ן למעלה באו"א (כללים ח"א קג ע"ג, וכן ביאורים ח"ב מה ע"ג – ע"ש מקורות בזהר).

⁷²² עי' לקמן נסירה פ"ב (כא ע"ב) ושער מ"ן ומ"ד פרק ח' (עב ע"ד) (לש"ו) עי' שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

⁷²³ לקמן מז ע"א [שער תיקון הנוק' פרק ב'] כלל טו (לש"ו)

⁷²⁴ עי' שער טו פרק ג' לגבי מ"ן.

⁷²⁵ עי' שער מ"ד ומ"ן פרק ח.

⁷²⁶ היינו השם ב"ן שהוא יר"ד ה"ה ר"ו ה"ה.

⁷²⁷ עי' שער ט"ל דרוש י': ונמצא כי המלכות חזרה להיות בתולה, לכן צריך לעשותה כלי בחצי הלילה.

⁷²⁸ כאן רואים שתיקון כל הניצוצין הוא על ידי המנצפ"ך (דע"ה ח"ב קמא ע"ב, ועי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח סוף סימן ד)

⁷²⁹ ב"ן דמ"ה וגם נותן לה מ"ה דמ"ה עי' לבוש יר"ט (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

עוד נ"ל⁶³³ בדרך שני, וב' פירושים הם אמת, כי הנה אי אפשר להזדווג ז"א בנוקבא אלא בהיותה שוה בשוה לגמרי כמוהו, ואם {ק ע"ד} לאו, אז הזווג הוא זווג ז"א בלאה או יעקב ברחל או יעקב בלאה, והנה בהיותה⁶³⁴ בסוד אחר בשוה אליו, אז האיר בה בחי' הגבורות דב"ן דב"ן⁶³⁵, אך הגבורות דמ"ה דב"ן כולם⁶³⁶ נעלמים תוך יסוד דאבא הסתום כנודע, לכן צריך שיצאו משם וינתנו בתוכה ממש בעת הנסירה, ואז חוזרין להנתן בה נה"י דאבא, ואי אפשר שיקבלם⁶³⁷ אם לא יכנסו בה ג"כ נה"י דאמא ויתלבשו בתוכה, ואז מקבלת היא גבורות דמ"ה (דב"ן)⁶³⁸ שביסוד דאבא. והרי עתה בא⁶³⁹ ב' מנצפ"ך, א' דגבורות אמא, וא' דגבורות אבא כנזכר במ"א. אח"כ בחזירתם פב"פ, אם לא גדלה כמוהו אז הוא זווג יעקב ורחל, והיא קבלה תחלה גבורות דמ"ה דב"ן⁶⁴⁰ דרך מסך מז"א, ואח"כ נותן לה חסדים דמ"ה דמ"ה⁶⁴¹ בסוד זווג. אמנם כשנגדלת כמו הז"א לגמרי פב"פ, אז לוקחת החסדים (דב"ן) דמ"ה (דב"ן)⁶⁴² וג"כ החסדים דמ"ה דמ"ה⁶⁴³ כנזכר במ"א, כי ז"א {קא ע"א} יש לו או"א ויעקב אבא לבד.⁶⁴⁴ והנה מן זה הנ"ל תבין איך החו"ג שבנה"י דאמא כולם הם בחי' ב"ן וכולם הם גבורות, ולכן הם מנצפ"ך כפולות, כי כולם גבורות. והם י' דמים שבאשה, ה' דם טוהר מהחסדים⁷³⁰, וה' דם טמא מהגבורות, ומהם יונקים הקליפות הטמאים⁷³¹, יען הם גבורות דנוקבא ששם אחיזת הקליפות. גם אפשר כי יש בחי' אחרת והם ה"ג דמ"ה דם טוהר, וה"ג דב"ן דם טמא. והנה בעמידת לחש דחול⁶⁴⁵ הם לוקחים אחר ופנים דאמא⁶⁴⁶⁷³² די"ש"ס ותבונה⁷³³, ובחזרה הם לוקחים אחר ופנים דחכמה⁷³⁴ די"ש"ס. ולכן עדיין אין זווג אלא ליעקב ורחל, אלא שהוא במקום גבוה, בחג"ת דז"א כנודע. אך בר"ח במוסף, הם לוקחים אחר ופנים דכתר די"ש"ס ותבונה, ואז יכולין להזדווג ז"א ברחל כנ"ל⁶⁴⁷, שאין אלו מזדווגים רק בהיותן שוים בקומתן.

ובזה תבין מ"ש במ"א (שענה"ג הק' כו) כי רבי עקיבא לבוש נשמתו מן (נ"א מהוד) הנה"י דאבא מצד גבורות, שהוא צד שמאל⁷³⁵. ואמנם נשמתו הוא מקין שהוא מן אמא, כי הרי ר"ע נקרא חסיד⁷³⁶, כי נתבסם גבורת נשמתו עם החסדים בדרתם ביסוד. והחסדים היו תחלה גבורות דאבא כנ"ל, אלא שאחר כך נתחלפו וניתנו באמא, לכן לכושו משם, מאבא מצד הגבורות מצד שמאל שבו. וכבר נתבאר איך הגבורה דהוד נכנסת ביסוד במקום החסד שבחסד, לכן ר"ע שנשמתו מהוד הגבורות נעשה לכושו מחסד שבחסדים, והיה מצד אבא כי משם שרשם.

שער כ פרק 648

וכדי שתבין כל זה נבאר ענין או"א היטב. הנה אבא לוקח⁷³⁷ משם מ"ה מבינה שבו הכתר והחכמה שבי' ספירות דבינה זו, ואמא לוקחת בינה דבינה דמ"ה. ואפשר שגם הכתר נחלק לחצאין, חציו לו וחציו לה, אלא שכפי הנראה מדרוש שלוח הקן (שער הזיווגים פרק ד') בש"ע נהורין, כי כתר שלה טמיר וגניז באבא⁶⁴⁹, א"כ נראה שכל הכתר לקחו אבא, ולכך נקרא טמיר וגניז יתיר מינה (אד"ז דף רצא ע"א). ויש"ס לקח ו"ק דבינה דמ"ה ולכן נקרא יש"ס⁶⁵⁰ הוא ז"א שבו. ותבונה לוקחת מלכות דבינה דמ"ה, לכן נקרא התבונה, מלכות נפש תבונה, כנזכר בתיקונים (דף מג נה ע"א⁷³⁸). וכשם שאו"א לא מתפרשין⁷³⁹, וישראל ורחל מתפרשין לזימנין⁷⁴⁰.

⁷³⁰ הרב אמר שזה גבורות דאבא שהם חסדים כלפי אימא, מבו"ש שער ה' ח"ב פרק &##.

⁷³¹ אחר שמתפשטים בעשיה. לקוטי תורה תהלים מה (לש"ו)

⁷³² כלומר נשמה דיסור"ת.

⁷³³ עו"ת נו רע"א (לש"ו) לא מצאתי @

⁷³⁴ כלומר דחיה דיסור"ת.

⁷³⁵ ובגלל גדולת תורתו וקדושתו שהיה כל ימיו עובד מאהבה נתעלה ע"י מעשיו עד מוח הדעת עצמו בהחסדים שבדעת (דע"ה ח"ב קז ע"א).

⁷³⁶ עי' גמ' סהדרין קי ע"ב שבקה רבי עקיבא לחסידותיה – מובא בשעה"ג הק' לד.

⁷³⁷ עי' טנת"א א מ"ב.

⁷³⁸ וז"ל, אשרי העם יודעי תרועה בגין דנשמתא איהי נשמת חיים בינה דנטלה מחכמה נפש מלכות תבונה רוח תפארת ואיהו דעת כליל תרוייהו עליה אתמר ובדעת חדרים ימלאו.

⁷³⁹ ריעין דלא מתפרשין (זהר ויקרא ד ע"א)

⁷⁴⁰ דודים, אלין אינון לתתא דאקרון דודים לזמנין ידיען (שם).

מאיר העץ חלק ג'

כן או"א נרמזין בחיבור גדול ב' ראשונה שבהוי"ה כנודע, לפי שהם חו"ב דבינה דמ"ה. אך ו"ק דבינה דמ"ה עם מלכות דבינה דמ"ה שהם יש"ס ותבונה, הם דומין לזו"ן ואינן כ"כ מחוברים חיבור גדול כמו או"א⁷⁴¹. ואמנם מב"ן לקח אבא ו"ק דחכמה דב"ן, כי הרי ג"ר לקחם עתיק לצורך הנקבה שלו, ומלכות דחכמה דב"ן לקח יש"ס, ולכן נרמז גם הוא בסוד נקבה, בה' ראשונה דהוי"ה כנודע. ואמנם מבינה דב"ן הד' ראשונות שהם כח"ב חסד לקחם עתיק, ואז ה' קצוות דבינה דב"ן שהם ג' תחתונות⁶⁵¹ נה"י לקח⁶⁵² אמא, ומלכות דבינה דב"ן לקחה תבונה.

נמצא, כי אבא יש לו מ"ה וב"ן, ואמא יש לה מ"ה וב"ן, ויש"ס מ"ה וב"ן, ותבונה מ"ה וב"ן. אך א"א ועתיק אינם כן, רק הזכרים לקחו מ"ה {קא ע"ב} לבדו, והנקבות ב"ן לבדם, לכן הם מחוברים בפרצוף א'. אך באו"א שהם זכר ונקבה נפרדין, מוכרח שכל א' יהיה בו מ"ה וב"ן כדי שלא יתפרדו לגמרי. וז"ס (ס"י פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בבינה. וכעד"ז בזו"ן, כי ז"א יש לו ו"ק דב"ן וו"ק דמ"ה, ונוקבא יש בה מלכות דמ"ה ומלכות דב"ן. נמצא, כי בז"א יש בו חו"ג שהם מ"ה וב"ן, וכן בנוקבא. ואמנם ז"א שלוקח מוחין שלו כפולים מצד אבא ומצד אמא, היו אז החסדים דמ"ה וחסדים דב"ן באבא, וגבורות דמ"ה וגבורות דב"ן באמא, ואח"כ בהכנסם בז"א נתחלפו, ואז החסדים דב"ן נשתתפו עם הגבורות דב"ן בנה"י דאמא, וגבורות דמ"ה עם חסדים דמ"ה נשתתפו בנה"י דאבא. נמצא מוחין דאמא כולם דב"ן ודאבא כולם דמ"ה*.

*וזוה אפסר לתרץ כנ"ל⁶⁵³ צענין קין והכל, כי זהו הענין כסנכנסים צ"ל נה"י לאו"א, אך קס צחטא אדה"ר⁶⁵⁴ לא נכנסו בו רק מוחין דאמא לזכר, ואז אין חליפין, נמלא החו"ג דאמא⁶⁵⁵ הם ממ"ה וב"ן, נמלא כי קין הוא מגבורות דב"ן והכל מחסדים דמ"ה כנלע"ד חיים⁷⁴².

ומן הנ"ל תבין מ"ש במ"א (טנת"א ד'), כי כתר דאבא הם טעמים, וט"ס הם נקודות, כי כתר שבו הוא כתר דבינה דמ"ה כנ"ל, וכל כתר שבכל ספירה וספירה הוא טעמים, וזכור זה היטב. וט"ס תחתונות של אותו ספירה הם נקודות דמ"ה לבד מאותן השינוים שמצאנו, כי לפעמים נאמר כי בינה היא אהי"ה, ולפעמים נאמר שהוא ס"ג⁷⁴³, ועם הנ"ל אפשר לישבו כי זה הוא בב"ן וזה הוא במ"ה שבה, או זה באמא וזה בתבונה, או זה בג"ר וזה (נ"א בז"ת) בג"ת⁶⁵⁶, ודוק ותשכח. כי יותר נראה שאהי"ה הוא בחלק מ"ה, אך ס"ג הוא בחלק ב"ן, כי הרי ב"ן שרשו מס"ג שהם הנקודות כנודע שהם המלכים שמתו. גם תבין איך כל אבא הוא חכמה, או חכמה⁶⁵⁷ דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא בינה⁶⁵⁸ או בינה דבינה דמ"ה או בינה⁶⁵⁹ דב"ן, ולכן יכול להתקשר מ"ה עם ב"ן בין באבא בין באמא, שכולם הם חכמה וזה באבא, אלא שחכמה⁶⁶⁰ דב"ן נעשה צד נוקבא לחכמה דבינה דמ"ה, או כולם הם בינות באמא, אלא שבינה דבינה דמ"ה נעשית צד זכר לבינה דב"ן.

שער כ פרק יא⁶⁶¹

ונחזור לענין פנים ואחור. הנה כבר ידעת סדר המדרגות ומעלת השמות, כי יש אחוריים גדולים מהפנים דלמטה⁶⁶², כי הפנים דכתר גדולים מאחוריים דכתר⁶⁶³ שלהם, אך האחוריים שלהם גדולים מהפנים דחכמה⁶⁶⁴, וכעד"ז בכל הי"ס. וא"כ, כשאנו אומרים שעולין פנימיות ג' תחתונות במקום ג' אמצעיות⁷⁴⁴ הוא עד"ז, כי הנה פנימיות דנצח עלה דרך קו ימין והוא⁶⁶⁵ חיצוניות דחסד, וחיצוניות דחסד הוא פנימיות אליו אע"פ שהוא אחוריים, והבן זה. ואמנם פנימיות דחסד עולה דרך {קא ע"ג} קו ימין ונעשה⁶⁶⁶ חיצוניות לחכמה, וחיצוניות דחכמה הוא פנימיות אליו. ועד"ז עלו ממדרגה למדרגה עד אין קץ. וכעד"ז בקו אמצעי, וכן בקו שמאלי, כי אי אפשר לעלות אלא כל א' בקו שלו, וזכור גם זה.

⁷⁴¹ עי' לעיל הערה 131.

⁷⁴² בינה יכולה לקבל הארת פב"פ דחכמה ועכ"ז צריך שתתמעט אורה שהיא משתתף עם הז"ת מהטבור שבה ולמטה (ביאורים ח"ב נז ע"ב) – מיקום?

⁷⁴³ עי' דברינו באח"ף פרק ג' אות כ' (לש"ו), על אף שאמרנו לעיל ששם ס"ג הוא שייך לתבונה ואהי"ה דיוד"ן היא לבינה, אבל יש זמנים שבינה ותבונה מתאחדים יחד לפרצוף א' וכאשר הבינה יורדת ונכללת בתבונה ומתגלית שם אז עומדים שניהם בגילוי דשם ס"ג (ביאורים ח"א לח ע"ג), ועי' אריכות בשער ד פרק ג' בד"ה אהי"ה דיוד"ן.

⁷⁴⁴ עי' לעיל הערה 108.

מאיר העץ חלק ג'

ובזה תבין שתמצא שמות הרבה שהיותר פנימיות הם בסוד אחוריים ורבו⁷⁴⁵, והחיצוניות הוא בסוד פנים בלי רבוע אלא כפשוטו, כמו שתמצא מזה הרבה בשמות הג' כלים שיש לז"א ולנוקבא. והענין, כי אותו הפנימיות הם אחוריים עליונים, ובכאן עם שהם אחורים, מספיקין להיות ה' בחי' פנים, אך הפנים של ה' הם אחוריים בערכם. אמנם כשהאחוריים הם מאותן הפנים עצמם שלהם שבשם א' ובחי' א', אז ודאי שאחוריים גרועים מהפנים, והפנים הם פנימיות ואחוריים הם חיצוניות. ובזה תבין איך יש"ס ותבונה הפנים עצמן שלהם הם בחי' אחוריים דאו"א, כי הם רבוע קפ"ד ותקמ"ד, והם אל יש"ס ותבונה בחי' פנים ממש, ואחוריים שלהם אפשר שיהיו שמות פשוטים בלי רבוע. והטעם, כי אע"פ שאינם רבוע נקרא אחוריים בערך אחוריים העליונים שמספיקין להם לבחי' פנים.

תחלה היה ז"א ו' מלכיות⁷⁴⁶, או ו' כתרים של ו"ק⁷⁴⁷, ולכן היה רה"ר⁷⁴⁸, כי כל א' בחינה בפ"ע ואין זו כלולה בזו. וע"י העיבור נכלל זה בזה (בהם)⁶⁶⁷, ונתגלו חג"ת בכלל⁶⁶⁸ ו' תחתונות מו' נקודותיהן⁷⁴⁹, ונעשו⁷⁵⁰ ו"ק כל א' כוללת בחי' (ז"א ו"ק דו"ק)⁶⁶⁹, ובמוחין דו"ק דגדלות נשלמו ו"ק⁶⁷⁰ כל א' כלול מו"ק⁷⁵¹. ואח"כ במוחין דג"ר⁷⁵², באו לו כל הג"ר שבו כל א' כלול מו"ק, אז באו לו בסוד מקיף דל"מ⁶⁷¹ דצלם, כי צ"צ⁶⁷² היו ג"ת⁷⁵³ של ג"ר, ול' דצלם הם ג' אמצעיות של ג"ר, וס' דצלם הם ד"ר של ג"ר. ובזה תבין שלכן יש זווג של ו"ק.

והנה הז"א יש בו כלים והוא גוף והוא חיצוניות, ונחלק לג' בחי' חיצון תיכון ופנימי, והחיצון נעשה בעיבור ראשון, וב' ביניקה שהוא התיכון, והפנימי בעיבור ב' דגדלות. ובכל אבר מרמ"ח איברים יש בעוביו ג' בחי' אלו, ראש תוך סוף, בין בעור לבדו, בין בבשר לבדו, בין בגדין לבדן, בין בעצמות לבדן, בכל א' מהם יש בו ג' כלים זה לפנים מזה. והתחברות שלשתן הוא עובי א' דעור או של הבשר וכיוצא בהם, אמנם בכל כלי מאלו צריך שישרה בתוכם אור פנימי המחיה אותן, ודרך כללות נקראו אלו האורות נשמת כלים. אמנם דרך פרטים נחלקים גם הם ג'⁶⁷³ בחי' אחרות דוגמתן, נפש כנגד כלי החיצון, ורוח נגד התיכון, ונשמה כנגד הפנימי. אמנם בהיותן מתלבשין בהם, הם מתלבשין בתוכם ע"י אמצעי⁶⁷⁴ ולבושים אחרים, והם בחי' החלק שנותנין או"א עצמן מבחי' גופם בבנים הנולדים מהם⁷⁵⁴. והנה, אותן הלבושין הנמשכים בז"א מצד גופא דאו"א עצמן, ודאי שגם הם ג' בחי' הנ"ל, כי גם גופא דאבא או דאמא נחלק לג' כלים הנ"ל. אמנם ודאי שהכלי דאבא או דאמא יהיו יותר זכים מן הכלים דז"א עצמו, ויהיו הכלים דז"א בבחי' חיצוניות אל הפנימית שהם הכלים דאבא או דאמא. נמצא, כי הכלים דאו"א מתלבשין תוך הכלים דז"א ג' בג', כיצד, לבוש וכלי החיצון דאמא יתלבש תוך כלי החיצון דז"א, וכלי אמצעי דאמא יתלבש תוך כלי אמצעי דז"א, וכלי הפנימי דאמא מתלבש תוך כלי פנימי דז"א. ואח"כ יתלבשו ג' כלים דאבא ג"כ תוך ג' כלים {קא ע"ד} דאמא ע"ד הנ"ל. ודע, כי כלים אלו יש בהם בחי' חיצוניות ופנימיות, וכל א' מהם נחלק לג' כלים, כי החיצונים הם ג' כלים החיצוניות כנ"ל, גם פנימית הכלים נחלק לג' כלים פנימיות, והם הנקרא

⁷⁴⁵ עי' שער או"א פרק ה' שכל אחוריים היא ברבוע.

⁷⁴⁶ ר"ל שהכלים דמלכויות שהוא אחד מעשר מהאורות ועי' לעיל שער מול"מ פ"א ועי' לקמן שער תיקון הנוק' פרק ב' אות ט', ובהקדמת רחובות הנהר דף ב ע"ג ועוד עי' באש"ל שער רפ"ח פ"ב אות א' מו"ר השד"ה (לש"ו), ועי' חס"ד כלל נו - סב (לש"ו).

ז"ל במול"מ:

וז"ל בתיקון הנוק':

וז"ל בהקדמת רחובות הנהר:

אש"ל:

חס"ד:

⁷⁴⁷ עי' דע"ה ח"א נט ע"ג, באמרו מלכויות כוונתו על האורות, ובאמרו כתרים כוונתו על הכלים

⁷⁴⁸ עי' לעיל שער השבירה פרק ב'.

⁷⁴⁹ עי' שער כד פרק א אם לא גורסים כמש"כ באדם ישר.

⁷⁵⁰ כלומר ביניקה? ##

⁷⁵¹ בגיל י"ג*##

⁷⁵² בגיל כ'*##.

⁷⁵³ ##*עי' נוסחאות.

⁷⁵⁴ עי' לעיל הערה 6.

מאיר העץ חלק ג'

מוחין דז"א כנודע. ונודע כי כל מוח אינו רק מחו"ב שהם או"א, וא"כ מוחין אלו נמשכין מן מוחין עצמן דאו"א, ולכך לא נמשכו מוחין אלו בז"א אלא בהיותן מלובשים תוך ג' כלים דאו"א עצמן. א"כ נמצא, כי גם הלבושים של נר"ן יש בהם פנימיות וחיצוניות, וכל א' נחלק לב⁷⁵⁵ בחי' ⁷⁵⁵, והם בחי' המוחין, וקרומות המוחין שהם הכלים דאו"א עצמן. נמצא עתה, כי בכל בחי' הכלים כולם אפי' הקרומות ואפילו המוחין נקרא חיצוניות, והאורות כולם שהם נר"ן נקראו פנימיות. ואחר כך הכלים עצמן שכולם נקראו חיצוניות, גם הם נחלקים כי ג' הכלים עצמן דז"א נקרא חיצוניות הכלים, והכלים דאמא שהם הקרומות וכן המוחין שבתוכם נקרא פנימיות הכלים. ואח"כ פנימיות הכלים גם הוא נחלק לב', כי כלים דאימא שהם קרומות נקרא חיצוניות והמוחין נקרא פנימיות. אמנם דרך כלל היא כך, כי ג' כלים עצמן דז"א נקרא חיצוניות, ומהם נעשו העולמות והמלאכים, ומהאורות דז"א שהם נר"ן נעשו הנשמות ונקרא פנימיות, ומהג' כלים דאמא ומהג' מיני מוחין שבתוכם נעשו הלבושים דנר"ן של הנשמה הפנימית. והענין, כי ודאי שהנשמות דז"א גדולים מכלים דאמא, אך כלים דאמא הם יותר גדולים מכלים דז"א.

שער כ פרק יב⁶⁷⁶

כלל⁷⁵⁶ העולה, כי בזמן העיבור נעשה כלי החיצון דז"א כלול מרמ"ח איברים, וזה מן הבירורים אשר ביררו או"א מז' מלכים שמתו. ובתוך כלי זה נתלבש כלי חיצון דאו"א, שהם סוד הטפות דכורא ונוקבא אשר על ידם מצטייר צורת הלבוש של⁶⁷⁷ הנפש, וזה כלי החיצון דאמא הוא בחי' קרומות ג' מוחין דעיבור, ובתוך הקרומות האלו מתלבשין ג' מוחין דעיבור מצד אמא, ובתוך המוחין האלו מתלבשין לבוש החיצון דאבא, והוא גם כן בחי' קרומות, ובתוכו המוחין מצד אבא, ובתוך בחי' אלו מתלבשין בתוכה⁶⁷⁸ כלי החיצון דנה"י דאו"א, גם הם ג'⁶⁷⁹ קרומות ובתוכם מוחין מצד א"א ובתוך כל בחי' אלו מתלבש נפש דז"א⁷⁵⁷.

ואמנם נודע כי ה' מינים הם נרנח"י, וכל א' כלול מכולם, ונמצא כי אין הנפש נגמרת לו עד היות בה ה' חלקים הנ"ל, והוא עד שנגמרו המוחין דמצד א"א. אמנם קודם שנעשה כלי החיצון דז"א, אז כבר היה בו קודם העיבור בחי' נפש דנפש שהוא הבל דגרמי⁶⁸⁰, ובעיבור כשנעשה כלי החיצון דז"א אז נכנס בו רוח דנפש. וכשנתלבש בו כלי החיצון⁶⁸¹ דאמא שהם

⁷⁵⁵ הרב מאד התקשה בזה. ##*

⁷⁵⁶ עי' נה"ש דף ט ע"ב ד"ה ונמצא.

⁷⁵⁷ זה מש"כ לעיל שער א ענף ד'

מבואר שכל הארת אורות עליונים כולם כאחד מתלבשים בבחינה התחתונה מהם בנשמתו, דהיינו, או"פ דיושר דכל האצילות בריאה ויצירה מתלבשים כולם בתוך הכלים ואו"פ דיושר דעשיה. וקשה, דלקמן כותב הרב (שער מוחין פרקים ה' ו"ב) שכל מה שמתלבש מהעליון בתחתון ועומד בו העליון מבפנים והתחתון מבחוץ הוא רק בכלים דתחתון, שהכלים דתחתון עומדים מחוץ לאורות והכלים דעליון המתלבשים בו, אבל האור ונשמה דתחתון הוא מבפנים לכולם.

ובביאור הענין יש להקדים, יש ב' מיני האורות המתפשטים מכל העליונים בתחתון, א' ההארה השייכת לעיקר עצמותו גופא דתחתון, שכן הוא נעשה לעצם מעצמיו, ב' תוספת מוחין של התחתון בה עולה מעילוי לעילוי למעלה ממדריגתו.

ועתה מבואר שפיר, שכן מה שכתוב בשער המוחין דהאורות העליונים נכנסים בין כלים שבעשיה העומדים חוצה לו לבין אור פנימי דתחתון העומד פנימה לכולם קאי על הבחי' הראשונה, אבל כאן שכ' דאורות העליונים מתלבשים בתוך הנשמה דתחתון והוא עומד מחוצה להם אינו מדבר אלא על תוספת המוחין והגדלות (ביאורים ח"א יז ע"א).

וזה בשער ג פרק א'

קשה, שהרי ז"ן מלבישים על הנה"י דאו"א ולא על כל הז"ת שלהם. ועוד קשה, שכן כתוב לקמן שהתלבשות של כל תחתון על עליון אינו משאיר בגלוי מהעליון אלא את הראש. אלא בע"כ צ"ל כנ"ל שער א' הערה. **Error! Bookmark not defined.** שכוונת הרב בכל התלבשות היא שהתחתון (במקרה דנן הז"ן) מלבישים על הז"ת דמלכות דהעליון (במקרה דנן או"א). ובעומק, כל התלבשות היא דרך טיפה הזרעית שיוצא מהבחינה העליונה דרך השתלשלות של אמ"ר וק"ב (עי' לקמן שער מ"ד ומ"ן פרק ה'), והטיפה כחה והארתה נעשה בנה"י דעליון (והם השחקים ששחוקים מ"ן לצדיקים - חגיגה י"ב ע"ב), וכחו נמשך לנה"י מכל הז"ת. אמנם הג"ר דפרצוף עליון אין ניכרת הארתם וכחם בפרצוף התחתון, ולכן ראשם גלוי (ביאורים ח"א כה ע"ג). כאן שייך לקטעים הבאים, אבל מה שכתוב לפני כן שייך כאן.

מאיר העץ חלק ג'

המוחין, נכנס בו נשמת נפש, וכשנחלבש בו כלי החיצון מוח⁶⁸² דאבא⁶⁸³ נכנס בו חיה דנפש. וכשנחלבש בו כלי⁶⁸⁴ מוחין דא"א נכנס יחידה דנפש.

אח"כ ביניקה נכנס בו הרוח וגם הוא (בה)⁶⁸⁵ מדרגות. כי תכף כשנולד נכנס בו נפש דרוח, אח"כ כשנגמר בשני⁷⁵⁸ היניקה כלי אמצעי דז"א נכנס בו רוח דרוח, וכשנכנס בו לבוש אמצעי דאמא עם המוחין דיניקה שמצד אמא אז נכנס בו נשמת רוח, וכשנכנס בו לבוש אמצעי דאבא שהם הקרומות עם המוחין שמצד אבא, אז נכנס בו חיה שברוח, { קב ע"א } וכשנכנס בו כלי לבוש אמצעי דנה"י דא"א שהוא הקרומות ובו המוחין שמצד א"א, אז נכנס בו יחידה דרוח, והרי נשלם הרוח לגמרי.

אח"כ בעיבור ב' דגדלות, אז נכנסת בו הנשמה דז"א גם הוא ע"י מדרגות, כי תכף נכנס בו נפש שבנשמה, ואח"כ כשנגמר בעיבור זה כלי הפנימי דז"א נכנס בו הרוח דנשמה, וכשנכנס בו הכלי הפנימי דאמא שהוא הקרומות עם המוחין דאמא דגדלות, נכנס בו נשמה דנשמה, וכשנכנס בו כלי פנימי דאבא שהוא הקרומות עם המוחין דאבא דגדלות, נכנס בו חיה דנשמה, וכשנכנס בו כלי פנימי דנה"י דא"א, שהוא הקרומות ומוחין דא"א, נכנס בו יחידה דנשמה, והרי נשלם בו נשמת ז"א כולה⁷⁵⁹.

ודע, כי עד עתה לא לקח ז"א רק ג' כלים דיש"ס ותבונה אשר שניהן נקראו בינה לבד, בסוד (ט"ו פ"א מ"ט) וחכם בבינה, שהיא ה' ראשונה שבשם כנודע אצלינו. לכן אינו רק נשמה שהוא נגד בינה.

אך אח"כ, חוזר ז"א לקחת ג' כלים אחרים דאז"א עלאין שניהם בסוד חכמה לבד, בסוד (ט"ו ש"ס) הבן בחכמה, והוא י' ראשונה שבשם, והם סוד עיבור ויניקה וגדלות שניים⁷⁶⁰ הנזכר בכוונת ליל פסח (שעה"כ דרוש ב), ואז נקרא חג"ת כנזכר שם. וטעם הדבר כי אז"א שרשם הם חג"ת נה"י לבד, כי חב"ד דאז"א לקחם עתיק והבן זה⁷⁶¹. נמצא, כי כל יש"ס ותבונה נקרא נה"י, וכל אז"א נקרא חג"ת. והנה עתה לוקח ז"א כלים שלהם, ולכן לקח גם בחי' חיה דז"א. והוא כי דע כלל א', כי אי אפשר להיות בז"א רק ג' כלים לבד נגד נר"ן, אך כנגד חיה ויחידה לא יש כלים⁷⁶², כי נשארים מגולין בסוד מקיף, ולכן לעולם לא יש רק ג' כלים בז"א, אלא שבתוך הלבושים וכלים הראשונים מתלבשים אלו זה תוך זה, כי כלי הפנימי דז"א אשר בו הנשמה כנ"ל שם מתלבש גם חיה וכן היחידה כמ"ש. והענין, כי כלי החיצון דאמא עלאה עם המוחין מתלבשין בכלי הפנימי דמוחין⁶⁸⁶ דתבונה, ושם מתלבש נפש דחיה וכלי האמצעי דאמא עם המוחין, ושם בתוכם רוח דחיה וכלי הפנימי דאמא עם המוחין, ושם בתוכם נשמה דחיה וכלי הפנימי עם המוחין דאבא, ושם בתוכה חיה דחיה, וכן כלים דחג"ת דא"א אשר שם אז"א עלאין, גם בהם ג' כלים ובתוכם יחידה דחיה. אחר כך עולה בא"א עצמו ושם קונה יחידה עצמה האמתית אז נשלם ז"א לגמרי. והסוד כמ"ש, כי העולמות נפלו ממקומם ומקום ז"א בראשון הוא במקום שעתה א"א והבן זה.

⁷⁵⁸ מלשון שנים צ"ע איך לנקד* אין הבדל?.

⁷⁵⁹ עי' יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג"ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינן באים באדם כלל והן אלקות וז"ס איש האלקים, ע"כ.##

⁷⁶⁰ סוף פ ע"ג, היינו יש ב' בחינות של גדלות, א' לקבל מוחין דושסו"ת וא' לקבל מוחין דחור"ב עי' שער יד פרק ג: והנה המוחין שלהם נעשו ע"י חג"ת דא"א אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דאז"א, וכן אולי חג"ת דא"א צ"ל*##

⁷⁶¹ ועי' טנתא סוף א' מה לקח אז"א ממ"ה וב"ן.???

⁷⁶² אבל הם כן מתלבשים בנשמה (ביאורים ח"ב יז ע"ב – עי' אם נוסף משהו על מש"כ כאן), ועכ"ז שעצמם לא מתלבשים אבל הארתם כן מתלבש (כללים ח"א ו ע"ג)

מאיר העץ חלק ג'

שער כא פרק א מ"ת⁶⁸⁷

שער החמישי שער לידת המוחין ויתחלק לג' פרקים

ונבאר עתה ענין התלבשות המוחין דז"א בתוך הכלים דנה"י דאמא, שנשאר ריקנים בעת הלידה כנ"ל (שער המוחין סוף פרק ג), כדי שאח"כ יהיו מתפשטין בתוך ז"א. ונבאר תחילה בחי' אמא בעצמה שאי אפשר שתשאר חסירה מבלי נה"י לה לעצמה. כי אם נאמר שנשאר כך, באופן זה שיהיה ג"ת שהם נה"י שלה מתפשטין ומתלבשין תוך ז"א תמיד זה אי אפשר, לפי שבהיותה כך, {קב ע"ב} אי אפשר לה להזדווג עם אבא. והרי נודע כי זוג או"א תדיר ולא פסיק לעלמין (אד"ו רצ ע"ב), ולסיבה זו הוא מוכרח שיתהוו לה נה"י אחרים חדשים לצורך עצמה בבחי' הכלים, כי האורות שלהם כבר ביארנו שנתעלו בה בעצמה, ולא נתלבשו בז"א, ואז תהיה אמא שלימה בכל י"ס ותהיה למעלה מז"א כולה, ותוכל להזדווג עם אבא. אמנם ההתחדשות להיות לה נה"י אחרים חדשים הוא באופן זה, כי הנה נת"ל, כי בחי' הכלים של נה"י דאמא בלבד הם אשר נתלבשו בהם בתוכם רוחניות ונשמת המוחין דז"א, ואח"כ נתפשטו הכל ביחד תוך ז"א כנ"ל⁶⁸⁸ (שער המוחין יב)⁷⁶³. אבל רוחניות ונשמת נה"י דאמא שהם האורות שבתוכם לא נשאר שם, אמנם נסתלקו למעלה ועמדו בחצי ת"ת תחתון⁶⁸⁹ של אמא כנ"ל, ואז הרוחניות והאורות הם מהוים ומוציאין כלים אחרים דנה"י לצורך עצמן, ואז נשלמת אמא ב"י"ס גמורות מלבד הנה"י שנתלבשו תוך ז"א⁷⁶⁴.

ופשוט הוא, שאין כח באורות ההם להמציא ולהוות כלים אחרים חדשים לגמרי, אמנם הוא על דרך הגדלת הקטן, שהולך וגדל כן בכאן הלבוש דאמא, ר"ל בחי' כלי ת"ת שבה שנשאר חציו קיים למטה⁶⁹⁰ (נ"א למעלה) ולא נכנס בז"א, הוא נגדל ונתארך עד שהולך ומכסה ומלביש את [אורות] עצמות ורוחניות נה"י דאמא. וא"כ, צריך שיגדל כפליים ממה שהיה כדי שיספיק לזה. והנה זהו סדר כפילתן, הנה ז"א אינו לוקח מן הכלים של אמא רק מן תחלת שליש ת"ת תחתון דאמא ולמטה עם נה"י"ם שבה כמ"ש בע"ה. נמצא, כי מה שנכנס בז"א הם ד' מדות ושליש, שהיא שליש תחתון של ת"ת ונה"י"ם של בינה. והנה צריך שד' מדות ושליש אחרים עליונים יכפלו, כיצד, נתחיל מן תחלת ב' שלישים אחרונים שיש בבינה דאמא, ונמנה ויהיה ד' מדות ושליש, שהם ג' מדות שלימות דעת חו"ג, וב' שלישים תחתונים של בינה דאמא, וב' שלישים עליונים של ת"ת שבה, הרי ד' מדות ושליש. ואלו נגדלו ונכפלו כפליים ונעשו ח' מדות וב' שלישים, שהם ב' שלישים תחתונים דבינה דאמא ודעת וחג"ת ונה"י ומלכות שבאמא. והרי נשלמה ב"י"ס שלימות זולת מה שנכנס ממנה בז"א כנ"ל⁶⁹².

וא"ת, למה לא נכנס תחלה בז"א בחי' ב' שלישים תחתונים דת"ת דאמא ולמטה, ואז נמצא ד' מדות וב' שלישים, ואז היתה כל בחי' בינה דאמא נכפלת ונגדלת, כי מתחלת הבינה עד סיום שליש ראשון דת"ת דאמא הם ד' מדות, בינה דעת חסד גבורה ועוד שליש עליון דת"ת, והיו נכפלין ומספיקין, אבל עתה שאין כתר של ז"א עולה למעלה רק בשליש ת"ת תחתון⁶⁹³ דאמא, נמצא שלא נכפלה כל הבינה דאמא אלא ב' שלישים תחתונים שלה, ולמה היה כך.

התשובה הוא, כי דע הקדמה א' והוא כמו שנתבאר, כי זוג דאו"א שהם בחי' ב' פרצופים שנעשו מן בחי' חו"ב של כללות עולם האצילות, בהיותו נחשב כולו פרצוף א' כנזכר בהרבה מקומות⁷⁶⁵, והנה זווגם תדיר ולא פסיק לעלמין, וגם דכחדא אינון נפקין וכחדא שריין (א"ו רצ ע"ב) ואין הפרש בהם, כי אמא גדולה כאבא אשר זה הטעם דזווגם תדיר. משא"כ בזו"נ שאין זווגם תדיר, לפי שהנוקבא לפעמים גרועה וחסירה ממנו ואין שוין, ואז אינה יכולה להזדווג עמו. והנה כן הענין בכל בחי' חו"ב פרטיות שיש בכל פרצוף ופרצוף, ששניהן שוין במציאותן וזווגם תדיר, וא"כ נמצא שחו"ב פרטיות {קב ע"ג} שבי"ס דאמא צריכין שיהיו שוין במציאותן וזווגם תדיר. ולכן אם ז"א היה לוקח מאמא ב' שלישים תחתונים דת"ת דאמא, היתה

⁷⁶³ ע"י שעה"כ ט ע"א: נ"ה דאימא אינם הם עצמם בחי' הראש דז"א, אמנם הם מתלבשים בתוך ראשו. וע"י לקמן שער כג פרק א: לפי שכבר נסתלקו אורות שלהם ונכנסו אורות הז"א במקומם, לכן אלו הנה"י [הכלים דנה"י – אוצ"ח]⁷⁶³ דאמא מתחלפין מטבעם הראשון ונהפכים להיות עצם מעצמו ובשר משרו של הז"א עצמו⁷⁶³, וכגוף עצמו דמיין ממש, ואינון נקראין אלא בשם גופא דז"א ממש.

⁷⁶⁴ כנראה לפי שיטת הלש"ו & זה טיפה זרעית של אימא, ולכן צ"ע בדיוק קושי של האריז"ל*.

⁷⁶⁵ ז"א סוף פרק ב'.

מאיר העץ חלק ג'

צריכה כל הבינה דאמא להגדיל ולכפול כולה, ובזה ודאי יש בה תשות כח⁶⁹⁴. משא"כ בחכמה שנשאר כל כחה בה, ולא הוכפלה להשלים בחי' חסרון אחרים שתחתיה. משא"כ בבינה שחצי כחה נתון אל התחתונים, ולכן הוצרך שז"א לא יקח מת"ת שבאמא רק שליש תחתון לבד, ועי"ז לא תצטרך הבינה דאמא לכפול רק ב' שלישים תחתונים וישאר שליש העליון שלה קיים בכל כחו, ובבחי' שליש הזה תהיה שוה עם החכמה.

וביאור הענין, כי הנה הבינה צורת ה' ראשונה שבשם כנודע, וצורת ה' הוא ג' קוין שכוללים י"ס שבה, כי קו ימין כולל חח"ן שבה, וקו שמאלי בג"ה שבה, וקו אמצעי כולל דת"י⁶⁹⁵ ומלכות שבה. והנה שליש העליון שבה הם חב"ד שבה, שהם ג' ראשין של ג' קוין שבה, וכיון שאלו קיימים בכל כחם ושלימותן, מספיק בזה, כי כבר ג"ר שבה שלימות. וגם, שכיון שג' ראשי הקוין ניכרים בשלימות א"צ לתשלומין, ובפרט במקום ההכרח שיוכפלו לטעם הנ"ל. ועוד טעם אחר קרוב אל הנ"ל, והוא, כי ג' ראשונות לעולם הם חשובים כאחד, ואם כל הבינה דאמא היתה נכפלת ותשש כחה, נמצא שאין לה השוואה עם הב' ראשונים, ולכך הוצרך להניח ממנה שליש א' שלא יותש כחו ובערך זה יהיה חשובה כאחת מן הראשונים.

שער כא פרק ב מ"ת⁶⁹⁶

ואחר שביארנו ענין אמא עצמה נבאר ענין הפרש שיש בין ז"א לנוקבא בענין המוחין שלהם. כי הנה, ע"ד ששיעור ז"א הוא מן הת"ת דאמא עד למטה, כן נוקבא דז"א הוא מן ת"ת דז"א ולמטה⁷⁶⁶. אלא שיש הפרש א' ביניהן, והוא, כי הנה הנוקבא דז"א מקומה הוא בתחלה כאשר נאצלה באחורי ז"א מהחזה של ז"א ולמטה, כיצד, עד החזה הוא שליש עליון של הת"ת דז"א, ומקום סיום החזה עד סוף הת"ת דז"א יש ב' שלישים תחתונים אחרים. והנה שיעור כתר של נוקבא דז"א הוא שיעור מקום ב' שלישים התחתונים דת"ת דז"א⁶⁹⁷.

⁶⁹⁸וז"ס פסוק (ישעיה נד יב) ושמתי כדכד שמשותיך וגו'. והענין הוא כי הנה נודע כי ה"ח מתפשטין בז"א מהחסד שבו עד הוד שבו, והנה חסד גימטריא ע"ב, והנה חסד המתפשט בתוך ת"ת של ז"א, בהיותו מתחלק לג' שלישים, יהיה כל שליש ממנו במספר כ"ד, כי ג"פ כ"ד גי' ע"ב⁶⁹⁹, והם כמנין חסד הנ"ל. והנה כתר דז"א הם ג"פ אור אור אור כמנין כתר, אבל נוקבא הכתר שלה הוא ב"פ אור אור, שהם גימטריא בי"ת, כנודע כי הנוקבא נקראת בית⁷⁶⁷. ואלו ב"פ אור שיש בכתר דנוקבא הם בחי' ב' שלישים של ת"ת דז"א שלקחתם הנקבה לכתר שלה, אשר כל א' מהם הוא כ"ד⁷⁰⁰. וז"ס (בראשית כד טז) ותמלא כדה ותעל, כ"ד ה'⁷⁶⁸⁷⁰¹, וז"ס כ"ד אותיות שיש בפסוק בשכמל"י⁷⁰² כנזכר בזוהר (ואתחנן רטד ע"ב), וז"ס כ"ד ספרי דאורייתא. ולכן הנקבה נקראת ד"ך וענייה⁷⁶⁹, לפי שחסר ממנה כ"ד שהיא שליש הראשון, והיא ד"ך וענייה ממנו⁷⁷⁰⁷⁰³. וז"ס שארז"ל (ברכות לא ע"א) משחרב בית המקדש אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, כי בעת שנחרב בית המקדש שהיא הנקבה הנקראת בית, לסבת לקיחת הכתר שבה ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל, שהם ב' פעמים אור כמנין בי"ת⁷⁰⁴, ולכן מאז ואילך { קב ע"ד } אסור לשחוק, כי שחוק

⁷⁶⁶ עי' בהגרא על ספד"צ טו ע"ד שמבאר ענין זה שכל פרצוף מתחיל מהחזה של הפרצוף שלמעלה ממנו, ולא מביא נוק', כנראה שעיקר מקומה של נוק' היא להיות פ"פ עם ז"א, אבל הסיבה להנ"ל היא שעד הטבור מגיע הדיקנא שזה עיקר תיקון הפרצוף, ולמטה ממנו הוא לבר מגוף ולכן אפשר להיות לו שם פרצוף בפני עצמו (על פי מאיר הספרא).

⁷⁶⁷ עי' יומא ב' ע"א ביתו זו אשתו.

⁷⁶⁸ עי' תיקו"ז טו ע"א שהמ"ט פנים טהור וטמא שיש בתורה מושרשים בהגילוי ק"ש שיש כ"ה אותיות בפסוק שמע ישראל וכ"ד בברוך שם, ובחי' כ"ד הוא השכינה שכולולה מכל"ד ספרים של התורה (ע"ש עוד שהכ"ד היא שייך גם ליסוד וגם נוק', ולכן יש מציאות בתיקון של כדל"ד פעמים כ"ד שהיא הזיווג ביניהם), וז"ל, האי עניי איהו ד"ך ובת זוגיה דכ"ה ואיהי כד"ה על שכמה, כ"ד ה' דאיהי חמשה חומשי תורה, ואינון ה' אצבעאן דבהון אתמר ותמלא כד"ה ותעל, וביאר הגר"א שתוספת הה' לכ"ד היא בגאולתה הן קבלתה מהבינה (בדף נא ע"ב כתוב יסוד, ובגר"א שם דעת, ואין חילוק) שהיא ה' עלאה והן תוספת למלכות שהיא ה' תתאה וזה ה' אצבעות שאוחזים בהם את הכד.

⁷⁶⁹ תיקו"ז שם.

⁷⁷⁰ כלומר בתיקונה יש יהיה נשלם לה.

מאיר העץ חלק ג'

הוא גימטריא ב' פעמים או"ר או"ר, וכיון שנסתלק או"ר או"ר אין שחוק בעולם⁷⁷¹. ולעתיד לבא כשיבנה בית המקדש⁷⁷², נאמר אז (ישעיה נד יב) ושמתי כדכ"ד שמשותיך, כי אז יחזור לה ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל הנקרא שמשותיך על שמאירין כשמש⁷⁰⁵. וגם לפי שלוקחתן מגוף הת"ת דז"א הנקרא שמש כנודע, להיות לה בחי' הכתר שבה. ונמצא שהם ב' שלישים מן השמש, ויהיה כ"ד כ"ד שמשותיך, כי הז"א כולו נקרא שמש, וגם בחי' הת"ת שבו נקרא שמש. והענין, כי כל חסד נקרא אור בסוד האור דאתברי⁷⁰⁶ ביומא קדמאה דמעשה בראשית⁷⁷³.

והנה טעם לקיחתה ב' שלישים תחתונים לבד, הוא לפי שיסוד של תבונה מתלבש בשליש עליון של ת"ת דז"א כנודע, שהוא עד מקום החזה, ומשם ולמטה האורות של החסדים הם מגולים, לכן אין כתר דנוקבא יכול להתחיל אלא בסוף סיום שלישי עליון דתפארת, כי שם התחילו החסדים להתגלות⁷⁷⁴. ומכח האורות המגולים שם, אז יוצא שם כתר שלה מבחי' ב' שלישי חסד המגולין והמאירין, ולכן הם ב' פעמים אור אור, וזהו מ"ש למעלה כי ב' פעמים אור הוא גימטריא שחוק. והנה ב' אלפין שבב"פ אור אור אלו הם שרשים שלהם הנשארים⁷⁰⁷ בז"א, ושאר האותיות שהם ו"ר ו"ר מאירין בנוקבא, ואז נעשה בה בחי' בית, ולכן משחרב בית המקדש אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה. אבל בהיותה לוקחתם נקראת (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, כי ח"ל גימטריא כ"ד כ"ד הנ"ל, ולעתיד לבא שיקחם⁷⁰⁸ כתיב (תהלים ט יד) באלהי"ם נעשה חיל, שהיא רחל⁷⁷⁵, והוא יבוס⁷⁷⁷ צרינו, שעיי"כ נבוס צרינו בעת שיבנה בית המקדש. וז"ס ג"כ (במדבר כד יח) וישראל עושה ח"ל, כי ז"א הנק' ישראל, עושה ח"ל לנוקבא, ונותן ב' שלישים שלו לכתר שלה, ונתבאר לקמן (לאה ורחל ג') בענין ב' אורות אלו היטב ע"ש, אבל שורש דרוש זה על מתכונת⁷⁰⁹ ע"ש. גם שם נתבאר כי ז"א יש לו ג' אורות בכתר שלו, ורחל ב' אורות מהם [בכתר שלה], ולאה אור א' מהם בלבד בכתר שלה.

⁷⁷¹ קשה שהרי תחילת ברייתה היא מהחזה, וכנראה בחרבנה היא חוזרת לנקודה א', וצ"ע*##
ועי' הגרמ"מ משקלוב בביאור משנת חסידים (דף קלב) וז"ל, והענין, תדע לך שאצלינו א"א שתגיע הנוקבא יותר מן החזה דת"ת, ונשאר השליש העליון למעלה בסוד אור הגנוז, ואז ימלא שחוק פינו [תהלים קכז] ב' אור ולא יותר, כי דוד לא הורה לנו תשובה [עי' ע"ז ד ע"ב]. עי' לקמן מלאה ורחל ג' שמשמע שחסר כאן לאה.

⁷⁷² עי' ליקוטי נוסחאות ועי' תיקו"ז ופרע"ח

(16) ספר פרי עץ חיים - שער חג המצות - פרק ז:

מעשה בר"א, מעשה - ש"ע מ"ה. שהיו מסובין בבני ברק, כמנין ש"ע נהורין, היו מספרין ביציאת מצרים, הם זר"ן שיצאו ממצרים, וחשבון י"ם, הוא ל"ו כ"ד, שהם זר"ן, בסוד וכד"ה על שכמה, ותמלא כדה ותעל, וכמ"ש אל ישוב דך נכלם, וזה בשבח יציאת מצרים, יציאת זר"ן מהמצר (ב) שהוא הגרון, של א"א, והיו מספרים ב"מ כל אותו הלילה:

(2) תיקוני זהר דף יד/א

ובגלותא אסתלק מניה, ואתמר ביה ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, ואיהו דך בכ"ד ספרים, ועם כל דא דאיהו חרב ויבש, אתמר ביה אל ישוב ד"ך נכלם, אל ישוב דך, דאיהו צדיק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ד"ך בשכינתא, דאיהו כ"ד אתוון דיחודא, עליה אתמר והמלך שלמה ברוך, ועל אליו כ"ד אתוון אתמר ושמתי כ"ד שמשותיך וכו', האי עני איהו ד"ך, ובת זוגיה דכ"ה, ואיהו(נ"א ואיהו) כד"ה על שכמה, כ"ד ה', דאיהו חמשה חומשי תורה, ואינון ה' אצבעאן, דבהון אתמר ותמלא כד"ה ותעל:

(4) תיקוני זהר דף מו/ב

(ואבא נחית) בצדיק, דאיהו שור"ק בנקודת (חיר"ק) חדא, כי שם חלקת מחוקק ספון, קשורא דתרין ירכין דקשוט, דאיהו דכ"ס, דך ים, ד"ך דכליל כ"ד אתוון דיחודא תנינא, עליה אתמר אל ישוב דך נכלם, ד"ך איהו בכ"ד ספרים דאורייתא, ושכינתא וכד"ה על שכמה, וכד צדיק איהו מלא מעמודא דאמצעייתא, דאתמר ביה ותמלא כדה ותעל:

⁷⁷³ כפי גרסת האוצרות שזה ה' פעמים אור מובן מאד הקשר לת"ת שהת"ת היא כללות גילוי הו"ק וכאן הוא שורש בה"ח שבדעת.

⁷⁷⁴ כלומר החסדים של יסוד דתבונה. כלומר ועד אז כלול בהארת התבונה*##

⁷⁷⁵ נ"ל שהסיבה שרק מובא רחל על פי מש"כ לקמן משער לאה ורחל ג' שזה ללא לאה, ולכן

חסר התיקון וצ"ע*##

⁷⁷⁶ שמאי להדגיש כאן שזה המשך הפסוק הנ"ל?

⁷⁷⁷ פ"י שם רש"י ירמוס.

מאיר העץ חלק ג'

האמנם, מה שאמרנו למעלה שלוקחה לכתר שלה ב' שלישים תחתונים של ת"ת דז"א, אינן אלא מבחי' כלי והגוף בעצמו של הת"ת דז"א, אמנם מן המוח המתפשט בתוכו שהוא חסד המתפשט בתוך ת"ת דז"א, אינה לוקחת ממנו רק חצי שלישי אור שלו לבד⁷⁷⁸. אמנם הז"א אינו כך, כי גם הוא לוקח הכתר שלו מן הת"ת דאמא ג"כ, אבל אינו לוקח רק שלישי האחרון לבד מבחי' הגוף ממש שלה כנ"ל, באופן שכתרו קטן מכתר הנוקבא כפי הערך. אבל ודאי ששליש ת"ת דבינה הוא גדול מב' שלישי ת"ת דז"א שלוקחת הנוקבא. אך כוונתינו הוא, כי כפי ערך היה ראוי, שכמו שהיא לוקח ב' שלישים מת"ת שלו, גם הוא יקח כפי זה ב' שלישים מת"ת דבינה. והנה אינו כן, אלא אינו לוקח רק שלישי א' אחרון לבד, והנה זהו מבחי' הגוף. אבל מבחי' אור שהוא החסד המתפשט בתוכו כנ"ל, הנה לקח כל האור ההוא כולו⁷⁷⁹ כמ"ש בע"ה, כי בחי' נצח הוד יסוד דאמא הם כלים ריקנים קטנים⁷¹¹ בלתי אור⁷⁸⁰, ואור שבתוכן הוא נשמות המוחין והאורות של ז"א עצמן⁷⁸¹, אבל הכתר של זעיר אנפין הגוף והאור של התפארת עצמו דבינה⁷¹² ממש, הוא כתר של ז"א כמו שאכתוב לקמן בע"ה.

והנה יש שינוי והפרש זה בין ז"א לנוקבא, כי הכתר של ז"א גופו קטן ואורו גדול מאוד, וכתר נוקבא הוא להיפך כי הכתר שלה גופו גדול ואורו קטן מאוד. ועוד יש שינוי והפרש ב' בין שניהן, והוא, כי כתר {קג ע"א} הנוקבא אינה לוקחת מן הז"א רק הארה בעלמא שיוצאת מאירה⁷¹³ מגוף הז"א⁷¹⁴, אבל הז"א לוקח עצמות וממשות האורות של אמא ממש שנכנסה בתוכו בסוד כתר כנ"ל⁷⁸². ועוד יש הפרש ושינוי ג', והוא נמשך מן השינוי הנ"ל כמ"ש, והענין הוא בענין המוח הג' הנקרא דעת, כי הנה נתבאר אצלנו כי בזכר יש ג' מוחין חב"ד, ופרטן ד', לפי שדעת כלול מב' בחי' שהם חו"ג, אבל דעת הנוקבא הוא ק"ל⁷¹⁵, ואין בו רק גבורות לבד⁷⁸³. ודע הקדמה אחרת, והוא, כי הנה אלו המוחין הנמשכין אל הז"א ולנוקבא הם בחי' טיפות הנמשכין מן אר"א ממוחותיהם בעת זיווגם כנודע, ואמנם ב' טיפות הנקרא חו"ב הם נמשכין ממוחין עצמן דאר"א מחו"ב של כל אחד מהם, אבל טפת הדעת הכלולה מחו"ג אינה נמשכת מהדעת עצמו דאר"א, אלא מהחו"ג המתפשטין בו' קצוות דגופא דאר"א⁷⁸⁴. והנה כפי זה [מן הראוי היה]⁷¹⁶, כאשר אלו המוחין מתפשטין בז"א, יהיו עד"ז שחו"ב יהיה למעלה בראשו, אבל החו"ג יתפשטו בגופא בו' קצוות, אבל לא יהיו בראשו בחי' מוח ג' הנקרא דעת הכולל חו"ג, כיון שתחלת המשכתן אינם רק מן התפשטות ו' קצוות דאר"א כנ"ל. ואמנם הענין לא כך היה, אלא שיש אל הז"א ג' מוחין בראשו ממש, ואפי' בחי' הדעת הכולל מחו"ג הוא למעלה

⁷⁷⁸ זה פשוט שהרי נוק' וז"א אי אפשר שיהיו יחד בפרצוף א' אלא כאילו זה תולדה של ז"א***
עי' לקמן תיקון הנוק' פרק א' וכן פרק ה' שמכאן רואים חסרון בכתר של נוק' שצריכה לתקנה, וכן פרק ו' שיש ג' שלישיים א' לת"ת וא' לגוף, ויתכן שכאן מדובר כאשר היא גלגלתא סתימאה וצ"ע גדול***

וכן שער דרושי הצלם פרק ג' – בזה תבין ענין (חולין ס' ע"ב) ב' מלכים משתמשין בכתר א' כי מן שלישי תחתון דת"ת נעשה ב"ש ונעשה מהם ב' כתרים דזו"ן כנ"ל אלא שכתרו גדול מכתרה כי כתרו ב' שלישי אור [אולי שלישי וחצי?] וכתרה חצי שלישי אור.

⁷⁷⁹ של כל הת"ת או של כל השליש ת"ת***

⁷⁸⁰ כנ"ל פרק א', ועי' לקמן מוחין דצלם פרק א'.

⁷⁸¹ כלומר חב"ד שלו***

⁷⁸² מכאן רואים שבינה גם שייך לג"ר וגם לז"ת (ביאורים ח"ב נז ע"ב).

עי' [מצוטט מחלק א'] עצם מציאות כל וולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דעליון הוא מהנה"י דעליון ועל אף שהיא באמת מכל קומת העליון בסוד אור מים רקיע אך מציאותה בסוד רקיע שאז נעשה ראוייה להיות ולד ממנו הוא נגמר ונעשה רק בנה"י ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון דלא כמב"ש המובא בגרסאות הכוונה על עיקר אור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג), { לגבי נה"י חדשים

⁷⁸³ מכאן רואים שאפילו שמיעוט הירח היה ביום רביעי עכ"ז שרשו היה בעצם התגלות האצילות.

⁷⁸⁴ עי' בלש"ו כללים ח"א עב ע"א שיש ב' ממצעים בין ג"ר לר"ק והם ישסו"ת ודעת המתפשט,

והם החו"ב (ישסו"ת) חו"ג (דעת המתפשט והוא העטרין כנ"ל הערה **Error! Bookmark not defined.**) בד' מוחין דז"א הנזכר בע"ח דרושי הצלם פ"א.

מאיר העץ חלק ג'

בראשו ובבחי' מוח ממש, מלבד התפשטות ה"ח וה"ג אשר בו' קצוותיו כנודע⁷⁸⁵. אבל בנוקבא דז"א לא כך הוא, אלא שבראשה לא יש רק בחי' 717 ב' מוחין לבד, שהם חו"ב שלה, כנזכר באדר"ז רצ"ב (רצ ע"א⁷⁸⁶) ונהירו דב' מוחין גליפא בה, וגם ז"ס (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה. ואח"כ יש לה בחי' התפשטות גבורות לבד ולא חסדים, ואף התפשטות זה אינו אלא בגופה למטה, ומקום חצי הדעת שלה שהם הגבורות בלבד הם יושבים באמצע ב' הכתפות שלה בשליש העליון של ת"ת שבה, ושם היא בחי' הדעת שבה⁷⁸⁷, אשר ז"ס קשר של תפילין ש"י כמבואר אצלינו במקומו. באופן כי זה שינוי הג' נחלק וכולל ב' שינויים: הא', שהזכר יש בו דעת מהחו"ג, והנקבה אין לה דעת רק מהגבורות. והב', שדעת הז"א הוא בראשו בבחי' מוח ממש, ודעת הנקבה הוא בשליש העליון של ת"ת, ושם מקובצים בדעת ההוא הגבורות שלה זולת התפשטות הגבורות המתפשטים בגופא דו"ק כנודע.

והנה סיבת היות דעת הנקבה ניתן למטה בגופא מבואר הוא, כיון שלא נמשך מדעת או"א העליון שבראשה⁷¹⁸, אבל צריך לידע סבה למה הדעת של ז"א נתנין למעלה בסוד מוח בראשו ממש, כיון שלא נמשך ממוח הדעת דאו"א כנ"ל. והטעם תלוי בשינוי הראשון הנ"ל, והוא כי ז"א אשר הכתר שלו יש לו אור גדול מאוד, וגופו קטן יש בו הארה גדולה⁷¹⁹, ויש בו כח להמשיך ולהעלות את החו"ג שהוא דעת דו"א, ולהעלות דרך קו האמצעי עד ראשו ממש תחת כתר כנודע, כי שניהם הם קו האמצעי. ואז יהיה הז"א דומה לאבא ואימא, שיש להם מוח הדעת שלהם בראשם, אבל נוקבא דזעיר אנפין, שגוף כתר שלה גדול ואורו קטן מאד, אין בו כח להעלותו ונשאר למטה בגוף, כי שם מקומן הראוי להם כי משם חוצב מאו"א כנ"ל⁷⁸⁸.

{ קג ע"ב }

שער כא פרק ג מ"ת⁷²⁰

ועתה צריך לתת טעם למה אין הז"א לוקח הכתר שלו בת"ת דאמא ב' שלישים גמורים כשיעור מה שלוקחת הנוקבא דז"א הכתר שלה בת"ת שבו. ובענין זה יש ג' טעמים: הא', הוא בעבור עצמו. והב', הוא בעבור נוקבא. והג', הוא בעבור אמא. ונבאר אותן, כי הטעם בעבור עצמו, הוא מפני, כי אם הז"א יעלה ראשו עד שיעור ב' שלישים ת"ת דאמא, נמצא שאמא כאשר

⁷⁸⁵ עי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"ד בסוף העמוד וז"ל, שרשא דגופא הוא דעת שבראש, ענפא הוא דעת המתפשט, מדעת שבראש וכן ע"ש ט"ו ע"ב ז"ל, דעת כלול מדעת דאו"א אלא שדעת דאבא נשאר במוחין, ודעת דאימא הוא דעת המתפשט, עכ"ל.

###*⁷⁸⁶

⁷⁸⁷ המלכין קדמאין המוזכרים בדבה"י שהם שייכים לנוק' (שהרי אלה שבפרשת וישלח שייכים לז"א – עי' מאמרי רשב"י לט ע"ג), והם לא נתקנו עדיין ולכן אצלה (בדבה"י) כתוב שמלך הדר מת, וכל המלכיות שלה שהם הבחי' האחרונות שבה הנה הם טבועים עדיין בעמקי הקליפות הרבה, והיינו כי לא נתקנה בה עדיין עטרת היסוד שבה כלל ולכן נאחזת שם הס"א הרבה מאד, והוא ענין מיתת מלך השמיני הנז' בדברי הימים כי עטרת היסוד שבה ירדה ונפלה ג"כ ועדיין טבועה שם עד עת התיקון האחרון, וזה ענין הכתוב בעצב תלדי בנים משום הס"א שנאחזת שם ולא נתקן עדיין המלך השמיני שבה שהוא עטרת היסוד ולכן לא נמצא באשה הענין דמצות מילה וכמו שהאריך הרב בזה בשער מוחין דקטנות פ"ב ע"ש בארוכה ואמר שם כי זהו הענין ג"כ מה שאין לקטן בימי העיבור בחי' דעת משום שכל קיבוצו הוא בעטרת היסוד שהוא יסוד החיצון ובאשר שחסר בה אותו הכלי אין להדעת מקום במה להתקבץ ולכן חסר הוא להקטן בעת העיבור כי כל בניינו אז הרי הוא רק מהנה"י כנודע. וזהו ג"כ סוד מ"ש דעתן של נשים קלה ואין לה דעת שלם וכמ"ש הרב כאן, וכנודע כי הם תלויים זה בזה, ומה שחסר בה העטרה הוא משום שלא נתקנה עדיין בשלימות באור הדעת עלאה העיקרי שהוא האור דהמ"ה, ולכן נשארת היא לעולם רק בשם ב"ן ואין בה בחי' העטרה כמעט כלל וכמ"ש הרב במוחין דקטנות פ"ב, ועי' כאן שאמר הרב כי כל בחי' דעת שבהנקבה אינו למעלה בראשה אלא רק למטה בין הכתפין ומבואר כי זהו מסבת חסרון דאור הכתר ג"כ שאין לה אלא רק אור ממועט בהכתר שלה שהוא רק חצי שלישי אור לבד מהשליש התחתון דהת"ת שבו וכנודע וכן נודע הוא משער תיקון נוקבא ספ"ו ושער הירח פ"ב כי היסוד והמלכות שבהנוק' אין להם על מה שיסמוכו בז"א ונעשה לה היסוד רק מנקודת הת"ת שבה והעטרה שבה הוא רק מהארת החותם דהיסוד והרי לנו גודל המיעוט שנתמעט הנוק' בכל המוחין דקו האמצעי שבה ובפרט הדעת ועטרת היסוד הנה כמעט שאין בה כלל וכ"ז הוא לנו לראיה ועד שלא לקחה היא מהדעת עלאה ומהאור דהמ"ה אשר יצא בעת התיקון אלא רק מעט מן המעט היינו כשיעור שיהא אפשר לה להתקן ע"י התורה ומעשים טובים (דע"ה ח"ב ד ע"ד).

⁷⁸⁸ עי' בזה בשער כה פרק ב' כללי חו"ג.

מאיר העץ חלק ג'

מתלבשת ומתפשטת תוך הז"א כנודע, נמצא שצריך שתדא אמה יותר למטה ויכנסו ב' שלישים ת"ת שלה תוך ז"א, וקו האמצעי שלה תתפשט למטה, לפי שמן הת"ת שלה נעשה הכתר דז"א שהוא הקו האמצעי, וא"כ ברדת הת"ת של אמה ב' שלישים למטה תוך ז"א, צריך שגם היסוד של אמה שבקו האמצעי שלה ירד יותר למטה ממקומו הנהוג, שהוא בחזה דז"א, שהוא בסוף⁷²¹ שליש העליון דת"ת דז"א, והוצרך לירד עם⁷²² סיום ב' שלישים עליונים דת"ת דז"א. והנה, נודע כי עיקר הארת ז"א הוא מן החסדים שבתוך יסוד הבינה המתגלים בו מהחזה ולמטה, שכבר⁷⁸⁹ נגמר מלבוש היסוד דאימא שהוא מכסה עליהם, ועתה אם תרד יסוד הבינה עד סיום ב' שלישים ת"ת דז"א לא יהיה גילוי אל החסדים שבז"א כי אם בשליש התחתון לבד, ויהיה הז"א בלתי הארה גדולה (כלל)⁷⁹⁰⁷²³.

והטעם הב', שהוא מפני הנוקבא, כי בהיות יסוד דאמה מסתיים בחזה דז"א מתגלין החסדים והאורות⁷⁹²⁷⁹¹, וע"י הארה זו יכולה הנוקבא להבנות, והיא ניבנית משם ולמטה באחור דז"א כנ"ל, לפי שנוקבא אינה ניבנית אלא מן הארת הגבורות אשר ביסוד דאמה. ובהיותן מכוסים ביסוד דאמה צריכין לעבור ב' מסכים: א', דופן מסך היסוד דאימא. והב', הוא דופן הת"ת דז"א עצמו. ואח"כ יוצא האור אל הנוקבא, ובוה לא תקבל הארה, ולכן אינה יוצאה רק אחר כלות מסך היסוד דאימא, שאורות הגבורות מגולות ואינן צריכין לעבור להאיר לה רק דרך מסך א' לבד שהוא דופן ת"ת דז"א. ואם היסוד דאימא היה יורד למטה עד שיעור ב' שלישים של ת"ת דז"א, לא היתה המלכות נוקבא דז"א יוצאת וניבנית אלא משם ולמטה, והיתה קצרת הקומה מאד מאד.

והטעם הג', בעבור אמה עלאה, כאשר נת"ל בתחלת דרוש זה, והוא כי אמה עלאה כאשר מתלבשת משליש האחרון הת"ת שלה ונצח והוד ויסוד ומלכות שבה תוך ז"א לצורך המוחין שלו, צריכה היא להתגדל ולהתכפל כפליים להשלים חסרונם כשיעור מה שנכנס בז"א, והם ב' שלישים תחתונים דבינה דאמה ודעת וחסד וגבורה וב' שלישים עליונים דת"ת שבה, ונכפלים ונגדלים כפליים כשיעור חסרונם. ואם גם שליש האמצעי דת"ת שבה היה מתלבש בכתר דז"א, היתה צריכה להכפל ולהתגדל כפליים מתחלת בינה שלה עד סוף שליש עליון דת"ת שבה, ואז בחי' בינה דאמה תשש כחה עי"כ, ולא היתה שוה אל החכמה⁷²⁴, וכבר הארכנו לעיל בזה כל הצורך⁷²⁵.

⁷²⁶ ועתה צריך להודיעך, כי כל זה שאמרנו כי ז"א אין שיעור גוף הכתר שלו רק שלישי א' לבד, הוא כאשר לא {קג ע"ג} נכנסו בו רק המוחין דמצד אמה לבד. אבל כאשר נכנסין בו אח"כ גם המוחין דמצד אבא כנודע, הנה אז יהיה הכתר שלו אורך ב' שלישים כדמיון כתר נוקבא. והענין הוא מובן כאשר אמשול לך משל א'⁷⁹³, והוא אם יהיה לפניך ב' כלים שוין

⁷⁸⁹ כי עי"ז נעשה מציאות הלב שהוא השני במעלה להמוח כמ"ש בשער פרקי ז"ן פ"ד (לש"ו)

⁷⁹⁰ כלומר הוא יהיה מבלי הארות הראויים לו שהרי הארת האימא יתגלו*##

⁷⁹¹ ועי' שעה"פ בראשית דורש ב': פגם ה', בשאר גופו דז"א והוא, כי נודע שמוח הדעת מלובש ביסוד דאימא. ובהיות הדעת למעלה, גם היסוד דאימא היה למעלה. ובחינת המלכות דאימא, שהיא עטרת היסוד שבה, היתה בשליש עליון דת"ת דזעיר עד החזה, ועתה שירד מוח הדעת למטה, גם הכלי שלו שהוא היסוד דאימא, ירד עמו שם, ונמצא שירד שיעור ספירה אחת שלימה. כי בתחלה היה היסוד בדעת, והעטרה בשליש עליון דת"ת. ועתה היסוד דאימא הוא בת"ת דזעיר, והעטרה שלה בשליש העליון דיסוד דז"א.

ועי' שעה"ק עו ע, ד

שער ההקדמות - דף עו עמוד ב

הנה נתבאר, כי הדעת של ז"א כלול מב' עיטרין, חו"ג, מלובשים תוך כלי היסוד דאימא. וזה היסוד דאימא, מתלבש תוך כלי הדעת של ז"א. והעטרה של היסוד, מלובשת תוך השליש עליון דת"ת דז"א, שהוא עד החזה דז"א, ונודע, כי פי היסוד דאימא, אינו רחב, אמנם צר מאד, ולכן אין הגבורות יכולות לצאת, עד שבתחלה יצאו החסדים, הנקראים מים, שבטבעם לצאת דרך נקב קטן וצר, וכל מה שמקלחים ויוצאים, מתרחב פי המקור, שהוא פי היסוד הנז', ע"י רבוי ה' נחלי מים, שהם ה' חסדים, המקלחים ויוצאים בו. ואחר שנפתח פתח פתוח לרוחה, ע"י קלוח מימי החסדים, יוצאים גם הגבורות:

⁷⁹² בב' שלישים תחתונים דז"א.

⁷⁹³ צ"ע על ההסבר הלז הרי אמר בז"א ספ"ב ובא"א פ"ח בי בכל נתינת מוחין הנה נעשו או"א עם ישו"ת לאחד ועולה אז בחג"ת דכללות כי הגדלות הראשון הוא נה"י והשני הוא חג"ת וכמ"ש בכוונת פסח וכן באו"א פרק ג' ובמוחין פרק ד' ופרק יב ואם כן הרי אין צריך לטעמים ולהסברים

מאיר העץ חלק ג'

בקומתן ממש⁷⁹⁴, הנה כאשר נכנס זה תוך זה בהכרח הוא שהכלי הפנימי יוגבהו שפתותיו למעלה משפתי כלי החיצון⁷²⁷. כן הענין כאן, כי כאשר הת"ת דאבא נכנס ומתלבש תוך הת"ת דאמא לכנוס יחד תוך ז"א, יהיה הת"ת של אבא גבוה למעלה מת"ת של אמא החיצון אליו, וארכו וקומתו של הכתר דז"א אז יהיה עד שם, ויהיה שיעורו⁷⁹⁵ כמו ב' שלישי ת"ת דאמא.

שער כב פרק א מ"ק⁷²⁸

שער הששי שער מוחין דקטנות ויתחלק לג' פרקים
ענין מוחין דקטנות. דע כי האדם נוצר בצלם אלהים, ומבשרי אחזה אליו"ה (איוב יט טו). והנה דוגמת האדם שהוא טפה א' יוצאת ממוח האב ונכנס בבטן האשה, שם נתהווה ונעשה צורה. וכבר ביארנו (אנ"כ א') ענין ג' ימים לקליטת הזרע, וענין מ' יום ליצירת הולד, וענין היותו בן ג' חדשים הכרת העובר. אמנם, עתה נדבר אחר גמר [הכרת] העובר לגמרי מה מוחין יש לו, וכן אח"כ כשנולד, וכן אח"כ כשנגדל. וג' זמנים אלו הם שאנו קורין תמיד עיבור ויניקה ומוחין. והנה באמת שאנו רואים שהקטן אין בו דעת שלם והוא אטום בשכלו, ועכ"ז אנו רואים בעינינו שיש לו מוחין ממש כמו הגדול⁷⁹⁶, וא"כ מה ענין זה. והנה כבר ביארנו ענין זה, כי הקטן הוא אל"ם מאלהיים וע"ש⁷²⁹ (שער כח פרק ה). והסוד הוא, כי הקטן הוא לעולם בבחי' דין, כי הלא ז"א נקרא קטן בערך אבא הנקרא סבא⁷⁹⁷, ולכן אבא יותר רחמים מן הבן, וכן למעלה עתיק יומין הוא יותר רחמים מן אבא⁷⁹⁸. והכלל הוא כי סוד הזקנה והשיבה בו תלוי הרחמים, והקטנות הוא אכזריות, ונראה זה בחוש העין. וכבר הודעתין (שער התיקון פרק ה') כי המוחין הם משלימין את הז"א להיותו בן י"ס שלימות, כי בסוד היניקה אינו רק ו"ק לבד, ובעיבור בסוד ג' כליל בג' לחדדיהו⁷⁹⁹. וזה ראייה אל הנ"ל, כי הלא ביארנו שבהיות בית המקדש קיים והרחמים גוברים בעולם, אז היה זו"ן כל אחד שלם מיי"ס, ובחורבנו שהדין גובר בעולם אז הוא בן ו"ק שהוא סוד היניקה, ובזמן החורבן ממש היה ג' גו⁸⁰⁰, ולכן תבין מזה כי היות הקטנות מורה על הדין. והנה בימי העיבור ויניקה הם סוד דינין, ויש להם מוחין ג"כ והם סוד אלהיים⁸⁰¹, ולפי שסוד המוחין הם עיקרם רחמים, כי הלא הם באים להשלים הזו"ן ליי"ס, א"כ צריכים שיהיו רחמים שהם סוד הויו"ת, ולכן מוחין דגדלות הם הויו"ת, ומוחין דקטנות שהם עיבור ויניקה הם אלהיים⁸⁰², ולכן אינם נקרא מוחין ממש רק אותן דגדלות⁸⁰³, אך של קטנות אין אנו קורין אותן

כלל אמנם הנה בדרושי הצלם דרוש ח' מבואר כי מה שנעשו לאחד הוא רק בהזווג אשר לצורך המוחין אבל אח"כ הם חוזרים ומתחלקים והנה נתינת המוחין הוא לעולם ע"י הנה"י דישסו"ת כשהם בפני עצמם ועל זה אמר דע"ז הנה בעת אשר מקבל ז"א המוחין דאו"א עלאין מנה"י דישסו"ת הנה מתגדל הכתר שלו בת"ת דתבונה עד החזה שבה והוא בהסבר הטעם שאמר (לש"ו) @צ"ע אם מקומו כאן או בשער כב פרק א @.###

מש"כ שעל ז"א למעלה בחזה דאימא הוא עילוי אליו ועלה בשליש האמצעי שבה והשתמש בו לקבל על ידו אור הכתר דמצד אבא אשר בשליש התחתון דת"ת דאבא, וזה רק בגלל שכתר דז"א נעשה ונחשב אל ת"ת דאבא לבחי' כלי ממילא והוא על ידי מה שקמבל על ידו, ולא שהוא כלי ממש אליו, והוא באמת עומד לעולם במדרגת האימא (דע"ה ח"ב צח ע"ד, וכן ע"ש צט ע"א), עי' לעיל הערה Error! Bookmark not defined. לגבי עילוי פרצופים.

⁷⁹⁴ כי ישסו"ת הם חציים התחתון בהיותם לאחד וא"כ כשהם חוזרים ומתחלקים ועומדים או"א עלאין למעלה וישסו"ת למטה הם שוים בשיעור אחד וכאשר ניתוסף שלישי על שלישי השליש דאבא על השליש דאימא ומתלבש השליש דאבא בת"ת שבה ג"כ הרי מתפשט עי"ז מהת"ת דאימא ב' שלישי (לש"ו).

⁷⁹⁵ עי' בדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ו' וסימן ז' (לש"ו).

⁷⁹⁶ פיזי.

⁷⁹⁷ עי' תיקו"ז מא ע"ב וגר"א מא ע"ג שזה שם לכל הו"ק אחרי התקיון ולאו"א לפני כן

⁷⁹⁸ ולכן נקרא סבא דסבין (אד"ר קכח ע"ב)

⁷⁹⁹ עי' שער הולדת או"א וזו"ן פרק ג'.

⁸⁰⁰ עי' מבר"ש שער ה' ח"א פרק יב וטו (לש"ו)

⁸⁰¹ כלומר שהם מאירים בהארה מוטעת וכל בחי' חיצונית נקראת אלקים (פת"ש ז"א לד).

⁸⁰² עי' פרקי הצלם פרק ב' ובעיבורים פרק ה' (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

מוחין רק עיבור ויניקה. וענין זה תבין ממה שהודעתך (שער מ פרק ט) מסוד האדם שהוא עשוי בצלם אלקים ובצלם הוי"ה, רק שזה פנימי וזה חיצוני. ולהיות כי שם אלקים הוא חיצוני, לכן כשמתחיל הקטן מתחיל ממטה למעלה, ומתחיל להיות לו חלק⁷³⁰ מוחין מצד החיצוניות שהוא אלהיים היינו בחי' הקרומות⁸⁰⁴⁷³¹, והם תמיד אף { קג ע"ד } בקטנות, ואח"כ עולה למעלה לשם הוי"ה, ויש לו מוחין דהוי"ת ודאלקים ודוגמת מ"ש בס"ה (ח"א ע"א) בענין ערלה גם בענין הקטן הנמול לח'. כי בתחלה מתחיל ממטה למעלה שהוא בשני הערלה שהוא החיצוניות והקליפות, ואח"כ נכנס בקטנות שהוא קדושה מועטת, עד שעולה מקדושה לקדושה עד היותו גדול⁸⁰⁵. וז"ס (שמדאל א' ב יט) ומעיל קטן תעשה לו אמו, וכמ"ש⁸⁰⁶ בענין משה ושמואל.

ואמנם לעולם המוחין דז"א בין בקטנות בין בגדלות כולם באים מלובשים בנה"י דאמא כנודע⁸⁰⁷, רק שכמו שהמוחין דקטנות באים מזווג החיצונים דאו"א, לכן גם הלבוש שלהם שהם הנה"י דאמא הוא החיצוניות שלהם⁸⁰⁸. ולכן דע, שג' בחי' יש לכל ספירה כמבואר אצלנו בסוד פנימי ואמצעי וחיצוני, וכל זה בבחי' או"פ, כי גם כנגדן בסוד אור מקיף יש ג' בחי' אלו. ולכן תראה מ"ש בענין ק"ש, כי יש מוחין דעיבור פנימי עם המקיף שלהם, וכן ביניקה יש מוחין פנימים ומקיפים, וכן בגדלות יש מוחין פנימים ומקיף. אמנם מזווג לבושים החיצונים דאו"א

⁸⁰³ עי' דע"ה ח"א פה ע"א שהר"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [עי' ראה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב גופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו – הקדו"ש לח ע"ג] עי' לקמן הערה 912.

⁸⁰⁴ עי' לקמן פרק ב' ונלע"ד (וכן עי' הקדו"ש שער ג פרק ד') שכל מוח כאשר האדם גודל הוא הופך להיות קרום חדש*##

⁸⁰⁵ מוחין דקטנות, ר"ל שאינם רק במציאות, אבל אין פועלים פעולתם בגילוי גמור רק נשאר מוסים ונעלמים, והם קטנים מאוד בעיבור, שנגד עיקר המוחין שבאים בקטנות אינם רק קרומי ולבושי המוחין לבד, והם נקראים מוחין דאלקים, אבל בגדלות הם מוחין דהוי"ה וכו' ונמצא, שבבחינה זו נוכל לומר שבעיבור שאין השכל וחכמה ניכר כלל במוחו, רק שהוא בחינת הכנה לחכמה ובינה שלו שיתגלה אח"כ, הם בבחינת קרומות של המוחין, ר"ל שהם שומרי החכמה ובינה שלו לזמן שאח"כ, שאז יתגלה כחם, וכמו כן הוא בפרטי מדרגות של המאורות דז"א שבעיבור הוא, ר"ל בזמן שכחות שלהם אין פועלים רק בצמצום וסילוק השלמות בעולם התחתון וכדי ליתן רק קיום של ישראל בעולם כפי ההכרח אז. (פת"ש ז"א ל)

עי' פת"ש ז"א לא וז"ל, אבל בגדלות הוא באופן אחר, שנכנס עיקר הרוחניות בכלים שהם הנר"ן, ואז באים לו מוחין דהוי"ה, אחרי שהם רוחניות גמור שנמשכים מהמוחין דאו"א עצמם, וגם ממדרגות שהם יותר למעלה שהם א"א ועתיק עצמם, והם הנקראים בכ"מ מוחין דגדלות ר"ל הנשמה ורוחניות שבהם, ר"ל שבעת שהעולמות הם בגמר ותכלית תיקונם האמיתי ע"י שלמות העבודה של ישראל, אז נשפע השפע ממדרגות יותר עליונות מסדור הנסדר בו' ימי בראשית שהוא כפי ניהוגי הטבעי, אלא הוא מתנהג ומתפעל במדרגה גבוה יותר שהם נקראים ג"ר, שהם למעלה מו' ימי בראשית, והוא נמשך ממדרגות שאין פגם וקלקול וקטרוג הסט"א נמצא שם, שהם או"א ועולמות שלמעלה, והם כחות ההרגשה שנקראים מוחין דז"א שמקבל למעלה שהם המוחין האמיתיים, שאז נתגלה יחודו ותכלית רצונו בעולם, ונתגלה חכמתו של כל הבריאה בפנימיותו, והוא סוד הנבואה והשגת התורה בשלמותה לישראל שהוא הפנימיות, ומתבטל הטבע לפרקים ע"י נסים ונפלאות שמגלה בעולמו, והם המוחין שמקבל מאו"א שהם חסדים גמורים, ואין ההשגחה באה בצמצום וכיסוי כמו שהוא עתה, והוא עיקר גילוי שמו ית' כמ"ש (דברים כח ז') וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו', וכמ"ש (ישעיה סו יד) ונודע יד ה' וגו', (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו', (ירמיה טז כא) וידעו כי שמי ה', עכ"ל.

⁸⁰⁶ לקמן פרק ב' (לש"ו).

⁸⁰⁷ עי' שער מ פרק ג' שיש גרסא שתוך מוחין אלו מתלבשים נה"י דאימא, אמנם עי' שער כו פרק ב ז"ל, אלו המוחין לא יכנסו אלא בבחי' לבוש נה"י דאמא כנודע, ואלו לבושים נקראים צלם אלא שהם דקטנות ועליהם נאמר (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים וגו'

⁸⁰⁸ צ"ע על ההסבר הלז הרי אמר בז"א ספ"ב ובאו"א פ"ח כי בכל נתינת מוחין הנה נעשו או"א עם ישו"ת לאחד ועולה אז בחג"ת דכללות כי הגדלות הא' הוא נה"י והב' הוא חג"ת וכמ"ש בכוונת פסח וכן באו"א פ"ג ובמוחין פ"ד וי"ב וא"כ אין צורך לטעמים ולהסברים כלל אמנם הנה בדרוש הצלם דרוש ח' מבואר כי מה שנעשו לאחד הוא רק בזווג אשר לצורך המוחין אבל אח"כ הם חוזרים ומתחלקים והנה נתינת המוחין הוא לעולם ע"י הנה"י דישו"ת כשהם בפני עצמם וע"ז אמר דעכ"ז הנה בעת אשר מקבל ז"א המוחין דאו"א עילאין מנה"י דישו"ת הנה מתגדל הכתר שלו בת"ת דתבונה עד החזה שבה והוא בהסבר הטעם שאמר (לש"ו).@צ"ע אם עיקר מקומו כאן הוא או בשער כא פרק ג.##

מאיר העץ חלק ג'

נעשין מוחין לזו"ן בחי' פנימי ומקיף בהיותו בבטן אמא שהוא נקרא אצלינו עיבור⁸⁰⁹, וכן הלבוש שלהם הם נה"י דאו"א החיצוניות גם ביניקה, המוחין שלהם מזווג או"א בבחי' אמצעית שלהם, וכן הלבוש שלהם הוא מנה"י דאו"א האמצעית, וגם בגדלות המוחין הוא מזווג או"א בבחי' פנימי שלהם, וכן הלבושים שלהם מנה"י דאו"א הפנימית. ולכן המוחין דעיבור ויניקה הם שמות אלקים, כי ב' בחי' אלו הם מן החיצוניות ואמצעים דאו"א כנ"ל, אך המוחין דגדלות הם מפנימיות או"א, לכן הם הויו"ת דוגמת מ"ש בסוד האדם היותו בצלם אלהי"ם ובצלם הויו"ה, רק שזה חיצון וזה פנימי.

⁷³² אמנם יש חילוק א' מעיבור אל יניקה ומוחין, והוא שבעיבור לא יש לקטן ג' מוחין דקטנות רק ב' לבד, והם מוח חו"ב, אך מוח הדעת אין לו⁸¹⁰, לכן אין דעת לקטן, כי אע"פ שיש לו חו"ב אינן מועילין לו, כי הלא חו"ב סתומים הם ולא אתגליין רק ע"י הדעת. והואיל ואין לו דעת לא אתגליין, ולכן הקטן נמשל כבהמה, ואין זה רק בעיבור⁸¹¹. אך ביניקה יש לו שבח על עיבור והוא שיש לו ג' מוחין חב"ד, אך לפי שאין לו מוחין רק מבחי' אלהי"ם, לכן אין לו דעת שלם, כי אין לו מוחין רק מחיצוניות ולא מפנימיות. אך עכ"ז מועיל לו אל השייך לו, לכן אחר שהתחיל הקטן לינק יש לו כבר איזה מציאות הדעת, והולך וגדל. וגם הדעת שלו הולך וגדל כל זמן היניקה, אך עדיין אין זה נקרא דעת. אבל אחר היניקה מתחיל הגדלות, וגם המוחין דגדלות יש בהם זמנים שונים כמשרז"ל (גיטין נט ע"א) הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין וכו' ע"ש. נמצא כי בעיבור יש לו ב' מוחין והם כפולים, ב' דאבא וב' דאמא. וביניקה ג' מוחין כפולים ג' דאבא וג' דאמא. והגדלות ג' כפולות ג' דאבא וג' דאמא. אך של עיבור ויניקה הם סוד אלקים ושל הגדלות הויו"ת, הרי בעיבור יש לו ד' שמות אלקים וביניקה ו' שמות אלקים, ובגדלות ו' הויו"ת⁷³³.

ונלע"ד שכמו שבגדלות על האמת הם ד' מוחין⁸¹², וא"כ הם ח' הויו"ת, ד' דאבא וד' דאמא שהם חו"ב חו"ג, כן ביניקה הם ח' אלקים, כי גם הדעת כלול מחו"ג גם שהוא מקטנות. אך כמו שבגדלות נקרא ג' ע"ש היותן מלובשים בנה"י שהם ג', כן הוא ביניקה כנלע"ד, ופשוט הוא. אך עכ"ז עדיין צריכין אנו למודעי, לכן עיין במ"ש⁷³⁴ בסוד השרשים שלי בסוד האמוראים שהם מקטנות דאלקים, ותנאים הם מגדלות {קד ע"א} דהויו"ת, ושם בארנו כי אין בדעת דיניקה רק שם א' דאלקים, כי אפי' החסד⁷³⁵ שלו כיון שהוא שם אלקים נקרא הכל גבורה, א"כ אין שם חו"ג רק גבורה לבדה והדבר מסופק, וצ"ע.

שער כב פרק ב מ"ק⁷³⁶

ונחזור לענין, כי הלא בדוגמא מ"ש בז"א, כן הוא בצדיקים שהולכים וגדלים. ותחלה יש להם נשמה ומוחין דאלקים דעיבור, ואח"כ דקטנות, ואח"כ דגדלות, וכל זה בסוד הנוקבא. ואח"כ גדלים עד"ז הנזכר בז"א, ואח"כ גדלים עד"ז באמא, ואח"כ באבא, ואח"כ בא"א, ואח"כ בעתיק וכו', וכ"ז בעשיה. וכעד"ז ביצירה, ואח"כ בכריאה, ואח"כ באצילות. והדבר מובן מאליו וא"צ להאריך לפרט פרטי הדברים.

וזה משה, שבעת לידתו נקרא משה, והוא ע"ש שהיו שלימים בו כל ד' אלקים של מוח עיבור ונולד שלם עמהם, ולכן משה גימ' ד' אלקים. אמנם בגדלות, נקרא משה ע"ש יסוד דאו"א דגדלות שהם קפ"ד וקס"א שהם גימטריא משה כמבואר אצלינו⁸¹³. ועכ"ז מצינו לו ד' שמות, וזה ע"ש סדר המעלות שלו. וז"ס (שמות ז א) ראה נתתיך אלקים לפרעה, כי מן סוד אלקים הוא. ומבחי' ההוא דקטנות ניתן אלקים לפרעה, ובפרט שאז בגלות מצרים היה ז"א ג' גו ג', שהוא סוד העיבור כמבואר אצלינו בסוד ליל פסח (שעה"כ דרושי הפסח דרוש א'). ובפרט שגם פרעה נמשך מג' אלקים אלו דקטנות, כמבואר (שעה"כ שם) בסוד חלום שר המשקים ושר האופים ע"ש.

⁸⁰⁹ כלומר כאן בחי' טיפה הזרעית (ביאורים ח"א טז ע"ב) עי' לעיל הערה Error! Bookmark

.not defined.

⁸¹⁰ ר"ל שלא ניכר בו כמ"ש בספר ש"ש ממבו"ש שער ה' ח"ב פ"ו (לש"ו)

⁸¹¹ שאז היה רק בבחי' נפש לבד (ביאורים ח"ב כו ע"א).

⁸¹² כלומר או שהדעת נחלק לשנים או בתופסת הארה מהמו"ס, ואפ"ל שהם אותו דבר *מקור.

⁸¹³ שעה"פ דף נו ע"ג ופ"ה סע"ב ולק"ת ויקרא (לש"ו)

מאיר העץ חלק ג'

גם בשמואל מצינו ענין זה, שאמר הכתוב (שמואל א' ב יט) ומעיל קטן תעשה לו אמו, והענין בסוד (שמואל א' כח יג) ראיתי אלקים עולים מן הארץ, והוא (שם יד) עוטה מעיל. והענין סוד נפלא, דע, כי ראינו כי הבעלת אוב העלתה את שמואל, וראוי לפקוח עיניך איך אפשר שאיש גדול כשמואל הנביא שהיה שקול כמשה ואהרן ובעלת אוב תעלה אותו בכשפיה ובטומאתה להמשיך נפשו אל הטומאה ולהעלותו במציאות אובי טמא⁸¹⁴, וזה תבין במ"ש כי הצדיק עולה במדרגות הנשמות הנ"ל, ותחלה כשהיה בן ב' שנים עשתה לו אמו מעיל קטן, וכבר ידעת כי בהיותו בן ב' שנים העלתו אמו והורה הוראה, כמארז"ל (ברכות לא ע"ב) שעלי היה רוצה להרגו על שהורה בפני רבו, ומזה תבין רוב חכמתו, כי בהיותו בן ב' שנים זכה אז להורות הוראה, להיות לו מוחין דקטנות שלימים⁸¹⁵, וזהו מעיל קטן וגו'. שכל סוד הקטנות הוא מוחין דאלקים, וכנ"ל בסוד יוסף שהוא סוד ג' אלקים פשוט ומילוי ומילוי דמילוי שהם ב"ן אותיות, וג"פ ב"ן גימטריא קנ"ו כמנין יוסף. וג' אלקים עצמן בכללות הוא גימטריא קטן, ולכן יוסף נקרא ג"כ קטן⁸¹⁶, כי הלא ג' אלקים אלו ברדתן אל היסוד כמ"ש אז נקרא קטן, ועיין למטה. ונחזור לענין, כי סוד הקטנות הוא היניקה, כי כן שמואל השלים לו אז ב' שנים של היניקה, והיה לו סוד הקטנות {קד ע"ב} ההוא, וז"ס ומעיל קטן וגו', כי סוד מעיל זה הוא סוד שאנו קורין חלוקא דרבנן⁸¹⁷, אמנם לא היה מכסה את הראש רק הגוף לבר, וזהו פי' מעיל, כי הוא לבוש אל הגוף שהוא ו"ק. נמצא שהוא סוד היניקה שאין לו"א אז רק ו"ק, וז"ס ומעיל קטן. ואמו הוא סוד אמא עלאה אשר היא מתפשטת נה"י שלה ונכנסת ברישא דז"א עם המוחין דקטנות כנ"ל, וזהו תעשה לו אמו. וכבר ידעת (פע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פרק ד) ענין חנה אם שמואל, שהיא סוד אמא עלאה, כי כן חנה גימ' ס"ג שהוא שם הבינה, ושמואל נגד ז"א. וז"ס ומעיל קטן על נכון. והנה מעיל גימטריא קנ"א, שהוא אה"ה דהה"ן, שהוא סוד נה"י של בינה המלבשת את המוחין ונקרא אה"ה דהה"ן⁸¹⁸. ואמנם אח"כ, שמואל עלה במדרגה עליונה יותר והיה שקול כמשה ואהרן (תענית ה ע"ב), וג' אותיות שמ"ו משמואל גימט' משה ע"ה, ולהיותן מוחין דקטנות וגם הם סוד אלקים, לכן כל אחיזת החיצונים וקיומם הם במוחין אלו דקטנות, ולכן הסט"א נקרא בשם אלהים אחרים.

והנה במות הצדיק, הנר"ן שלו מצד אצילות עולין אל אצילות, ונשמה שלו דבריאה עולה לג"ע העליון, ורוח דיצירה בג"ע הארץ, ונפש דעשיה נשארת בקבר⁸¹⁹. וכשתעכל הבשר

⁸¹⁴ עיי' רש"י שבת קנב ע"ב וז"ל אובא טמא - בעלת אוב שמשמש בעצמות, טמא בלשון ארמי עצמות, וכן פירש רב האי בפירושו של טהרות בית שהוא מלא טמא מלא עצמות:
⁸¹⁵ עיי' בגר"א בת"ז נ' ע"ג וז"ל, בתרין שוקין ששם הוא הליכה, נק' הלכה, ובתרין דרועין שם מקום הקבלה, נקרא קבלה, עכ"ל, אם כן קטנות שייך לנה"י ולכן שייך להלכה וזה הוראה
⁸¹⁶ ###

⁸¹⁷ עיי' ב"ע רט ע"א ז"ל, כל ענין האדם בתורה ומצות לתקן מלבושים לנשמה וע"ז אמרו הני מאני דרבנן דבלו כו' הני ברכי דשלהי כו' שכל אחיזתם [של הסט"א] בהוד וכו' ולכן הם רוצים להתאחז בלבושי הצדיקים בסט' דנצח שיהיו להם ב' רגליים וזה הי' עניינו של אדה"ר שאבד מלבושים דילי' ונטלם הנחש ע"כ. וכן עיי' ב"ע רכ ע"ב ז"ל כי ידוע כי זה ההפרש בין קדושה לסט"א כי בסט"א וכו' אין להם מלבושים כמ"ש והנחש הי' ערום כו' ולכן תאותם אל [זה], עכ"ל. וביתר ביאור, כל חג"ת קדושים הם, ואין מקום לתפיסת הסט"א אלא בנה"י שהם לבר מגופא, ולכן שם הוא עיקר מקום העבודה. לכן מקום התיקון של ת"ח היא דווקא בבגדיהם, הרי הוא לבר מגופייהו.
⁸¹⁸ עיי' &### לגבי מילוי א' י' וה' שי' הוא ג"ר א' הוא ו, ק, וה"ה הוא נוק'.

אימא נה"י דילה מקננין בג' עלמין בי"ע שהם נחלקין לג' דרגין, שחיצוניות נה"י שלה הם בסוד שם אה"ה דהה"ן גימטריא נע"ל שהוא בעקב, והוא בעולם העשיה ששם עיקר סדור הקליפות וסט"א (פת"ש ז"א לה)

⁸¹⁹ והנה, האדם אחרי מותו נשמה שלו עולה לג"ע עליון דבריאה בסוד מלבושין דקדושה דילה, ורוחו בג"ע הארץ, ונפשו נשאר בקבר⁸¹⁹ כל זמן שלא נתעכל הבשר, והם מצד החטאים הדבוקים בנפש בהמיית שלו, מצד שהנחש כרוך בעקבו בנעל דעשיה, ולכן כ"ז שהגוף קיים, אז הנפש ג"כ קשור בו בסוד (איוב יד כב) ונפשו עליו תאבל, ואחר י"ב חודש וכשנתעכל הבשר ונזדכך הסיגים הדבוקים בו שהוא סוד חיבוט הקבר, גם נפשו מתברר ועולה למעלה, והוא כמ"ש למעלה (פתח כה) שבגדלות אז נתגדל גם הנפש ונכנס בו נשמה דנפש, והוא שאז גם נפש הבהמיית שלו היסודי הקשור בגוף מתקדש, ואינו כרוך אחרי תאוות הגוף ע"י הטהרה שנשפע עליו מן הנשמה עליונה, ולכן גם היא עולה למעלה אחר התיקון, ולא נשאר רק בחינה תחתונה שלה נפש דנפש

מאיר העץ חלק ג'

עולה גם הנפש ההיא למעלה⁸²⁰, ונשאת ההוא הבל דגרמי על אינון גרמי דאשתארו בקברא, כנזכר פרשה שלח (קסח ע"ב⁸²¹). וסוד הענין, כי הנפש שהיא סוד מוחין דגדלות שבעשיה, היא עולה למעלה אחר עכול הבשר, אבל הבל דגרמי שהוא סוד מוחין דקטנות מצד אלקים דעשיה, שהוא הנפש מצד אלקים, וזה נקרא הבל דגרמי, נשאר תמיד עד עת התחייה בקבר, כי להיותה סוד דינין, יש בו תמיד אחיזת הקליפות ואינו יכול להפרד מן הגוף לעלות למעלה. ובעלת אוב לא יכלה להעלות משמואל רק אותה בחי' דהבל דגרמי⁸²², וז"ס בזהר פ' שלח (שס) על הבל דגרמי⁸²³, ודא איהו אוב להעלות מן הארץ ע"ש, כי הוא סוד הבל דגרמי שהוא סוד הקטנות, יש כח בקליפות להתאחו בו, לכן ראתה את שמואל שהיה עוטה במעיל דימי קטנותו, לרמוז כי לא יכלה להעלות רק אותו סוד מעיל קטן לבד. וז"ש (שמואל א' כח יג) ראיתי אלקים עולים מן הארץ, כי לא ראתה רק סוד הקטנות שהם מוחין דאלקים. גם בדוד המלך מצינו שנקרא קטן, ודוד הוא הקטן (שמואל א' יז יד), והוא ע"ד הנ"ל. גם יעקב נקרא קטן, בנה הקטן (בראשית כו ו),

שהוא הבלא דגרמא על העצמות בקבר, להיות קשור בגוף מצד איזה פגם הנשאר דבוק בחטא אדה"ר שגרם מיתה לכל באי עולם עד זמן התחיה, שאז יהיה תיקון כללי לכל הנשמות ויגמר הבירור בכל סטרא דקדושה, וביער רוח הטומאה מן הארץ⁸¹⁹, אז יקום בתחיה, ויתתקן גם נפש דנפש הנ"ל להתקשר במדרגות עליונות של הנר"ן, ויאירו כולם בגוף הקדוש שיזדכך ויקום בתחיה (פת"ש ז"א לה)

ע"י זהר ח"א רכ"ד ע"ב וז"ל, תאנא אלף וחמש מאה ריחין סלקין בכל יומא מגנתא דעדן דמתבשמי בהו אינון לבושי יקר דההוא עלמא דמתעטרין מן יומין דבר נש, אמר רבי יהודה כמה לבושין אינון, אמר רבי אליעזר טורי עלמא בדא פליגו אבל תלתא אינון חד דמתלבש ביה רוח דבגנתא דעדן דארעא, וחד דמתלבשא ביה נשמתא בגו צרורא דחיי בין פורפירא דבי מלכא, וחד לבושא דלבר דקאים ולא קאים, אתחזי ולא אתחזי, בהאי מתלבשת ביה נפשא, ואזלא ושטא בעלמא, ובכל ריש ירחא ושבתא אזלת ואתקשרת ברוחא דגנתא דעדן דבארעא דקיימא בין פרגודא יקירא, ומיניה אוליף וידע מה דידיע ושאט ואודע ליה בעלמא, עכ"ל.

⁸²⁰ ג"כ בג"ע הארץ כמ"ש בשעה"פ שמואל קל ע"ד (לש"ו)

⁸²¹ ##*

⁸²² שמצד שדבוק איזה ניצוץ מן הסט"א בבחינה תחתונה שבנפשו ע"י חטא אדה"ר דאטיל בה זוהמא, ובחטא (תהלים נא ו) יחמתני אמי וגו', הוא לבוש כתנות עור⁸²² הדבוק בעקב בסוד נע"ל בשם אה"ה דהה"ן⁸²², שהוא ג"כ סוד מעי"ל שהוא מלבוש שבו דבוק החטא למעול במקום, והוא בסוד מוחין דקטנות דאלקים.

וכן הוא למעלה למעלה בסוד השורש, שמצד זה גם בעת הגדלות שנדחים הדינים ממאורות של ז"א וכמ"ש אח"ז בס"ד, מ"מ, בסופם של המאורות הנ"ל במדרגה תחתונה שבהם נשאר איזה אחיזה לסט"א, שהרי עדיין לא נגמר תיקון הבריאה עד אלף השביעי ולא נתבטל הסט"א מכל וכל, רק שבגדלות אין לו שליטה והוא במצולת ים⁸²² [בסופא] (סופא) דכל דרגין בעקב דקדושה, כמו כלב הקשור בשלשלת ומוכן לכך באם יגרום החטא שיהיה נותר משלשלא דפרזלא דיליה ויגרום קלקול, שעדיין הבחירה מסורה, ולכן נשאר איזה בחינה ממוחין דקטנות שהם באים מסוד נה"י החיצוניות דאימא, שהוא המדרגה המניח איזה צד אחיזה לדינים בסופא דדרגין כמ"ש (זהר ח"א ר"כ ע"א⁸²²) שדינין מתערין מינה, ולכן כתיב ומעי"ל קטן תעשה לו אמו, שגם ביניקה שהם ו"ק כ"ז שלא באו מוחין דגדלות האמיתים, אז עדיין קרוב האדם לחטוא, שהוא בסוד ט"ר דיצירה כמ"ש למעלה (בפתח הקודם) ולכן גם הם בסוד מעיל קטן שהוא הלבוש לו"ק הגוף, אבל עיקר המעי"ל הוא בסוד קטנות דעיבור בעקב העשיה כמ"ש בסוד נע"ל.

והנה הבעל אוב המעלה את המת, ענינו להעלות הנפש הנשאר על הגוף בקבר שהוא כ"ז שעדיין דבוק קצת זוהמא בנפשו שלא נזדכך עדיין לגמרי, ואז יכול לדבר עמו מצד רוח הטומאה הדבק באחוריים דקדושה, להודיע מה שנשמע מאחורי הפרגוד, והוא מה שאמרה לו בעלת אוב, (שמואל א' כח יג) אלקים ראיתי עולים מן הארץ שהוא מאחורי אלקים דקדושה ממוחין דקטנות, והוא עוטה מעי"ל סוד שם אה"ה דהה"ן בסוד הנע"ל, וז"ס מ"ש רז"ל (סנהדרין ס"ה ע"ב) שבעל אוב אינו עולה כדרכו ואינו עולה בשבת, כי הוא בסוד אחוריים דקדושה ומתחיל מן העקב ממטה למעלה בהיפוכא דקדושה, ובשבת שאז נר"ן עולים למעלה, כי גם הפרצופים עולים במדרגה גדולה, שז"א עולה לאו"א ולא"א ששם הוא למעלה מאחיזת הסט"א, שהוא מקום מנוחה מדרגא דעוה"ב כמ"ש במקום אחר (בית עולמים רנ"ט ע"א) לכן גם הנפש הנשאר בקבר יש לו עליה שהוא עולה מגלותא, לכן אין הבעלת אוב יכול להדבק בה, והבן כל זה מאד, וזה ג"כ סוד הכתוב (ישעיה כט ד) והיה כאוב מארץ קולך וגו', שאין בו כח הדיבור ל"כ בשלמותו, שהוא בסוד אל"ם דאלקים כמ"ש. (פת"ש ז"א לו)

⁸²³ ע"י לעיל טנת"א ה' והערה. **Error! Bookmark not defined.**

מאיר העץ חלק ג'

והוא מוחין דעיבור כנ"ל, כי הוא ב' אלקים שבו (של העיבור) הם מוחין, רק שהם כפולים, אמנם ב' אלקים הם גימטריא עק"ב, ועם י' אותיותיהן גימטריא יעקב. ועיין מ"ש בפסוק (בראשית כה כו) וידו אוחזת בעקב עשו.

⁷³⁷ונחזור לענין, כי הלא אין בקטנות בזמן העיבור רק ב' אלקים, כי אין לו בחי' הדעת, וטעם הדבר הוא עם מה שכתבתי, כי בחי' מוחין דעיבור הם מתלבשין בנה"י דחיצוניות של בינה, ומבשרי אחזה אל"ה (איוב יט כו). והענין כי בסוד הרחם של האשה, שהוא מקום היסוד שלה, יש בו ג' בחי', א' של עור, ב' {קד ע"ג} בשר, ג' יותר פנימי בפנימית הרחם. ועור החיצון אינו סתום ודבוק אלא הוא פתוח מאד, כי אינם משיקים צידי העור זה ע"ז, אך הב' שהם סוד הבשר הם סוגרים הרחם ונושקים שפת הרחם זה עם זה, ואין להאריך במקום שאמרו לקצר. ואמנם בסוד העיבור אין לו מוח של דעת, כי אין מקום קיבוצו אלא ביסוד החיצון, שהוא העור. ולפי שאותו העור הוא פתוח ואינו יכול לקבל ולסתום בתוכו הדעת, כי אין בו בית קיבול לקבלו, לכן אין הדעת נמצא בקטן בעת העיבור⁸²⁴. אמנם, טעם הדבר בעצמו למה אין שם בחי' יסוד סתום כמו בב' בחי' הפנימי, הטעם הוא, שכבר דעת כי הסט"א כל אחיזתן הוא בנוקבא⁸²⁵, ובפרט כל חשקם ותאותן הוא לבא⁷³⁸ לינק מן היסוד שלה⁷³⁹, כי שם מוצא כל השפע והקדושה. והיא⁷⁴⁰ בחי' חיצון (נ"א שהוא בחי' החיצון) והם דינין גמורים, ואם היה שם עור שלם ויסוד שלם, היו נאחזין שם החיצונים לינק מן אותו היסוד החיצוני, לכן לא ברא שם הש"י בחי' היסוד, כדי שלא יהיה מקום יניקה לחיצונים. אך בב' בחי' הפנימיים אין חשש אם ינקו משם, כי אין להם שם אחיזה ולא יוכלו להניק⁷⁴². אמנם באיש אינו כן, אפילו עור החיצון שלו הוא מכסה את בחי' היסוד שלו לגמרי, ובוזה תבין סוד הערלה שבאיש ולא באשה. ואדרבה, שלכאורה היה נראה שיותר היה ראוי שתמצא הערלה בנקבה מדכורא, שכל שליטת ויניקת החיצונים בנוקבא הוא לעולם, אך היה הדבר להיפך, כי באיש אין חשש כ"כ אם יינקו החיצונים משם, כי חסדי הזכר דוחין את החיצונים, אבל אם היו יונקים מנוקבא היו מחריבין את העולם⁸²⁶.

⁸²⁴ וזה בגלל שכל בנינו אז מנה"י ואין שם דעת (דע"ה ח"ב ד ע"ד), שרק היו אז בבחי' נפש (ביאורים ח"ב כו ע"א)

⁸²⁵ זה בדווקא כשהיא בקטנות (דע"ה ח"ב קלד ע"א)

⁸²⁶ עי' פת"ש ז"א לג וז"ל, ידוע כי נגד אורות אימא אין שם אחיזה לרע, כי היא למעלה ממדרגת התחתונים שהם ו' ימי בראשית, ואדרבא ע"י שמגלה אור דילה מתבטלים כל החיצונים שהיא בסוד התשובה שמכפר כל העונות ומסיר כל הסיגים, אבל אין זה אלא בפנימיות של אימא, משא"כ בבחינה היותר תחתונה שבה, אם היה שם קצת סיתום, היה ג"כ אחיזה נגדם, ובסיום יסוד שבה הוא מקור שנפתחים שם ומתקבצים כל המדרגות הנמצאים בפרצוף, שכן הוא לעולם בכל יסוד⁸²⁶, ולכן, אם היה להם שם אחיזה, היה הדבר מקלקל מאד וקשה לבטלם, ושיער חכמתו של יוצר בראשית שהסט"א יהיה קשור ככלב בשלשלת, שלא יהיה לו שליטה גמורה לבטל כח הקדושה ח"ו, לכן אותו בחינה תחתונה של יסוד דאימא, להיותו קרוב למדרגת ז"א, לא המציא שם סיתום בהארטו החיצונה אלא נשאר פתוח, ר"ל שיהיה האור שבו גלוי, ועי"ז לא יוכלו החיצונים להסתכל ולהאחז שם, וז"ש הרב ז"ל שהאור החיצון של יסוד דאימא הוצרך להיות פתוח, משא"כ במדרגות הפנימיים של יסוד, שהם מרוממים וגבוהים יותר מכל מדרגות ז"א, אין חשש אם נמצא שם סיתום והעלם האור, שבלא"ה לא יהיה להם אחיזה שם.

ולסיבה זאת לא היה יכול הדעת להתגלות בז"א בעיבור, שאז הכלים ומדרגות שלו במדרגה קטנה מקבל רק מהארה חיצונית של אימא, ונמצא שאם היה נמצא בו מאור הדעת מאיר, היה נצרך לו לבוש מאימא, שהמאורות ומוחין של ז"א להיותם באים ממדרגה גדולה ממנו שהם מאימא, אין יכולים להתגלות בלי לבוש ומחיצה שאימא עושה להם מאורות החיצונים שלה, וכאן שהוצרך להיות פתוחה להארת חיצונית היסוד דידה, לא היה הדעת יכול להמצא בלי לבוש ומחיצה, שאינו בערך ז"א, שאין יכול לקבל הארה זאת במדרגתו מגולה כפי מדרגתו העליונה העצמית, לכן אין הדעת נמצא בו כלל, רק ביניקה וגדלות שאז המאורות שלו מקבלים הארה מפנימיות המדרגות של אימא ושם יכול להיות סיתום שבלא"ה אין החיצונים יכולים להגיע שם בקטרוגם, יכול הדעת להמצא בו ולהאיר בו ע"י מסך ומחיצה שעושה לו אימא.

אמנם כל זה הם במוחין שמצד חלק אימא שקרובה יותר למדרגת ז"א, שהרי היא קיימא לשאלה⁸²⁶, משא"כ הארת אבא שהם מדרגה יותר גדולה, והוא טמיר ונעלם בסוד המחשבה לבד, אפילו יהיה שם סיתום בבחינה התחתונה של יסוד שלו, אין החיצונים יכולים להגיע קטרוגם נגד מאור הזה, לכן שם גם בחינה תחתונה שלו הוא סתום, ומצד זה יכול הדעת בבחינת המאור שמצד אבא הנכלל בו, יכול להמצא גם בעיבור, ומ"מ, אין אנו חושבין אז רק ב' מוחין ג"כ מצד אבא, כי

מאיר העץ חלק ג'

ובזה תבין סוד פריעת ערלה בזכר⁸²⁷, הוא שמתחלה כורתים עור החיצון, והוא סוד הערלה שמשם אחיזת החיצונים, ואח"כ פורעים עור הבחי' האמצעי שגם הוא סוד אלקים דיניקה, והוא דינא אבל אין חותכין ומשליכין אותה, רק כונתינו לפרוע כדי שיתגלה הבחי' הג' הפנימי שהוא יסוד האמיתי קדשי קדשים ומתגלה, דאז אין כח בחיצונים להדבק שם. ובזה תבין למה לא נברא האדם מהול אלא ערל, כי הוא מוכרח להיות בו ג' בחי' הנ"ל, אמנם בהולדו שאז מגיע זמן היניקה, אז אין לו צורך בסוד עיבור וכורתין אותו ומשליכין אותו, להורות שאין זמן אחיזת החיצונים ויניקתן מן הדכורא רק בהיותו בסוד עיבור. אך מן זמן יניקה ואילך אין להם אחיזה בו, ולכן אפילו בזמן היניקה שהוא סוד אלקים ג"כ, כדי שלא ינקו משם פורעין אותו, כדי שיתגלה הפנימי, ומאורו יברחו כל החיצונים, כי אינם יכולים לסובלו. הרי בארנו מצות מילה בקיצור.⁷⁴³

ונחזור לענין, שכיון שבנוקבא אין בה בחי' זו⁷⁴⁴, ולכן אין לו בז"א בקטנות בסוד עיבור רק ב' מוחין⁷⁴⁵ ג"כ. ואע"פ שבאבא יש בחי' יסוד⁸²⁸ אפילו בעיבור {קד ע"ד} כנזכר⁷⁴⁶, אינה קושיא, כי הלא יסוד דאבא לעולם הוא טמיר וגניז באמא (אד"ז דף רצא ע"א), ואם האמא אין לה יסוד, איך יתגלה יסוד דאבא בלתי היות לו מחיצות יסוד אמא, לכן ליתא אפילו יסוד דאבא תוך ז"א. וגם הטעם, שכיון שאין יסוד אמא בחיצוניותיה, אם כן כאשר יזדווג עמה לאפקא מוחין דעיבור אל הז"א, אם לא תקדים היא להעלות טפת מ"נ מסוד הדעת שבה, גם אבא לא יוריד טפת הדעת שלו, ולכך גם ב' הדעות אין בהם⁷⁴⁷. ונמצא, שאין לקטן בסוד העיבור רק ב' מוחין דאבא וב' מוחין דאמא, הם ד' מוחין שהם ד' אלקים. אמנם ביניקה יש לו ג' מוחין דאבא וג' מוחין דאמא⁸²⁹, הם ו' פעמים אלקים. והנה הקטן, מזמן העיבור כבר יש לו ראש, אך סוד הראש הזה נמשך מב' מוחין הנ"ל, שהם ב' אלקים, א' אלקים דימיני, והוא לוקחו בבחי' מילוי יודי"ן גימטריא ש', והב' דשמאל לקחו בבחי' אחוריים שלו והוא גימטריא ר', הרי ר"ש של ראש וא' הוא כללות שם אלקים.

ונלע"ד ששמעתי, שגם ביניקה יש⁷⁴⁸ ראש על שם מה שקדם לו בעיבור, כי לעולם נשאר ראש זה, רק נתוסף בו תוספת וגדלות, לכן נקרא ראש גם אחר הגדלות⁸³⁰. אמנם לפענ"ד ששמעתי שגם ביניקה נקרא ראש כנגד ג' אלקים שיש בו, והוא ג' אותיות ראש, ר' מוח בינה, ש' מוח חכמה, א' מוח דעת, כי בדעת אינו ניכר רק כללות א' לבד, שהרי בעיבור לא היה ניכר כלל גם שהוא מלא באלפי"ן⁸³¹, כנודע שאלקים של דעת הוא מלא באלפי"ן, וזהו א' של ראש. ועיין מ"ש בסוד ג' ימים של קליטת הזרע, ומ' יום של יצירת הולד, ושם בארנו איך אלקים של מוחין נעשין ראש וגלגלתא, אח"כ נעשין קרומים למוחין דגדלות. והנה לא כל ימי היניקה שוין, כי בתחלה אינו מדבר כלל, ואחר כך מתחיל לדבר מעט מעט, והענין הוא כפי מ"ש בסוד הקדיש

אורות אבא אין יכולים להתגלות כי אם ע"י אורות אימא, כי אין המחשבה כלליית מתגלה, כי אם ע"י ציור המחשבה בפרטות, וכיון שאין נמצא ציור נגדו ליתן לו גבול ושיעור ומדה, אין יכול לגלות מדרגתו בז"א, שעיקר פרטי מאורות שלו אין יכולים להיות בלי גבול ושיעור וקו המדה שקדם לו מאימא, ונמצא שמצד זה גם מצד אבא אין הדעת יכול להמצא בו, ולכן אין בו רק ג' מוחין גם מצד אבא.

⁸²⁷ עיי' זהר בראשית ל"ב ע"א: תנינו, מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, בגין דתרין דרגין אינון, מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטריך לחברא לון, ע"כ. ועיי' בהגר"א על ת"ז פו ע"ד ד"ה עלייהו שהם ז"ל דס"א.

⁸²⁸ כלומר התגלות יסוד דאו"א עליו. ##* ואיך האר"י מתרץ את זה.

⁸²⁹ כלומר רק דעת דגבורות ולא דחסדים עיי' סוף פרק הקודם, ועיי' פת"ש ז"א לב שב' בחי' דעת האלה הם א' דעת שבראש וא' דעת המתפשט, וע"ש וז"ל, והנה אנו רואים באדם התחתון, שגם בעת שהוא בבטן אמו כבר יש לו מוחין בראשו, אבל הם שובתים ואין פועלים הרגש בגוף כלל, וכשנולד אז מתחיל להתחכם, אף כשנולד אז (איוב יא יב) עיר פרא אדם יולד, מ"מ עיי' היניקה אז מתחכם וניכר הרגשו ג"כ בגוף, אבל הוא בצמצום מאד, ולכן נקרא הכל עטרת דגבורה לבד אף שבאמת יש בו כח הרכבה של החו"ב, מ"מ, כיון שאין פועל רק בצמצום כמו ענין הגבורות, נקרא הכל עטרה אחת, ואחר היניקה אז נתוסף בו הדעת, ומתחיל להתפשט בהרגש הגוף בהדרגה, עד שנשלם גידולו ומגיע לכלל איש בפרטות השנים, ע"כ. וע"ש עוד שהגילוי של זה בהנהגה היא שאין הנהגה של אמת ויושר אלא הרשעים שולטים ואין דעת אלקים בארץ (הושע ד א).

⁸³⁰ עיי' לעיל הערה 803.

##* 831

מאיר העץ חלק ג'

וגם בסוף הדרוש של אלם מאלקים, כי תחלה אינן ניכרים בו רק ג' אותיות אלם⁸³², ואח"כ נכנסין בו אותיות י"ה מאלקים, ואז מתחיל לדבר, ואז יש בו תוספת אחר שמתמלאים אלו השמות של אלהים, זה ביודי"ן, וזה בההי"ן, וזה באלפי"ן, כי אין ימי הקטנות שוין, שהרי גם המוחין דגדלות נכנסין בו מעט מעט, כמבואר אצלינו (שער המלכים פרק ו') בסוד (גיטין נט ע"א) פעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין כו'. אמנם סוד הפסוק (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה הנזכר שם בענין המוחין⁸³³, כי הלא בבריאת עולם אצילות, הז"א בתחלת אצילותו היה על דרך הנ"ל, אבל עתה האלקים כבר הם שם. ואע"פ שלפעמים הם בסוד אלם, אינם לבדם, כי סוד האלקים כולם כבר הם שם, רק שאינם מתגלים, ועומדים שני אותיות י"ה דוממות שם, ואינן מתגלין הארתן.

{ קה ע"א }

שער כב פרק ג מ"ק⁷⁴⁹

אמנם כשבאין ימי גדלות, אז נכנסים המוחין דגדלות שהם היוו"ת, ומתפשטין בכל הז"א כנודע, ואז יורדין כל המוחין של אלקים למטה עד היסוד⁸³⁴. ואמנם סדר ירידתן אינו בפעם אחת, רק כפי סדר כניסת המוחין דגדלות, כך סדר ירידת אלקים דקטנות⁸³⁵. כיצד, הרי בארנו כברת אבות שאין מוחין דגדלות נכנסין יחד, רק תחלה נכנסים בק"ש ו"ק תחתונים דאמא⁸³⁶ הג"ת⁷⁵⁰ נה"י בתחלה, ואח"כ נכנסין חג"ת, ובברכת אבות נכנסין ג"ר דאמא, ואח"כ נכנסין נה"י דאבא, ואח"כ חג"ת דאבא, ואח"כ ג"ר⁷⁵¹, כי אין המוחין דאבא נכנסים עד שיכנסו המוחין דאמא כולם. ובק"ש, שעדיין לא נכנסו רק ו"ק המוחין דאמא, אין בהם כח לדחות ולהוריד המוחין דקטנות, לפי שו"ק אלו, אע"פ שהן מוחין, אינם מוחין ממש, רק אותן ג' ראשונות, שהם ממש מוחין בראש ז"א, אך⁷⁵² אלו התפשטותן הם בגופא. אך מה שאנו קורין אותן מוחין, הוא לפי שהתפשטותן נמשך מן המוחין, וגם לפי שהמוחין של המלכות נמשכין

⁸³² כלומר בעיבור יש רק לו של אל"ם (פת"ש פרצוף ז"א לב) וע"ש עוד וז"ל, והענין בזה סוד עמוק, כי שם אלה"ם מורה על כלל המדרגות של כל ה"ס של כל סדר הנהגה כמו סוד שם היו"ה שכולל הכל, כי י"ה דאלקים הם חו"ב סוד י"ה, ואותיות מל"א הם סוד ו' של שם היו"ה שהם הו"ק, וכלל ה' אותיות דאלקים הוא ה' אחרונה שהוא הכולל מה שנכלל בג' אותיות יה"ו כמ"ש רבינו בפי' לתיקונים (פ"ג ע"ג) ונמצא שבעיבור שאז אין החו"ב מתגלים כמ"ש, לכן נשאר רק אותיות אל"ם לבד שהם הו"ק, וביניקה שאז מתגלה קצת שלמותו יותר בעולם, אבל אין מתגלה בפנימיות רק בדברים טבעיים, ואין נבואה ורוה"ק בעולם, אז ניכר בסוד שם אלקים לבד, אבל הדעת מתחיל להתגלות קצת בעולם, ורק אין הדעת בשלמות עד הגדלות, שאז גם עטרת דחסדים שבו מתגלה לנביאים בהארה והשפעה מרובה, וגם [שביניקה] (ביניקה) הדינים שולטים בעולם, והוא ע"י הדעת שעטרת דגבורה מתפשט בו' ימי בראשית שהם ו"ק, אבל בגדלות מתגלה ההנהגה שלמה בב' דרכים כמ"ש, והבן מאד, עכ"ל.

⁸³³ עי' שער טנתא פרק ג: נתבאר בזה מ"ש בפ' משפטים (דף קכג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא, כי הגבורה⁸³³ של דעת נגנזו בפה בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל, וכללות הפה נעשה מהם והם נגנזו שם. גם אמרו גנוז הוא כי ברצונה מוציא גניזת האותיות הנ"ל בסוד קול ודבור מהפה ולחון, וכשורצה נשארים גנוזות בפנים בסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה. ועי'

⁸³⁴ נ"ל שזה עילוי שהרי הארת המוחין דקטנות מאירים יותר ויותר למטה אמנם עי' פת"ש ז"א לח וז"ל, כל מה שהמוחין דקטנות יורדים, הם מתמעטים ונשקעים יותר וכו' כאשר מתחילים לירד אז מתמעטים, והיינו, שהדינים עצמם כמה מדרגות יש בהם, שכל מדרגה היותר עליונה שבהם יכולה בעצמה להתהפך לרחמים וכו' שהדברים עצמם שגורמים עונשים הם ישמשו הטוב, ולכן בעת שירדו אל הגרון, אז לא נשאר במדרגות הדינים רק שליש התחתון שלהם, וב' שלישי העליונים הם עצמם יצאו מן החושך אל האור, וכמ"ש בזהר (ח"א ד' ע"א) מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא כו'. ואח"כ כשיורד ליסוד דז"א, גם שם נעשה הבירור יותר עד שגם המחצה עליונה שבהם נבררו ונהפכו לרחמים

⁸³⁵ בכ"מ המוחין הם המנהיגים כל הפרצוף, ולפי השורש המסודר במוחין שלו, כך הם המאורות של ו"ק שלו שהם עיקר הגוף, מדות ההנהגה, ולכן, בעת הקטנות שאז המאורות פועלים בצמצום שהם דינים וסילוק הארה, גם המוחין שלו הם בסוד אלקים, אכן, בעת שבא זמן הגדלות שיאירו המאורות בהארה מרובה ואז הרחמים מתפשטים, אבל התפשטותם הוא בהדרגה הכל לפי ערך העבודה שפועל ג"כ בהדרגה, בסוד (תהלים פד ח) ילכו מחיל אל חיל וגו' (פת"ש ז"א לז).

⁸³⁶ כנראה שזה ישור"ת וצ"ע**

מאיר העץ חלק ג'

מהם, כנודע שמן התפשטות המוחין דנה"י דדכורא, מתמן אתפשט נוקבא מאחוריים⁸³⁷, ומשם נעשה לה מוחין. רק עיקר המוחין הם ג"ר, ולכן אין כח בו"ק לדחות המוחין דקטנות. ועוד סבה אחרת, כי אלו הם מוחין דאמא דמינה דינין מתערין (זהר ח"ב טו ע"א), ובפרט היותן בחי' ו"ק, שיש בהן תערובות דין, לכך אינם דוחין האלקים דקטנות שהם דין, אך כשמתחילין לרדת ג"ר דאמא עד תשלום כניסת מוחין דאבא, אז הוא ירדת מוחין דקטנות, כי גם ו"ק דמוחין דאבא הם דוחין האלה"ם דקטנות, להיותן בסוד מוחין דאבא, שאין בהם שום דין כלל כנודע. ובפרט אחר שכבר נכנסו ג"ר מוחין דאמא.

ועתה נבאר הסדר כשנכנסין ג"ר דמוחין דאמא אז מורידין את המוחין דקטנות למטה בגרון דז"א⁸³⁸. נמצא, שירדו ג"ר דקטנות בגרון דז"א, אח"כ בכניסת ג' תחתונות דמוחין דאבא, יורדין מן הגרון אל חג"ת דז"א עד שלישי עליון דת"ת דז"א המכוסה, ששם הוא סיום יסוד אמא בת"ת דז"א כנודע, ושם הוא תחלת בנין הנוקבא משם ולמטה. וכשנכנסין ג' אמצעים (דאבא), אז יורדין בב' שלישי ת"ת דז"א המגולים, וכשנכנסין ג"ר דאבא אז יורדין מב' שלישי ת"ת אל נה"י דז"א, ומתקבצים שם כולם ביסוד דז"א, ועומדין שם. ואחר כך, ע"י זוג, הם יורדין אל הנוקבא כסדר הנ"ל. אמנם לא כל אדם זוכה לזה, ודע כי יש מי שבידו כח במעשיו להוריד האלקים דקטנות מרישא דז"א עד הגרון, ויש מי שיוכל לדחותן עד החזה, וכן כפי סדר כל המדרגות הנ"ל. והנה כל כח שכחה שיש באדם נמשך לו ממוחין דקטנות אלו⁸³⁹, ומי שיוכל להורידן ע"י מעשיו למטה, ע"י שימשיך מוחין דגדלות וידחה אלקים דקטנות, ויסלקם מז"א לגמרי, אז יהיה לו זכירה נפלאה בתורה ויבין כל רזי התורה, כי כל זכור הוא בדכורא, רק אלקים דקטנות מונע ההארה דדכורא, בסוד זכור. ואמנם מי שיוורידם גם מנוקבא עד הבריאה, זהו ודאי לא יהיה שום שכחה לו, ויתגלו לו רזי התורה כתקונן.

ונבאר עתה סדר ירידתן, דע, כי בהיותן תחלה ברישא דז"א, אז הם ג' שמות אלקים בג' מוחין דז"א. וכבר ידעת, כי כל תיבה בת ה' אותיות בונה ק"ך בתים⁸⁴⁰, והנה ק"ך צירופים יש בשם אלקים, ואמנם הם ג' פעמים אלקים ג"פ ק"ך הם ש"ס, וה' אותיות אלקים עצמן הרי שס"ה, ומכאן {קה ע"ב} הם שס"ה ימות החמה. ועיין מ"ש בביאור פטום הקטורת בסוד שס"ה מנים כו', ושם ביארנו פי' אחר, וגם זה שבכאן אמיתי. אח"כ, ברדתן אל גרון דז"א, שם מתמעטין. והענין, כי כל דבר עליון כאשר יורד, אין כולו יורד רק מתמעט ומתברר, והיותר מובחר שבו נשאר למעלה כי אינו יכול לירד למטה, והשאר נופל ויורד למטה. וכן בכאן, היותר מובחר וזך ורחמים נשאר למעלה עם המוחין דגדלות, והשאר יורד למטה. והנה ברדתן למטה בגרון (נ"א מן הגרון) אז נתמעטו, והם בין כולם שם א', והוא צירוף א' שהוא ק"ך צירופי אלקים לבדם, שהוא השלישי ממה שהיה למעלה.

אח"כ, ברדת המוחין דקטנות ביסוד ז"א, אז שם מתמעטין ואין שם רק חציים, והם ס', והם סוד (שיה"ש ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, כי אלו הם ס' אלקים מצד הגבורות, ונקראו ס' גבורים⁸⁴¹. וכבר ידעת איך המלכות היה אחורי ז"א נגד נה"י, והה"ג שלה הם בדעת שלה כנגד היסוד דז"א. ונמצא שהס' גבורים אלו הם נגד מטתו שלשלמה, והם מגבורי ישראל, שהוא ז"א, הנקרא ישראל ולא יעקב, והם גבורים מסטרא דדכורא ולא מסטרא דנוק',

⁸³⁷ אד"ר קמא ע"ב ז"ל, בהאי אדם שארי ותקין כללא דדכר ונוקבא כד אתתקן דיוקנא בתקונוי ושאר ל אחורוי מחדוי מבין תרין דרועין באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון תפארת ואתפשט האי תפארת ותקין תרין חדין ואשתלף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא כלא סתימא מכל סטרוי*##

⁸³⁸ כלומר לכח הדיבור שלו (פת"ש ז"א לז)

⁸³⁹ והוא מ"ש הרב ז"ל שכח השכחה בא מצד מוחין דקטנות, כי השכחה הוא ע"י סיתום המוחין, והוא סוד סילוק הקדושה, וכן הוא בהנהגה, כ"ז שהדינים שולטים ומתמעט השפע ועי"ז הרשעים מצליחים והצדיקים שפלים, הסט"א משכח מן האדם השגחתו וכבודו ית' בסוד (דברים לב יח) צור ילדך תשי ותשכח וגו', והם בסוד אחוריים דשמות דאז"א גימטריא תשכ"ח (לעיל שער השבירה פרק ב') (פת"ש ז"א לח)

⁸⁴⁰ ס"י פ"ד מט"ז

⁸⁴¹ הטעם שלא נתמעטו בירידתם לחזה, לפי שהגוף מדרגה אחת שהם ו"ק כלל ו' ימי בראשית ומקושרים בקשר אחד, לכן כ"ז שהיו הדינים שולטים בגוף, לא היה כח כ"כ שיתהפכו מדין לרחמים, עד שנדחו בסוף המדרגות שהוא ביסוד שבו (פת"ש ז"א לח)

מאיר העץ חלק ג'

ומשם שומרים מטת שלמה שהיא הנוק' ומאירין בה. אמנם, כל ו"ק הם מציאות אחת, כי הכל נקרא גופא, ולכן אינם ב' מעוטים דאלהי"ם א' בג' אמצעות וא' בג"ת כי הכל גופא, ולא יש רק מיעוט א' שהוא אחרי רדתן אל היסוד סיומא דגופא.

אח"כ נדחין יותר ונכנסין ברישא דנוקבא, ושם מתמעטין חציין ונשארים ל', והם סוד שלשים מעלות שהמלכות נקנית בהם (אבות פ"ו מ"ו). והטעם שבכל המדרגות אינם מתמעטין רק חציין, ובגרון דז"א לא נשארו רק שליש א', כי הוא מקום צר מאד.

ואח"כ יורדין אל יסוד נוקבא, ואינם על דרך ירידת ז"א שיורדין ומתמעטים מיעוט א' בגרון כו', אך סדר הירידה מג"ר לגרון, ומשם לג' אמצעות, ומשם לג"ת נוקבא. ואפשר דהוי ע"ד דכורא ואיני זוכר. אך בענין המיעוט, אין בנוקבא רק ב' מיעוטים, א' ברישא וא' ביסוד דילה סיומא דגופא. אמנם כל הה"ג שלה הם ביסוד שלה כנודע, ואלו אלקים דקטנות מתערבין עמהן, ואז הם שם חציין שהיו מתחלה ברישא, ואינם רק ט"ו והם סוד י"ה. וז"ש במ"א שהיסוד נקרא י"ה⁸⁴².

אח"כ יורדין בראש הבריאה⁸⁴³, ושם הם שליש לבד, כי לפי שירדו מאצילות לבריאה אז נתמעטו ב' שלשים ונשארו ה' לבד. אמנם זהו ה' אותיות של אלקים, וז"ס (בראשית א א) בראשית ברא אלהים, כי אלהים הוא בבריאה⁸⁴⁴. גם ז"ס אלהים גימטריא הכס"א כנוצר בתקונים (יד ע"א), ורמזו וכווננו לשם זה, כי הלא הבריאה הוא סוד הכסא, שהוא סוד אלקים כנ"ל, ומשם ולמטה אין שום ירידה אחר⁷⁵³, ששרשם באצילות אי אפשר להם לירד יותר⁸⁴⁵ אלא בראש הבריאה, ואינן יורדין ירידה אחרת כלל. ואשרי מי שיוכל להורידן עד כאן כי גדלה מעלתו לאין קץ. גם תראה, כי אחר שהם ה' כחושבן ה' אותיות אלקים שהוא השורש שלהם, אין להם עוד מיעוט.

והנה, כשירדו אלקים דקטנות אל ג' אמצעות דז"א, אז נעשו ב' הידים דז"א מבחי' ב' שמות דאלקים, כי כפי הזמנים כך משתנים הפעולות. ועתה, כשירדו אל הזרועות⁸⁴⁶, אז נעשו

⁸⁴² רפ"ח ד'##

⁸⁴³ עיי' טנת"א פ"ה (לש"ו), וביאורים שם אות סד ופרק ו אות כח ל (לש"ו) מש"כ באות סד היא לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** כשיורדים למטה אינם יורדים הואורת והמוחין אלא רק עד ראש הבריאה ואל יותר אמנם הגוף והכלים דקטנות הניקה הם יורדים למטה אמנם קטנות דעיבור יורדים גם באורות והמוחין בכל העולמות ב"ע כי משם עיקר יניקה החיצונים כלומר מהחיצוניות דאחוריים דאלקים דעיבור משם הם יונקים אבל לא שהם נכנסים בקדושה עצמה, וזה החילוק בין קטנות דיניקה שהוא בחי' הנפש שבלב לקטנות דעיבור שהוא בחי' נפש שבכבד, ומש"כ בפרק ו' אות כח היא הערה. **Error! Bookmark not defined.** כשיש זכות גדול אז ההארה שיורד בראש הבריאה גורם שיהא עולם הבריאה נכלל עם האצילות באחדות גמור, וירידת מלכות דאצילות לבריאה היא שם אלקים, אות ל – והוא שם אלקים לעשות דין ברשעים ששם.

לכן שם מקום השחיטה ששם מקום אחיזת החיצונים בגרון (דע"ה ח"ב נז ע"ג – אולי מקומו לקמן קצת), עיקר גילוי דשמות אלקים הוא באמת רק מז"א דבריאה ולמטה כי בעת הזכות יורדים השמות אלקים שבז"א עד בריאה (כללים ח"א לט ע"ג)

כאן הם עומדים בסוד שורש הגבורות לבד (פת"ש ז"א לח), וזהו תכלית הגדלות שאז כל המאורות שבאצילות פונים בהארה מרובה ומשפיעים הטוב והחסד לנבראים, ונשאר הדין בשורשו בנפרדים שיהיה מקום לחזור, כי עדיין לא נגמר התיקון עד לע"ל, וניתן שורש מקום לדינים לשלוט, שמצד זה ניתן ג"כ שורש העמדה וקיום לסט"א (שם)

⁸⁴⁴ ובכל מע"ב נזכר רק שם אלקים, שאז הוכנו בבחינת קטנות לבד, שהגדלות של המאורות נמסר אל האדם ע"י מעשיו הטובים שהוא יגרום להם הגדלה, ולכן לא נזכר שם הוי"ה עד אחר שנברא האדם (בראשית ב א) ויכלו השמים וגו' ואז הוסיף תולדות במעשיו הטובים, וכתוב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ וגו', ביום עשות ה' אלקים וגו', התחיל מוחין דגדלות להתפשט בבריאה, שתחילה היו כל הפרטים רק בקטנות כלולים רק בכח, וכמ"ש (בראשית ב ה) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו', ואדם אין לעבוד וגו', וכמ"ש (ילקוט בראשית א ח) על פתח קרקע עמדו כו', ובגדלות נתפשטו המדרגות, וגדלו האברים וכל פרקי המרכבה, וכל הדרגין (פת"ש ז"א מ).

⁸⁴⁵ עיי' אנ"כ פרק י' ובמבו"ש שער הקלי' פרק ב' (לש"ו)

⁸⁴⁶ עיי' פת"ש ז"א מ וז"ל, אח"כ כשנדחין מוחין דקטנות עוד יותר למטה בג' אמצעות דז"א, שם עושים פעולת הידים בסוד י"ד פרקין שהם י"ג אותיות אלקים בגילופין, והיינו, שבם עשו

מאיר העץ חלק ג'

בחי' ידים של ז"א מן מוחין דאלקים, ואז ה' אצבעות היד מה' אותיות אלהי"ם, גם י"ד פרקין של אצבעות הם מילוי שם אלקים, והם י"ג אותיות⁸⁴⁷, ובהם כללות השם, כנגד י"ד פרקין, והזרוע כולו כנגד השם אלקים עצמו, ולכן שורש הדינין בזרועות, כי הם סוד מנצפ"ך כפולות בימין ושמאל. והנה הדינין יש להם {קה ע"ג} ה' מקומות כנזכר באדרא (קלו ע"ב⁸⁴⁸), וא' מהם הוא הזרוע, וזהו הטעם שהקליפות נאחזות שם תמיד, וז"ס נטילת ידים.

ודע, כי האלקים שיורדין עד היסוד אינם רק מג' מוחין, כי התפשטות של המוחין דקטנות בו"ק דז"א נשארין במקומם, באופן שיורדין ג' אלקים דמוחין ביסוד⁸⁴⁹, וז"ס (בראשית כא ח) ביום הגמל את יצחק, ודרז"ל (תוס' שבת קל ע"א ד"ה שש אנכי) שהוא סוד ה"ג מ"ל. והענין, שכבר בארנו איך ביסוד דז"א יש ח' גבורות, וזהו ה"ג מ"ל, כי ה"ג הם ח' גבורות שביסוד הנקרא מלכות, ואמנם הם נחלקות לשתי חלוקות ה' ג', כיצד, ה"ג מנצפ"ך דגדלות, וג' אלקים דקטנות, הרי (שה') גבורות (הם) ה' וג' משתי הבחי'. וזהו את יצחק, כי יצחק הוא שורש הגבורות כמבואר.

אמנם קשה, איך אפשר שירדו שלשה מוחין ונשארו הו"ק⁸⁵⁰ במקומן, כי הלא אלו מלוכשים בנה"י דתבונה, ואם כן איך ירדו שלשה פרקין עלאין דנה"י לתתא, ונשארו ב' שלישי נה"י התחתונים למעלה, וזהו אין השכל סובלו. והענין הוא, כי הרי כבר בארנו שהיסוד דאמא מסתיים בחזה דז"א, והנה המוח דחכמה דז"א מתפשט בג"ס דז"א שהם קו ימין חח"ן, ומוח בינה דז"א מתפשט בקו שמאל בג"ה, ומוח דעת אינו עד"ז, לפי שנו"ה דאמא הם סתומות ומתפשט המוח מלוכש בתוכם בב' הקוין ימיני ושמאלי, אך מוח דעת בא מלוכש ביסוד דאמא. ואמנם, עד מקום סיום יסוד דבינה בא הדעת הנ"ל מוגבל ומלוכש בתוכו, אך בהסתיים יסוד דבינה הוא נגלה ויוצא לחוץ⁸⁵¹, ושם אין מי שיגבילנו, ולזה הטעם מתפשטים ה"ח של הדעת לכל הגוף דז"א⁷⁵⁴, ומתפשטין בחג"ת נה"י כמבואר אצלינו, כי אם יסוד הבינה היה ארוך גם הדעת שבו היה מתפשט דרך קו אמצעי ביושר כמו שאר הב' קוין. נמצא, כי האמת הוא שג' מוחין עלאין אלו דאלקים דרישא הם המוחין המתפשטין בחג"ת נה"ה, תוך נו"ה דאמא, כולם נופלין למטה ביסוד, כי כשנופלין נה"י דאמא ביסוד, נופלין שלימים לא למחצה, וכן גם המוחין שבתוכם נופלין. אך דעת המתפשט בגופא, בגלוי בו"ק אין מי שיגבילהו, ולכן נשאר במקומו ואינו יורד עם השאר אל היסוד. ונמצא, שכל המוחין שבחו"ב, אפילו המתפשטים בו"ק, הכל נופל, וכן הדעת בחי' קיבוצו במקומו ברישא נופל, אך בחי' התפשטות הדעת בו"ק נשאר שם תמיד, ואפילו בזמן היות שם מוחין דגדלות. אמנם ז"ס (ב"ב י ע"ב) עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה הנזכר ברב יהודה תלמידו של מר שמואל, וסוד הדבר שכל האמוראים הם מבחי' אלקים דקטנות, ומי שהוא מאלקים דקטנות דרישא נופל הוא למטה ביסוד, ומי שהוא מן התחתונים שהוא מהתפשטות ו"ק הוא למעלה, והבן זה. ואמנם בחי' זו אינה נמצאת רק באלו המוחין דקטנות כי הם אלקים דינין, והשורש שלהם, שהם המוחין נכפין, וצריך להורידם אל היסוד לכופם, אבל הו"ק שאינם רק התפשטות שלהם, א"צ להורידם, וכמו שמצינו שבה"ח {קה ע"ד} דגדלות יורדין ה"ח המגולין ביסוד וחוזרין ועולין למעלה כדי להגדיל ז"א. כן עד"ז האלקים שבמקומות המגולים נופלין ביסוד וחוזרין ועולין עם החסדים הנ"ל, וז"ס (בראשית כח יב) סולם מוצב ארצה שראה יעקב, שהוא סוד היסוד הנקרא סולם מוצב, שבו ראה אלקים עולין ויורדין בו על דרך הנ"ל. וז"ס (שמואל א' כח יג) אלקים ראיתי עולים מן הארץ, הנזכר בשמואל.

הדינים מקום ושורש בעיקר קווי ההנהגה, שלכן שם בסופי האצבעות נאחזים הקליפות, שהוא סוד סיום המעשה במקום שנגמר פעולת הידים והעשייה בסטרא דקדושה, שהוא בטופרא דאצבעין [ע"ח פרצופי ז'ו"ן ב' וז"ל, כי לעולם החצונים כל יניקתן הוא מן הקצוות ומסיומן, כי אין להם רשות לעלות אל מקום הקדושה, אבל יונקים ממקום סיומא]

⁸⁴⁷ אל"ף למ"ד ה"א יר"ד מ"ם.

⁸⁴⁸ מראה מקום מהלש"ו, וז"ל ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ומתפשטאן בחוטמוי בפומא בדרועוי בידין באצבעין ובג"כ כתיב (תהלים קו) מי ימלא גבורות י"י גבורת

⁸⁴⁹ כלומר דתבונה ע"י הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁸⁵⁰ דאימא

⁸⁵¹ כלומר המוחין שבתוכו מאירים לחוץ

מאיר העץ חלק ג'

וכבר הודעתך לעיל איך יעקב ושמואל היו תחלה מסוד אלקים דקטנות. גם אמרו ראיתי אלהים עולים באופן אחר, והוא כי האשה בעלת אוב תמהה מאד ונחרד לבה על דבר זה. והענין, כי עליית אלקים, שהם בחינת התפשטות המגולה של אלקים, אין ניכר בעלייתן כלל, כי הם מתמתקים ע"י החסדים דגדלות, אך החרדה שלה היה באופן אחר, והוא, כי הלא בארנו, כי ע"י הורדת המוחין דגדלות, מורידין ג' מוחין דקטנות לתתא ביסוד ואתכפיין תמן, אז יורדין יותר למטה כנ"ל. אמנם כשיש ח"ו רוגז בעולם מחמת פגם עבירות, אז מסתלקים המוחין דגדלות שבו שהיו כופין המוחין דקטנות, ואז עולין אלו האלקים למעלה ברישא דז"א, ואז יש רוגז גדול ח"ו. ולכן אמר שמואל (שם) למה הרגזתני לעלות, שהיה מתיירא מן הדין, וז"ש (שם) ראיתי אלקים עולים מן הארץ.

ונחזור לענין, דע, כי בירידת מוחין דאלקים אל הגרון דז"א, כבר בארנו זה בסוד חלום יוסף עם שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים ועם פרעה, כי כולם מסוד אלו האלקים ואלו הג' שרים הנ"ל, הם הג' מוחין דאלקים ומקום חנייתן בקנה ובושט ובוורידין שבגרון⁸⁵², וכן גרון גימטריא ג' אלקים עה"כ.

שער כג פרק א מ"ת⁷⁵⁵

השער השביעי שער מוחין דצלם ויתחלק לח' פרקים

ועתה נבאר ענין ג' בחינת שיש בזעיר אנפין, ושלשתן נכללין בשם מוחין⁷⁵⁶, ושלשתן נקראו צלם, בסוד (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמינו. ושלשתן נכללין בג' אותיות צלם מתתא לעילא. כי אות צ' דצלם הם המוחין הנכנסין בפנימיות זעיר אנפין, ואותיות ל' ס' הם בחי' אורות מקיפים שיש על ראשו, התחתון ל', והעליון ס', ואלו יתבאר לקמן בע"ה. ואמנם עתה נדבר איך נעשו אלו מבחי' אמא, ונבאר בפרטות ג' בחינות אלו, ונאמר, כי הנה נכללין באופן אחר, והוא כי המוחין דז"א שהם נקראו חב"ד שלו, ובכללן נכללו כל מה שלמטה מהם עד תשלום פרצוף ז"א, הרי זו בחי' א'. הב', הוא בחי' כתר דז"א שהוא ע"ג מוחין הנ"ל. הג', הוא בחי' הב' מקיפים שלו שהם הנקרא ל"ם דצלם כנ"ל.

והנה ג' בחי' אלו נעשין לז"א מפאת ג' בחי' שיש כנגדן בתבונה כדלקמן בע"ה, כי אלו המוחין הם בתבונה, ויש יותר {קו ע"א} עליונים מהם שהם מן אמא עילאה. ונדבר עתה באלו

⁸⁵² עי' לעיל הערה 843

עי' בהגר"א בסד"צ י"א ע"ד וז"ל, ולכן אורחא דחויא זנבא מחא ורישא כפיף כו' והם זנב הקדושה, כמ"ש בזוהר על פסוק קולה כנחש ילך דבגלות זנבא דקדושה מנהיג את העולם, ולכן או"ה עכשיו בגדולה ששם אחיזתם ורישא דקדושה בגלות כפיף לעפרא, ולכן ישראל בתכלית השפלות לעפר יגיע, ולכן כל יניקתם של הס"א מהעורף כידוע בסוד פרעה הערף, ומצרים במצר הגרון, וסוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, הכל בגרון בסוד התנין כמ"ש על פרעה, הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול כו' (יחזקאל כ"ט) ולכן התחלת המופתים לפני פרעה היה בתנינים כמ"ש בזוהר, וז"ש ה' למשה ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו שהיה לעץ יבש, ובזה נחלש כח פרעה ולכן אמר לו לאחוז בזנבו ששם אחיזת פרעה ורמז לו שבידו יחלש פרעה, שכל המופתים היה בשליחת ידו וכאן התחיל להתחלש, עכ"ל.

שבכמה מקומות הסט"א לעומת הקדושה שבאותו הזמן, ואז היה מדרגת משה בקדושה סוד הדעת בפנים ובהתפשטו בגרון, ונגדו הסט"א באחוריים בעורף שהוא סוד (יחזקאל כט ג) התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכו' ותחילת גילוי הזה היה במשה רעה"ש שורש העליון מהתפשטות הקדושה, שע"י יצא מחשבה לגילוי, והוא בגרון בין הראש לגוף, ונגדו היה תגבורת הסט"א שהיה רוצה לקטרג ולבטל דבר זה שלא יתגלה שמו בעולם, כמ"ש פרעה, (שמות ה ב) מי ה' אשר אשמע וגו', לא ידעתי את ה' וגו' (פת"ש ז"א לט)

המשך פת"ש ז"א לט: וג' שרים שלו נגד ג' מוחין, שר האופים בשמאלא תנור בוערה מאופה (הושע ז ד) ושר המשקים בימינא מוזג במים, ושר הטבחים בחו"ג דדעת שהוא כבישול שלהם באש ומים, כמ"ש רבינו בפי' לתיקונים תיקון סט (קכו ע"ב ד"ה חד אופה) וכו' נקראים המוחין שרים, שהם המושלים בכל אברי הגוף ומסדרים כל פרטי המדרגות שבו, וז"ס החלום של שר האופים ושר המשקים ושר הטבחים, כולם נצרכו בשביל יוסף שעלה לגדולה ע"י, כי יוס"ף הוא ששה הויר"ת שהם מוחין דגדלות מאימא ומאבא, וירידת יוסף שעלה לגדולה ע"י, כי יוס"ף הוא ישראל שיוכלו לצאת משם, שכל ענין גלות מצרים היה בסוד התיקון והבירור ממלכין קדמאין וכו' וענין החלום⁸⁵² הוא בלילה בעת סילוק המוחין למעלה, שאז נשאר הנפש בקטנות שהוא א' מס' במיתה (ברכות נ"ז ע"ב) שלכן אז זמן שליטת הקליפות הסובבים לנפש הנשאר בגוף במדרגות הקטנות

מאיר העץ חלק ג'

של התבונה, ונאמר כי יש בה ג' בחי', א' הוא נה"י שלה הראשונים⁷⁵⁷ שנתלבשו בז"א להיות לו בסוד מוחין, הב' הוא בחי' חצי ת"ת⁷⁵⁸ ונה"י שלה החדשים שנתפשטו בה מחדש כדי שתהיה שלימה ביי"ס גמורות להזדווג עם אבא כנ"ל, הג' הוא בחי' שאר קומתה שהוא מן מחצית העליון דת"ת שלה עד למעלה עד ראשה. וג' בחי' אלו מכוונות עם ג' בחי' אחרות באופן זה, והענין כי הנה נת"ל כי בעת לידתו, עלו אלו האורות של הכלים של נה"י דתבונה למעלה בחצי תחתון של הת"ת שלה, ונתרוקנו אלו הכלים מן האורות שלהם עצמן, ולא נשאר בהם שום חיות כלל ועיקר, בסוד (שבת פג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה⁸⁵³. ואז בהיותן כלים ריקים נכנסו לתוכן המוחין דז"א⁸⁵⁴⁷⁵⁹, שהם מן החכמה⁸⁵⁵ שבו עד למטה, שהם ט"ס ונתלבשו בט' פרקין שיש בנה"י של התבונה, ואח"כ נתלבשו כולם תוך ז"א מחכמה שבו ולמטה, כמ"ש בע"ה. ונמצא כי הכלים והגוף של אלו המוחין הם בחי' א', שהם הכלים וגופניות התבונה עצמה⁷⁶⁰, אבל האורות והרוחניות והנשמה שבהם הם המוחין של הז"א עצמו. אמנם לפי שכבר נסתלקו אורות שלהם ונכנסו אורות הז"א במקומם, לכן אלו הנה"י⁷⁶¹ דאמא מתחלפין מטבעם הראשון ונהפכים להיות עצם מעצמו ובשר מבשרו של הז"א עצמו⁸⁵⁶, וכגוף עצמו דמיין ממש, ואינן נקראין אלא בשם גופא דז"א ממש.

ובזה תבין מ"ש בדרוש גדלות דז"א⁸⁵⁷, איך הוא שמן ו"ק שיש בו בלבד, כנודע שכל עצמותו אינו רק ו"ק, איך הגדיל אח"כ ונעשה בן י"ס גמורות⁷⁶² ושם ביארנו⁷⁶³⁸⁵⁸.⁸⁵⁹ כי הנה

⁸⁵³ עי' לעיל שער כ פרק ג'.

⁸⁵⁴ כלומר המוחין עבור ז"א ***

ועי' לקמן פרק הבא שכותב שהכלים מנה"י והאורות מז"א, וגם שם וגם כאן בפשטות, צ"ע איך יתכן שכלים יהיו יותר גבוהים מהאורות

⁸⁵⁵ דתבונה***, ועי' לשון הפת"ש גדלות דז"א א', ונה"י אלו נעשו לבוש, כי באמת המוחין מקומם מדרגה יותר מאד מהנה"י של תבונה, כי מקורם מלמעלה ממוחין דאז"א עצמם ומא"א ועי', למעלה למעלה, והוא סדר שרשי המאורות שנעשו תמיד בסוד מתקלא, שהם ג' מדרגות של הנהגה ששרשם מגיע עד א"ס ברדל"א⁸⁵⁵ שורש רצון העליון שבעליונים, שמרצון הזה נמשך כל הדברים הצריכים לתיקון ושלמות כל הדברים, ונה"י דתבונה נעשה בבחינת גשר ובית קיבול וכלים מכילים להביאם לז"א, כי כן סדר המאורות שיש בהם שהם עצם הדברים, ויש מהם מדרגות צינורות וכלים אמצעיים שיביאו עצם הדברים מעליון לתחתון, ונמצא שמאחר שנה"י נתצמצמו באופן זה אשר יהיה דרך ומעבר אל המוחין עצמם, לכן הם עצמם נעשים עצם מעצמיו ונטפלים ונקראים בשם ז"א כי הם שייכים אליו, מאחר שנסתלק מהם עיקר ההדרגה אשר הוא למעלה מערכו של ז"א, ונשאר רק מה שייך בערכו לבד.

⁸⁵⁶ עי' בהגר"א בסד"צ ט"ו ע"ב וז"ל, וזה יקרא בשם יעקב בינה, דהיא נחתא רביעא על בנין ונכנסת בראשו של ז"א, ונעשית עצם מעצמיו, כידוע שנה"י דילה נעשין גופא דילה, כמ"ש בא"ז (דף רפ"ט ע"ב) ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא, ועייל ברישא דז"א ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופ' ואשקי כל אינון נטיעאן, עכ"ל.

[צ"ע שהרי מש"כ נחתא לרבעא על בנין משמע מזהר תרומה כז"א, וכן מאד"ז רצ ע"ב שזה בדווקא בשעת היניקה, וצ"ע*** ויתכן שאפילו ביניקה זה כך

עי' לש"ו כללים ח"א כג ע"א וע"ב, שהמה הופכים להיות עצם מעצמיו של ז"א ואין מקבלים תיקונים מא"ס.

על אף שנראה נגד שיטת הלש"ו לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** [עי' חזק סוף פרק ד'], אבל נ"ל שיש לחלק בין אורות שהם למעלה ממדרגתו, לאורות שהם במדרגתו, עי' דע"ה ח"א דרוש ב' סימן א' אות ו' יב ע"ד, ועי' לש"ו כללים ח"א ל ע"ג, שהקשה, שמצד אחד כתוב שאז"א מתפשטים עד סוף ז"ן, ומאיך גיסא מבואר שהמה קצרי קומה וא"כ לכאורה הדברים סותרים זא"ז שכן אינם יכולים להתפשט כשיעור קומת ז"א, וצ"ע. ומיישב, שהתפשטותם בתוך ז"ן היא גופא הופכתם להיות כעצם מעצמותם, ולכן בטלים לז"ן ולא נקראים בשם אז"א וממילא אין נחשבת קומתם כלל וא"ש.***

□□ ⁸⁵⁷

⁸⁵⁸ כ"ז שאין העבודה שלימה, אין מאורות העליונים מאירים בכל פרטי מדרגותיהם רק בענפים שלהם לבד, וכו', ובעת התיקון השלם כמו שהצדיקים למטה משלימים דרכיהם בכל התר"ג מצות בכל ענפיהם, כמו כן משלימים מאורות העליונים המכוונים נגדם, כמים הפנים לפנים וגו' (משלי כז יט) ומגלים כל פרטיהם, והוא עומק הטוב השקוע במחשבתו ית' שרצונו להטיב, ורק שכ"ז שאין ראויים התחתונים לקבל, אין מגלה טוב מחשבתו ורצונו, וכשהם ראויים, מחשבתו הטובה נגלה בכל דרכים הטובים המשוערים שם, והוא כל מאורות של חב"ד שמגלים

מאיר העץ חלק ג'

הענין היה שהיה בו ו"ס הנקרא ו"ק, ונכנס בו עוד ג"ס שהם נה"י דתבונה, ומתחברין יחד ונעשין ט"ס גמורות באופן זה, כי כל פרק עליון דנצח תבונה מתערב ומתחבר עם ב' פרקי עליונים דכלי חסד דז"א ונעשין חכמה שבו, ופרק ב' דכלי נצח תבונה מתערב עם פרק התחתון דחסד, ופרק עליון דכלי נצח דז"א ונעשין חסד דז"א, ופרק ג' דכלי נצח תבונה מתערב עם ב' פרקי תחתונים דנצח⁷⁶⁴ ז"א ונעשים נצח דז"א. ועד"ז בקו שמאלי, ועד"ז בקו אמצעי כמבואר אצלינו במקומו⁸⁶⁰. נמצא, כי הנה"י עצמן דתבונה מתערבים עם הכלים וגופא של ז"א, והכל נעשה כלי וגוף א' בהשוואה א', וכגוף דז"א הוי ממש, ולכן נקרא בחינה זו בחי' הגדלה ממש של הז"א עצמו, כי להיותן כלים ריקנים ונכנסו אורות דמוחין דז"א לתוכן נעשו כגוף דז"א ממש. והרי נתבאר בחי' המוחין דז"א מחכמה שלו ולמטה, איך נעשו ע"י נה"י הראשונים של התבונה שהם הכלים בלתי אור.

הבחינה הב' ⁷⁶⁵, הוא הכתר של ז"א, אשר הוא נעשה מן החצי התחתון⁸⁶¹ של ת"ת ונה"י החדשים של תבונה⁸⁶²⁷⁶⁶. והנה בחינת הכתר דז"א צריך שתחילה נבאר מה ענינו אם הוא מכלל מוחין דז"א או לאו, אם מכלל הי"ס דז"א או לאו. כי בדבר זה יש מחלוקת גדולה בין המקובלים. ובספר יצירה נתבאר שהחשבון י"ס מתחיל מן החכמה כמו שכתב (ט"ו פ"א מ"ט) אחת היא רוח אלהים חיים כו'⁸⁶³, וכן אמרו (בהיר"ט ג') אין ראשית אלא חכמה, וראיות הרבה⁷⁶⁷ לסברא זו. גם מה ענין הבנת לשון כתר, ולמה נק' כך. והנה כפי הנראה מפשטות לשון התיקונים וספר הזוהר נראה כי הכתר הוא גולגלתא, וחב"ד הם המוחין שבתוך הגולגלתא, ואם כך הוא, נמצא שהכתר הוא גרוע בתכלית הגרוע, כי הוא נעשה חיצונית ולבוש אל המוחין, כדרך הגולגלתא המקיף ומלביש את המוחין, ואין ספק שתכלית ועיקר הם המוחין, כי הגולגלתא הוא כלי ומלבוש טפל אליה, ודבר זה לא יעלה על דעת תינוק בן יומו, כי הרי כתר גדול לאין קץ על החכמה ותבונה ודעת, ונחשבו אצלו כלא היו*. {קו ע"ב} אבל הענין הוא כי הנה המוחין הם

ומשמים בז"א כראוי, ואין מאורות אלו מתחילים לגלות פעולתם, עד שיצטרף עליהם אורות דאימא שהם למעלה ממדרגת הזמן והפעולה המסודרת מששת ימי בראשית, אלא מעוה"ב שלעתיד, אבל אין מאיר במדרגות עליונות של אימא רק מבחינה תחתונה של אימא שהם נה"י דידה, וגם זה אחר שנסתלקו משם האורות, ונצטמצמו בסדר הראוי לפעול בז"א הראוי לתחתונים, והוא מ"ש הרב שנתרוקנו הנה"י מן האורות, ונכנסו בהם המוחין של ז"א, והיינו, שלפי הצמצום והשיעור שנעשה בהם, היו ראויים להיות לבוש וכלי להביא ע"י האורות של המוחין ולהכניסם בסדר ההנהגה, שיהיו מאירים בכל הנבראים אשר שרשם וסידורם הוא ז"א בעצמו, והוא כמ"ש בכמה מקומות, שבכל סדר המדרגות של העולמות, לעולם, התחתון מקושר עם העליון, שבחינה תחתונה נעשה עתיק בכתר של התחתון, וכן כאן נה"י של התבונה נעשה כתר בז"א, שבזה מתקשר מדרגה במדרגה, עד שיהיו כל המדרגות נקשרים בא"ס ביחוד העליון.

וזהו עיקר גדולתו של הפרצוף, שאחר שמאיר בו [החכמה והציור והדעת העיקרי אז כל מאור שבו מתפשט יותר למטה להתקרב אל התחתונים והוא] סוד גדלו באורך, וגם ניתוסף בו להתגלות הכחות הפנימיות שהיו בו בתחילה בכח לבד, עתה יוצאים אל הגילוי, והוא סוד גידול בעובי שנתוסף בו בפנימיותו יותר, והיינו, שחב"ד אלו לבד מה שהם בכלל בראשו, הם נתוספים גם בכל אברי גופו שהם מאורות ומדות עצמם הצריכים ליתן קיום לנבראים, מאיר ג"כ בכל א' בבחינת חב"ד שבו, שהוא תכלית הפנימי של כל מאור והנהגה, והוא סוד שלישי העליון הפנימי שנכנס בכל אבר ואבר, שע"ז נתוסף ברוח, נשמה שברוח, ובנפש ג"כ נשמה שבנפש, שכל כח מגלה עצמו בכל פרטיו ומדרגותיו, וגם זה הגדלות אינו בא בפעם אחת, אלא הוא בא בהדרגה בסדר השנים זה אחר זה, שהולך ומתגדל (פת"ש גדלות דז"א א')

⁸⁵⁹ אחר שנגמר זמן היניקה והקטנות, אז מתחיל הגדלות של ז"א והוא כניסת הג"ר מוחין בו, ואז כל אבר הוא מתגדל ומתפשט יותר, והיינו, כי תחילה היו ו"ק לבד, ועכשיו נכלל מט"ס שהם חב"ד שנכנסים בו, ואז נגדל קומת גופו (פת"ש גדלות דז"א א')

⁸⁶⁰ הסיבה להנ"ל היא שבכל גידול הספירות עולים למעלה יותר עליונה, שהרי בכל ספירה נמצא י' ספירות אם כן החלק עליון של חסד שייך לחכמה וכו' (פת"ש גדלות דז"א ב')

⁸⁶¹ זה הרכנה, אותה הת"ת דאמא הנעשה כתר על ז"א אין הארתו אז כמו שהיה בתחילה כי הרי הוצרך לצמצם הארתו בז"א ליתן שם מקום לגילוי הקצוות והוא בבחי' רובצת על האפרוחים והוא סילוק קצת מכלילותה במזלין ליתן מקום לגילוי הז"א (ביאורים ח"ב קז ע"ג)

ע"י הערה **Error! Bookmark not defined.***

⁸⁶² ע"י לקמן סוף פרק ד' וז"ל ענין הכפליים שנכפלים נה"י, ואינם נה"י ממש, אלא מל' ששיעורה נגד נה"י.

⁸⁶³ הגר"א שם לומד את זה עתיק.

מאיר העץ חלק ג'

חב"ד, אבל שרשם של הג' מוחין נשאר למעלה הרושם שלהם ומציאותן בכתר, ואותן המוחין שבכתר הם גדולים ומעולים לאין קץ על המוחין הנקרא חב"ד, ולכן תמצא באדרת נשא⁷⁶⁸, שכאשר מבאר סדרי⁷⁶⁹ ספירות הכוללות כל האצילות, אשר הא"א נקרא כתר, ואו"א חו"ב, מזכיר שם בא"א בחינת גולגלתא ומוחא סתימאה דיליה, אמנם חו"ב הם או"א, שהם ענפים היוצאין ממ"ס דא"א הנקרא כתר. וכן הוא הענין בי"ס הפרטות שבכל פרצוף. וא"כ בודאי כי המוח הסתום שבכתר הוא גדול מאד מן חו"ב אשר בפרצוף ההוא, כי הרי מן הכתר נאצלו הם, ובהכרח הוא שבחינת ד' מוחין שהם חו"ב ודעת הכולל חו"ג, שארבעתן יהיו נמצאים בכתר בודאי כמבואר אצלנו בברכת שים שלום של העמידה, לכן הם ד' כריעות וד' זקיפות ע"ש. נמצא, כי המוחין הם למטה מבחי' הכתר ואינם בתוכו, כי הכתר גבוה מאד מאד מהם, והם למטה ממנו לגמרי. אמנם בכתר יש בו בחי' פנימיות⁸⁶⁴ שהם מוחין שבו בעצמו ממש, ובחי' החיצונית שהוא הגולגלתא, אלא שחיצוניות שהוא הגולגלתא מתפשטת עד למטה ומלבשת גם את המוחין הנקרא חב"ד, אבל עיקרית הכתר אינו אלא למעלה על אלו המוחין. ועיין בביאור אותו מאמר, ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא הנזכר בתחלת אדר"ז (דף רפ"ח ע"א), ומשם תבין ענין זה המוח שבכתר שהוא מלבד המוח עצמו מה ענינו.

*⁷⁷⁰מ"ב וזה סוד (תהלים ק"ו ז) מנחל בדרך ישתה, הנחל הוא יסוד דתבונה, ובתוכו מלוכב דעת דז"א, שבו החסדים הנקרא מים, ואלו מים נמשכין מן הנחל ההוא, ומתפשטין עד היסוד דז"א, וחוזרין ועולין ומגדלין אותן כנודע. ויסוד נק' דרך, בסוד (משלי ל"ט) דרך גבר בעלמה, נמצא כי היסוד דאמא הנקרא דרך נעשה נחל מים, וממנו שותה הז"א, מאותן החסדים, ואז נגדל ומרים ראשו⁸⁶⁵. וסוד הרמת ראש, הוא כי חג"ת שבו נגדלין ונעשין בחי' ראש בסוד ג' מוחין שבו חב"ד, ונמצא כי אין ראש זו מחודש, רק שמה שהיתה בסוד חג"ת, הורמו למעלה וגדלו ונעשה ראש בסוד חב"ד. וזו בחי' ו' שבשם הוי"ה הכולל⁷⁷¹ האצילות, כי תחלה היה בז"א ו"ק לבד, ו' זעירא שבתוך ה' דאמא עלאה⁸⁶⁶, ועתה יצאה ונעשה ו' עצמה שבשם הוי"ה, ונעשה לו ראש שהוא צורת י' שיש בראש ו' כנודע. כי ביניקה היתה ו' לאחר ה' ראשונה, אלא שלא היה לה ראש, כי היה ו"ק לבד ובגדלות נעשה לו ראש דהיינו י' על ו'.

שער כג פרק ב מ"ת⁷⁷²

ועתה נבאר מהיכן נעשה בחי' הכתר הזה. והנה הוא נעשה מבחי' חצי התחתון של הת"ת דאמא הנקרא תבונה, וזהו ענינו⁸⁶⁷. כי הנה כתבנו לעיל (שער או"א פרק ט'), כי לסבת הכנסת נה"י דאמא הראשונים תוך ז"א בבחי' המוחין, הוצרכה להתגדל ולעשות לה נה"י חדשים אחרים. ושם בארנו איך היה הענין, ואמרנו כי האורות של נה"י דאמא עלו בחצי ת"ת התחתון⁷⁷³ של תבונה לדחות את הולד שינלד ויצא לחוץ. ואז אותן האורות הוציאו שם נה"י אחרים חדשים, כי בעלות האורות הנ"ל, האירו ונתנו כח לכלי ההוא של מחצית הת"ת התחתון, והגדילו ממנו⁷⁷⁴ ג"כ נה"י חדשים, ואז האורות הראשונים שנסתלקו נתלבשו תוך אלו הנה"י החדשים⁷⁷⁵⁸⁶⁸. כי הנה"י הראשונים הוצרכו להתרוקן לכמה סבות הנ"ל, אם לצורך לידת המוחין דז"א, ואם להעשות לכושין למוחין דז"א עצמו כנ"ל, אבל אלו שהם תשלום י"ס של תבונה {קו ע"ג} עצמה חזרו האורות להתלבש בהם. והנה מזה המחצית התחתון של הת"ת ומן הנה"י, בבחינת כלים ובחינת אורות ג"כ שלהם עצמן, הם הנעשין כתר של ז"א. והרי זה הוא שינוי א' שיש בין הכתר אל המוחין, כי המוחין, הכלי שלהם הם של התבונה והאורות הם של ז"א, אבל הכתר הכלי והאור שלו הכל הוא של תבונה.

⁸⁶⁴ היה כתוב פנימית

⁸⁶⁵ המשך הפסוק.

⁸⁶⁶ עי' לעיל שער טז פרק ה' שזה רק נה"י.

⁸⁶⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א ג שכותב שלישי ת"ת (אמנם בפרק ד' כותב שזה מחצי התחתון*##),

וע"ש עוד שזה החלק של הת"ת שמתחת לפרסא ועכ"ז לא נסתלקו ממנו אורותיו

⁸⁶⁸ צ"ע אם עליית הנה"י היו בתור מ"ן, ואז ברור שהם יתלבשו בתוך הנה"י החדשים, אבל זה רק תמצית הארה מהם.

מאיר העץ חלק ג'

ובזה תבין טעם למה אין הכתר במספר י"ס כנ"ל, אמנם מתחילין מן החכמה שהוא נקרא ראשית⁸⁶⁹⁷⁷⁶. והענין, כי הנה המוחין דז"א שהם חב"ד שלו, האורות הם של ז"א עצמו, ואע"פ שהכלים והלבושים הם נה"י הראשונים של התבונה כנ"ל, עכ"ז הם טפלים ונגררים אחר הרוחניות והאורות שבתוכו אשר הם מז"א עצמו, ולכן משם הם מתחילין מספר הי"ס, שהם חב"ד חג"ת נה"י שבו. ובפרט במ"ש לעיל, כי הכלים של נה"י הראשונים דתבונה נעשו בשר מבשרו וגופו ממש דת"ת⁷⁷⁷ דז"א. אמנם הכתר שלו, אין לו שייכות עמו, לא באורות ולא בכלים, כי כולם הם בחי' התבונה לבד, ואין בו בחי' דז"א כלל, זולתי שהוא מתחבר עמו ושורה עליו כעין כתר כמ"ש, ולכן אינו נחשב במספר י"ס דז"א, וזכור כלל זה.

וגם בזה תבין למה נקרא כתר, כי הוא לשון כותרת וסוכבת, כמו העטרה המקפת ומסבבת ומלבשת ראש האדם, והוא דבר זולתו כנראה בחוש הראות, שהעטרה דבר הנבדל מן גוף האדם. גם מזה תבין הפרש ויתרון מעלת הכתר על המוחין, כי המוחין היו האורות בחי' ז"א עצמו, ובחי' הכלים שלהם בלבד היו מן התבונה, אבל הכתר שלו כולו כלי ואור הוא מן התבונה לבדה. ופשוט הוא היתרון והמעלה שיש בין תבונה לז"א⁷⁷⁸, שאין קץ וקצבה אליו. ומה גם, כי אפילו בחינת הכלים יש יתרון לכלי הכתר מכלים של מוחין לב' סיבות, א', כי הכלים של מוחין הם כלים של נה"י ראשונים לבד, אבל כלי הכתר הם מהנה"י החדשים, וגם מחצי ת"ת התחתון⁷⁷⁹. ונודע כי חצי ת"ת גדול מכל הנה"י כולה, כמבואר אצלינו בהקדמה הידועה⁸⁷⁰, כי הבחינה הקטנה שבכל ספירה העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנה⁸⁷¹. והרי ראית כמה יתרון⁷⁸⁰ יש אל הכתר על המוחין. ופשוט הוא כי הכתר גדול מכל הט"ס כולם של הז"א לגמרי, ואמנם עכ"ז, נקרא כתר של ז"א, עם היות שאין לו שייכות עמו⁸⁷¹. והטעם הוא לפי שכאשר אמא שהיא התבונה רוצה להעטיר ולהכתיר את בנה, ז"א, בסוד (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו⁸⁷², הנה היא יורדת ומשפלת גופה למטה עד שיעור חצי ת"ת שלה כנ"ל⁸⁷², ומקפת ומסבבת ראשו של ז"א, ונעשית לו בחי' כתר ועטרה, ואז נחשב כאלו הוא מבחי' ז"א עצמו, לסיבת התחברותו והתדבקותו עמו. וז"ס מ"ש בתיקונים (קמט ע"ב⁷⁸³⁸⁷³) הכתר הוא אמא על ברא. גם אמרו בתיקונים (קמב ע"ב) כי כל הכתר הוא אה"ה. והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אה"ה כנודע, נעשית כתר דז"א⁸⁷⁴ כנודע כפי מה שבארנו.

ודע, כי לא ז"א לבד, אלא ע"ד הנ"ל הם כל בחי' של הכתרים של שאר הפרצופים, כמו א"א או"א נוקבא דז"א, כי כולם כתריהם נעשה מן ת"ת העליון שעליו עד"ז שבארנו בכתר דז"א. והנה גם כן יתבאר לך, כי הרי מבשרי אחזה אלו"ה (איוב יט כו), והרי אין אנו רואים שהאדם התחתון שבעולם הזה יש בו כתר עם המוחין בתוכו למעלה מן המוחין שלו. אך זה יובן

⁸⁶⁹ עי' זהר ח"א לא ע"ב: בראשית ב' ראשית (היא⁸⁶⁹ חכמה כמה דתרגם יונתן בראשית בחכמתא) בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי ראשית בגין דהאי כתרא עלאה טמירא היא קדמאה ועל⁸⁶⁹ דלא עייל בחושבנא תניינא הוי ראשית בגין דא ב' ראשית ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית חכמה תתאה ראשית נמי הויא ועל דא לית לאפרשא ב' מן ראשית תרגום: בראשית, ב' ראשית, (היא חכמה, כמו שתרגם יונתן "בראשית" בחכמה) בגלל שהיא שניה לחשבון, ונקראת ראשית, בגלל שכתר עליון זה טמיר הוא ראשון, ועל שלא נכנס בחשבון הראשית הוא שני, בגלל זה ב' ראשית. ועוד, כמו שחכמה עליונה היא ראשית, גם כך חכמה תחתונה גם היא ראשית, ולכן אין להפריד ב' מן ראשית.

וכן עי' אד"ז רצ ע"א

⁸⁷⁰ עי' מבו"ש יג ע"ד - כל עולם עליון הוא בבחי' א"ס בערך התחתון.

⁸⁷¹ עי' דרושי אבי"ע פרק יד ושביה"כ פרק ג' ומאמ"ר דף לו ע"א (לש"ו), עי' דברינו דע"ה ח"א דרוש ו' סי' ג' אות יד (לש"ו) - ששואל סתירה שבמול"מ ב' כתוב שכל הו"ק באותו רמה, ומתריך כי מש"כ שהבחינה עליונה גדול מה מכל מה שלמטה ממנו מדבר בתנה"י דבינה עלאה אשר לא נצטמצמה הו"ק שבה ממדרגתם העיקרי שבהם.

⁸⁷² עי' לעיל שער מוחין דקטנות פרק א' שיש מעיל קטן שנעשה לו אמו שהיא יניקה, וכאן גדלות והיא העטרה, ועי' לקמן שער העיבורים ד' אות ה' שמביא מאד"ז רצא ע"א.

ועי' לשון הפסוק צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו, ביום חתונתו כלומר כאשר הוא ראוי לזיווג

⁸⁷³ קמט ע"ב וז"ל, וגבוהים עליהם אלין אינון אבא ואימא כתרא על ראשיהון דאינון על גבי שרפים דתליין מכורסיא*##

⁸⁷⁴ עי' שעה"כ ציצית א' שנוסף המילה "המקיף" ובעולת תמיד "המקיפן".

מאיר העץ חלק ג'

במ"ש, כי הנה כמו שהכתר אינו מכלל גופו דז"א, רק בחי' מקפת עליו זולתו, כך הוא באדם התחתון, שהכתר שלו הוא אור רוחני מקיף עליו⁸⁷⁵ ואינו נגלה וניכר לעין כל. אמנם החיצוניות שלו המתפשט למטה הוא הנגלה והוא הגולגלת המקיף את המוחין של אדם עצמו. { קו ע"ד }

שער כג פרק ג מ"ת⁷⁸⁴

ועתה נבאר ענין הכתר הזה איך נעשה מחצי ת"ת התחתון⁷⁸⁵ ומנה"י חדשים דתבונה, ובו יתבאר מ"ש למעלה כי אמא יורדת ומשפלת עצמה למטה להיותה כתר על ראשו, ואם⁷⁸⁶ כפי הנ"ל א"צ להשפיל עצמה. אבל הענין, כי הנה עיקר בחי' הכתר דז"א אינו רק חצי התחתון של ת"ת לבד של התבונה⁸⁷⁶, והיא ממש שורה ע"ג מוחין שלו הנקרא חב"ד, כי הרי בארנו* כי הכתר הוא רק ספירה א' לבד, ואינה נחלקת לג' קוין, וא"כ, אי אפשר שגם הנה"י החדשים המתחלקים לג' קוין יהיה כתר דז"א. אבל צריך להבין, שכפי זה מה נעשה מן הנה"י החדשים המפסיקין בין חצי ת"ת אל ראש ז"א. גם צריך להבין מה שנתבאר אצלנו במקומות אחרים בענין דרוש המוחין דז"א, איך צריך י"ג שנים עד שיכנסו בו⁷⁸⁷ הוא זמן ירידת הכתר עליו. ואם כפי הנ"ל, שהת"ת עצמו שורה ע"ג חב"ד דז"א, א"צ לשהות זמן רב, כי כיון שנכנסו כבר נה"י דתבונה בסוד מוחין שבתוכו מאליו, נשאר עומד הת"ת ע"ג המוחין ברגע בלתי שהות זמן. *מ"ב⁷⁸⁸ כתר גימטריא ג"פ אור, וסוד אור יוצא מאויר, ואויר רי"ו, ג' ע"ב דיודי"ן⁸⁷⁷. נמצא כי הכתר רומז לט' פעמים ע"ב דיודי"ן, ועם כולל הרי י"פ ע"ב דיודי"ן נכללין בכתר, ונעשין נשמה בכתר שהוא אור, וכבר ידעת כי כתר בחי' אור מקיף.

אבל הענין הוא, כי הנה האמת הוא שחצי ת"ת תחתון⁷⁸⁹ של התבונה הוא לבדו נעשה כתר, והוא חונה ושורה ויושב ע"ג המוחין ממש. והנה הת"ת הוא גוף רחב כנראה בחוש הראות, ויש באמצע ובתוכו מקום חלל ורחב יותר משאר ספי', ובפרט כאשר נעריך גוף של אמא שהוא מקום היותר רחב שבה, ורישא דז"א שהוא היותר צר וקטן משיעור שבכל איבריו. ובפרט כי זה בחי' אמא וזה בחי' בנה הקטן. כי ודאי כאשר חונה אותו חצי ת"ת על ראשו דז"א, נכנס ראשו דז"א בתוכו, וכל המוחין שלו מוקפים ומוכתרים מחצי הת"ת הזה, ויש בו שיעור גדול שיהיה קצתו נשאר למעלה וקצתו יורד ומסבב את המוחין דז"א. ואמנם הנה"י החדשים של התבונה אינם נכנסין תוך פנימית דז"א כאשר נכנסו הנה"י הראשונים, אמנם הם נכפפין⁷⁹⁰ ומתפשטין ויורדין בצד האחוריים של ז"א, כאדם הארוך הכופף קומתו ונשען ע"ג ראש, האדם הקצר קומה העומד לפניו, ואחורי הננס נגד פני הארוך, ואז הארוך כופף קומתו ומשים גופו, שבמקום⁷⁹¹ טבורו ע"ג ראש הננס, ורגליו ניתלין לאחוריו דננס. נמצא שראש האדם הארוך וחצי קומה העליונה זקופה מעומד למעלה, וחצי גוף נכפף ונסמך ע"ג ראש הננס, והרגלים שלו יורדין ומתפשטין מאחורי הננס. וכן הענין באמא⁷⁹² עם ז"א כארוך ע"ג הננס ממש, והיא עומדת ממש

על הז"א כעין ציור הלמד כזה⁸⁷⁸

⁸⁷⁵ עי' לקמן סוף פרק ח שאמר כי הכתר נקרא מוחין דמוחין וכן לקמן רפ"ז (לש"ו)

⁸⁷⁶ עי' הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁸⁷⁷ כלומר רי"ו היא גימ' ג' פעמים שם ע"ב שהוא הו"ה דיודי"ן.

⁸⁷⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א ו' וז"ל וסוד הגדול הזה הוא מ"ש (משלי יח ז) מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, שהוא ממש בציור הל' שהוא מגדל הפורח באויר בבינה שבו מגינה על ז"א, והוא ש' הלכות במגדל הזה, ש' דאמ"ש, וכל ריצה הוא ברגלין שהם נה"י הישנים דאימא שנסתלקו ועלו למעלה האורות שבהם, ונעשו בסוד מגדל להגין עליו מן האויבים שהם החיצונים, ובו ירוץ צדיק ונשגב שהם ג"כ סוד הסיוע לצדיק מאור נשמתו, להדריכו בדרכי ה' לילך בדרכיו שהם שמותיו ומדותיו ית', וסוד צדי"ק הוא צדיק דצל"ם שהם הט' פרקין של נה"י שכל א' כלול מי' כמו שית' בנתיבות⁸⁷⁸ הבאים בס"ד, וכן הוא סוד חצי ת"ת דאימא אשר בו נכנס ראשו דז"א שהוא קצר, וחצי ת"ת הזה הוא טובב וכולל אותו, וראשו הוא נשגב ומתחזק ע"י המגדל, והו' עליונה שעל הל' הוא סוד ו' אחרונה של מילוי וא"ו דשם ס"ג (כ)ידוע, ששם ס"ג הוא בתבונה, וי"ה הם במוחין דילה, וא"ו הוא גופא דילה ו' התחתון שלישי התחתון דת"ת כידוע, והוא הנעשה מגדל ושורה על

מאיר העץ חלק ג'

נמצא חצי ת"ת התחתון⁷⁹³ דתבונה כפוף על ראש ז"א כעין כתר על המוחין דז"א, ורגלי אמא⁷⁹⁴ שהם נה"י החדשים יורדין ונתלין מאחורי ז"א עד למטה, באופן שהת"ת עצמו דתבונה הוא דבוק ממש ועומד { קז ע"א } ע"ג מוחין דז"א, והוא נעשה כתר אליו. וא"כ, ירידה זו דרך אחורי ז"א שיוורדין ומתפשטין נה"י החדשים כדי שישאר הת"ת בבחי' כתר דבוק ע"ג מוחין, צריכין שהות וזמן לירד כמ"ש אצלנו בענין המשך י"ג שנים דגדלות דז"א כנ"ל. נמצא כי הכתר דז"א אינו דבוק ביחד בגוף אחד עם הנה"י הנכנסין תוך ז"א, אבל הם גוף אחד עם נה"י החדשים היוורדים ומשתלשלין מאחורי הז"א. ובזה תבין מ"ש אצלנו במ"א, כי קו אמצעי דז"א⁸⁷⁹ לפעמים יורד עד למטה, וגם בחי' הדעת שהוא עמו בקו האמצעי⁷⁹⁵, גם הוא יורד למטה ממקומו. ואמנם החו"ב שבו נשארין במקומם ואינן יורדין, לפי שאינן קשורים עם הכתר. אמנם אם היה נקשר עם נה"י הפנימים דתבונה, היה מוכרח שאם יעלה הכתר והדעת גם החו"ב שבו קוין האחרים ירדו ויעלו עמהם⁷⁹⁶.

שער כג פרק ד מ"ת⁷⁹⁷

ונבאר עתה ענין ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים מאחורי ז"א⁸⁸⁰. והטעם שאינן יורדין ונמשכין דרך פניו הוא כדי שתוכל התבונה להסתכל פניה בפני הז"א כאשר תכפוף

ראשו, ורגלין דילה נכפפין כדי שלא יתפשטו יותר למטה עד סיום רגליו, והיינו, שברגלין דילה שם נמצא איזה אחיזה והנחה לסט"א, שיהיה הבחירה מסורה להחטיא את האדם, שהם רדפין בתר רגלין⁸⁷⁸ מן הפרסה ולמטה תחת החזה שלו, ולכן הוצרך לאסוף משם הגנה זאת בשביל הנחת הבחירה, והבן עומק דברים אלו מאד, כי א"א להאריך בכתב בדברים הנוראים האלו. עי' בהגר"א בסד"צ י"ד ע"א וז"ל, וכד אפיק קלא דאשתמע מגו דפשיטו דמחשבה האי קשרא דחיק ליה ושדר ליה לקשרא ב' ברזא דו"ו דאיהו לישן, ובטש ההוא קלא ביה ואשתמ' מהאי סט' ושריא על הא סט' דלישן, ובג"כ אקרי האי קלא ו' לישן, האי קשרא דאיהו לישן שדר ליה לגו, קשרא תקיפא מגדלא כללא דעשרין ותרין שורין, וכדין ההוא קלא אשתכח לגו מלה כו' ע"ש, והוא מגדל השן הנאמר בש"ה והוא מגדל הפורח באויר שהן שלש אוירין בג' תחומין, וזהו מגדל הפורח באויר השלישי שהוא יוצא מגרון ולכן נאמר צוארך כמגדל השן, ובינה הוא ש' כידוע ולכן שלש מאות הלכות במגדל הזה (חגיגה ט"ו ב') והוא הל' של מגדל הזה כידוע שכל ההלכות אלו הוא על גגו של ל' הפורח באויר, ועל בינה נאמר היתר נדרים פורחין באויר שנדרים בבינה כמ"ש בר"מ פרשת יתרו, עכ"ל.

כי ל' הוא בבינה כמ"ש כ בזה"ק תרומה קנט ע"א (לש"ו)

⁸⁷⁹ והוא בדרוש חטא אדה"ר בלק"ת ט' ע"ד [ב] (לש"ו)

⁸⁸⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א פרק ז' וז"ל, נה"י החדשים האלו עניינם להגין על ז"א באחוריים שלו, שהם המאורות שאינם מאירים לנבראים בחיבה וגילוי פנים, אלא בדרך זעף והסתרת פנים שבעבור זה נמצא תוקף לסט"א, להאי רצועא בישא, לתבוע דין ולגרום חושך במאורות אלה המשפיעים לעולם, ולכן נמצא הארה מנה"י אלו בסוד תבונה עצמה שהיא מנושאת מדרכים אלו, ממקום שתמיד יש שם אהבה וחיבה, ועי"ז נדחים החיצונים מלקטרג, ובמה שהאחוריים מתבסמין ע"י הנה"י, מתגלה חיבת המאורות העליונים להאיר בפנים דז"א בדרך חיבה יתירה, בסוד (במדבר ו כה) יאר ה' פניו אליך, והוא כפיפת קומת אימא להסתכל בפניה בפנים דז"א, שמתלהטים אור הפנים דז"א ע"י אור הפנים דאימא. והוא סוד גילוי המחשבה כמ"ש בכמה מקומות, שהפנים עשוי לגלות מחשבה הפנימית כמו שאנו רואים באדם, שכל מה שנכלל במדות פנימיות של הגוף ניכרים המה בפנים שלו⁸⁸⁰ אם הוא בזעף או ברצון, שבפנים מאיר הזיו שהוא בוקע מאור המוחין שבפנים, והם בסוד ש"ע נהורין של הפנים, ושע"ו נהורין⁸⁸⁰ בסוד שלו"ם שבא"א שכולו חסדים, ובז"א הוא ק"ן נהורין בפנים שלו⁸⁸⁰ בסוד כע"ס, שז"א עיקרו דינים דאיקרי אלקים לקבליה דע"ק⁸⁸⁰, שכל ענייניו להנהיג העולם בדין גמור שלא לוותר כלל, רק ליתן לאיש איש כדרכו וכו' (ירמיה יז י) וכשהתחתונים מתקנים מעשיהם, אז מתמלאים האורות הפנימיות של ז"א ברחמים וחיבה לנבראים כאהבת האב לבנו כאשר הולך בדרך הישר, שאז מראה חיבתו אליו וניכר שמחתו וחיבתו בפניו בסוד (משלי טז טו) באור פני מלך חיים, ואז גם בז"א יש בפנים שלו שע"ו נהורין בסוד שלו"ם, ומתארך פניו בסוד (ישעיה מח ט) למען שמי אאריך אפי וגו', והנה, אז צריך לדחות הסט"א ולא ליתן להם הארת פנים בחיבה, כדרך האב האוהב לבנו שהוא כועס על שונאו ומסתיר פניו (ממנו) [בשונאו] ואין רוצה ליתן לו כח לקטרג עליו. וכן כאן בעת גדלות דז"א שהוא בעת שהתחתונים מטיבים מעשיהם וגורמים תיקונים גדולים שכל המדרגות של ז"א יהיו מתוקנים ומתפשטים בהארה מרובה, אז צריך שהפנים דאימא תגלה חיבתה והארת פניה על פנים דז"א, ולדחות הסט"א האוחז במאורות שמאירים בדרך אחוריים וסילוק, ולחזור פנים מהם, וצריך ג"כ שב' הפנים של אימא ושל ז"א שניהם יאירו למטה לנבראים, ונמצא, שאם אימא היתה פונה בנה"י שלה לנגד פניו, אז היה נסתר הארת פניו דז"א מנגד התחתונים, והיו המאורות של אימא פונה

מאיר העץ חלק ג'

ראשה להסתכל בו, בהיות פניה באחורי ז"א ותכפוף ראשה ותביט בפניו של הז"א, שהוא נמוך ממנה, ותאיר בו בהסתכלותה⁸⁸¹. ואלו היה רגליה משתלשלין כלפי פניו, נמצאת פניה כנגד פני הז"א, והנה היא גבוהה מאד, וכאשר תכפוף ראשה להסתכל בו אינה מסתכלת אלא באחור של ז"א. והנה שיעור אורך והתפשטות והשתלשלות נה"י החדשים הנ"ל באחורי ז"א, הוא עד סיום שלישי עליון דת"ת דז"א, שהוא נגד החזה שלו, אשר משם ולמטה יוצאת רחל נוקבא דז"א באחורי ז"א כנ"ל, כי מקום שמסתיים היסוד דתבונה שנכנס בתוך פנימית ז"א, שם כנגדה מבחוץ מסתיימין נה"י דתבונה החדשים החיצונים⁷⁹⁸. ואע"פ שנה"י דתבונה החדשים שיעורם כשיעור אורך נה"י הראשונים, עכ"ז אינו דומה התפשטות בְּפָנִים ביושר אל החיצונים שנכפפין ומתעקמין ונכפלים ומתפשטין באחורי עורף ז"א, לכן הנה"י⁷⁹⁹ הראשונים הנכנסין תוך ז"א מתפשטין עד סיום רגלי ז"א, והנה"י החדשים אשר נכפפין ועקומים לאחור אינן מגיעין רק עד⁸⁰⁰ החזה לבר⁸⁰¹. והנה ע"י התפשטות אלו הנה"י החדשים באחור ז"א עד החזה, מתכסים אחוריים של ז"א, ואין החיצונים והדינין שולטין באותן אחוריים עליונים של (עורף)⁸⁰² ז"א⁸⁸². ודע, כי כל בחי' אותו החיבור והלבנונית שבאחורי העורף דז"א, וכל הלבנונית אחורי הגוף והכתפים שלו, כולו הוא בחי' אלו הרגלים של אמא, אשר הם מכלל בחי' הכתר שלו המקיף את ז"א, באופן שכל אותו החיבור הנזכר באדרא שיש למעלה בגלגלתא⁸⁸³, וכן אותה החיבורת המתפשטת באחוריים, הכל הוא בחי' הכתר הנזכר באדרא, הכותר ומקיף את ז"א⁸⁸⁴. וז"ס מ"ש באדרא נשא (דף קכח ע"ב) על בחי' א"א וז"ל, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיבור דנחית לגלגלתא דז"א כו', כי ודאי הוא יורדת דרך אחורי רישא דא"א. ודע, כי על הלבנונית

לתחתונים בצד אחוריים שלה, כי אין כח בתחתונים לקבל הארת אימא עצמה שלא באמצעות מדרגות ז"א כי היא למעלה ממדרגתם, והיה גורם להם ביטול ושבירה ח"ו והיה צריך אימא להחזיר פניה מהם, וגם היה נסתר הארת פנים דז"א המסוגלים לתחתונים כמדתם, וע"ז היתה פונה אימא בהארת פניה לצד מאורות של אחוריים דז"א שמשם כח הסט"א, והיינו, שאז היה הקטרוג גדול לומר שאין ראויים להארה הגדולה הזאת, ורוב טובה גורם קלקול למטה, כמ"ש (תענית כ"ג ע"א) השפעת לנו רוב טובה אין אנו יכולים לקבל לפי שאינה בהדרגה הראויה, שא"י לקבל מאימא בעצמה רק ע"י ז"א ששם נמדד הכל בשיעור הראוי.

⁸⁸¹ עי' פת"ש גדלות דז"א ז' וז"ל נה"י החדשים האלו ענינם להגין על ז"א באחוריים שלו, שהם המאורות שאינם מאירים לנבראים בחיבה וגילוי פנים, אלא בדרך זעף והסתרת פנים שבעבור זה נמצא תוקף לסט"א, להאי רצועא בישא, לתבוע דין ולגרום חושך במאורות אלה המשפיעים לעולם, ולכן נמצא הארה מנה"י אלו בסוד תבונה עצמה שהיא מנושאת מדרכים אלו, ממקום שתמיד יש שם אהבה וחיבה, וע"ז נדחים החיצונים מלקטרג, ובמה שהאחוריים מתבסמין ע"י הנה"י, מתגלה חיבת המאורות העליונים להאיר בפנים דז"א בדרך חיבה יתירה, בסוד (במדבר ו כה) יאר ה' פניו אליך, והוא כפיפת קומת אימא להסתכל בפניה בפנים דז"א, שמתלהטים אור הפנים דז"א ע"י אור הפנים דאימא.

⁸⁸² עי' שעה"כ ר"ה צא ע"ב קודם יצירת אדה"ר היו ז"ן בבחי' פב"פ היו אחוריהם מגולים, והיו הקלי' נאחזות בהם מאד, ולכן כדי שלא יתאחזו הקלי' באחוריהם, הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור מן החזה דז"א ולמטה כנודע, ואז ע"כ אין הקלי' יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחז שם באחוריים שלהם. והרי כל אחורי הנקבה מכוסים. אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה היו מגולים. ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א נמשך מאחורי רישא דז"א⁸⁸² עד מקום ראש הנקבה אשר בחזה דז"א, והיו גם אחוריו העליונים דז"א מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי הנמשך וחופף ומכסה עליהם. ועי' לקמן שזה הנה"י של תבונה החדשים אלו.

⁸⁸³ מש"ן □ באדר"ר נ"ל שזה הכל על גלגלתא דא"א וצ"ע*##

⁸⁸⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א פרק ח' וז"ל, נה"י החדשים האלו שמתפשטים באחוריים דז"א עד החזה, הוא סוד החיבורתי שבאחורי העורף והכתפין דיליה וגם שבגלגלתא דיליה שהם נמשכים מחיבורתי דגולגלתא דא"א וכו' והוא החסד הגדול המקיים העולם אף בזמן שח"ו הקטרוג מתגבר, ולכן הוא הולך ומתפשט עד היסוד, סוד כל הו' אלפי שנין שהעולם מתנהג עד סיום היסוד, אבל שם הוא בהסתר גדול שלא יתגלה עד לע"ל שהוא לימות המשיח, שאז יתגלה העטרה בהעברת הערלה, וכו' וסוד החיבורתי הזה שבא"א באחורי רישא דיליה, הוא כמו בז"א סוד נה"י דתבונה החדשים שמתפשטים באחור דיליה עד החזה, וכמו כן למעלה חיבורתי דגלגלתא הוא בינה דרדל"א⁸⁸⁴ שנעשה כתר לא"א, והחיבורתי הם כמו נה"י החדשים, וכולם הם מבחינת בינה לשמירה לעולם.

מאיר העץ חלק ג'

שהוא בחי' הכתר הנ"ל, שהוא סיום הרגלים של התבונה החיצונית, נמשך ומלביש עליהם בחי' חד קוצי דשערי הנמשך מראש הא"א דרך עורפו בין תרין כתפין, כנ"ל באדרא (דף קכט ע"ב⁸⁸⁵), ונמשך ג"כ⁸⁸³ עד החזה דז"א כדי לכסות הכתר⁸⁰⁴ מחשוף הלבן אשר שם⁸⁸⁶, ולכן נמשך קוצי דשערי דרך אחור ז"א. ועוד טעם ב', כדי שלא לכסות הפנים של ז"א, לכן נמשך דרך אחוריו⁸⁸⁷⁸⁰⁵.

ודע, כי הנה נתבאר כי קוצי דשערי מלביש ההוא חוורא שהם נה"י⁸⁰⁶ החדשים. והנה למטה⁸⁸⁸ מן {קז ע"ב} ההוא חוורא יצאת לאה אשת יעקב באחורי ז"א מחציו ולמעלה, ומסתיימת עד החזה ג"כ, כי לאה יוצאת תכף במקום הדעת של ז"א מאחוריו כנודע. וכאשר נכנסו המוחין תוך ז"א⁸⁸⁹ תכף יוצאת דרך אחור בחי' לאה כנ"ל⁸⁰⁷, וכאשר הונח⁸⁰⁸ הכתר על ראש ז"א⁸⁹⁰, ירד גם הוא ונתפשט ונמשך עד החזה כנ"ל, והלביש וכיסה את לאה העומדת שם פניה נגד אחורי ז"א, והכתר מלביש ומכסה אחור לאה, ועי"ז אין חיצונים שולטין⁸⁹¹ באחוריים שלה, וגם⁸⁰⁹ הלובן ההוא ממתק הגבורות והדינין הקשים שבאחוריים של לאה כנודע⁸⁹²⁸¹⁰, וזהו הטעם שבספר הזוהר (ח"א קנב ע"א) קרא אל לאה עלמא דאתכסיא. אבל רחל היוצאת אחר סיום הכתר הזה מהחזה ולמטה, נקרא עלמא דאתגלייא. והנה סיום הכתר הזה שהם נה"י החדשים של התבונה, הם מגיעין עד ראש רחל, ומסופם ומסיומם נעשה כתר של רחל נוקבא דז"א⁸⁹³.

והנה תבין באדר"ז ואדר"ר למה לא הוזכר רק נוקבא תתאה רחל דנפקא בין תרין דרועין דז"א מאחוריו, אבל לאה שהיא עלמא דאתכסיא לא הוזכרה, כי הנה היא נכללת ונחשבת בכלל הכתר של רחל⁸⁹⁴, וכאלו היא עצמה נעשה בחי' כתר של רחל לסבה הנ"ל. ובוזה תבין משארז"ל (חולין ט ע"ב) שאמרה הירח לפני הקב"ה⁸⁹⁵ רבש"ע אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר א'. פי' כי הנה הת"ת דתבונה, הוא עצמו נגדל ונתארך ונעשו נה"י החדשים ממנו כנ"ל, אשר סיומם הוא כתר רחל הנקרא ירח ולבנה, באופן כי הת"ת דתבונה נעשה בהתחלתו כתר לזעיר אנפין ובסופו כתר דרחל⁸⁹⁶⁸¹¹.

ועתה נבאר בחי' הג', והוא אותיות ל"ם דצלם, שהם ב' מקיפים על ראש דז"א, שהם מבחי' (הנ"ל)⁸¹² חצי עליונה של התבונה עד תשלום חצי עליון על⁸¹³ הת"ת שבה, כי משם ולמטה הוא כתר דז"א כנ"ל. והענין הוא כך כמ"ש בע"ה, כי ל' של צלם הוא חג"ת של התבונה, וס' דצלם הוא כחב"ד דתבונה, והרי נגמרו י"ס. ואמנם הל' אינה אלא ב' ספירות וחצי שהם ח"ג וחצי עליון של הת"ת של התבונה, כי חצי התחתון הוא בחי' כתר של ז"א כנ"ל. והנה אלו

⁸⁸⁵ לבדוק אם זה מדבר בא"א ואם כן צריכים לומר שא"א דומה לז"א.

⁸⁸⁶ כדי להמתיק כל הגבורות שבעורף (דע"ה ח"ב מג ע"ב)

⁸⁸⁷ צריך לברר איך יוצא הארת החוורתא מהמוחין כזכר בכללים וכו' ועי"י מבו"ש כו ע"א (והוא עץ חיים שער א"א פרק ה', ועי"י ש בפת"ש) שזה אור חוזר מתולדת נ"ה דעתיק (היינו גם החוורתא ולא רק השערות).

⁸⁸⁸ כלומר בין הנה"י חדשים לבין ז"א

⁸⁸⁹ הרב אמר בכוונת אלקי אברהם אלקי יצחק אלקי יעקב. עי' שער לז פרק ד.

⁸⁹⁰ בגין י"ג.

⁸⁹¹ וכן הוא גם כן בדרושי הצלם דרוש ה' סמוך לסופו ועי' יעקב ולאה ספ"ב ולאה ורחל ספ"ג

וחג המצות פ"ד וריש פרק ו' (לש"ו)

⁸⁹² עי' ליקוטי נוסחאות וכן עי' & לגבי דינא קשיא ודינא רפיא. זהר בראשית קל זע "א @ותיקו"ז ושעה"כ.

⁸⁹³ עי' סידור למען שמו באהבה.

⁸⁹⁴ עי' הקדו"ש מו ע"ב בשם ע"ח שער הכללים פרק יג כי לאה ורחל נכללים לפעמים לחד

ונכללת לאה ברחל כי רחל היא העיקר שבה, וכאן רואים עוד יותר ברור

ועי' ריא"ח למה לאה לא מוזכרת באדר"ר הובא בהקדמה למאיר האדרא.

ועוד עי' ב"ע (רלב ע"א) וז"ל, שלא דברו באדרא רבה וזוטא על פרצוף לאה ולא בס"ד בפירוש כי אם בזהר באיזה מקומות ברמז כי לאה נק' עלמא דאתכסיא

⁸⁹⁵ עי' דרושי הצלם סוף דרוש ה' מ"ש שם ודע (לש"ו)

עי' שעה"כ א' שזה שיעור טלית.

⁸⁹⁶ כלומר בתחילתו בבריאת עולם ובסופו בביאת משיח עי' דרוש מיעוט (בספר הדע"ה סוף

חלק ב') סימן ד'. צריך לבדוק אתה אי אפשר ששייך לכאן.

מאיר העץ חלק ג'

המקיפים יש להם בחי' אחרת, והוא, כי הכלים שלהם הם גופא דאמא⁸¹⁴ דתבונה⁸¹⁵ עצמה, אבל האורות שבתוכם הם משותפים, כי יש בהם אורות ומקיפים⁸¹⁶ דמוחין דז"א, וגם יש עמהם ביחד האורות של התבונה⁸¹⁷⁸⁹⁷. והנה יש בחינה אחרת בכתר משא"כ במקיפים, כי הכתר הוא יורד ומלביש ומכתיר וסובב את הז"א כנ"ל, וא"כ, אע"פ שהוא בחי' אור מקיף, אינו נכנס בחשבון המקיפים הנ"ל, כי הם עומדים מרחוק למעלה, ומשם הם מאירין למטה בז"א, אבל הכתר המסבב אותו בקירוב ובדיבוק גמור אינו נקרא מקיף, ויש בחי' במקיפים. משא"כ בכתר כי אלו המקיפים יש בתוכם ג"כ אורות ז"א כנ"ל, ולכן נקרא מקיפים של ז"א, אבל הכתר הכלי והאורות הכל של תבונה, ואין בו מחלק הז"א כלל. אבל המקיפים, אע"פ שהם רחוקים ממנו כנ"ל, עכ"ז מתייחסים אל הז"א ונקרא מקיף שלו, כיון שבהם מעורב ומשותף אורות ז"א עצמו, ולולי כך לא היו מתייחסים אל הז"א כלל. משא"כ בכתר, אע"פ שכולו הוא של תבונה, עכ"ז להיותו דבוק עם הז"א מתייחס להקרא כתר שלו. ונמצא כללות הדברים, כי ג' בחי' הם: הבחי' הא' הוא מוחין דז"א, שהאורות שלו והכלים של התבונה, והכתר דז"א האורות והכלים של התבונה בלבד, ומקיפים דז"א הכלים של התבונה והאורות הם מחוברים ומשותפים והם אורות תבונה ואורות דז"א וע"ש* {קז ע"ג} ⁸¹⁸שבכל ספירה יש ג' בחי' כלים, ונמצא שצ' דצלם דעיבור יניקה ומוחין הם ג'⁸¹⁹ מלכיות תבונה הנקרא ס'. ולעולם מלכות דמלכות תבונה הנקרא ס' היא נכנסת בפנימית ז"א, וא"כ נמצא שלעולם צריך להשלים מלכות שחסר מי"ס התבונה, וז"ס ענין הכפליים שנכפלים נה"י ואינם נה"י ממש, אלא מל' ששיעורה נגד נה"י, והבן זה. נמצא, שבכל עולם ובכל ספירה הוא כך, שהמלכות דמלכות של המלכות דאצילות מתלבש בבריאה, וכן בכל ספירה וספירה, כן הוא שבמלכות דמלכות התבונה שהוא מלכות דבינה היא הנכנסת תוך פנימית ז"א, וכללות הט"ס דמלכות תבונה הם המקיפין והבן זה⁸⁹⁸.

*⁸²⁰(מ"ב נלע"ד שתכלית הדברים שבינה ותבונה הם ס"ם, ותבונה היא ס', מלכות {קז ע"ג} דבינה העומדת מחזה שלה עד סיום שלה, ולכן נקרא ס'. ואמנם המלכות תבונה זו היא כלולה מי"ס ג"כ, והט"ס הם כללות ל"ם דצלם, והמלכות דמלכות שבה הוא צ' דצלם, נכנסת בפנימית דז"א. ואמנם הכתר דז"א גם הוא מקיף, לכן הוא מט"ס דמלכות תבונה הנ"ל (ר"ל שבעיבור נכנס כלי חיצון של מלכות דמלכות תבונה) וביניקה אמצעית של מלכות דמלכות תבונה, ובגדלות פנימית של מלכות דמלכות תבונה⁸²¹).

שער כג פרק ה מ"ק

⁸²²טעם למה הכתר דז"א בשליש אחרון של ת"ת דאמא⁸²³, לפי ששם הוא סוד הרחם, סוד אות ה' של אמא. ושם נכנסת י' של אבא, שהוא היסוד שבו ביסוד שבה, ומכא הארה ההיא⁸²⁴ נעשית שם כתר לרישא דז"א שהוא מתחיל מהטבור ולמטה.
⁸²⁵מ"ק ב'. הטעם למה אין אנו מונין לעולם הכתר בחשבון הי"ס, רק אנו מונין הדעת במקומו. דע, כי הלא ת"ת דבינה ממנו נעשה כתר לז"א, ומצד חיות פנימית שבה נמשך חיות לכתר דז"א. והנה הכתר לא נעשה ע"י זווג או"א, רק מהבינה לבדה, וכיון שכן, נמצא כי כפי בחי' זו יהיה יותר גדול הכתר מן המוחין, כי המוחין הם נבראים ומתחדשין מאו"א ע"י זווגם, אך הכתר הוא מחיות הבינה עצמה כנוכר⁸⁹⁹, ובערך זה יהיה יותר גדולה הכתר מהמוחין. אך יש בחי' אחרת, והוא כי הלא מבשרי אחזה אלו"ה (איוב יט כו). כי עיקר שכל ותבונת האדם במוחין, כי הגלגלתא טפלה בערך המוחין⁹⁰⁰. והענין, כי בבחי' שהמוחין הם מאו"א, משא"כ הכתר שהוא מאמא לבדה, לכן בבחי' זו המוחין הם עיקרים, ומשם מתחיל המנין ולא מן הכתר. כי אע"פ שהת"ת דבינה בהיותה בה בעצמה, האור שלה גדול יותר מאור המוחין שבז"א עצמו,

⁸⁹⁷ כלורם עצמיותם והתגלותם?

⁸⁹⁸ עיי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** והערה **Error! Bookmark not defined.** על אף שהתחתון נמשך מלמעלה אך התהוות מציאותה רק בהמלכות דעליון (כללים ח"א כב ע"ב).

⁸⁹⁹ פירוש הדבר שהמוחין נעשו על ידי הזרעיה של או"א לתוך או"א למדריגתם, אבל הכתר הוא עצם חלק של אמא עצמה, ולכן למעלה מז"א לגמרי.
⁹⁰⁰ זכור לי שכתוב באיזשהו מקום שזה תחתית הכתר.

מאיר העץ חלק ג'

עכ"ז, כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר לז"א, אז יורד במעלה מן המוחין, כי המוחין מאור או"א והכתר מצד אמא לבד, ובזה תבין מ"ש בזוהר⁹⁰¹ כי כל כתר מסטרא דאמא⁹⁰².

⁹⁰¹ עי' ת"ז קב ע"א וז"ל, וכלא אימא עלאה איהי כתר בראש כל צדיק

⁹⁰² עי' פת"ש גדלות דז"א ט וז"ל, כתר הוא רק לשמירה עליו שהוא הרצון הסובב וכולל וחובב בו כל פרטי המאורות, שהרצון דבוק אל הרוצה ואינו חלק מחלקי הדבר שנעשה ע"י הרצון, ואעפ"כ בהתפשטות הכתר הזה נוכל לומר שהוא רק טפל אל המוחין שלו, והמוחין יותר גדולים וכו' [ולכן] המוחין הם עצמם עיקרי סדורי המאורות שנסדרו והורכבו להנתן בז"א שהם כוללים כל הקשרים שבו, והם עצמם פועלים בנבראים בהארה מתפשטת וגלויה, משא"כ הרצון הוא כמוס ונעלם ואינו מתגלה, רק שיש לכל דבר תכלית ושזהו רצונו.

והנה נודע, כי שם אהי"ה⁹⁰² הוא באימא וכן בכתר, שלשניהם שם אחד [עי' בגר"א בת"ז ל"ו ע"א וז"ל, ואינון חמש כו' ר"ל כי אויר נקרא כתר אור ויוד גנוז בה כנ"ל, אח"כ נפיק היר"ד חכמה ואח"כ יוצא האור, והיא בינה כי בכתר שורש חו"ב ז"נ כידוע והוא היר"ד, והאור ואח"כ יוצאין מהם חו"ב ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא וכן נקרא בכל שמות שבה אהי"ה וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור ובינה היא ה' עילאה לכן ה"פ אור והם מתפשטים בה"ס מחסד עד הוד וכו', עכ"ל, ועי' בגר"א בת"ז מ"ו ע"ד וז"ל, כל עניינה (של בינה) נק' על שם הכתר ונק' אהי"ה וכל י"ג תיקונים בה משתכחין וכן כל העינים כידוע והיא כתר לז"א, עכ"ל.], והיינו, ששם אהי"ה מורה על שעתיד ועומד להתגלות [עי' זהר (ח"ג י"א ע"א) וז"ל, א-היה בקדמיתא סתימו דכלא, אנא הוא מאן דאנא, לבתר אשר אהיה, אנא זמין לאתגליא לבתר, אהיה בתראה, עכ"ל.], משא"כ שם הוי"ה מורה על גילוי כבוד שמו וגודלו, שהוא מהוה הכל, ושהוא סיבת כל הסיבות, והתחלת ההוי"ת הם בחכמה סדורים הכל בחכמה עמוקה בכח, ולכן שם הוי"ה בז"א, שבו הוא גילוי ההנהגה של הרו"ק, ו' ימי בראשית, וחכמה שלו התחלת הוי"תו, שלכן הוא י' של השם שהוא התחלת ההוי"ה הכולל בכח שוה שהוא הנקודה י', כולל כל י' מדרגות י"ס שלו, אבל בינה הוא למעלה מהוי"ה, שם אהי"ה שעומד להתגלות, ועיקר הגילוי בא ע"י הציור שהוא מה שנמשך ממה שמסודר בחכמה [עי' ליקוטי הגר"א בסוף בהגר"א בסד"צ ל"ח ע"ד וז"ל, חכמה הוא טעם ותכלית הענין ועיקר הענין, שבמחשבה ב' דברים מקודם חושב הענין לעשות בכללות לעשות הכלי ואחר כך (בינה) חושב ציור הכלי ואותו הציור הוא גבול הכלי, עכ"ל.], ונמצא, שבינה דז"א שבה הציור הוא למטה מחכמה שלו, אבל הציור הזה כבר עלה בכח באימא עילאה שנותנת גבול הציור, ולכן נקרא אהי"ה, שעתידה להתגלות ע"י בינה דז"א, שהוא התחלת ציור הדברים, משא"כ החכמה של הדברים, שרשו בחכמה שלמעלה ממנו שנותנת סדר החכמה של הפרטים, והוא אבא שמשם חכמה שלו, ולכן המוחין שלו חו"ב, החכמה והציור נמשכים משניהם או"א, אבל הכתר שלו שהוא הרצון שלו, תלוי במה שנותן גבול הציור לבד שעתיד להתגלות, אבל אינו מושרש בחכמה עליונה רק בהעלם, והוא יש"ס ששליש ת"ת שלו מתלבש ונעלם תוך שליש ת"ת דתבונה, ונעשה לו כתר לז"א, אבל עיקר הכתר הוא מאימא לבד שנותנת גבול לציור הוא הרצון של הפרטים המסודרים בז"א, אבל עיקרי ההוי"ת נמשכים מלמעלה למעלה שהם סוד או"א מה שמקבלים מכלל המדות של ה'ב' מזלות, אשר הם מושרשים כבר למעלה באורא ומו"ס, ועוד למעלה עד שורש היותר עליון, ואף שהרצון של הפרטים מקושר עם הרצון היותר עליון המשקיף אל התכלית של כל הבריאה והשתלשלות העולמות, מ"מ, בז"א שהם הפרטים, אין מתגלה שם אלא רצון זה לבד, ונמצא שהוא רק חיצוניות מה שנמשך מאימא למטה, ומזה תבין למה בינה וכתר הם נקראים בשם אהי"ה, ששניהם קודם הגילוי, רק שבינה קודם לגילוי המעשה המצוייר, וכתר קודם לגילוי התחלת הוי"ת שבחכמה, שהוא הרצון הקדום לו.

וזה סוד מ"ש הרב (בקטע הקודם), שכתר של ז"א הוא מרחם דאימא בסוד ה' שלה, ושם נתעלם ג"כ הי' של חכמה והוא סוד חכמה עליונה של אבא המתעלם תוך אימא, המסדר ונותן גבול לציור, וסוד הציור הוא בכלל בג' קווין שהוא סוד המדה של כל דבר שנמדד בג' קווין של אורך ורוחב וגובה, וענין זה הוא עמוק מאוד, שהנה ידוע בחכמת המדידה והשיעורים שלכל דבר יש ג' קווין, ונקודה הוא התחלת הקו, והיא נקודה מחשבת לבד שאין לה התפשטות כלל, והקו הוא התפשטות, אבל הוא רק התחלת השטח במחשבה, והשטח הוא התחלת המעוקב שהוא הגובה שלו [עי' בהגר"א ס"י כ"ה ע"ד, יר"ד הוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, וכן הוא יה"ו של הוי"ה) עכ"ל.].

[מכאן שייך לקמן לאות ג'] וכן הוא במאורות העליונים שיש בהם אלו הדברים, שקו הוא סוד התפשטות מלמעלה למטה, וניתן להתפשטות הזה מדה ושיעור מבינה שהוא הציור, שהציור הזה בא מסוד החכמה הקדומה ונעלמה מעין כל חי שהוא בוצד"ק⁹⁰² אשר שם, הגנוז במעי הבינה, ששם במעיה נצטיירו המאורות של ז"א, ושם ניתן גבול לכל מאור עד כמה יתפשט למטה לכל א' מהנבראים בשיעורו, מה שתחילה היו כל המאורות מצויירים בחכמה בסוד נקודה מחשבת לבד, והרוחב הוא הדברים המצורפים לכל מאור, שכל מאור מורכב מפרטים רבים והם סוד הרכבת שורש היסודות ארמ"ע שבכל נברא לפי ערכו ושיעורו, שבעולם התחתון הם גשמיים ובעולמות העליונים הם רוחניים, אבל כולם מורכבים מד' יסודות שהוא לפי ערכם, כמ"ש (תהלים קד ד)

מאיר העץ חלק ג'

826ג'. דע, כי (הלא) 827 בסוד העיבור ג' כלילין בג', לא היה לז"א רק ב' מוחין חו"ב מצד אבא וב' 828 מוחין מצד אמא, כי היה הדעת חסר אז { קז ע"ד } ממנו, והם ד' שמות אלקים, כולם בסוד ב"ן. פי' כי אלהיים פשוט ומלא ומלא דמלא הם ב"ן אותיות, כי ז"ס (איוב לח ז) בניי אלקים. וד' פעמים ב"ן של ד' פעמים אלהיים הם גימטריא קדק"ד, וז"ס הקדקד, מקום שמוחו של תינוק רופף 903.

וזהו (בראשית כא ו) צחוק עשה לי אלקים, כי ב' מוחין שהם ב' אלקים גימטריא עק"ב, וי"ג אותיות המילוי בכל א' משתיהן הרי הוא גימטריא צח"ק, ועם י' אותיות דב' אלקים גימטריא יצחק, וזהו (סוד) צחוק עשה לי אלקים וגו' 829.

וז"ס שורש קין והבל, קין נגד ל"ב אלקים (נ"א ה"פ ל"ב) 830, אשר בכל א' מהם ה' אותיות, הרי ק"ס כמנין קי"ן. וכן הבל ה' ל"ב הנ"ל ג"כ, אלא שהבל בכללותו וקין בפרטות. וקין והבל שניהם גימטריא צח"ק הנ"ל.

וי"פ ל"ב 831 גימטריא ש"ך ניצוצין ושרשם ל"ב אלקים, וז"ס (איוב כט ג) בהלו נרו עלי ראשי, ר"ת נער 832. וז"ס (שמות ב ו) והנה נער בוכה, כי בתיה בת פרעה חשבה שהוא כולו דינין, מש"ך ניצוצין כולם, וזהו וטראהו והנה נער, ובאמו נאמר (שם ב) וטרא אותו כי טוב הוא, מצד החסדים לא מצד הדינין.

הרי נתבאר, כי בעיבור 833 הם ד' מוחין, ב' דאבא וב' דאמא לבד, ומהם שורש הל"ב אלקים. אך ביניקה בקטנות הם ו' מוחין, ג' מוחין דאבא וג' דאמא, והם ג"כ בחי' אלקים, הרי הם עתה ו' אלקים, ותצרפם עם ד' אלקים של העיבור שהיה בו מתחלה, הרי עתה יש בו י' אלקים ביחד לז"א, והם גימטריא ת"ל ת"ל, וז"ס (שיה"ש ה יא) קוצותיו תלתלים, כי מספרן ת"ל ת"ל, ועם נ' אותיות שיש ב' אלקים הרי הכל גימטריא תלתלים. והם סוד השערות וקוצין דז"א.

ד'. אם אנו מונין בחי' הכתר ובחי' הדעת נראה שהם י"א, ובס"י (פ"א מ"ד) אמר, עשר ולא י"א עשר ולא תשע, והטעם כי הדעת הוא בחי' נשמה דז"א 904, ואין אנו מונין אלא מה שיש בו כלי, אבל הדעת (הוא) בחי' נשמה בלי כלי 905. וכן בכל כללות האצילות (וכן), עתיק יומין הוא בחי' נשמה לכל האצילות, ואין (בו) בחי' כלי כלל 906, לכן אין אנו מונין בחי' הדעת בכלל הי"ס. והנה הי"ס שבכל כללות האצילות הם עשר נקודות 907 שיצאו תחלה בתוך הכלים, ומהם היה התיקון. כי מנקודה ראשונה נעשה כתר דאצי' הנק' אריך, מכתר שבנקודה 834, ובתוכו עתיק בבחי' נשמה. ומב' נקודות נתקנו או"א. ומו' נקודות ז"א. ומנקודה אחרונה נבנית הנוקבא דז"א. הרי י"ס דעשר נקודים לבד. והנה א"א, חכמה שבו, מאירה לאבא ממקומה, וכן בינה שבו

עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש וגו', וכן הוא בכל פרטים רבים וכחות מורכבים ביחד של כל מאור, הוא מה שנתחבר עם התפשטות הזה שהוא מלמעלה למטה, משא"כ הרוחב, הוא זה אצל זה וכל הפרטים מתפשטים בשוה, וגם לזה ניתן גבול כמה כחות יתרכבו ויתחברו לכל מאור, והוא השיעור של הרוחב, והעובי, הוא מה שניתן כח להתפשטות כל המדרגות לבוא לידי גילוי, שהרי הקו והשטח אינם רק במחשבה, ואין מושגים לחוש הראות עד שניתן להם עובי, והוא המעוקב, והוא סוד הכח שנתנה אימא למאורות שיבואו לידי גילוי לתחתונים, ולזה ניתן מדה ושיעור להשגה עד כמה יוכלו הנבראים להשיג מהם שלמותם, וז"ס ה' עילאה שבבינה שמורה על המדה של שלשה הקווים האלו.

והקו השלישי הזה שהוא הנותן הגילוי אין בא רק אחר הלידה, ר"ל אחר שהוציאה אותם אימא אל הפועל אחר שנגמר מדתם ושיעורם לכל הצורך, אבל בתחילה היה גילוי הזה מקושר ונעלם עם הקווים ביחד, והוא סוד אות ח שהוא מורה על ז"א 902 בהיותו בעיבור באימא, ואח"כ נפתח בסוד ה בלידה, כמ"ש בכמה מקומות, ונקודה המחשבתית הוא הכלל המקושר עם כל הקווים, שהמעשה קשור במחשבה בחכמה, והוא סוד י' של חכמה שנכלל בה' של בינה, ומשניהם נעשה ג"כ הכתר שהוא תכלית הרצון של ז"א, והבן עומק דברים אלו.

צ"ע אם לשים במקום אחר

903

904 פנימיות וחיצוניות דרוש ו' וכסא הכבוד פרק ה' (לש"ו)

905 זה סותר דבריו בשער השמות פרק ג' שיש כלים מיוחדים של דעת. אבל נ"ל לחלק בין מש"כ בשער כה שז"א בפניעצמו יש י' ספירות ללא נוק', וכאן מדובר לא כך.

906 לכן רק מונים ה' פרצופים תמיד.

907 דהיינו אורות.

מאיר העץ חלק ג'

מאירה לאמא⁹⁰⁸. ואין כן במלכות, שהמלכות⁹⁰⁹ שבכולם אחר הקטרוג ירדו, בין מלכות ז"א, ובין מלכות נוקבא, בין מלכות דא"א בין מלכות דא"א, כולם ירדו ממש למטה, אלא שמאירים אליה ממקומם, ולא נשאר למעלה רק רשימו לבד⁹¹⁰. א"כ היה אפשר לומר ח"ו דהשתא לא נשארו רק הט' בכל בחי' ותו לא, שהרי העשירית ירדה ונפלה, לכן אמר י' ולא ט'. ואמר י' ולא י"א, כי אין זה רק הרשימו לבד, כדי כשתעלה תדבק בשרשה למעלה דהיינו הרשימו. וז"ס (תהלים קיט טפ) לעולם ה' דברך נצב בשמים⁹¹¹, שהמל' {קח ע"א} דז"א אף שנפלה למטה, לעולם הרשימו שלה למעלה, וזה דברך שהוא מל', נוקבא דז"א, הוא נאמר על הרשימו. ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א שהוא שמים, וכן בכל בחי' ובחי'.

שער כג פרק ו' מ"ק⁸³⁵

ז"א היה תחלה ו"ק ואח"כ נגמר ליי"ס גמורות באופן זה⁹¹², שהנה קו ימין הוא חסד ונצח ובהם שש פרקין, ואז תרין פרקין עלאין דחסד מתחברים עם פרק עליון דנצח דאמא, והרי חכמה שלו⁹¹³ מג' פרקין מדה גמורה⁹¹⁴. וכן בקו שמאל, ב' פרקין עלאין דגבורה מתחברים עם

⁹⁰⁸ הרב התקשה למה לא נמנה כאן הו"ק, ואם זה כמו או"א אין קושי.

⁹⁰⁹ עי' מיעוט הירח ריש פרק א' (לש"ו)

⁹¹⁰ וזה נעשה רק מעת קטרוג הירח שהוא ביום ד' דמעשה בראשית וקדם לקטרוג לא ירדו אלא היה הנשמה דהעולמות בי"ע רק מהתנוצצות הארתם לבד (דע"ה ח"ב קיב ע"ג) וזה שירדו כל הי' מלכיות דכל הי"ס דאצילות, וירדו גם המלכיות דבחי' הכלים פנימי תיכון וחיצון דא"א ואו"א דאצילות לבחי' נשמה ואלקות בא"א ואו"א דבי"ע, אבל קודם הקטרוג לא ירדו כל אותן המלכיות עצמן אלא רק התנוצצות אורות מהם לבד והם היו הנשמה הכללית וכן החיה ויחידה הכללים בהבי"ע והאלקות שבהם ואין לו אמר שבקטרוג הרויחו העולמות בי"ע כי בירידת כל המליכות הוא מיעוט גדול למלכיות אבל גודם הקטרוג היתה בכל תוקפה ובכל אורה ואז היה תועלת גדול לעולמות בי"ע (דע"ה ח"ב קיג ע"ג), ומש"כ שירדו בבריאה כוונתו שהם ירדו באותו הכסא אשר בהיכל ק"ק דהפצרוף שכנגדו בבריאה (דע"ה ח"ב קטז ע"ג) מש"כ שהמלכיות ירדו בבי"ע הכוונה על הט' אחרונים דכל מלך מהו' פרצופים ויצא כל מלכות בהכתר שבה ואותו הכתר הוא כלול מי' (דע"ה ח"ב קיד ע"ג), לפני מיעוט הירח היה משמש האור הגנוז ואז האור הגדול מספיק אז הארת החותמות לכל המציאות דעולמות בי"ע אבל אחר המיעוט שנחשך האור ירדו מאז ההמלכיות עצמן דכל הג' כלים פת"ח דכל הפרצופים כולם ונכללו כולם ג"כ בהמלכות דנוק' כי היא אתנטילת מכולהו (כללים ח"א קד ע"ב).

⁹¹¹ עי' ירח פרק א' (לש"ו),

ואמנם כבר בארנו במקומו כי כל דבר שבקדושה הרוחניות אע"פ שנסתלק ממקומו נשאר הרושם דיליה במקומו תמיד ונמצא כי גם אלו המוחין דז"א אע"פ שהן מסתלקין ממקומן כנ"ל ועולין בסוד מקיפין עכ"ז מניחין חד רשימו דלהון בז"א כל היום ההוא בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים וע"י אותן הרשימו של המוחין הנשאר בתוכן אע"פ שאינן מוחין גמורים נשאר בגדלותו ואינו נתמעט ממדת גדלותו כל היום (פע"ח).

כלומר הכתר נשאר למעלה (דע"ה ח"ב קיד ע"א)

⁹¹² הגלגלתא נחשב בכלל הגוף והז"ת כנ"ל הערה 803 645 (ביאורים ח"א כ ע"א, וכן עט ע"א)

עי' זהר ח"ג כג ע"ב: הנסתרות יראה ואהבה דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר

תרגום: הנסתרות יראה ואהבה, שהם במח ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ.

⁹¹³ כלומר דז"א בגדלות*##ביניקה – כך משמע בשעה"כ ק"ש ז, ועיי, ש שזה בוני על מאמר קו המדה.

⁹¹⁴ זה לא חזרה על פרק א'##

חב"ד אלו הם נחלקים לט"ס ממש, ג"ר וו"ק, והטעם, כי המוחין הם חיות כל הגוף והם כוללים כל מדרגות שלו, רק שבאברים הם בבחינת כלים חיצוניים והמוחין הם הפנימיים, ומהם בא גילוי כבודו ית' בנבראים שפועל בפנימיות הנהגתו וכו' אבל זה הוא בהדרגה, שתחילה [נשפעים] רק ו"ק של הגדלות הכלולים בחב"ד, ואז נה"י דמוחין דגדלות הם בחג"ת דז"א ונה"י שלו בלי מוחין דגדלות רק איזה הארה נמשכת מנה"י דמוחין שבחג"ת אל נה"י דז"א, עד שבאו ג"ר דמוחין דגדלות, אז גם נה"י של ז"א נכנסים בהם נה"י של המוחין, ומתיישבים כל א' במקומו והוא שבאמת כל מה שנסדר במאורות הכל בא בהדרגה, שכן שיערה מחשבה עליונה שהכל ילך בהדרגה, שבזה תלוי כל הבחירה והעבודה, שלא יאירו המאורות בבת אחת (פת"ש גדלות דז"א י').

מאיר העץ חלק ג'

פרק עליון דהוד דאמא. וכעד"ז בקו אמצעי. שכיון שתבונה קמייתה עצמה עליו⁹¹⁵, שאז מסתלקין פנימית נה"י שלה, וחיצוניות שלה לבד נכנס בו, ובתוכם המוחין דז"א, לכן הם נעשין חלק מאיברי ז"א ממש ומגופו, ומגדיל ז"א ע"י נה"י דתבונה. ואמנם, כשלא נכנסו עדיין, רק ו"ק דגדלות מתחיל לגדל, אך לא נשלם ראש דגדלות שבו, ועדיין חג"ת שלו נקרא רישא דיליה. וא"כ בהכרח שבזה הראש מחג"ת דיליה יהיה ניכר גדלותו. והוא דע שבתחלה מתחיל לגדל החלקים העליונים, ואח"כ התחתונים, שהרי בהכנסת המוחין התחתונים נכנסים תחלה, אך בגדלות ז"א עצמו, העליונים נגדלין תחלה וזה ברור. נמצא שתחלה נגדל החסד וגבורה ואח"כ הת"ת, וכן נו"ה, וכן היסוד.

ונחזור לענין ו"ק דגדלות, שהנה הד' פרקין העליונים דקו ימין, שהם ג' פרקי החסד ופרק עליון של הנצח, הם מתחברים עתה יחד ונעשין חסד דז"א, ושם יש בחי' החכמה שלו, שהרי הב' פרקין עליונים מאלו הד' הם חלקו, אח"כ כשנשלמו ג"ר דגדלות לכנוס כנ"ל, ונמצא ששם החכמה בכח כלולה בחסד, אך לא תהיה לגמרי עד שיכנוס החכמה של ג"ר דגדלות, ואז יתחלקו אותן ד' פרקין לב' בחי', חציים לחכמה וחציים לחסד כנ"ל. אך עתה ד' פרקין הם שם יחד בחסד, והרי שהחסד מועיל עתה במקום מוח ממש בחכמה, ונשארו ב' פרקי התחתונים דנצח לנצח דז"א, וכעד"ז בג' קוין. והרי איך החג"ת שלו עומדין שם בכח של חב"ד, וחג"ת נקרא עתה רישא דיליה כנ"ל. ויש שם רושם הגדלת רישא דיליה בכללות אע"פ שאינם בפרטות, שכבר הם עתה מוכנים לכשיכנסו ג"ר דגדלות, יתחלקו ב' פרקין עלאין בכל קו א' מהם לעשות חב"ד, אך עתה חב"ד שלו כלילין בחג"ת ומעורבים שם. ואח"כ שנחלקו ע"ד הנ"ל, הנה נכנסים ו"ק דגדלות באופן זה, שנכנסו תחלה ג' תחתונות נה"י, שבהם בחב"ד דז"א, אשר עדיין כלילין בחג"ת דיליה. ואח"כ נכנסים ג' אמצעית בג"ר דז"א חב"ד, ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת דז"א. והרי נשלם עתה בחי' ו"ק דגדלות. ואמנם אחר שיכנסו גם ג"ר דגדלות, אז נדחין ג' אמצעים דמוחין בג' אמצעים דז"א, ונדחין ג"ת דמוחין בג' תחתונות דז"א, ונשלם ל"ס.

גם צריך שתדע, שבתחלה היו מוחין דז"א דיניקה מצד אמא ומצד אבא כנודע. והנה המוחין ההם עצמם, שהם חב"ד דז"א, מתחלקים לפרקים כנ"ל ג"כ בבא המוחין דגדלות. ונמצא, שבבא ו"ק דגדלות עלו בחסד דז"א ד' פרקין מן צד מוחין דקטנות דאמא, וד' פרקין מצד מוחין דאבא, וכעד"ז בכל שאר. ודע, שבבא ו"ק דגדלות נשארין ג' תחתונות, נה"י דז"א, בלי מוחין דגדלות הנ"ל. {קח ע"ב} אמנם משם נמשך קצת הארה מנה"י התחתונים דמוחין אשר בג' אמצעים דז"א, כנזכר כוונת ה' אלהיכם אמת. והנה כל זמן שלא נכנסו ג"ר דיליה דגדלות, אין שרשי החו"ג מתפשטין במקומן, כי נשארו למעלה שרשם בדעת, מחוברים עם חו"ב שלא נכנסו. אמנם הארתן לבד נכנסת ומתפשטין בו"ק דגדלות, והבן זה, שלא יחלוקו ג' דרושים יחד כנזכר אצלינו. וע"ש איך יש ענפים ושרשים, ונראה שהארה זו היא הארת הענפים ולא הארת השרשים.

⁸³⁶ודע, שבכל הולדה והורדת⁸³⁷ הטפה בעת הזווג, הוא בכח המוחין, כי משם נמשכת הטפה, לכן ביאת הקטן אינה ביאה עד שיהיה לו מוחין דגדלות ראויין להמשיך משם טיפת ההזרעה. והנה הז"א, המוחין שבו אינם תמיד מתקיימין כנודע, כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת. ודע שיש מוחין דעיבור דפנימים ומקיפים דאו"א, ומוחין דיניקה דפנימים ומקיפים דאו"א, וב' בחי' אלו הם מוחין דאלקים. ויש מוחין דגדלות והם של הוי"ו⁸³⁸, והם מוחין פנימים ומקיפים דאו"א. והנה בכל פעם שרוצין להמשיך להם מוחין, צריך שתחלה יזדווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ן. אמנם בזווג שהוא צריך שיעלו זו"ן מ"ן⁹¹⁶, וענין העלאתן מ"ן הוא המוח שלהם, שהם בחי' נשמה הפנימים שלהם.

והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן צריכין לקבל הארה מלמעלה⁹¹⁷, וא"א לקבלם אם לא ע"י זווג או"א⁹¹⁸, ופי' הדבר כמ"ש, שב' זווגים יש באו"א⁹¹⁹: א', זווגם הוא בסוד חיצוניתה, והוא

⁹¹⁵ עי' לעיל שער כ פרק ג'

⁹¹⁶ עי' זהר בראשית לה ע"א (כללים ח"ב קלז ע"א)

⁹¹⁷ עי' שעה"כ וזו היא כוונת ברכת הנהנין והמצות⁹¹⁷: במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דיקי⁹¹⁷ המחבר חכמה עם בינה, וע"י אנו מורידין שפע אל ז"א כדי שיוכל לעלות למעלה. וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם: הא', הוא לקבל בתחלה בחי' שפע, לשיהיו ראויים ומוכנים לעלות. ואחר שכבר עלו, אז הם מקבלים שפע האמיתי הנכון והנאות להם. ולכן בתחילה צריך להוריד שפע עליון ע"י ברוך הנז' אל אתה שהוא החסד^{917/919}, ואח"כ אל הויה שהוא הת"ת, ואח"כ

מאיר העץ חלק ג'

תמיד להחיות העולמות חיות מוכרח לצורך עצמן, ואם זה הזווג יתבטל אפילו רגע א' יתבטלו כל העולמות ח"ו. והב', הוא בסוד הפנימיות והוא לתת מוחין לז"א⁸³⁹, כדי שהם יולידו נשמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע, וזה אינו תדיר. והנה זווג א' התדיר א"צ שיעלו זו"נ בסוד מ"נ, אמנם ההוא רוחא דשביק אבא באמא בביאה ראשונה⁹²⁰, אשר ההוא רוחא שורש זו"נ וכל שאר הנשמות הנמשכין מזווג או"א, וההוא רוחא מספיק אז למ"נ. אך הזווג הב', הוא לצורך מוחין, שהוא לצורך זווג זו"נ להוליד נשמות שהם פנימיות העולמות, אז זו"נ ממש עולין במ"נ.

והנה כל מוחין הפנימים דיניקה דמצד אמא תמיד הם בו לעולם⁹²¹, ועתה ע"י מ"ן, בכח ההוא רוחא כנ"ל, נעשה זווג או"א בבחי' יש"ס ותבונה, והוא זווג התדיר⁹²², ואז נשלם בחי' מוחין בחג"ת⁸⁴⁰ דיניקה, שהם חיצוניתהן, והם אלקים⁹²³. אח"כ עולה מ"ן זו"ן עצמם כדי לקבל מוחין דו"ק דגדלות שהם פנימיות העולמות בזו"ן. ודע, שאין זווג זה הב' נעשה אלא כשמתחברים יחד ד' פרצופים או"א ויש"ס ותבונה, ונעשין ב' פרצופין לבד, והבן זה⁹²⁴. גם דע כלל גדול, שזה הזווג החיצונית שהוא לצורך העולמות נמשך ממוחין עצמן דאו"א בלי שיקבלו הם מלמעלה, כנודע שכל מה שלמטה מהם כולם כלולים בהם, ויש בהם כח כנגד כל מה שלמטה מהם. אך הזווג הפנימי צריך שיקבלו גם או"א מאורות עליונים מהם, ומהם ממשיכין למה שהוא צורך להמשיך נשמות חדשות, שהוא בחי' הפנימים⁸⁴¹.

ונמצא, שגם א"א מזדווג עם נוקבא תחלה, והוא ממשיך לאו"א, וכן א"א עצמו גורם זווג לעתיק, וכן זה מזה עד רום המעלות⁹²⁵. נמצא שזווג הפנימי הוא קושר כל העולמות, כי א"א להמשיך אם לא שיקבלו מרום המעלות אורות חדשים זה מזה וזה מזה עד או"א, ומשם לז"א. ודע, שאין המוחין דגדלות כולם בחי' שמות שוים, כי ו"ק יש { קח ע"ג } לו שמות הוי"ה באופן אחר, אבל ג"ר הם בשלימות הגדלות כנזכר בדרוש הציצית יעו"ש.

שער כג פרק ז מ"ק⁸⁴²

ז"א מתחלק לג' חלוקות, בחי' ראשונה כתר, ב' מוחין, ג' גופא, והם נקרא⁸⁴³: כתר רחמים גמורים, ומוחין רחמים בינונים, כי במחשבה שהוא המוחין אתברירו ש"ך ניצוצין (זוהר פקודי רנד ע"ב), וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין. ודע, שהכתר כולל כל מה שיש במוחין

אל אלהינו שהוא הגבורה, וע"י זה השפע יכולים⁹¹⁷ לעלות אל הבינה, ואז בעלותם אל הבינה נק' הוא מלך, כי אין מלך בלתי חיילות אשר הוא מולך עליהם⁹¹⁷, וגם היא נק' העולם⁹¹⁷. ואז לוקחים השפע האמתי הראוי להם, וזהו אשר קדשנו כו', פי' אשר הוא בבינה, וקדשנו בת"ת, במצותיו הם נר"ה, וצונו יסוד. ואח"כ תשלום הברכה כמו פרי העץ או בורא פרי הגפן וכיוצא, הכל הוא במלכות. וענין הנז' להשפיע שני מיני שפע הוא צודק בכל התפילות והעבודות וזכור ואל תשכח.

ואפילו זה עליית המ"ן היא רק כפי ההארה מלמעלה (דע"ה ח"א יב ע"ד), והארה למעלה היא רק על ידי זיווג דדו"ן שלמעלה (ביאורים ח"ב לז ע"ב)

⁹¹⁸ עי' שעה"כ דף כג ע"א וע"ב (לש"ו)

⁹¹⁹ אור העיקרי הוא מהחיצוניות דאור עליון והתוספת מהפנימיות דאור עליון, כי רק בזיווג הפנימי יש התגלות האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה דוגמת נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד), ועי' הערה 23

⁹²⁰ עי' לעיל שער כ פרק ה', ט'.

⁹²¹ וכן הוא במב"ש שעה"ה ח"א פרק טו דף מג ע"ג סמוך לסופו (לש"ו), וזה בגלל שגדלות יניקה וקטנות מקבילים לאח"ף ובעולם התהו היה להם גילוי מחוטם שהוא בחי' רוח דאמא (ביאורים ח"ב צד ע"ב)

⁹²² עי' כל זה לעיל הערה 23.

⁹²³ והם כדי חיות (ביאורים ח"ב עד ע"ב)

⁹²⁴ עי' שער ז"א סוף פרק ב'.

⁹²⁵ כמו כל אמ"ר וק"ב (דע"ה ח"א יז ע"א), וזה עד הא"ס (דע"ה ח"א סג ע"ב), וכך נקשר כל תחתון באור א"ס עצמו (דע"ה ח"א סז ע"ד), וכך נוצר הכל לפרצוף א' (דע"ה פו ע"ג), כלומר עולה מ"ן ממטה למעלה וכן יורדים אח"כ בתוספת אור וברכה הרבה וזה נעשה תמיד בכל עת ובכל רגע (כללים ח"ב צד ע"ג).

מאיר העץ חלק ג'

וכללות הראש⁸⁴⁴, לכן כל בחי' ד' מוחין הם בכתר לבדו, ששם שורש המוחין⁹²⁶. ואח"כ המוחין כוללים כל מה שיש בגופא כנודע, שהרי הם מתפשטין בהארותם בג' קוי הז"א. כלי הכתר דז"א נעשה מת"ת דאמא, ומת"ת דאבא נעשה (לו) נשמה שבכתר (שהוא ג' אור הדעת)⁸⁴⁵. וכבר ידעת שהכתר (דז"א)⁸⁴⁶ בבחי' או"מ⁸⁴⁷, וגם הכתר דז"א נעשה מת"ת דא"א⁹²⁷ וכתר אמיתי נעשה מא"א עצמו, כנזכר בכונת ליל שבועות, ואין הכתר נמשך ובא עד שיושלם להתקן כל גופא.⁸⁴⁸ ובזה תבין ב[זהר] נשא (דף קכג ע"ב) כי או"א הם מוחא ולבא דאינון מלגאו, וזו"ן הם גופא ורישא מלבר⁹²⁸. ונראה, כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א⁸⁴⁹. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות. נמצא שמתלבשים י"ס גמורות פנימים בו"ק חיצונים. וע"י הרושם שעושים י"ס פנימים המתלבשות בתוכם נרשם בו"ק בחי' י"ס ג"כ, אך אינם רק ו"ק לבד בחיצוניות. נמצא, כי החסד הקצה הא' דחיצוניות נכנס ספירת החכמה שלימה דפנימיות בב' שלישים הראשונים שבו, ונקרא ספירה גמורה א'⁸⁵⁰, אף בחיצוניות, עם שאינו רק ב' שלישים. ושליש התחתון דחסד עם שלישי א'⁸⁵¹ דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה⁸⁵² שלימה דחסד דפנימיות, ונקרא החיצוניות ג"כ ספירה {קח ע"ד} גמורה ע"י⁸⁵³ הפנימיות. וב' שלישים תחתונים דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה שלימה דנצח דפנימיות, ונקראו חיצוניות ג"כ ספירה גמורה ע"י הפנימיות. ועד"ז בקו שמאל⁸⁵⁴ ובקו האמצעי, והבן זה היטב.

ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה, השליש הראשון דנצח בינה⁸⁵⁵ שהוא⁸⁵⁶ חיצוניות שבה כנודע, הנה הוא מצטרפת עם ב' שלישים דחסד החיצונים, ונעשה ספירות גמורה דחכמה⁸⁵⁷ אף בחיצוניות. ושליש אמצעי דנצח בינה⁸⁵⁸ שהוא ג"כ חיצוניות שלה⁸⁵⁹ מצטרפת עם שלישי תחתון דחסד חיצוני, ושליש עליון דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דחסד⁸⁶⁰. ושליש אחרון דנצח בינה⁸⁶¹ דחיצוניות נצטרף עם ב' שלישים⁸⁶² דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דנצח⁸⁶³ דחיצוניות. אמנם קשה לי ע"ז, כי הרי המוחין דז"א באים מלובשים בנה"י דבינה, ונה"י דבינה מלובשים תוך זעיר אנפין, א"כ, איך הם מתערבים יחד, כי הרי הנה"י דבינה נעשין פנימיות אצל⁸⁶⁴ החיצוניות דז"א, ואינם מתערבין עם החיצוניות שלו ממש, וצ"ע.

שער כג פרק ח מ"ק⁸⁶⁵

כתבנו במ"א כי הכתר אין בו אלקים שהוא חיצוניות דז"א, רק אהי"ה שהוא חיצוניות דאמא לבד, ובתוכו {קט ע"א} המוחין של בחי' הכתר⁹²⁹. יען כי כלי כתר דז"א נעשה מגופה דבינה עצמה. אך מן המוחין דז"א שהם חו"ב דז"א, משם מתחיל {קט ע"ב} שם אלקים שהוא חיצוניות דז"א עצמו. וז"ס (זהר פקודי נד ע"ב) במחשבה אתברירו ש"ך ניצוצין, כי משם ולהלאה מתחילין האלקים שהם החיצוניות, {קט ע"ג} וזה האלקים שהוא החיצוניות הוא עצמו שם ב"ן אשר הוא סוד ז' מלכים שמתו, כמ"ש (איוב א ו) ויבאו בניי האלהים, לכן תמצא כי הם⁸⁶⁶ ז' מלכים לבד ויש⁸⁶⁷ בהם רפ"ח ניצוצין, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן לסבה הנ"ל. כי הו"ק (נ"א כשהו"ק)⁸⁶⁸ נעשו י"ס גמורות דחיצוניות, ומתחילין מחכמה שהוא ע"ב ולא מן הכתר הנ"ל, לכן ג"כ תבין למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס, אך החכמה נקרא ראשית, כי משם ראשית חיצוניות ז"א שהוא בחי' ז' מלכים דב"ן, אך הפנימיות והכתר⁸⁶⁹ הוא מ"ה עצמו דז"א⁸⁷⁰ החדש שלאחר התיקון. לכן בבחי' החיצוניות נחשב כתר דז"א מאמא, ובבחי' הפנימיות נחשב מכלל⁸⁷¹ הז"א. ואמנם החיצוניות דכתר נטלו הדעת דז"א הנעשה מב' שלישים ראשונים דת"ת דז"א כנזכר במקומו, ולכן הדעת משלים ל"ס במקום הכתר, וזהו בבחי'⁸⁷² חיצוניות. אך בבחי'

⁹²⁶ ולכן עיקר הפרצוף רק מחמכה ולמטה (כללים ח"ב עב ע"ג).

⁹²⁷ ומהמזלין (כללים ח"א כט ע"א)*

⁹²⁸ כלומר חיצוניות הגר, הם בכלל הו"ק (כללים ח"א מ ע"א), כי הג"ר תמיד נעלמים והם המוחין (ביאורים ח"א לד ע"ג), וזה כל מציאות הראש בעולם ובאדם (ביאורים ח"א ס ע"א)

⁹²⁹ שהם הויר"ת והסיבה ששם אלקים הוא מנהג בפרטים על פי עומק הדין על ידי שלוחים ומשרתים ואמצעי רבים ולכן לא שייך לכתר שאינו לפי הנהגת הזמן רק כפי העליה שיהיה לו באלף השביעי בסוד דקיבול השכר (פת"ש גדלות דז"א יא)

מאיר העץ חלק ג'

הפנימיות הכתר הוא מכלל הי"ס דז"א, לכן אל תתמה אם אנו מונין לפעמים הדעת במנין י"ס, ולפעמים הכתר⁸⁷³, כי זה בחיצוניות וזה בפנימיות⁸⁷⁴⁹³⁰.

⁹³⁰ כלומר הדעת הוא חיצוניות הכתר (ביאורים ח"ב קז ע"ד)

עי' מאמרי רשב"י ריש אד"ר כורסיה דשביבין דנורא. שם בדק"ח ע"ב וז"ל יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון כו' הענין הזה הוא סוד נעלם ואין לגלותו אלא לצנועים כבר הודעתך בכמה מקומות כי כל הספירות יש בהם שתי בחינות והם אור פנימי ואור מקיף חוצה להם סביב והוא מקיף לכל ספירה וספירה וזה נרמז בפ' בהר סיני בר"מ בדק"ט ע"ב דאיהו בכל ספירה וספירה. ובעובי כל ספירה וספירה כו' והנה עוד יש בחינת אור אחד מחוץ אל האור המקיף הנז' שבין חלל אור (ע"ד) המקיף של ספירה זו לאור המקיף לספירה האחרת יש בחינת האור הזה האחר והוא בסוד שם אלהים והאור הזה מתפשט מחוץ לאור המקיף של החכמה דאצילות ומשם ולמטה עד סיום עולם העשי' בדרך התפשטות האור של הספירות עד סיום עולם העשיה אבל סביבות ספירת הכתר דאצילות ומכ"ש בין הכתר לא"ס אין לו אחיזה שם רק התחלתו מבין ספירת הכתר דאצילות לחכמה דאצילות ומשם למטה עד סוף העשיה כנז' וכל זה האור שהוא מבחינת שם {ל"ט ע"א} אלהים הוא בסוד הקדושה ונקרא אלהים קדושים מן העשיה עד רום האצילות אבל בסוף סיום אלו השמות של אלהים קדישין המסתיימין בסו' העשיה שם נאחזים הקליפות הנקראים אלהים אחרים והטעם הוא לפי שהם נאחזין בשם אלהים שהוא באחוריים של הספירות כנז' וזהו אלהים אחרים לשון אחורים והבן זה. וזמ"ש בסבא דמשפטים בדצ"ו ע"א כי שמא דאלהים אתפשט בכל דרגין עד דרגא דאלהים אחרים כו' גם תבין טעם למה כל שאר השמות הם בלשון יחיד ושם אלהים הוא לשון רבים והוא לפי שמתפשט בכמה דרגין אם בקדושה ואם בקליפה כנז' ולהיות כי אין שם אלהים הזה מגיע רק עד החכמה תחת ספירת הכתר ולא סביב הכתר כנז' לזה אמר דהאי סבא דסבין עתיקא דעתיקין שהוא ספיר' הכתר דאצילו' הוא יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כי שם אלהים הנז' הוא דינין וגבורות כמו שנבאר ולכן הוא שביבין די נור ויען הוא תחת ספי' הכתר לכן נעשה כמין כרסייא דשביבין תחתיו והכתר ברחמיו הגדולים שהוא חסד גמור כנודע דלית שמאלא בהאי עתיקא כלל ולכן יתיב על האי כרסייא דשביבין לאכפייא לון. ודע כי זה האור הנקרא אלהים כנז' הנה הוא סוד הגבורות כולם דז"א ונוקביה ובעת זווגם יחד של ז"א ונוקביה אז נכנסים אלו האלהים קדושים בנקודת ציון יסוד שבה שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך כנודע ומתמתקים שם ע"י החמשה חסדים שנותן בה הז"א כנודע ואלו האלהים הם שגורמים חימום הנקבה להזדווג בבעלה ואם ח"ו ישראל חוטאים למטה גורמין כי כמו שלצורך הזווג צריך שיתייחדו פנימיות העשיה והיצירה והבריאה והאצילות לצורך הזווג כמבואר אצלנו בכונת התפילות כי פנימיות העולמות הם העולים ולא חיצוניותם כנז' בפ' קדושים בדפ"ג ע"א ואז גם מתייחדים אלו האורות של אלהים הנז' ומתעלים ונכללין דרגין בדרגין עד שנמצא כי גם הקליפות הנקראים אלהים אחרים העומדים בסיום אלהים קדושים הנז' עולין ונכללין גם הם בסיום האלהים קדושים ומתקשרים שם עמהם ואז כאשר מזדווגים ז"א ונוקביה דאציל' הקדוש ונכנסין אותם האלהים ביסוד שבה בסוד החמש' גבורו' מנצפ"ך כנז' וכיון שהקליפות הם מתקשרים ונכללים בסיום אלו האלהים קדושים נמצא כי ח"ו דומה כאלו הם עצמם נכנסו שם ביסוד הנקבה והטילו בה זוהמא אבל הזהר והשמר בנפשך מאד מאד אל יעלה בדעתך שהדברים כפשטן כמ"ש ז"ל שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כי חלילה להאמין הדברים כפשטן. אמנם רז"ל נתכוונו אל מה שאמרנו כי בהיותם נקשרים ונכללים ומיוחדים בסיום אלו האלהים קדושים נחשב כאלו הם (דף ל"א ע"א) עצמם נכנסו אל הקדש פנימה ח"ו וזכור אל תשכח וכבר רמזנו זה לעיל בפ' אחרי מות בדע"ט ע"א וע"ש היטב. ואמנם יען מצאנו בדברי חז"ל בענין הזה שתי בחי' אם בחינת נחש שבא על חוה הנקבה ואם בחי' שפחה כי תירש גבירתה ומזדווגת עם צדיק עליון כנז' בפ' בשלח בד"ס סוף ע"ב בפ' ויאמר אם שמע תשמע כו' וזה ביאורם כי כאשר ישראל חוטאי' ועולה הפגם עד ז"א כפי ערך החטא ההוא ואז נכללים הקלי' עד בחי' שם אלהים קדושים שמחוץ לז"א ויש יכולת לזכר של הקלי' להדבק ולכלול עצמו עם שם אלהים קדושים המקיף ביסוד דז"א וכאשר מזדווג עם נוקביה אז נחשב כי הנחש בא על חוה וטעמה טעם מר ממות וכאשר החטא אינו כל כך חמור ואינו פוגם רק בנוקבא דז"א אז הנקבה של הקליפה לבדה יש בה כח להכלל ולהאחז בשם אלהים קדושים אשר בנקו' ציון שהוא יסוד הנקבה ואז נאמר ושפחה כי תירש גברתה כי היסוד הזכר משפיע לחוץ ויונקת משם השפחה הטמאה וזכור שתי בחינות אלו אבל כבר הודעתך כי ח"ו אין הכינה לומר שהקליפה עצמה עולה עד שם לא בז"א ולא בנוקביה ח"ו רק שבערך שנכללין הקליפות ההם באותו אלהים קדושים אשר עומד מחוץ לספירות מסוף העשיה עד רום האצילות לכן אנו אומרים כי ח"ו נחשב זה כאלו ח"ו בא נחש על חוה או כאלו שפחה תירש גבירתה וזהו סוד מ"ש בפ' ויקהל דקצ"ה ע"ב ענין נחש דפתי לאחת' ועאל בין קלא לקלא כו' והם יסוד שבה ומפסיקין ועומד

כי בחיצוניות שם סוד ב"ן דמלכין דמיתו, ושם הכתר מת"ת דאימא והדעת משלים במנין, כי הוא נעשה מב' שלישים עליונים דת"ת שלו, אבל בפנימיות, הכתר הוא משם מ"ה החדש של ז"א

מאיר העץ חלק ג'

וצ"ע פנימיות הדעת מה הוא ומהיכן נמשך, כיון שהוא ספירות⁸⁷⁵ נוספת. ואפשר כי זהו ענין (ס"י פ"א מ"ד) לא פחות מט' ולא יותר מ"י, כי בערך החיצוניות {קט ע"ד} נמצא שהם ט"ס, ולכן צריך הדעת להשלים, ובערך הפנימיות הדעת הוא יותר על י', לזה אמר י"י⁸⁷⁶ ולא י"א, כי פנימיות הדעת אינו רק שרשי פנימיות הו"ק. אך צריך לידע מה הם השרשים אלו, וצ"ע. הכלל העולה, כי בכל פרצוף ופרצוף שיש בכל האצילות מתחלק באופן זה, כי כתר של הפרצוף ההוא הפנימיות הוא משם מ"ה החדש מבחי' הפרצוף ההוא. והחיצוניות שלו הוא מחיצוניות ת"ת של הפרצוף הקודם אליו⁸⁷⁷. והיה זה לקשר כל הפרצופים יחד תחלתם בסופם בחיצוניותם ולא בפנימיותם⁸⁷⁸, וזה החיצוניות הוא משם ב"ן של המלכים, וכללותו⁸⁷⁹ נקרא שם אלקים ג"כ. וזה הכתר יש בו י"ס גמורות בין בחיצוניות בין בפנימיות, והז"ת דכתר הם מתלבשים תוך הט"ס התחתונים של הפרצוף⁸⁸⁰, ואח"כ הג' ראשונות חב"ד (של הפרצוף ההוא והם נקראים מוחין)⁸⁸¹ של הפרצוף ההוא (והם מוחין)⁸⁸² כי הכתר נקרא מוחין דמוחין, אך אלו הג"ר שהם חב"ד נקרא מוחין דגופא⁹³¹, כי הם מתלבשים בגופן כמ"ש. והוא כי יש בהם י"ס דשם ב"ן שהוא נקרא אלקים, ונקרא חיצוניות, והם מבחי' הפרצוף ההוא עצמו, וכנגדן י"ס פנימיות בכל א' מאלו {קי ע"א} הג' חב"ד, ונקרא שם מ"ה החדש. ואז ג"ר שבכל א' מהג' חב"ד נשארין למעלה, והז"ת שבכל א' מהג' הנ"ל מתלבשים בז"ס תחתונים של הפרצוף ההוא, ואח"כ הז"ת של פרצוף ההוא נקרא גוף הפרצוף ההוא, והכל נקרא חיצוניות בערך המוחין ההם. אמנם נחלקים גם הם בחיצוניות ופנימיות ואינם רק י"ס (צ"ל⁸⁸³ גמורות)⁸⁸⁴.

שער כד

השער השמונה שער פרקי הצלם ויתחלק לז' פרקים
מ"ב⁸⁸⁵ הג' מוחין בין בצלם אבא בין בצלם אמא יש בכולן עלייה וירידה, אור ישר ואור חוזר, בין בעיבור ויניקה וגדלות כנזכר במ"א, וזהו בכל הפרצופים דז"א ויעקב ולאה ודור המדבר ורחל.

שער כד פרק א מ"ק⁸⁸⁶

אחר שכבר נתבאר בפרטות כל בחי' דצלם דז"א, נבאר עתה בפרטי פרטות באורך כל בחי' התפשטות ז"א ובחי' הצלם⁸⁸⁷. כבר נודע, כי כל ספי' כלולה מ"י, וי' מ"י עד אין קץ. והנה ז"א בהיותו בסוד עיבור לא נתגלה בו רק ג"ס, שהם בחי' נה"י שבו, ולא הנה"י של הכללות אלא של פרטות. כי ודאי שהעיבור⁸⁸⁸ יש בו רמ"ח איברים הנפרטין ב"י"ס, וכל אבר כלול מעור ובשר וגידין ועצמות. וענין זה ישנו בין כשהוא בעיבור, ובין כשהוא תינוק, ובין כשהוא איש גמור. ואין הפרש בו במנין איברים, כי האברים לא נתוספו כפי הזמנים הנ"ל, זולת תוספת הגדלתם בהם בעצמם, ואבר קטן נעשה גדול. וענין זה נחלק לב' בחי' אם בגובה שהוא באורך, ואם בעוביו שהוא הרוחב. פי', כי אם היה אבר הירך או הזרוע זרת ארכו וטפח הקיפו, הנה כשיגדל יהיה אמה ארכו וב' טפחים הקיפו. נמצא, שגדל באורך ובקומה וגם ברוחב העובי. וא"כ, צריך לידע מה ענין הגדלה זו ובאיזה אופן הוא.

דע, כי בזמן העיבור בירר מן ז' מלכים בחי' הנה"י שלו, כי כן האדם מתחיל לקנות הנפש, ואח"כ הרוח, ואח"כ הנשמה⁸⁸⁹, וגדל ממטה למעלה. וכן האילן גדל ממטה למעלה. וכן האדם נמצא כי תחלה בירר הנה"י שבו, ואינם הנה"י כולם, אמנם הנה"י שיש בנה"י שלו לבדו. פי' כי הנה הנצח הכללי דז"א הוא קו ימין, ויש לו ג' נקודות ראש תוך סוף, שהם חח"ן, והם חכמה שבו, וחסד שבו, ונצח שבו, וכולם בחי' נצח שבו הכולל⁸⁹⁰ דז"א. וכל א' מאלו הג' כלול

ונחשב בכללו, ושם אין הדעת בחשבון שאינו דבר פרטי בפ"ע והכוונה בזה כמ"ש בכ"מ, ששם ב"ן הוא שיעורי המאורות במחשבה ששם יכול הקלקול להמצא ע"י עונות התחתונים, והוא תלוי בחיצוניות הנבראים והנהגה החיצוניות כפי שיעורם וגבולם שניתן לכל דבר, שהוא בא ע"י חיצוניות העולמות ואמצעיים רבים ומשטרי השמים, שע"ז הסט"א יכול לפתות (את) האדם ולהכחיש ההשגחה שאינו תלוי בתורה ומצות כלל, והוא בסוד שם אלקים כמ"ש, ושם נקרא בני האלקים [עי' בהגר"א בסד"צ ל"א ע"א שכתב שזהו שני זכרים של סט"א, ועי' ע"ח שער הקל"י פרק ט']. וכו' כי הכתר הוא הרצון והתכלית של הבריאה, והרצון אינו בהנהגה זאת שהוא השבירה והקלקול, שעיקר הכוונה היה בשביל התיקון של הכלים וכמו שית' עוד, ולכן בבחינה זאת אין הכתר בחשבון, והוא מסתלק מז"א ונשאר באימא, שהרצון הזה אינו בחיצוניות עצמו, רק צופה עלי מרחוק שמן הקלקול יבוא התיקון, שעיקר בשביל הבחירה (פת"ש גדלות דז"א יב).

⁹³¹ כלומר הכתר הוא רק מקפת עליו והוא נעלם בכל פרצוף (כללים ח"ב עב ע"ג)

מאיר העץ חלק ג'

מחכמה חסד נצח, כנודע כי כל א' מהג' נקודות הנ"ל יש בכל א' וא' ראש תוך סוף. נמצא, שבחכמה דנצח כללי של הז"א יש חח"ן ונקרא שלשתן חכמה, והוא בחי' פרק עליון של נצח הכללי. ואחריו פרק ב' והוא חסד דנצח הכללי, ונחלק גם הוא לג', והוא חח"ן והם בחי' פרק אמצעי שבנצח הכללי, ונקרא שלשתן חסד שבנצח הכללי, ואחריו פרק ג' והוא נצח דנצח הכללי ונחלק גם הוא לג', והם חח"ן, ושלשתן נצח דנצח הכללי, והרי הם ט' בחי' בנצח דז"א.

וזהו ע"ד שהזכיר בתקונים (דף קח קכח ע"א) בענין טפת הזרע {קי ע"ב} שהוא י' אחת, כי אין דבר קטן מנקודת היו"ד⁸⁹¹, ונקודה זו יש בה ג' קוצין⁹³², וזה ראש תוך סוף. וכל א' מהן יש בו ג' קוצין, הרי הם ג' של ג' ג', וכללותן הם י', ולכן אות י' חשבונו עשרה. והם י' טפין דאזדריקו מקשת ואתפליגו ל' ניצוצין⁹³³. ועד"ז הם ט' בחי' בהוד, וט' בחי' ביסוד. וכולם הם כ"ז בחי' נגד כ"ז אותיות התורה⁹³⁴, והבן זה. והנה זה הטפה שהוא י' בתחלה היא בחינת מלכות, ואח"כ בסוד העיבור הוגדלה בבחי' ג' קוצין שהם נה"י, ואחר שנולד כל קוץ נגלה בג' קצוות⁸⁹², ואז נשלם ליי"ס⁸⁹³ כמ"ש בע"ה באורך. נמצא, כי בתחלה היתה טפת הזרע נקודה א' קטנה. והענין כי לא נתגלה בו רק בחי' המלכות שבכל בחי' ובחי', כמ"ש בענין הנה"י, ומשם תלמד לזה, כי איני רוצה להאריך. ואמנם כלל זה יהיה בידך בכ"מ שתמצא ענין נקודה, כמו המלכות שמתמעטת בסוד נקודה, ואומרת (שיה"ש א ו) אל תראוני שאני שחרחורת, כנזכר בוזהו שיר השירים (ע ע"א⁹³⁵), וכיוצא פי' על בחי' המלכות שבמלכות.

ונחזור לענין, כי בסוד הטיפה לא ניכר רק המלכות שבכל בחי' ובחי', ואחר כך בעיבור הגדילה הטפה, והוא, כי נתוספה עליה בחי' הנה"י שבכל בחי' ובחי', באופן זה, כי הנה נתבאר שיש בקו ימין נצח דז"א הכללי, ויש בו ג' פרקין, וכל א' כלול מחח"ן. ואמנם עתה בעיבור, נתוסף בז"א ג' הנצחים שיש בג' פרקין, ואלו הג' נצחים משמשין לו במקום חח"ן. וכעד"ז בקו

⁹³² עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אורא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדריקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יו"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביו"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעיץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

⁹³³ המשך תיקו"ז הנ"ל וע"ש שהניצוצין הם העשרה הרוגי מלכות.

⁹³⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א יד וז"ל, מצינו כלל האותיות הם כ"ז עם מנצפ"ך, והם נסדרים בג' מדרגות בסוד אחדים ועשיריות ומאות, שמא' עד ט' הם אחדים, ומט' עד צ' עשיריות, ומק' עד פ' פשוטה הם מאות, ויש בכלל האותיות ג' מדרגות, והם אותיות קטנות ובינוניות ואותיות גדולות [עי' ת"ז קל"ד ע"א] כפי שהם מנוים במסורה וכו' האותיות הם מורים על כחות והרכבת פרטי המדרגות שבנבראים, שכל אות בציורו מורה הכח שבאותו המאור, אם הוא מקו הימיני או משמאל או מאמצע, שהם שרשי הג' יסודות אש מים ורוח וכו' וגם בכמה מדרגות אם בהתפשטות בסוד קוין, או בצמצום וסיתום בסוד נקודות ויודי"ן, וכפי מספר הכחות המצורפים בכל נברא, כך הם צירוף האותיות של השם שנקרא כן אותו הכח ואותו הבריאה, ולכן נחלקים האותיות לג' מדרגות, שכלל האותיות הוא חיבור כל האברים וכל הפרטים של כלל הבריאה, והם הג' עלמין בי"ע שהם אדם שלם שע"ז נאמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמינו כדמותנו וגו', והוא המתחלק בג' חלקים ראש בטן גויה, ולכן נגדו ג"כ באצילות [ז"א] שכולל כל בנין של ו' ימי בראשית, הוא ג"כ בג' חלקים אלו, שלכן אמרו שנה"י שלו מקנן בעשיה, וחג"ת ביצירה, וחב"ד בבריאה, והם נחלקים לט' מדרגות שהם חב"ד חג"ת נה"י, כי מלכות אינו בחשבון, כי היא המאור הכולל ומקבל מן הפרטים כמו שית' במקומו, שבכל עולם נמצאים במספר הזה בעשיה וביצירה ובבריאה. ולכן ז"א שהוא המשפיע ונותן כל הפרטים שבכל הג' עולמות, בהכרח שיהיה נמצא בו כ"ז מדרגות ג' פעמים ט' גם בעת העיבור שלו [עי' לקמן פסקא ד"ה דע כי כל] שהרי גם כשהנבראים הם במדרגה פחותה נמצאים כל הג' עלמין בי"ע, ורק שהם בקטנות ובמדרגה היותר שפלה, ולכן גם ז"א הוא מאיר בהם בהארה מועטת ביותר, והוא בחינת עיבור שבו, שכל מאור שבו הוא מאיר במדרגה היותר שפלה שבו, והם נה"י שבכל מדרגה, והם סוד מספר האחדים.

⁹³⁵ ז"ל דכל אתוון אית לון דוכתא אחרא בחוורו, בר י', דלית לה פשיטו לאתחזאה כלל. ודא היא אל תראוני שאני שחרחורת, בכל סטרין לית בי אתר חוורו, ודוכתא אחרא לאתכללא בי אחרנין.

מאיר העץ חלק ג'

שמאל בהוד שלו, ג' פרקין, ונכללו⁸⁹⁴ בו ג' הודות שיש בג"פ, ושמשו לו במקום בג"ה. וכעד"ז בקו אמצעי ביסוד שלו, ג"פ ונכללו⁸⁹⁵ בו ג' יסודות שיש בג"פ, ומשמשין לו במקום דת"י. ואלו בחי' ט"ס דז"א בעת העיבור, וכולם אינם רק בחי' נצחים של נצח הכללי, והודות של הוד הכללי, ויסודות של יסוד הכללי. והנה הג"ר שהם הנה"י העליונים שמשו לו במקום חב"ד, הם הנקרא מוחין דעיבור, כי שלשתן הם בחי' ג"פ עליונים הנקרא חב"ד דנה"י כנ"ל.

ודע, כי כל בחי' חב"ד שיש בעולם בכל בחי' כולם, נמשכין מאו"א ודעת דאצילות, כי הם שרשים לכל החכמות והבינות והדעות, ולכן אי אפשר לז"א לקבלם, אם לא ע"י שאו"א יתנו חלקם מהם עצמן, והם הנה"י שבהם להלביש, ועל ידם נכנסין ומתפשטין בז"א ויקבלם, ועיין ותבין. כי כמו שז"א עצמו עתה הוא בחי' נה"י, כעד"ז ממש הוא בחי' נה"י דאו"א, להלביש מוחין אלו תוך ז"א. והנה, אלו הנה"י דאו"א הם הבחי' אשר נתנו או"א מעצמותן בבנים להגדילם ולתקנן⁹³⁶, ולסבה זו הבן חייב בכבוד או"א. וז"ס שארז"ל (עירובין ע"ב) ברא כרעא דאבוה, וכן אמרו (יבמות עח ע"א) עובר ירך אמו הוא. והבן זה כי אינו לוקח רק בחי' הכרעיים והירכיים (שהם)⁸⁹⁶ ג"ת, נה"י שלהם לבד.

והנה ג' בחי' הנצחים הנ"ל המה שהיו בעובר במעי אמו, אינם פשוטים זה למעלה מזה, אכן הם זה תוך זה, כי הנצח שבפרק תחתון מלביש לנצח שבפרק אמצעי, ונצח אמצעי מלביש לנצח שבפרק עליון. נמצא, כי אין שיעור אורך העובר רק דבר מועט לבד, שהוא נצח שבפרק תחתון לבד, שהוא חלק א' מט', כי הרי אורך הקו כולו של נצח הכללי הם ט' {קי ע"ג} בחי' כנ"ל. וכן הענין בקו שמאלי, היה ההוד שבפרק תחתון מלביש להוד של פרק אמצעי, והוד שבפרק אמצעי מלביש להוד של פרק עליון, ולא נתגלה רק הוד של פרק תחתון לבד. וכן בקו האמצעי, יסוד של פ"ת מלביש ליסוד של פרק אמצעי, ויסוד של פרק אמצעי מלביש ליסוד של פרק עליון, ולא נתגלה רק יסוד של פרק תחתון⁸⁹⁷. נמצא, כי בזמן העיבור לא נתגלה מכל בחי' הז"א רק נה"י תחתונים שבג"פ תחתונים. וז"ס⁸⁹⁸ בתוספתא פ' בשלח (ו ע"א⁹³⁷) כי הז"א ג' כליל בג', פי' כי הנה"י שבו היו מלבישין לחג"ת שלו⁹³⁸, ואלו חג"ת, ר"ל הנה"י שבג"פ האמצעיים הנקרא חג"ת של נה"י הכוללים כנ"ל, ומה שלא אמר ג' כלילין בג', וג' בג', הוא לפי שאפילו חג"ת אינן עולין בשם רק דרך כללות, יען הם מתלבשין תוך נה"י (פי' כללות, ר"ל התלבשות, וזכור זה)⁸⁹⁹ ומכ"ש שהג' אחרים שבתוך החג"ת אינם מתגלגל כלל⁹³⁹. ונמצא, כי עיקר מה שנתגלה הם הנה"י האחרונים לבד, וז"ס (נדה ל ע"ב) העובר שמקופל ועומד⁹⁴⁰ במעוי דאמא ראשו בין זרועותיו וגופו על ברכיו ועגבותיו⁹⁰⁰ מכסין תחת הירכיים שלו, והוא עגול ככדור מקופל בג' קפולים. וז"ס בספרים, כי החג"ת היו בכח ולא בפועל, כי אע"פ שנקרא חג"ת, אינם רק נה"י, אלא שנשרשים מכח חג"ת, אמנם אינם רק נה"י. א"כ הם בכח ולא בפועל. וכעד"ז המוחין בתוכם היו בכח ולא בפועל ע"ד הנ"ל.

שער כד פרק ב מ"ק⁹⁰¹

⁹³⁶ והוא דרך טיפה הזרעית עי' לעיל הערה (ביאורים ח"ב פט ע"ד), ועי' לעיל הערה **Error!**

Bookmark not defined.

⁹³⁷ נ ע"א וז"ל, ויסע מלאך האלהים וגו', (מתניתין), עד לא (ס"א אשתקע) אשתכח אורא דכיא, ולא נהיר, אבנין נקיבן הוו סתימאן, תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי, בשבעין ותריין אתוון אתהדרו לאתרייהו.###

⁹³⁸ עי' ש"ש ח"א דף מו סוף ע"ד ודף נח ע"א אות ז' ועי' סוף שער רפ"ח ביפ"ש שם וכן במב"ש דף מד ע"ב ביפה שעה שם (לש"ו)

⁹³⁹ כלומר עומד בו רק בכח ובהעלם גדול ולכן אינה עולה עדיין בשם כלל (דע"ה ח"א עג ע"א), כלול בזה הענין שבאצילות הג"ר נעלמים, ומתלבשים כל תחתון על ז"ת דעליון (כללים ח"ב כו ע"ד), והוא בגלל שהטיפה נמשכת מכל הקומה דאו"א הוה כח החג"ת שבה כלול בנה"י שבה וכח הכח"ב כלול ונעלם בתוכו (ביאורים ח"א טז ע"ב), וזה בגלל ששרשו בבחי' נפש (ביאורים ח"ב פד ע"א) [לבדוק שזה מוסיף הבנה]

⁹⁴⁰ עי' נדה ל ע"ב וכאן הוא ט"ס (לש"ו) וז"ל למה הולד דומה במעי אמו לפנקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שתי אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח, ע"כ.

מאיר העץ חלק ג'

ועתה צריך שתדע ענין אחר. כי כמו שבאורך יש תח"ן בקו ימין, כן ברוחב כלול מכולם. והענין, כי אין דבר שאין בו נרנ"ח⁹⁴¹, והם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנ"ל, והם בחי' מלכות, נה"י, חג"ת, חב"ד, כי כל א' מאלו הם במדרגה בפ"ע כמ"ש בע"ה. לכן גם בעובי צריך שיהיה בחי' הנ"ל כנ"ל, כי יש באיברים גובה ועובי שהם אורך ורוחב.

והענין, כי כל פרק ופרק⁹⁰², וכל בחי' ובחי' מאלו הנ"ל, יש עור ובשר וגידין ועצמות. והעור הוא מל' המקפת הכל ונעשין⁹⁰³ כמין בית לכולם, בסוד (יומא ב ע"א) אין בית אלא אשה שהיא שם ב"ן⁹⁴²⁹⁰⁴. ואח"כ הבשר בסוד ז"א מ"ה⁹⁴³. ואח"כ הגידין בסוד אמא ס"ג, ולכן בתוכן בחי' אודם⁹⁰⁵. ואח"כ העצמות בסוד הלובן אבא ע"ב⁹⁴⁴. והנה כל א' מאלו הד' בחי' יש בו ג' בחי', כי הבשר יש בו חיצון ואמצעי ופנימי כנ"ל. כי אין דבר שאין בו ראש תוך סוף בענין האורך וכן בעובי. וכן הוא בעור, ג' עורות זה לפניו מזה, ושלושתן עור א'. וכן בגידין ג' קליפין זו תוך זו ושלושתן גיד א'. וכן בעצמות ג' קליפין ושלושתן עובי א' של העצמות והבן זה היטב. והנה בחי' חיצונית שבעור בשר גידין ועצמות הם הנה"י שבהן, ובחי' הב' ⁹⁰⁶ הם חג"ת שבהם, ובחי' (הג') ⁹⁰⁷ הפנימית הוא חב"ד שבהם⁹⁴⁵.

והנה העובר יש בו עור ובשר וגידין ועצמות אמנם הם דקין, כי עדיין אין בהם רק בחי' חיצונית שבכל בחי' מהם, והוא בחי' הנה"י שבהם, וגם בחי' נה"י אלו הם ע"ד הנ"ל בנה"י בענין האורך כי הם הנה"י שבנה"י וכן ע"ש⁹⁴⁶.

וכשנולד, אז נכנסים בו בחי' חג"ת דכללות הז"א, והם {קי ע"ד} מתלבשין תוך הנה"י דכללות ז"א, שהם בחי' העיבור כנ"ל. וקודם שנכנסו אלו, מתפשט הז"א ממה שהיה בעיבור שהיה בעיבור⁹⁰⁸, שהיה מקופל כנ"ל, ועתה נגדל ונעשה ו' ארוכה בלי ראש⁹⁴⁷, באופן זה כי כל הג' נצחים נתגלו זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה, בסוד חח"ן. וכן הג' הודות נתגלו בסוד בג"ה. וכן הג' יסודות נתגלו בסוד דת"י. והרי יש בו עתה כשנולד ט' בחי', אותן עצמן שהיו בהיותו בעיבור בלבד, אלא מה שנתחדש הוא שנתגלו כולם ונתפשט ממה שהיה מקופל בסוד ג' כליל בג' כנ"ל. וכ"ז התפשטות נעשה ברגע (א')⁹⁰⁹ ההוא בצאתו מרחם אמו, כנראה בחוש העין.

⁹⁴¹ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** ועי' בהגר"א בס"י ד ע"ב וז"ל, בכל דבר אף באבן דומם, ע"ס תוהו (א') ובוהו (ב'), וחומר ג' יסודות [אש רוח מים] (ג'), וצורתן [תכונת אמ"ש] (ג'), הרי שמונה, ואחר כך (ט') חומר וצורת העפר שבאים באחרונה יחד כמו הפה שאינו אלא אחד, וההרכבה (י')

⁹⁴² והוא בחי' עיגולים שלו (דע"ה ח"א ס ע"ג), מהשברי כלים הוא החומר והגוף דהעור ומהניצוצין הוא הצורה והחיות שהוא הנפש שבעור (דע"ה ח"ב מז ע"א).

⁹⁴³ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י' סימ' ג' (לש"ו) וזה תמצית דבריו: בשר הוא בסוד שם מ"ה כי הבשר הוא הגבורות הנמתקים ע"י אור הדעת עלאה.

⁹⁴⁴ עי' גמ' נדה דף ל *

זה המוח שבעצמות כמ"ש בשעה"ג כט ע"א ונט ע"ב (דע"ה ח"ב כז ע"ג)

⁹⁴⁵ עי' פת"ש גדלות דז"א טו ז"ל, אלו הד' מדרגות נמצאים בכל עולם ועולם שנכנסים תחת סוג של שם הוי"ה, והענין כמ"ש למעלה (פתח יד) שבכל א' מהג' מדרגות של עיבור יניקה ומוחין, הם כ"ז מדרגות של סוד אי"ק בכ"ר שהם כוללים הכל, ועל כל מדרגה הוא סוד שם הוי"ה שהוא סוד תת"ר"ף גלגולי השם⁹⁴⁵ הזה בתת"ר"ף רגעים של השעה, שעל כל רגע יש [שם הוי"ה אחר שהוא שינוי הנבראים בכלל שבכל רגע יש] השתנות וענין אחר בנבראים, שזה סוד הזמן ששיערה המחשבה העליונה, כפי מספר השינוים שבהם מתחדשים הנבראים בהנהגתם, בסוד המחדש בכל יום מע"ב, וכפי מספר הרגעים שבכל ו' אלפי שנה, כך הם מספר השינוים שבהנהגה הקבועים בגלגל הקפה, שכל הו' אלפי שנה שהוא סיבוב א' שיהיה נגמר לבסוף עד שיהיה חוזר העולם לתיקונו, ולכן גם בשם הוי"ה יש כ"ז מדרגות, שהשם עצמו הוא כ"ו ועם קוצו של יו"ד הם כ"ז.

⁹⁴⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א טו וז"ל בעת הזרע קודם העיבור בעת הקליטה, אז נתגלה רק בחינת מלכות שבמלכות שבכל מדרגה ומדרגה, והיינו, הכח המקבל כל הכחות, שעדיין לא נתגלה שום מאור שבהם בפרטות, רק היו כל הכחות בכלל, ובעיבור שאז כל פרט מהם נפרש בסוד מאור פרטי במדרגה היותר פחותה, ושם נסדר בסדר קווין שהם נה"י, ונמצא שהוצאות המדרגות אל הפועל, זה עשה העיבור כל מה שא"א להיות אחר הלידה, שאין ניתוסף שום אבר חדש אח"כ, רק שכל א' מתרחב יותר.

⁹⁴⁷ עי' לעיל שער טו פרק ד'

מאיר העץ חלק ג'

ואמנם אח"כ ע"י היניקה התחיל לגדל יותר, ונכנסו בו החג"ת הכוללים של ז"א. והנה גם בהם יש כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכוללים⁹⁴⁸, ואמנם תחלה לא נכנסו רק הט' בחי' שהם ג' הנצחים וג' הודות וג' יסודות שיש בהם, ונתלבשו ט' אלו בט' של העיבור. והנה, אע"פ שט' אלו הם ג"כ בחי' נה"י כנ"ל, עכ"ז הם מבחי' חג"ת הכוללים, ולכן יש בהם כח שגם הט' בחי' של העיבור, שהוא בחי' נה"י לבד, נגדלו בבחי' חג"ת שבו, שהם ט' בחי' אחרות. כי הם חסד והנצח שיש בפרק עליון של נצח הכללי, וחסד ונצח שבפרק אמצעי, וחסד ונצח שבפ"ת, הרי ו' בחי' של קו ימין ונצח הכללי. וכנגדן ו' בחי' בקו השמאלי הוד הכללי. וכנגדן ו' בחי' בקו האמצעי יסוד הכללי. הרי עתה שיש בחי' ו"ק בנה"י הכללי, ועוד⁹⁴⁹ נגדלין גם בחי' של החג"ת הכללי שבתוכם, והם ג"כ בחי' ו"ק שבהם, כי הם חסד ונצח שבפ"ע של חסד הכללי, וחסד ונצח שבפרק אמצעי, וחסד ונצח שבפ"ת, הרי ו"ק שבקו ימין. וכנגדן בקו שמאלי, וכנגדן בקו אמצעי. ונמצאים עתה ב' בחי' זו תוך זו, בכל א' יש בו ו"ק. והנה עתה הבחי' החיצונה שהוא מנה"י הכוללים כל בחי', מהם נגדלות באורך ובקומה, כי אז הנצח שבו היה נצח שבפ"ת, ועתה נגדל גם החסד שבפ"ת, וכן נגדל החסד שבפרק אמצעי ונגדל החסד שבפ"ע.

ונמצא, כי מוח החכמה של העיבור⁹⁵¹ היה נצח של פ"ע, ועתה נגדל מוח זה והוא חסד⁹⁵² שבפ"ע. וכעד"ז בקו שמאלי, וכן בקו האמצעי. נמצא, כי המוחין דעיבור נגדלו גם הם עתה. ובזה תבין מ"ש בספרינו⁹⁴⁹, כי בעיבור המוחין בסוד אלם, וביניקה נשלמו ונעשו אלקים. והענין, כנזכר באדרא (דף קלה קל"ז ע"ב) ז"א נקרא אלקים בערך עתיק⁹⁵⁰ הנקרא הוי"ה. ונודע, כי ז"א הוא בחי' ו"ק של כללות האצילות. ונמצא א"כ, כי כל בחי' המוחין הם הוי"ה, וכל בחי' ו"ק הם אלקים. ביאור הדבר, כי אפילו הו"ק שיש במוחין עצמו⁹⁵³ למעלה נקרא אלקים. וזהו הטעם שביניקה נקרא אלקים המוחין שבו, והבין זה. ואמנם בעיבור שהיו ג' קצוות נה"י לבד, היה אלם לבד, כי ירכין אינון סתימין, כנזכר ב[נזח] פ' תצוה (דף קפ"א ע"א⁹⁵¹), וביניקה נשלמו ו"ק, ואז נגמר⁹⁵⁴ שם אלקים. והנה כל זה בבחי' חיצוניות שהם נה"י דכללות דז"א, וכן הענין בבחי' התיכונה שהם חג"ת דכללות, גם הוא עד"ז נקרא אלקים המוחין שבהם, שהם חסד נצח, גבורה הוד, ות"ת ויסוד⁹⁵⁵ שיש בג' פרקין עליונים מט' פרקין שיש בחג"ת, כנודע. ואלו נקראו מוחין דיניקה, כי כבר יש בה כללות חסד ונצח בכל ג' פרקין של קו ימין שהוא חסד, וכללות גבורה והוד בכל א' מהג' פרקין דבקו שמאלי שהוא גבורה, וכללות ת"ת ויסוד בכ"א מג' פרקי הת"ת שהוא בקו האמצעי.

והנה כמ"ש שנגדל עתה באורך, גם {קיא ע"א} הגדיל בו ברוחב והעובי, כי עד עתה עוביו מנצח, ועתה יש חסד בתוכו בקו ימין, וכן בקו שמאל וכן בקו אמצעי יש בהם גבורה ות"ת⁹⁵⁶ וכמ"ש, כי יש בבחי' החיצוניות של נה"י הכוללים ד' בחי' שהם עור ובשר וגידין ועצמות, אלא שהם בבחי' החיצונית בג' בחי' והקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'. הנה כן בזאת הבחי' התיכונה של חג"ת הכוללים, יש בהם ד' בחי' עור ובשר וגידין ועצמות, והם בבחי' התיכונה שבהם, שהיא הקליפה האמצעית מג' הקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'.

שער כד פרק ג מ"ק⁹⁵⁷

וכשנגדל לגמרי נכנסו בו בחי' חב"ד הכללי, ויש בהם ג"כ כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכללי ובחג"ת הכלליות. ואז עי"ז נגדל גם בחי' העיבור, ואז פרק עליון של נצח היה בו חח"ן ושלשתן חכמה דנצח, וכן בפ"ב חח"ן ושלשתן חסד דנצח, וכן בפ"ג חח"ן ושלשתן נצח שבנצח. וכל זה בקו ימין, וכולם נצח א' הכללי דז"א בג' פרקין, וכל פרק כולל הג' בחי'. וכעד"ז בקו שמאלי מבחי' חיצוניות דעיבור, והיינו הוד הכללי בו ג' פרקין: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דהוד הכללי. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דהוד הכללי. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דהוד הכללי. וכעד"ז בקו אמצעי, יסוד הכללי בו ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת דיסוד הכללי. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת

⁹⁴⁸ בכלל הם פ"א מדרגות ג' פעמים כ"ז (פת"ש גדלות דז"א טו) – זה מוסיף משהו?

⁹⁴⁹ שעה"כ דרושי הקדיש דרוש א'

⁹⁵⁰ כלומר א"א. תבדוק בקה"י. @

⁹⁵¹ וז"ל, וכד מתפרשאן אינון ל"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש לקבל דרועין וירכין וגופא שייפין דלהון ל"ד אינון דרועין וירכין וגופא הא אתמר אבל כלהו סתימין בגופא דגופא קיימא בכלהו ל"ד תרגום:

מאיר העץ חלק ג'

דיסוד הכללי. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דיסוד הכללי. והרי נתבאר נה"י דכללות הז"א שהם בחי' חיצוניות דז"א הנקרא עיבור, ונקרא עשיה שבו, וכנגדן בתוכן מתלבשין בחג"ת הכללי דז"א הכלולים (בו)⁹¹⁸. והנה חסד יש בו ג"פ: פ"א, חח"ן ושלשתן חכמה שבחסד. פ"ב, חח"ן ושלשתן חסד שבחסד הכללי. פ"ג, חח"ן ושלשתן נצח שבחסד הכללי. וכעד"ז בקו שמאלי גבורה הכללית, ובה ג"פ: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דגבורה. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דגבורה. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דגבורה הכללי. וכעד"ז בקו האמצעי ת"ת, ובה ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת דת"ת. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת דת"ת. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דת"ת הכללי. הרי נתבאר חג"ת הכללי דז"א, שהוא בחי' אמצעי שבו הנקרא יניקה, ונקרא יצירה שבו, שכבר יש בו ו"ק הכוללין נה"י וחג"ת.

ובתוכן⁹¹⁹ יש חב"ד הכללי דז"א, והם מלובשים תוך חג"ת הכללי. והנה החכמה הכללי יש בה ג"פ: פ"א, יש בה חח"ן ושלשתן חכמה דחכמה הכללי. פ"ב, חח"ן ושלשתן חסד דחכמה הכללי. פ"ג, חח"ן ושלשתן נצח דחכמה הכללי. וכעד"ז בקו שמאלי בינה הכללי ג"פ: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דבינה הכללי. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דבינה הכללי. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דבינה הכללי. וכעד"ז בקו האמצעי דעת הכללי ובו ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת שבדעת הכללי. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת דדעת הכללי. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דדעת הכללי. והרי נתבאר חב"ד הכללי דז"א שהם בחי' הפנימי שבו הנקרא מוחין, ונקרא בריאה ואצילות שבו, שכבר כלול ט"ס גמורות.

הכלל העולה, כי ז"א יש בו ט"ס גמורות שלימות גדולות, והם באופן זה: נה"י הם בחי' החיצוניות, ויש בהם ט' פרקין, והם ט"ס שיש בבחי' חיצוניות דז"א, ונחלקו לג' מוחין וו"ק, ויש בהם רמ"ח איברים, בעור ובשר וגידין ועצמות, והם בחי' הקליפה החיצונה שיש בעור ובשר וגידין ועצמות, כנ"ל שבכל א' מהם יש ג' קליפות. ובתוכם מתלבשות חג"ת הכללי, והם בחי' האמצעית תיכונה שבז"א, ויש בהם ט' פרקין, והם מתלבשים תוך הט' פרקין של נה"י הכוללים ממש שוה בשוה {קיא ע"ב} הנ"ל. ואלו הט' פרקין דחג"ת הכללי נחלקים ג"כ לג' מוחין וו"ק, ויש בהם רמ"ח איברים בעור ובשר גידין ועצמות, והם בחי' קליפת אמצעי שיש בעור ובשר גידין ועצמות. ובתוכם מתלבש חב"ד הכוללים, והם ט' פרקין המתלבשין תוך ט' פרקין של חג"ת הכללי שוה בשוה, והם בחינת פנימיות שבז"א, והם בחי' קליפה הג' פנימיות שיש ברמ"ח איברים בבחי' עור ובשר גידין ועצמות, ואלו הט' פרקין נחלקים גם הם לג' מוחין וו"ק⁹⁵².

ובזה תבין איך יש מוחין ממש בכל ט"ס הז"א, כי הרי ג' מוחין שהם חב"ד מתלבשין בכל קומת ז"א, ותבין איך יש מוחין הנקרא ו"ק, ומוחין הנקרא ג"ר. גם תבין כי כל קומת ז"א אינו רק ספירה א', שהוא נצח רק רחבו ג' ספי', והם נה"י ואין החג"ת שבו עומדין על הנה"י שבו אלא בתוכו, וכן החב"ד תוך החג"ת. אמנם החב"ד הפרטי של נה"י הכוללים עומדין ע"ג חג"ת הפרטי של נה"י הכללי, והחג"ת הפרטי (על הפרטי)⁹²⁰ של נה"י הכללי עומדים ע"ג נה"י הפרטי (של הנה"י הכללים).

שער כד פרק ד מ"ק⁹²¹

הכלל העולה, כי הג"פ ראשונים של נה"י מלבישין לג"פ הראשונים של חג"ת, והם מלבישין לג"פ ראשונים של חב"ד. וכללות אלו נקרא ג"ר אשר יש בהם ג' כלים, זה לפנים מזה. כי ג"פ ראשונים דנה"י נקראו כלים דחיצוניות, וג"פ ראשונים דחג"ת נקראו כלים האמצעים, וג"פ ראשונים דחב"ד נקראו כלים פנימיים. ונמצא עתה כי הם ג"ר חב"ד, ולכל א' מהם יש ג' כלים זה לפנים מזה, בחי'⁹²² נצח חסד חכמה, הוד גבורה בינה, יסוד ת"ת דעת. ואלו הג' בחי' דכלים הם הנזכר אצלינו בענין ג' בחי' שיש לכל ספירה וספירה, ושם מיוחד לכל א' וא', והם חיצון ואמצעי ופנימי, כמבואר אצלינו בשער השמות ושמו כלל זה. ואח"כ הם ג' אמצעים והם חג"ת דז"א, ויש לכל א' מהם ג' כלים זה לפנים מזה, והם בחי' ג' פרקין אמצעים דנה"י הכוללים, וג' פרקין אמצעים דחג"ת הכוללים (והם) בתוכם, וג' פרקין אמצעים דחב"ד בתוכם וכולן נקרא חג"ת דז"א.

⁹⁵² ע"י שער כו פרק ב' שיש רמ"ח בעיבור יניקה ומוחין, וע"י ביאורים ח"א יא ע"א שישנם בחי' רמ"ח בכל י"ס.

מאיר העץ חלק ג'

ואח"כ הם ג"ת, והם נה"י דז"א, והם ג' פרקין תחתונים דנה"י דז"א, ובתוכם ג' פרקין תתאין דחג"ת, ובתוכם ג' פרקין תחתונים דחב"ד, וכולם נקראים נה"י דז"א. ולכל א' מהם ג' כלים כנ"ל. הרי עתה נחלק ז"א לג' בחי' (כ"ז)⁹²³, והם ג' (נ"א כ"ז)⁹²⁴ מיני כלים זה תוך זה, ט' כלים החיצונים, ט"פ נה"י, וט' כלים תיכונים ט"פ חג"ת, וט' כלים פנימים ט"פ חב"ד, ואלו הכלים פנימים הם המוחין המתפשטים בכל הגוף כנודע, אך שרשם שהם חב"ד שבחב"ד, אלו הם המוחין העיקרים, המוחין של גדלות. וגם הו"ק שלהם נקרא גדלות, אלא שהם בחי' גדלות דו"ק. וזכור ואל תשכח איך ג' כלים אלו נקרא עור, ועד"ז בבשר, וכן בגידין, וכן בעצמות. ובוה תבין איך שבו, וכללות ג' כלים אלו נקרא עור, ועד"ז בבשר, וכן בגידין, וכן בעצמות. ובוה תבין איך המוחין דעיבור נעשין גולגלתא אל המוחין דיניקה, ומוחין דיניקה הם הקרומות, ודגדלות הם המוחין ממש, כי הרי המוחין (הם) תוך הקרומיות והקרומיות תוך הגלגלתא והם ג' כלים זה תוך זה.

שער כד פרק ה מ"ק⁹²⁵

ונחזור לענין ראשון, כי הנה כל מה שזכרנו עד עתה נקרא צ' דצלם דז"א, (והם בחי' נה"י)⁹²⁶, ודע כי יש דוגמתו ממש עד"ז ג' בחי', וכל א' מט"ס ונקרא ל' דצלם, { קיא ע"ג } והם בחי' חג"ת דז"א. וכנגדן ג' בחי' אחרות והם כל א' כלול מט"ס ונקרא ס' דצלם, והם בחי' חב"ד דז"א והרי נשלם כל ז"א.

הכלל העולה הוא זה, כי הנה יש ט"ס דז"א, והם חב"ד חג"ת נה"י. וחב"ד הם ס' דצלם, וחג"ת ל' דצלם, ונה"י צ' דצלם. וחב"ד שהם ס' דצלם נעשין מקיפין לחג"ת שהם ל' דצלם. וחג"ת שהם ל' דצלם, נעשין מקיפים לנה"י שהם צ' דצלם. וצ' דצלם שהם נה"י דז"א, נקרא ז"א ממש או"פ.

וכבר נתבאר, כי תחלה נאצל הז"א י' נקודה קטנה, ונקודה זו יש לה ראש תוך סוף, והם ג' קוצי י'⁹³³, והם ג' קוין של ז"א, וכל קו יש לה ראש תוך סוף, הרי ט"ס שהם חח"ן קו ימין, ראש תוך סוף. ובג"ה קו שמאלי ראש תוך סוף. ודת"י קו אמצעי ראש תוך סוף, (והרי)⁹²⁷ ט"ס שרשיות שבז"א. והנה כיון ששרשם אלו הם ט"ס שרשיות, מוכרח הוא שכל אחד מהם תהיה כלולה מט', א"כ יהיה ט' פעמים ט' באופן זה, כי הנה החכמה שב'ס' דצלם יש לה ראש תוך סוף חח"ן שבה, וכל א' מהם ראש תוך סוף, הרי חכמה השרשית נחלקת לט"ס שבה פרטיות. והם פרק א' חח"ן, וכולם חכמה שבחכמה השרשית, פרק ב' חח"ן, וכולם חסד דחכמה השרשית, פרק ג' חח"ן, וכולם נצח דחכמה (נ"א הפרטי)⁹²⁸ והם חח"ן שבה וכל א' ראש תוך סוף הרי חכמה השרשית נחלקו לט"ס, והם חח"ן וכולם חכמה (שרשית), הרי ט"ס פנימיות⁹²⁹ וכולם חכמה שרשיות⁹³⁰ (931). אח"כ הבינה שב'ס' דצלם נחלקה ע"ד הנ"ל ג"כ, ויש בה ראש תוך סוף, וכל א' כלול מראש תוך סוף, הרי ט"ס פרטיות בבינה השרשית. פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבבינה (השרשית)⁹³², פרק ב' בג"ה, וכולן גבורה שבבינה (השרשית)⁹³³, פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבבינה (השרשית)⁹³⁴, הרי ט"ס פרטיות וכולם בינה השרשית. אחר כך הדעת שב'ס' דצלם יש לו ט"ס, פרק א' דת"י, וכולם דעת שבדעת השרשי, פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שבדעת השרשי, פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שבדעת הרי ט"ס פרטיות בדעת שרשיות, וג' אלו שהם חב"ד שרשיות נקרא ס' דצלם.

אח"כ ע"ד הנ"ל הם ל' דצלם, והם חג"ת שרשיות דז"א, כיצד, הנה חסד דל' דצלם שבה ט"ס, והם פרק א' חח"ן, וכולם חכמה שבחסד השרשי. פרק ב' חח"ן, וכולם חסד שבחסד השרשי. פרק ג' חח"ן, וכולם נצח שבחסד השרשי. ועד"ז בקו שמאלי גבורה השרשית, ט"ס⁹³⁵

⁹³³ עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו י' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אורא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביר"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יו"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביו"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעיץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

מאיר העץ חלק ג'

פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבגבורה השרשיות. פרק ב' בג"ה, וכולם גבורה שבגבורה השרשי. פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבגבורה השרשיות. ועד"ז בת"ת השרשי קו אמצעי, פרק א' דת"י, וכולם דעת שבת"ת השרשי, פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שבת"ת השרשי, פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שבת"ת השרשי, וג' אלו חג"ת השרשיות נקרא ל' דצלם.

אח"כ עד"ז ממש צ' דצלם, והם נה"י השרשי דז"א. כיצד, נצח דצ' דצלם יש בה ט"ס פרטיות, פרק א' דנצח חח"ן וכולם חכמה שבנצח השרשי. פרק ב' חח"ן, וכולם חסד שבנצח השרשי. פרק ג' חח"ן, וכולם נצח שבנצח השרשי. ועד"ז בקו שמאל הוד השרשי, פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבהוד השרשי. פרק ב' בג"ה, וכולן גבורה שבהוד השרשי. פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבהוד השרשי. ועד"ז בקו האמצעי יסוד השרשי, פרק א' דת"י, וכולם דעת שביסוד השרשי. פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שביסוד שרשי. פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שביסוד השרשי, הרי ג' בחי' אלו שרשיות ונקרא צ' דצלם.

והנה עתה נכלל הכל, ונאמר כי בכל צלם יש ט"ס שרשיות, ושמונים ואחת ספי' פרטיות. ואמנם, כשתחלק צלם זה לג' בחינת שהם מל"ץ כנ"ל, נמצא כי בכל בחי' מהם יהיה ג"ס שרשיות וכ"ז ספי' פרטיות. ובוה תבין ענין ספר יצירה, כי הם י"ס { קיא עד"ד } ובהן כ"ז⁹³⁶ אתוון. והנה הז"א אינו רק ט"ס, כי נוקבא היא ספי' א'⁹³⁷ העשירית⁹⁵⁴. והנה תמצא, שכל בחי' מהם יש ג"ס שרשיות והם בחי' אמ"ש⁹⁵⁵, מ' קו ימין מים, ש' קו שמאל אש, א' קו אמצעי אויר. ואלו הג"ס שרשיות נחלקות תחלה לט"ס בינונית⁹³⁸, ואח"כ ט"ס בינונית נחלקות לכ"ז ספירות פרטיות, הרי הם כ"ז כמנין כ"ב אותיות התורה עם ה' אותיות מנצפ"ך בדרך פרטי. אמנם הט"ס בינונית הם נגד אותיות הראשונים, שהם א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', וזהו במ' דצלם. אח"כ עד"ז הם ט' אותיות שניות, והם יכ"ל מנ"ס עפ"צ בל' דצלם⁹³⁹. והנה אח"כ עד"ז הם ט"ס⁹⁴⁰ שלישיות והם ק"ר ש"ת מנצפ"ך ואלו הם בצ' דצלם. והרי הם ג' בחי', אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות, כי גם בהם לבדם יש כמנין כ"ז אותיות התורה⁹⁴¹, הט"ס בינונית הם סוד א"ב דאי"ק בכ"ר וכו', ר"ל א' בחינה ראשונה, י' שנייה, ק' השלישי, וכעד"ז בכל השאר⁹⁵⁶.

שער כד פרק ו מ"ק⁹⁴²

כלל העולה, כי בכל הצלם יש ט"ס שרשיות נגד ט' אותיות של המספר, שאין חשבון למעלה ממנו כנודע לבעלי המספר, כי הרי הי' חוזר לא'. ויש בו כ"ז ספי' בינונית נגד כ"ז אותיות התורה⁹⁵⁷, ויש בו שמונים ואחת⁹⁵⁸ ספירות פרטיות שלימות⁹⁴³, והם גימ' כס"א להורות כי הת"ת⁹⁴⁴ נעשה כסא אל הכבוד שלמעלה ממנו.

והנה כל בחי' אלו נקרא בחי' חיצונית שבז"א כנ"ל, שיש בו ג' כלים זעג"ז, וזהו בחי' כלי החיצונית שבו, והרי בארכו יש ט"ס כנ"ל. ואמנם גם ברוחב ובעוביו צריך שיהיה עד"ז

⁹⁵⁴ כל מציאות המלכות בכללה היא רק מה שהיא נלחק מכל הט' ספירות העליונים שכל הט' מלכיות הם כולם נכללים בה (דע"ה ח"א סח ע"ג)

⁹⁵⁵ אלא ידוע בס"י (פ"ג) כי ראש (כח"ב) נברא מאש, והוא הש' דאמ"ש, ובטן (נה"י) ממים שהוא המ' דאמ"ש, אם כן ניחא. אבל כתוב בע"ח שאמ"ש הם במח לב כבד, על אף שהמ' הוא בחכמה אבל אין גילוי בחכמה בראש אלא בלב, ולכן המ' הוא בלב, ועכ"ז זה סותר לס"י, ועוד כתוב בע"ח כי המ' בקו ימין, וש' בקו שמאל וא' בקו האמצעי. (כללים ח"א עז ע"א)

אמ"ש נחלקים לימין שמאל ואמצע וגם מלמעלה למטה וכל א' כלול מג' (ביאורים ח"א עד ע"ד) ⁹⁵⁶ כ"ב אותיות שלא מוזכרים כאן הם בז"א והם לא נתגלו אלניו בכלל וכן נעשה המלכות עצמה מהכ"ב אותיות והם המוזכרים כאן אמנם להם אכן כן נתגלו אלניו (ביאורים ח"א נד ע"ג)

כאן מדבר במציאות האותיות שבכל פרצפו ופרצפו גופה אחר שנעשו ונגמרו כי יש בכל פרצוף כל הכ"ב אותיות חוץ מה שהם שרשים אליו כי השרשים נעלמים בו והם ממדריגה יותר גבוה (ביאורים ח"א עט ע"ב), ויש כמה סדרים של כ"ב אותיות כי עומד מציאות האותיות והשמות בכל א' מהפרצופים לפי ערך האורות שמקלבי סמלמלעה וכן לפי ערך גילויים בשפעם למטה (ביאורים ח"א פה ע"ב)

⁹⁵⁷ כ"ב אותיות שלא מוזכרים כאן הם בז"א והם לא נתגלו אלניו בכלל וכן נעשה המלכות עצמה מהכ"ב אותיות והם המוזכרים כאן אמנם להם אכן כן נתגלו אלניו (ביאורים ח"א נד ע"ג) פעולת המצוה בז"א כי הנה המשכתה ועלייתה בו הנה הוא בבחי' הזרע שנזרע בו ואח"כ באשר שהז"א גופה הוא עצם התורה עצמה יכ מזה הוא כל אריגתו ובניינו כי רק מהם הוא בנין כל הפרצוף והעולמות כולם (כללים ח"ב כא ע,ד)

⁹⁵⁸ פיתחתי הראשי תיבות

מאיר העץ חלק ג'

כנ"ל. ונמצא שצריך שיהיה ברוחב ועוביו ג' בחי' ט"ס הנ"ל⁹⁴⁵, כדי שתהיה כל בחי', זו החיצונה בחי' נה"י, והתיכונה חג"ת, ופנימית חב"ד. ויהיה ג' צלמים זו לפנים מזו, והצלם החיצון נקרא צלם דנה"י. נמצא, כי כל ט"ס שרשיות הנ"ל הם בבחי' החיצון, ואינם רק ג' ספירות גדולות אמיתיות שהם נה"י דז"א, כל א' כלולה מג', הרי ט'. והצלם התיכון נקרא צלם דחג"ת לבד, ויש בו ט"ס שרשיות שבו, והצלם הפנימי נקרא צלם דחב"ד לבד ויש בו ט"ס שרשיות שבו.

ונמצא, כי כאשר יתלבשו ג' אלו זה תוך זה, נמצא, כי ס' דצלם יהיה בו ג' ממי"ן זה תוך זה, וכולם בחי' חב"ד. כיצד, ס' חיצונה חב"ד שבנה"י האמיתית, ס' תיכונה חב"ד שבחג"ת האמיתית, ס' פנימית חב"ד שבחב"ד האמיתית, וכולם נקרא אור מקיף ראשון במי"ן⁹⁴⁶ דצלם. אח"כ ל' דצלם יש בו ג' למדי"ן זה לפנים מזה וכולם בחי' חג"ת. כיצד, ל' חיצונה חג"ת שבנה"י אמיתית⁹⁴⁷ כו', וכל אלו נקרא אור מקיף ב' דל' דצלם. ואח"כ הוא צ' דצלם, ויש בו ג' צדיקי"ן זה לפנים מזה, וכולם בחי' נה"י. כיצד, צ' חיצונה נה"י דנה"י אמיתית, צ' תיכונה נה"י דחג"ת האמיתית, צ' פנימית נה"י דחב"ד האמיתית (וכל אלו נקרא אור מקיף ג' צ' דצלם)⁹⁴⁸.

ונמצא עתה, שאם נמנה בבחי' האורך והגובה, כל ספי' פרטיות שיש בכל חלק וחלק מבחי' ⁹⁴⁹ זו החיצונה, יהיו כ"ז ספירות פרטיות, והם כ"ז אותיות התורה (והוא)⁹⁵⁰, כשנתחיל מחכמה הראשונה שבחלק ההוא, ונשלים ביסוד האחרון של חלק ההוא. ואם נמנה ספי' הבינונית שיש בכל הג' חלקים, יהיה כ"ז אותיות בכל צלם החיצון, אחדים בס', עשירית בל', מאות בצ'. וכעד"ז בחי' התיכונה צלם התיכון, וכעד"ז בבחי' { קיב ע"א } פנימית צלם הפנימי. אמנם אם נמנה באופן אחר, שהוא ברוחב ובעובי, נמצא⁹⁵¹ בכל חלק העליון הכולל ג' בחי' יהיה בכל א' מהם לבדו כ"ז ספירות פרטיות, וכולם יחד כ"ז בינונית⁹⁵², ויהיו ט"ס פנימית ט' אותיות האחדים, וט"ס תיכונית ט' אותיות עשירות, וט"ס חצוניות ט' אותיות המאות, וכעד"ז בג' למדי"ן דג' צלמים וכעד"ז בג' צ' שבג' צלמים.

נמצא, כי היסוד התחתון שבכולן שבחלק הצ' דצלם החיצון (העומדת עם הנוקבא אב"א)⁹⁵³ הוא צ' פשוטה, רומז שמתפשט בסוד אב"א, כי צלם החיצון עומד עם נוקבא אב"א, ויש בו אחיזה לחיצונים בהתפשטותו. ויסוד התחתון שבכולם שבחלק הצ' דצלם התיכון הוא צ' כפופה, וגם הוא בחי' אב"א, אך איננו מתפשט אל החיצונים כמו החיצון, ואין אל החיצונים אחיזה בו אפילו שהוא אב"א. ויסוד התחתון שבכולם שבחלק הצ' דצלם הפנימי הוא אות ט' מורה על הזווג פב"פ, ונקרא (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, כי הוא צפון טמיר וגנוז ופנימי מכולם, כמ"ש בזהר⁽⁹⁵⁹⁾ דטוביה גנוז בגוויה.

ונבאר זה יותר, ונמצא שהצ' דצלם דז"א הוא ט"ס, וכל א' יש לה ג' כלים, זה לפנים מזה. והנה הראשון הוא חכמה שבצ' דצלם, והם ג' חכמות זו לפנים מזו, בסוד אי"ק⁹⁶⁰, א' בפנימיות, י' בתיכונה, ק' בחיצונה. והבינה של צ' דצלם הם ג' בינות זו לפנים מזו, בסוד בכ"ר, ב' בפנימית, כ' באמצעית, ר' בחיצונית. וכן גל"ש בדעת, דמ"ת בחסד, הנ"ך בגבורה, וס"ם בת"ת, זע"ן בנצח, חפ"ף בהוד, טצ"ץ ביסוד. וכעד"ז אי"ק בכ"ר כו' בל' דצלם בט"ס שבו, וכעד"ז אי"ק בכ"ר כו' בס' דצלם בט"ס שבו. וכל א' ג' כלים זה לפנים מזה. ואם נחשב ונאמר באופן אחר, כי כל אורך הצלם אינו רק ט"ס לבד⁹⁶¹, וכל א' ג' כלים זה לפנים מזה, נמצא כי הט"ס פנימיות של כל כללות הצלם הנה הם ט' אותיות אחדים, { קיב ע"ב } א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', והט"ס תיכונית עשירות, והט' החיצונית הם הט' אותיות המאות. והרי בכל ז"א בכללותו שכולל כל ג' חלקי הצלם, ג' חלקים באורך וכן ג' חלקי הרוחב, והעובי שהם חיצון תיכון פנימי אין בו רק אלפא ביתא אחת דאי"ק בכ"ר. וע"ד פרט יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר בג' חלקי הצלם כנ"ל ע"ד הנ"ל. וע"ד פרט מן הפרט יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר בכל חלק וחלק מג' חלקי הצלם ודי בזה.

⁹⁵⁹ עי' זהר תרוהמ קעח ע"א ז"ל, בכוונת אמן דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדנ"י והאחד גניז טוביה וצ"ע@

⁹⁶⁰ עי' שעה"כ כט ריש ע"ב ודברינו (ביאורים) טנת"א פרק ד' אות ג' ופרק ו' אות ט' ואות כו (לש"ו)

⁹⁶¹ יש רק ט' ספירות והם מחכמה עד יסוד כי הכתר אינו נמנה כי הוא מהתבונה ונמנה הדעת במקומו וכן המלכות אינו נמנה כי הוא פרצוף בפני עצמה (ביאורים ח"א עג ע"ג)

מאיר העץ חלק ג'

והרי נתבאר כי יש שמונים ואחת ספירות בצלם החיצון, וכנגדן שמונים ואחת ספירות אחרים בצלם התיכון, ושמונים ואחת אחרים בצלם הפנימי, הרי ג"פ שמונים ואחד, הרי רמ"ג איברים⁹⁵⁴ גימ' אברם⁹⁶², ואח"כ הבינה שהלבישה את המוחין דכל הצלמים הנ"ל⁹⁵⁵ כנודע, תוך המלכות של התבונה הב' שהיא אות ה' אחרונה משם ס"ג שלה כנודע. וזו נקרא תבונה הג', שהיא רביעית כשנמנה גם את הבינה עליונה, וזו ה' יש בו י"ס, וארכה ממש באורך כל צלם ז"א שוה בשוה, ויש בה בכל הפרטים הנ"ל באורך וברוחב בצלם דז"א בכל הנ"ל ממש, וזכור הקדמה זאת. והנה ה' זו המלבשת אלו הג' צלמים, כנודע שיש בהם רמ"ג ספירות פרטיות, נעשים רמ"ח איברים⁹⁵⁶, כמנין אברהם, ע"י ה' זו שנתוסף בהם, ואלו הם סוד רמ"ח איברים שבאדם. וכבר ידעת כי הצלם הוא סוד (שופטים יג ה) ומורא לא יעלה על ראשו⁹⁵⁷, הנאמר בשמשון רק הם נכנסין תוך גוף ז"א, ועיין בפע"ח שער העמידה סוף שער י"ג⁹⁵⁸. והנה מור"א עם הכולל גימטריא רמ"ח, והרי נתבאר איך יש ט"ס בז"א⁹⁶³, וכ"ז אותיות, ורמ"ח איברים, ואיך נברא בצלם.

שער כד פרק ז מ"ק⁹⁵⁹

ודע כי כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה בלבד ולא מכל הי"ס, כיצד חכמה כלולה⁹⁶⁰ { קיב ע"ג } מחח"ן שהוא קו שלה, וכל א' כלולה מג', וכן מתפשטות ונחלקות לאלף אלפים בחי', וכולם בחי' חח"ן בלבד. ועד"ז בקו שמאל, כל ספירה של שמאל כלולה מג' ספירות הקו ההוא, וכל א' מהם כלולה מג' עד אלף אלפים בחי', וכולם בחי' בג"ה בלבד. ועד"ז בקו אמצעי וכולם בחי' דת"י לבד. וזה בדרך כללות, אמנם בדרך פרטות, כל בחי' מאלו הי"ס כלולה מכל הי"ס. אמנם אינן יוצאין מטבע בחי' הקו ההוא. { קיב ע"ד } המשל בזה, ספי' החכמה תהיה כלולה מחח"ן, וכל א' מהם יש בה י"ס וכולם נקרא חכמה או חסד או נצח בלבד, ואינן נוטים אל השמאל, כי כולם חסדים. וכן ספי' בינה כלולה מבג"ה לבד, וכל א' מהם יש בה י"ס וכולם נקראו בינה או גבורה או הוד לבד, ואינם נוטים אל הימין, כי אלו הם כולם גבורות, וכעד"ז בקו האמצעי כולם מכריעים, וזכור הקדמה זאת.

⁹⁶² בכל י"ס יש כח ותכונת רמ"ח (ביאורים ח"א יא ע"א), עי' לעיל הערה **Error! Bookmark**

.not defined.

אותיות הם רק מהי"ס של בחי' נפש שהם הקטנות בז"א שהם רק הכלים דבחי' עיבור אבל בגדלות הוה הכלים שלהם שמות דאלקים והוי"ת ואה"ה וכן השמות דכל הי"ס המבוארים וכו' (ביאורים ח"א עג ע"ד)

עצם התיקון שיהא לכל ה' פרצופים בבחי' רמ"ח איברים (דע"ה ח"א סח ע"א).

מכאן רואים שכל מציאות נוק' דז"א נוצר מבחי' המלכות שבט, ס דז"א (דע"ה ח"א פח ע"ב) כל האורות דמ"ה וב"ן נוצרו באותיות התור הובתיבותיה, ובשמות וכינויים כן במילויים ובמילוי מילויים עד אין קץ (ביאורים ח"א כב ע"א)

⁹⁶³ עי' לעיל הערה **Error! Bookmark not defined.**

מאיר העץ חלק ג'

חלק ב'

שער כה דרוש א מ"ב⁹⁶¹

השער התשיעי שער דרושי הצלם ובו ח' דרושים

כבר נתבאר לעיל⁹⁶⁴, כי המוחין דעיבור דז"א היה מזווג או"א בכלים החיצונים, והמוחין שלו אז נמשכו מהאורות הנקרא נפש אשר להם, ומוחין דיניקה הם מכלים האמצעים ומהאורות הנקרא רוח⁹⁶⁵. ועתה בגדלות חוזרין או"א להזדווג בבחי' כלים פנימים שלהם עם האורות אשר שם הנקרא נשמה⁹⁶⁶, ומולדין מוחין דגדלות דז"א, והם נשמה אליו ג"כ, ונקרא צלם נשמת ז"א, ואלו הם המוחין האמיתים הנמשכין מפנימית או"א.

אחר שנתבאר כל פרטי בחי' צלם (עניינה וענין כל בחי' הצלם) דז"א דעיבור יניקה ומוחין, עוד צריך לפרש ענין מוחין דז"א, וזה הדרוש הוא עיקר להבין ענין דתבונה מה ענינה, וענין כל בחי' הצלם דז"א, וזה שורש לכל הדרושים.

הנה מוחין אלו הם נמשכים מבחי' טפה שנותן אבא באמא בעת זווגם זה בזה. ומבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו), כי כמו שמטיפת זכר נוצר ולד שלם בכל איבריו, כן טפה זו אע"פ שאנו קורין אותה מוחין דז"א, עכ"ז הם פרצוף א' שלם שם במקומם, שהוא בראש ז"א. גם יש בחי' ב', כי הם ג"כ מתפשטים אח"כ בכל איברי הגוף דזו"ן, כי הרי טפה זו כלולה מזווג זכר ונקבה הוא כמ"ש, לכן היא כלולה משניהן, ומתפשטין בז"א ונוקבא, כמ"ש. והנה מוחין אלו יש להם ג' בחי' כמ"ש, וכללותן נקרא צל"ם, והוא הצלם ההולך עם האדם תמיד, כנז' בזוהר כמה פעמים. והנה נתבאר כי ג' בחי' הם באמא וכנגדן באבא, ונבאר אותן דאמא, ומשם יתבאר של אבא, כי הנה הם בתחלה בינה העליונה והוא עד החזה [שלה]⁹⁶², ותבונה היא מהחזה ולמטה, ואלו השנים נקרא מ"ם וסמ"ך⁹⁶⁷. ואח"כ זו התבונה גם היא נחלקת לב'⁹⁶⁸, והם תבונה ראשונה עד החזה שלה (בבחי' בינה ותבונה ראשונה)⁹⁶³, ותבונה ב' מהחזה של התבונה הזו למטה, ונקרא תבונה ב', אשר נקרא שלישיית בערך בינה ראשונה, והם ג', בינה ותבונה ותבונה דתבונה⁹⁶⁴, וזה התבונה השנייה {ב ע"ב} שהיא השלישיית כנ"ל, היא הנעשית צלם ומוחין אל ז"א כמ"ש⁹⁶⁵. והנה בעת זווגם להוציא טפת צלם המוחין האלו, הם נעשין כולם פרצוף א'⁹⁶⁹.

⁹⁶⁴ דף צט (שער המוחין) פ"ז (לש"ו)

⁹⁶⁵ דהיינו בעובי.

⁹⁶⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, סוד לידת המוחין בז"א הוא כמ"ש בזוהר (ח"ג ס"ה ע"ב) בתר דינקא להו הדרת ואתעברת מנייהו, והיינו, שבגדלות שבאו המוחין בו היה לידה ממש כמו בעיבור הראשון שהיה בסוד חיצוניות, שאז נעשה סידור והרכבה להוציא פרטי המדרגות שבמאורות החיצונים, כמו כן בגדלות היה ג"כ עיבור ממש, שהיו צריכים לבוא מאורות הפנימיים לידי ציור וחיבור אברים ומדרגות ממש, שהמוחין כוללים פרצוף שלם שהם כלל הנבראים בפנימיות שלהם, והוא סוד ביאת הנשמה באדם בעת הגדלות, שאז נכנס בו יצ"ט שהוא עומד להלחם עם היצה"ר שניתן בו בתחילת יצירתו, שכבר גדל בו הדעת להבחין בין טוב לרע, וניתן בו הנשמה להבדיל הטוב מן הרע, ולהכיר האמת, ולדחות השקר, וכמו כן הוא ממש במאורות העליונים, שבעת שהגיע המדרגה שיתגלה בהם הפנימיות שבהם, אז ניתן כח למאורות לדחות קטרוג הסט"א ולהסיר כל כח הטומאה, ולבער רשעים מן הארץ, ולהגדיל מעלת ישראל וצדיקים, ולכן צריך לכל המדרגות הנמצאים בחיצוניות שבהם יש כח לסט"א לכל מדרגה לגרום בהם קלקול, מוכרח להמצא נגדו בפנימיות כ"כ כחות כנגדם, ולכן גם להם היה סדור במעי אימא.

⁹⁶⁷ לעיל דף עז (שער הזיווגים) פרק ה' (לש"ו)

⁹⁶⁸ עי' שער הזיווגים פרק ד'.

⁹⁶⁹ עי' לעיל שער ז"א סוף פרק ב'.

עי' ביאורים ח"א ע ע"א וזה תמצית דבריו, מצינו בפה דא"א ב' זיווגים בפה, זיווג דחיק וגרון זיווג דחיק ולשון ושיניים [וה"ה בפה דא"ק ואכ"מ].

הזיווג דחיק וגרון הוא זיווג נעלם מאד, כי חיק וגרון הם בבחי' או"א עלאין שבפה, ונמשכים מאורא ומו"ס. כך, שהחיק וגרון הם חו"ב, והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם. מזיווג זה יוצאים ב' בחינות, הא' פנימי והשני חיצוני: החיצוני הוא חיות העולמות, והפנימי הוא הנשמות העליונות. הבחינה דחיות עניינו הנהגת הטבע, ודרכו להיות בהסתר והוא תדיר, ואילו בחינת הנשמות הוא בחינה של הנהגה הניסית, והוא באתגליא ואינו תדיר. מבחינת הנשמות יוצאים שני מיני נשמה פנימיים, ה"ה נשמת הצדיקים ונשמת המלאכים המלמדים אותם תורה (עי' זהר בראשית נה ע"ב ולז ע"ב), [ועל אף שנשמת הצדיקים למעלה מהמלאכים הרבה אמנם מאחר שהם מלובשים בגוף לכן צריכים הת"ח לקבל דרך המלאכים].

מאיר העץ חלק ג'

ונמצא, תבונה ראשונה שהיא הב' ⁹⁶⁶ מהחזה ולמטה של כל הפרצוף בהיותו שלם, ובתבונה זו היא בית הרחם של כללות הפרצוף, ושם מקום העיבור דצלם דמוחין [דז"א] כנ"ל ⁹⁶⁷. ואמנם, עיקר זו הטפה של הצלם, נוצר מן חו"ב העליונים בהיותן מלובשים ונכללין בחכמה ותבונה הב'. והנה צלם זו נוצר שם ברחם תבונה זו הב' שהיא תבונה הא' כנ"ל, ובעת הלידה, יוצא צלם זו מהרחם שלה ומתלבש תוך תבונה השנייה שהיא הג', ושם נקראת צלם דז"א, כמ"ש בע"ה. ונבאר תחלה אלו המוחין עצמן, ואח"כ נבאר בחי' העושה אותם צלם ⁹⁶⁸. והנה המוחין הם ג' בחי' חב"ד, והדעת נחלק לב' שהם חו"ג, והרי הם ד' מוחין חו"ב חו"ג ⁹⁷⁰. ואמנם שרשם הם נמשכים כך, חו"ב הם נמשכין ממוחין או"א עצמן, שהם חכמה ממוח אב והיא חכמה ⁹⁶⁹⁹⁷¹ שלו, ובינה ממוח האם והיא מבינה שלה כמבואר בדרוש הציצית (שענה"כ סוף פרק ג' ⁹⁷²). ואמנם הדעת הנקרא חו"ג, ב' חצאי הדעת, הם ⁹⁷³ היו תחלה התרין כתפין דא"א, ומשם נמשכו אל ב'

הזיווג הב' הרי הוא חיך שיניים ולשון, וזיווג זה הוא בסוד דיבור. והוא בבחי' ישו"ת שבפה. כלומר בעת תיקון מעשה התחתונים, והוא זיווג חיצוני יותר מאשר זיווג דחיק גרון, ולכן אין יוצאים מזיווג זה אלא נשמות התחתונות בלבד. והוא באתגלייא ואינו תדירי, שכן אינו בא לידי מעשה אלא בשעת הדיבור. והנה נשמות אלו אף הם יוצאים בשני מינים כעין הזיווג הראשון, ואף כאן הוא נבחן בפנימי וחיצון: נשמות רוב בני האדם והוא הפנימי, ונשמות המלאכים החיצוניים הרי הם השרים הממונים על כל מיני שפע שבעולם הזה - והוא החיצון. והנה לכל אחד משני הזיווגים הנ"ל יש שני בחינות של זיווג, דהיינו זיווג פנימי דהיינו ג"ר (חכמה ובינה ע"י הדעת) והוא זיווג דא"א עילאין (ואז כולל ז"ת ואכ"מ), וזיווג חיצון דהיינו ז"ת (ר"ק ומלכות) והוא זיווג ישו"ת. מה שנתבאר שנשמות העליונות נובעות מפנימיות דחיק גרון, הכוונה לזיווג ג"ר דחיק גרון, ושפע החיות דהעולמות נמשך מהחלק התחתון דהיינו מהז"ת דחיק גרון.

לפי היסודות הנ"ל נמצא לפעמים בדברי האר"י שאו"א עלאין לא מתפרשים, אבל ישו"ת לעתים מתפרשים זה מזו, ופעמים אומר להיפך. ועניינו לאור האמור, שכן הז"ת דא"א עלאין תמיד בזיווג, ולכן אפשר לומר שאו"א תמיד בזיווג ואז הישו"ת שאינם תמיד בזיווג כוונתו חיך שיניים ולשון. אבל מאחר שהר"ק דזיווג דחיק גרון הוא עצמו בחי' ישו"ת דא"א עלאין (ע"י לעיל שער או"א פרק ח כלל ה') אפשר לומר שישו"ת תמיד בזיווג, ואז הג"ר יקרא או"א, שכן הם עצמם לא תמיד בזיווג. ע"כ. וכאן כוונתו שהג"ר דג"ר נכלל בג"ר דר"ק.

כאן קיום של אין תורה מתיקמת אלא במי שממית עצמו עליה כלומר עליית הנה"י למעלה (שער המוחין פרק ג') (דע"ה ח"ב צט ע"ב). אמנם הם חוזרים ומתחלקים ולא נכנסו בז"א אלא אחר שמתחלקים ומתלבשים המוחין דז"א רק ע"י הנה"י דתבונה ובתוכם הנה"י דיש"ס וכמ"ש לקמן דרוש ח' (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"ב צח ע"ג)

⁹⁷⁰ ע"י פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, אע"ג שהמוחין הם באמת פרצוף שלם של י"ס שהרי כולל כל בנין הפרצוף, מ"מ נקרא ע"ש חב"ד לבד, שזהו עיקר מחשבתו וצירורו של יוצר בראשית שהפנימיות יגבר, והיינו, שמה שמסודר בחכמה עליונה ובצירור החכמה, זה נשאר ג"כ במוחין ואינם מתפשטים, אבל הדעת הוא מתפשט.

⁹⁷¹ מחכמה (פת"ש גדלות דז"א יז) ##*.

⁹⁷² ע"י הערה הקודם וגרסאות שם אבל בשעה"כ כתוב בינה כמש"כ בלש"ו וגוב"י (הרב לא הכריע ונשאר בספק).

⁹⁷³ כלומר עטרין דדעת כדלקמן וע"י לקמן פרק ב כללי חו"ג אות יז והערה 1138, והכוונה שכאן מדבר על המקור של החו"ג ושם מדבר על מיקום של המוחין דא"א, והעטרין דדעת שרשם בכתר שהוא בכתפין דא"א. הרב התקשה בזה.

והסיבה שא"א שורש ליותר תחתון מאו"א שא"א כולל כל הבריאה כולה ואו"א רק שייכים לאלף השביעי ולא לו' אלפי שנין וז"א רק שייך לו' אלפי שנין (פת"ש גדלות דז"א יז) וע"י פת"ש גדלות דז"א יז: ונודע כי היסוד של כל פרצוף הוא מקום שנקשרים כל המדרגות יחד ומסודרים להיות הולכים לעולם שלמטה ממנו, והעטרה של היסוד שורש למקבל ממנו, והוא סוד מלכות המושרשת בו, בתוספת ביאור, לכן הסדרים של חו"ב שהם כוללים הכחות שמסודרים בחו"ב דא"א כפי התיקון שיהיה לבריאה, הם מתפשטים עד מדרגה תחתונה של או"א שהוא יסודות שלהם, משמש הם יורדים להיות קבועים בז"א בחו"ב שלו, להיות שם בסוד שורש התיקון שלעתידי, שהם כלל כל הפרטים של הנבראים שהם בז"א במדרגתו של הו' אלפי שנין, ובאו"א הם מסודרים בסוד השלמות שלע"ל, ונכלל כל הסדר הזה ביסודות שלהם, ומשם נקבעים בחו"ב דז"א. אבל הדעת שהוא הפנימיות הפועל עתה בהרגש בהו' אלפי שנין, צריך שיקבל מן העטרות של או"א שהוא השורש של המקבל, והיינו, נוקבא שורש התחתונים כפי מה שהם עתה, ומ"מ סוף המעשה במחשבה תחילה, שעיקר הכוונה היה בשביל עולם המעשה, ולכן שורש הדעת הזה למעלה ממה שנקבע בחו"ב, אף שבאמת כפי מה שהוא פועל עתה הוא למטה ממדרגה זאת, שהרי עדיין אינו פועל לפי השלמות שלעתידי, והוא מקום הדעת באמת למטה מחו"ב שהוא דעת

מאיר העץ חלק ג'

העטרות היסודות דאו"א, שהם⁹⁷⁰ גבורות דאבא ודאמא^{971,974}, ומשם נמשכו להיות תרין עטרין בדעת דז"א⁹⁷⁵ כנוזכר באדר"ר ואדר"ד⁹⁷⁶. ואמנם הב' מוחין עצמן, שהם חו"ב אלו, נמשכין מתרין מוחין, ממוחא דאו"א ממש, ומשם נמשכין אל ב' יסודותיהם, חכמה ביסוד אבא, בינה ביסוד אמא, וב' עטרין שהיו תחלה ב' כתפין דא"א נמשכו בב' עטרות דיסודות הנ"ל דאו"א, החסדים בעטרת יסוד אבא⁹⁷⁷, וגבורות בעטרת יסוד אמא. נמצא, כי ב' מוחין הנקראו חו"ב דז"א הם בב' היסודות דאו"א, אשר בחי' היסוד הם לעולם זכרים בין באבא בין באמא, וב' עטרין דדעת הם בב' העטרות של היסודות שלהם, ששתיהן נקבות. ומזה תבין למה הדעת נקרא תרין עטרין באדר"ז (רצא ע"א), כי הם בחי' ב' העטרות של יסודות שלהם. וכזה תבין פסוק (משלי י ו) ברכות לראש צדיק⁹⁷⁸ הנזכר בזוהר פרשה ויצא (דף קסב ע"א⁹⁷⁹). והענין כי תרין עטרין אלו ברדתן פה למטה בב' עטרות דאו"א, שמקומם הם בין תרין ירכין, ובירכין דילהון⁹⁷² נקרא ברכות לשון ברכיים, ואלו ברכיים והברכות הם בראש {ב ע"ג} צדיק, כי צדיק יסוד, וראש צדיק עטרה שבו הנקרא ראש יסוד, ושם מקומם. גם בזה תבין איך אח"כ בעת הזווג, נותן ז"א בנוקבא את הה"ג ואח"כ הה"ח⁹⁸⁰, כי כולם בחי' מלכות הם.

ונבאר עתה איך אלו מוחין נקרא צלם⁹⁷³ ונעשין בחי' צלם. והענין, כי הנה נת"ל כי יצאו מרחם של תבונה הא' שהיא הב', ומתלבשים בתבונה הב' שהיא הג'. ואמנם התלבשות זה נחלק

המתפשט, מכל מקום עולה במחשבה יותר למעלה וכמ"ש, ולכן אמר שהדעת הוא במקום הכתר שעולה לרצון, והבן.
⁹⁷⁴ לכן היסוד נקרא כל (זהר בראשית יז ע"א) שהוא כולל כל ה"ק (ביאורים ח"ב סה ע"א) הרב התקשה בזה גם.

⁹⁷⁵ והוא פירוש הזהר משפטים קכג ע"א דעת גניז בפומא דמלכא (ביאורים ח"א נה ע"ב) עי'

לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁹⁷⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, והנה ארז"ל (נדה ל"א ע"א) שלשה שותפים יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, ואמרו, אביו מזריע לובן שע"י נברא בו העצם והמוח כו', והם ה' דברים, ואמו מזרעת אודם כו', ונותנת ג"כ ה' דברים, והקב"ה מטיל בו נשמה כו', וזיו וקלסתר פנים כו', וחושב עשרה דברים כו', וכן הוא הכל במאורות עליונים, שז"א שהוא מסודר בדמות אדם, נבנה ג"כ ע"י ג' שותפים, והיינו, שאו"א נותנים בו חלקיהם, ר"ל כחות שלהם נקבעים בו שהם החכמה והציור שהם ג"כ חסד ודין, מים ואש, לובן ואודם, אבל הוא בנין המאורות בעצמם, ר"ל שורש הנבראים כפי מה שהוא בז"א, והוא סוד הגוף והכלים ומדות שלו שנסדרו לפי הכחות ומדות שסידרו בו או"א, אבל א"א הוא שותף השלישי שהוא המאור שמשם נמשך עיקר הרצון של כלל הכל, שבו נקשרים כל הנבראים וכל המאורות כפי שהם אחר התיקון הגמור, ומזה נמשך כח לז"א שע"י יתנהגו כל ו' ימי המעשה שע"י יוחזרו הכל לתיקון, והוא הדעת שכולל י' חלקים ביחד, והיינו, ה"ח וה"ג שבו, שבהם יגדיל המאורות של המדות של ז"ת, ימי המעשה ויסדרם באופן שינהיגו ג"כ הבריות בסדר זה שימצא בהם כח הדעת הזה להכיר את בוראם ולהחזירם אל התיקון הגמור, ולכן שורש הדעת למעלה ממדרגת חו"ב שהם נמשכים מאו"א עצמם, שאינם רק הכנה לז"א ולסודר מאורות שלו, אבל הדעת נמשך מב' כתפין דאו"א, ר"ל שזרועות דאו"א הוא כח הסובל כל הנבראים שכולם נתמכים בו בשביל התכלית שיצא מהם, ועיקר התכלית הוא עולם המעשה, שבשביל זה היו כל מדרגות הנשגבות שלמעלה מן המעשה רק הכנות להם, ונמצא, שהדעת שהוא פנימיות של המעשה המסודר בו' ימי בראשית הוא העיקר, ונסבל מזרועות עליונים הסובלים הכל, והם הב' כתפיים שנושאים כל המשא הזה, והם סוד ב' העטרות ר"ל עטרות של פרטי המעשים, שכל א' נכנס תחת סוג חמשה, שהם חמשה חסדים וה' גבורות שמתפשטים בה' ספירות של חג"ת נ"ה, ע"כ. יש המשך בפת"ש על הכתפים הם גימ' ת"ק, ע"כ.

⁹⁷⁷ לעיל כתוב גבורות ביסוד אבא?##.

⁹⁷⁸ עי' שעה"ק עז ע"ג (לש"ו).

⁹⁷⁹ ז"ל: ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל מהו דכתיב ברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה מאי לראש צדיק, א"ל ראש צדיק, דא היא עטרה קדישא ואוקמוה. תו ראש צדיק דא יעקב, דאיהו נטיל ברכאן ונגיד לון לצדיק, ומתמן אזדריקו לכל עיבר, ומתברכן כלהו עלמין. אבל הא אוקימנא, ברכות לראש צדיק, (ראש) צדיק אקרי ההוא אתר (ד"א ל"ג רישא) דברית, דמניה נפקין מבויעין, לבר נוקבא דקיסטא דחמרא נפיק מניה, איהו רישא, כך ראש צדיק, ההוא אתר כד זריק מבויעין לנוקבא אקרי ראש צדיק, צדיק איהו ראש (נ"א רישא לכל ברכאן), בגין דכל ברכאן ביה שריין

תרגום: @

⁹⁸⁰ עי' כוונות שים שלום שזה ביאה ראשונה וביאה שניה, ועי' שער ט"ל פרק ז, וכן עי' כללי

ח"ג אות טו. @

מאיר העץ חלק ג'

לכמה בחי', כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו היה ז"א איש בעל ו"ק, והיה לו אז צלם א' אל הו"ק, ועל אותו צלם נאמר (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי עדיין ז"א נקרא איש ולא אדם⁹⁸¹. ועתה בבוא לו המוחין האלה הנקרא צלם כנ"ל, נקרא צלם אדם, כי כבר הוא נקרא אדם שלם⁹⁷⁴, ועל צלם זה נאמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכך (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם, וצלם זה נקרא צלם אדם. ודע, כי כללות כל בחי' צלם הזה כמ"ש⁹⁷⁵ בעז"ה הוא שם א' הנקרא הוי"ה, כי המוחין דגדלות נקרא הוי"ה, ותבין זה⁹⁸². וג' אותיות ראשונות שהם יה"ו נקרא צלם ג' אותיות, וה' אחרונה נקרא דמות. וז"ס (בראשית א כז) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכללות צלם ודמות הוא אדם שלם הכולל זו"ן, שהם אותיות יה"ו עם ה' אחרונה.

ונבאר ג' אותיות צל"ם איך הם ג' אותיות יה"ו. ותחלה נתחיל מן ס' דצלם, כי הנה הוא ממטה למעלה, והמ' שבו הוא בחי' עליונה מכולם, וכנגדו י' של יה"ו והוא חכמה. והנה הם' של צלם כלולה מד' מוחין חו"ב חו"ג, כל א' כלול מ' הרי ס'. ואמנם, אלו מוחין יוצאין מרחם תבונה ראשונה שהיא הב'⁹⁸³, ונתלבשו בו"ס⁹⁷⁶ של תבונה השנית שהיא הג' כנ"ל, והם כחב"ד ח"ג דתבונה זו, שהוא עד החזה שבבחי' עצמה. וכבר ידעת, כי כפי סדר התחלקות התבונה הוא ג"כ התחלקות החכמה⁹⁸⁴, וממילא יובנו נמצא, כי⁹⁷⁷ ג"כ יש בחי' מוחין אחרים שנתלבשו בחכמה הג' של החכמה⁹⁷⁸ בו"ס ראשונות שבה, שהוא עד החזה שבה. נמצא, כי ב' צלמים זכר ונקבה, זו בחי' חיה וזו בחי' נשמה, וצלם אבא נעשית נשמה אל צלם דאמא ומתלבש בתוכו ונעלם שם, לכן תמיד אין אנו מדברים אלא בצלם דאמא⁹⁸⁵ וממנו יתבאר צלם אבא, וזכור ואל תשכח.

והנה נודע כי או"א הם הוי"ה ואהי"ה ביודי"ן, והוי"ה נעלם תוך אהי"ה כנ"ל⁹⁸⁶, לכן צלם גימטריא אהי"ה דיודי"ן, כי הוי"ה נעלם בתוכו, ואינו נגלה וניכר רק אהי"ה דיודי"ן שהוא גימטריא צלם, כי כבר נת"ל כי צלם זה מזווג חו"ב עלאין הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן, ומשם נמשך, לכן נקרא על שמו עם שמתלבשין אח"כ בתבונה הג' שאינו כך שמה, רק שם ס"ג כמ"ש.

⁹⁸¹ עי' זהר ח"ג מח ע"א תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכלם אדם, (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכתיב (שם ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, ולא כתיב גבר אנוש איש.

⁹⁸² כל הסדרים נכללים ונכנסים תחת שם הוי"ה שהוא כולל כל הנמצא שנקרא שמו ית' עליהם, והחיצוניות כבר נתבאר שנקרא בשם אלקים והפנימיות הוא שם הוי"ה. והיינו, כי כבר ביארנו שאימא הנכנסת לסדר התיקונים בז"א, היא נכנסת בו בדרך הדרגה, והיינו סוד התחלקות תבונה א' וב', שבתחילה נכנסת בו בבחינה תחתונה שבה והיא תבונה שניה שנעשה ג"כ בסוד פרצוף כולל כל הדרכים של ז"א, ואח"כ בהדרגה, מאירה בו במדרגה יותר עליונה והוא תבונה ראשונה שלה, ואח"כ במדרגה עוד יותר עליונה והוא נקרא בינה עצמה, וכמו כן הוא התחלקות אבא המאיר בז"א ג"כ כפי ההדרגה הנ"ל שנקרא יש"ס, ורק שנקרא בשם אימא כי התיקונים שאבא נותן הוא בהעלם במחשבה לבד, והציוור שלהם נעשה באימא, ולכן נקרא ע"ש צל"ם שהוא סוד אהי"ה דיודי"ן (פת"ש גדלות דז"א יח). קטנות נקרא אלקים.

⁹⁸³ כלומר המוחין עצמם ללא הלבושים שלהם שהלבושים שלהם הם ה' כדלקמן (פת"ש גדלות דז"א יח) וזה המשך לשונו: יש ג"ן ויש עד"ן, ואמרו (ברכות ל"ד ע"ב) מאי עין לא ראתה וגו', זו עדן שלא שלטה בו עין כל בריה וא"ת אדה"ר היכן היה, בגן, והיינו, שתיקון הבריאה ושלמותו יהיה לע"ל באלף השביעי, והוא עליית כל המדרגות לבינה כמ"ש בספ"ד ובביאור רבינו הגדול ז"ל (יא ע"א) שם באורך, והוא שכר עוה"ב שיתעלו המדרגות כולם למדרגת בינה שהיא למעלה מו' ימי המעשה, ויש עוד מדרגה למעלה מזו והיא חכמה עצמה, והוא סוד העדן אשר עין לא ראתה (ישעיה סד ג) שחכמה למעלה מהשגה והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב) וכל הנבראים מסודרים שם בסדר נעלם ונשגב מאד, ומשם יהנו הצדיקים לע"ל ע"י הג"ן שהוא בינה עצמה, ונמצא, שהמדרגות הנשגבות האלו של החכמה יאירו ע"י אמצעות בינה שהוא הגן, ומשם יעלו אח"כ עוד למדרגה יותר בבחינת גילוי העדן בלא לבוש הגן, והיינו בסוד חכמה בעצמה והוא המ' של צלם.

⁹⁸⁴ כלומר יש"ס.

⁹⁸⁵ והנה עי' יהל אור ח"א כד ע"ב ז"ל, ענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א, והוא הדעת דז' תיקונים דגולגלתא, כי בתיקון השני שהוא אוירא שם מתלבש חסד דע"י, ובו מתלבש יסוד דבינה ונעשה לו דעת וכו'. עיקר הדעת הוא יסוד דחכמה, וקאים בתוך יסוד דבינה דלא מתפרשין, לכן נק' על שמה. והתגלות הבינה בז"ת אינו אלא בדעת יסוד שלה, עכ"ל.

⁹⁸⁶ דוגמת כל או"א שרק מתגלה האמא (ביאורים ח"א לח ע"א), ועי' הערה הקודמת.

מאיר העץ חלק ג'

והנה בזה הבחי' המתלבשת בו"ס ראשונות דתבונה הג' יש כללות כל הבחי' (שלמטה ממנה)⁹⁷⁹ ע"ד שיתבאר שהם ג' אותיות צל"ם, ולכן בחי' זו לבדה נקרא צלם, כי בה נכללו כולם עם שאינם רק ס' של צלם כנ"ל. ונמצא, היות בחי' ס' זו כמו או"מ ממקומו אל כל הז"א עד רגליו, ואמנם אינו יורד ממש שם, אמנם נשאר שם למעלה בבחי' או"מ לכל {ב ע"ד} הז"א. וכבר ידעת כי כל או"מ הוא אהי"ה דיודי"ן⁹⁸⁰, לכן צלם בגימטריא אהי"ה⁹⁸¹ כנ"ל. נמצא, כי הצלם זה יש בו כללות כל הבחי' התחתונה, שהוא צ"ל מצלם⁹⁸⁷, וכמ"ש בע"ה.

ודע, כי ד' מוחין אלו שבזה הצלם, הם סוד ד' יודי"ן שיש בשם הוי"ה במילוי יודי"ן דאבא, כי משם נמשכו, והם מ' של צלם⁹⁸⁸. גם זה המ' של צלם אשר נקרא צלם גמור, לפי שגם בחי' התחתונים נכללין בה. הנה בחי' זו נקרא אויר⁹⁸⁹, כי עדיין לא נכנסו תוך גופא דז"א ממש,

⁹⁸⁷ מ' הם ד' יודי"ן דע"ב שהוא דרגא דחכמה עיקר גילוי המחשבה שהוא סוד היחוד, והוא עונג הנשמות בהתקשרם ביחודו ית', והוא מתלבש ב"ס ראשונות של התבונה, ר"ל שהם מאירים בהנהגת עוה"ב באלף השביעי אחר שכבר נתקנו כל המדרגות שנוקבא, שהוא קשר הנבראים עצמם כבר הם מתוקנים בסדר הראוי, ואין צריכים לקבל תיקון מדכורא, ובמדרגה זו כבר עלו כל הנבראים למדרגה ליהנות מאורם עם סדר נה"י דתבונה שסדרה שם התיקונים האלו, והוא מ"ש הרב ז"ל שמ' דצלם הוא הכולל ב' האותיות צ' ול' דצלם שהוא עלייתם שם, וז"ס שם ונק"ה שהוא באימא דשם סלקין כל המדרגות לע"ל, כמ"ש בספ"ד פ"א (י"א ע"א) תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשים כקדמייתא שהוא סוד המים הטהורים המנקים כל טומאה וכל סיג וגימטריא צל"ם (פת"ש גדלות דז"א יט).

⁹⁸⁸ שהוא מחכמה כנ"ל ד"ה ונבאר ג', ועי' פת"ש גדלות דז"א יט ז"ל, הד' אותיות דע"ב דחכמה הם סוד הד' מוחין שכוללים כל המדרגות חר"ב וז"ת, וכל א' מאיר ב"ס שבו, והי' שבכל אות דהוי"ה זו במילוי, מורה על כללות הי"ס י' מדרגות שבכל מדרגה, ולכן בכל אות הוא י', והוא מורה על פנימיות שלו, ובמדרגה זו הם ד' מוחין גמורים שהדעת נחלק לשנים, שקודם התלבשם באימא הם ב' עטרות מיוחדות כל א' בפ"ע כמו שהם באים מב' כתפין דא"א והענין סוד נשגב, כי הדעת המתפשט בז"ת הוא כולל ב' העטרות ביחד, והטעם, כי בעת הנהגת הז"א בו' אלפי שנין צריך שיתמתקו הגבורות ע"י החסדים, כי בגבורות שם נאחז הסט"א ע"י צמצום האורות וסילוק השלמות וגילוי כבודו ית' למטה בנבראים, ועי"ז הדין שולט ג"כ שהסט"א אחר שהיא מפתה ומחטיא את האדם, עושה שלה, ועולה ומקטר, כמ"ש (ב"ב ט"ז ע"א) הוא השטן הוא היצה"ר, ולכן הנוקבא לית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) כי גם הגבורות שלה מקבלת מדכורא, והיינו, שנוקבא שהוא כלל בנין התחתונים שהם עצמם חסירי השלמות לגמרי, וצריכים תיקונים מן הדכורא שנותן תיקון לכל דבר, ולכן הוצרכו גם הגבורות שהוא בנין התחתונים להיות נכלל בדכורא ר"ל להתקן ע"י חסדים שבו, וליתן להם כח לקבל התיקון אח"כ ע"י העבודה השלמה שלהם, שהוא סוד הזיווג שנותן לה אח"כ טיפה דחסדים וכמו שית' במקומו, ולכן בעוה"ז בהנהגת שית אלפי שנין, צריכים הב' עטרין של חר"ב להתקשר במוח אחת בסוד הדעת שהוא פנימיות הז"ת שהם ז' ימי בראשית, אבל בעוה"ב בבניה באלף השביעי שאז זמן שמושא תגא בראש ס"ת, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם (ברכות י"ז ע"א) אז כל המדרגות של התחתונים מתוקנים, ואין צריכים תיקונים מן הדכורא, אלא בעצמם יש להם כל השלמות, לזה הם למעלה סוד ד' מוחין מגולים [עי' בהגר"א בסד"צ יא ע"א וז"ל, וזהו סוד השבת, וכו' בינה מאיר לה שלא ע"י ו"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה*##], שגם הדעת ב' עטרין שלו כל א' בחינה בפ"ע, ואינו צריך להיות נכלל בחסדים של הדכורא, אך כ"ז בבניה עליונה, מה שאינו מסודר ליתן בז"ת בז"א שהוא הנהגת ו' אלפי שנין, והוא בסוד י' ראשונה של התבונה שהוא מ' דצלם שהוא הדרגה שלמעלה מהנהגת הזמן של עתה, אבל בהתפשטם בנה"י שלה שהוא התבונה ב' שם הם מסודרים כפי הראוי לתיקון של עוה"ז, הוצרכו להיות נכלל החו"ג ביחד, כדי (ש)כאשר יתפשטו בהנהגת הזמן יתייחדו ביחד, והוא ה' דצלם שהוא אור מקיף הראשון שעומד על הנהגה זאת לתקן העבודה של התחתונים במיתוק הרע ובחזרתו לטוב, שיהיה נכלל הגבורות עם החסדים ביחד, אבל המקיף היותר עליון הוא כפי סוד הנהגה של אלף השביעי עצמו שהוא בסוד הנהגת עוה"ב שהם חג"ת וחב"ד כידוע, שם הם ד' מוחין נפרדים מטעם הנ"ל, ע"כ, והקשר בין חג"ת לעולם הבא עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ו"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעוה"ב בגן עדן העליון, וגיהנם, ובינונים, אבל התחתונים בעוה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים ע"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, עכ"ל.

⁹⁸⁹ ומדרגה זו נקראת אויר שהוא במדרגה הגדולה שאין שייך שם גבול ומדה וגוף, שהוא לפי ערך תיקון הנבראים ועלייתם למדרגה העליונה, ומדרגה זו נקראת אויר שהוא במדרגה הגדולה שאין שייך שם גבול ומדה וגוף, שהוא לפי ערך תיקון הנבראים ועלייתם למדרגה העליונה, והוא סוד מ"ש רז"ל בפ' חלק (סנהדרין צ"ב ע"א) צדיקים שעתיד הקב"ה כו', וא"ת אותו אלף שנה כו', הקב"ה עושה להם כנפים וטסים באויר ע"פ המים, והוא ממש מ"ש שעליית הנשמות באלף

מאיר העץ חלק ג'

רק עומדין בסוד או"מ כנ"ל ונקרא אויר⁹⁹⁰. וגם הסבה, כי הנה ידעת כי החו"ב וחסד כל א' כולל ע"ב, והגבורה כולל כולם שהם רי"ו כנ"ל בסוד ויעבור, ע"ב רי"ו⁹⁹¹. והטעם, כי הגבורה הוא לצורך המלכות, ה' אחרונה של שם, וצריך לכלול בה כל הבחי' של ג' אותיות יה"ו שעליה, שהם חכמה בינה חסד, שכל א' כלול מע"ב, והוא כללות ג"פ ע"ב ונעשים רי"ו. והטעם כי גם היא כוללת י"ס דוגמת הזכר, וכמו שהזכר יש לו ג"פ ע"ב, כן תהיה בנוקבא. ולכן בחי' זו נקרא אויר, בגימטריא רי"ו ע"ה, והוא ע"ש היות אויר זה כולל ג"פ ע"ב, חכמה בינה חסד זכרים שהם רי"ו, וגם בגבורה יש רי"ו א'⁹⁸² כנזכר, ולכן בחי' זו נקרא אויר. ונמצא, כי בחי' זו היא י' ראשונה של הוי"ה הכולל כל התפשטות המוחין, ונקרא חכמה והוא ס' של צלם, והוא אויר, והוא מ'⁹⁸³ (ו"ס) ראשונות דתבונה הג' ונקרא צלם, כי ב' אותיות צ"ל נמצאים בו ונכללין שרשם פה במ'.

אח"כ בחי' הב', היא ה' ראשונה של הוי"ה הכולל התפשטות המוחין כנ"ל ונקרא בינה, והוא ל' דצלם. אמנם, גם זו כוללת⁹⁸⁴ בה גם בחי' שלישית שלמטה ממנו, הוא צ' דצלם, נקרא צ"ל. ולא חסר ממנו רק מ' דצלם, כי היא עליונה ממנו ונקרא צ"ל, אך עיקרה ל' דצלם לבד. והענין, כי אחר בחי' ראשונה חוזרין הד' מוחין הראשונים שנתלבשו בו' ספי' ראשונים של תבונה הג', ויורדין עוד ירידה ב' והתפשטות ב', ומתלבשין בנה"י דתבונה הג', כל א' כלול מי' הם ל' דצלם*. נמצא כי תחלה היו ד' מוחין עצמם ניכרין, לכן נקרא מ' דצלם. אך פה נעלם מציאותן, ואין ניכרים רק המלבושים⁹⁸⁵ שהם נה"י דתבונה הנ"ל⁹⁸⁶, והנה"י ההם נקרא ל' דצלם, ובחי' המוחין נעלם ומכוסה תוך ל' זו⁹⁹². ונודע, כי אהי"ה דיודיין⁹⁸⁷ הוא בבניה העליונה, כי תבונה נקרא שם ס"ג, ולכן צ"ל זה עם ב' אותיותיו גימטריא מילוי דאהי"ה דאלפין, וגימטריא בצ"ל שד"י, וחסר ממנו אהי"ה עצמו ולא נשאר בו רק מלואו כנ"ל, כי שם אהי"ה בעצמו הוא בבניה ולא בתבונה. נמצא כי למעלה בבחי' הראשונה שהיתה נקרא ע"ש מוחין עצמה נקרא מ' דצלם ע"ש המוחין עצמן, לכן היה מ' דצלם רומז אל ד' יודיין של הוי"ה דיודיין כנ"ל. אך בבחי' זו הב' שנקרא ל' דצלם {ג ע"א} ע"ש נה"י דתבונה עצמה. והנה התבונה אינה רק שם ס"ג כנ"ל, ולכן נעלם ממנו אפי' אהי"ה עצמו, ולא נשאר ממנו רק המילוי דאלפין שהוא גימטריא צ"ל. וגם שרשו אינו רק ל' לבדה של צלם שהוא רומז אל ס"ג, תבונה, והם ג' יודיין שבס"ג שהם גימטריא ל' דצלם, והם ג' יודיין אלו, ג"ס נה"י דתבונה, כי הם הנגלין לא המוחין עצמן⁹⁹³. גם בחי' זו נקרא אור, כי (הבחינות)⁹⁸⁸ ראשונות נקרא אויר, ועתה⁹⁸⁹ חסר ממנו י' דאור כנ"ל, כי בחי' ראשונה הוא י' דהוי"ה מ' דצלם, וזהו הב' נקרא ה' כנ"ל, והוא אור דאשתאר מאויר⁹⁹⁴. גם נקרא מגדל הפורח באויר⁹⁹⁵ (חגיגה טו ע"ב) (כי גם בחי' זו כמו אור מקיף

השביעי הוא בסוד המוחין המגולים האלו בסוד מ' דצלם שהוא סוד האויר, וטסים על המי"ם שהוא בסוד צ' דצלם וטיסתם הוא בהאי מגדלא שהוא למ"ד דצלם סוד מגדל הפורח באויר (חגיגה ט"ו ע"ב) וכמ"ש (משלי יח י) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, והצדיק הזה הוא צדיק דצלם שהוא כלל פנימיות של הנבראים שעולים במדרגה הפנימית דרך המגדל שהוא הל' הזה אל אויר העליון סוד ה"ם, והם טסים בסוד הכנפים שעושה להם שעולים עד חג"ת דתבונה ששם הכנפים (פת"ש גדלות דז"א יט), לגבי כנפיים עי' לקמן כללי חו"ג אות טז.

⁹⁹⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א לט ז"ל, ל' דצלם שהוא (חגיגה ט"ו ע"ב) המגדל הפורח באויר, והאויר הוא ס' דצלם שעומדים המוחין גלויים באויר חוץ מיסוד בין פרקין קדמאין דנו"ה דבינה דכללות אשר הוא ד' ראשונות דתבונה, כי בד' ראשונות דתבונה נקרא אויר, כי אין למוחין מחיצה מבלדת כי הד' ראשונות הם ג"כ בחינת מוחין, והוא בסוד (ישעיה ל כ) ולא יכנף עוד מוריך וגו', כי החג"ת שם הכנפיים מכסים האור, ולכן שם נכנסים ונקראים בשם ל'.

⁹⁹¹ עי' לקמן ז ע"ג אות טו, והערה 1132.

⁹⁹² עי' פת"ש גדלות דז"א יח ז"ל, נעשו לבושין אל המוחין להעלים אורם, אבל עדיין לא נכנסו בז"א עצמו, ר"ל שהוא מדרגה יותר עליונה שהוא מנושא מכפי מדרגת המאורות כפי הנהגתם עתה אלא בשלמות יותר, שהם במדרגת אור מקיף ושמירה מעולה אל הסדרים ההם, וכו' מדרגה עליונה של הנשמה שאינה נכנסת תוך הגוף, רק היא על השמים כבודה (תהלים קיג ד) משקפת ומאירה למעלה בסוד אור מקיף.

⁹⁹³ עי' רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו, כלומר עצם הראש הוא בכלל הו"ק והוא הגלוי והמוחין הם פנימיים.

⁹⁹⁴ עי' ת"ז כ ע"ב וז"ל, כד אפקי י' מאויר אתגליא או"ר, ע"כ.

⁹⁹⁵ עי' פת"ש א"א יח, שעניין מגדל הפורח באויר (חגיגה טו ע"ב) הוא עליית יסוד לחסד דרדל"א הגנוז באוירא, ועי' לש"ו כללים ח"ב לג ע"ג, שיסוד דז"א ועטרת היסוד יחד המה בסוד

מאיר העץ חלק ג'

אל ז"א ובחי' נה"י דתבונה⁹⁹⁰ הנקרא מגדל הפורח באויר⁹⁹¹. כי גם בחי' זו נקרא אויר כנלע"ד. ועי' בדרושים אחרים והוא בחי' ה' בעצמו, והנה הוא תלוי ונאחז בבחי' ראשונה הנקרא אויר, וזהו מגדל הפורח באויר⁹⁹⁶, כי כבר ידעת כי אות ל' נקרא מגדל הפורח באויר, כמ"ש בזוהר פ' יתרו (צא ע"א), והוא בחי' ל' זו דצלם, שהוא נה"י של תבונה הג' והבן זה. ונמצאת בחי' זו ב' שהוא ה' ראשונה של הוי"ה הכוללת התפשטות המוחין ונקרא בינה, והוא ל' דצלם, והוא אור, הוא נה"י דתבונה ג', ונקרא צ"ל, כי גם בחי' ג' הנקרא צ' נכלל בה, וגם נקרא ל' ע"ש ג' יודיין שיש בשם אהי"ה באמא⁹⁹² במילוי יודיין, כי הצלם שהיא בחי' א' נקרא ס' ע"ש ד' יודיין דהוי"ה דע"ב, יען נגלו המוחין עצמן. אך כאן שנתגלו נה"י דתבונה ונעלמים המוחין, לכן נקרא ל' ע"ש ג' יודיין דאהי"ה דיודיין דאמא וכן⁹⁹³.

* וצ"ע ויותר טוב היה אם מ' דצלם ארבע ראשונות דתבונה זו, ול' דצלם בשלשה אמצעיות דתבונה זו, וצ' בשלשה תחתונות בג"ת דתבונה והיא תשעים.

אח"כ בחי' ג' הוא ו' של הוי"ה הכוללת התפשטות המוחין כנ"ל, ובבחי' זו נקרא ז"א ו' של הוי"ה, והבן זה. וזו שהוא בחי' הג' נקרא דעת ופה⁹⁹⁴ נשלמו ג' אותיות יה"ו של הוי"ה הכוללת התפשטות מוחין כנ"ל⁹⁹⁵. ונודע כי יה"ו הם חב"ד, והבן זה*, ועתה הוא בחי' צ' של צלם לבדה, והיא בחי' ג' של ז"א שנתפשטו המוחין התפשטות ג' ונכנסו תוך ז"א עצמו בסוד מוחין פנימים ולא {ג ע"ב} מקיפים⁹⁹⁷.

* נל"ח כי ג' אלו הם צלם שהם חיה נשמה רוח של ז"א, והבן זה.

ואמנם היותה עתה נקרא צ' של צלם, כי הנה ד' מוחין אלו בהתלבשותן תוך נה"י דתבונה ג', נעשין ג' לבד. כי החו"ג נעשין דעת א', ואלו הג' מוחין בהיותן מלוכשים תוך נה"י דתבונה ירדו ונתלבשו תוך ז"א כמ"ש. ותחלה נכנסין בגלגלתא, ואח"כ מתפשטין בכל גופו,

מגדל הפורח באויר, שכן הם עומדים בין ז"א לנוק', ואינם סמוכים על שום דבר או מקום וכאילו מצויים "באויר".

עי' לעיל הערה 989

עי' פת"ש גדלות דז"א יט ז"ל, ומדרגה השניה הוא בהכנסם בנה"י דתבונה זו בסוד ל' דצלם שהוא המגדל הנ"ל, והוא הסדר שנתקן שם לתיקון הנהגת עוה"ז, ששם נכללים הב' עטרין באחד [עי' הערה 988] כדי ליתן מיתוק לגבורות של הנבראים ע"י החסדים כמ"ש ל', והוא סוד מ"ש (שבת פ"ח ע"ב) כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה קשרו לו שני כתרים, והוא הדעת שנקשרים בו הב' עטרות של החו"ג ביחד, והיינו, כי סדר התיקון הזה הוא ע"י התורה שנתנה לישראל, שבזה הוכנו לכל הנבראים ולכל פרטיהם תיקונים להשלימם ולמתק הקלקולים שבהם הנשרשים בעטרא דגבורות וילפו לה רז"ל מפ' (משלי ח ו) שמעו כי נגידים אדבר, והוא סוד שם החסד והגבורה א"ל אלהים, ב' עטרין הנ"ל שנקשרים יחד ומתבסמין זה בזה ע"י התורה, ובמדרגה זו נעלם הד' יודיין של המוחין, ונראה רק הלבוש דנה"י דאימא לבד, והוא סוד התורה שעל השמים⁹⁹⁵ ששם נסדרו כפי מה שהם ראויים להנתן למטה לארץ, כמ"ש (ב"ר פ"ז פ"ה) נובלות חכמה של מעלה תורה, שהחכמה העליונה נתעלם ונשאר גנוז, ורק ניצוצות ממנה מאירים בתורה, כמ"ש (דברים ד ו) כי היא חכמתכם וגו', והיא החכמה שבאה בלבוש המצות והדברים המבוארים בתורה, שהם תיקונים לכל מדרגות הנבראים

⁹⁹⁶ עי' שעה"ק עז ע"ד עוד לקמן דף ז' כלל יב (לש"ו)

⁹⁹⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א יח צ' דצלם מורה על התפשטות הסדר הזה של המוחין בז"א עצמו, ר"ל בערך המדרגות המנהיגים עתה את הנבראים ובשיעורם ובגבולם שניתן להם, רק שהוא פנימיות שלהם, והם כלל ט' ספירות שלו, כל א' בהתפשטות כל עשרה מדרגות שבו הוא במספר צ' ממש, והוא אחר יציאתם וגילויים מנה"י דתבונה שנתלבשו בו (כנ"ל ד"ה אח"כ).

כמו הנשמה באדם שניצוצות ממנה הם מתפשטים בתוכו ומנהיגים אותו להשלימו בדרכי ה' לתקן כל מדותיו ומעשיו, שיתנהג על פי התורה ורצון ה' ב"ה, ובחינה זאת הוא ממש כמו צ' התחתון של צל"ם שמתפשט בז"א עצמו שהוא ממדרגת נשמה הנשפע מבינה, והל' של צל"ם הוא כמו מדרגה עליונה של הנשמה שאינה נכנסת תוך הגוף, רק היא על השמים כבודה (תהלים קיג ד) משקפת ומאירה למעלה בסוד אור מקיף וכו', והענין בזה כמ"ש בכמה מקומות, שהאדם נר"ן שבו הם בסוד חב"ד חג"ת נה"י, שהנפש הוא למטה ממדרגתו, ועיקר האדם הוא הרוח שבא לתקן הנפש, ובו תלוי כל הבחירה וכל המעשים, והנשמה היא למעלה ממדרגת האדם, רק ניצוצות שלה הם סוד נה"י של הנשמה שהוא מתלבש ברוח שבו⁹⁹⁷, והו' ספירות ראשונות של הנשמה הם עליו בסוד אור מקיף, וכן כאן במאורות העליונים, שבינה הוא נשמה לז"א לתקן סדרי המאורות שלו בשלמות כפי התיקון של הנבראים

מאיר העץ חלק ג'

כמ"ש בדרושים אחרים לקמן בע"ה. ונודע, כי הז"א הוא ט"ס ולא יותר⁹⁹⁸, וכל אחד כלול מי', והם צ', לכן המוחין אלו המתפשטין בכל ז"א נקרא צ' דצלם, והנה עתה בזו הבחי' הג' נתקנו ג' מוחין תוך גלגלתא דז"א בסוד חב"ד⁹⁹⁹.

וכבר נת"ל, כי ג' בחי' הנ"ל הם ג' אותיות צלם והם חב"ד, מ' חכמה, ל' בינה, צ' דעת. והנה תחלה באה החכמה, ואח"כ הדעת, ואחר כך הבינה, שהם ג' אותיות שבצלם הזכר, א"כ יהיה הסדר מצ"ל, שהם חכמה דעת בינה, והוא הנקרא ביחזקאל (לא ג) יפה ענף וחורש מצ"ל, שהוא ז"א הנקרא ארו הלבנון, כנודע (זהר בראשית לה ע"א). ונמצא, היות בחי' זו צ' ע"ש ט"ס דז"א עצמו, שבהם מתלבשין המוחין הנ"ל, דוגמת בחי' הב' הנק' ל' ע"ש נה"י דתבונה הג', שבהם מתלבשין המוחין. ואע"פ שגם פה⁹⁹⁶ ג"כ מתלבשת⁹⁹⁷ תוך נה"י דתבונה, עכ"ז כיון שגם נה"י דתבונה מתלבשין תוך ט"ס דז"א והם נגלים, לכן נקרא צ' ע"ש הט"ס דז"א שהם הנגלות.

והנה נת"ל, כי בחי' ראשונה הוא ס' נגד ד' יודי"ן דהוי"ה דיודי"ן, ובחי' שניה ל' דצלם שהוא נגד ג' יודי"ן דאהי"ה דיודי"ן, כי צלם זה הוא בחי' 998 אלו מאו"א הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן כנ"ל נמשכו, ולכן אלו ב' שמות נרמזין בכל ג' בחי' הצלם. והנה האותיות הנשארות מב' שמות הוי"ה אהי"ה דיודי"ן, הם ד' ווי"ן וד' ההי"ן וב' דלתי"ן וא' ל' פ'. ונקח עתה ההי"ן 999 והוי"ן, כי הם האותיות השרשית הנמצאין בהוי"ה ואהי"ה הפשוטין בלי מילוי, ונעשה ההי"ן כל א' ג' קוין ווי"ן, נמצא ד' ווי"ן וד' ההי"ן הם י"ו ווי"ן, תניח ו' אחד למ"ש¹⁰⁰⁰ בע"ה, ונשארו ט"ו ווי"ן, והם גי' צ' דצלם. הרי כי צ' דצלם נקרא ע"ש הוי"ן וההי"ן שבב' שמות הוי"ה אהי"ה הנ"ל. נשארו שאר האותיות שהם ו' אחד וב' דלתי"ן וא' ול' ופ'.

ותחלה נקדים לך הקדמה א' והוא זאת, {ג ע"ג} דע¹⁰⁰⁰ כי ב' דעות הם: אחד, הוא דעת העליון המכריע בין חו"ב עלאין¹⁰⁰¹, שהם המוחין עצמם הזכרים כנ"ל. והב', נקרא דעת תחתון, והם סוד כללות הב' עטרי"ן¹⁰⁰¹ שהם ב' מלכיות דאו"א כנ"ל¹⁰⁰². והנה זה דעת העליון הוא נעשה

⁹⁹⁸ עי' ס"י (פ"א מ"ד) עשר ספירות בלימה, עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה, ועי' בהגר"א בס"י ח ע"א וידוע שמלכות האחרונה נוק' דא"א לא חשיב בכלל הע"ס⁹⁹⁸ כמו שיתבאר לקמן, רק נכלל בבחינה ראשונה של כתר, לכן אמר שאל תחשוב מלכות נוק' ויהיו אחת עשרה⁹⁹⁸, וכן הוא בספירות הפרטיות של כל פרצוף שמסתיים ביסוד, ומלכות נוקבא היא עטרת בעלה שעולה עמו ואינה יורדת⁹⁹⁸, אבל בע"ס הכללים עתיק אינו מן המנין, אבל מלכות נוקבא דז"א היא המשלמת לעשר, ולכן אמר עשר ב' פעמים, עשר ולא ט' בפרטיות, עשר ולא י"א בכלליות. ועי' לקמן דרוש ו' ד"ה ונשלים שתמיד מונים ט' מכתר עד יסוד עם הדעת, וכתר ומלכות רק בסוף.

אלא הנוק' משלים ל' עי' שעה"ק עח ע"ב. ועי' לקמן דרוש ו' ד"ה ושלם ענין הכפל, שמלכות וכתר נעשו כחד אחר הט' ספירות הראשונים. אמנם עי' לקמן שער תיקון נוק' פרק ב' ב'ונל"ח' מה ע"ג שעומק הענין היא שבעמידה של אב"א יש לו י"ס ובנסירה יש לו ט' ולה א'.

⁹⁹⁹ הוא סדר התפשטות המוחין בט' ספירות של ז"א עצמו, והוא הנהגה הפנימית המנהגת עתה את ו' ימי המעשה ו' אלפי שנים, והוא עולם המעשה, והוא סוד הלבשת פנימיות התורה במצוות מעשיות ודברים גשמיים המבוארים בה, העשויים לתיקון האדם והנהגתו בדרכי ה', שהוא ג"כ מכוון לפרטי תיקון הנבראים להוציאם מקלקולם (פת"ש גדלות דז"א כ). ¹⁰⁰⁰ עי' נהר שלום דף מב ע"ב ד"ה ונבאר עניינו (לש"ו).

¹⁰⁰¹ כלומר עטרת היסודין וזה דוגמת כל כתר דתחתון הוא במלכות דעליון (ביאורים ח"ב לד ע"א)

¹⁰⁰² עי' ליקוטים בסוף בהגר"א על ס"י כד ע"א וז"ל, כמ"ש (זהר משפטים קכג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא וז"ש בדעתו תהומות נבקעו ועל ידי הלשון הוא זווג אר"א חו"ב וזהו סוד ברית הלשון ועל ידי יסוד זווג ז"נ והוא ברית המעורר זווג בה' חסדים וה' גבורות ולכן הם מכריעים בריח יחידה בין אצבעות ידים ורגלים וזהו דעת עליון הנעלם ואח"כ דעת המתפשט הוא במעיים תחת הקרום וכמ"ש מעוי בדעת אתתקן והן ג' דרגין חב"ד זה על זה ובין כל אחד קרום ג' דרגין דמשכנא ופרכת בין, ועי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"ב, שיש ב' זיווגים באר"א: א' זיווג על ידי דעת עליון והוא בראש, זיווג זה הוא תמידי ללא הפסק. ב' זיווג בפה ע"י הלשון ודעת המתפשט, והוא רק בשעת דיבור, וממילא אינו תמידי. קיום העולם תלוי בזיווג התמידי, אמנם הבאת העולם לידי תיקון ושלמות לעולם אינו אלא על ידי הדיבור. שורש זה הזיווג הראשון הוא מאר"א שבגרין דא"א (עי' יג ע"ד). ועי' ב"ע צט ע"א שזיווג אר"א שבפה הוא ברית הלשון הנזכר בס"י פ"ו מ"ז. ועי' פת"ש שבירה טז, שזיווג אר"א שבפה הוא זיווג של פ"פ ולכן זהו זיווג העיקרי, משא"כ הזיווג התדירי שהוא אב"א.

מאיר העץ חלק ג'

מאלו ו' אותיות הנשארין¹⁰⁰³, שהם ו' אחת וב' דלתי"ן וא' ול' ופ', כי הדלתי"ן יען אינם שרשיות, ונמצאו בשמות פשוטים, לכן לא נחלקו בציוור ווי"ן כמו ההי"ן. והנה מספר ו' אותיות הנ"ל גימטריא קכ"ו והם ג"פ מ"ב¹⁰⁰⁴, ואלו הג"פ מ"ב הם בחי' דעת עליון המכריע בין חו"ב מוחין עלאין, וזה הדעת שביארנו בברכת אבות במלת ואלהי יעקב¹⁰⁰⁵. כי כבר ביארנו¹⁰⁰² כי אותה ו' הנוספת הוא סוד דעת עליון הזה, לכן נקרא ואלהי גימטריא מ"ב. ואמנם היות ג"פ מ"ב, כי מ"ב ראשון בחב"ד דו"א, ומ"ב ב' בחג"ת דו"א, ומ"ב ג' בנה"י דו"א.

גם טעם ג' למה נקרא צ', כי עתה ז"א נקרא מלך¹⁰⁰⁶, שהוא גימטריא צ', משא"כ קודם היות לו מוחין, והבן אימתי נקרא מלך, והוא בהיות לו מוחין הנקרא צ'. וכבר הודעתך בפסוק¹⁰⁰⁷ ה' מלך¹⁰⁰³ כו' בגי' מנצפ"ך, שהם כוונת מנצפ"ך כנודע¹⁰⁰⁴, כי מלך גימטריא צ' דמנצפ"ך. והענין, כי אלו המוחין שהם זו, הצ' הנעשים מט"ו ווי"ן הנ"ל, הנה הם נמשכין ממ"נ דבינה שהם מנצפ"ך כנודע¹⁰⁰⁵. נמצא, כי צ' של צלם הוא ג"כ גימטריא מי"ם, ול' דצלם נקרא אור, ומ' דצלם נקרא אויר כנ"ל¹⁰⁰⁸. ומאלך¹⁰⁰⁶ המים, הם ה' אותיות מנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ¹⁰⁰⁹ מי"ם שבפסוק (בראשית א ו) יהי רקיע.*

עי' פת"ש שביורה יז מש"כ לבאר בעניין בענין ב' מיני הדעת וז"ל, דעת עליון הוא כענין המחשבה קודם המעשה, והדעת המתפשט הוא בעת שעושה בפועל באברי גופו ועושה הדבר בדעה והשכל והוא נקרא המתפשט בגופא וכו', ודעת הנשאר בראש הוא בסוד הנהגת עוה"ב למעלה מהנהגת הזמן ורק בבחינת שלמות השכר שהוא גילוי רוה"ק ונבואה וגילוי התורה, עכ"ל, וכן עי' פת"ש גדלות דו"א כה לקשר את זה למצות מילה.

1003 ?

1004 שער הפסוקים - פרשת שלח לך

נודע הוא, כי ג' הוי"ו"ת, ע"ב, ס"ג, מ"ה, הם זכרים, וכלם בז"א דכורא. ובכל הוי"ה מאלו, יש מ"ב אותיות, שהם, ארבע אותיות הפשוטות, יהו"ה. ועשר אותיות המלוו, כזה, יו"ד ה"י וי"ו ה"א, ע"ב. יו"ד ה"י וא"ו ה"י, ס"ג. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מ"ה. וכ"ח אותיות מלוי המלוו, כזה, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד, בשם ע"ב, וכן בס"ג, וכן במ"ה. והנה ג"פ מ"ב אלו, הם נמשכים אל המלכות, ונגדל כחה, ונעשית אדני, בבחי' אחוריים מרובעות פשוטות, העולה קכ"ו, כזה, א', אד', אדני' אדני'. ולפי שתכלית מלוו, הוא כ"ח אותיות של מלוי המלוו, לכן כל המ"ב אתון נקראים כ"ח אדני, ע"ש כ"ח אותיות המלוו:

שער הכוונות - דרושי ויעבור דרוש ז

צדופי' כנודע והם כמנין וחנון. גם וחנון עם ה' אותיותיו ועם הכולל יהיה הכל בגי' קכ"ו והם ג' שמות מ"ב היוצאים מג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה כנודע והנה ג"פ מ"ב גי' כ"ו. אך הוא שני אלפי

1005

(21) שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת אלהינו

אלהי אברהם כו' כי ד"פ נזכרו כאן אלהי ועיין לקמן באלהי אברהם. והנה אחר שעשינו זוג אר"א באלו התיבות הנז' מורידין אנו המוחין ברישא דז"א וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויובן זה כמ"ש בדרושי המוחין דקטנות דשם אלהים ענין סדר כניסת המוחין דז"א ושם ביארנו כי נכנסים ג"ר דמוחין דמצד אימ' הנק' חב"ד ואז תיכף נכנסים עמהם ביחד שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא. וזהו ביאור המלות הנז' אלהי אברהם הוא חכמה הנקרא אלהי

(25) שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת אלהינו

ונחזור לענינו כי כאשר תכוין באלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב אל המוחין דמצד אבא או דמצד אימא תמיד תכוין אל זה הדעת העליון דז"א בין במוחין דמצד אבא בין במוחין דמצד אימא והכונה תהיה באות ו' היתירה שבמלת ואלהי יעקב כנ"ל¹⁰⁰⁶ בסוד (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ, שהוא המנהיג העולם במשפט במדה ומשקל ע"פ התורה ומצותיה, שבו תלוי כל הבחירה והמעשה, ולכן צדיקים נקראים מלכים (גיטין ס"ב ע"א) על שם סוד צ' דצל"ם, כי מדרגה הבחירה אינו בכל נבראי מעלה ומטה רק באדם, ולכן נקרא מלך, שהרשות בידו לעשות כפי רצונו ואין מוחה בידו, וזה הוא מדרגת ז"א בט"ס שלו המנהיג ע"פ הבחירה (פת"ש גדלות דז"א כ').

1007 עי' זהר בראשית לד ע"א ז"ל, תרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם, מלך עלאה ומלך תתאה (תנינו), כתיב יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד, יהו"ה מלך לעילא יהו"ה מלך באמצעיתא יהו"ה ימלוך לתתא [תרגום]: שני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כצורה דלעליון שכתוב מן העולם ועד העולם, מלך עליון ומלך תחתון, כתוב ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד, ה' מלך למעלה' מלך באמצע ה' ימלוך למטה], ע"כ. זו היא הפעם היחידה שנזכר 'מלך מלך ימלוך' (חוץ ממה שתקנו הקדמונים פסוקי דזמרא ב'יהי כבוד').

1008 עי' כד נפיק יו"ד מאויר ואשתיר אור.....

1009 *###יש רק ג'? כנראה שהוא כולל גם פסוק הבא: ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן.

מאיר העץ חלק ג'

*נל"ח¹⁰⁰⁷ כי אלו הט"ו ווי"ן שהם גימטריא צ' וגימטריא מי"ם שהוא הדעת כנ"ל, הנה הוא הדעת התחתון, ב' עטרין ב' מלכיות, לכן שניהם נקראים מ"ן¹⁰⁰⁸. ונמצא, כי צ' דצלם שהוא הדעת, הנה כולו אינו רק דעת התחתון הנמשך מט"ו ווי"ן, ודעת עליון נמשך משאר אותיות כנ"ל, והח"ב הם ל"מ שבצלם הנ"ל. והבן זה היטב, כי כל אלו המוחין הנקראים צ' דצלם אינם רק בחי' פרטיות דעת התחתון בז"א, והם הנקראים מוחין פנימי רוח שבו, יען הם מלכיות כי ג"ר עצמן שהם כח"ב דז"א הם יחידה חיה נשמה דז"א, ונשארו בסוד מקיפים אליו. וכללות הכל נקרא ז"א, והבן מאד. והנפש דז"א הוא בחי' דו"ק¹⁰⁰⁹ גופא דיליה, ואז נקרא קטן. ונבאר ענין ג' מוחין אלו הנקראים צ', איך נעשו ל"ב נתיבות (ס"י פ"א מ"א), ונ' שערים כנודע (ר"ה כא ע"ב). והנה, ב' בחי' יש לאלו המוחין, א' בגולגלתא עצמה במקומה, ושם הוא כללות ט', כי הנה הם ג' מוחין, והם חב"ד מתלבשין תוך ג' שהם נה"י דתבונה הג', ומתלבשין תוך חג"ת דז"א אשר נעשו אח"כ בחי' ג' חללי דגולגלתא כמבואר אצלנו¹⁰¹⁰, הרי ט' בחי', והם חב"ד חג"ת נה"י. וכל אלו הט' הם בגולגלתא, ואח"כ מתפשטין בכל הט"ס דז"א, הרי ט' בחי' אחרות. וכבר נודע, כי כל התחתונים נשרשו ונכללו בחכמה, כי ז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן צריך שבחכמה היה¹⁰¹⁰ נכללות כל ח' בחינות {ג ע"ד} שתחתיה¹⁰¹¹. וגם כל א' מהם תהיה כלולה מכל ד' מוחין, והנה ד"פ ח', הם ל"ב נתיבות חכמה. ועד"ז צריך שגם במוח הב' הנקרא בינה יוכלו בו כל הז' שתחתיה, וכל א' מהז' כלולה מהג' מוחין התחתונים, כי כבר נכללו במוח הראשון בחכמה כנ"ל. והנה ז"פ ג' הם כ"א כמנין אהי"ה, ולכן אהי"ה בבינה. ולהיות להם ב' בחי' כנ"ל שהם בחי' גולגלתא ובחי' ט"ס דז"א כולו, לכן נכפלו ויהיה ב' שמות אהי"ה גימ' מ"ב, ויש בהם ח' אותיות הרי ין' שערי בינה. גם הטעם, כי הנה הז' הכלולים במוח בינה כאשר מתפשטים למטה בז"ת דז"א כנ"ל, צריך שכל א' מהז' יהיה כלול מז' עצמן, הרי מ"ט שערים, כי שער הנ' נשאר למעלה בגולגלתא, אך בחי' התפשטותן למטה אינם רק מ"ט לא נ' כמו למעלה, וזהו הפרש שיש בבחינותן למעלה בגולגלתא שהם נ', לבחי' ¹⁰¹¹ למטה שאינה רק מ"ט¹⁰¹², כי שער הנ' נשאר למעלה.

ונחזור לעיל, כי זו הבחי' הג' הוא ו' דהוי"ה הכולל התפשטות המוחין ונקרא דעת, והוא צ' דצלם ונקרא מים שהם גימטריא צ', והוא תוך גולגלתא ותוך ט"ס דז"א. מלבד היות גם כן התלבשות נה"י דתבונה בתוכם כנ"ל, והרי בזה נגמר בחי' הצלם כולו שהוא הזכר. ועתה נבאר דמות שהיא בנוקבא. הנה, נוקבא זו היא לאה היוצאת מאחורי המוחין נגד הדעת כנ"ל, וז"ס (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, כי צ' הוא בחי' הג' דצלם, והוא ז"א ו' של השם כנ"ל, והצד"י נקרא צדיק כנודע¹⁰¹², ומאלו המוחין הנקרא צד"י וצדיק, משם נתייחד העולם שהוא לאה כנודע, כי הנוקבא נקרא תמיד עולם¹⁰¹³, ומשם יצאה לאה בסוד קשר של תפלין, והוא סוד ה' אחרונה של שם הוי"ה הכולל התפשטות המוחין, ובה נשלם שם הוי"ה של צלם המוחין. נמצא, כי ג' אותיות צל"ם הם ג' אותיות יה"ו והם זכרים, וה' אחרונה היא דמות והיא נקבה¹⁰¹⁴.

##* 1010

1011 עי' מבו"ש כב ע"א (לש"ו)

1012 עי' זהר בראשית וז"ל,

1013 עי' זהר & מן העולם ועד העולם

1014 עי' פת"ש גדלות דז"א כב ז"ל, צל"ם הוא כל בנין הנהגה פנימיות וכל סדריו כפי שיוצא ע"י חכמה ובינה עליונה שמתלבשים אח"כ בתבונה, שח"ב עליונים הם הענפים שבאים מא"א שהוא הנהגה הנצחיית, ומשם באים הסדרים היאך לצמצם כל הסדרים של הנצחיות בסוד הנהגת הזמן, והוא סוד התבונה [כלומר ל' דצלם] שנקרא כן שהיא כד ינקא לבנין (עי' אד"ז רצ ע"א), ר"ל ז' ימי בראשית, ולכן הצלם הזה שמצוייר בסוד דמות אדם שהוא ע"פ הגבול והזמן, נעשה רק בתבונה, אך שם הם בתיקון הגמור כמו שיהיה באלף השביעי שמשם יעלו אח"כ לנצחיות אחר אלף השביעי, וכו', ואח"כ, כשמתפשט בז"א, שם הם בגבול ממש, רק שם בפנימיות הם הסדרים היאך מנהיג שיצמח מזה התיקון לבסוף אלף השביעי.

והנה נוקבא הוא המאור הכולל כל התחתונים ובה עולים כולם, ומקבלת כל התיקונים הנעשים ע"י הצדיקים, והיא המנהגת אותם, והיינו, שהדברים עצמם וכל פרטי הנהגה וכל מה שצריך ליתן לנבראים למהותם ולהנהגתם, הם המאורות שבז"א, ונפעלים ע"י התיקונים העולים מן התחתונים, ונמצא שהנוקבא הוא השער לה' לקבל התחתונים (עי' הקד' הזהר ז ע"ב), ואח"כ להשפיע להם ממה שנסדר בז"א, ויש בה ב' מדרגות, א' בחינה תחתונה שבה, והוא הנהגה

מאיר העץ חלק ג'

והנה, להיות כי צ' של צלם הוא גם כן גימטריא מ"ם¹⁰¹⁵, יעץ נמשכו ממנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ מים שבפרשת בראשית¹⁰¹⁶ כנ"ל, והם בחי' מ"ן כנ"ל, לכן היה בהם כח להוציא לאה קשר של תפילין נוקבא¹⁰¹⁷, וה"פ מים שהם מנצפ"ך, הם גימטריא דמו"ת, לכן נקראת לאה

התמידיית, והוא סוד רחל עקרת הבית והיא נקראת רחל, וכו', הכל בהנהגה טבעיית, וכו' אבל לאה הוא ענין הנהגת הנסים ונפלאות כמו שהיו במדבר במן ובאר וענני כבוד, אבל זה אינו מתמיד רק לפרקים, ולכן אינה עיקר הנוקבא, ואינה עקרת הבית, והוא סוד עלמא דאתכסיא (זהר ויצא קנב ע"א), וז"ס שזכה משה ללאה [ע"י ע"ח שער הכללים יא וז"ל, משה זכה לבינה בהיותה בסוד ס' לפי שהוא יסוד אבא מלגאו, וע"י ליקוטי תורה ויקרא, שמשה זכה לאחוריים דיסוד אבא, ולפנים של יסוד דאמא – וע"י לקמן פרק ב' כללי חו"ג אות יז, וכן שער לאה ורחל פרק ב' וגו'], שבימיו היתה ההנהגה רק בדרך נפלאות למעלה מסידור העולם הטבעי, ונמצא שהנהגה הפנימית שאינה מתגלה עתה רק ע"י הכלים של הגוף דז"א שהוא הנהגה החיצונית שהכל נראה מבחוץ בטבע ועולם כמנהגו נוהג, ולמשה היה מתגלה המוחין עצמם בלא כלים, אבל אינו בסוד מוחין עצמם רק בסוד חיצונית של המוחין, שהרי המן היה מתגשם, והמים בבאר, וענני כבוד, רק שהיה בסוד הנהגת הנפלאות, והוא סוד קשר של ד' שהוא פרצוף לאה שהוא דמות של הצל"ם דמוחין, והוא סוד ה' של כללות הו"ה דצל"ם דמוחין ה' אחרונה, שהוא מה שמתגלה למטה בארץ כבוד ה'.

¹⁰¹⁵ והוא הנהגה הפנימית שנקראת באר מים חיים, מה שא"כ הנהגה החיצונית הטבעיית שהוא בבחינת בור מים והוא סוד מ"ם שבמלאו הוא ג"כ מ"ם מ"ם יו"ד מ"ם, רק שא' הוא בגלוי וא' בהעלם, פנימיות וחיצונית, וכן התורה בבחינת לבושה החיצוני שנתלבשה במצות מעשיות נקראת ג"כ מים, כמ"ש (ישעיה נה א) הוי כל צמא (לכו למים) וגו', וכל אדם שמתנהג ע"פ התורה והמצות במעשה נקרא צדי"ק (פת"ש גדלות דז"א כ'), וע"י לעין הערה 999.

¹⁰¹⁶ כלומר של פסוק יהי רקיע והפוסק לאחריו כנ"ל.

¹⁰¹⁷ ע"י פת"ש גדלות דז"א כא ז"ל, כתיב אצל משה רעה"ש שביקש מהקב"ה, (שמות לג יח) הראני נא את כבודך וגו' (שם כ') ויאמר לו לא תוכל לראות את פני וגו', (שם כג) והסירותי את כפי, וראית את אחורי ופני לא יראו, וארז"ל (ברכות ז' ע"א) שהראה לו הקב"ה קשר של תפילין, והם דברים נפלאים ונוראים בעמקי תוה"ק, והוא שמשה רבע"ה רצה לעמוד על עומק הנהגת הבריאה, כמ"ש רז"ל (שם ע"פ) (שמות לג יג) הודיעני נא את דרכיך וגו', שאמרו שביקש לידע מפני מה יש צדיק כו', והוא, כי הנהגה החיצונית של הבריאה הנראה לנו מדוע הסוד הנראה לחוש, מצדיק ורע לו כו' במיזוג המדות זה בזה, שלפעמים יש ג"כ צדיק וטוב לו ואין נודע לנו דרכיו ית' עד שח"ו היצה"ר מפתה לומר שהעולם מתנהג בטבע והוא החיצונית בסוד אלקים, רק לנו ישראל נודע באמונה ע"פ תורתו ית' שיש לעולם הנהגה מסותרת ופנימיות יותר, שמתנהג רק ע"פ התורה והמצוה בדרך נשגב, אשר לא נודע לנו, שהוא סוד המוחין דפנימיות ז"א שם הו"ה דגדלות, אשר הוא קשר אחד מהשתלשלות שלם מראשית הבריאה עד סוף כל הו' אלפי שנים, וגם בתיקונו שיעלה למעלה באלף השביעי, והוא פרצוף שלם דמוחין שבו, שקשור אבר באבר ומדרגה במדרגה, מתפשטים בכל האברים החיצונים שהם הו"ק ו' ימי המעשה [והוא הענין של קשר של תפילין @]. והנהגה פנימיות הזו הנקרא פרצוף דמוחין, הוא סוד תפילין דמארי עלמא (ברכות ו' ע"א) שבהם כתוב שבחם של ישראל, כמ"ש (שמואל ב' ז כג) ומי כעמך וגו', (דברים כו יט) ולתתך עליון וגו', (דברים לג כט) אשריך ישראל וגו', והיינו, סוד הנהגה הזאת המסורה רק לישראל ע"פ התורה שניתן להם, וכמ"ש (ישעיה סב ח) נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו וגו', בימינו זו תורה ובזרוע עוזו אלו תפילין (ברכות ו' ע"א) וענין התפילין הוא נחלק לג' מדרגות, א' התפילין עצמם של ראש, והב' קשר של תפילין בעורף, והג' קשר של תפילין של יד בזרוע, וכל דברים אלו דברים נשגבים וסודות נוראים בדרכי הנהגה העליונה, והוא, כי כמו שאנו מניחים תפילין לאות על שאנו מקושרים בו ית' בתורה ובמצות במחשבה ומעשה שתפילין הוא מלשון התקשרות, כמו כן הקב"ה מניח תפילין (שם) והם סוד המוחין דז"א שהוא הנהגה פנימית שלו, שבזה מתקשר עם ישראל שהנהגה זאת מיוחדת להם לבד.

ופרצוף המוחין הוא כולל ג"ר וז"ת, והיינו, הנהגה של המעשה דז"ת של ו' אלפי שנים וג"ר של המוחין הם העטרות של הנהגה זאת, שבזה מתעלה להנהגת אלף הז' של אימא, והם בסוד הנסים והנפלאות שמתגלים לפרקים שהוא ביטול הטבע, והוא סוד הג"ר שהם נשגבים מבחינת הטבע שהוטבע בו' ימי המעשה ימי בראשית שהם ו' אלפי שנים, והוא מה שמתגלה ע"י תפלת הצדיקים שהם נענים ע"י התפלה, וניכר מעלתם כמ"ש (דברים ד ו) כי היא חכמתכם ובינתכם וגו', (שם ז) כי מי גוי גדול וגו' אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו, ואז ניכר מעלת ישראל, כמ"ש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו', ואמרו (ברכות ו' ע"א) אלו תפילין שבראש, והם סוד הג"ר של פרצוף המוחין, אבל הנהגה הפנימית של המעשה שהם ז"ת של המוחין שמתלבשים בז"ת של גופא דז"א, הם סוד נסים נסתרים שהוא לישראל, והוא סוד תפילין של יד שהוא באתכסיא, והיה לך לאות ולא לאחרים לאות (מנחות ל"ז ע"ב) ואינו אלא בלב ישראל באמונה, אבל אין מתגלה לכל, שמצד זה האפיקורסים ואו"ה תולין הכל בטבע ובמקרים ובאמת הם נסים נוראים, והן הן גבורות גבורותיו, שאלמלא כן היאך שה אחת כו' (יומא ס"ט ע"ב).

מאיר העץ חלק ג'

דמו"ת¹⁰¹⁸, כי מן כח המים הרומזין¹⁰¹³ באות צ' שהם גימטריא מי"ם, יצא מדמותם לאה גימטריא דמו"ת, שהם ה' מים¹⁰¹⁴. ודע, כי אלו המים הובררו, ומהמים הזכים נעשה ד', קשר של תפלין, והוא ד' של דמו"ת, ונשארו ג' אותיות מו"ת מן דמות והם עכירות ופסולת של מים, והם הקליפות, וז"ס מות הנרמז בפסוק (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותאכל הנזכר בחוה, שגרמה המיתה והבן זה. וזה נזכר במעשה דרב ספרא פרשה תרומה¹⁰¹⁹ ופרשה בראשית (לו ע"א¹⁰²⁰) על ותקח מפריו ותאכל (בראשית ג ו) והבן זה.

וסוד ב' מיני הנהגות שבפנימיות, הם מאירים בנוקבא בסוד ב' מדרגות שבה, סוד לאה ורחל, והוא כמ"ש רבינו הגדול בליקוטיו בספ"ד (ל"ז ע"ג) שמלכותו ית' ניכר לנו ע"י ב' דברים, א' מצד שאנו ממליכים אותו שהוא תכלית העבודה, ובחינה הב' כשנתגלה מלכותו בעולם מצד אותות כמו במצרים ולימות המשיח, וזהו גאונו של הקב"ה, ונקרא ג"כ ענו כמ"ש (מגילה ל"א ע"א) כל מקום שאתה מוצא גדולתו כו', והוא כמ"ש, שמצד נסים נסתרים אין גאונו ניכר בעולם, רק שאנו ממליכים אותו מצד אמונה בלב, והוא שאנו רואים נסים נסתרים שעושה עמנו, והוא סוד פרצוף רחל בחינה תחתונה שבנוקבא למטה בבחינת העלם, וכשיש נסים נגלים סוד תפלין של ראש, אז גאותו ניכר בעולם, ואז ניכר מלכותו מצד זה, הוא בחינה עליונה שבנוקבא בסוד תפלין של ראש. ונמצא, שחותם הג"ר של הנהגה פנימיות הנ"ל שהוא בבחינת גילוי גבורתו, הוא קשר של תפלין של ד' שהוא גילוי הד' מוחין, ואינם רק בבחינת חותם לבד, כי עיקר ההנהגה הוא בסוד ד' בתים וד' פרשיות של התפלין נגד ד' אותיות הו"ה שהם כלל ד' עולמות אבי"ע, וד' יסודות, וד' חיות המרכבה, שמשם נשפע לכל הברואים ודצח"ם וד' רגלי הכסא, ובכל דבר יש גוף ונפש שהם אורות וכלים, והם סוד ד' בתים של תפלין וד' פרשיות, ועיקר הענין, כי חכמה של כל פרצוף, שם נסדר כל הפרטים שבו בחכמה נפלאה, ושם הטעם של כל דבר למה צריך להיות כך, ובניה הוא רק הציור של הפרטים, ולכן חכמה נעלם, שאין לנו להשיג חכמתו של יוצר בראשית למה סודר באופן זה כל דבר, ואין לנו השגה רק מהות הדברים לבד, וגם בזה לא בבחינת הוצאת החכמה אותם בחכמה, שהוא סוד שביל דקיק דחכמה הגנוז בבניה, רק מה שנשפע מצד הציור הזה לז' ימי בראשית, והוא בינה דקיימא לשאלה, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו', וז"ס ד' פרשיות וד' בתים, שהפרשיות הם בסוד פנימיות החכמה ששם טעם הדברים, והד' בתים הם בנינה בסוד בראשית, ב"ת רא"ש, והם ד' אותיות הו"ה וד' אותיות אה"ה.

והנה משה רב"ה זכה לבינה שמ"ט שערים דילה נתגלו לו, והוא סוד [הוצאת] פנייתה אל ז' ימי בראשית מזוקק שבעתים, ז' פעמים ז', אבל שער הנ' הוא בחינת בינה בעצמה, והוא היאך יצאה החכמה ונתגלתה בציור שביל דקיק קוץ התחתון ד', הנעוץ בה' קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא, אבל הל"ב נתיבות חכמה הוא בחינה אחרת, והיינו, כי נ' שערי בינה שם סוד הציור של כל הנביאים וחכמת הנבראים עצמם היאך יצא אל הפועל, והם הם עשויים בחכמה כמ"ש הרמב"ן ז"ל בהקדמתו לביאור התורה, אבל הל"ב נתיבות חכמה, שם מבואר הטעם של כל דבר למה הוצרך להיות כן ולא באופן אחר, וע"ז ביקש משה (שמות לג יח) הראני נא את כבודך שהוא סוד ל"ב נתיבות חכמה, והוא הכבוד הפנימי, ובזה היה משיג טעם הנהגת הברואים ומפני מה יש צדיק וטוב לו כו', והוא בסוד י"ש שהוא סוד חכמה י"ש מא"ן, סוד ל"א נתיבות, כל א' מ' ונתיב הראשון נעלם קשור ברצון, שהוא היאך הרצון קשור בחכמת הבריאה והיאך עולה הכל אל התכלית, וע"ז השיב לו הוא ית' (שמות לג כ) לא תוכל לראות את פני וגו', שדבר זה לא ניתן להשגה היאך פנימיות ההנהגה וחינוניותה מסודר בחכמה, וטעם לכל דבר שהוא תלוי בפנימיות החכמה כ"ח מ"ה שהוא הבריאה כח מעשיו, וע"י מ"ה זיני נהורין אתפליג עלמא (זהר ח"א נ"א ע"ב) ולא ניתן לו השגה רק בסטרא דבינה, וגם זה בסוד החותם ואחוריים שלה, בסוד לא"ה שזכה לה משה.

¹⁰¹⁸ ולא רחל שלא שייך למוחין דוגמת הצל"ם.

¹⁰¹⁹ המעשה של רב ספרא הוא בדף קסז או קסט ולא מוזכר שם מות אבל עי' קמד ע"א ז"ל, דהא אילנא דחב ביה אדם קדמא וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא, ואולי ת"ז קטו ע"ב ז"ל איבא דסמא"ל דאתמר ביה ותקח מפריו ותאכל דא מו"ת דאתמר עלה רגליה יורדות מות ואיהי טפה בישא זוהמא דאל אחר סם מות זוהמא וערלה דאילנא דמותא ובגינה אוקמוה מארי מתניתין אדם מושך בערלתו הוה – לא הצלחנו*##

¹⁰²⁰ ז"ל, ותרא האשה כי טוב, חמאת ולא חמאת, כי טוב, חמאת כי טוב, ולא אתישבת ביה, מה כתיב לבתר, ותקח מפריו, ולא כתיב ותקח ממנו, והיא אתדבקת באתר דמותא, וגרימת לכל עלמא מותא, ואפרישת חיי מן מותא, ובחובא דא גרים פרישותא, לאפרשא אתתא מבעלה, דהא קול מדבור לא מתפרשן לעלמין, ומאן דמפריש קול מדבור, אתאלם ולא יכיל למללא, וכיון דאשתקל מניה מלולא אתייהיב לעפרא.

תרגום: @

מאיר העץ חלק ג'

והנה, נת"ל כי ל"ם דצלם נעשו מבחי' יודי"ן דהוי"ה ואהי"ה דיודי"ן, וצ' דצלם מט"ו ווי"ן שבהם כנ"ל¹⁰²¹. הרי כי כללות הצלם {ד ע"א} הוא יודי"ן ווי"ן, ומן זה הצלם שהוא מיודי"ן ווי"ן נעשו דמות שהיא נוקבא¹⁰²². וז"ס (תהלים קלג ב) שיורד על פי מדותיו, ר"ל דמות י"ו, דמות הנמשך מיודי"ן ווי"ן. והנה, אמרנו לעיל כי משאר אותיות הששה נעשית דעת עליון, שהם ג"פ מ"ב בחב"ד ובחג"ת ובנה"י. ואח"כ, מסופם נמשכו אל המלכות שהיא נוקבא¹⁰²³, ומהם נעשה כתר שבה, כמ"ש¹⁰¹⁵ שבכתר שבה הוא שם אדנ"י, ברבוע גימטריא קכ"ו, כמנין ג' מ"ב הנ"ל¹⁰²⁴. ונלע"ד¹⁰¹⁶, כי היא רחל העומדת תחת נה"י¹⁰¹⁷, כי לאה בחב"ד¹⁰¹⁸ למעלה. גם נודע, כי כתר רחל הוא אדנ"י ברבוע גימטריא קכ"ו.

שער כה דרוש ב (א) מ"ק¹⁰¹⁹

דרוש חסדים וגבורות

סדר ירידת החו"ג של זה הדעת התחתון¹⁰²⁰. הנה כבר נת"ל כי דעת זה התחתון דז"א כולל ב' עטרין, שהם ב' מלכיות דאו"א, וכל א' מהם כולל ה', ועטרא דחסד כולל ה"ח הנקראים מים, ועטרא דגבורה כולל ה"ג הנקרא אש*. ונודע כי מקומם הם בעטרת יסוד אמא כדלקמן בע"ה, כי תחלה היו בב' עטרות דאו"א כנ"ל בדרוש העבר, אך אח"כ נתחלפו ושניהם הושמו בעטרת יסוד אמא כמ"ש בדרוש ה' (##*). ונודע כי בהתלבש נה"י¹⁰²⁵ דאמא עם מוחין דז"א תוך גופא דז"א, הנה עטרת יסוד אמא הוא מגיע עד סוף שלישי עליון דת"ת שהוא עד החזה דז"א¹⁰²⁶.

¹⁰²¹ יודי"ן הם המוחין ובסוד מקיף ובחי' הו' הוא התפשטות המוחין לתוך ז"א שנקרא ו', המקור לו' ימי בראשית ו' אלפי שנין (פת"ש גדלות דז"א כב)

¹⁰²² כלומר לאה (פת"ש גדלות דז"א כ), ועי' פת"ש גדלות דז"א כג ז"ל, ודמות הוא הצ"ל של המדרגות האלו ביחד של היודי"ן והוי"ן, כי הצ' הוא בהתפשטות ג"כ בכלים של הגוף כמ"ש, והוא בסדר הנהגה החיצונה הטבעיית שבו מתלבש (ה)הנהגה הפנימיית, אבל לאה הוא בחינה ממוצעת בין הג"ר ובין הז"ת, שהוא סוד הנפלאות והנסים כמו שהיה במדבר, אבל באו מלובשים ונתגשמו למטה בסוד כלים, כמ"ש שהמן היה יורד משמים, לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו (יומא ע"ה ע"ב) ומ"מ, היה דבר נרגש וטועמים בו כל מטעמים של המאכלים הטבעיים וכו' הרי שהיה נכלל בו בחינת המוחין עצמם העומדים בלי לבוש הכלים ובחינת הכלים, ולכן כולל בחינת יודי"ן ובחינת ווי"ן ביחד, והוא כל הג' אתון דצל"ם, והוא דמו"ת של הצלם, ולכן מקום הקשר של ד' בעורף ממש באמצע בין הראש לגוף, בין ג"ר לז"ת.

¹⁰²³ כלומר רחל (פת"ש גדלות דז"א כ)

¹⁰²⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א כ וז"ל, נשאר האותיות שבגילופי אהי"ה דיודי"ן ו' אחד וא' ל' פ' וב' דלת"ן, והם גימטריא קכ"ו, והם ג' פעמים מ"ב בכל ג' מדרגות, מ"ב אחד בחב"ד חג"ת נה"י וקשה מאד

¹⁰²⁵ בנסירה פ"ח ופ"ד ושער פרצופי ז"ן פ"ג ועי' שער הכללים פ"ו ובס' שעה"כ דף לח ע"ג (לש"ו).

¹⁰²⁶ עי' לעיל או"א ח', וזווגים ד'

זה גורם חילוק בין חג"ת לנה"י ועי' פת"ש גדלות דז"א כח ז"ל, עד הפרסה וחזה שלו הוא סוד חג"ת שלו, ומן הפרסה ולמטה נה"י שלו, והם ב' מיני סדרים של הנבראים, א' בתוספת שלמות, והב' בפחות, והם בסוד הנהגת עוה"ז ועוה"ב, שלמעלה מסודרים המדות כפי מה שהם, והוא לצדיקים בג"ע להתענג בשכר מעשיהם והוא הטוב והאור חסד, ולרשעים בגיהנם בגבורה בחשך [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ו"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעה"ב בגן עדן העליון, וגיהנם, ובינונים, אבל התחתונים בעה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים ע"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, עכ"ל]. וכו' ואלו ב' חצאי הפרצופים הם בסוד רוח ונפש כמ"ש כמ"פ, שנר"ן הם בג' חלקים של הפרצוף נשמה בראש בחב"ד, ורוח בחג"ת גויה, ונפש בנה"י בבט"ן, והוא ר"ת ב'המה ט"ף נשים, שנפש הוא בדרגא דבהמה שהוא למטה ממדרגת אדם שהוא הרוח [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ז ע"ד וז"ל, והענין כי הרוח באדם הוא האדם, אבל הנפש הוא המדרגה למטה ממנו, והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך כידוע, עכ"ל], וכן אדם בקטנות שדומה לבהמה נמשך אחר תאות נפשו היסודי, וכן נשים שהם בנה"י ששם מקום הנוקבא, ולכן עטרת יסוד דאימא מסתיים בחזה כמ"ש, שעטרה הוא המדרגה שע"י עוברים תרי"ג איכות של הרוח לתקן תרי"ג איכות שבנפש ע"י תרי"ג מצות [עי' יהל אור ח"ג ל"ז ע"ג וז"ל, סוד הענין, שכל אבר יש לו איכות, כי כולם הן תולדות הספירות, וכל אחד יש לו פנימיות וחיצוניות, ובפנימיות פועלת האיכות ובחיצוניות האיברים, וכ"ה בתרי"ג מצות, שכ"א הוא מעשה מיוחד ויש לכ"א כוונה מיוחדת, ולכן המצות בלא כוונה כגוף בלא נשמה וכו',

מאיר העץ חלק ג'

ופי עטרת זו נבראת סתומה וצרה כדי שכאשר ירצו החו"ג לירד ולהתפשט בגופא דז"א, יהיו החסדים יורדין תחלה¹⁰²⁷ עם היותן עליונים מהגבורות, להתקן תחלה הז"א הנתקן ע"י החסדים, ולכן תחלה יורדים החסדים, יען הם נחלי מים, ובצאתן מרחיבים פי נקב עטרת יסוד אמא, בסוד (סנהדרין ז ע"א) בידקא דמיא כיון דרווח רווח, ופוחתין המעבר. ואחריהן יורדין¹⁰²¹ הגבורות¹⁰²⁸ להתפשט אח"כ גם הם בנוקבא¹⁰²⁹, כי כבר מצאו פתח פתוח לרווחה¹⁰³⁰.

*ונל"ח כי אלו הם ב' מנצפ"ך כפולות כי שניהן מלכיות אלא שזה אש וזה מים.

והנה נתבאר כי החסדים הם ה'¹⁰³¹, לכן בצאתן מתפשטים בה' מקומות שהם: ראשון בחסד דז"א, הב' בגבורה, הג' בת"ת, הד' בנצח, הה' בהוד. והנה נודע, כי מחזה ולמטה דתבונה הג', היא אשר מתלבשת בז"א, ובסיום הת"ת שלה שם יחד מחוברים ראשי נה"י שלה, שהוא בסיום הגוף שלה, במקום המתניים, ומשם ולמטה מתפרדין ומתפצלין. ובהתלבשותם תוך ז"א, נמצא כי ראשי נה"י שלה מחוברים עד שיעור סיום הגרון דז"א, ומשם ולמטה התפצלות והתחלקות נה"י דתבונה תוך הז"א. ואז הנצח דאמא מתפשט תוך זרוע ימין דז"א, והוד תוך זרוע שמאל דז"א, ועטרת היסוד בקו אמצעי ת"ת דז"א, ואז משם ולמטה כל א' מהם יש לו מחיצה בפ"ע. נמצא, כי מקום ג' פיצולין אלו הם תחת הגרון בשליש העליון ת"ת דז"א. והנה כאשר ב' חסדים הראשונים רוצין להתפשט בחו"ג דז"א, אין יכולין לצאת כי הם מוגבלים ומוקפים תוך מחיצת עטרת יסוד דאמא, ואין יצאו להיכנס אל הצדדים שהם הזרועות, והרי פי היסוד הוא למטה מן הזרועות במקום {ד ע"ב} החזה דרך מטה, ולא מן הצדדים. האמנם ענינו כך, כי ב"ח¹⁰²² שרשם נשאר שם תוך שלישי עליון דת"ת תוך מחיצות יסוד אמא, והארתן לכד

תרי"ג אברים בגוף ותרי"ג איכות בנפש קבועים בגוף, אף לעכו"ם, ועוד יש תרי"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש, אלא מושפעים מהרוח וזהו תכלית האדם ושלימותו, והן באין מעשיית המצות, וזה אור הלבנה בשלימות וכו', ידוע שכל דבר שהוא כפול בא השני בגולם א' וכו', וכן הוא כאן, שתרי"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עט' הברית ובו נכלל כל התרי"ג מצות גדולה מילה וכו', ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם מצות הש"י וכו', ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת תרי"ג הוא בעטרה ובזה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל לכן היא שקולה נגד תרי"ג מצות וזהו ברי"ת, שהוא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד, בסוד תש"י כנ"ל, וכשחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה, עכ"ל.

¹⁰²⁷ ע"י שעה"כ ציצית ב' שכתוב הפוך. וכן איתא בסוף הפרק.

1028

(12) ספר פרי עץ חיים - שער השבת - פרק יב:

המתפשט בת"ת דז"א, הוא עומד בתוך אותו הפה וסותמו. ולא די זה, אלא גם החסדים היוצאין מפה היסוד, כבר בארנו שהם יוצאין קודם הגבורות, כי הם מים, ולכן יכולין לצאת דרך מקום צר, אך הגבורות הם אש, ואינן יכולין לצאת עד שהמים שהם החסדים יוצאין תחלה, וירחיבו פי היסוד:

¹⁰²⁹ לבדוק אם אין גרסא אחרת.

¹⁰³⁰ ע"י פת"ש גדלות דז"א כו ז"ל, זה היה בתחילת הבריאה קודם שחטא אדה"ר, ואחר שחטא נתהפך, ויוצאים הגבורות בתחילה ואח"כ החסדים וכו' כתיב, (בראשית א א) בראשית ברא אלקים וגו', (שם ב) והארץ היתה תהו וגו', [ואח"כ] (שם ג) ויאמר אלקים יהי אור וגו', וכתיב שם ה' פעמים אור וה"פ מים, ואור הזה שנזכר שם הוא עטרא דחסדים של הדעת, וכו' וה"פ אור"ר הם ה"ח שמתפשטים בה"ס חג"ת נ"ה, והיינו, שבנין ז"א ו"ק שהם ו' ימי בראשית עיקרם הם ה', ויסוד אינו אלא כללות, ולכן בכל מאור הוצרך להיות שם בחינת חסד וכמו שית', והאור הזה מתפשט בדכורא עד היסוד שבו, ושם נשאר גנוז לצדיקים לע"ל בימות המשיח בסוף אלף הששי, ומה שנותן לנוקבא אינו יוצא רק מים לבד, והוא הטיפה, אבל תענוג העקרי נשאר גנוז בו בסוד (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, וכמ"ש רבינו הגדול ז"ל בביאורו לתיקונים (פ"ט ע"ג), והם סוד ה"פ מים שהם עצמם היוצאים מה"פ אור של אור הראשון, ועיקר ה"פ אור"ר נשארים ביסוד בסוד ה"פ טו"ב, כמ"ש (בראשית א ד) את האור כי טוב, והם ג' מיל"ה ופ"ה שבדעת בפה הם כלולים כולם ואח"כ נכללים ג"כ ביסוד. וע"י שם כז ז"ל, קודם החטא של אדה"ר נעשה מחיצה שלא יבואו הגבורות עד שיהיה נשרש בז"א תחילה החסדים ויהיה להם דין קדימה, באופן שלא יהיה שליטה גדולה אל הסט"א שיניקתו בגבורות, וכן אחר חטאו נעשה ג"כ מחיצה, שירדו הגבורות תחילה, ויהיה להם דין קדימה לפי מה שגרם ע"י עה"ד, והוא מ"ש שעטרת היסוד הוא צר וא"י לצאת כאחת עד שהמים ירחיבו פי הנקב. ר"ל שהחסדים יהיו נקבעים במאורות תחילה [כלומר לפני החטא], ואז אין חשש שאח"כ יתפשטו גם הגבורות בו, מאחר שכבר קדמו להם החסדים, ותחילת ביאתם במיתוק של החסדים כמ"ש.

¹⁰³¹ ע"י לקמן שער הכללים פרק ו'.

מאיר העץ חלק ג'

בוקעת ועוברת דרך צידי המחיצות דיסוד אמא ונכנס אל הזרועות, אך שרשן¹⁰³² נשאר ביסוד. ונקוט האי כללא בידך ואל תשכח, גם שליש החסד הג' המתפשט בת"ת דז"א, גם הוא נשאר שם¹⁰²³ תוך יסוד אמא המסתיים עד החזה¹⁰³³, ושאר ב"ש חסד המתפשטים בב"ש תחתונים דת"ת וגם ב' חסדים התחתונים המתפשטין בנו"ה, הם עצמן יורדין ומתגלין ומתפשטים למטה כ"א במקומו, ושמור כלל זה.

נמצא, כי ב' חסדים ראשונים ושליש עליון¹⁰²⁴ הם חסדים הסתומים, וב"ש (חסד הג'¹⁰³⁴)¹⁰²⁵ דת"ת וב"ח (תחתונים)¹⁰²⁶ דנו"ה הם מגולים ומאירין אל הז"א בגלוי גמור¹⁰³⁵. והנה, כיון שברדתן אין להם מחיצות המעכבות, והם בחי' מים כנ"ל¹⁰³⁶. והנה, כיון שטבע המים היורדין דרך מורד בלי עיכוב ירצו במרוצה גדולה ולא יטו אל הצדדין, ולכן אלו ב' חסדים תחתונים וב"ש של החסד האמצעי ברדתן יורדין דרך יושר במרוצה גדולה עד היסוד דז"א, ולא יתפצלו אל הצדדין לישראל זה בנצח וזה בהוד וזה בת"ת. אמנם אחר ירידתן במרוצה מכח

¹⁰³² לבדוק נוסח אולי עיקר.

¹⁰³³ מסיום העטרה אשר במקום חזה דז"א ושם נפתח ומתגלה ויוצא אור החו"ג שבדעת ונעשה מזה מציאות הלב בז"א וכל זה הוא בהיות אור הדעת העיקרי למעלה במוחין על ידי אור הכתר שהעלהו למעלה (דע"ה ח"ב צז ע"ד*), ובגלל זה נעשה הלב שני למוח (כללים ח"א פ ע"ג*)
¹⁰³⁴ הגבורה ###

¹⁰³⁵ עי' פת"ש גדלות דז"א ל ז"ל, הנהגה הניתן לעוה"ז הוא בנה"י [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ר"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעה"ב בגן עדן העליון, וגיהנם, ובינונים, אבל התחתונים בעה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים עי"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, עכ"ל]. שהוא למטה מן החזה, ולכן שם החסדים מגולים, שאלו החסדים הראוים למדרגות אלו של עוה"ז להם ניתן להגלות, אבל לא לב' חסדים ושליש שהם עד החזה שהוא בסוד הנהגת עוה"ב, אין להם גילוי רק לעתים רחוקים לצדיקים גדולים שזוכים להטעימם מעין עוה"ב בעוה"ז כמו מדרגת האבות¹⁰³⁵ ודומיהם, וגם זה אינו בשלמותו רק הארה וזיו בעלמא, ועיקרו נשאר גנוז לעוה"ב, והוא סוד אור הראשון שעמד הקב"ה וגנזו¹⁰³⁵, ונברא במקומו מאורות אחרים ביום ד', כמ"ש (בראשית א יד) יהי מאורות ברקיע השמים וגו', שהוא במקום החזה ששם הפרסה רקיע¹⁰³⁵ המבדיל כו', ולכן אנו אומרים שהחסדים השייכים לב' הזרועות ושליש העליון של ת"ת נשאר ביסוד אימא, ולא נפתח הפתח בהרחבה שיבואו לידי גילוי, ומאיר שם דרך מחיצות ומסכים.

עי' לקמן שער הכללים פרק ו'

¹⁰³⁶ לאפוקי אור? @ עי' בהגר"א בת, ז פט ע"ג עי' בהגר"א בת"ז פ"ט ע"ג וז"ל, האור ההולך בזיווג בכל האברים הוא התענוג בזיווג והולך עד יסוד ושם נגנז ובעטרה אינו בא אלא מים, עכ"ל, ועי' בהגר"א בסד"צ י"ב ע"ב וז"ל, וההוא עיבר חוור הוא הליתן הנ"ל באמצע הראש והוא העובר, והן ז"ל הזכר עובר והנקבה מסב' בסוד נקבה תסובב גבר (ירמיה ל"א) ואמרו (ב"ב ע"ד ב') ליתן נחש בריח וליתן נחש עקלתון זכר ונקבה נבראו ואלמלא נזקקין זה לזה מחריבין את כל העולם כולו, מה עשה סירס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לע"ל, והענין אם היו נזקקים זה לזה, ר"ל הזיווג של החסד מתפשט למטה היה מחמת רוב החסד העולם חרב, כידוע שרוב גשמים מטשטשין את הארץ וכמ"ש (תענית כ"ג ע"א) השפעת עליהם רוב טובה אינן יכולין לקבל, וז"ס שית אלפי כו' וחד חרוב, כידוע סירס את הזכר שגנזו ביסוד, ואינו יוצא ממנו, והוא סוד הסירוס שאין היסוד מוליד, והרג את הנקבה שאין מתפשט כלל למטה, ומלחה לצדיקים לע"ל, שאז יתגלו שניהם, והחילוק שבין הסירוס לבין הריגה, כי אע"פ שאין יוצא החסד הזה עי"י פי היסוד מ"מ נהנין ממנו כידוע בסוד נהיר לנוק' דרך דופן, והוא החסד שמנהיג את כל הדורות וזן בחסדו כל בשר, מקרני ראמים ועד ביצי כנים, אלא שהוא בהסתר פנים ואין נסים נגלים עד לעתיד, שאז יתגלה בפום אמה, אבל אור הנקבה נתבטל הכל עד לע"ל, ולכן הנקבה היא גבורה כנ"ל, וחסד הזכר אינו נפסק אפילו רגע אחת כנ"ל, ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא כו' (אד"ר קכח ע"ב) והן מאתן עלמין ומאתן דנוק' הוא כלו לע"ל והוא בשמירת התורה ומצות, עכ"ל.

ועי' פת"ש גדלות דז"א כט ז"ל, ואלו ב' המדרגות אור ומים הם החסדים שלו, רק שמים הם הגבורות של החסדים, ר"ל שיוצאים רק צמצום ומדרגות תחתונות של האור, ואור עצמו הם החסדים של החסדים, ועי' בגר"א בת"ז פ"ט ע"ג וז"ל, הנה ליתן נחש בריח וליתן נחש עקלתון ז"ל נבראו אבל סרס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לע"ל, והענין כי ליתן הוא צדיק כמש"ל נ"ב ב' ליתן לעילא דא צדיק כו' והוא ז"ל אמה ועטרה כנ"ל והנה אור ומים הן ב' עיטרין דחו"ג והיו ראוין להיות שם ולהזדווג וליתן שניהם לנוק' אבל באמת אינו יוצא אלא מים והאור ההולך בזיווג בכל האברים הוא התענוג בזיווג והולך עד יסוד ושם נגנז ובעטרה אינו בא אלא מים, עכ"ל.

מאיר העץ חלק ג'

הכנסתן באור יושר במרוצה, חוזרין תכף לעלות בסוד אור חוזר¹⁰³⁷, ואז בעלייתן מיסוד עצמו הם מתפצלין לג' קוין במקומם, זה בנצח וזה בהוד וזה בת"ת, כי דרך השלהבת או העשן בעלייתן מתתא לעילא ומוציא¹⁰³⁸ אויר פנוי בלי מחיצות, מתפשט אל הצדדין ועולה ולא ביושר ממש¹⁰³⁹. והנה ביסוד דז"א יש מקום לקבל כללות ה"ח, כי לכן נקרא "כל" כנודע¹⁰⁴⁰ (והו בראשית יז ע"א), כי הם ה"ח כל א' כלול מי' הם כ"ל. והנה לא ירדו רק ב' חסדים וב' שלישי המגולים, ובירידתן שם יורדין בתחתית היסוד מכח ההכאה והמרוצה, ונשאר מקום של ב"ח העליונים ושליש א' של חסד פנוי וחלל בעליונו של יסוד.

והנה תכף אחר צאת החסדים קודם שיחזרו לעלות, יוצאת גם ה"ג מיסוד אמא. והנה שם א"א להתפשט, כי כבר יש שם ב"ח ושליש¹⁰²⁷ כנ"ל, וגם כי הם יורדות לצורך בנין המלכות הנבנית מן הגבורות כמ"ש במקומו, כי דעת של רחל נגד יסוד ז"א, ונעשה מה"ג שירדו ג"כ ביסוד¹⁰⁴¹. והנה ברדתן אל היסוד יורדות אחת לאחת, מתחלה יוצאת גבורה¹⁰²⁸ עליונה שבכולם, והוא גבורה שבחסד, ואחריה גבורה שבגבורה וכו' עד גבורה שבהוד. נמצא כי ברדת גבורה שבחסד ביסוד ז"א, יורדת למטה מכולם, והוא במקום שעומדת הוד דחסדים דז"א כנ"ל, ומתחברת שם הגבורה¹⁰²⁹ עם החסד דהוד¹⁰³⁰, וכן אחריה יורדת גבורה שבגבורות, ומתחברת עם החסד דנצח ז"א, וגבורה שבת"ת¹⁰³¹ יורדת אחריה¹⁰³² אח"כ במקום שעומדין ב"ש חסד דת"ת דז"א, וגבורה שבנצח¹⁰³³ יורד אח"כ במקום שראוי אל חסד שבגבורה דז"א, אע"פ שאינו שם כנ"ל. וגבורה שבהוד¹⁰³⁴ (נ"א והוד שבגבורה) יורדת אחרון שבכולם במקום שהוא ראוי אל חסד שבחסד דז"א, הגם שאינו שם, נמצא כי ב' גבורות עליונות שהם של חו"ג, וב"ש גבורות¹⁰³⁵ תחתונים של ת"ת¹⁰³⁶, שכל אלו ברדתן ביסוד דז"א חנו שם ועומדים עם החסדים אשר שם ומתמתקים עמהם. אך ב' גבורות דנו"ה ושליש א' דת"ת¹⁰³⁷ לא מצאו שם החסדים ולא נמתקו. ונמצא, כי בהיות {ד ע"ג} עדיין החסדים למטה ברדתן קודם שיחזרו לעלות, כבר המתיקו את הגבורות גי'¹⁰³⁸ פחות שלישי כנ"ל. גם נמצא שאע"פ שהגבורות ברדתן לא ירדו דרך קוין רק זעג"ז כנ"ל, הנה בחניותן שם ביסוד נעשו בחי' קוין עם החסדים אשר שם דוגמתן, שגם הם שם דרך קוין כנ"ל. והרי הרויחו הגבורות ב' דברים: א', שנעשו דרך קוין. וא', שנמתקו ע"י

¹⁰³⁷ למה*## זה בגלל רצוא ושוב וזה התפשטות הראשון או שזה בדרך של הארת המוחין שלא בדרך אור חוזר של עליית מ"ן אלא רק דרך עליה שלא יורד ללא התעוררות, וכן חוזר למקומו.

¹⁰³⁸ נדצ"ל מוצא ע"י גרסאות.

¹⁰³⁹ עי' פת"ש גדלות דז"א ל ז"ל, והנה הנשמות קודם בואם לעוה"ז מראים לכל א' מקומו בג"ע העליון כל א' לפי שורש נשמתו ומקומו בז"א כפי שמושרש שם, וביאתם לעולם הוא כדי שע"י הבחירה הטובה ורב עוסקם בתורה ובמצות, יגדילו מעשיהם ומרחיבים אורות אברי נשמותיהם, והוא סוד הגדלת הפרצוף של כל א' ממטה למעלה, ועי"ז מרבים הארה במקורות העליונים, והוא שכר הנשמות בעוה"ב שאותם האורות עצמם שנהנו מהם קודם ביאתם לעולם, היו בצמצום ודרך מחיצות, עתה הם מתרחבים ומתגלים להם בסוד (משלי ח כא) להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא וכו' וכן הוא בבנין הגדלת ז"א, שבעת שמתפשטים החסדים השייכים לחצי פרצופו התחתון שהוא הנהגת עוה"ז שמתגלה בהם כח השפע והתענוג שיהיו ראויים להשפיע מהודם אח"כ לנבראים, זה גורם ג"כ שמהנהגת עוה"ז יהיה גורם עליה מתתא לעילא, להרבות האור במדרגות העליונות של חג"ת ג"כ, והוא בסוד מ"ש בתורה (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו וגו', ונתגלה רק שכר הפירות של המצות בעוה"ז בתורה, אבל שכר עוה"ב לא נזכר כלל¹⁰³⁹, והיינו, שבאמת לא נזכר שכר עוה"ז אלא לבשרם שאם ילכו בדרכי ה', יברך אותם ויצליחם בעוה"ז בפירות מעשיהם, שע"י יהיה להם הכנה לעבודת ה' ויתרבה שכרם בעוה"ב, והוא סוד גילוי החסדים בחצי פרצוף התחתון שזה נתגלה בתורה שהוא ז"א, ושכר עוה"ב נשאר סתום רק בדרך רמז בתורה בכ"מ, והוא סוד הארת החסדים שם דרך מחיצות ומסכים בהרבה מקראות בתורה.

¹⁰⁴⁰ ז"ל: לית זרעא דאזדרע בר ברזא דא, ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיתא, ואפיק יסודא דעלמא ובגין כך אקרי כל, דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא [תרגום: אין זרע שנזרע חוץ מסוד זה והתחבר כולם עמוד האמצע, והוציא יסוד העולם ולכן נקרא כל שמאחד הכל בהארה של רצון], עכ"ל.

¹⁰⁴¹ עי' פת"ש גדלות דז"א לא, שזה מסוד שקודם החטא החסדים קדמו לגבורות ולכן החסדים קדמו לגבורות כאן, עוד כדי ששירדו הגבורות בעת שהיו החסדים שבעת ביאת הגבורות ימצא כבר מיתוקים שלהם שהחסדים אין נותנים מקום שליט להגבורות ולכן ירדו הגבורות בעת שהיו החסדים בדרך ירידה ולא בדרך עליה שאז לא היה המיתוק כל כך גדול, וזה דווקא בדרך החסדים למטה שהוא עזרה מן השמים ולא התעוררות התחתונים שהוא האור חוזר

מאיר העץ חלק ג'

החסדים¹⁰⁴². ואמנם הגבורות נשארות שם ביסוד כי הם לצורך דעת הנוקבא כמ"ש במקומו, ואמנם החסדים שהם ג' פחות שליש הנ"ל, הם לצורך ז"א עצמו, חוזרין לעלות ולהתפשט במקומו. נמצא, כי בעלייתן אינו דוגמת ירידתן, כי הנה בירידה ביסוד כבר ביארנו שירדו ונעשו שם בחי' קוין ביסוד, ואמנם בעלייתן הם בב' פנים קצתן דרך קוין וקצתן זע"ז.

והענין, כי או"א נתנו כח בחסדים אלו הג' פחות שלישי, כדי שיגדילו את ז"א עד הכתר שבו דרך עלייתן, כמ"ש בדרושים אחרים. וגם נתנו בהם כח שימתקו את הגבורות דרך עלייתן בפעם ב'¹⁰³⁹. ולכן, כאשר הם עולים אינם עולים דרך קוין, כי אז ג' גבורות פחות שלישי אשר שם יחזרו להתמתק שנית דרך עליית החסדים נוסף על מיתוק הא' שנמתקו דרך ירידת החסדים, כי הרי הגבורות הם נתונים שם ביסוד דרך קוין כנ"ל. ואותן הג' גבורות פחות שלישי יקבלו מיתוק ב"פ, והב' גבורות ושלישי לא יתמתקו כלל, כי כבר כח המיתוק של חלקם הראוי להם לקחהו שאר הגבורות הנ"ל, ולכן בעליית החסדים הם מתקבצין יחד ועולים דרך קו האמצעי שהוא ת"ת שביסוד עצמו דז"א, כי כל הקוין הם ביסוד דז"א, ושם עומדין הה"ג דרך קוין כנ"ל, והבן היטב ואל תשכח. ואז אחר עלותן אל קו הת"ת ההוא, אז מתפרדין ומתפצלין לג' קוין שהם חג"ת, ושם פגעו את הב' גבורות ושלישי בלתי מיתוק, כי היו במקום פנוי בלתי החסדים, ואז הם מתמתקים עם אלו החסדים דרך עלייה¹⁰⁴³. והנה נמצא כי כל ה"ג נמתקו עם ג' חסדים פחות שלישי האלו, אלא שיש ביניהן הפרש, כי הג' ¹⁰⁴⁰ עליונים פחות שלישי שהם גבורת החסד וגבורת הגבורה וב"ש גבורת הת"ת, נתמתקו דרך ירידת החסדים באור ישר מלמעלה למטה, וב"ג ושלישי התחתונים נתמתקו דרך עליית החסדים באור חוזר מלמעלה למטה, וזכור זה הענין

¹⁰⁴² עי' פת"ש גדלות דז"א לב שמקשר את זה? לחלק שנתקן במעשה בראשית, ולכן יצאו מתוקנים אבל לא לגמרי, עי' פע"ח תפילה פרק א' וז"ל, ונמצא עתה, כי כל העולמות נתקנו בבחי' חיצוניותם, שהוא בחי' העולמות בכללם עם א"מ שלהם, אך האדם בעצמו לא נתקן עדיין רק בחי' הנפש שלו, לפי שכל אלו הם מצות מעשיות מצד הנפש, ואפילו הברכות שלהם הוא מצד מצוה מעשיות, עכ"ל, ועי' שעה"כ ק"ש פרק ו' וז"ל, באו"א יש ב' מיני זווגים הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם אמנם זווג הזה הוא תדיר ואינו נפסק שום רגע כ"א יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והוייתם, והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזרין כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז, עכ"ל, אם כן יוצא שבתיקון נתקן העולמות, והוא הזיווג התמידי החיצוני בין או"א ועליו לתקן הזיווג הפנימי, וזה ההבדל שבין נשמות לעולמות, עכ"ל, וכן עי' על ידי הארת המלכי יושר לעיגולים בעת מלכותם [עי' כללים ח"ב ס ע"א שמביא לזה מבהגר"א בס"י ו ע"ב וז"ל וכל דבר שהוא במקרה הן בשרשם בעצם], נתקנו כל מעשה בראשית מאורות היושר לעולם, על אף שעיקר התיקון דיושר תלוי במעשה בני אדם ושלימותו יהיה רק לעתיד לבא (ביאורים ח,א מט ע"ב) – עי' דע"ה ח"ב קמט ע"א שמה שביד אדם לתקן היה הו"ת דעשיה

¹⁰⁴³ עי' פת"ש גדלות דז"א לב וז"ל, ירידת הגבורות היה בהיפוכא, תחילה ירד גבורת החסד למטה, ואח"כ גבורת הגבורה עליו, ועליו גבורת הת"ת כו', עד הוד, ונמצא, שגבורות חג"ת היו במקום חסדים של נו"ה וב' שלישי ת"ת המגולים שבתחתית היסוד, ונתמתקו שם, אבל גבורות הוד ונצח ושלישי של ת"ת לא נתמתקו, כי שם לא היו חסדים במקומם בגלוי, והוא ג"כ ענין עמוק, כי ידוע שעיקר אחיזת הסט"א היא ברגלין (ברכות ו' ע"א) והוא מטעם ששם נסתלק האור ע"י הפרסה, והוא כמ"ש שהוא בסוד הנהגת עוה"ז ששם היה סילוק קדושה, שאין ניכר יכולתו ית' והשגחתו לעין כל, והכל כדי שיהיה הבחירה מצויה, וכל זה הוא בסוד הגבורות שהוא שם אלקים הנהגת הטבע, והיינו, שכאשר יש נפלאות ונסים, אז הכל מכירים יכולתו והשגחתו ית', שרואים שמשדד דרכי הטבע כמו שהיה במצרים ובים וכדומה, משא"כ כשהוא מתנהג בטבע. ועי"ש שהם ב' בחי' של דעת.

ועי"ש פרק לג ז"ל, צריך שתדע מ"ש למעלה שיש הפרש [בין] (ב)מיתוק הגבורות ע"י החסדים בין קודם חטא אדה"ר לאחר חטאו, שקודם חטאו ירדו החסדים תחילה ואח"כ הגבורות ואז ירדו הגבורות, בהיפוכא ולא נתמתקו רק של חג"ת בירידה, ושל נו"ה ע"י עליית החסדים למעלה, אבל אחר חטאו היה באופן אחר, שהגבורות ירדו תחילה ואח"כ ירדו החסדים המגולים למטה, ונתמתקו גבורות התחתונות של ב' שלישי ת"ת ושל נו"ה בירידה, אבל של חו"ג ושלישי ת"ת נמתקו ע"י עליית החסדים למעלה, ועולים דרך קו האמצעי עד שמגיעים לחו"ג, אז מתפשטים דרך קוין, והיינו, כדי שלא יתמתקו של נו"ה ב"פ ושאר המיתוק בחסד וגבורה, ולכן עולים דרך קו האמצעי, ואין פונים בעלייתם לנצח והוד רק דרך ת"ת אל חו"ג, כמ"ש הרב הקדוש בכוונת ציצית (דרוש ב') והיינו, שאף אחר חטאו של אדה"ר שיש לגבורות קדימה וממשלה גדולה בעולם עד שהרע נאחז בו ביותר, מ"מ צריכים שיהיו ג"כ ממותקים קצת כדי שלא יהיה להם (מעלה) [ממשלה] גדולה ועי"ז יוחזר העולם לתיקון

מאיר העץ חלק ג'

למקום שתצטרך אליו בענין הנוקבא הנעשית מהגבורות מה שינוי גרם בה ענין זה. ועיינ בדרוש ציצית (שעה"כ ציצית ב פע"ח דרושי ציצית פרק ג) כי שם נראה בהיפך מזה, שהגבורות יורדין תחלה¹⁰⁴¹, ואחר כך החסדים והוא מה שגרם חטא אדה"ר ע"ש¹⁰⁴²1044. ובדרושים הבאים בע"ה נגמר לבאר סיום דרוש זה עליית ה"ח לגמרי להגדיל ז"א, כי בדרוש זה לא נתבאר רק מיתוק הגבורות בעלייתן דרך קו היסוד דז"א, ועדיין לא עלו למעלה מיסוד דז"א גם בדרוש שאחר זה נבאר ענין זה.

שער כה דרוש ב (ב) מ"ק¹⁰⁴³

סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות¹⁰⁴⁵. והטעם¹⁰⁴⁶ כי {ד ע"ד} הפתוחות¹⁰⁴⁷ הם ה' חסדים שהם פתוחות להשפיע, וסתומות הם גבורות והם דיין. דע, כי ה' מוצאות הפה הכוללת כל כ"ב אתוון, שהם אחע"ה בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ¹⁰⁴⁸, כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך. כיצד, אחע"ה מוצא הראשון עליון שבכולם¹⁰⁴⁹, וכנגדה אות י' האחרונה מכל ה' אותיות מנצפ"ך. ונאמר תחלה, כי הג' מוצאות הם סוד ג' אהי"ה דבינה, א' דיודי"ן, וא' דהיי"ן, וא' דאלפי"ן, וב' מוצאות אחרים הם סוד ב' שמות אלקים שבכינה ג"כ.

¹⁰⁴⁴ ע"י פרק ב כלל ט'. ע"י שעה"פ בראשית: פגם ששי, כלול משני פגמים, או שלשה, והוא, כי בתחלה שמוח הדעת היה למעלה, במקום צר מאוד, היו החמשה חסדים מתחילים להתפשט בתחילה, ולירד דרך מעבר הגרון, שהוא צר מאוד. ולהיות כי החסדים הם בחי' מים, הם מקדימים לצאת, ומרחיבים הפתח, כדרך טבע המים הנגרים, שמרחיבים דרך מעבר שלהם, ואז היו הם מתפשטים בנופא דזעיר, מחסד עד הוד שבו כנודע. ואח"כ היו הגבורות מוצאים פתח פתוח לרוחה, ויורדים גם הם עד היסוד דזעיר, וניתנים אל הדעת שבנוקבא, המכוון כנגד אהורי היסוד דזעיר, כנודע. ועי"כ לוקח ז"א עיטרא דחסדים, שהיא חלקו, ונותן הגבורות לנוקביה, שהיא חלקה. ועוד תועלת אחר, כי כיון שקדמו החסדים לצאת, הגבורות שירדו אח"כ, היו מתמתקות עם החסדים, ברדתם ביסוד, כנודע אצלינו. ועוד תועלת שלישי, כי כל החסדים והגבורות של בחינות התפשטות בנופא דזעיר, כלם היו מתפשטים כנודע, כי שרשיהם נשארים בדעת, וענפיהם מתפשטים בנופא. אבל עתה שירד מוח עצמו של הדעת, למקום רחב, בתרין כתפין דז"א, והנה הגבורות הם אש לוהט, דינים תקיפים, ומתגברות על החסדים, ומקדימים לצאת, ואז הם מתפשטים בנופא דזעיר, והחסדים נשארים בדעת, ואינם מתפשטים □

ועי' שעה"כ פסח ז: ודע כי במוחין דגדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת ולהתפשט בנופא דז"א ואח"כ יוצאות הגבורות, אבל במוחין דקטנות אז הגבורות מתחילות להתפשט בנופא דז"א ואח"כ יוצאים החסדים. והטעם הוא¹⁰⁴⁴ לפי שהמוחין דקטנות הם דינים קשים, וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר¹⁰⁴⁴, כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר, ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת.

¹⁰⁴⁵ אין כוונתו לצורתם של המנצפ"ך אלא לכך שהם סתומות ועגולות משורשם וכן בתכונתם, והוא במה שכולם הם רק בסופי תיבות, ולכן נקראו "סתומות" שכן בהם מסתיימת ונסתמת התיבה. וכמו כן שורש מציאות היות המנצפ"ך אותיות סופיות הוא מבחינתן שבשרשן, שם הם סתומות מצד עצמן שאין להן גילוי למטה וכן הן סתומות את גילוי האור הגנוז. ולכן נקראו ג"כ "עגולות", כי כן הוא תכונת העיגול שהוא הולך וחוזר מעצמו אל עצמו ואינו נותן מקום להתפשט ולהתחבר עם זולתו, ועי"ז הוא נבדל מזולתו. וכן הוא תכונת כל המנצפ"ך שהם יוצרים וגומרים את התיבות שכן על ידם נפסקת כל תיבה מחברתה. זהו מבחי' ה' הגבורות, ואין להם צורה של סיתום ועיגול, שכן המנצפ"ך אינם כי אם כללות המנצפ"ך הכפולים. והמנצפ"ך, הרי הם הגבורות העגולים והסתומים, לא נתגלו אלינו כלל, שכן הם נותרו למעלה (והם בכלל האור הגנוז). והמנצפ"ך שבסוף כ"ב האותיות נקראו "סתומות" ע"ש שרשם (ביאורים ח"א נד ע"ד). וכן עי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח שנדפס בסוף ספר הדעי"ה ח"ב.

לשון אותיות סתומות ישנם בטנת"א ג', ולא מצאתי בספר הזהר חוץ מהספד"צ כט ע"ב, ושם הגר"א מתייחס לחכמה, ומלכות, ואין סתירה כל כך אבל שם הוא כ"ב אותיות סתומות, וכ"ב אותיות מגולות, וצ"ע, וכן הוא באד"ז רפט ע"א אבל לא מצאתי קשור למנצפ"ך. ונראה שכוונתו למ' סתומה, ופ' סתומה.

¹⁰⁴⁶ למה יש פתוחות וסתומות.

¹⁰⁴⁷ היינו הארוכות שהם בסוף התיבות (לש"ו) [קשה מאד נגד הגמ' במגילה ג ע"א שפתוחות הם באמצע?], אמנם עי' שעה"כ פה ע"ג שמשמע אחרת. וכן עי' שעה"ק סח ע"ג: הפתוחות הם ה' חסדים ולכן הם פתוחות להשפיע והסתומות הם הגבורות כי הם דינים ונסתמו מלהשפיע. אמנם בשמן ששון סוף דרושי שבועות משמע כדברי הלש"ו.

¹⁰⁴⁸ עי' ס"י פ"ב מ"ג.

¹⁰⁴⁹ והוא בגרון כמ"ש בס"י שם.

מאיר העץ חלק ג'

ונחזור לבאר אחת"ע, הוא גימטריא פ"ד, והם כ"א פעמים אהי"ה, ד' אותיות בכל א', כי בכ"א אהי"ה יש פ"ד אותיות. וכולן מן הכאת שם אהי"ה הראשון המכה ומוציא האורות בסוד כ"א פעמים כ"א כפי חשבונה כנ"ל¹⁰⁵⁰. והנה אהי"ה זו הוא אהי"ה דהיי"ן גימטריא קנ"א, והם י' דמנצפ"ך גימטריא תשעים. וצורת י' פשוטה הוא ין גימט' ס', ועם צ' הרי קנ"א עם הכולל.

גיכ"ק מוצא הב', כי מן הגרון יוצא לחיך¹⁰⁵¹, והנה גיכ"ק וח"ך גימ' קס"א (והנה הוא קנ"א עם י' אותיות וגם הנה) והוא אהי"ה דיודי"ן, גימטריא קס"א, והוא י' פשוטה מן מנצפ"ך. כי נו"ן גימטריא ק"ו, ועם ג' אותיות גימטריא ק"ט. וציוורן פשוטה ממנצפ"ך יש למעלה צורת י' וארכה הוא שיעור אורך ב' ווי"ן, הם כ"ב, ועם ג' אותיות יו"ו, הם כ"ה, והנה ק"ט וכ"ה גימטריא גיכ"ק עם הכולל.

דטלנ"ת מוצא הג', והוא מוצא הלשון¹⁰⁵², והוא גימטריא שם צת"ג של מ"ב כנודע¹⁰⁵³. והוא סוד י' פשוטה דמנצפ"ך, כי י', פ"ך¹⁰⁵⁴ גימטריא ת¹⁰⁵⁵, ועם י' עצמו גימטריא ת"ך. וציוורן י' יש בה ד"ו, כי ארכה כשיעור ב' ווי"ן, גם בציוור אחר יש בה ציוור ג' ווי"ן. והנה ד"ו וג' ווי"ן גימטריא כ"ח, ות"ך הרי תמ"ח, ועם שם מ"ה דאלפין¹⁰⁵⁶ הרי צת"ג, כמנין דטלנ"ת. והוא נגד אהי"ה דאלפין, כי אם תשים י"ה¹⁰⁵⁷ על צת"ג גימטריא תק"ח כמנין אחוריים דאהי"ה דאלפין. זסשר"ץ הוא סוד ס' דמנצפ"ך, כי ס' סתומה הוא ת"ר¹⁰⁵⁸ ומ' פתוחה הוא נו"ו¹⁰⁵⁹, גימטריא תרנ"ז ע"ה, גימטריא ז"ס שר"ץ. (והנה ש' אלקים דיודי"ן, ר' אלקים ברבוע, וס"ץ גימטריא ק"ן שבא"ב דאי"ק בכ"ר גימטריא ט"ו שעם ק"ן עצמו גימטריא קס"ה, ועם ז' דזסשר"ץ גימטריא קע"ב, גימטריא ב"פ אלקים, הרי מוצא זה בשם אלקים.)¹⁰⁴⁴

בומ"ף גימטריא קכ"ח, ד' מילויים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, סוד ה' דמנצפ"ך, כי פ' גימטריא שמונים, וצורתה כו"י שהם גימטריא ל"ו, ל"ו עם פ' גימטריא קי"ו. ומילוי פ"ה לפעמים נקרא פ"א עם אל"ף, ולפעמים עם ה' פ"ה, הרי הם ד' אותיות פ"ה פ"א, הרי ק"ך ועם כללות ד' אותיות וכללות ג' אותיות כו"י עם הכולל הרי הכל קכ"ח. והנה שם אלקים גימטריא פ"ה ע"ה¹⁰⁶⁰, הרי שמוצא זה ג"כ בשם אלקים.

¹⁰⁴⁵ ענין אחע"ה בומ"ף כו', הם חמשה מוצאות היוצאת מן הפה העליון. ואמנם כבר הודעתך כי ה"ח הם נכנסין תוך הגוף¹⁰⁶¹¹⁰⁴⁶, והם או"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות {ה ע"א} ברדתן

1050 תמ"א?

1051 כן הוא בס"י שם

1052 כן הוא בס"י שם

1053 שם הרביעי שבו: ברכם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם. בט"ר צת"ג.

1054 כלומר כ"ף.

1055 ?

1056 כי הלשון רומז לת"ת עי' שער מאמר"י רשב"י דף ס ע"ג (לש"ו).

1057 א"מ נ"ל כי לכן מוסיפים ט"ו כי הלשון סוד הדעת כולל חו"ב נקרא י"ה - השמטות

(לש"ו)##

1058 בגימ'.

1059 כלומר נעשה המ' מב' אותיות נ' ו'.

1060 כל הדיבור בא מהגבורות שזה גבול של ההארה (ביאורים ח"א נד ע"ג)

1061 עי' נוסחאות, וכן הוא בשעה"כ דרושי פסח דרוש יא והאור הפנימי מתפשט ויורד דרך הגרון ומתפשט בגופא דז"א, אבל האור המקיף הנה הוא יוצא מן הפה ולחיוץ ומקיף את הז"ת.

ועי' ביאורים ח"א כב ע"ג: אך עומק הענין בכ"ז הוא, כי סוד שורש השרשים דאור המקיף ואור הפנימי, הנה הוא מאור א"ס המקיף והמוקף, וכו' עיקר האדם שהוא הרוח שבו¹⁰⁶¹, וכן כל הנרנח"י העיקרים אשר בהם נשלם על שלימותו, הנה הם מסוד אור א"ס המוקף, שהוא סוד הקו דאור א"ס הנמשך ומתפשט בתוך הצמצום, כי ממנו נעשה צורת בנין כל העולמות כמו שהם כולם עתה לפנינו, וממנו הוא צורת בנין האדם בכל הנרנח"י שבו, כי הצמצום שהוא סוד היסודות והעגולים, שם הוא רק השורש. וכו' הנה מלבד זה הרי מתנהג גם עתה המציאות ג"כ בעוד הנהגה עליונה מזה הנמשך מאור המקיף את הקו מכל סביביו, שהוא אינו מצומצם בכלי כלל, והוא שולט על האור הפנימי להטותו לחפצו, והוא מנהיג את האור הפנימי ג"כ שיהא הולך ונמשך בכל הנהגתו רק ע"פ הכוונה

מאיר העץ חלק ג'

אל הגרון בפה ויוצאות משם לחוץ, ושם נעשין אור מקיף¹⁰⁶² מבחוץ בז"ת¹⁰⁶³, והם סוד ז' הבלים דקהלת¹⁰⁶⁴, וכנגדן הם ה"ח מבפנים. והנה החסדים ודאי שהם גדולים ומעולים מן

התכליתית תמיד. אמנם הנהגה הזו היא בהעלם גדול, כי התכלית האחרון הנה נעלם השנתו מכל בריה, אבל עכ"פ הוא כי היא שולט בהעלם תמיד, ומשם הוא סוד כל הכבשי דרחמנא¹⁰⁶¹, וסוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), וכן כמה פליאות שאנו רואין בהנהגה תמיד, כי הוא מהנהגת אור המקיף המשלח הארתו באור הפנימי להנהיג את הכל תמיד רק ע"פ הכוונה התכליתית. והרי נמצא, כי וכג ע"א) באור המקיף הנה הוא פועל גבורות תמיד, כי בו הוא כל ההנהגה אשר נגד החק והטבע. כי כל החק והטבע הוא רק ע"י אור הפנימי אשר הוא מצומצם בהגוף וכלי, אבל אור המקיף שהוא מבחוץ הנה ממנו הוא כל הנסים והנפלאות, ובו הוא פועל גבורות תמיד. וכו' והנה הוה אור המקיף בבחי' נוק', ובסוד נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא), שהיא לוקחת אליה אל חדר הורתה להעשות בה כל תכלית פעולת הזכר, כן הוא אור המקיף עם אור הפנימי, שכל הפעולות שנעשה בו הנה ממשיך האור המקיף את הכל אליו והם נשמרים בו, ונעשים בו להכוונה התכליתית שבהם. והרי עושה אור המקיף ב' מיני פעולות: כי בתחילה משלח הארתו בהאור הפנימי לשלוט עליו ולשמרו, שיהא כל הטייתו ופנייתו אליו וכנ"ל. ואח"כ לוקח הוא כל מה שנעשה בו ויצא ממנו, וממשיך אותם בתוכו לשומרם ולהשלימם לכוונתו ולחפצו התכליתית, והם נשמרים בו לעת קץ הימין. וכ"ז הנה הוא פעולת נוק', ובסוד (משלי יב ד) אשת חיל עמרת בעלה, שבה יתעלה וישלם כל פעולתו לתכליתם האחרון. והנה הוה אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב, ופ' פינחס דף רנה סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה, שהוא תכלית כל התכליות שאין לו קץ ותכלית.

והנה נמשכין כל המקיפים רק מבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה, ולכן נקרא הבינה ג"כ בשם אהי"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מו ע"ד). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש בחי' בינה שבמלכות דא"ס¹⁰⁶¹, כי על ידה נבחן הענין דאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה הצמצום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקדו"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמצום על עמדו רק ע"י הבינה, ונבחן עי"ז מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף להקו. ¹⁰⁶² ע"י שעה"כ פה ע"ב דרוש יא גם עי"ז מבו"ש יד ע"ג (לש"ו). כמו כל מקיף הם דינים וגבורות (ביאורים ח"א כב ע"ג) ועי' לקמן ריש שער המקיפים. וז"ל השעה"כ: הנה אלו החסדים והגבורות שבתוך היסוד דאימא, הם אורות רבים וגדולים ועומדים במקום צר ורחוק, כנודע כי מוח החכמה והבינה גדולים מאד ממוח הדעת, ובפרט במקום התפשטות יסוד דאימא תוך הגרון דז"א¹⁰⁶², כי הוא מקום צר עד קצה אחרון, והם ב' מוחין דחסדים וגבורות, ואינם יכולים לידחק שם, ואז מחמת הרוחק הם בוקעים המקום ההוא, וז"ס בקיעת הפה הנבקע במקום הגרון, והבן טעם זה. ואז יוצאות קצת האורות ההם דרך הפה ולהוין וקצתם נשארים בפנים כנ"ל.

¹⁰⁶³ זה לא היה כן בפרק הקודם?

¹⁰⁶⁴ עי' שער ז"א פרק ד' אות ב' וז"ל, מן הפה דז"א יצאו ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת דנוק' דז"א, דוגמת הבל הפה דא"א המאיר לז"א כנ"ל

עי' פת"ש נתיב מ"ד ומ"ן פתח יז וז"ל, והנשיקין ההם הם פנימיות האורות שלהם נדבקים יחד, והענין כי הנשיקין הם מסוד ז' הבלים שבפה שיוצאים מן הריאה אל הגרון שהם כלל ז"ת, ה' אונות וורדא וכלל הריאה, ואלו הבלים הם נעשים אור מקיף אל הז"ת שבהם מתקיים כל הבריאה וכו' והם ז' הבלים בסוד (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ספרים שבתורה (שבת קט"ז ע"א) והם ג"כ סוד ז' קולות שאמר דוד על המים וסוד ה' קולות במתן תורה וב' כללים וכל העם רואים את הקולות (שמות כ טו) כמ"ש (ברכות ו' ע"ב) הנך דקודם מתן תורה שהם עצמם ז' הבלים הנ"ל, וז"ס הנשיקין כפולים בסוד תורה שבכתב ושבע"פ שצריכים להיות נכלל זה בזה, שצריך לכלול תורה שבכתב בתורה שבע"פ כמ"ש מנלן, מה"מ וכדומה, וכן תורה שבע"פ לכלול בתורה שבכתב לרמז שם כל הדינים של תורה שבע"פ, וע"י עסקו בשניהם גורם זיווג דנשיקין כפולים בג"ר דז"נ, וע"ז נאמר (שיה"ש א ב) ישקני מנשיקות פיה"ו, שבזה נכלל דר"נ כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתבים, שפיו לשון זכר ופיה לשון נקבה, וכאן נרמזו שניהם, והם בסוד ה' חומשי תורה ו' סדרי משנה, וכתב (שם) כי טובים דודיק מ"ן, חביבים דברי סופרים מיינה של תורה והם ג"כ בסוד

מאיר העץ חלק ג'

הגבורות, ואמנם להיות החסדים תוך הז"א והגבורות מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. ואמנם ביסוד דז"א שם כח¹⁰⁴⁷ הגבורות שנתפשטו מבפנים נקבצות שם, והם או"פ. אמנם יוצא הבל מפי היסוד דרך העטרה לחוץ, וחוזר ועולה ומקיף את היסוד מבחוץ, והבל זה היוצא הוא בחי' החסדים, והפנימי בחי' גבורות.

ונחזור לענין כי הה"ק מחסד עד הוד (הם) מקיפים מבחוץ הה"ג, אך ביסוד הם מקיפים בחי' החסדים. ונבאר עתה אלו הה"ג, כי הלא הם סוד ה' מוצאות שבפה, והם ה' אותיות מנצפ"ך, שאלו הם סוד ה"ג. והנה כבר ידעת כי בכמה מקומות נרשמות פעולות הגבורות, כי מוצאות הפה הם סוד הה"ג, גם באדר"ז (אד"ר קלז ע"ב) אמרו כי ה"ג נתפשטו בחוטמא בפומא בדרועין בידין באצבעין כו', גם שם אמרו (אד"ר קמב ע"א) כי הה"ג הם נגד ה' ערות שיש באשה שער כו'.

ונבאר עתה ענין מוצאות הפה, כי הלא אע"פ שהמדקדקים סדרו כסדר התחלת (אותן) האותיות, אין זה הסדר רק כפי סדר יציאתן. כי הלא הברה וקול הוא בגרון, ומשם יצאו לחוץ, ואז נחלקים לה' מוצאות. א"כ הראשונות הם אותיות הגרון אחע"ה, אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ בחיך ושם נעשין אותיות גיכ"ק, אח"כ יוצא הקול יותר ונעשה אותיות דטלנ"ת כו'. נמצא כי סדרן אחע"ה גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ בומ"ף והנה הם מתחילין ממטה למעלה, כי הלא ההוד הוא תחתונה שבכולם, וא"כ כשירדין הה"ג בגרון, נמצא עומדין כסדרן זו למעלה מזו, חסד עליונה מכולן הוד למטה מכולן, וא"כ היותר קרוב אל {ה ע"ב} הגרון הוא גבורת ההוד, והוא סוד אחע"ה, כי כבר ידעת כי אמא עד הוד אתפשטת (ת"ז ח ע"א י ע"ב), כי הוד בחי' נוקבא ואחע"ה בחי' אמא, אך גיכ"ק הוא בחי' דכורא, שהוא החיך הנקרא אבא, והוא בחי' גבורות הנצח, כי דכורא בנצח ונוקבא בהוד¹⁰⁶⁵, ואח"כ ת"ת שהוא לשון הם אותיות דטלנ"ת. אח"כ הגבורה שהם השיניים זסשר"ץ. וכבר ידעת כי כל השיניים הם בחי' גבורות, ש' שורקת (ס"י פ"ב מ"א), אך שפתים דוגמת בחי' חסד אחרון מכולם, והוא בומ"ף.

והנה ענין הב', והוא התפשטותן בחוטם בפומא כו'. כי חוטמא הוא ס' מרובעת, מ' שתומה דמנצפ"ך. כי כשתחבר החוטם ותסיר הקו האמצעי נשאר דוגמת ס' מרובעת. ופומא הוא אות פ', כי פ' במילוי הוא פ"ה. וסוד דרועין הוא אות נ' פשוטה¹⁰⁴⁸. והידיים הם ך' פשוטה

נשיקין כפולים שגם דברי סופרים יש להם סמך בתורה שבכתב, ואלו הם הבלים שהעולם עומד עליהם כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', ע"כ. ועי' ת"ז קכ ע"ב דהיינו ז"א שהוא ז"ת דהיינו כפולות, שהם נוטים לטוב ולרע.

כמו שיוצא ז' הבלים מפה דז"א ומקיפים אותו, והוא מיסוד דבינה, כן יוצאים ז' הבלים מפה דבינה ומקיפים אר"א (ביאורים ח"א נה ע"ב).

¹⁰⁶⁵ איהו בנצח איהי בהוד. מושג זה של איהו בנצח ואיהי בהוד מובא בכמה מקומות בכתבי אר"י בשם הזהר, אמנם חפשתי בספרי הזהר המצויים בידינו ולא מצאתי. איברא עי' לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג, שמביא מקור לזה מת"ז לד ע"א וז"ל הת"ז, תא חזי יקו"ק אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יקו"ק לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י, עכ"ל. וז"ל הגר"א בביאורו שם ד"ה והיא משבחת כו' - ר"ל בהו"ה אקו"ק. והענין, כי הו"ה אקו"ק שרשם בחו"ב והו"ה אדנ"י שרשם בנר"ה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד. וז"ש בפנים ת"ח הו"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', עכ"ל. (ואולי מכאן: איהו לח מסטרא דחכמה איהו קר מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי בגין דאוויר קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח ואימא דאיהו חמימא נטילת בגבורה והוד - ת"ז קכד ע"ב - ש"א)

עי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, אר"א (דאצילות) הן בב' ידיים (דא"א) כידוע וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וזו"נ ברגלין איהו בנצח ואיהי בהוד, עכ"ל (עי' לש"ו כללים ח"ב טז ע"א לגבי איהו בנצח ואיהי בהוד, דעיקר יניקת הנוק' לעולם הוא מההוד, ואפילו כשזו"ן בכל רוחב נה"י דא"א), הנה נתבאר כאן שזו"ן מתלבשים על הרגלין. והנה בבחינה זו הרגלים הם אותו גודל, והם עומדים א' מול השני, משמע ש'איהו בנצח ואיהי בהוד' הוא מציאותם של נר"ה כאשר זו"ן הם פב"פ וקומת נוק' כקומתו של ז"א. אמנם כתוב בבהגר"א על ת"ז (קג ע"ב ד"ה לזמנין), שאיהו בנצח איהי בהוד הוא בדווקא כאשר ז"א ונוק' עומדים בצורה של מאור הגדול ומאור הקטן (כלומר העמדת זו"ן א' למעלה מהשני), ולא בבחינת ב' מאורות הגדולים (כלומר כאשר הם עומדים פנים בפנים). ולכאורה הדברים סותרים זה את זה. והנראה אולי לחלק, שהיהל אור מדבר בנר"ה דא"א שם אין בחי' מאור הגדול ומאור הקטן ממילא הם תמיד עומדים פב"פ ובאותה קומה, ואילו בביאור הת"ז מדבר על נר"ה דאצילות שם יש עליות וירידות, ולכן איהו בנצח ואיהי בהוד הוא דווקא כאשר הם זה למעלה מזה. אמנם צריך אני לרב בזה וצ"ע.

מאיר העץ חלק ג'

דמנצפ"ך שהם ב' כפות הידים, כי כ' במילוי אותיות כ"ף. ואצבעות אות ק' דמנצפ"ך כי אות ק' דמות אצבעות ומתחברים בכף שהוא גוף הק', הרי סוד מנצפ"ך בה' מקומות הנ"ל. גם ענין הג', והוא קול באשה ערוה ושער ושוק ורגל ויד, הרי ה' ערות. ושם באדר"ז (אד"ר קמב ע"א) אמרו כי מארי מתניתין לא הזכירו רק ג"ר ולא ב' השניות, וסוד הדבר כי ב' גבורות דמנצפ"ך הראשונים שהם ס"ן נתמתקו בסוד המ"ן שטוחנין ושוחקים (חגיגה יב ע"ב), והם מתמתקים ע"י הטחינה כמבואר אצלינו. אלו הם ב' ערות אחרות אחרונות שהוא יד ורגל, שלא הזכירו בעלי התלמוד, לפי שאלו הם ב' גבורות הנמתקות שהם נו"ה כנודע, כי החסדים נמתקו ב' חסדים וב"ש, אך הגבורות אינן נמתקות אלא ב' אחרונות¹⁰⁶⁶ לבד נו"ה, לכן לא הזכירים. אמנם יתיר אינון מן הראשונים, והטעם כי אלו הם עיקר הגבורות שמהם נוצר תיקון פרצוף נוקבא¹⁰⁶⁷, ובפרט שהם יותר תחתונים, והם דינין קשים. כי רגלים {ה ע"ג} יותר קשים כנודע, לכן יתיר אינון מג' אחרים, אך להיותן מגולות ונמתקו, לכן לא הזכירו ענין הלשון ושפה והשיניים. דע, כי כבר בארנו כי סוד ה' מוצאות הפה הם סוד ה"ג מנצפ"ך, והם סוד הגרון. וכבר בארנו¹⁰⁶⁸ ג"כ שהגרון הוא סוד ג' (אלקים) מוחין דקטנות, והם ג"פ אלקים. ואמנם הלשון מבחי' אלקים, כי אלקים פשוט גימטריא פ"ו, אלקים דיודי"ן גימטריא ש', הרי הכל גימטריא לשון. גם השפתיים הם בסוד אלקים¹⁰⁶⁹, כי סוד ה' אותיות אלקים הם [ה"ג] מנצפ"ך, והנה שפ"ה גימטריא לשון. שפ"ה אלקים דיודי"ן, ופשוט וכללות הכל הם סוד אלקים, והוא שורש לכל ה"ג, ולכן הפה שהוא כולל כל ה' מוצאות הוא אלקים פשוט גימטריא פ"ה, ואמנם השינים כבר בארנו שהם קפ"ד קס"ו גימטריא ש"ן.

¹⁰⁴⁹מ"ב סדר ירדת חו"ג והתפשטותם תוך ז"א

כבר ידעת כי בדעת ז"א יש ב' עטרין, והם בחי' ה' חסדים וה' גבורות. וכבר ידעת כי החסדים נקרא מים, ובודאי כי פי¹⁰⁵⁰ היסוד¹⁰⁷⁰ דתבונה¹⁰⁵¹ שהוא בחזה דז"א¹⁰⁷¹ הוא צר מאד ואינו רחב בודאי, ולכן כאשר רוצין ה"ח וה"ג לצאת דרך שם כדי להתפשט כל א' במקומו, אז החסדים יורדין ויוצאין תחלה, כי הם סוד הנחלים עליונים של מים. וכל עוד שהם נמשכין ויוצאין¹⁰⁷² הם מרחיבין את הנקב ופי היסוד דאמא כנודע, כי טבע המים כשיוצאין דרך נקב א' הם מרחיבין את הנקב כפלי כפליים ממה שהיה בתחלה¹⁰⁵², לכן יצאו החסדים שהם סוד מים תחלה כדי לעשות דרך מעבר, ואז כשיצאו הגבורות אחר כך מצאו פתח פתוח לרווחה, ויצאו גם הם. וכשיצאו החסדים מתפשטים הם כל אחד במקומו עד הוד. כיצד, א' נשאר בחסד, וא' בגבורה, וא' בת"ת, וא' בנצה, וא' בהוד¹⁰⁷³. אך דע כי אינם דומין זה לזה, כי הראשונים¹⁰⁷⁴ הם סתומים והתחתונים הם מגולין. והענין, כי היסוד¹⁰⁷⁵ דאמא כבר ביארנו כי מגיע עד החזה¹⁰⁵³ דז"א¹⁰⁷⁶, ועד סיום הגרון דז"א שם מתחברין נה"י דאמא ביחד, כי מבשרי אחזה אלוה (איוב יט כ), כי במקום סיום הגוף במקום המתניים, שם הם דבוקים יחד נה"י, ומשם ולמטה הם מתפרדין

¹⁰⁶⁶ עי' אגבתה דף קד ע"ב (לש"ו)***.

¹⁰⁶⁷ עי' לקמן כלל יא (לש"ו)

¹⁰⁶⁸ הכי ברור הוא בשער העיבורים פרק ה'.

¹⁰⁶⁹ אותיות הם כלים והם בפה דא"ק וכן בפה דא"א, ולכן יש בכל א' מספר וחשבון פה

(ביאורים ח"ב ד ע"ג)

¹⁰⁷⁰ ר"ל העטרה וכן"ל בדף הקודם ע"ב בהמ"ק ע"ש כי כל הדיבור כאן הוא כפול משם

(לש"ו)***.

¹⁰⁷¹ שם סוף יסוד דבינה, אמנם לפעמים נקרא שהוא בגרון, עי' שעה"כ דרושי פסח א', ועי' לקמן, וצ"ע***.

¹⁰⁷² נמשך ויוצא הוא כלשון של נגיד ונפיק, כל' האד"ז רפט ע"ב וז"ל, אתגליף האי חכמתא

ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק, ועי' ב"ע קצז ע"א, דל' נגיד' הוא מסט' דחכמה ואתפשטותיה לתתא לבניה, ומבינה הוא ד'נפיק' אותו האור. והנה עי' עוד באד"ז שם שהאור נגיד' בכל גופא. משמע, שזה דוגמת זרע האב שנמשך בכל הגוף כידוע, אבל נפיק' פירושו שהוא יוצא מבינה.

¹⁰⁷³ עי' לקמן הערה 1079.***

¹⁰⁷⁴ היינו ח"ג ושליש ת"ת וכדלקמן.

¹⁰⁷⁵ פי היסוד הוא העטרה (לש"ו), עי' לעיל הערה 1033. והוא מגיע עד החזה כי כל עובי ומשך

העטרה הוא פי היסוד ופתח העטרה הוא מגיע בחזה (לש"ו).

¹⁰⁷⁶ עי' נוסחות, ועי' שעה"כ עי' שער הפסוקים וישב שיסוד דאימא מתפשט מהגרון עד החזה, וכן

הוא בשער לידת המוחין פרק ג, וכן הוא לקטן עט ע"ד, אם כן צ"ע כוונתו כאן, ויתכן ששם מדובר בתיקון, וכאן בגלות וצ"ע***.

מאיר העץ חלק ג'

כל אחד בקו שלו¹⁰⁵⁴. והנה במקום סיום הגרון ולמטה שם מתחילין להתפצל נה"י דאמא בז"א, כי הנצח הוא נכנס תוך זרוע ימין דז"א, והוד נכנס תוך זרוע שמאל, ויסוד ועטרה¹⁰⁵⁵ נכנס תוך הת"ת¹⁰⁷⁷ של ז"א, וכל א' מופסק ומובדל מחבירו, וכל א' וא' יש לו מחיצה בפ"ע.

נמצא, כי בשליש עליון של ת"ת של הז"א, הם מתפצלים לג' פצולין כנודע, וא"כ כאשר הב' חסדים העליונים מן הה"ח רוצין להתפשט בב' זרועות של ז"א, הם אינן יכולין להתפשט בתוכם, כי הם עומדין בתוך יסוד דאמא, והוא מוקף מחיצות, וא"כ איך יעברו אותן מחיצות כדי ליכנס תוך הזרועות ההם, והרי אין לו פתח שיוכלו לצאת בו, רק למטה בפי היסוד במקום החזה, ששם הוא למטה מן הזרועות, וא"כ איך יכנסו אלו החסדים תוך הזרועות, והרי אמרנו תמיד כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד. אמנם האמת הוא כי אלו ב' חסדים הראשונים מן הה"ח אינם יוצאין מן היסוד¹⁰⁵⁶ כלל, רק נשארין שם, ומשם עוברת הארתן דרך מחיצה ומאירין בב' הזרועות, והארתן מתפשטות תוך הזרועות. אך החסדים עצמן אינן יוצאין ומתפשטין חוץ מן היסוד תוך הזרועות, ושמור כלל זה בידך. אמנם כל שאר החסדים הם מתפשטין במקומן {ה' ע"ד} עצמן. נמצא, כי ב' החסדים ראשונים ושליש עליון דחסד דת"ת¹⁰⁷⁸ הם סתומים תוך יסוד אמא, וב' חסדים תחתונים וב"ש החסד הג' שבת"ת הם מגולין, ואינם מוגבלים תוך מחיצת יסוד אמא, לכן מקבל ז"א הארתן מגולה, כי¹⁰⁵⁷ ב"ח וב"ש יורדין ויוצאין לחוץ מיסוד אמא, ולכן כשיוצאין מפי יסוד אמא שהוא במקום החזה¹⁰⁵⁸, שאין להם משם ולמטה שום מחיצה כדי שיעכב מרוצתן, לכן הם רצין ברגע א' ויורדין במרוצה גדולה ונופלין דרך קו הישר עד היסוד דז"א, ואינן פונין אל הצדדין להתפשט במקומם שהם בנו"ה. ואז כשיורדין ביסוד דז"א חוזרין ועולין מתתא לעילא כנודע בדרך טבע, שכל הזורק מלמעלה למטה במרוצה גדולה הוא חוזר למעלה מכח תוקף ההכאה גדולה שהכה בארץ, וזה פשוט.

ואח"כ בדרך עלייתן הם מתפצלין לג' קוין, זה עולה בת"ת וזה עולה בנצח, וזה עולה בהוד, כי כן דרך שלהבת או עשן כשהוא עולה ממטה למעלה ומצא מקום פנוי ואויר בלתי מחיצות מתפשט לכל הצדדין ועולה ומתפצל למעלה.

וכבר בארנו כי יסוד דז"א נק' "כל" (זהו בראשית יז ע"א) לפי שיש בו כללות ה"ח. א"כ מוכרח הוא שיהיה ביסוד מקום כדי לקבל כל ה"ח. והנה, כשיורדים אינם יורדין רק ב' חסדים וב"ש חסד לכד, שהוא בחי' נו"ה וב"ש ת"ת¹⁰⁵⁹ אלו נופלין תוך היסוד. והנה אחר שיש ביסוד דז"א מקום הראוי לקבל כל הה"ח, ואינן יורדין אלא ב"ח וב"ש, א"כ בודאי הוא כשיורדין הב"ח וב' שלישים הם יורדין למטה בתחתיות היסוד במקום הראוי לג' חסדים תחתונים, ונשארין ביסוד למעלה ממנו בראשיתו מקום לסבול ב"ח ושליש מיסוד חלל ופנוי¹⁰⁶⁰, כי אותן החסדים ירדו למטה, ונשאר מקום ח"ג ושליש עליון דת"ת פנוי.

ועתה אבאר ענין ירידת הגבורות, כי הלא הגבורות אינם ממתניין לירד¹⁰⁷⁹ עד אחר עליית החסדים, רק אחר שירדו ויצאו החסדים תכף הגבורות יצאו וירדו אחריהן, ובכל גוף ז"א אינם מוצאות מקום להתפשט בו, כי כבר נתפשטו בו החסדים, ולכן כשיוצאין יורדין כל הה"ג ונופלין ביסוד דז"א. גם הטעם כי הגבורות הם צריכין להתפשט בגופא דנוקבא כנודע, ולכן אינם מתפשטין בגופא דז"א. וב' טעמים הנ"ל א' גרם את חבירו, כי לפי שרצה המאציל העליון שיתפשטו הגבורות לנוקבא, לכן הוציא והוריד החסדים תחלה מפי יסוד דאמא שהוא צר¹⁰⁶¹, שכשיצאו הגבורות לא ימצאו מקום להתפשט וירדו ויתפשטו בנוקבא, וכדי שירדו החסדים תחלה עשה פי היסוד¹⁰⁶² צר, ויתברך שמו של הקב"ה כי לו נתכנו עלילות כדי שירדו זה תוך זה וזה תוך זה¹⁰⁶³.

וענין ירידת גבורות תוך יסוד ז"א הענין הוא, כי הלא הנוקבא עומדת באחורי ז"א כנודע. והנה מנו"ה דז"א מפרקים עליונים נעשה בה חו"ב, ומיסוד נעשה בה סוד הדעת כמבואר

¹⁰⁷⁷ ר"ל סיום היסוד אשר שם הוא כל עובי ומשך העטרה הוא נכנס תוך הת"ת דז"א עד סוף שלישי העליון דהת"ת, ושם נפתח ומתגלים החו"ג ויוצאים משם ולמטה, והוא מ"ש לעיל בסמוך כי פי היסוד דתבונה הוא בחזה (כל עובי העטרה הוא פי היסוד) אבל עיקר היסוד עצמו הוא באמת למעלה בראשו, ורק סיום היסוד והוא העטרה ששם הוא פי היסוד, הוא אשר מתפשט בת"ת ומגיע עד סוף שלישי העליון שהוא בהחזה שבו. וגם כ"ז הוא ג"כ רק ע"י שהתבונה מרכנת עצמה כמ"ש בשער הכללים פ"ו, ובספר שעה"כ לח ע"ג, ועי' לעיל בדף הקודם ע"ב בהמ"ק ובשער הנסירה פ' ד' ורפ"ח ובכ"מ ובחנם טרחו המפרשים בזה (לש"ו).

¹⁰⁷⁸ כלומר שיש ה' חסדים והשלישי היא החסד של הת"ת.

¹⁰⁷⁹ קשה דבריו שהרי אין אור בנו"ה עד אחרי העליה ולכן למה לא היה לגבורות מקום בנו"ה? ##

מאיר העץ חלק ג'

אצלינו, כי בדעת דנוק' שם הוא התקבצות ה"ג, והם יוצאות ומאירות מן¹⁰⁶⁴ יסוד דז"א אל הדעת שלה המכוון כנגדה מאחוריו כנודע¹⁰⁶⁵, ולכן הם יורדין עד היסוד. והנה כשיורדות אלו הגבורות ביסוד ז"א הם יורדין אחת לאחת זעג"ז ולא כסדר הקוין, כי הם יוצאין מיסוד אמא אחת לאחת. נמצא, שיורדין ה"ג זעג"ז ויוצאת גבורת החסד ועליה גבורה דגבורה, ועליה גבורה דת"ת, ועליה גבורה דנצח, ועליה גבורה דהוד, זו למעלה מזו. והענין, שהיותר גדולה וחשובה יוצאת ראשונה, ולכן בראשונה יוצאת גבורת החסד, והאחרונה שבכולן היא גבורת ההוד. נמצא גבורת {ו ע"א} החסד היא תחתונה מכולן, וגבורת ההוד עליונה מכולן, והנה כשיורדת ביסוד גבורת החסד, שיורדת תחתונה מכולם, היא יורדת למטה ביסוד, שהיא מקום שעומדת שם חסד של ההוד, וגבורה דגבורה יורדת ונכנסת במקום חסד של נצח, וגבורת ת"ת יורדת ונכנסת במקום חסד של ת"ת, וגבורת נצח יורדת במקום חסד של גבורה אע"פ שאינו שם שהוא מקום פנוי כנ"ל, וגבורת ההוד נכנס במקום חסד דחסד אע"פ שגם הוא אינו שם והוא מקום פנוי.

ונמצא, כי שלש גבורות פחות שלישי א', שהם: גבורת החסד, וגבורה דגבורה, וב"ש גבורת הת"ת, אלו דוקא פוגעין ונכנסו במקום שיש חסדים שם, ומתערבים ומתמתקין שם הדינין שלהם עם רחמי חסדים תחתונים שהם: גבורות¹⁰⁶⁶ החסד, והגבורה¹⁰⁶⁷ דגבורה, וב"ש תחתונים של ת"ת, אלו הם נמתקים עם הג' חסדים תחתונים פחות שלישי החסד, שהם חסד ההוד, וחסד דנצח, וב"ש חסד דת"ת. ואמנם נשארו ב' גבורות ושלישי א' מן התחתונים, שהם: גבורות¹⁰⁶⁸ הנצח, וגבורת ההוד, ושלישי ת"ת שלא נמתקו, כי הם נכנסו במקום פנוי וחלל, שהוא מקום חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושלישי חסד ת"ת, ולהיות שם מקום פנוי בלתי חסדים, כי החסדים האלו נשארים למעלה מכוסים ולא ירדו כנ"ל, לכן נשארו אלו בלתי מיתוק. הרי כי ברדת החסדים קודם שחזרו לעלות המתיקו ג' גבורות ראשונות פחות שלישי אחד, ונשארו ב' גבורות תחתונים ושלישי א' בלי מיתוק. נמצא, כי כשירדו הגבורות ירדו זעג"ז לא דרך קוין, אמנם אחרי הכנסתם ביסוד ונתפשטו שם במקום החסדים כנ"ל, אז נעשו ביסוד¹⁰⁶⁹ בסוד קוין, כי הלא מקום הה"ח שם ביסוד אינו זו למעלה מזו, רק בדרך קוין. ולכן כשנכנסו שם אלו הגבורות נעשין גם הם דרך קוין כמו החסדים.

אמנם החסדים הם באופן אחר, כשיורדין¹⁰⁸⁰ הם בדרך קוין, והחזרתן לעלות ממטה למעלה, אז הוא בב' פנים, כי קצתן עולין דרך קוין וקצתן זעג"ז. וביאור ענין עליית זו היא באופן זה, כי תחלת העליות הם מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי, ואינן עולין דרך קוין רק מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי דרך ת"ת, ועולין ג' חסדים דרך ת"ת. והטעם, שאם יתפשטו ויעלו דרך קוין יחזרו הגבורות אשר שם¹⁰⁸¹ להתמתק פעם ב' דרך עלייה, וישארו אלו הגבורות ממותקים ב"פ, ושאר הגבורות¹⁰⁸² לא יתמתקו כלל, כי אע"פ שכשיעלו החסדים דרך העלייה, ג"כ יעברו דרך אותן הגבורות, לא יש בהם כח בחסדים העולין למתקם, כי המיתוק שהיו יכולין לתת בהם כבר נטלו אותן הגבורות הראשונים בפעם ב'¹⁰⁸³, כי בתחלה נתנו או"א כח בחסדים אלו למתק הגבורות פעם אחד, וגם כדי להגדיל את הז"א עד הכתר שבו בדרך עלייה. ואם היה המיתוק ניתן אל אותן גבורות הראשונים בפ"ב, לא היתה בהן כח להמתיק לאותן גבורות התחתונות, והיו נשארין בלי מיתוק כלל, וגבורות הראשונים היו נמתקין ב"פ, לכן עלו אלו החסדים דרך קו האמצעי, ואחר הגיעם אל הת"ת¹⁰⁸⁴ אז יתפרדו ויתפצלו לב' קוין, ויעלו דרך קו חג"ת ואז פגעו שם ב' גבורות ושלישי¹⁰⁷⁰ בלתי ממותקות העומדין שם, ואז מתמתקות עם אלו החסדים העולין דרך עלייה. נמצא כי ג' גבורות פחות שלישי נמתקו דרך ירידת החסדים, וב"ג ושלישי נמתקו דרך עליית החסדים ממטה למעלה¹⁰⁷¹, כי כח המיתוק שנתן או"א באותן {ו ע"ב} החסדים כדי למתק הגבורות, ואלו היו עולין בדרך קוין היה נותן לאותן הגבורות ב' מיתוקין, ולא היה נשאר כח המיתוק להמתיק גבורות אחרים כנ"ל, וגם לא היה בהם כח בחסדים לעלות עד כתר דז"א כדי להגדילו כנ"ל בדרך עלייה, לכן עלו בדרך הנ"ל.

ואח"כ עלו יותר למעלה מכל שיעור יסוד ז"א, ואז אותן ג' חסדים פחות שלישי הם נחלקין לג' קוין, וזה עולה בת"ת וזה עולה בנצח וזה בהוד, כי כן טבע עשן או שלהבת העולה

1080 ביסוד ולא בו"א.

1081 חו"ג במקום נו"ה דיסוד.

1082 נו"ה שבמקום חו"ג.

1083 בדרך עלייה.

1084 דיסוד.

מאיר העץ חלק ג'

ממטה למעלה במקום מגולה שאינו עולה מקובץ, אלא מתחלק ומתפצל אל הצדדין. והנה זה שאמרנו שהחסדים ירדו תחלה, היינו בתיקון העולמות קודם חטא אדה"ר, ובדרוש הציצית יתבאר להיפך¹⁰⁸⁵ שהגבורות ירדו תחלה והוא מה שגרם חטא אדה"ר כנ"ל בדרוש אדה"ר עצמו.

כללים של חו"ג והם י"ח¹⁰⁷²1086

א': שם הוי"ה הוא בחו"ג עד"ז: י' הוא ה"ח וה"ג בדעת עצמו, ה' הם ה"ח המתפשטין בגופא, ו' הוא יסוד דז"א הנקרא ו' זעירא, שבו מתקבץ ה"ג ביסוד, בסוד (בראשית מא לו) והיה האוכל לפקדון לארץ, כי הם לצורך המלכות ומופקדות בו ביסוד, ה' הם ה"ג עצמן. דרך ב': י' הוא ה"ח וה"ג בדעת, ה' הם ה"ח המתפשטים, ה' שנייה הם ה"ג הנשארים בדעת למעלה להתמתק, ו' שבאחרונה הוא היסוד ששם יורדין אח"כ יחד בסוד¹⁰⁷³ ה"ח וה"ג הנ"ל הנרמזין בהי"ן כנ"ל. וזה דרך הב' הוא צירוף יהה"ו היוצא מפסוק (ירמיה ט נג) "יתהלל" המתהלל "השכל" וידוע וגם ענין זה בדרוש תפלין (בספר פע"ח)¹⁰⁷⁴.

ב': ב' עטרין דחו"ג הם ב' הוי"ות, א' דמ"ה וא' דב"ן. ג' גבורות¹⁰⁷⁵ חג"ת מתמתקות מג' חסדים ביסוד דרך ירידה, וב' גבורות תחתונות נו"ה מתמתקות דרך עליית החסדים לגדל את ז"א. והנה אחר שירדו החסדים למטה נגדלו, כי נתפשט הארתן המכונסת בהם בכח ובצורת גדול ועתה נתגלות¹⁰⁷⁶, ולכן כשחוזרין לעלות נכנסים ביסוד¹⁰⁸⁷ אימא לגדל רישא דז"א הם יותר גדולים, והם אדרבא מרחיבין היסוד דאמא שבחזה ומגדילין אותו, וגם החסדים אשר נשאו שתומים מתגלים אורם והארתן¹⁰⁷⁷ ונגדלו ומראים כחם, וז"ס הגדלת החסדים והבן זה.

ג': ויש פירוש ב'¹⁰⁸⁸, והוא שהחסדים אינן נכנסין¹⁰⁸⁹ תוך היסוד, אלא חוזרין ועולין מחוץ הדפנות דיסוד אמא ומפסיקין בין גופא דז"א ליסוד דאמא (וחלל)¹⁰⁷⁸ שביניהן, והם ג"כ עולין בקו ימין ושמאל ומקיפין לנו"ה דאמא עד"ד הנ"ל. ונמצא, שהאורות המוחין הפנימים שבב' הקוים שבתוך נו"ה דאמא מאירין מבפנים¹⁰⁷⁹, והארת קו האמצעי שבתוך היסוד אמא מאירין מבפנים, ואלו החסדים העולין ומקיפין מאירין מבחוץ ומכים זה בזה, ומתגדלות הארתן ונתוספו מאד. וז"ס הגדלה ומקום קו האמצעי המגולה מקיפין ליסוד אבא אשר שם, והיסוד דאבא הוא שד"י במלאו תתי"ד¹⁰⁹⁰, והוא יסוד אבא שבתוך ז"א.

ד': דע, שיש חילוק בין ראש השנה שהוא דוגמת מעת¹⁰⁸⁰ בריאת עולם לשאר ימות החול, והוא שבעת בריאת עולם וכן בר"ה נמשכין בה¹⁰⁹¹ ה"ג¹⁰⁸¹ ע"י אמא עצמה¹⁰⁹² בסוד (בראשית ב כב) ויבן ה' אלקים את הצלע¹⁰⁹³, אך בשאר ימות, השנה אינן נמשכין לה הגבורות אלא ע"י זעיר אנפין לבד {ו ע"ג} מאחורין¹⁰⁹⁴1082.

¹⁰⁸⁵ עי' דב"ש דף מה ע"ד (לש"ו)

¹⁰⁸⁶ צ"ע למה זה כאן ולא בשער כא, ועי' לקמן אות יד והערת השבח שם שקורא לכל בחי' דעת צלם, וכן עי' שם הערה 1123.

¹⁰⁸⁷ מדבר באור פנימי (דב"ש) (לש"ו)

¹⁰⁸⁸ ושניהם אמת עי' לקמן דף ט סוף ע"ב (לש"ו)

¹⁰⁸⁹ מדבר באור מקיף (דב"ש) (לש"ו)

¹⁰⁹⁰ עי' שער מ"ד ומ"ן דרוש ו' שזה ט' פעמים מים עם הד' שבכתר.

¹⁰⁹¹ כלומר בנוק'

¹⁰⁹² יש ג' מיני מנצפ"ך ועי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח בסוף ח"א. נעשה המלכות בסוד מעיין חתום ונשמרת משום מגע זר כי הם נמשכים בה מאו"א והוא פירוש סוד ויבן ה' אלקים את הצלע (דע"ה ח"ב כט ע"ג).

¹⁰⁹³ עי' פרשת זהר בראשית כד ע"א ז"ל, ויבן יהו"ה אלהים את הצלע הכא אתרמיז רזא דיבום דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הה"ד (דברים כה ט) אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן יהו"ה אלהים אבא ואימא [ומש"כ כאן אימא כלומר מתוך זיווג או"א שיוצא מאימא] בני לה לגביה הה"ד (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יהו"ה ו' דאיהו בן י"ה אבא ואמא עלייהו אתמר ויבן יהו"ה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם. ובתקו"ז כח ע"א ז"ל, אתמר התם לגבי אדם ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם דא חכמה ויביאה אל האדם דא עמודא דאמצעייתא דרגא דמשה והאי צלע איהו ודאי כלת משה (מהגוב"י).

¹⁰⁹⁴ עי' בשעה"כ פט ע"ד: ויראה לי כי בכל ר"ה חוזר האצילות העליונה לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם [פע"ח: אלא להיות כי הדברים חוזרים בזמנם בכל השנה למציאות הראשון]. וכבר ידוע דנוק' דז"א נפקא מתדבקא באחורי ז"א, לעומת החזה כנגד ת"ת שבו.

מאיר העץ חלק ג'

ודע, שאלו הב' חותמות הנז' בכוונת נעילת יום כיפורים¹⁰⁸³ (שעה"כ דרושי יוה"כ דרוש ה'¹⁰⁹⁵), אינן נשלמין יחד אלא בהיותן אב"א, אז לוקחת זו החותם הב' הגרוע. שהרי נודע שכשעוברין הארת המוחין דרך האחור, הם נכנסין מלמעלה למטה דוגמא כמו שנכנסו בז"א, וא"כ תחלה נכנסה הארת החותם עם הגבורות דשייכי לחלק המלכות, ואלו ירדו ביסוד שלה, ואח"כ בעטרה, ואז¹⁰⁸⁴ לקחה מוחותיה ע"י אמא עצמה, שנכנסים בה נה"י עצמן דאמא, לכך ירד החותם ההיא שהיה ביסוד שלה עד המלכות שבה, וירד אח"כ חותם הראשון דאמא¹⁰⁸⁵ העיקרי ביסוד שלה. והראשון נקרא דל"ת א'¹⁰⁸⁶ מנצפ"ך א'¹⁰⁸⁷ שבמלכות שבה, והב' נקרא דל"ת ב' ומנצפ"ך ב'¹⁰⁸⁸ שביסוד שלה. והראשון הם בחי' גבורות שבגבורות, והב' ביסוד הם חסדים שבגבורות, והם ה' דמים טמאים וה' דמים טהורים מנצפ"ך כפול, וכולם גבורות כנ"ל. ואפשר לומר שתחלה נתפשטו¹⁰⁹⁰ (נ"א לא נתפשטו) הגבורות בגופא עצמה¹⁰⁹¹ באחורי ז"א, יען היותם¹⁰⁹² מהחזה ולמטה, ונמצא דעת שלה מכוון נגד היסוד שלו, ולכן לא נכנסו בה אלא בחי' הכללות דחלק היסוד, לפי שהרי כל הגבורות לא קבלתן אלא מיסוד דז"א אל הדעת שלה. אך הגבורות עצמן לא קבלתן, ולכן בחי' היסוד שלו נתפשטו בגופה, ובחי' המלכות שלו נתפשט ביסוד שלה¹⁰⁹⁶. ואחר שננסרה לקחה הה'¹⁰⁹³ עצמן ונתפשטו בגופא, ואז ירדו כללותיה של חלק היסוד עד היסוד, וכללות המלכות ירדה עד המלכות שבה. והרי נשלם התפשטות הגבורות שלה. וכ"ז היתה מחמת קבלתה ע"י ז"א כנזכר, אך ז"א נתפשטו בו החסדים בפ"א.

והנה כ"ז עדיין הוא גבורות ראשונות לצורך עצמותה לגדלה, ואח"כ בזווג ראשון נותן לה ה'¹⁰⁹⁴ עצמן יותר ממותקים, ונקרא שם ב'¹⁰⁹⁵ והוא רוחא דשדי בגווה¹⁰⁹⁷, תוך זה החותם הראשון¹⁰⁹⁸, וזה נשאר בה תמיד בסוד נפש פנימית שלה. כי הראשונות היו הארת נפש, וזה נפש עצמה, ונשארין בה תמיד לצרכה. ואח"כ כשנזדווג שנית חוזרת לקחת מ"נ ומוחין החדשים היא והוא, ומזדווגים ע"י ההוא רוחא דעאל בה בקדמיתא, כי הוא המתקנם {ו ע"ד} שם, ומעלה אותן, באופן שהחותם הוא הכלי לבושי אמא, והמ"ן גבורות ראשונות הוא להגדיל עצמותה. והגבורות שנית דביאה ראשונה הם נפש פנימי גמור, שהיא רוחא דשדי בגווה להעלות כל מ"ן, שהם הגבורות החדשים. נמצא, דרוחא דשדי בגווה והגבורות החדשים כולם הם מנצפ"ך ממש, והם מ"נ, אלא שאלו חדשים, ואלו ישנים שרשים אל אלו חדשים. ואמנם החותמים עצמן הם כ"ב אותיות התורה.

ה': ה"ג (ע"ש)¹⁰⁹⁶ יש ביסוד נוקבא עם לבושיהן שהם ה' דמים, אשר הפסולת של ה' דמים לבושי הגבורות, שהם הקליפות. ויש ה"ח ביסוד הזכר עם לבושיהם שהם ה' דמים, אשר הפסולת שלהם דינין קשים, אך לא קליפות. ובעת הזווג, נותן זכר לנקבה גם את הה"ח ביסוד שלה¹⁰⁹⁹, ואח"כ מהח"ג נעשה מהם הולד, ומהמלבושים שלהם מתבררין ונעשה חלב, ומהפסולת נשאר דין קשה וקליפה כנזכר¹¹⁰⁰¹⁰⁹⁷.

ובהיותם בסוד אחור [אב"א], שהם דין, נפקא מסטרא דגבורות, והמוח הקודם בראש היא גבורה, שנעשה לה בינה, ואח"כ חסד בסוד חכמה, בסוד ה' על י', סוד ה"י מאלקים. ולפי שהמוח הקודם בראשה הוא גבורה סוד הדין, לכן נעשה הדין ביום זה. ולכן נק' ראש השנה, כי גבורה היא ראש השנה שהיא נוק' דז"א הנק' שנה, וגבורה היא ראשה, ונעשה בינה לה לנוק' דז"א. ונמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוק' דז"א שהיא גבורה. וכנגדה נאמר אני בינה לי גבורה (משלי ח יד).

חסד בסוד חכמה – עי' ביאורים ח"ב צד ע"ג: בהיותם בבחי' דין, יוצא תחילה מוח הגבורה שהוא בינה, ואח"כ מוח החסד שהוא חכמה.

¹⁰⁹⁵ זה לשונו שם: הנה ג' חותמות הם חותם לאה בר"ה וחותם בתוך חותם דרחל בנעילה והר"ר*##

¹⁰⁹⁶ עי' קושית היפה שעה.

¹⁰⁹⁷ עי' שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

¹⁰⁹⁸ החותם הוא היסוד דנוק', והראשון הוא הביאה הראשונה, או שזה של לאה עי' לעיל מש"כ

בשם השעה"כ בדרושי יוה"כ*##

¹⁰⁹⁹ עי' שער תיקון הנוק' פרק ב' אות כ' שעיקר ענין הה' היא אותיות מנצפ"ך שורש לכ"ב אותיות שהם כל הקומה, ועי' לקמן אות י' שנשאר עיקר הה"ג בז"א.

¹¹⁰⁰ עי' עוד בזה שעה"כ □ עט ע"ג.

מאיר העץ חלק ג'

¹⁰⁹⁸ר': הנה נ' שערים שבבינה הם ה"ג שבה, כל א' כלול מי'. גם יש נ' שערים מה"ח כל א' כלול מי', הם נ', ואלו הה"ח שהם נ' שערים נכללין בז"א¹¹⁰¹ ומתפשטין בו כנודע. והנה משליש חסד שבת"ת המתחלק חצי לכתר שבה וחצי לכתר שבו, אז ע"י עליית חסד יורד ת"ת דאמא להעשות כתר לז"א כנודע¹¹⁰². נמצא שאותו חסד גורם כניסת הכתר, לכן נאמר בתקונים (דף סח ע"ב עו ע"ב) כ"ע דא איהו שלימו דנ' שערי בינה, כי הכתר נקרא שער הנ', יען אינו נגמר ליכנס עד עלות חסד ההוא, והוא נקרא שער הנ' ההוא של הה"ח, הנחלקים לנ' כנזכר, לפי שאין חסד זה עולה אלא אחר שנגמרו כל הנ' שערי בינה, שהם ה"ח להתפשט בז"א, וזה בא באחרונה ונקרא שער נ' לסבה זו.

ז': בענין חסד הנקרא יומם, משום דאזיל עם כולהו יומין¹¹⁰³, שהם ז'¹⁰⁹⁹ ימי בראשית, הם ו"ק שבבחי¹¹⁰⁰ ז"א כנודע. והנה מזה חסד שהיא ראשונה שבו"ק מתפשטות ה' בחי' חסד ומתלבשין תוך ה' ספירות שתחתיו, נמצא שהם ה"ח. אמנם הראשון הוא כולו חסד ממש, לכן אינו במספר עמהן, כי הד' (נ"א הה')¹¹⁰¹ שתחתיו אינם {ז ע"א} חסד ממש, אמנם מתלבשים בתוכם ה' ענפי חסד הראשון, ובתוך אלו הבחי' דחסד (הראשון)¹¹⁰² המתפשט ומתלבש בתוכם מתלבש בהם הבינה דז"א, ובתוך הבינה דז"א מתלבשת אמא עלאה, כי מוח בינה דז"א מאמא נפקא כנודע. נמצא שכל הארה הנמשכת מאמא אל הו"ק הוא ע"י חסד זה המתפשט ומתלבש

¹¹⁰¹ כלומר הם התפשטות החו"ג דיסוד דבינה ומתפשטים ומתלבשים בזו"ן (כללים ח"ב נב ע"ג) ¹¹⁰² עי' תיקו"ז קנט ע"א: ואינון מסטרא דאריך אנפין דאיהו וא"ו ואינון ה"א ה"א יו"ד איהו כ' כתר ברישא דא' (נ"א דא) דאיהו ארך אפים דאיהו וא"ו א' איהי אורייתא דאיהי אתייהיבת בתרין לוחין דאינון ו' ו' ואית כתר דזעיר אנפין דאתמר ביה כתר לי זעיר ואחוי וכמה כתרין אינון כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות

מאי אית בין כתר לעטרת אלא כתר איהו מסטרא דא' דאיהו בדיוקנא דאת יו"ד דסליק כ' ודא א' מן אהי"ה דאיהו כתר דאריך אנפין א' מן אדנ"י {קנט ע"ב} כתר דזעיר אנפין י' מן יהו"ה איהי עטרה על ספר תורה דאיהו ו' ואית י' לתתא ואיהי י' מן אדנ"י דאיהי עטרה ברישא דכל צדיק לית ספירה דלא אית לה עטרה על רישא וכתר ועטרה דאיהי י' איהי עטרה דברית מילה דסליק למאה עשר זימנין עשר מאה ואיהי על כל פקודא ופקודא וכמה עלות אינון על עלות דסלקין על כל ברכאן ופקודין תרגום: מהו שיש בין כתר לעטרת, אלא כתר הוא מצד של אות א' שהוא בצורה של אות יו"ד שעולה כ' וזהו א' מן אהי"ה שהוא כתר של ארך אפים א' מן אדנ"י, כתר של זעיר אנפין, י' מן יהו"ה היא עטרה על ספר תורה שהוא ו' ויש יש למטה והיא י' מן אדנ"י, שהיא עטרה בראש של כל צדיק אין ספירה שאין לה עטרת על הראש וכתר ועטרה שהיא י' היא עטרה של ברית מילה שעולה למאה עשר פעמים עשר מאה והיא על כל מצוה ומצוה וכמה עילות הם על עילות שעולים על כל ברכות ומצות

¹¹⁰³ זה מלך הראשון שהוא חסד והוא בלע (הקדו"ש פה ע"ד), עי' ת"ז עה ע"ב וז"ל וכלא [כל הז"ת] אתכליל בשביעית, דאיהי מלכות השביעי, ה' ודאי בכל שביעיות כלילא, ואיהי ה' דיום הששי, יום דא צדיק, עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו', איהו יום הששי ויום השביעי, יום דכלהו יומין, ועליה אתמר שכבי עד הבקר, ודא הוא בקר דאברהם, דכתיב וישכם אברהם בבקר, וישכם לפורקנא, וביה הבקר אור, דאתמר ביה ותורה אור, והאי איהו אור דאתמר ביה ולכל בני ישראל היה אור, ואיהו פסח דרועא ימינא, וביה עתידין ליגאל [תרגום: והכל נכלל בשביעית שהיא מלכות השביעי. ה' ודאי בכל השביעיות נכלל, והוא ה' של יום הששי, יום זה צדיק, ועליה נאמר והיה ה' למלך על כל הארץ וכו'] הוא יום הששי ויום השביעי, יום של כל הימים, ועליה נאמר שכבי עד הבקר וזה הוא בקר של אברהם שכתוב וישכם אברהם בבקר וישם לגאולה ובו הבוקר אור, שנאמר בו ותורה אור, וזה הוא אור שנאמר בו ולכל בני ישראל היה אור והוא פסח יד ימין ובו עתידין להגאל], עכ"ל. ועי' שם בבהג"ר ז"ל, וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה (וכן הוא בכמה מקומות בבהג"ר א בסד"צ, סוף י ע"ד, וכן משמע במב"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה'). וזה לא כפשטות האריז"ל בשער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי, ועי' פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד.

מאיר העץ חלק ג'

בתוכם, ומקבלין הארה¹¹⁰³ על ידו. ובזוהר¹¹⁰⁴ פרשה אמור (דף קג ע"ב¹¹⁰⁴) מצאתי באופן אחר ואינו חולק עם הנ"ל רק מוסיף. הענין, שהחסד הנקרא אברהם, שהוא קצה הראשון מו"ק, שהם כללות ז"א כנודע, ששרשו הוא ו"ק לבד, זה החסד הוא מקבל שפע בתחלה מכל שאר הו"ק, והוא מקבל ע"י החסד שבאמא עלאה הנקרא יומם, כי הוא שורש לכל החסדים, ואמא מתלבשת בחסד שבה הנקרא ימין שבה, ועל ידה מאירה לאברהם חסד דז"א בתחלה, ואח"כ ע"י אברהם נמשך אל ה' ספירות שתחתיו, ועיין באורך במ"א.

ח: בכל חסד וחסד מהה"ח, או ז' חסדים שהם ה', ונכללין ביסוד הרי ו', וניתנים לנוקבא הרי ז', וכן הם ז' גבורות. והנה מכל א' מאלו בין החסדים בין הגבורות, המתפשטים בגופא דז"א, יש ג"כ בכל א' מהן כללות כל הז', נמצא א"כ שחסד שבחסד דז"א וחסד שבגבורה דז"א כו' וחסד שבמלכות, כולם הם בחי' חסד א' הנקרא חסד הראשון. ואח"כ החסד הנקרא גבורה מתפשט לז' בחי', והם גבורות החסדים¹¹⁰⁵ שבחג"ת, וגבורות החסדים¹¹⁰⁶ שבנה"י כו', עד גבורת חסד שבמל', וכעד"ז כולם. והחסד הנקרא ת"ת מתפשט בז' ספירות בת"ת דחסד וגבורה כו', ובת"ת דמלכות, וכעד"ז כולם, באופן שאין לומר שכל בחי' החסד שבה"ח נכנס בחסד ז"א¹¹⁰⁷, וכל בחי' גבורות החסדים¹¹⁰⁸ נכנס בגבורות ז"א¹¹⁰⁹, וכיוצא בזה. אמנם חסד ראשון שבה"ח נחלק לז' בחי' לז' ספירות, וכעד"ז כל ז' החסדים, וכעד"ז כל ז' הגבורות כשנכנסין בנוקבא¹¹¹⁰ דז"א, והבן כ"ז היטב. ואמנם אותו בחי' חסד שבחסד הוא שורש לכל שאר¹¹¹¹ בחי' דחסד המתפשט בז' ספירות, וכעד"ז גבורה שבחסד שורש לכל ז' בחי' דגבורה דחסד, וכיוצא בזה מכולם. ואמנם חסד שבחסד ראשון, הוא לבדו נקרא יומם, בסוד (תהלים מ ב ט) יומם יצוה ה' חסדו, יומא דכולהו, כי הוא שורש לכולם והם ענפים מתפשטים ממנו, אבל שאר החסדים נקרא יום ולא יומם, והגבורות נקרא לילה.

ט: חטא אדה"ר גרם שהגבורות להיותן במקום רחב¹¹⁰⁵ יצאו תחלה, אך מקודם בהיותן למעלה במקום צר היה מוכרח שהחסדים¹¹¹² יתפשטו תחלה¹¹⁰⁶. גם ברדת הדעת יסוד דאמא¹¹⁰⁷ שהוא¹¹¹³ לבושו יורד עמו, ונצח והוד דאמא נשאר במקומן¹¹⁰⁸. ואין זה תימא כי קו האמצעי יורד לבדו¹¹⁰⁹. והנה, כמו שזו"ן הניחו שורש גו אמא עלאה בצאתן לחוץ, ושרשם הוא ההוא רוחא דשדי בגווה¹¹¹⁰, כן הנשמות של הצדיקים היוצאין מבינה או ממלכות, מניחין שם שרשם ביסוד¹¹¹⁵ בסוד ההוא רוחא דבגווה ג"כ, והבן זה היטב. אך נשמות היוצאין אחר כך הם

¹¹⁰⁴ ז"ל, ובעמוד ענן אתה הולך לפנייהם יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית, ע"כ. תרגום:@.

¹¹⁰⁵ עי' לעיל סוף פרק ב' משער כא וסוף פרק ג' משער כג ופי"ג משער ט"ל ולקמן אות טז (גוב"י), לעיל עמוד ד' (דף ו ע"ב סוף המ"ב) ועי' שעה"כ דף פג ע"ד סמוך לסופו ושם דף ה ע"א ושם דף צח ע"ד (לש"ו).

¹¹⁰⁶ כלומר כן היה ביצירת ז"א.

¹¹⁰⁷ עי' לשון הביאורים ח"א נה ע"ג, מקבל הז"א החו"ג רק מהאימא מהיסוד שבה שבהדעת שבו, ע"כ כלומר הארת הדעת מיסוד דאימא (גם שם), כלומר עיקר הגילוי הוא הדעת ולבושו היסוד דבינה*##. ועי' לקמן אות יד והערה 1122.

¹¹⁰⁸ על ידי חטא עץ הדעת ירד הדעת למטה בין ב' כתפין וירדו הגבורות תחילה ולא נמתקו ועי"ז נתאחזו החיצונים בהם וירדו החסדים ג"כ ונתאחזו החיצונים בשניהם ונעשה מזה הקלי' נוגה דעשיה (דע"ה ח"ב כח ע"ג), גם העץ החיים וגם עץ הדעת שרשם מאור הדעת עלאה וההבדל ביניהם איזה הארה מתגבר, שבעץ הדעת מתמעט ירידת החסדים וממילא ונתרבה הדינים בכל העולמות (דע"ה ח"ב צח ע"ב). לגבי נו"ה עי' שער כג פרק ו שכל זמן שאין גדלות אמיתי מה שיורד מהדעת היא רק הארת הדעת ולא הדעת עצמו.

¹¹⁰⁹ עי' שער הפסוקים בראשית (דרוש ב' פגם ה') ואל יקשה בעיניך לומר, איך היסוד דאימא יורד למטה, והנצח וההוד דאימא נשאר במקומם כמו שהיו בתחילה. כי הענין הוא, כי הנה ג' קוים הם, וכל קו נפרד מחבירו, ולהיות כי חטאו של אדה"ר היה בכתר דזעיר, שהוא הת"ת דאימא, שהוא קו אמצעי, לכן המשיך הפגם ההוא בדעת דזעיר, שהוא יסוד דאימא, והם בקו אמצעי, וירדו למטה. אבל הנצח וההוד הם קוים אחרים, ולא היה הפגם נמשך בהם, ונשאר במקומם, ע"כ. [ול"נ שכאשר כתוב יסוד כוונתו להארת היסוד, ורק קו האמצעי מוריד הארה למטה ולא הקצוות, וצ"ע]. ועי' סוף דרוש ה' ולעיל שער כב סוף פרק ג' ושער כא סוף פרק ב' ושער ט' פרק ג'. (הגוב"י) לעיל מוחין דצלם סוף פרק ג' (לש"ו).

¹¹¹⁰ עי' שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

מאיר העץ חלק ג'

{ז ע"ב} מתלבשין בההוא רוחא דז"א וההוא¹¹¹⁶ רוחא דנשמות הקודמות¹¹¹⁷ להם. נמצא ששורשן¹¹¹⁸ מ"ה וב"ן, הוא כלול בהאי רוחא דנוק', בין בכינה בין במלכות, אלא שעיקרו במלכות¹¹¹⁹ הוא ב"ן דגבורות. ובזכר הוא להפך, שרוחא דאבא הוא ביסוד דיליה, או בז"א עיקרו הוא מ"ה דחסדים, ואח"כ בזווג פב"פ אז נותן בה חסדים דמ"ה עצמן.

י: אע"פ שעטרא דגבורות ניתנת לנוקבא, שרשם נשארת בדעת ז"א¹¹¹¹, שלא יהא גם הוא דעת ק"ל כמוה¹¹¹², וגם שורש החסדים נשארים בדעת¹¹¹³, ואחר כך ענפיהן הם המתפשטים בו"ק בין החסדים בין הגבורות. וזכור זה אך בנוקבא מתפשטים ה"ג לבדם.

יא¹¹²⁰: (ה"ח) הב' חסדים וב"ש ת"ת המגולין¹¹²¹ חוזרין ועולין ממטה למעלה ומגדילין את ז"א דרך עלייה¹¹¹⁴, וה"ג המתפשטים בנוקבא העומדת נגד נה"י דז"א, ויסוד דז"א ארוך שהוא יסוד דזכר ומתפשט הרבה, לכן אין מתגלות בה רק ב' גבורות תחתונות דנו"ה שבה לבד, ואלו הב' בלבד הם עולין גו גופה דרך עלייה ומגדילין גופה.

יב: בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג, והם י' הויות גימ' ק"ל ק"ל¹¹²²¹¹¹⁵, ב"פ עי"ן כמנין (שמות ג ד) ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העיניים היושבים ממש כנגד הדעת. אך בדעת דנוקבא יש ק"ל גבורות לבד. וכאשר מתפשטות בו"ק שהם בחי' חג"ת נה"י¹¹²³, נשארין בחי' ו' בכל אחד מה"ק שבה והם ל', ואלו נקראו (חגיגה טו ע"ב) מגדל הפורה באויר. ונשאר ק' מהק"ל דגבורות ביסוד שלה, ואח"כ כשמזדווגין נותן בה הזכר גם ק"ל ראשון דחסדים ומתחברים עם הק' שביסוד דיליה, והנה ק' וק"ל גימטריא יר"ך כי היסוד נתון בין ב' הירכיים.

יג: דעת דנוקבא אינו רק מחציה¹¹²⁴, שהוא עטרה דגבורה לבד. ואף גם בחי' זו אינו למעלה ברישא, אלא בגופא בשליש עליון דת"ת שבה, באמצע בין ב' הכתפיים שלה. וז"ס¹¹¹⁶ קשר יר"ד של תפילין של יד כמבואר במקומו¹¹¹⁷. לפי שהמוחין דזו"ן שהם חכמה וכינה שלהן הממשיכין¹¹²⁵ או"א בעת זווגם ממוחין שלהן עצמם, ולכן נשארים ג"כ בראש זו"ן, אך הדעת שבז"א (ונוקבא)¹¹²⁶ לא המשיכוהו מדעת עליון שלהם, אלא היה מהחור"ג המתפשטין בו"ק דאו"א. לכן גם בנוקבא דז"א היה כך כנ"ל, שירדו ונתפשטו בתחלת הו"ק בשליש עליון דת"ת בין הכתפיים כנ"ל¹¹¹⁸.

יד: שים בהקדמה זאת עיניך, שהדעת דז"א צריך שיהיה בו בחי' י"ס, והוא מתפשט בכל י"ס דז"א מכתור עד מלכות שבו, והם בחי' התפשטות החסדים בו בסוד ירידה מהדעת ולמטה, ובסוד חזרה מהדעת ולמעלה לג"ר¹¹¹⁹. ובתוך פרצוף זה של הדעת שמתחלק בכל י"ס, מתלבשין בתוכו מוחין דנה"י דאמא ומוחין דאבא, שהם חו"ב שבו, וגם הם כוללין כל י"ס שבו.

¹¹¹¹ עיי' ביאורים ח"א נה ע"ד שזה שנשאר בדעת ז"א הוא המנצפ"ך דנוק' שהוא שורש הכ"ב אותיות.

ועיי' לעיל אות ה' וכן לקמן שער כו פרק ג' שנשארו הה"ג ביסוד ולא בפה או בדעת (וכן הקשה הגוב"י), והרב מתרץ שזה ענף של זה.

¹¹¹² כלומר רק ה' הויות עיי' לקמן אות יב.

¹¹¹³ כלומר שלא נתגלים בחוץ אפילו בז"א עצמו והוא בכלל אור הגנוז (ביאורים ח"א נה ע"ג)

¹¹¹⁴ עיי' שער לה פרק ב (גוב"י) @

¹¹¹⁵ עיי' שער מאמרי רשב"י & ומכאן נמשך המן לישראל שנאמר בו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ונאמר עליו ונפשנו קצה בלחם הקלקל.

¹¹¹⁶ עיי' נהר שלום דף יז ע"א ותבין (לש"ה).

¹¹¹⁷ עיי' פע"ח דרושי תפילין פרק ח'.

¹¹¹⁸ עיי' שער כא פרק ב.

¹¹¹⁹ עיי' פת"ש גדלות דז"א לד ז"ל, דעת הזה המתפשט בז"א הוא כולל פרצוף שלם של י"ס שהוא המסדר כל כללי המאורות, והוא היורד ועולה בסוד אור חוזר להגדיל המאורות שלו, והוא כמ"ש בסוד אור ישר מסטרא דלעילא וגם מצד השקפת התחתונים שע"י מעשיהם הטובים גורמים הגדלת המאורות בכל ענפיהם, ובתחילה כל מאורות של הדעת היו סתומים ביסוד דתבונה בכללות, וע"י שנתגלו ויצאו מן היסוד, אז נתרבו לכל ענפיהם, ר"ל מה שאימא נתנה בו כח הגלוי להתפשט למטה, וכשעולה הדעת בחזרה למעלה, נעשה לבוש אל החו"ב וכתר שבו, והוא, כי ב' דעות הם, א' הנשאר בפנים והוא כולל ב', א' שמכריע בין חו"ב דאבא, והג' הוא הכרעתו בין חו"ב דאימא, ושניהם הם דעת שנשאר בראש, והם בסוד חיה ונשמה שבו, והב' הוא הדעת המתפשט שהוא מכריע בין חו"ב שבו בעצמו, והוא נעשה במדרגת רוח, ושנים הראשונים הם נשארים בנה"י דאו"א, והשלישי מחוץ להם ונעשה בסוד חזרת החסדים, והוא הגדלת הדעת לעשות דעת לבחינת רוח מבחוץ.

מאיר העץ חלק ג'

ועד"ז הכתר שבו כולל כל { ז ע"ג } הי' 1127, כולם 1128 זה תוך זה, וזה תוך זה 1120. ובה תבין טעם חזרת חסדים למעלה לתת דעת בכח"ב. וזה הדבר קשה, שנראה ללא צורך, כיון שיש שם אורות יותר גדולים ומעולים, אבל הם פרצופים זה תוך זה, ומלובשים זה תוך זה. וטעם החזרה הוא שהם סתומים ומלובשים ביסוד תבונה, וצריך שיצאו לגמרי מתוכה ולחזור בסוד אור חוזר אל הג"ר 11211129, ולכן לא יכלו לכנוס דרך ירידה, כי נו"ה דאו"א הם חו"ב שבו שמזווגם יצא הדעת (למטה מהם) 1130 וחוזר ומתפשט מלמטה למעלה בג"ר, אלא שהוא בסוד לבוש אליהם בחוץ. וגם בזה תבין איך יוצא לבושם עמהם כדי שבו יתלבש הדעת 1122. ואינו יסוד עצמו דתבונה, אלא תולדה ממנה, כדרך הבן הנולד היוצא מאביו ואמו מיסוד תחתון, וחוזר ועולה ומלביש מחוץ, ונמצא שהדעת של המוח 1123 נשאר בפנים בסוד דעת דחו"ב, ועוד דעת אחר נעשה לו לבוש מבחוץ בסוד דעת האמיתי החיצון. כי הפנימי נחלק לב' דעות: דעת א', המכריע בין חו"ב דאבא, והכל בבחי' חיה. ודעת הב', המכריע בין חו"ב דאמא והכל נקרא בחי' נשמה 1124. ודעת

1120 למה ההתלבשות כך, עי' עתיק א' ואד"ז רפח ע"א שהתלבשות המוחים הם דא לגו מן דא, וצ"ע למה לא בצורה של מתקלא, ועי' פת"ש א"א ז שבאמת שם אין מתקלא שייך בא"א [עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה ועוד נו"ל, כי בא"א אין מתקלא], כי אין שם הנהגה לפי ענין הזמן, רק בסוד תיקונים ושרשים להנהגה, שכל א' שורש לענין א', ולכן אנו מדברים בהם בסוד זה לפנים מזה, ואין שם ימין ושמאל ניכר, רק מקום התחלת המתקלא הוא בגופא דא"א, מחסד שבו ולמטה (פת"ש א"א ז), זה בחי' קו א' (לש"ו כללים ח"א פו ע"ב).

1121 נ"ל שעלייתם הוא דרך מ"ן כדי להוריד מ"ד חדש, וצ"ע. ##

1122 עי' לעיל אות ט' והערה 1107.

1123 חוץ מהדעת דאבא וכן הדעת דאימא יש מזלין שהם מקיפים על או"א ומהם מתפשטים אור באו"א בתוכם ובפנימיותם והוא (בהתפשטו בתוך או"א) הדעת המכריע בין או"א (כללים ח"ב לג ע"ד), שהרי עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג ד"ה ותיקון של, שמביא דברי האד"ז לגבי ג' רישין וכותב ובמזלא תליין והן חב"ד וע"ש בלש"ו שכוונתו לומר שאו"א הם חו"ב והמזלין הם דעת, אמנם יעויין באריז"ל (שער מאמרי רשב"י) שהדעת בין או"א אינו המזלין, ועי' לש"ו כללים ח"א כח ע"ג, שמביא מהאד"ז כאן ראייה לשיטתו. וכן עי' בהגר"א בספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר, שמבאר שפשטות לשון האד"ז היא שהג"ר תלויין במזלין, כלומר, אפילו הדעת תלוי במזלין. א"כ, אפילו לדעת רבינו הוי"ן הדעת והמזלין שני עניינים חלוקים זה מזה. וכן משמע שם יג ע"ג ד"ה וז"ש היינו, שאין זיווג או"א עד שיצא הדעת ואז אתכלילו במזלא, שכן המזלין הם שורש הדעת ובהם תליא זיווגם.

ועי' בכללים שם ע"ד, שכידוע המזלין הם המקיפים ה"ה ל"מ דצלם, והדעת המייחד את או"א הוא צ' דצלם. וממילא לפ"ז אכן יש מקום לומר ששני הבחינות היינו הך אלא שהמקיפים נהפכים לאורות פנימיים, ובאופן זה הופכים המזלין להיות הדעת הקיים בין או"א בתמידות. ולכן נקראים 'מזלין' שכן הם נוזלים ומשפיעים בתמידות (וכן הוא לש"ו כללים ח"ב לג ע"ד, ועי' עוד ח"א פה ע"ד).

עי' ביאורים ח"א כ ע"ב שמחלק בין ג"ר הכללים שבכל פרצוף לג"ר הפרטיים שבכל פרצוף. שבג"ר הכללי הרי הם א"א ואו"א בהם הכתר מגולה והחו"ב מכוסה משא"כ בג"ר הפרטיים שבכל פרצוף לא ניכר אור הכתר שבהם מאומה וגילויים דהמוחין הם חב"ד, והוא משום שהג"ר הכלליים הם קרובים למדריגת אור א"ס ולכן לא ניכר הקצוות שבחו"ב ורק נגלה האור דק האמצעי לבד, אמנם גילוי שלמטה מהחו"ב והוא בדעת במקום הכתר אז ניכר בג"ר שרש הקוי דקצוות יותר מהקו האמצעי, ולכן כאשר אומרים שאו"א במזלא תליין (אד"ז רפט ע"ב) בג"ר הכללים אז החו"ב כלולים בדעת שהוא גבוה מהם במעלה כי הוא מיוחד בכתר עצמו והם נמצאים ויוצאים רק ממנו, אבל בג"ר הפרטים שם נמשך ויוצא הדעת רק מהחו"ב והם ג' חללי גלגלתא (ועי' עוד כללים ח"א כז ע"א וכח ע"ב).

1124 עי' בהגר"א בספד"צ ט"ו ע"ב וז"ל, דעת כלול מדעת דאו"א, אלא שדעת דאבא נשאר במוחין, ודעת דאימא הוא דעת המתפשט. ועי' פת"ש שבירה יז מש"כ לבאר בעניין בענין ב' מיני הדעת וז"ל, דעת עליון הוא כענין המחשבה קודם המעשה, והדעת המתפשט הוא בעת שעושה בפועל באברי גופו ועושה הדבר בדעה והשכל והוא נקרא המתפשט בגופא וכו', ודעת הנשאר בראש הוא בסוד הנהגת עוה"ב למעלה מהנהגת הזמן ורק בבחינת שלמות השכר שהוא גילוי רוה"ק ונבואה וגילוי התורה, עכ"ל. [אמנם יתכן שכאן הב' בחי' דעת שבחו"ב הם נכללים בדברי הגר"א בחכמה, וכאן הדעת שבחו"ב דדעת הוא הדעת דאימא שבגר"א, וכן משמע לקמן אות יז, והערה 1141 שהחו"ב כאן הם החו"ב הפרטיים שבז"א הרב לא הסכים עי' שעה"ק סה ע"ב] וזה פירוש מ"ש באד"ז דף רצא ע"א וז"ל ובגין דאקרי בוכרא נטיל ב' חולקין ר"ל צלם דאבא וצלם דאמא הנקראים חו"ב וכד אתרבי בעיטרוי ר"ל כשמתפשטים החסדים בסוד אור ישר ואח"כ עולים בסוד או"ח בג"ר לעשות דעת בסוד רוח מבחוץ וכו' השד"ה ז"ל (לש"ו).

מאיר העץ חלק ג'

הג', אמיתי המכריע בין חו"ב דדעת עצמו הנקרא רוח¹¹²⁵. ואלו הם ג' בחי' חלקי הדעת והבן מאד, כי הב' דעות הם בפנים זה בתוך זה,¹¹³¹ תוך נה"י דאבא, וזה תוך נה"י דאמא, והדעת ג' מחוץ להם, ונעשה בסוד חזרת החסדים¹¹²⁶. וז"ס ענין החסדים להגדיל הדעת, ופירוש הגדלה זאת הוא לעשות בו דעת לבחי'¹¹³² רוח מבחוץ, ועד"ז תפרש בג' אחרות שהם כח"ב, והבן זה. ט"ו: במזל הראשון דעתיקא דעת העליון¹¹²⁷ יש בו ג' הויו"ת דיודי"ן גימטריא רי"ו¹¹²⁸, והם סוד רי"ו אותיות שבשמות ע"ב (דויסע ויבא ויט¹¹²⁹), ורי"ו זה נותן בה בעלה בביאה ראשונה, ונעשה בה בחי' רוחא דיהיב בה בעלה¹¹³⁰, ואז הוא שם בבחי' מ"ן¹¹³¹. ואח"כ בביאה ב' נותן בה שם הוי"ה א' דיודי"ן כמנין ע"ב, והם סוד ע"ב תיבין ששרשם (שבשם) ע"ב¹¹³², ואז בחי' אלו הם בחי' מ"ד, והם להוליד ממש ולא לבחי' רוחא דשביק בה. ט"ז¹¹³³: דע שהדעת הוא נשמת ו"ק¹¹³³, ודע ששורש ה"ח נשארין בדעת תמיד, אך ענפיהם הם החסדים המתפשטים בו"ק¹¹³⁴. ואלו הענפים הם המגדילין את ז"א מבחוץ כנ"ל¹¹³⁵, והם מבחוץ ושרשם מבפנים, ומקבלין הארה משרשם דרך מחיצות שביניהן ומגדילין לגופא דז"א עצמו. ובזה תבין סוד כנפים שיש בעולם האצילות¹¹³⁶, כי הם חסדים הסתומים שרוצין לעלות אל שרשיהן שבדעת לקבל הארה שלהן¹¹³⁴, ולהיותן במקום צר אינן יכולין לעלות, וע"י נענוע שמתנענעים מתעופפים {ז ע"ד} ומעלין הז"א עצמן עמהם להיות דבוק עמהן בחוץ. ומכאן נעשין הכנפיים הם האורות שנוצצין משם חוץ לזרועות, והם סוד הגבורות אשר שם, והם המעופפים מבחוץ בסוד אור חוזר העולה ממטה למעלה, ואז מעלין חסדים הנ"ל בדעת. וז"ס שם מ"ב הנק' כנפים¹¹³⁷.

ועי' לקמן אות יז מהת"ז כט ע"ב (האר"י מביא בשם הזהר בראשית).

¹¹²⁵ עי' לקמן אות יח ד"ה נלע"ד.

¹¹²⁶ כלומר הדיקנא.

¹¹²⁷ וכן המזל תחתון נקרא דעת עליון דרושי מ"ן ומ"ד ריש דרוש י' ועי' עוד נסירה סוף פרק ג'

ומאמר נא רע"א (לש"ו).

¹¹²⁸ עי' לעיל שער אנ"כ פרק א' במ"ק שיש ג' קוצין ביו"ד (עי' זהר בלק רג ע"ב), וזה מתגלה

בבטן אמא, ומזל עליון הוא שורש אבא ומזל תחתון הוא שורש בינה. ועי' לעיל שער הולדת או"א וזו"ן פרק ו' שזה נמצא גם במזל תחתון וכמובן מדברינו (מקור: @). ועי' לעיל ב ע"ד בענין ע"ב רי"ו.

¹¹²⁹ עי' זהר בראשית קח ע"א

¹¹³⁰ עי' לעיל הערה 1110.

¹¹³¹ כלומר מאז היא יכולה להעלות מ"ן מכח הרי"ו הזה.

¹¹³² עי' ת"ז כו ע"ב וז"ל, י"ק דחילו ורחימו אבא ואימא דרועא ימינא ושמאלא ויעב"ר חסד

וגבורה דסלקין לחושבן ע"ב תיבין ורי"ו אתון דע"ב שמהן ודא רזא דויעב"ר עיבור, ע"כ, ועי' שעה"כ קדיש א' שיש כאן ע"ב שהוא חסד, ורי"ו שהוא גבורה, שהוא מציאות הזיווג.

¹¹³³ עי' בהגר"א בספד"צ יד ע"ד ד"ה וכו"ה שדעת המתפשט נשמת הו"ק וע"ש שמביא מקור לזה

מאדרא דמשפטים ז"ל, דעת גניז בפומא דמלכא דאקרי פשיטותא דתפארת. ועי' בהגר"א על ס"י טו ע"א וז"ל, לפעמים עד"א בשם שמים ולפעמים בשם אויר, אלא שזה בסוד הדעת וזה בסוד ת"ת זה מלבר וזה מלגאו משה ויעקב (ת"ז כט ע"ב), ע"כ.

¹¹³⁴ כנ"ל אות י'.

¹¹³⁵ כמקיף, עי' לעיל אות ג'.

¹¹³⁶ ז"ל שעה"ג הק' לה: ונבאר עתה, ענין הזרוע והכנף הזה הנזכר השמאל שבו שרש קין,

וממנו יובן הזרוע והכנף הימני אשר להבל. דע, כי קין הוא אבר הכתף השמאלי של אדה"ר, כנז"ל בדרושים שקדמו. ויש באבר הזה שלשה בחי', שהם, בשר, וגידים, ועצמות. והנה בב"ע, בכל

חמשה פרצופים שבכל עולם משלשתם, יש שרש אל קין בזרוע השמאל, באבר הכתף שבכל פרצוף מהם, אבל אין שם בחי' כנף. אבל בחמשה פרצופים שבאצילות, יש בהם בחי' כתף, בבשר וגידים

ועצמות, ועוד בחי' כנף. ונמצא כי שרשי נשמה אשר בבחי' זו השנית של קין, יש לה בחי' הכתף עצמו, שהוא הבשר והגידים והעצמות, וגם יש לה בחי' הכנף היוצא משם, שהם הנוצות היוצאות

מאבר הכתף הנזכר, וזה באצילות. אבל בב"ע, לא יש כנף רק בחי' כתף לבדו כנזכר. וכבר נתבאר בדרושים שקדמו, ענין הכתף הזה השמאלי, ע"כ. עי' בהגר"א בספד"צ כח ע"א ד"ה ועוף יעופף ז"ל:

דרועין דזו"ג, שהן חו"ג כידוע, שכל עפיפה הוא בחו"ג¹¹³⁶, שהן כנפים, ובשתיים יעופף (ישעיה ו ב) הוא חו"ג, משש כנפים שהן ו"ק, וידיים הן במקום כנפים דעופות, וידוע שבאצילות הן כנפים חו"ג, וז"ש (זוהר פקודי רלט ע"א) ועוף יעופף אלו מיכאל וגבריאל שהן חו"ג, ע"כ.

¹¹³⁷ עי' לקמן שער מ פרק יג ועי' ת"ז כו ע"ב ז"ל, אינון שבע לקבל שבע ימי בראשית דרמיזין

לשבע שמהן אבגית"ץ וכו' ועלייהו אתמר שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד

מאיר העץ חלק ג'

י"ז: חו"ג¹¹³⁵ הם ב' כתפין דא"א¹¹³⁸ שהם קו ימין ושמאל, והם תרין עטרין כנודע, ובין ב' עטרין אלו סוד הדעת המזווגם ג"כ. ונמצא, שיש למעלה חו"ב ודעת עליון¹¹³⁹, ולמטה מהם יש ב' עטרין ודעת תחתון¹¹⁴⁰. ואמנם, להיות שאלו ב' עטרין ודעת הם תחת מוחין העליונים, לכן שלשתן נקרא בשם דעת המכריע, ע"ש דעת המכריע¹¹³⁶ בין חו"ב עלאין¹¹³⁷, מוחין העליונים, והבן זה. והנה החו"ב עלאין נקרא אחסנתא דאו"א כי הם העליונים¹¹⁴¹, וחב"ד תחתונים נקרא ב' עטרין דירית ז"א מאו"א¹¹⁴², אך אינם אחסנתא דילהון¹¹⁴³. נמצא, שעיקר מה שאנו מזכירין בחי' ב' דעות הם דעת עליון המכריע בין חו"ב, ודעת תחתון ו¹¹³⁸ המכריע בין ב' עטרין. ועליהם רמזו (תהלים יח כו) כי א"ל דעות ה'. והנה דעת עליון כנגדו נקרא (שם כז) ל"א נתכנו עלילות, באל"ף, כי אינו מתפשט למטה. אך לו כתיב בו' נגד הדעת הב', שזה מתפשט בסוד עלילות, משונות זה מזה¹¹³⁹¹¹⁴⁴, שהרי מתפשט בחג"ת נה"י¹¹⁴⁰, וכל בחי' מהם אינה דומה

דבהון פרכת צלותא לעילא ואינון תמן מ"ב לקבל מ"ב אזכרות דאינון בתפלין דיד ותפלין דרישא ועלייהו אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' וכו', פי' הגר"א שש כנפים כו' - בכל שם שש אותיות והן כנפים כמש"ו דבהון פרכת כו' ששם מ"ב סגולה דילה להעלות כידוע. בעצם שם מ"ב עי' לעיל שער ט פרק ב' ששם מ"ב הוא בז"א, ולכן עצם מציאותו להעלות למעלה לקבל מוחין, ועי' מבר"ש לד ע"ב, ודע כי שם בן מ"ב שהוא אבגית"ץ כו' כבר ביארנו לך שהם סוד ז' מלכים דמיתו כנז"ל והנה אלו המלכים הם סוד זר"ן היוצאים מז"ת דבינה ושם נאחזים בסוד אשר מלכו בארץ אדום, עכ"ל.

¹¹³⁸ עי' לעיל שער המלכים פרק ו' שמהם מוחין דאו"א ועי' שער טו פרק ה' משמע שהכתפין הם דעת דאו"א וכן דרושי הצלם פרק א', ועי' שם בשעה"ק סא ע"ג, שהלשון היא הפרקים הראשונים דחו"ג דא"א מהם נעשה מוחי או"א. ועי' הערה 973.
עי' שעה"כ (ה ע"א): והיותם נק' אצבעות הוא במה שהודעתך כי אלו החסדים והגבורו' שבדע' ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א¹¹³⁸ והי' אצבעות הימנים הם החסדים והי' אצבעות השמאלים הם הגבורות.
¹¹³⁹ עי' לעיל הערה 1123.

¹¹⁴⁰ והוא נשמת הו"ק ולכן הז"א שהוא הו"ק נקרא דעת (אד"ז דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב - מבהגר"א בספד"צ יד ע"ד) (ביאורים ח"א עד ע"א)

¹¹⁴¹ עי' אד"ז רצב ע"ב בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון, כמה דאמינא אחסנתיה דאבוי ואמיה, ותרין גניזין דלהון דמתעטרין כלהו ברישיה ואינון תפלין דרישא לבתר מתחברין בסטריו, ונהרין, ועאלין בתלת חללי דגולגלתא נפקין כל חד בסטריו ומתפשטין בכל גופא [תרגום: בחלל הגולגולת מאירים ג' אורות. ואם תאמר, שלשה? הרי ארבעה הם, כמו שאמרתי, שהם ירושת אביו ואמו וב' הגנוזים שלהם שמתעטרים, כולם בראשו, והיינו תפלין ש"ר. ואח"כ מתחברים בצדדיו, ומאירים ונכנסים בג' החללים שבגולגולת, ויוצאים כל אחד בצד שלו, ומתפשטים בכל הגוף.] - דהיינו חב"ד שבגולגלתא דז"א (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה תלת), ז' מלכין היו חסדים ג' מוחין, לכך צריך ג' זיונין, וכל מוח ומוח מתפשט בכל ז"ת (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א הגה"ה וכמ"ש). אם כן החו"ב עלאין שמדובר כאן היא החו"ב הפרטיים שבז"א והתחתונים הם חסדים וגבורות שבדעת דז"א

¹¹⁴² עי' אד"ז רצא ע"א ז"ל, וכד נהרין אלן אב ואם עליה, כלהו אקרון תפלין דרישא [הן ב' כתרין דנעשה ונשמע, שהן ד' בתים דתפלין, ב' אחסנתין דאו"א, וב' עטרין דכתר (בהגר"א בת"ז קנט ע"ג ד"ה מאי)] וכלא נטיל בן דא - ז"א הוא בן בכור, שנוטל שני חלקים, חו"ג, ונותן לנוקב' הגבורות (בהגר"א על ספד"צ כו ע"ד ד"ה ואמר ה') וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזן ועכ"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא, ומניה אתזן ברתא, [תרגום: וכשמאירים אלה או"א עליו, כלם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את כולם ויורש את הכל, ואת זה הוא מוריש לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים נשמע מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת].

¹¹⁴³ אלא אחסנתיה דז"א (עי' נסירה ו'). עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג וז"ל, המוחין חו"ב דז"א נקראין אוירא דכייא ואשא דכיא, ודעת דז"א נקרא אוירא ואשא סתם, כידוע בסוד עץ החיים שנק' מוחין דחו"ב וכו' ואין אחיזה בהן, ומוחין דדעת נקראו עץ הדעת טוב ורע, וכו', אבל מוח הג' דעת הוא ע"י התחברות המוחין ברישא דז"א כמ"ש בא"ז (דף רפט ע"ב) אלן תרין משיכין אתגלפו ומתחברן כו'.

¹¹⁴⁴ עי' גרסאות ועי' אד"ר קלו ע"א ז"ל, בחללא תליתאה [דעת] נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין, ועי' ב"ע קנד ע"ב ש"אדרין" הוא כינוי לעטרין דחסדים, שכן תרגומו הוא גורן, וכמו שגורן הוא מקום אסיפת התבואה, ושם הוא נידוש כך שהפסולת מתבררת לבר והאוכל נשמר לאוצר לשם אכילת בני אדם. "אכסדרין" הוא כינוי לעט' דגבורות שכן אכסדרא אינה בית דירה בפ"ע אלא הוא הקיטון העומד לפני הבית ומצד עצמו אינו כלום, ותיקונו הוא להקרא ע"ש הבית ע"י התחברו עמו, כמו כן בעניין עטרין דגבורות שהם הולכים לנוק', והרי היא מצד עצמה לית לה

מאיר העץ חלק ג'

לחברתה. ונמצא, שכל מה שאנו מזכירין תמיד שמתפשט הדעת בסוד ה"ח וה"ג בגופא דז"א, ומשם יוצאין הגבורות לנוקבא דז"א לדעת שלה, אנו מדברים בזה הדעת התחתון המכריע בין ב' עטרין, ואך לא הב' עטרין עצמן רק הדעת שלהם. וז"ס יעקב שנאמר בו יושב אהלים (בראשית כה כו), כי יעקב נמשך מזה הדעת התחתון המתפשט אח"כ בגופא ויש בו דין ורחמים, ב' אהלים, ב' אדרין משונים זה מזה. וז"ס (שמואל ב' כב כו) עם חסיד תתחסד, (שם כו) עם עקש תתפתל. וז"ס (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, וארז"ל (מגילה יג ע"ב) אחיו ברמאות, וכי בן רבקה הוא בתמימות.

אמנם משה זכה לדעת עליון¹¹⁴⁵, וז"ש בזוהר בראשית¹¹⁴⁶ דתרווייהו בדעת אלא דא בגופא ודא בנשמה, כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת עליון שבראש, הנקרא נשמה לזה התחתון. והנה זה הדעת עליון, מקורו נמשך מב' פנים דא"א¹¹⁴⁷ שהם תיקון ז' מיי"ג ת"ד, הנקרא ואמת, והוא כולל כל ו' תיקונים קדמאין, והוא שביעי להם, וכולל כולם. לכן יש בו ז' שמות ס"ג כנודע¹¹⁴⁸, והם גימ' ואמ"ת. והנה מז' שמות אלו מתפשטין ז' מלואים בלבד¹¹⁴⁹, שהם ז"פ הבל, והם ז' הבלים דקהלת. ולהיותן מס"ג נמשכין כולם עד אמא עילאה, ואח"כ הם נמשכין נגד פיה ויוצאין {ח ע"א} משם בסוד ז' הבלים היוצאין מהפה¹¹⁵⁰, כנזכר בסוד השופר (שעה"כ ר"ה דרוש

מגרמה כלום (זהר וישב קפא ע"א) ואין תיקונה אלא בהתחברותה לדכר ע"י טיפה דחסדים. והם הכלים של הדעת (ב"ע קנד ע"ב), ועי' מ"א ש שאכסדרה הוא בית, ואדרין הם סוד היכל, וזה תורה שבכתב ותורה שבעל פה כנ"ל

¹¹⁴⁵ עי' לק"ת פרשת שמות דף נד ע"ב סמוך לסופו (לש"ו) וז"ל ותקרא שמו משה כי מן המשים משיתהו, נודע מן הדרושים כי בחי' משה הוא מיסוד אבא הסתום וגנוז תוך יסוד אמא והנה יסוד אבא הוא בחי' ע"ב ואחוריים דע"ב עולה קפ"ד ויסוד דאמא שהוא אה"ה דיוד"ן קס"א ס"ה גימ' משה. עי' שער הנקודות פרק ד' שמשה הוא יסוד אבא בז"א וע"ש במבו"ש לא מביא בז"א, והוא הוא.

עי' הערה 1014 הקשר בין משה רבינו ללאה שזכה ללאה, ועי' פת"ש גדלות דז"א כג ז"ל, סוד נבואתו של משה נשגב ממעלת כל הנביאים, שכולם היו רואים בסוד (ה)כלים החיצונים בגופא, וכמ"ש (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה, אבל משה שימש ברוחא בפנימיות בלבוש זך ממוצע בין הנהגת הנצחיות שלמעלה מן הזמן, ובין הנהגת הזמן והוא מ"ש (יבמות מ"ט ע"ב) שכל הנביאים ראו באספקלריא שאינה מאירה, אבל משה הסתכל באספקלריא המאירה, וז"ש (במדבר יב ו) אם יהיה נביאכם וגו', (שם ז) לא כן וגו' (שם ח) פה אל פה וגו' ומראה ולא בחידות וגו', ותמונת ה' יב"ט, והוא מראה אחוריים קשר של תפילין שזכה אליו, והוא גי' לא"ה אה"ה, הו"ה יב"ט.

¹¹⁴⁶ לא מצאתי בזהר בראשית אלא רק בת"ז קיז ע"ב ז"ל, יעקב ומשה הוו קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעייתא אבל דא בגופא ודא בנשמתא, וכן ע"ש כט ע"ב ז"ל יעקב ודאי איהו דיוקנא דעמודא דאמצעייתא מסטרא דלבר והא משה תמן הוה אלא מסטרא דלגאו הוה דא מגופא ודא מנשמתא.

¹¹⁴⁷ כלומר הב' תפוחין.

¹¹⁴⁸ ראיתי בכ"מ בפרע"ח (סליחות ח' ושופר א') ובליקוטי תורה (חיי שרה ושמות) אבל צ"ע אם יש לאר"י עצמו מקור. ועי' אח"ף סוף פרק ה'.

¹¹⁴⁹ כלומר המילוי של ס"ג ללא כ"ו של שם הו"ה עצמו.

¹¹⁵⁰ כמו שיוצא ז' הבלים מפה דז"א ומקיפים אותו, והוא מיסוד דבינה, כן יוצאים ז' הבלים מפה דבינה ומקיפים או"א (ביאורים ח"א נה ע"ב), ועי' הערה 1064, אמנם צ"ע שבקושי מצאנו פה דבינה בכלל, ועי' ליקוטי תורה תהלים בפסוק הכל סג יחדיו כל מקיף שרשו מבינה שהוא קו ירוק המקיף את כתר העליון וכו' הבל אור המקיף של בינה היוצא משם ומקיף לז"ת זו"נ ואלו הם סוד ז' הבלים שאמר קהלת והם היוצאים מפה הבינה לכן הם ז' הבלים נגד ה' מוצאות הפה של הבינה והם גרון וחיך ולשון ושיניים ושפתים וה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה, ע"כ. ה' מוצאות הפה הם ה' קצוות שכל א' פועל פעולה נפרדת, ויש הכולל את כולם והוא מידת היסוד, ואחר כך יש התגלותה לחוץ הוא בחי' המלכות. אבל יש לעיין כאן דבר קשה שהרי לא מצאנו פה דאמא שמשפיע לז"א אלא רק כנ"ל בשעת יניקה וזה לא מפיה בכלל, ועוד כאן הוא משייך את זה לז' הבלים עי' פת"ש א"א לה ששורש השבועה היא בדיקנא, ועוד הוא מזכיר שהבינה מקיף לכתר, כלומר להתגלות הכתר רק דרך הבינה, וכן התגלות הדיקנא היא רק דרך הבינה, עי' סד"צ יט ע"ב בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחו ירחי אלן תליסר בעלמא עלאה, ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי, בההוא זמנא (ישעיה נה ו) דרשו ה' בהמצאו, וגר"א שם שמשייך את הגלות הדיקנא לבינה, אם כן אפשר לומר שכל כוונת הגר"ח כאן באומרו שז"א מקבל מפה דבינה היא באמת הדיקנא דא"א שכל התגלותו הוא רק דרך הבינה, וצ"ע גדול.

מאיר העץ חלק ג'

ו' ז', ועיין ביחוד חוטם¹¹⁵¹, ושרשם מתגלין בפה שלה¹¹⁵². וז"ס (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת¹¹⁴¹ הוא ז"א הנמשך מ"ואמת" תיקון ז' דדיקנא, ונמשכה והיתה בפיהו דאמא. ואמר בפיהו ולא אמר בפיו או בפיה, לרמז על מילוי דס"ג המתפשט מתיקון ואמת, שהוא סוד ס"ג עצמו כנזכר ביחוד של חוטם, וזהו בפיהו, כי ה"י וי"ו במילוי גימטריא הבל, ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיה, ומקיפים בסוד אור הבל המקיף אל הז"ת שלה עצמה כנ"ל. ומאלו הז' הבלים המקיפים לז"ת שבה נמשך סוד דעת עליון דז"א, ונכנס תוך יסוד תבונה בין ב' מוחין דחו"ב, בתוך נו"ה דתבונה, ומכריע ביניהן בסוד צלם דז"א. ונמצא, שדעת זה נעשה מז' הבלים והם גימטריא ס"ר¹¹⁵³ עם הכולל, ולהיות שמשה הוא מרכבה אל הדעת הנז"ל, לכן נאמר בו (שמות ג ד) וירא ה' כי ס"ר לראות, ועיין שם במקומו¹¹⁵⁴. והנה הדעת התחתון נמשך מב' כתפין דא"א שהם חו"ג ונעשין בו ה"ח וה"ג המכריעין בין ב' עטרין דחו"ג, והם י' היות כמנין ס"ר ג"כ, כמו העליון. והנה גם ע"ז רמז וירא ה' כי סר לראות, ואלו מתפשטים בגופא דז"א החסדים בו והגבורות בה כנודע. ודע, שגם לפעמים אפשר להמשיך הגבורות שבדעת העליון ג"כ בנוק¹¹⁵⁵, וזה זכה משה לעשות כמ"ש במקומו בע"ה.

י"ח: יש דעת עליון בז"א¹¹⁵⁶ המכריע בין חו"ב¹¹⁵⁷ שבו בצלם דאבא וכן בצלם אמא, ונמשך מדעת עליון דאו"א¹¹⁴² עצמו המכריע¹¹⁵⁸ בין חכמה שלהן לבניה שלהן, ועוד יש דעת הנק' חסד וגבורה¹¹⁴³ ב' עטרין, וזה נמשך מהתפשטות דעת דאבא ואמא בו' קצוות שלהם למטה, וכן בז"א הוא כך, אלא לפעמים עולה בראש¹¹⁵⁹ דז"א. ונלע"ד שאפילו זה הדעת הב' יש בו דעת הג' המכריע הנקרא ת"ת, וא"כ נמצא, שהב' עטרין הנ"ל שהם דעת הב' נשאר לעולם

1151 *##אולי שער רוה"ק דף מג ע"ב יחוד י"ג

1152 דוגמת חוטמא דא"א שמנשב לפומא כדי שיימא סלחתי (אד"ר קלג ע"א).

1153 עי' לק"ת תהלים נג (לש"ו), ז"ל: (נג) כלו סג יחדיו נאלחו, הנה שם אל במילוי קפ"ה שהוא אותיות הקף כי הוא בחינ' הבל המקיף וכל מקיף שרשו מבינה שהוא קו ירוק המקיף את כה"ע והנה שם אל במילוי קפ"ה הוא באה"ה שהוא בינה כיצד א של אל צורתה יו"ד גימ' כ' ועם א' עצמה הוא כ"א כמנין אה"ה גם ס"ג של בינה יש בה אל יי"א והנה מילוי שם ס"ג שהוא גימ' ל"ז ג' הבל וזה לרמוז אל הבל אור המקיף של בינה היוצא משם ומקיף לז"ת ז"נ ואלו הם סוד ז' הבלים שאמר קהלת והם היוצאים מפה הבינה לכן הם ז' הבלים נגד ה' מוצאות הפה של הבינה והם גרון וחיך ולשון ושיניים ושפתים וה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה. עוד יש ב' כוללים בפה העליון אשר הם כוללים כל ה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה. עוד יש ב' כוללים אשר הם כוללים כל ה' מוצאות והם יסוד ומלכות כי יסוד כולל כל ה"ג בתוכו וכן המלכות כולל ג"כ ה"ג פעם ב' כי זה כל וזה כלה כנודע הרי הם ז' והם ז' הבלים, וכפי זה נלע"ד כי גרון ושיניים וחיך הם חג"ת ושפתיים נודע שהם נ"ה והלשון והפה הם ב' כוללים שהם יסוד ומלכות כנ"ל וזה סוד הכל ס"ג פי' הז"ת כל מציאותן מתקיימים ע"י הבינה שם ס"ג ואמר הכל לרבות ב' כוללים זשל הפה כנ"ל שהם יסוד ומלכות שהם כ"ל וכל"ה וגם הם משה ס"ג נמצא כל הז"ת מתקיימים בהב"ל מילוי שם ס"ג ז"ש יחדיו נאלחו פי' שכהב' כוללים שהם יסוד ומלכות הנרמזים במלת הכל כאשר הם שניהן ביחד אז הכל ס"ג וז"ס הכל ס"ג יחדיו, אך כשאין עושה טוב פי' שעונות גורמים הסתלקות טוב העליון שהוא היסוד שאין בו כללות ה"ח אז אין גם א' כי גם המלכות מתבטלת כי אין לה קיום רק ע"י היסוד לכן כשמתבטל היסוד הנק' טוב אז אפי' א' לבד שהוא המלכות לא יש כי מתבטל. גם זהו הכל ס"ר יחדיו כי עשרה חו"ג הנכללים ביסוד ומלכות כנ"ל וכולם באין מיסוד בינה והם גי' ס"ר כי י' הויו"ת גי' ס"ר. גם אני חיים שמעתי דבר א' והוא כי ז' הבלים היוצאים משם ס"ג הם גי' ס"ר כי ז"פ הבל גי' ס"ר כי ז"פ הבל גי' ס"ר והכל ס"ג ב' פסוקים אלו הם ענין א', היוצא מזה כי פה א"א אע"פ שנקרא פום ממלל רברבין עכ"ז אין יוצא ממנו אור המקיף אל הז"ת אבל הבינה אם הבנים מרחפת כאם על הבנים ונותנת להם אור המקיף להיפם ולשמרם בוסד כנשר יעיר קנו ובסוד ושמים לא זכו בעיניו כי שמים שהוא ז"א לא זכו בעיני הבינה שהיא אמו ותמיד נראה לה שעדיין צריך תיקון ולכן משפעת עליו תמיד באור המקיף הנ"ל לקשטו ולעטרו.

1154 שעה"פ שמות?##

1155 עי' בהגר"א בסד"צ יא ע"א וז"ל, וזהו סוד השבת, וכו' בינה מאיר לה שלא ע"י ו"ק, ששת

ימי המעשה, והיא שוה לגביה.

1156 שעה"כ ל ע"ד (לש"ו), ז"ל: @.

1157 עי' לעיל אות יד.

1158 כמ"ש בשער השמות פ"ז (דף קא ע"ג) (לש"ו).

1159 עי' לעיל דף קז סוף ע"א (לש"ו) כלומר שער כג פרק ד'##

מאיר העץ חלק ג'

בראשו לולי חטא אדה"ר, אך דעת הג' הוא המתפשט תמיד בגופא דז"א, ושרשה שהם הב' עטרינ נשארין בראש, וכן הענין באו"א.

שער כה דרוש השלישי¹¹⁴⁴

הנה הז"א¹¹⁴⁵ לא היה רק בעל ו"ק הנקרא קטן, והוא גדל והולך עד תשלום י"ג שנה ויום אחד ע"י החסדים כנ"ל בדרוש הקודם לזה¹¹⁶⁰, שהם ה"ח של הדעת התחתון הנ"ל הנקרא מים, ומטבע המים להגדיל האילן ולהחיותו, ולטעם זה נקרא ז"א אילנא דחיי¹¹⁶¹. וכבר נתבאר במ"א ענין ג' בחי' שיש לז"א שהם עיבור ויניקה ומוחין. והנה אחר היניקה שהם ב' שנים דיניקה כנודע, אז מתחילין לבא המוחין ולהתגדל מעט מעט עד תשלום י"ג שנה ויום אחד כמ"ש בע"ה, וכל זמן זה הוא זמן המוחין דז"א הבא אחר זמן היניקה¹¹⁶². ודע כלל זה, כי {ח ע"ב} כל מה שאנו מדברים¹¹⁶³ בו שצריך זמנים לגדלות דז"א, כל זה היה בעת אצילות הראשון, אך משם ואילך אחר שנאצל ז"א בעת אצילות ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש בדרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"צ להמתין זמן. כי ברגע אחד נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושמור כלל זה בידך¹¹⁶⁴.

והנה, בדרוש הקודם¹¹⁶⁵ נתבאר כי אלו המוחין נקרא צלם האדם, והם אור מקיף על ז"א כמ"ש וע"ש, ונבאר בו ביאור יותר. דע, כי הצלם¹¹⁴⁶ הוא פרצוף גמור דק וזך מאד ושלם בי"ס, והוא בחי' ד' מוחין¹¹⁴⁷, שהם חו"ב ודעת שנחלק לחו"ג, והם נעשה פרצוף אחד שלם בי"ס, ובוזה הפרצוף הדק בעל י"ס גמורות יש בו מוחין שהם חב"ד של י"ס האלו שבפרצוף הזה. והנה הדעת של פרצוף זה יש בו ה"ח וה"ג כנ"ל, והה"ח שבדעת זה של זה הפרצוף הם שם מלמעלה קודם שיכנסו תוך ז"א להעשות בו מוחין פנימים, קודם כניסתן הם מתפשטין שם¹¹⁶⁶ הה"ח בה"ס חג"ת נו"ה של אותו פרצוף הדק, והבן זה היטב.

¹¹⁶⁰ כלומר ריש דורש ב' (א).

¹¹⁶¹ עי' ת"ז עה ע"ב ועי' זהר לך לך עו ע"ב שזה שם ליסוד כנ"ל שער א"א פרק יד*##

¹¹⁶² עי' לקמן ד"ה והנה אחר שנתלבש.

¹¹⁶³ עי' שעה"כ דף צ ע"ד וכן דף צא ע"ב סמוך לסופו (לש"ו) {לא מצאתי שום רמז לכאן, אבל אולי כוונתו לדף פ ע"ג דרושי הפסח פרק ב, ועי' שם בש"ש שהקשה שלא מצאנו כזה זמן של י"ג שנה.}

¹¹⁶⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א לו ז"ל, ענין הזמן שאנו מדברים באצילות ובפרצופים, אינו זמן ח"ו כפי שהוא למטה רק שורש הזמן, וענין הזמן הוא דבר נעלם מאד, והוא סוד ההדרגה שעשה המאציל ית' שכל פרטי המאורות שמסודרים לתיקון הוצאת הנבראים ולהנהגתם לא יאירו כולם ביחד, שאם היה כן היה מתבטל הבחירה ובנין העולם, וצריך שיאיר כל מאור בפ"ע כפי שיעור הדרגה שעשה המאציל ית', והם סוד הרגעים המתקבצים, שכל רגע הוא מאור פרטי, וכלל תת"ר רגעים הם הפרטים הנכנסים בסוג של מאור כללי הנקרא שעה, ואלו הסוגים נכללים בסוג כללי יותר הנקרא יום, וכן הוא שבועות וחדשים ושנים, וזה נעשה ע"י בוצד"ק קו המדה שעשה גבול למאורות¹¹⁶⁴ שלא יכנסו א' תוך גבול חברו, והם סוד הגבורות שנעשה ע"י גבול לכל מאור בפ"ע שע"י נעשה השינויים בהנהגה ובנבראים בכלים שלהם, שכל א' הוא מדרגה בפ"ע, וכל המדרגות קשורים ונמשכים זה מזה שהוא סוד קישור הזמן של כל הו' אלפים שנים, שכל רגע מחובר לחברו ונמשכים זה מזה עד שבכלות הארת כל המדרגות, יכלה זמן הנהגת העולם כפי סידורו עתה והם ו' אלפי שנים, ומשם יעלה אח"כ לנצחיות, שכל המאורות יאירו בב"א, והיינו, שבזמנה"ז כל מדרגה שנתקן ע"י התחתונים ונעשה, אותו המאור הוא מתעלם ומסתלק למעלה וכו' כל המאורות שהם הימים והשנים שחולפים ועוברים עד שבהשתלם השנים שנקצבים לכל אדם כפי מספר מדרגות המאורות שצריך לתקן לפי שורש נשמתו (עי' ע"ח שער הצלם פרק א'), אז הוא מת ונפשו מסתלק ממנו, ושם נהנה מכולם בב"א, ולכן שם אין זמן. וכן הוא בכלל העולם, בכל יום נעשה תיקונים חדשים, ואחר כלות כל התיקונים אז יהיה נשלם ו' אלפי שנים, וכולם סלקין לאימא לאלף השביעי לסוד הנצחיות¹¹⁶⁴, ושם יקבלו שכרם ויעלו ממדרגה למדרגה עד א"א שהוא למעלה מן הזמן, ששם אין גדלות שלו בדרך זמן כמו בז"א, והתחלקות הזמן בחמש מדרגות, רגעים ושעות וימים וחדשים ושנים, והוא ענין עמוק, כי הזמ"ן הוא בדו"נ סוד מ"ה וב"ן וכו' והנה כל סדר גדלות הזה הוא בתחילת אצילות שהוא ע"פ סדר זמנים הנ"ל שנסדרו המאורות שלא ע"י התחתונים, והיה משער המאורות בהוצאתם מן הקלקולים והשבירה בהדרגה זה אחר זה, משבירה (ו)נקודות לפרצוף ובסדר יניקה ומוחין, וגם המוחין היו בהדרגה כדי ליתן בהם שורש למה שיהיה אח"כ הבחירה

¹¹⁶⁵ כלומר ריש דרוש א"א*##

¹¹⁶⁶ כל אור יורד יחד עם צלם שלו ואז מתלבש בגוף התחתון אם כל הדעת כאן הוא האור והה"ס הם לבושו (דע"ה ח"א עג ע"ב).

מאיר העץ חלק ג'

ודע והבן, כי ע"י היניקה דז"א נשלמו כל הו"ק של ז"א¹¹⁶⁷. והאמת הוא, שבערך עצמם הם ג"כ פרצוף שלם מ"ס, כי גם הקטן יש לו ראש בהכרח¹¹⁶⁸, אמנם כל אלו הי"ס נקרא בחינת ו"ק בערך כל בחי' ז"א בשלימותן, כי אלו י"ס של פרצוף היניקה נעשין לו אח"כ בחי' ו"ק לבד, והי"ס דפרצוף המוחין דגדלות הנקרא צלם כנ"ל נעשין לו מוחין שהם חב"ד¹¹⁶⁹. ועוד, יש לו בחי' הכתר של ז"א כי אינה בכלל המוחין דגדלות, כי אלו המוחין הם חב"ד דז"א לבד. ולקמן אחר ביאור המוחין נבאר ענין הכתר. והבן ג' בחי' אלו היטב מאד מאד, ודע, כי כל בחי' (זו הג')¹¹⁴⁸ אלו הם צ' של צלם הנקרא דעת כנזכר בדרוש הנ"ל.

ונחזור לענין כי הנה הצלם הוא פרצוף דק כנ"ל שהוא בעל י"ס גמורות. הנה נתבאר בדרוש הנ"ל, כי אחר העשותו מבחי' זווג או"א עליונים, הנה אחר כמה בחי' נתלבש בנה"י וב"ש הת"ת של התבונה הב' שהיא הג', שהוא מהחזה ולמטה של תבונה זו, והוא צ' דצלם. * אמנם צריך שתדע כי בחי' ג' הנ"ל, שהוא כתר דז"א, היא המתלבשת בת"ת דתבונה הנ"ל כמ"ש סוף דרוש זה בע"ה. אמנם הצלם הנ"ל, שהיא הפרצוף הי"ס של המוחין כנ"ל, כולו הוא מתלבש בנה"י לבדם של התבונה הנ"ל, שהוא צ' דצלם. והבן היטב כל מה שביארנו, והוא באופן זה, כי קו ימין של פרצוף זה שהוא חח"ן מתלבש בג' פרקין של נצח של תבונה זו, וקו שמאל שהוא בג"ה מתלבש בג"פ דהוד {ח ע"ג} דתבונה, וקו אמצעי שהוא דת"י מתלבש בב' פרקין של יסוד דתבונה שהם ב' פרקין לבד, יסוד ועטרה¹¹⁷⁰, ושם עומדין סתומין כל הקו אמצעי של הפרצוף דצלם **.

* נל"ח שא"כ תהיה זאת התבונה ד', שהיא מל' דמל' שבתבונה¹¹⁴⁹.

** ונל"ח כי צ"ע בענין יסוד דז"א הנעשה מחדש אח"כ בתוספת, ואולי הוא מכח בחי' היסוד דפרצוף הצלם הנסתם וגנוז פה.

ונבאר ענין אלו הנה"י של תבונה, כי הנה חיצוניותן לבד הוא אשר בו מתלבש הצלם והמוחין הנ"ל, כי או"פ אינו נשאר כאן, כי אין כח בז"א לקבלו. והנה הוא מסתלק משם ומתקבץ בחציו ראשון של התבונה ושם נשאר. נמצא כי נה"י של תבונה בלתי חיותם. ואמנם חיצונותם ממש הם היורדין תוך ז"א הם בעצמם, וז"ס (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, ודרז"ל (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת כו'¹¹⁵⁰¹¹⁷¹, והוא¹¹⁵¹ ז"א הנקרא תורה, אינה מתקיימת אלא ע"י מ"י שהיא תבונה, שממיתה עצמה ממש חיצונותיה שבה הנשאר בלתי או"פ שהם חיותה¹¹⁷², וזהו לצורך ז"א לתת לו מוחין שהם קיומו. אמנם הצלם הזה המתלבש בנה"י דתבונה, היה להם עתה חיותם ופנימותן, ואחר שנסתלק פנימיותם העיקר שלהם, נשארו כמתים

¹¹⁶⁷ כלומר שהוא מתחיל בלידה רק נה"י***.

¹¹⁶⁸ ע"י דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [ע"י ראייה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזו"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקדו"ש לח ע"ג] ע"י מוחין דקטנות פרק א' שיש לו מוחין דבחי' אלקים שהם בחי' קרומין כלפי המוחין דגדלות, וע"י לקמן שער מוחין דצלם פרק ז' וז"ל, ונראה כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות אפילו בראש עצמו נקרא ו"ק דז"א, וע"י לקמן דרוש ח' וז"ל, ברחם אשה נעשה פרצוף אחד ב"ס רק שהוא רוחני מאד יותר מן הז"א ונקרא נשמה של הז"א כי כמו שנשמת האדם אינה נכנסת בו עד י"ג שנים כן נשמת הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים בו עד י"ג שנים, ואולי זה ראייה לדברי הדע"ה.

¹¹⁶⁹ כלומר כל הי"ס של הצלם נחשבים רק כג"ר בתיקונו, או שכוונתו לצ' דצלם ע"י סוף

הקטע***.

¹¹⁷⁰ ע"י לעיל הערה 1033. וע"י לקמן ריש שער כז שיש ג' פרקין ביסוד.

¹¹⁷¹ עכ"ז שהבינה ותבונה מתאחדים יחד הז"א מקבל רק מהנה"י דתבונה ולכן בינה ותבונה

נחלקים בנתינת המוחין (דע"ה ח"ב צט ע"ב)

¹¹⁷² ע"י שער המוחין פרק ג' וז"ל, ובזה יובן משארז"ל (ברכות סג ע"ב) ע"פ (במדבר יט יד) אדם

כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממיתה עצמו עליה, כי התורה הוא ז"א כנ"ל שהוא תורה שבכתב, והקיום שלו הם המוחין, ואין התורה יכול להתקיים להיות לו מוחין המקיים אותו אלא ע"י בינה הנקראת מי כנודע, אשר היא ממיתה עצמה בשביל התורה, כי נה"י שלה מסתלקין האורות שלה ונשארין כמתים, לים בלי עצמת, וגוף בלי נשמה. וע"י ביאורים ח"ב נד ע"ד – נתרוקן אור בהעליון לצורך התהוות האור בהתחתון כי לולא זה אי אפשר להתחתון להתגלות על מדריגתו. אמנם צ"ע אם זה דרך מ"ן ומ"ד.

מאיר העץ חלק ג'

בעת הולדת הצלם, כמבואר¹¹⁵² על פסוק (שמות א טז) וראיתן על האבנים¹¹⁷³. ואח"כ חוזרים להחיות ע"י הצלם הנעשה להם חיות ופנימיות בהשאלה, כי הלא אינו רק פנימיות לצורך ז"א עצמו, גם נקרא בלשון מיתה על שירודת ממקומה להתלבש בז"א, דוגמת (שמות ב כג) וימת מלך מצרים, שהורידוהו מגדולתו¹¹⁷⁴. ולפי שמתלבשת בזכר, נקרא בינה עלמא דדכורא כנודע (זחזח"א צו ע"א), וזהו שממית עצמו, ולא אמר שממיתה עצמה, לשון נקבה.

והנה אחר שנתלבש הצלם הזה בנה"י דתבונה כנ"ל, מתחילין להכנס תוך ז"א עצמו, שהוא בחינת הפרצוף הנ"ל¹¹⁵³ הנקרא ו"ק כנ"ל, ומתחילין להכנס אחר ב' שנים שהם זמן היניקה, כי אז נשלמו הו"ק שהוא פרצוף הנ"ל. והנה בשנה ג' נכנס פרק תחתון דנצח תבונה¹¹⁵⁴, ובתוכו ספירת נצח של הצלם, ונכנס תוך ספירת חכמה דז"א בבחי' ¹¹⁵⁵פרצוף ו"ק כנ"ל, ועדיין פרק תחתון דהוד תבונה¹¹⁵⁶ נשאר למעלה, כאדם הכופף רגלו למעלה תלוי. ובשנה ד' נכנס הוד דצלם אשר תוך פרק תחתון דהוד תבונה, ונכנס בבניה דז"א. ובשנה ה' נכנס חסד דצלם אשר בפרק אמצעי דנצח תבונה¹¹⁵⁷ בחכמה דז"א, ופרק תחתון דנצח תבונה¹¹⁵⁸ אשר בתוכה נצח דצלם ירד למטה בחסד דז"א. ובשנה ו' נכנס גבורה דצלם שבתוך פרק אמצעי דהוד תבונה בבניה ז"א, ופרק תחתון דהוד תבונה¹¹⁵⁹ אשר בתוכה הוד דצלם ירד למטה בגבורה דז"א. ובשנה ז', אז ביום א' של השנה תכף נכנס עטרה דיסוד תבונה¹¹⁶⁰ תוך דעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד דתבונה הוא בדעת דז"א¹¹⁶¹, כנודע כי עטרת יסוד נוקבא, מבשרי אחזה אלוה (איו"ב יט כו), שהיא למעלה בין ב' פרקין אמצעים דנו"ה דתבונה, ויותר עליון מעט¹¹⁷⁵, ולכן נכנס אחריהן ולא בין ב' פרקין תחתונים, כי קו אמצעי קצר כנודע.

והנה עטרה זו אינה ספירה שלימה, כי אחר גדלות דז"א לגמרי תהיה מקומה בשליש { ע"ד } עליון של ת"ת שבז"א לבד, שהוא שלישי מדה, ולכן אינה צריכה שנה שלימה בכניסתה ותכף היא נכנסת, וזה נקרא יום אחד. והנה כבר עתה התחיל להתגלות אור בדעת ז"א, וכיון שכבר דעת הז"א נתגלה בו אור העטרה זו*, ויש בו דעת נוסף מעט על שהיה מתחלה, ולכן נקרא עתה פעוט, בסוד (כתובות ע ע"א) הפעוטות מקחן מקח, כי הם נקראו פעוטות מבן ו' שנה ויום אחד, שהוא התחלת שנה הז' ואילך. ואמנם סבת ארז"ל מקחו מקח במטלטלין לבד, הטעם הוא כי עדיין לא נכנסו רק בחי' ו"ק של הצלם, והו"ק נקרא מטלטלין יען שהם מטולטלין ומתהפכים מרחמים לדין ומדין לרחמים, משא"כ בג' מוחין ראשונים עצמן של הצלם¹¹⁶²¹¹⁷⁶.

* נל"ח כי צ"ע מה הוא בחי' דצלם אשר תוך עטרה זו, ואולי הוא המלכות או יסוד של הצלם שנעשה מחמת כללות האור¹¹⁶³, ולא עיקר אורות ולכן הוא דעת מועט.

ואח"כ, בשנה ז' כולה ויום א' נכנס חכמת הצלם שבתוך פרק עליון דנצח תבונה¹¹⁶⁴ בחכמה דז"א, ופרק אמצעי דנצח תבונה¹¹⁶⁵ יורד למטה בחסד דז"א, ופרק תחתון דנצח תבונה יורד בנצח ז"א, והרי נשלם קו ימין כולו. ובשנה ח' ויום א' נכנס בינת צלם אשר בתוך פרק עליון של הוד דתבונה בבניה דז"א, ופרק אמצעי דהוד תבונה¹¹⁶⁶ יורד בגבורה דז"א, ופרק תחתון דהוד תבונה יורד בהוד דז"א, ואז נשלם קו שמאל כולו. ובשנה ט' ויום א' נכנס דעת דצלם אשר בתוך היסוד דתבונה ונכנס בדעת דז"א, ועטרת יסוד תבונה¹¹⁶⁷ נכנס בת"ת דז"א בשליש ראשון עד החזה שלו. והרי נשלמו כל הג' קוין דז"א ימין ושמאל ואמצע.

וכבר ידעת, כי יסוד עצמו דתבונה הוא למעלה בין ראשי פרקין העליונים דנו"ה שלה ויותר למעלה מעט, ולכן נכנס עתה אחר כולם. והרי עתה הוא בן ט' שנים ויום א', כי יום אחד הוא כנגד עטרה דתבונה כנ"ל, והרי הוא עתה שלם בכלל¹¹⁶⁸ המוחין כולם במקומם האמיתי, כל בחי' במקום הראוי לה על דרך הנ"ל, ונשלם הדעת שלו אשר שם ה"ח כנודע. והנה הוא ראוי עתה לביאה¹¹⁷⁷, כי סוד הזווגים כולם להמתיק גבורות האשה בחסדי הזכר, וכבר יש לו חסדים בדעתו להמשיך משם טפה ע"י זווג לתתם בתוך היסוד דנוקבא אשר שם ה"ג, ולכן נקרא הזווג

¹¹⁷³ שער המוחין ג' הנ"ל. סוטה יא ע"ב (לש"ו).

¹¹⁷⁴ עי' אדרא רבא דף קלה ע"ב, לא תימא דמיתו אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוי ביה קרי ביה מיתה כמו שכתוב וימת מלך מצרים.

¹¹⁷⁵ כי לעולם שורש קו האמצעי הם למעלה מן הקווין שדעת שרשו למעל המחז"ב וכן ת"ת למעל המחז"ג ויסוד למעלה מנו"ה (פת"ש גדלות דז"א לז)

¹¹⁷⁶ שהם כולו רחמים*##

¹¹⁷⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א לז"ל, שכבר נתגלה בו הדעת שבו הזרע כללות קיבוץ הכחות של כל האברים שבו הזרע וכו', שבדעת הזה יש כללות ה"ח שהם כלל הגוף.

מאיר העץ חלק ג'

לשון דעת, בסוד (בראשית ד כה) וידע האדם את אשתו. וז"ס הנזכר בגמ' (סנהדרין סט ע"ב) קטן מבין ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה, משא"כ עד עתה כשלא נשלמו בחי' המוחין של צלם במקומן גם לא הדעת שלו, ולכן עדיין הוא קטן גמור ואינו ראוי לביאה. גם נתוספו עתה בחי' אחרת, והוא כי הנה נת"ל, כי ה"ח אשר בדעת כבר נתפשטו למעלה בה"ס של הצלם עצמו קודם שנכנס להיות מוחין פנימים אל הז"א, והם בחג"ת נו"ה שלו של הצלם. והנה נתבאר ג"כ בדרוש הקודם כי החסדים בהיותן סתומים ביסוד תבונה, אינם מתפשטין עד שיתגלו ויצאו מפי העטרה ההוא. א"כ נמצא, כי בו' שנים הראשונים בהיותן נכנסין הפרקין של נה"י דתבונה בז"א גם {ט ע"א} החסדים הנ"ל המתפשטין בהם היו נכנסין בז"א כל א' במקומו בכל פרק ופרק, וזה היה עד השלמתו לו' שנים. אמנם בג' שנים אחרונים שהם ז' ח' ט' ויום א', יורדין ג' חסדים תחתונים פחות שלישי, שאלו תמיד הם מגולין כנ"ל בדרוש¹¹⁶⁹, ואז ירדו אלו כל אחד במקומו האמיתי. אך עכ"ז, אינו ראוי להוליד אם לא דרך מקרה. אך עיקר ההולדה הוא אחר כניסת החסדים¹¹⁷⁰ עצמן¹¹⁷¹, שהם לנו"ה¹¹⁷² וב' שלישים¹¹⁷⁸ תחתונים של ת"ת דז"א עצמו*¹¹⁷⁹. נמצא כי ג' חסדים פחות שלישי המגולין כנ"ל כל א' עתה במקומו, ואז תכף אחר ט' שנים ויום אחד כולן יורדין ביסוד דז"א, כי ב' חסדים ושלישי העליונים הם סתומים ביסוד תבונה כנ"ל. *והנה נת"ל כי המים המגדלין האילן הם החסדים הנקרא מים, וצריכין לחזור ולעלות ולהגדיל כולו, זולת מה שהם ממתקין הגבורות בעת עלייתן כנ"ל בדרוש, ואין פה מקום ביאורן, רק פה נאמר ונבאר איך מגדילין את ז"א עצמו דוגמת המים הנכנסין בשורש האילן, ומשם יונק האילן שהוא ז"א הנקרא אילנא דחיי¹¹⁸⁰, ועולין ממטה למעלה להגדילו¹¹⁸¹, והבן זה. לכן דע גם כן, כי תמיד נשארין אלו השלש חסדים פחות שלישי המגולין ביסוד ז"א, ועולה אורם החוזר ממטה למעלה להאיר ולהגדילו. גם דע, כי כל זה הוא עתה בעת הגדלות דז"א¹¹⁷³, אמנם בעת הזווג, אז כל הה"ח יורדין ביסוד דז"א לצורך הזווג והבן זה.

* ונל"ח כי צ"ע אם היו מתפשטים כבר קודם שיכנסו, איך אמרינן בדרוש שקדם כי כולם מכוסים ביסוד תבונה, וברגע אחד יורדין אל היסוד¹¹⁷⁴, ואחר כך עולין כל א' במקומו להתפשט שם. וגם כפי זה הם מכוסים הב' חסדים דנו"ה של הצלם בנו"ה דתבונה, ואיך חוזרין לצאת מן היסוד דתבונה ויורדין ביסוד דז"א.

** ונלע"ד שצ"ע גם בזה, כי הרי בשנה ז' כבר נגלה החסד אשר שם בנצח¹¹⁷⁵, ובשנה ה' הח' גם החסד של הוד¹¹⁷⁶, א"כ למה המתינו לירד ביסוד דז"א שלשתן אחר ט' שנים ויום א', כי

¹¹⁷⁸ שלישי? פתחתי ראשי תיבות

¹¹⁷⁹ עי' פת"ש גדלות דז"א לז"ל, עד ו' שנים עדיין לא נתפשטו נה"י דתבונה בנה"י דז"א רק בו"ס ראשונות שלו, ולכן לא היו המאורות של נו"ה שלו יכולים לקבל הארת החסדים המגולים, שעדיין לא נגמר התפשטות וגדלות שלהם, ור"ל כי החסדים הם תמיד האור שמסיר החשך והממתק כל הדינים ומסלק הסט"א, ונו"ה הם המקבלים תיקונם באחרונה כי הם יותר קרובים לאחיזת הסט"א

¹¹⁸⁰ עי' לעיל הערה 1161

¹¹⁸¹ עי' פת"ש גדלות דז"א לז"ל, חוזרים ממטה למעלה בסוד אור חוזר להגדיל אורות העליונים עד הכתר ולגלות החסדים הסתומים וכו' שמצד גילוי הטוב בהנהגת עוה"ז בעולם התחתון לישראל, הוא הכנה שיתגדל שכרם אח"כ בעוה"ב, והיינו כמ"ש (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו וגו', שיהיה יכולת בידם להוסיף עוז בתורה ובמצות לעבוד את ה' בשמחה, ועי"ז נפתח האור במקורות העליונים של הנהגת עוה"ב שהם חג"ת, וגם להגדיל המוחין שלו תענוג הנשמות. ואף שעדיין לא ניתנו האורות למטה לנוקבא, שכאן אנו מדברים מהגדלת ז"א עצמו בהתפשטות החסדים עד יסוד שלו ומשם חוזרים למעלה, וא"כ היאך אנו אומרים שענין הגדלת השפע בעוה"ז גורם תוספת אור בעוה"ב, שהרי הנוקבא היא המשפעת להם, וכאן אנו מדברים בהגדלת ז"א כל זמן שלא נגמר עדיין בנין הנוקבא, אבל הענין שבאצילות ז"א שהוא הגדלת והתרחבות המאורות שבהם קודם שיורדים אל הנוקבא צריך שיסודר שם כל התיקונים הצריכים לנבראים, ונשרש שם הכחות שאחר שיהיה נשפע כל האורות למטה, יהיה סיבה לתוספת אור גם באורות עליונים, וכל התיקונים שנעשה ע"י התחתונים ותוספת אור שגורמים ע"י מעשיהם, הכל נשרש בתחילה בז"א עצמו, קודם שנותנם אל הנוקבא לגלותם לנבראים, וזה ענין ד' שנים שמט' שנים ולמעלה שחוזרים האורות של החסדים למעלה [במוחין שלו לגלות פעולתם מה שהיו סתומים בתחילה והם ד', של ג' בחב"ד, וא' בכתר ממטה למעלה], שתחילה היו סתומים בנה"י דתבונה, ולא נתגלה כחם עד שבקע האור חוזר שבא מצד שלמות מאורות התחתונים, את כל המחיצות והמסכים שהיו סותמים וגונזים את מאורות הגדולים של המחשבה.

מאיר העץ חלק ג'

כבר בארנו כי סיבת הירידה הוא הגלוי, כי אין שם מחיצות מעכבת, לכן יורדין במרוצה מאליהן. ואם נאמר שאמת הוא כך, שכך היה, רק כיון שעתה נשלם ירידתן, לכן אמרנו שירדו עתה. א"א, שהרי מכח מרוצת הירידה חוזרות תכף להעלות, והרי אין עלייתן של שלשתן רק אחר ט' שנים ויום א', כמ"ש עתה. ואפשר לומר כי גם בזה כך הוא, כי כל א' בשנה שלו יורד וחוזר ועולה. ואכתי קשה, כי הרי הה"ג אינן יורדין ביסוד רק אחר כלות כל החסדים לירד כנזכר בדרוש שקדם, ואחר ירידת הגבורות אז עליית החסדים למתקן. ואפשר לומר עם מ"ש לקמן¹¹⁷⁷, כי אין החסדים היורדין ביסוד חוזרין ועולין לגמרי ומסתלקין משם, אמנם עיקרן נשארים שם, ומשם עולה בחי' אור חוזר שלהם למעלה. וא"כ, אפשר שירדו תחלה ועלה אור החוזר, ואח"כ ירדו הגבורות ונמתקו. גם לזה קשה, דא"כ הרי הגבורות מתמתקות דרך חזרה ועליה, והרי בארנו בדרוש הנ"ל כי מקצת גבורות נמתקו דרך ירידת החסדים, וצ"ע.

ואמנם, עליית החסדים האלו אין צריכין זמן, כי תכף מכח המרוצה הגדולה של הירידה חוזרין ועולין ברגע עד שלישי העליון דת"ת דז"א אשר שם עטרת יסוד תבונה, ומכח העלייה זו שעלו תוך שלישי עליון ההוא עצמו, ומצאו שם הב' חסדים ושלישי המכוסים, ואז הגדילו אותן ונתוסף בהם אור. כי הנה שרשן עומדים {ט ע"ב} בעטרת יסוד תבונה, ומשם משלחין (הב"ח)¹¹⁷⁸ את אורם אל הב' זרועות דרך מחיצות עטרא תבונה כנ"ל, כי שם בשלישי עליון דת"ת שם הוא עטרא תבונה, ושם היא פצול והתחלקות ב' זרועות. ואמנם הגדלה זו יתבאר למטה בשנים של י"א י"ב י"ג כמ"ש בע"ה, כי משם יובן היטב ענין הגדלת זו. ונמצא עתה, שכבר כל הז"א נשלם כולו, וגם התפשטות ה"ח בה"ס שלו בחג"ת נו"ה, וגם הגדילו הב' חסדים ושלישי עליון שהם חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושלישי עליון דחסד ת"ת כמ"ש בע"ה לקמן הגדלתן. והנה כ"ז נעשה עתה ברגע אחד, בסוד אור חוזר ובמרוצה תכף אחר ט' שנים ויום אחד, לכן הקטן ראוי עתה לביאה, וביאתו ביאה (סנהדרין טט ע"ב) כנ"ל, לכן עתה התחלת חינוך הקטן למצוה¹¹⁸², אך לא חיוב גמור עד שנת י"ג ויום א', כי אז נשלם הגדלתו כמ"ש בע"ה. והענין, כי כ"ז נעשה עתה ברגע א', אמנם, גם צריך שיתפשטו חסדים של הדעת ברישא דז"א, לשיהיה בחי' הדעת בכל חלקי ז"א, וגם שיהיו בגלוי, כי שם בראשו כל האורות סתומים תוך נה"י תבונה, והנה"י דתבונה מפסיקין בין מוחי ז"א לגופא דז"א עצמו, לכן צריך בחי' חסדים מגולין בכל י"ס דז"א כדי להאיר את האורות כולם הסתומים בו, המתלבשין במחיצות נה"י תבונה. וזהו ענין התפשטות אלו החסדים והגדלתן, והבן כלל זה.

ונמצא, כי כדי לעלות אלו החסדים ג"כ ברישא דז"א, שהוא מקום דחוק ומוקף במחיצות נה"י תבונה, צריך זמן. משא"כ בעלייתן עד שלישי עליון דת"ת דז"א, כי עד שם הם בגלוי וחוזרין ברגע ונכנסין באותו שלישי העליון אשר שם עטרת יסוד תבונה אשר היה בט' שנים ויום א', ועתה צריך זמן רב שיעלו ברישא דז"א לסבה הנ"ל. וגם צריך לתקן מחדש הכתר דז"א, כי עדיין איננו בו לא חיצוניות ולא פנימיות כמ"ש בע"ה. נמצא עתה, כי בשנה י' ניתן דעת שהם החסדים המגולין בדעת ז"א עצמו, ובי"א בכינה, ובי"ב בחכמה, ובי"ג ויום אחד בכתר, ואז נשלם לגמרי, ואז הוא חייב בכל המצות שבתורה. והנה היות צריך להעלות¹¹⁷⁹ דעת בדעת ז"א אחר אשר שם שורש החסדים כולם, הוא לסבה הנ"ל, יען היותן סתומים ביסוד תבונה המפסיק בינם לחלל הגוף הדעת דז"א. ועתה ע"י חסדים אלו, יהיה אורם בגלוי, כמ"ש לקמן. והענין, כי בעלות אלו החסדים שם, הנה יש בהם בחי' אור מקיף ואור פנימי ושמור כלל זה. ואז או"פ שלהם עולה ונכנס בפנימיות המוחין והדעת ומגדילין¹¹⁸⁰ מאוד, והאור מקיף עולה ומקיפם מבחוץ למחיצת נה"י תבונה. ובזה מתרבה אור המוחין מאד מאד מבית ומחוץ, וגם ז"א עצמו מקבל הארה מהם בלי מחיצת נה"י תבונה. ובזה תבין תועלת ב' גדול¹¹⁸¹ בעליית החסדים עתה מהתועלת הא'¹¹⁸², גם תבין {ט ע"ג} כי עתה יש דעת ב' מגולה בגלוי גמור בגולגלתא דז"א מחוץ למחיצת נה"י תבונה¹¹⁸³, והוא הנקרא דעת מגולה והבן היטב.*

ונל"ח דא"כ כל כללות המוחין יהיו בגלוי [ג"כ] מחוץ נה"י¹¹⁸⁴ תבונה בגופא דז"א עצמו, ויהיו ב' מיני מוחין, א' בהעלם וא' בנגלה. ונבאר עתה ענין הגדלת החסדים גם ברישא דז"א. הנה אחר שהאירו החסדים המגולים בב' חסדים ושלישי המכוסה, הגדילה ונכפלה הארתן לבי". והנה כפילת הארתן הוא כשנעריך שכל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוך. כנודע בסוד הדגלים שבכל א'

¹¹⁸² עי' מח' בזה ביומא פב ע"א לגבי תענית יו"כ וכן נפסק בשו"ע או"ח תרט"ז סעיף ב'.

מאיר העץ חלק ג'

ג' שבטים (ע"י זרזר ויחזי רמא ע"א), הנה בגדלותו נכפל לו' שלישים, והנה נגדל חסד של חסד ונעשה ו' שלישים, והג' נשארין במקומן, וב"ש עולין דרך קו ימין שלו בחכמה דז"א, ושליש א' עולה בדעת דז"א בימין שלו במקום החסדים אשר שם. ועד"ז חסד של גבורה נעשה ו' שלישים, הג' נשארין בו, וב' עולין בבינה דרך קו שמאלי שלו, ושליש א' בדעת ז"א בגבורות אשר שם בשמאל שלו. ובכח אלו ב"ש של החו"ג הוא מכריע שם בין החו"ב, ושניהן חסדים, אלא שזה מן החסד דחסד וזה מחד דגבורה, ועל ידיהן מכריע בין חו"ב והבן זה¹¹⁸³. והרי עתה נמצא ב"ש בחכמה וב"ש בבינה וב"ש בדעת וכולם שוין. ואמנם למטה בגופא דז"א הם ג' שלישים בכל א', והטעם לפי ששם אין בהם מוחין, אך פה הם מוחין אמיתיים ואינם צריכין כ"כ, ויספיקו להם זה לגלות אורם, ועיין בדרוש הכולל (לקמן) פ"ו. והנה הגדלה זו בחב"ד נשלמה בג' שנים האחרים, נמצא הז"א עתה בן י"ב שנים ויום אחד, וכבר הוא נשלם במוחין כולם, ולכן חייב להתענות מדברי סופרים ביוה"כ בן י"ב שנה ויום אחד¹¹⁸⁴.

¹¹⁸³ ועי' פת"ש גדלות דז"א פתח לח ז"ל, גדלות המוחין שבראש ז"א היה ע"י עליית החסדים ממטה למעלה, והיינו, שהחסדים הסתומים שבחו"ג ושליש ת"ת, נכפלו עתה וחו"ג נעשו כל א' ו' שלישים וב' שלישים של חסד עלו לחכמה שלו ושליש א' בדעת, וכן היה בגבורה, ב' שלישים עלו בבינה ושליש א' בדעת, וכן ב' שלישים תחתונים של הכתר נכפלו ונעשו ד' שלישים, ב' מהם שמשו במקומם, וב' שלישים התחתונים משליש א' שעשה כתר רחל ושליש א' עלה לשליש המכוסה ונכפל גם הוא ונעשה ב' שלישים, ושליש א' עם שלישי הנוסף מן השליש המגולה שעלה נצטרפו אלו ב' שלישים ועלו לכתר שלו, והוא מבואר כמ"ש שחב"ד הוא המחשבה, ששם האורות גדולים מאד ושם האהבה שלו אל התחתונים שהיה כמוס תחילה, וע"י גדלות של חג"ת שלו, נפתחים מקורי האורות של הנהגת עוה"ב שעולה ע"י עבודת התחתונים וכו' והוא בג' שנים האחרים מט' שנים עד י"ב שנים ויום א' וכאשר כל האורות מתגדלים ומתרחבים וגם מקורות המחשבה נפתחים, אז נשלם הרצון של הנהגת ז"א והוא הכתר שלו, שהרצון של כל דבר נשלם בשלמותו ובגמר מלאכתו ועניינו, והוא גידול הכתר בשנת י"ג שאז נשלם זמן גדלותו, וכמו שהאדם למטה כאשר מגיע ל"ג שנים ויום אחד נתרחב הדעת שלו, וכל כחות אבריו מתרחבים ונעשה שלם בחכמתו ובינתו ואז ראוי לעבודה ומחויב במצות, שאז ראוי הוא לכל התיקונים הנעשים ע"י בעלמין דלעילא, וכמו כן הוא לעומתו בז"א, כאשר נשלמים כל המאורות שבו בתכלית גדלותם, ראוי הוא לכל תיקונו להשפיע לנבראים, שכמו שהתחתונים כל תכלית גידולם ושלמותם הוא לעורר הגדלה למעלה בסוד אור חוזר ממטה למעלה והוא העבודה שלהם, כמו כן להיפוך במאורות עליונים, כל שלמותם וגדלותם הוא להיות מוכנים להשפיע למטה בסוד אור ישר ממעלה למטה.

חצי פרצוף התחתון של ז"א הוא הנהגת עוה"ז ומשם מקבלת הנוקבא בחינת רחל שבה שהיא מסודרת להעביר הנהגה זו לתחתונים, וחצי העליון הוא הנהגת עוה"ב הנהגתו מצד הנפלאות, ולכן נגדו הנוקבא בחינת לאה סוד גאותו של מלכות שמים, ונמצא שבחינת שלישי התחתון של ת"ת שהוא התחלת ושורש הנהגת עוה"ז הוא כתר של רחל, והרצון של מדרגה זו ותכלית של ז"א שהוא הנהגת הזמן של ו' אלפים שנה הוא דוקא הנהגה זו של עוה"ז, שאם היה גילוי הנהגת עוה"ב בעולם היה הבחירה מתבטל, שהיו רואים תיכף שכר המצוה ועונש העון, וא"כ לא היה שכרם גדול כ"כ, ונמצא שעיקר הרצון של הנהגת הזמן הוא הנהגת נה"י (עי' ליקטי הגר"א בסוף ספד"צ לח ע"ג), ולכן כתר של רחל שהוא רצון של הנהגה זו הוא עצמו הרצון של ז"א בכללו, וז"ס מה שאנו אומרים שכתר רחל וכתר ז"א נעשה מדבר אחד, והיינו, משליש תחתון של ת"ת דז"א שהוא בחינה עליונה החופף על הנהגת עוה"ז נה"י, והוא מ"ש (חולין ס' ע"ב) ששני מלכים הם משתמשים בכתר א', ונכלל רצון הזה של הנהגת עוה"ז עם קו האמצעי של הנהגת עוה"ב הכולל כל הג' קווין של חג"ת, שתכלית רצון הזה כדי שיהיה הבחירה יותר והיצה"ר ימצא מקום להחטיא, ועי"ז יתרבה שכרם בעוה"ב יותר.

ונמצא שהגדלת חסד המגולה של שלישי התחתון גרם פתיחת שלישי המכוסה שהוא למעלה מן החזה סוד הנהגת עוה"ב, וזה עולה לתכלית הרצון של הנהגת ז' ימי בראשית, והוא מ"ש הרב, ששליש התחתון עלה לשליש המכוסה והגדיל אותו, ואלו ב' השלישים עלו לכתר ז"א, והוא הרצון העליון תכלית הנהגת הזמן, משא"כ כתר רחל הוא רצון הנהגת עוה"ז הקשור בתחתונים, ולכן כתב הרב שכתרו גדול מכתרה, שכתר שלו הוא מב' שלישים שבו שני הרצונות עולים כא' משליש המכוסה והמגולה, ר"ל ב' מיני הנהגות של עוה"ז ועוה"ב, משא"כ כתר רחל הוא הרצון של הנהגת עוה"ז לבד, ונמצא שנעשה משליש א', והבן זה מאד, וז"ס¹¹⁸³ א"י ואי"ן שהם שווים באותיותיהם רק שהם מתהפכים, שברחל הכתר שלה יורד למטה מת"ת דז"א לכתרה אבל השליש שמשמש לכתר שלו, עולה ממטה למעלה.

¹¹⁸⁴ עי' לעיל הערה 1182.

מאיר העץ חלק ג'

* ונל"ח שהוא דוגמת החסדי¹¹⁸⁵ המגולים, שהאור ישר ירד ונתפשט עד למטה ביסוד, והאור החוזר שבהם עלה. כן היה באלו, כי א"א שיוכפלו הארתן מחדש מה שלא היה, אמנם בכח עליית של החסדים המגולין שעלו מחמת ירידתן בכח כנ"ל, אך אלו לסבת סתימותן אינם יכולין לעלות למקומן ולגלות האור החוזר אשר בהם. ועתה, ע"י האור חוזר של המגולים, גרם להם שגם הם יעלו אור חוזר שלהם למעלה, והבן זה היטיב איך כל בחי' האורות יש בהם אור חוזר ואור ישר, וא"א לחזור העליונים עד שיעלו החסדים התחתונים המגולין, וכעד"ז יהיה במוחין עצמן, כי גם בהם יש אור חוזר כמ"ש בסוף דרוש זה ושמור כלל זה.

אמנם חסר עדיין כל בחי' הכתר לגמרי, וזה נשלם בשנת י"ג שנה ויום אחד, וכמ"ש בע"ה. וקודם זה צריך שנבאר בחי' הכתר דז"א מה ענינו. דע, כי המוחין {ט ע"ד} דז"א שהם חב"ד, נתלבשו תוך נה"י דתבונה כנ"ל, אשר נתרוקן או"פ שלהם, ונכנסו אלו המוחין באותן חיצוניות הכלים¹¹⁸⁶ של נה"י תבונה, והיה להם לאו"פ דז"א¹¹⁸⁷. אך כתר דז"א נעשה מחצי הת"ת דתבונה¹¹⁸⁵ מטבורא ולמטה*, והוא עצמו בב' בחינותיו, החיצונים ופנימים¹¹⁸⁸ שהוא החיות שלו נעשה כתר לד"א, ואינו כעין הנה"י שלה שמסתלק פנימותם כנ"ל. ונמצא, כי כתר ז"א (מתחלתו)¹¹⁸⁹ איננו זולת מחצית ת"ת התחתון¹¹⁹⁰ דתבונה עצמה בפנימיותו¹¹⁹¹ וחיצוניותו, וכאשר יסתלק הכתר הזה ישאר ז"א בלי כתר¹¹⁹², רק מחכמה ולמטה, שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם, והטעם לפי שכבר ידעת כי א"א הוא הכתר, אך ז"א נמנה מחכמה ולמטה, לכן כתר חוץ ממנו¹¹⁸⁶ נעשה לו מחדש, לכן אין הכתר שלו נעשה כי אם אחר שנגמר השלמת כל ט"ס.* * והנה נבאר אח"כ בע"ה בחי' כתר ז"א מה ענינו.

* ונל"ח כי במ"א נתבאר¹¹⁸⁷ שמתחיל מהחזה שהם ב"ש דת"ת דתבונה.

* * ונל"ח שצ"ע בטעם זה ואפשר דקאי לעתיק שלקח הכתרים של ז"ת דב"ן¹¹⁹³ שנעשו מהם זו"ן.

ונשלים תחלה ענין תשלום י"ג שנים ויום א' ואח"כ נבאר בחי' הכתר. והענין, כי הנה מחצית של ת"ת תבונה¹¹⁹⁴ וגם נה"י החדשים דתבונה כולן יורדין בראש ז"א, ומתפשטין גם מאחוריו עד רישא דרחל נוקבא דז"א כדלקמן. וכל המשכה זאת נגמרה בשנה א', ואז נגמר הז"א בן י"ג ויום א' וחייב בכל מצות, כי כבר הוא איש שלם, וכבר היה לו תחלה י"ב שנים ויום א', ועם זו השנה הרי י"ג שנים ויום א', ואח"כ נבאר פירוש שני ביום א' הנוסף.

והנה, עם היות שאלו הב' בחי', אם התפשטות (הכתר)¹¹⁹⁵ עצמו דז"א עד רישא דנוקבא, ואם עליית דעת זה בכתר מלמטה למעלה, עכ"ז שניהן נעשין בשנת הי"ג. גם טעם ב'

¹¹⁸⁵ עי' מוחין דצלם פרקים א' ב' ג' (לש"ו).

לפעמים כתוב שהכתר מחצי הת"ת ולמטה ולפעמים כתוב שהוא מהחזה ולמטה, וזה תלוי אם מתלבשים המוחין דאבא ג"כ ואז מתגדל עד החזה וכשאינן בו רק המוחין דאימא לבד אז הוא רק עד הטבור דאימא (דע"ה ח"ב צו ע"ד), טעם הדבר כי עצם מציאות כל ולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דעליון הוא מהנה"י דעליון ועל אף שהיא באמת מכל קומת העליון בסוד אור מים רקיע אך מציאותה בסוד רקיע שאז נעשה ראויה להיות ולד ממנו הוא נגמר ונעשה רק בנה"י ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון דלא כמבו"ש המובא בנוסחאות שכותב שהנה"י דעליון מולידים לתחתון (ואז רק המלכות דמלכות העומדת בנה"י שלה נכנס לתחתון - דע"ה ח"א מב ע"ג), הכוונה על עיקר אור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג), יש מקומות שכתוב שרק הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב ב' שלישי ת"ת ויש מקומות שכתוב כל הז"ת, והאמת כי כל מציאות דתחתון הוא רק מהנה"י דעליון, שג' פרקי נצח דעליון הם שורש לחח"ן דתחתון וג' פרקי הוד הם שורש לבג"ה, והת"ת דעליון הוא שורש לכתר דתחתון והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומר"ס והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואוירא, ובד' בחי' כתר אלה נחלקו בדברי הרב עד היכן מתלבשים, כי הרדל"א מתלבש על השליש עליון דת"ת ואז התחתון כולל כל הז"ת דעליון, אך כללות הרישא תנינא שהוא גלגלתא ואוירא הוא נמשך מהשליש האמצעי דת"ת דעליון, ואז התלבשות מהחזה ולמטה והרישא תנינא נחלק לב' והם גלגלתא ואוירא, ולכן יש מקומות שכתוב שההתלבשות עד חצי הת"ת שהוא רק האוירא דתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המר"ס והוא מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון שהוא השליש התחתון דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד). עי' יהל אור ח"א ה ע"א ש"שמים" הוא ביסוד דזכר ורקיע בתוך מעי האשה.

¹¹⁸⁶ בסוד עטרה שעטרה לו אמו שאימא משפלת עליו ומקיף ומכתיר אותו (ביאורים ח"א עד ע"א).

¹¹⁸⁷ לקמן י ע"ב, ובדף י ע"ד ריש דרוש ה' ודף יא ע"א, ועי' דברינו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סי' ג' [עי' לעיל הערה 1185] (לש"ו).

מאיר העץ חלק ג'

ליום א' הנוסף על השנה, כי הנה השליש חסד תחתון¹¹⁹⁶ שעולה עד הכתר, הוא עולה יותר מלמטה¹¹⁹⁷ (נ"א מלמעלה) מסיום ת"ת ז"א שלישי¹¹⁹⁸ התחתון אשר שם, ואמנם הכתר אינו יורד שם רק עד סיום שלישי הא' דת"ת שהוא עד החזה לבד, ואותו השיעור שבנתיים שעודף שהתחיל לעלות תחלה, אותו שלישי תחתון, זהו בחי' יום א' העודף על י"ג שנים. והרי עתה ז"א שלם וחיוב בכל המצות, שהוא מבין י"ג שנה ויום א'. * ואמנם זה שאמרנו ששנת הי"ג היה בזה ההמשך של ירידת הכתר, והנה"י החדשים עד החזה מאחוריו, אינו לזה בלבד (אלא)¹¹⁹⁹ רק ג"כ { י ע"א } היה בשנת י"ג עליית החסד אל הכתר, וזהו¹²⁰⁰ ענין תשלום עליית החסדים אל הכתר כנ"ל וכ"ז נעשה בשנת י"ג.

* ונל"ח שצ"ע אחר שכבר היום א' נכלל מקודם בכתר, איך נחזור לבא¹²⁰¹ בביאת הכתר.

ונבאר ענין עליית החסדים בכתר להגדילו. והנה, נת"ל כי ב' חסדים הם סתומים¹²⁰² בחסד וגבורה דזעיר אנפין, והם הנכפלין ועולין בחב"ד דזעיר אנפין להגדילו¹²⁰³, ונשאר השליש עליון דחסד דת"ת ז"א¹²⁰⁴ המכוסה, וגם הוא נגדל ונכפל ונעשה ב"ש. ואמנם ב"ש של הת"ת התחתונים המגולין גם הם גדלו אחר שנתגלו שם למטה מהחזה דז"א, וגם הם נכפלו*. והנה ב"ש תחתונים המגולין נעשו ד' שלישים, והב' מהן העליונים הספיקו במקומם וב¹²⁰⁵ תחתונים שלישי א' נעשה ממנו כתר דרחל, ושלישי א'¹²⁰⁶ עלה עד שלישי עליון דת"ת המכוסה, ונגדל גם הוא ונכפל לב' שלישים כנ"ל, ושלישי א'¹²⁰⁷ נשאר במקומו, ושלישי א'¹²⁰⁸ נצטרף עם זה השליש שעלה מלמטה מהחזה כנ"ל, ועלו ב"ש אלו בכתר דז"א דוגמת החב"ד, שבכל א' מהם יש ב' שלישים כנ"ל. ובזה תבין ענין (חולין ט' ע"ב) ב' מלכים משתמשין בכתר א', כי מן שלישי תחתון דת"ת נעשה¹²⁰⁹ ב"ש, ונעשה מהם ב' כתרים דזו"ן כנ"ל, אלא שכתרו גדול מכתרה, כי כתרו ב' שלישי¹¹⁸⁸ אור וכתרה חצי¹²¹⁰ שלישי אור¹¹⁸⁹.

* ונלע"ד שצ"ע דא"כ גם החסדים דנה"י¹²¹¹ נכפלו, וא"כ מה נעשה להם במותרם, ועיין בדרוש הכולל כי שם נת' כ"ז.

שער כה דרוש ד¹²¹²

והנה בכל הדרושים שעברו, נתבאר ענין הצלם וענין מוחין פנימים וענין כתר דז"א, ועתה נשיב את ידינו בכללות בקיצור רב ונמרץ. הנה התבונה הג' שהיא הב' (נ"א הד')¹²¹³, בה נתלבשו כל מוחין¹¹⁹⁰ וצלם¹²¹⁴ של ז"א. אף על פי שבדרוש א' שבקונטרס זה אמרנו כי ס' דצלם לכדה מתלבשים בו' ראשונות דתבונה ע"ד הנ"ל¹²¹⁵ עד החזה, ומשם ולמטה צ' ל' דצלם אינו כן. והסדר האמיתי הוא ס' בד"ר דתבונה כחב"ד, ל' בחג"ת, צ' בנה"י, ונבאר ענינים¹¹⁹¹. הנה נודע כי הם בינה ותבונה, ולפעמים נכללין

¹¹⁸⁸ לא א' וחצי? עי' שער לידת המוחין פרק ב' @

¹¹⁸⁹ עי' לעיל שער לידת המוחין פרק ב' אבל קשה שזה כתר של ז"א שהרי זה חזה דז"א, וכן בתיקון הנוק' ו' משמע שזה לגוף של ז"א

¹¹⁹⁰ נדצ"ל צלם דמוחין מכח הפת"ש (גדלות דז"א לט) וכן משמע מלקמן.

¹¹⁹¹ כלומר נעשית בסדר פרצוף שלם והכל בתבונה שניה (פת"ש גדלות דז"א לט). וז"ל, המוחין שלו הוא מה שניתן בו תוספת כח ממדרגות עליונות שלמעלה ממנו שאינו לפי הנהגת ז' ימי בראשית, ונכנסים בו להשלימו כמו שהנשמה נכנסת למטה באדם להשלימו בדרכי ה' ולהבינו סוד חכמה עליונה, שבזה יקנה מדרגה יותר גדולה שמעלה נשמתו למעלה ממדרגתו לעוה"ב להשביע בצחצחות נפשו, וכמו כן הוא למעלה בשורש, מה שנכנס כח בז"א להשלים המאורות שבו, ליתן הכנה שיהיה להם עליה אח"כ באלף השביעי לעלות בסוד הנהגת הנצחיות, והוא סוד המקיפים ומוחין פנימיים שבו, שמוחין פנימיים הוא מה שנכנס מאור העליון הזה לסדר הנהגת הזמן בדרך הפנימיות באופן שע"י הנהגה זו יעלה למעלה, כמו האדם ע"י שעושה מצוות מעשיות בדברים גשמיים שזוכה לעוה"ב, והמקיפים הם כחות עליונים יותר שאינו לפי הנהגת הזמן אלא נשגב ונעלה מהם, רק שמשקיף על הנהגת הזמן היאך ע"י פנימיות הנהגה הזאת, יוכל לעלות אל המדרגה של הנצחיות, ואלו הב' מקיפים הם סוד מ' ול' דצלם והם עומדים למעלה ממדרגתו בד' ראשונות דתבונה הוא מקיף העליון, ואח"כ יורדים המוחין ומתלבשים בחג"ת שלה, ושם הוא מקיף השני, ואח"כ נכנסים בנה"י דילה שהם נעשים גוף א' עם ז"א, והוא הפנימיות צ' דצלם. והיינו, כי נה"י דתבונה הם ממש מסודרים בערך המאורות של ז"א ובערך הנהגתו כפי מה שהמוחין מסדרים את הנהגת עתה בו' אלפי שנים, והמקיפים הוא לפי הסיפור לפי הערך שיעלה אח"כ באלף השביעי בעוה"ב, שהנהגת עוה"ז הוא נה"י והם נה"י דתבונה, אבל חג"ת הנהגת

מאיר העץ חלק ג'

בפרצוף א'¹¹⁹² ולפעמים נחלקים, והנה בעת זווגם דאו"א להוציא צלם המוחין אלו, נכללין בינה ותבונה, ועד"ז אבא ויש"ס, ואין להאריך כי מאמא נבין את אבא. ובהעשות בינה ותבונה פרצוף א', נמצא היות כל פרצוף תבונה נה"י דבינה, ובהיות התבונה פרצוף בפ"ע, יסוד שלה תחתון מאוד, ובהיות פרצוף א' שניהם, יהיה היסוד של הכללות הפרצוף יותר עליון מאד כמעט בפי התבונה, ואז נזדווגו יחד או"א בכללות כל הפרצופים כנ"ל, ובוזה היסוד של הכללות היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א בסוד העיבור, ובבא זמן לידה יצאו מוחין אלו מיסוד הזה של כללות. והנה בינה צריכה לעשות ב' פעולות: א', להזדווג עם אבא, כי הרי זווגם לא פסיק לעלמין¹¹⁹³, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א לצורך המוחין, נמצא כי היסוד שלה סתום וחתום תוך דעת דז"א ואיך יזדווג עמה אבא. פעולה ב', הוא שהיא מוכרחת להיות רובצת על האפרוחים, וזהו בהלביש נה"י שלה את המוחין דז"א ולהכניס בתוכן להמעיט את אורם, כי זולת התלבושות זה לא היה יכול הז"א לקבל המוחין והארות הגדולה כמבואר בדרוש ברכת כהנים (שעה"כ דרוש חזרת הנמידה דרוש ה), כי {י ע"ב} אז הוא עיקר התלבושות המוחין בה תחלה בנה"י דאמא. וב' פעולות אלו הם מתנגדות, ולכן היא צריכה להתחלק לב' פרצופים בינה ותבונה, ואז מנה"י של בינה עליונה נעשית כל הפרצוף דתבונה שלימה בי"ס, כי ג"פ עלאין דנה"י נעשה בה ג"ר כח"ב דתבונה, וג' פרקין אמצעין נעשה חג"ת שלה, וג' תחתונים נעשה נה"י תבונה. וכן מחצי עליון של בינה נעשית פרצוף בינה שלימה בי"ס, והוא באופן זה, כי הנה נתבאר שהחיצוניות דנה"י הוא נכנס תוך ז"א, אמנם פנימיותן נשארו למעלה, ואותו החיות והפנימיות מגדיל ונותן כח הגדלה בכלים העליונים כדי שיגדלו דוגמת הגדלת הקטן ויעשו לה נה"י חדשים דחיצוניות שהם הכלים¹¹⁹⁴, אך לא חדשים ממש, כי זה אי אפשר. אמנם הלבושים והכלים העליונים נגדלין

עוה"ב, ר"ל כי חג"ת דז"א הוא הנהגת עוה"ב דעתה בז' אלפי שנים לאחר המיתה, וחג"ת דתבונה עליית ז"א באלף השביעי שהוא עוה"ב דבינה יובל עילאה, ואח"כ, עולה עוד מדרגה יותר לחב"ד שלה, והוא מ' דצלם והם סוד העליות שעולה ז"א כמה מדרגות בתבונה ב', ואח"כ בתבונה ראשונה כפי אלו המדרגות, וכן בבינה ומשם לאבא ועד אין קץ בסוד מ"ש (ברכות ס"ד ע"א) צדיקים אין להם מנוחה כו', שנאמר, ילכו מחיל אל חיל וגו' (פת"ש גדלות דז"א לט).
¹¹⁹² עי' ליעל הערה 1171.

¹¹⁹³ זהר ויקרא ד ע"א, ועי' לעיל הערה 969.

¹¹⁹⁴ מיקום?

עי' פת"ש גדלות דז"א מ' ז"ל, כבר ביארנו (בפתח הקודם) שנה"י דתבונה הם אשר ירדו למטה להתלבש עם המוחין בז"א ונעשו עצם מעצמיו, והיינו, כי הוצרכה אימא להשפיל עצמה במדרגתו להשלימו להביאו לידי מדרגה היותר גדולה, והוא כענין הרב הלומד עם תלמידו, שצריך להשפיל עצמו ללמדו כפי הכנת התלמיד כפי מה ששכלו יכול לקבל, ועי"ז הוא מתחכם עד שלבסוף יגיע אל מדרגת הרב ג"כ, וכן כאן, הוצרכה אימא לסדר מדותיה כפי מדת הזמן המסודר בז"א, ומצד זה גם חג"ת שבה הוצרכו ג"כ לירד לפנות לעשות נה"י חדשים לתבונה, והיינו שכפי ירידת מדרגה אחת למטה בהכרח שגם מדרגות עליונות שעליו יהיו יורדים להתקרב למטה זה תחת זה, והיינו, שכמו שאורות נה"י דתבונה פנו א"ע לז"א להשלים מדרגתו ולהיות מסודרים בערכו, א"כ גם חג"ת שלה פנו א"ע לצד נה"י שלה לעשות הכנה זו, והוא סוד הוצאות נה"י חדשים שמדרגות תחתונות של חג"ת יהיו בסוד נה"י, והיינו שחג"ת נחלקו ונכפלו, ולפי מספר האורות של התבונה שירדו ממדרגתם ונעשים עצם מעצמיו של ז"א שהם נה"י ושליש תחתון דת"ת שנעשו כלים מכילים למוחין שלו ונסדרו בערכו ממש, א"כ צריך שיהיה נשלם אלו מדרגות באימא בסוד שורש לז"א מבחי' עליונות, היינו חג"ת לב' שלישי של בינה שלה, שיהיו יורדים ג"כ לפנות למטה ממדרגתם הכל בשביל ז"א, וזהו כפילתם כדי להשלים החסרון של אימא, וז"ש הרב שלכך התחיל כתר של ז"א רק משליש תחתון של ת"ת דתבונה, שאם היה נעשה מב' שלישים אז היה צריך השלמה יותר והיה הכרח שגם כל הבינה שלה יהיה נכפלה והושפלה מעלתה נגד חכמה שלה, ובאמת חו"ב שלה צריכים להיות שווים במדרגתם, והוא כמ"ש, שאם גם שלישי א' למעלה מת"ת דידה היה נשפלה ונסדר בערכו של ז"א, א"כ היו המאורות עליונים צריכים עוד השפלה יתירה לפנות למטה, מאחר שכל המדרגות עלייתם וירידתם קשור זה בזה, וא"כ כל הבינה גם ג"ר דידה היו פונים למטה ולא היו שווים בערך החכמה שלה ואין זיווגם וכללותם שוה, וחו"ב צריכים להיות שווים שכך שיערה מחשבה עליונה שהחו"ב צריכים [להשתוות יחד במקומם, שזה סוד זיווגם דלא אתפרש שנוק' שלו אינה יורדת לעולם ממדיגת הדכורא, ולכן עכ"פ ג"ר דבינה צריך שיהי' פונים לעומת מדיגת החכמה ולא למטה לחג"ת, עוד טעם ב' בשביל החסדים המגולים שמן החזה ולמטה, שכך שיערה חכמה עליונה שמקורות החסדים צריכים] שיהיו פתוחים בחצי התחתון של ז"א, שהבינה תוציאם ממה שהיו מכוסים בה אל הגילוי לפי שהנהגת עוה"י צריך לחסדים שיתגלו, כי בלעדי זה לא היה קיום לנבראים, ולכן סיימה אימא מחיצותיה והעלמה שלה רק בחזה דז"א שהיא שלישי ת"ת שלו

מאיר העץ חלק ג'

ומתארכין עד שילבישו גם את נה"י דעצמות ופנימיות. ולכן צריך שתדע הקדמה זאת, והוא כי טרם יכנסו המוחין דצלם¹²¹⁶ שמצד אבא המלובשין תוך נה"י דאבא, ועדיין לא נכנסו רק צלם דמוחין דמצד אמא, אז נה"י דאמא הם לבושי המוחין דז"א חב"ד שלו, ושליש תחתון דת"ת דאמא הוא הכתר דז"א. אמנם אחר שיכנסו מוחין דאבא, אז לוקח ב"ש דת"ת דאמא, וכזה לא יקשה לך אם תמצא בדרושים אחרים דברים חלוקים¹¹⁹⁵, פ"א נכתב שהוא מחזה דאמא ולמטה, ופ"א נכתב שהוא מהטבור ולמטה והבן זה, ולמטה בענין כתר ז"א יתבאר באורך בע"ה.

ונחזור לענין, כי הנה עדיין עתה אינם נכנסים אחר הלידה רק צלם דאמא, ואז אין ז"א לוקח לכתר שלו רק שלישי תחתון לבדו מת"ת דבינה. נמצא, מה שנכנס בז"א מן הבינה היו ד' מדות ושליש, שהם נה"י ומלכות הבינה ושליש תחתון מת"ת שלה. וזה שחסר מבינה צריך שיוכפלו כנגדן ממש לעילא, והם ב"ש מן הבינה שלה וג' מדות שלימים שהם דעת ח"ג וב"ש העליונים שנשארו מן הת"ת שלה לא נכנסו בז"א, הרי ד' מדות ושליש מדה. ואלו הוכפלו והגדילו והוציאו ד' מדות ושליש אחרים החסרים, וכזה נשלמה בינה עליונה ל"ס, ולמטה בענין הכתר נרחיב ונאריך דרוש זה בע"ה. והנה הבינה עליונה היא מזדווגת תדיר עם אבא ולא פסיק¹¹⁹⁶, ועליה כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן¹²¹⁷ והבן זה היטב, ואז התבונה שהיא תחתונה היא רובצת על האפרוחים ואין לה זווג. והנה כאשר היו שניהן פרצוף א' וילדה אלו המוחין דז"א, ואז יוצא מיסוד של כללות הב' פרצופים יחד, נמצאו צלם המוחין עומדין תלויים באויר חוץ מן היסוד בין ב' פרקין קדמאין דנו"ה של הכללות, אשר שם עתה הוא ג"ר של תבונה זאת וכנ"ל¹¹⁹⁷, והרי בחי' זאת ס' של צלם יען שעדיין (עתה)¹²¹⁸ לא נתלכשו המוחין תוך התבונה, ובהיותן בלי התלבשות ניכר היותן ד' מוחין ממש, שהם חו"ב חו"ג, כל א' כלול מ'י, הרי ס' דצלם¹²¹⁹¹¹⁹⁸.

ונחזור לענין כי ס' דצלם הוא התלבשות המוחין בד"ר דתבונה, ול' דצלם הוא ירידה שנייה של המוחין בהתלבשותו בחג"ת דתבונה, ואינם רק ג"ס חג"ת כל אחד מ'י הרי ל', כי הלבושים אינם רק ג', חג"ת, אע"פ שהמוחין הם ד', הנה הם מכוסים בתוכן, ואינן ניכרין רק הלבושים שהם ג'. ועם היות כי אינם רק ב' ספירות וחצי, עכ"ז נקרא ל'. והענין, כי חצי ספירה דת"ת דתבונה אינה מכלל ל' דצלם, כי הוא הכתר דצ' דצלם כמ"ש בע"ה. גם טעם ב' בסוד ציור, כי כשתגביה { י ע"ג } זרוע א' ותשפיל למטה זרוע א' והגוף מחברם באמצע, הוא דמיון

והם חב"ד של הת"ת, אבל הו"ק של הת"ת שם יתגלה החסדים, אמנם אם היה נעשה הכתר של ז"א מב' שלישי ת"ת של התבונה, והיה יורד גם שלישי האמצעי למטה לסתום האורות, ונמצא שהמחיצה היה מתפשט יותר גם נגד אורות תחתונים שמחזה ולמטה דז"א, שכפי מה שנעשה למעלה בשורש כך הוא נמצא למטה בענפים, שאם השליש האמצעי היה יורד ממדרגתו ונעשה במדרגת ז"א לעומתם, גם יסוד שבה היה נשפל יותר ממדרגתו והיה מתצמצם יותר ג"כ לעשות מחיצה וסתומה אל האורות של ז"א, ולא היה מתגלה החסד כ"כ בעוה"ז, ולכן הוצרך שלישי האמצעי דת"ת דידה לעמוד למעלה מראשו בסוד אור מקיף מגולה לצחצח המדות והכלים של ז"א שיגדל מעלתם, ואז מתגלים החסדים למטה במקום המדות של נה"י, וגם בשביל תיקון הנוקבא שיוצא למטה מן החזה שע"י ששם מתגלים האורות בהרחבה, גם הנוקבא נבנית בהרחבה יותר, משא"כ אם היו האורות סתומים שם, אך כ"ז בעת שעדיין לא נכנס בז"א רק צלם מצד אימא לבד, אבל כשנכנס בו גם צלם דאבא שהוא מדרגה גבוה מאימא, אז המאורות של ז"א מתגדלים יותר ואז הכתר שלו מתרחב, שמקבל מדרגה יותר גדולה מצד שלישי תחתון דת"ת דאבא, ונמצא ששליש התחתון דת"ת דתבונה מתפשט בערך הרחבתו הראשונה למטה בז"א, שאורות שהיו בז"א למטה במדרגה נעשו בערך המדרגות עליונות שהיו מאירים מת"ת דתבונה, ומדרגות עליונות של הכתר שלו מאירים בערך שלישי תחתון דת"ת דאבא, ואז אנו אומרים שהכתר שלו נעשה מב' שלישים דת"ת, ואין כאן חסרון לגילוי החסדים למטה, שהרי השפלת התבונה למטה אינו להקטין ולצמצם האורות בו, רק מצד שהכלים ומדות של ז"א נתגדלו במעלתם ביותר, והבן מאוד.

¹¹⁹⁵ עי' ליעל הערה 1185.

¹¹⁹⁶ עי' ליעל הערה 969.

¹¹⁹⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א לט ז"ל, ל' דצלם שהוא (חגיגה ט"ו ע"ב) המגדל הפורח באויר, והאויר הוא ס' דצלם שעומדים המוחין גלויים באויר חוץ מיסוד בין פרקין קדמאין דנו"ה דבינה דכללות אשר הוא ד' ראשונות דתבונה כמ"ש הרב ז"ל, כי בד' ראשונות דתבונה נקרא אויר, כי אין למוחין מחיצה מבלדת כי הד' ראשונות הם ג"כ בחינת מוחין, והוא בסוד (ישעיה ל כ) ולא יכנף עוד מוריק וגו', כי החג"ת שם הכנפיים מכסים האור, ולכן שם נכנסים ונקראים בשם ל'.

¹¹⁹⁸ עי' ליעל הערה 983.

מאיר העץ חלק ג'

צורת ל' כזה ^ל. גם באופן אחר והוא האמיתי, כשתשפיל זרוע א' לבדו ויהיה הגרון זקוף הוא

צורת ל' כזה ^ל. ודע כי הקדושה בכ"מ שיורדת עושה רושם ונשאר שם שרשה ועיקרה¹¹⁹⁹, והוא מה שאינו יכול להתפשט למטה מרוב הארתם, לכן ס' דצלם היא בחי' העיקרית שא"א לירד יותר למטה, ואח"כ ל' הגרוע ממנו, ואח"כ צ' היא בחי' תחתונה שבכולם, והיא הארה שיכול ז"א לקבלה בפנימותו, ועכ"ז אינו יכול לקבלו אלא באמצעות המלבושים של הכלים דנה"י דאמא כנ"ל. ונמצא, כי ב' בחי' הראשונים שהם מ"ל דצלם לא היה כח בז"א לקבלם, ונשארו מקיף על ראשו דוקא, ולא כשאר אורות המקיפים אף מן הצדדין¹²⁰⁰. וזכור זה ואלו הם ב' בחי' מקיפים של ז"א כאשר נתבאר בדברינו בדרוש א', ואח"כ צ' דצלם הוא ירידה ג' של המוחין בג' תחתונות נה"י דתבונה, ואלו נתלכשו תוך ז"א עצמו בפנימיות. והנה אורך ט' פרקין שיש בנה"י דתבונה הם לבדם שיעורם בכל אורך ט"ס דז"א ולא יכול לסבול יותר מהם, ולכן לא נכנס בו רק נה"י דתבונה לבד והבן טעם זה ג"כ.

(ונלעד"ח כי צ"ע פה ראשונה, כי כאן אומר בענין הצלם הוא בזו התבונה הא' שהיא הב', ובדרוש א' כתב הצלם בתבונה ב' שהיא הג'¹²⁰¹. ונלעד"ד כי העיקר ככתוב שם, אלא שפה רצה לקצר הדרוש, והראייה לזה כי הרי הלידה היא למטה מיסוד שהוא בג"פ¹²²⁰ אמצעים דנה"י, והרי ס' דצלם בד"ר דתבונה כדלקמן, א"כ ודאי הוא שזה ס' דצלם שהוא בד"ר דתבונה הוא בתבונה הב' שהוא הג', שד"ר* הם בג' אמצעיות דתבונה א' שהיא ב', כי הרי התחלה שלה מהחזה כנודע.

* ר"ל ד"ר שהן בתבונה שלישית הם וכו' (כ"י).

גם צ"ע, כי פה אמר שלא נתלכשה זו ס' דצלם, ושם אמר שנתלכשה ממש. ונלעד"ד ודאי שכך הוא, שכל ג' בחי' צלם נתלכשו בתבונה ג', אלא שלהיותם ס' דצלם מלובשת תוך ד"ר דתבונה הזאת, ניכרו היותן ד' ספירות גמורות, משא"כ בל' דצלם שנתלכשו תוך ג' אמצעיות ואין שם היכר ד"ס רק ג' לבד¹²⁰², וזה אמת. וראייה לזה, כי הרי צלם נקרא כן יען כי הוא גימטריא קס"א¹²²¹ שהוא פרצוף תבונה כולה¹²²², וא"כ אות ס' פשיטא שגם הוא מכלל התבונה שהם ד"ר שבה, ואינם מוחין לבדם בלי לבוש. ומ"ש בדרוש זה שלא נתלכשו, הוא יען כי גם הלבושים הם בחי' ד' מוחין ד"ר, א"כ הכל מוחין, ואין זה ניכר היותו לבוש, משא"כ בג' אמצעיות וג"ת, כי זו נקרא לבוש גמור.

גם צ"ע, כי בדרוש א' אמרנו כי ס' דצלם נתלכשה בו"ס ראשונות דתבונה עד החזה, ול"צ בג"ת דתבונה, אלא שהל' קודם התלבשם בז"א, וצ' אחר התלבשם, ופה קבלתי בפירוש ממורי זלה"ה כי ל' בחג"ת וצ' בנה"י, ונראה לפי עניות דעתי כי זהו אמיתת הדרוש בזה ושם לא דקדק וזכור זה).

ועתה נבאר החילוק שיש בין ג' אותיות דצלם, והוא כי אלו ב' מקיפין דל"ם דצלם הזה הוא כחב"ד וחג"ת¹²⁰³, הלבושים והכלים, והחיצונים הם בגופא¹²²³ (נ"א גופא) דתבונה עצמה. ואו"פ¹²⁰⁴ הם משותפים, כי יש שם אורות דתבונה עצמה, וגם אורות של ז"א הנקרא מוחין, ולסיבת היות בהם אורות דמוחין דז"א, לכן נקרא מקיפים דז"א¹²²⁴. אמנם צ' של צלם נחלקה לב' בחינות, כי כתר של ז"א, בין החיצונים בין הפנימיים, שהם { י ע"ד } אורות וכלים¹²²⁵, כולם הם מתבונה לבדה בלי שיתוף כלל מן הז"א. אמנם הוא בחי' שליש תחתון דת"ת דתבונה, או ב' שלישים כנ"ל הסבה ע"ש, וזה השליש של ת"ת דתבונה האורות והכלים הכל הם מהתבונה לבדה בלי שיתוף כלל דז"א. ואמנם הוא, להיותו יורד ממש בחי' שליש¹²²⁶ וסובב ומכתיר ראש

¹¹⁹⁹ עי' דע"ה ח"א כו ע"ג שזה מראה שכל גילוי אור נשאר עיקרו למעלה במקומו ורק הארה שלה יורד למטה, ועי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹²⁰⁰ עי' אורות העיניים באח"ף פרק ג'.

¹²⁰¹ עי' לעיל הערה 988, שמשמע שמ' דצלם בתבונה ראשונה, ול' בתבונה שניה.

¹²⁰² עי' לעיל הערה 988, לגבי אם הב' עטרין דדעת מתחברים לא' או לא בהבדל בין מ' לל'

דצל"ם.

¹²⁰³ לשאול על הפסיק*##

¹²⁰⁴ ##? כלומר צ' דצלם ומש"כ לקמן אמנם צ' של צלם הוא לשון לא מתוקן.

מאיר העץ חלק ג'

הז"א ומוחותיו¹²²⁷ כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. משא"כ במקיפים, שהם עומדין למעלה מן הראש ולא מן הצדדין כמו הכתר כנ"ל, באופן שהמקיפין לסבת היות בהם שתוף¹²²⁸ דז"א, אע"פ שהם רחוקים נקרא מקיפים דז"א¹²²⁹. והכתר אע"פ שאין בו שתוף ז"א לא באורות ולא בכלים, כיון שהוא מסבבו מכל צדדיו עד החזה כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. אמנם הצ' דז"א, שהם המוחין הנכנסים בתוכו, חב"ד אלו, הנה הלבושים והכלים הם דנה"י דתבונה לבדה, והאורות דז"א לבדו. הרי ג' חלוקים שהם מ' ל' המקיפים, והכתר, והצ' שהם חב"ד פנימים, כי המקיפים הם גופא דתבונה לבדה, והאורות משותפים דתבונה ודז"א, והכתר גופא ואורות דתבונה לבדה, וחב"ד שהם צ' דצלם גופא דתבונה לבד, ואורות דזעיר אנפין לבד, הרי נתבאר בקיצור.

שער כה דרוש ה¹²³⁰

הנה אחר שנתבאר ענין מ"ל דצלם, שהם ב' מקיפים הנעשין מבחי' התלבשות מוחין ב"פ, א' בד"ר כחב"ד דתבונה, וב' בחו"ג וב"ש עליונים דת"ת דתבונה, אשר שם הכלים הם דתבונה לבד ואין שם כלים דז"א, אמנם האורות הם משותפים דתבונה ודז"א תוך כלים דתבונה. נבאר עתה ענין כתר דז"א הנעשה משליש אחרון דת"ת דתבונה ולפעמים מב"ש¹²⁰⁵ כנ"ל, והכלי והאור שניהם מתבונה, והוא¹²⁰⁶ ג"כ מקיף, אמנם לפי שהוא מכתיר ומסבב מכל הצדדין נקרא כתר ולא מקיף, כי המקיף הוא על הראש ולא מהצדדין בסוד (יונה ד ו) צל על ראשו¹²⁰⁷.

ותחלה נבאר הטעם למה אינו לוקח רק שלישי אחרון דת"ת דתבונה, ויש בזה ג' טעמים: א', מפני אמא עצמה. ב', מפני ז"א עצמו. ג', מפני רחל נוקבא. והטעם הא' הוא כמש"ל, כי כנגד מה שנכנס בז"א ד' מדות ושליש, צריכין ד' מדות ושליש אחרות יותר עליונים להגדיל להיותן כפולים להשלים הי"ס, והתחלתן מב"ש תחתונים מבינה שבה, וא"כ נשארו עתה כתר וחכמה ושליש עליון מבינה שלא הגדילו, ונתחלקו בהם¹²³¹ חציין למעלה וחציין להשלים חסרון התחתונות כנ"ל. ואם היה לוקח כתר דז"א ב"ש ת"ת, היו ד' מדות וב' שלישים (החסרים)¹²³² שלקחם הז"א, והיו צריכין כנגד¹²³³ בינה כולה ודעת חסד וגבורה ושליש ת"ת העליון להכפל כדי לחלק כחם ולהגדיל הד' מדות וב"ש החסרים, וזה א"א לעשות כן. והטעם כנודע, שכמו שאו"א של כללות האצילות יש בהם תמיד זוג תדיר דלא פסיק¹²⁰⁸, והסיבה הוא להיותן שוין במעלה אחת, וז"ס (אד"ו רצ ע"ב) כחדא נפקין וכחדא שריין, מה שאין כן בזו"ן אשר אינן שוין, כי לפעמים זה גדול מזה, וע"כ זווגייהו פסיק, שלא יוכלו להזדווג כי¹²³⁴ אינם שוין.

והנה כן הענין בכל חו"ב שבכל פרצוף ופרצוף שבפרטות, וזווגייהו לא פסיק. נמצא, כי חו"ב דאימא עצמה, תרין מוחין דילה, תרווייהו שוין כחדא, לא זה גדול מזה ולא זה מזה, כדי שיהיו זווגייהו תדיר. ואלו כל חלקי הבינה יוכפלו להגדיל המדות החסרים התחתונים, הנה נחלש כחה ונחלקה לגמרי. משא"כ בחכמה שבה, כי כולה שלימה בכל כחה שלא נחלקה להשלים חסרון התחתונים, וא"כ לא הוי זווגייהו תדיר, לכן הוצרך שלכל הפחות נשאר שלישי העליון שבה שלא יחלש כחה ולא ישתנה ממה שהיה, ובאותו שלישי תהיה שוה אל החכמה.

והענין, כי {יא ע"א} הבינה צורת ה' בג' קוין כזה א, קו ימין ושמאל ואמצעי, ואחר שראשי ג' קוין שלימים, שהם ג' ראשונות שהם חב"ד¹²³⁵ שלה, והם שלימים, הרי מספיק כי שארית הקוין שהם ו"ק, חג"ת נצח הוד יסוד, הם מוכרחין לירד למטה לצורך הבנים. והנה באותן ג' ראשונות שבבינה יתקיים קרא (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, ולא פסיק זווגייהו¹²⁰⁹, ע"ד הנ"ל בבינה ותבונה¹²¹⁰, והבן זה היטב. וענין החילוק שלהם, כי לעולם בכל בחי' ובחי' יש ג"ר וו"ק, וזה בחי' בפ"ע וזה בחי' בפ"ע. גם טעם אחר קרוב אל הנ"ל, והוא, כי הנה לעולם ג"ר שוין כאחד, והנה כתר וחכמה לא נכפלו, ואם כל הבינה תכפל, א"כ תהיה משונה מהם, ולא חשובה ושוה להיות כמותם, לכן נשאר אותו שלישי עליון שבה שוה וחשובה כמותן.

¹²⁰⁵ עיי' כללים ח"א עט ע"ד שמתלה את זה במקום סיום הדיקנא בטבורא דגופא או טיבורא דליבא, ועיי' לעיל א"א ה' והולדת או"א ופ"ו@, ועיי' הערות @1185, @1213.

¹²⁰⁶ כלומר תבונה עצמו?

¹²⁰⁷ עיי' דרוש ד' ד"ה ונחזור לענין כי ס'.

¹²⁰⁸ זהר ויקרא ד ע"א.

¹²⁰⁹ הוא לשון הזהר (וארא ל ע"א, יתרו צ ע"א וכן תרומה קעא ע"א).

¹²¹⁰ שכן פסיק.

מאיר העץ חלק ג'

וטעם ב', בעבור ז"א עצמו, והוא, כי אם הכתר שלו יהיה למעלה מהחזה שלה, שהם ב' שלישים¹²³⁶, א"כ נמצא שיצטרך שתרד התבונה ותכנס בז"א יותר ותרד למטה ביותר, כי בהכנס ב"ש הת"ת שבה יתפשט קו אמצעי שלה שהוא יסוד שבה שתחת הת"ת שבה, ויורד למטה יותר עד טבורא דז"א, שהוא בסיום ב"ש ת"ת דז"א, ויהיו החסדים המתפשטים בז"א להגדילו ולהאירו כנ"ל בדרושים, יהיה עתה חשוכים מאד, ואינן מתגלין עד מקום שלישי תחתון דז"א וישאר בלי אור, כי יסוד הבינה יורד עד למטה ומכסה אותן, כנודע. אך עתה, שאין תבונה נכנסת בז"א רק משליש תחתון ת"ת שבה לבד, נמצא, כי היסוד שבקו האמצעי שלה אינו מתפשט¹²³⁷¹²¹¹ רק עד החזה בסיום שלישי עליון דת"ת דז"א, ושם מתגלין החסדים¹²¹² ומאירין ומגדילין ז"א יותר בגלוי ממה שהיה אם ירד יסוד אמא עד טבורא דז"א כנ"ל.

טעם ג', הוא בעבור מלכות נוקבא דז"א, והענין תלוי בטעם הב' הנ"ל, כי הנה המלכות אינה יוצאת רק מהגבורות דאמא מהארותן היוצאת לחוץ, ובהיותן תוך ב' כסוים ומחיצות אינם יכולין לעבור ב' מחיצות, יסוד אמא, ות"ת דז"א. ובכלות יסוד אמא, שאין שם רק לבוש ת"ת דז"א לבד, אז יוצאת הארתן, ומהארותן נעשית המלכות. ואם יסוד דבינה היה יורד עד שלישי התחתון דת"ת דז"א, היה המלכות נקודה קטנה מאד ואין לה שיעור. ואמנם, כל זה אינו רק כאשר לא נכנסו בז"א עדיין רק מוחין דצלם דאמא, כי כשיכנסו גם כן¹²³⁸ מוחין דצלם דאבא ג"כ, אז יגדל כתר ז"א שלישי א'¹²³⁹, ויהיה כתר שלו ב"ש¹²¹³. והענין כאשר נרגש בחוש העין, כי בהיות ב' כלים שוין בארכן ממש ויתלבשו זה תוך זה, בהכרח הפנימי נגדל מעט יותר למעלה, כי אינו נכנס כולו עד שולי חיצון. והנה כלים דאז"א שוין בארכן כנודע, ובהכנס צלם אבא תוך צלם אמא, נמצא כי ת"ת דאבא יהיה עודף שלישי א' למעלה מת"ת דאמא, והוא גדול למעלה שלישי א' למעלה משליש מת"ת דאמא, ונמצא כי שלישי א' דת"ת דאבא¹²¹⁴ בהיותו תוך ת"ת¹²⁴⁰ צלם אמא יהיה שוה נגד ב"ש ת"ת דאמא.

ועתה נבאר איך נעשה זה השליש ת"ת תחתון¹²⁴¹ דתבונה כתר לז"א. הנה כמש"ל ענין בינה ותבונה איך נחלקים לב' ונעשו נה"י חדשים לבינה, ומנה"י הראשונים נעשו י"ס גמורות דתבונה, כעד"ז הדבר תמיד והבן זה היטב. נמצא, כי גם זו התבונה הנכנס בז"א בסוד צ' דצלם משליש אחרון דת"ת שבה ולמטה, ונכנסים נה"י שלה בפנימיות ז"א בתוכו, בהכרח צריך להיות לה ג"כ נה"י חדשים, ואותן הנה"י שלה הראשונים הם נעשו {יא ע"ב} פרצוף שלם ב"י"ס ומתפשטין ב"י"ס דז"א, כנודע. ונבאר עתה ענינם, כי הנה נת"ל כי בעת הלידה עלו אורות של נה"י דתבונה למעלה¹²¹⁵ בשליש אחרון דת"ת דתבונה, אשר שם היו עומדין המוחין דז"א בסוד עיבור כדי לדחותן בעת הלידה, כי לא יכלו כ"כ אורות להיות שם במקום צר. והנה בהיות אלו האורות שם, נשאר רושם הד' מוחין דז"א עצמן שם בשליש תחתון דת"ת, כי כל דבר שבקדושה מניח רושם בכ"מ כנודע. ובפרט כי הרי המוחין מן הכתר שלמעלה מהם יוצאין, ובהכרח הוא שכל מציאות ד' מוחין נשאר רשומם בכתר הזה שהוא שלישי תחתון דת"ת דתבונה כנ"ל, וזה נתבאר בכוננת העמידה בענין הד' כריעות וד' זקיפות ע"ש. והנה, גם האורות דנה"י דתבונה עצמה שעלו שם הנה נשאר שם, כי כלים של נה"י יורדין תוך ז"א, כל¹²⁴² בלי אורות שלהם

¹²¹¹ ע"י ליקוטי נוסחאות וזה המשך לשון הלש"ו: וכנ"ל דף ד ע"א בהמ"ק, וכן לעיל דרוש ג' דף ח מאמצע ע"ג וע"ד, ובנסירה פרק ד' ורפ"ח ובפרצופי ז"ן פרק ג'.

¹²¹² ע"י לעיל הערה 1033.

¹²¹³ ע"י דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ו' וז' (לש"ו) זה תמצית לשונו: צח ע"ג כי הגם שאותו השליש אמצעי דת"ת דאימא מהחזה עד הטבור שבה שנתוסף לכתר דז"א על ידי המוחין דאבא ור"ל על ידי אור הכתר דז"א שמאבא מהשליש התחתון דת"ת שבו והרי נעשה השליש אמצעי דת"ת דאימא כלי ומקום אליו וכו' נעשה על ידי הנז"ל לבחי' כלי הכתר דז"א הגם שעיקרו הוא עומד לעולם למציאות העיקרי דאימא עצמו. ע"י לעיל הערה 1185.

¹²¹⁴ צ"ע בזה כי הרי הגדלות שני הוא חג"ת דכללות שניהם כנודע בדרושי פסח דרוש ב', ואין לומר שכוננתו הוא שהוא הטבור דאז"א עלאין בבחי' היותם לעצמם הרי קשה מ"ש שהוא החזה דאימא, ור"ל ישסו"ת, הרי הטבור דאז"א עלאין הוא מקום הפה דישסו"ת וכמ"ש שם בסוד פסח שהוא פ"ה ס"ח, והוא ג"ר דישסו"ת וכמ"ש בפר"ח קיט ע"א ד"ה מגיד. וע"י לעיל דף סז ע"א מ"ש בגליון שם אצלנו דף קג ע"ג בגליון ע"ש, אך לקמן דרוש ח' מבואר כי כשמתלבש בז"א הם חוזרים להתחלק ע"ש, ובאשר שגם המוחין דאז"א עלאין נכנסים רק ע"י נה"י דישסו"ת וע"ז אמר כי אז הנה נמשך הכתר דז"א בתבונה בעוד שלישי א' למעלה (לש"ו).

¹²¹⁵ ע"י לעיל הערה 1172.

מאיר העץ חלק ג'

כנ"ל. ונמצא, כי אע"פ שאמרנו שנשאר שם רושם ד' מוחין דז"א, הוא דבר מועט, אך עיקר האורות הם דאמא והבן זה היטב, כי יש בכתר רושם ד' מוחין דז"א, ואינן עולין בשם רק אורות דאמא עצמה שהם עיקרים, כי השאר הם רושם לבד. והנה, בהיות אלו האורות דנה"י דתבונה שם בשליש התחתון דת"ת, הגדיל כלי הת"ת והוציא נה"י אחרים חדשים בבחי' כלים בכח אורות שלהם אשר שם, וזהו דוגמת דהגדלת וכפל הנ"ל בבינה ותבונה, להוציא כלים חדשים אל נה"י כנ"ל ע"ש. ואז אותן אורות דנה"י הראשונים חזרו עתה להתפשט בנה"י החדשים האלו ונשלמה התבונה, כי בתחלה נסתלקו האורות לסבת צורך הלידה שידחו את המוחין דז"א לחוץ כנודע, אבל עתה שנולדו א"צ, ולכן מתפשטין בתוך הנה"י החדשים.

ונבאר סדר התפשטותן בז"א, כי הנה בוודאי שמן שלישי ת"ת התחתון¹²⁴³ דתבונה נעשה כתר דז"א, ובפרט כי הכתר הוא בחי' א' לבד ואינו נחלק לקוין¹²⁴⁴, וא"כ מוכרח הוא שבחי' שלישי דת"ת הוא יהיה לבדו כתר ז"א, ולא הנה"י החדשים. וביאור הדבר, הנה, אם כפי מה שחושבין בני אדם, שהגלגלת הוא הכתר והמוחין חב"ד שבתוך הגולגלת, א"כ נמצא היות חב"ד שהם המוחין גדולים לאין קץ על הגולגלת שהוא כתר, יען הוא לבוש שלהם, וזה לא יעלה בדעת כלל. אך הענין, כי בודאי שהכתר הוא למעלה מן המוחין, ואין המוחין בתוכו כלל אלא למטה ממנו, כי כתר גבוה מהם מאד מאד, וזהו פשוט. ואמנם, הכתר הוא מב' בחי' חיצוניות ופנימיות, שהם מוחין עליונים גמורים, ואותן המוחין שבתוכו הם עליונים מאד לאין קץ על המוחין דז"א הנקרא חב"ד, וכל זה עומד למעלה מן המוחין הנקרא חב"ד. ואמנם חיצוניות הכתר הזה לבד הוא מתפשט ונמשך למטה בסוד הגלגלת להקיף ולהכתיר המוחין תחתונים הנקרא חב"ד. וכבר נודע (איוב יט טו) כי משרי אחזה אלוה, וחיביב אדם שנברא בצלם אלקים (אבות פ"ג מ"ד), והנה אין אנו רואין כיוצא בזה באדם התחתון, אך הענין כנ"ל, כי הכתר דז"א אינו כולל מכללות הז"א עצמו כלל, כי כל העצמות והכלים כולם הם מתבונה עצמה, אשר עיקרה עומדת למעלה או"מ על ראשו בלי¹²⁴⁵ מוגבל, וסיום חיצוניתה מתפשט למטה בסוד גולגלת להקיף המוחין הנקרא חב"ד. וזו הגולגלת ניכרת ועומדת למטה, אך לא עיקרית הכתר הנשאר למעלה בסוד או"מ בלתי מורגש. וכן הוא באדם התחתון, כי הכתר שלו או"מ בלתי מורגש, וניכר רק חיצוניתו המתפשט למטה בסוד הגולגלת {יא ע"ג} וכמ"ש בע"ה, ולכן נצייר ענין זה ונבארהו.

והנה צורתו הוא באופן זה , והענין כי הנה אותו שלישי תחתון דת"ת הוא נעשה בחי' כתר לז"א ורובץ ע"ג מוחין שלו, ושאר הגוף דתבונה זקוף למעלה, ונה"י החדשים שלה מתפשטין אחורי ז"א כאדם הגדול בערכו¹²⁴⁶ הנסמך ע"ג נער קטן אשר כופף טבורו להסמין¹²⁴⁷ על ראש הנער, וראש אדם זקוף למעלה, ורגליו תולין אחורי הנער, ונמשכין למטה כנודע. כי ז"א לגבי אמא הוא נער קטן, בן ג'¹²⁴⁸, כנסת תחת הענק. והנה כלי ת"ת דאמא הוא רחב, כי אין בכל הגוף וי"ס כלי רחב כמו כלי הת"ת, ובפרט ת"ת דתבונה אצל ראש זעיר אנפין שהוא רחב מאד, כי לא די שזה ת"ת גוף רחב וזה ראש קטן הכמות, אלא שזה תבונה וזה ז"א נער קטן כנ"ל. והנה הת"ת גוף חלול בתוכו כנודע, לכן כשרובץ הת"ת על מוחין דז"א, יש בו שיעור להיותו קצתו נשאר למעלה, וקצתו יורד למטה להלביש המוחין בסוד גלגלתא מכל צדדיו, בסוד כותרת. וזהו הטעם שנקרא כתר, והבן זה. ואחר שהוא כן, שכתר דז"א האור והכלי כולו מת"ת דתבונה, לכן תמצא כי התחלת הי"ס [דז"א] הוא¹²⁴⁹ מהחכמה הנק' ראשית, ובמקום כתר אנו מכניסין הדעת, וזה סברת ר"י סגי נהור בן הראב"ד ז"ל¹²¹⁶, שקיבל מפי אליהו זלה"ה. וזהו ג' כפי' כתר, כי כתר הוא לשון כותרת ועטרה בראש האדם ואינו מכלל גוף האדם, וזהו ברור למביני מדע. גם

מאיר העץ חלק ג'

בזה תבין מ"ש בזהר ובתיקונים¹²¹⁷ דכל כתר הוי מסטרא דאמא, שהוא שם אהי"ה בכתר. ונודע כי אהי"ה באמא ואין כל זה מובן אלא כמ"ש, כי ת"ת דאמא הוא כתר דז"א¹²¹⁸.

וא"ת, א"כ אחר שבין בחי' האור ובין בחי' הכלי הוא מת"ת דתבונה, וא"כ, אין לו שום שייכות כלל עם ז"א, ואיך נקרא כתר שלו דז"א. והתשובה, כי הנה אמא יורדת ומשפלת עצמה ורובצת על המוחין דז"א בדביקות גמור עמהם בהתחברות גדול, ומלביש את המוחין ג"כ בסוד גלגלתא כנ"ל, ולכן הוא נקרא בשם כתר דז"א עצמו. והנה מזה תבין לכל הכתרים של כל בחי' דז"א ודאז"א מה ענינם, שאינם מכללם רק לסבת התדבקות והתחברות לבד ע"ד הנ"ל. ונמצא, כי כשיסתלק כתר זה מז"א, ישאר בלי כתר כלל זולתו¹²⁵⁰ מחכמה ולמטה, כי נודע שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם¹²¹⁹, והטעם במה שידעת כי א"א הוא כתר, אך ז"א הוא נמנה מחכמה ולמטה, ולכן הכתר הוא חוץ ממנו, ונעשה (לו)¹²⁵¹ מחדש אחר גמר ט' ספירותיו¹²²⁰.* גם בזה תבין ענין מעלת הכתר על שאר הספירות, כי הנה, אפילו המוחין דז"א אינם רק אורות ומוחין דיליה והמלבושין מנה"י תבונה¹²⁵², אך הכתר אפי"ה האורות כולם הם מתבונה. ובודאי כי כל אורות י"ס דז"א אינם נחשבים לכלום בפני אורות דת"ת דתבונה. וגם, כי הנה הת"ת דתבונה וגם הנה"י החדשים שלה שהוגדלו עם האורות שלהם, כולם ניתנו ברישא דז"א בסוד מקיף כמ"ש, והם אורות רבים וגדולים כולם הם מהתבונה. ונודע, כי האור הקטן שבספירה העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנו עד סיום המדרגות, דוגמת החיות בפ' בשלח (זחר נו ע"ב)¹²²¹ שאמר שראשי החיות ככולהו שוקי¹²⁵³ {יא ע"ד} החיות כו' ומכ"ש פה, שהם רבים וגדולים. כי בודאי כתר דז"א גדול לאין קץ מאד על המוחין אל¹²⁵⁴, ונוסף ע"ז כנ"ל שרושם ד' מוחין דז"א (הם)¹²⁵⁵ ג"כ נרשמים שם כמ"ש בד' כריעות ובוד' זקיפות שבעמידה ע"ש. נמצא עתה, כי הכתר דז"א אינו רק שלישי התחתון דת"ת דתבונה הכלי והאור שלה, שהוא כפוף ע"ג המוחין דז"א רבוץ עליהם כנ"ל, וחצי קומת תבונה זקופה ופניה כלפי פני הז"א ג"כ. נמצא נה"י שלה החדשים תלוין מאחורי ז"א¹²⁵⁶, ולא ניתלין מצד פנים דז"א, כי כוונתם להיות (פכ"פ עם הז"א)¹²⁵⁷ פניה בצד פני ז"א להסתכל בו ולהביט בו בפניו להאיר אליו פכ"פ. והנה, הנה"י החדשים הם נמשכים מאחורי העורף דז"א ומכסים עורף שלו עד כנגד החזה מאחוריו¹²²², כי הלא במקום שמסתיים היסוד דאמא מבפנים בז"א שם הם מסתיימין נה"י דאמא החיצונים החדשים. שאע"פ שאלו הנה"י החדשים שיעור ארכם כמו הנה"י הראשונים הפנימים, עכ"ז, אינו דומה המתפשט ביושר למעקם, ולכן הנה"י הראשונים אשר נכנסו בפנים ביושר הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א כולם, אך נה"י חדשים החיצונים שמתעקמים והם נתלין ויורדין דרך האחוריים, אינן מגיעין רק עד החזה לבד מהאחור.

* ונלע"ד דקאי אעתיק שלקח הכתרים של ז"ת (דב"ן)¹²⁵⁸ שמהם נעשה ז"נ¹²⁵⁹ כמ"ש ל (פ"ג).

ודע, כי אלו הנה"י החדשים הם סוד חוורתי דקדלי¹²⁶⁰ הנז' באדרא (דף קלב ע"א¹²²³), כי כל בחי' אמא לובן ורחמי בערך ז"א¹²²⁴, ורישא חוורא דגלגלתא הוא לבנונית ת"ת דתבונה,

###* 1217

¹²¹⁸ ע"י בבהג"א על ת"ז לו ע"א דעיקר התגלות הכתר באור ובינה היא ה' עילאה, לכן הם נקראים באותו שם והוא אהי"ה.

¹²¹⁹ ע"י דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [ע"י ראה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזו"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקדו"ש לח ע"ג]

###* 1220

¹²²¹ והא תנינן לעילא מערבות רקיע דחיות פרסות דחיות קדישין ורומהון ככלהו לעילא מנהון קרסולין דחיות ככלהו שוקי דחיות ככלהו ארכובין דחיות ככלהו ירכין דחיות ככלהו עגבי דחיות ככלהו וגופא דחיות ככלהו גדפייהו ככלהו וצוארייהו ככלהו ראשי דחיות ככלהו מאי ככלהו כקבלי כלהו

תרגום:

¹²²² כדי להמתיק כל הגבורות שבעורף ז"א (דע"ה ח"ב מג ע"ב)

¹²²³ ז"ל עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא. האד"ר מבאר ג' עולמות, והב"ע צט ע"ב מסביר אותם ביחס לג' הוי"ת במ"ס המתגלים בתיקון הראשון דדיקנא וכאן השני שכנגד בינה, והזהר הרקיע מבאר אותו ביחס לג' עולמות ב"ע וכאן יצירה, וביחס לעצם הכתוב מניה לאכפייא בקודלא בחיורא - כל הדינים אחוזים בעורף, אמנם ע"י אורות הדיקנא שהם חיוורין כתלגא (לעיל

מאיר העץ חלק ג'

וחוורא דקדלא הוא התפשטות נה"י החדשים, ועד"ז תבין בא"א רישא חוורא דיליה כו'¹²²⁵ (אד"ר קכח ע"ב), ודי למבין. ואין חוורא זה נמשך בכל רוחב הזרועות, רק בקו האמצעי דז"א אחורי עורף עד נגד החזה בקו אמצעי דת"ת דז"א לבד ולא בחו"ג דיליה, וז"ש באד"ר (קכח ע"ב) על א"א, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חוור דנחית לגולגלתא דז"א. וזהו ודאי מאחוריו דרישא דא"א, והנה, ע"י האי חוורת, האחוריים דז"א, שהם דינין, מתכסין בהם עד חצי ז"א, ואין הקליפות נאחזין באותן דינין של אחוריים שמחציו ולמעלה. ואח"כ, משם ולמטה יצאה רחל נוקבא דזעיר אנפין אב"א, וגם שם אין דינין נאחזים¹²²⁶ כמ"ש במקומו בע"ה. ואמנם לאה עומדת שם פנים באחור עם ז"א מחציו ולמעלה, והוא, כי ודאי שתחלה נכנסין המוחין ב"ב שנים הראשונים כנ"ל, ואז מכח (או"פ דמלכות)¹²⁶¹ המלכות שבנה"י הראשונים דתבונה שנכנסו עם המוחין בתוך ז"א, משם יצאת לאה באחוריהן, כמ"ש במקומו בע"ה. ובשנת הי"ג בבא הכתר, ואלו הנה"י החדשים כיסו אל לאה, ונמצא לאה ביניהן ובין גופא דז"א, ונמצאת לאה מכוסה מן החיצונים ע"י ההוא חוורתי דנה"י החדשים החיצונים, וזהו הטעם שנקרא לאה עלמא דאתכסיא (ח"א קנב ע"א), והבן זה. משא"כ ברחל שכבר נסתיים ההוא חוורתא ונשארה מגולה, עלמא דאתגליא (סס), אשר ע"כ הוכרחה להיות אב"א, כמ"ש במקומו. והנה אותו החוורתי ממתיק דיני אחוריים דלאה העומדת פניה באחור דז"א, והחוורתי הנ"ל מכסה האחוריים שלה וממתיקם. וגם לסבה זו לא נזכרה לאה באדרא יען היותה סתומה ונכללת בכתר דרחל כמ"ש בעז"ה, ואח"כ נמשך ההוא חד קוצי¹²⁶² דשערי מרישא דז"א דרך אחוריו, ולא דרך הפנים שלא לכסותו. וגם, כי בהיותו נמשך באחוריים, מעלים ומכסים ההוא חוורא דקדלי כנזכר באדרא, אע"פ שנאמר לגבי א"א מזה נלמד לד"א.

וא"כ נמצא, כי הכתר דז"א אינו גוף א' דבוק עם הנה"י הראשונים צ' דצלם שנכנס בסוד מוחין תוך זעיר אנפין, אמנם הוא גוף אחד הדבוק עם אלו הנה"י חדשים שהם תלוין מאחורי¹²⁶³ החזה כנ"ל. אמנם, הוא דבוק יותר עם הנה"י הפנימים, כי הרי הנה"י החדשים תלוין מן הצדדים מאחורי ז"א, והת"ת רבוץ ודבוק על המוחין ממש שהם בנה"י הראשונים כנ"ל, ואין הנה"י החדשים מפסיקין בנתיים. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי קו אמצעי דז"א יורד לפעמים למטה, ויורדין כתר ודעת דז"א למטה, ונשארין ב' קוין החו"ב שלו במקומם, ואיך אפשר זה שירד קו אמצעי, זה המחובר לגוף וישארו ב' {יב ע"א} קוין האחרים במקומן. אך יובן במ"ש, כי גוף הכתר אינו גוף א' דבוק עם המוחין דז"א, והוא יכול לעלות ולירד כפי רצונו בלתי שירדו ויעלו עמהם ב' קוים האחרים, ודרך ירידה זו ועליה זו היא תלויה כפי ירידת נה"י החדשים מאחורי ז"א או עלייתן, והבן זה. ובזה תבין ענין שנת הי"ג שהיא בחי' ירידת הכתר, כי אלו הכתר הזה היה הת"ת נאחז¹²⁶⁴ בנה"י הראשונים של המוחין, לא היה צריך זמן לירידתו, כי תיכף בירידת המוחין ישאר הכתר מונח עליהם. אמנם, כיון שצריך להוסיף הנה"י החדשים ולרבוץ הת"ת על המוחין ולירד הנה"י החדשים ולהתפשט עד החזה מאחוריים דז"א, צריך זמן שנת הי"ג.

והנה, מסיום האי חוורתא הנעשים מן הנה"י החדשים המגיעין עד החזה, מסופם נעשה כתר של רחל¹²²⁷* המתחלת מכנגד החזה, לכן לאה הנסתרת שם, היא נחשבת לכתר דרחל ממש, והבן זה. וז"ס (חולין ט' ע"ב) ב' מלכים שמשמשין בכתר א', כי הנה אלו הנה"י החדשים מהכלי של ת"ת דתבונה שהגדילו נעשה כנ"ל, וא"כ כולם נקרא ע"ש ת"ת דתבונה, והנה מראשיתו נעשה כתר לז"א, ומסופו כתר לרחל, והם ב' מלכים שמשמשין בכתר אחד. ודע, כי זה שאמרנו שרחל אינה לוקחת רק סיום החוורת, זהו עתה בהיותה באחוריו, כי אחר שתגדל ותהיה שוה אל ז"א, אז ג"כ תהיה שוה אליו פב"פ בכתר אחד שוה לשניהן. ונמצא עתה, כי כמו שכתר ז"א אינו

קל"א ע"ב ד"ה תאנא) מתבטלים אותם הדינים (ב"ע ק ע"ב). הגבורות שבעורף ז"א נמתקים על ידי החוורתא דא"א, והיינו המארי יבבא דכאן (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב).

¹²²⁴ ע"י דע"ה ח"ב מג ע"ב שמשמע שכאן מדבר על הארת הא"א דרך אמא ע"י בהגר"א בס"י טז ע"ב ז"ל: אע"ג דינין מינה מתערין (זהו ויחי רכ ע"ב), מ"מ בעצמה היא רחמים פשוטים, וע"י בהגר"א בספד"צ דף כ ע"ג ד"ה וידוע שהדינין שמתערין מינה הם בחי' הז"א עצמו.

¹²²⁵ ז"ל, האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין

¹²²⁶ שכותל א' לשניהם.

¹²²⁷ דהיינו על ידי החו"ג שמתגלים שם יוצא מאחוריו משם ולמטה פרצוף רחל (ביאורים ח"א

מג ע"ב)

מאיר העץ חלק ג'

משלו רק מתבונה לבד, כן כתר דרחל הוא מן התבונה ולא שלה, כי אמא נעשה כתר לו ולה, והבן היטב.

* ונל"ח שהוא מהמלכות אשר שם, דוגמת לאה היוצאת ממלכות נה"י תבונה הפנימים הראשונים.

שער כה דרוש ששי¹²⁶⁵

ועתה נבאר צ' דצלם שנעשית מנה"י הראשונים דתבונה הג' שהיא הב'. והנה, האורות שהם המוחין דז"א מתלבשין בתוכם, והלבוש נגרר אחר הרוחניות וטפל לו, ולכן הכל נחשב ומתייחס לגוף הז"א, ולא אל התבונה. והלבוש מסתלק מטבעו הראשון שהיה של תבונה, ונעשה טבע הז"א עצמו, וחוזרין להיות גופא דז"א ממש, ונקרא עצם מעצמו ובשר מבשרו¹²²⁸. כי הגוף מתנהג אחר הרוחניות אשר בתוכם, לכן הי"ס דז"א¹²²⁹ הם נחשבין מחכמה ולמטה הנקרא ראשית כנ"ל, ולא מן הכתר, וגם לא מן החסד ולמטה, אלא מהחכמה למטה, כי הכל נחשב כגוף הז"א עצמו, והם חב"ד חג"ת נה"י¹²⁶⁶, והבן זה הכלל. ובוזה תבין מ"ש לך בסוד הגדלות דז"א ע"י כניסת המוחין האלו, כי בתחלה היו ו"ק לבד ונגדלו ונעשו ט"ס, והוא ע"י ג"ס דנה"י אמא שנכנסו לתוכו ונעשה ט"ס, ולולי שנחשבין מגוף ז"א עצמו ובשר מבשרו, איך יגדל ע"י. אמנם, אחר שאינם עתה בשר אמא אלא בשר ז"א לבדו, לכן נגדל הז"א הגדלה ממשית. כי פ"א דנצח תבונה מתערב עם ב"פ דחסד דז"א ונעשה חכמה דז"א, ופרק אמצעי דנצח¹²⁶⁷ מתערב עם פרק תחתון דחסד ופ"א דנצח ז"א, ונעשית חסד דז"א, ופ"ת דנצח אמא מתחבר עם ב"פ תחתונים דנצח ז"א ונעשה נצח דז"א, וכעד"ז בב' ספירות¹²⁶⁸ אחרות, עד שנעשה בן ט"ס גמורות שלו ממש. ונמצא, כי אלו המוחין הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א, ויש להם ב' לבושין, א' לבושי נה"י דתבונה, וב' לבושין מגופא דז"א, אשר {יב ע"ב} בתוכם מתלבשים נה"י דתבונה. ונמצא היותן לבוש תוך לבוש*, ועכ"ז עיקר המוחין אינם רק אותן שבחב"ד דז"א, כי שאר המוחין המתפשטין דרך קוין אינם מוחין ממש, ונתבאר זה במקומו בע"ה.

* ונלע"ד חיים צ"ע, כי הרי לעיל¹²³⁰ אמרנו שמתערבים פ"א דנצח אמא עם ב"פ דחסד ז"א ונעשין חכמה דז"א, וכאן אמרנו שזה לבוש לזה¹²³¹.

ודע, כי אלו המוחין החו"ב נמשכין מזווג או"א, מן המוחין עצמן דאו"א, מן ראשם דחו"ב דאו"א. אמנם ב' טפות הדעת, שהם חו"ג, נמשכו מן החו"ג המתפשטין בו"ק דגופא דאו"א, ולא מן הדעת עצמו דאו"א. ומהראוי היה שכאשר יכנס הדעת הזה בז"א שיהיה באופן הנ"ל, שחו"ב ישארו בראשו בסוד מוחין, והדעת יתפשט בגופו בו"ק דז"א למטה, ולא יהיה בראשו דעת מקובץ מחו"ג. אמנם לא כך היה, אמנם תחלה נעשה מהם דעת מקובץ בראשו ממש מחו"ג, ואח"כ מתפשטין גם בו"ק. וכדרוש כי א-ל דעות ה'¹²³² (שמואל א' ב ג), שהם ב' דעות דז"א יתבאר ענין זה היטב ע"ש. וטעם הדבר הוא, כי הנה נתבאר לעיל שהכתר שבו הוא שלישי תחתון ת"ת דתבונה, הכלי עם אור שבו דתבונה עצמו, והוא אור גדול מאד כנ"ל, כי גופא דכתר קטן בערך האורות אשר בתוכו כנ"ל, ולכן היה כח באורות ההם לעלות¹²⁶⁹ את הדעת דז"א דרך קו אמצעי דוגמת כתר, ולעשות מוחין¹²⁷⁰ בראשו דוגמת הדעת מוח¹²⁷¹ דאו"א שהוא בראשם.

והנה דע, כי כל אלו המוחין הנכנסים תוך ז"א שהוא צ' דצלם, כולן הם חוזרין לעלות ממטה למעלה בסוד אור חוזר, כי כן הוא בכ"מ שאור ישר יורד, מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר בכל המקומות, והבן זה¹²³³. נמצא (כי)¹²⁷² גם במוחין דקו ימין ושמאל שהם חו"ב, יש אור חוזר

¹²²⁸ עי' שער מוחין דצלם פרק א', ומש"כ שם.

אמנם קשה איך יתכן שהתבונה היא החיצונית, והז"א הפנימיות, ויתכן שזה מקיף והוא המציאות שמקיף נכנס פנימה וצ"ע.***

¹²²⁹ עי' בהגר"א בס"י ח ע"א שבא"א מתחילים מעתיק, ועי' בהגר"א בספד"צ א ע"א ז"ל, וכן ראשית הגילוי הוא מחכמה כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא כו', ועי"ש הגהות הלש"ו שמציין לזהר בראשית לא ע"ב שהכתר נעלם.

¹²³⁰ גוב"י – שער כ' פרק א' ושער כז פרק ג'.

¹²³¹ ואם אומרים כשיטת הלש"ו שזה לא הנה"י אלא הארת הנה"י אין קושי.

¹²³² כללי חו"ג אות יז וכן כתוב בגוב"י.

¹²³³ כלומר כל אור ישר, וגידול מחייב שיהיה או"ח ועליית מ"ן כדי להמשיך הגידול וללא זה

האור ישר חוזר למקורו.***

מאיר העץ חלק ג'

ממטה למעלה, ומתפשטין ממטה למעלה. אמנם אין דרוש שלנו עתה רק באור חזור של הדעת לבדו, כי הוא סוד המים המגדילין האילן כנ"ל בדרוש א'.

ותחלה נבאר דרך¹²⁷³ התפשטות ה"ח בגופא דז"א והגדלתו בי"ג שנים ויום א', כי כמו שביארנו לעיל בדרוש ג' ענין כניסת כל המוחין עצמן עד י"ג שנה ויום אחד, כן עתה צריך לבאר התפשטות החסדים לבדן וחזרתן ממטה למעלה בזמן המשך י"ג שנים ויום אחד הנ"ל, והנה זהו קרוב אל הנ"ל בדרוש ג', בזמן הי"ג שנים ויום א' בכניסת כל המוחין. והענין, כי כבר נת"ל כי עיקר הגדלת ז"א הוא ע"י החסדים של הדעת המתפשטין בו"ק דז"א, והנה הם אינם מגדילין אותו עד שיכנס עטרת יסוד דתבונה במקומה, בשליש העליון דת"ת ז"א, ואז יוצאין משם ומתגלין ואז מגדילין אותו. ונמצא, כי אלו החסדים נתעכבו מלצאת מעטרת התבונה עד המשך ו' שנים ויום אחד, אחר עיבור וב' שנים היניקה, כי עד אז היו נכנסים¹²⁷⁴ הפרקין דנה"י דתבונה, ונסעו ו' מסעות שהם ו' ספי' כחב"ד ח"ג ועוד שליש ת"ת, הרי ו' שנים ויום אחד* שהתחילו החסדים ליכנס ברישא דז"א, ולא נגמרו לעמוד במקומם אשר משם התחילו להתגלות עד סוף הז'¹²⁷⁵ שנים ויום אחד כנ"ל. לכן דין הפעוטות מבין ו' שנים ויום א'¹²⁷⁶ דמקחן מקח במטלטלין (גיטין נט ע"א), שהוא סוד הדעת {יב ע"ג} שהם החסדים, שאז מתחילים לצאת ולהתפשט בו"ק הנקרא מטלטלין, כי אלו הם העושיין ההיקף והצירוף ע"ג הקרקע שהיא המלכות רחל. ובו"ק שהם מטלטלין, מתחיל הדעת להתפשט בהם, לכן מקחן מקח במטלטלין, כי כבר יש בו דעת למטה¹²⁷⁷ (למה) שנוגע אל המטלטלין, אך לענין קרקע אין בו דעת עדיין, כי עדיין לא נתפשט הדעת בקרקע שהיא המלכות, וכשיתפשט הדעת במלכות שהיא הקרקע, אז מוכר בקרקעות כמ"ש במקומו (שער המלכים פרק ו'). ואמנם בפרק יש נוחלין (קנה ע"ב) יש סברא שאין מקח הפעוטות קיים רק כבר ח' או ט', והטעם לפי שהוא מונה גם ב' שנים דיניקה עם הז' הנ"ל והרי הם ט' ויום א'¹²⁷⁸.

*נל"ח¹²⁷⁹ שצ"ל ונסעו ז' מסעות, שהם חב"ד ח"ג נו"ה ועוד שליש ת"ת, הרי ז' שנים ויום אחד.

והנה אחר ט' שנים הנ"ל כבר נתגלו החסדים המגולין, שהם ב"ש חסד דת"ת וחסדי נו"ה כנ"ל, ונתפשטו במקומן האמיתי, לכן ביאת בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה (סנהדרין טט ע"ב). אמנם עדיין אינו ראוי להוליד רק עד אחר שיחזרו לעלות בסוד אור החזור עד המוחין ויגדילו, שהם ד"ס כחב"ד בד' שנים אחרים, והרי נשלמו י"ג שנים ויום א', וכבר נגדלו המוחין שלו, ואז הוא ראוי להוליד. משא"כ קודם הגדלת המוחין העיקרים, כשהיה בן ט' שנים ויום א', כי אז ביאתו ביאה ואינו ראוי להוליד אם לא ע"י מקרה.

ונבאר טעם איך ענין הגדלה זו ע"י החסדים המגולין. והענין, כי אינו דומה האור המכוסה לאור המגולה, לכן החסדים המגולים אורם כפול מבהיותם סתומים תוך עטרת בינה. נמצא עתה, כי אלו החסדים שנתגלו, נכפלים אורם כפליים ממה שהיו סתומים בתחלה, וכאשר עלו דרך אור חוזר עד ב"ח ושליש המכוסים אשר גם אורם הוא כפליים, אלא שלהיותן סתומים אינו ניכר רק מחצית אורם. הנה, בעלות אורות אלו החסדים המגולים עד שם, הנה מוסיפין בהם כח ומגדילין אותן, ועל ידם מתגלה כפל האור שהיה בהם כפי טבע המים להגדיל האילן ולגלות כחו מה שהיה בכח להוציא אל הפועל. ונמצא, כי כל אלו¹²⁸⁰ בין הסתומים בין המגולים כולם ע"י אור החוזר נתגלה, ונתראה בהם כחם ואורם, ונכפלו כפליים ממה שהיה בהם בתחלה. ואמנם, ענין כפילתן כפליים נת"ל בדרוש ג', ודלגתי קצת מהענין ואכתבנו פה בקיצור. הנה החסד שבחסד נכפל לב' ונעשה ו' שלישים, ג' לעצמו וב' לחכמה וא' לדעת, וכן חסד שבגבורה נעשה ו' שלישים ג' לעצמו ב' לבינה וא' לדעת. ובדרוש הנ"ל שאלנו למה בכחב"ד דז"א אין בכל א' רק ב"ש, ובה"ק¹²⁸¹ דז"א כל א' ג' שלישים, ותירצנו תירוץ א'. וזה תירוץ אחר, כי הנה הדעת אינה ספירה בפ"ע, אמנם הוא בחי' היסוד המזווג ומכריע בין חו"ב. ונמצא, כי הדעת נחלק לחצאין, חציו הימני עטרה דחסד מצד חכמה, וחציו השמאלי עטרה דגבורה מצד הבינה, והרי עתה כאלו יש ג' שלישים בחכמה וג' בבינה.

ונשלים ענין הכפל, כי זה החסד שבת"ת גם הוא נכפל לו' שלישים, ג' לעצמו וב' לכתר ז"א וא' לכתר נוקבא. וחסד דנצח נכפל לו' שלישים, ג' לעצמו וג' לחכמה דנוקבא דז"א, שהוא נגד נצח דז"א כנודע בפ"א שלו. וכן חסד ההוד נכפל לו', ג' לעצמו וג' לבינה דנוקבא שהוא נגד

מאיר העץ חלק ג'

פ"א דהוד דז"א. והרי עתה נתבאר מ"ש בפ' שלח (דף קע ע"א¹²³⁴) דעת אתי בו' סטרין וכו' כי התפשטות הדעת בז"א הוא התפשטות {יב ע"ד} הה"ח בגופו ע"ד הנ"ל, והבן זה. ובמ"ש כי משליש תחתון דחסד הת"ת נכפל לב' שלישים, ושליש א' עלה לכתר ז"א, ושליש א' לכתר נוקבא. ובזה תבין פסוק (זכריה יד ז) והיה יום אחד הוא יודע לה', לא יום ולא לילה, כי כתר ז"א שניהם נעשו משליש א', וזהו יום א', ואינו לא מן הז"א לבדו הנקרא יום ולא מן הנוקבא לבדה הנקרא לילה, רק של שניהם יחד, וזהו לא יום ולא לילה. וז"ס (חולין ס' ע"ב) ב' מלכים משתמשין בכתר א', שוה לשניהן בבחי' זה השליש תחתון הנחלק לב' כנ"ל. וז"ס (ס"י פ"א מ"ז) נעוץ סופן בתחלתן, כי כתר ומלכות ממקום א' חצובים, ובזה תבין גם כן הטעם למה אין אנו מזכירין הכתר במנין י"ס, יען לא נשלם רק אחר גמר כל ט"ס וכל המוחין כנ"ל מדרושים שעברו, ולא נשלם עד שגם נשלם כתר דנוק' דז"א ג"כ, ע"כ אנו מונין תמיד ט"ס מחכמה עד היסוד עם הדעת, ואין אנו מזכירין לא כתר ולא מלכות כי שניהן נעשו כאחד¹²³⁵ (נ"א פ"א)¹²⁸² אחר הכל.

ונבאר עתה שאלה אחת ששאלנו למעלה בדרוש ג', כי אחר שנתבאר שם שה"ח כבר היו מתפשטין בט' פרקין של מוחין בצ' דצלם קודם כניסתן תוך ז"א, א"כ מה ענין ירידת החסדים אל יסוד דז"א אחר ט' שנים ויום א'¹²⁸³ ולא קודם. והענין, כי ודאי שכך הוא, שכבר הם מתפשטין כל א' בפרק שלו, ובהכנס אותו פרק, נכנס עמו החסד הראוי לו. ומ"ש ואחר כך מתפשטין ומגדילין, הענין הוא כי עד שיכנס הדעת דז"א במקומו בשנת הט' אשר הוא שורש לכל הה"ח המתפשטים, שהם ענפיו, אין כח באלו החסדים לעשות שום פעולה או הגדלה, ואינם מאירין. ואחר הכנסת דעת במקומו שהוא שרשם, אז יש בהם כח להגדיל ולהראות פעולתן, ולכן אנו מזכירין התפשטותן אחר ט' שנים ולא קודם, והבן זה.

והנה¹²⁸⁴, אחר שנעשו כל בחי' הנ"ל של הגדלת ה"ח¹²⁸⁵ התחתונים שנכנסו, נשלמו ג"ר דז"א בבחי' הכלים הראוים לקבל המוחין בתוכם ונתקנו, והיה הכתר דז"א חצי ת"ת תחתון דא"א אשר ממנו נעשה חב"ד בימי היניקה ובימי העיבור כמבואר במקומו. הנה עתה נתעלה זה חצי ת"ת התחתון דא"א, שהם היו אז בחי' חב"ד ונעשו בחי' כתר לבד לז"א, ושם בזה הכתר עלו ב"ש חסד דת"ת הנ"ל שעלו בכתר להגדילו, ואח"כ מהו"ק דז"א שהיה לו בעת היניקה נתפשטו והיו לו לט"ס כנ"ל ע"י הגדלת החסדים, והרי נשלמו י"ס דז"א, ואח"כ בתוכם נכנסו המוחין העליונים הנ"ל שהם צ' דצלם*.

*נל"ח שצ"ע, דהרי כאן אמר כי בחי' הראש שהם הכלים דז"א בהיותו בעיבור ובהיותו ביניקה, אשר היה כנגד חצי ת"ת תחתון דא"א אשר מהארת הת"ת הנ"ל, נעשה בחי' ראשו ומוחין דעיבור או דיניקה שלו. ועתה כל זה נתעלה ונעשה עתה הכלי דכתר שלו. והרי במ"א נתבאר כי אלו עצמן נעשין כלים וקרומים אל ג' מוחין של עתה דגדלות, ולא מגדלות דו"ק והתפשטותן לט"ס, ואיך¹²⁸⁶ הם עלו לכתר לבדו, וצ"ע. גם צ"ע, כי הרי לעיל נתבאר כי הכתר דז"א כולו מצד תבונה אור וכלי, ואיך אומר פה כי הכתר מכלים ראשונים דחב"ד שלו. אך לזה צ"ע הב', אפשר לומר כי גם בקטנות ויניקה יש צלם דחיצוניות תבונה ויש לו כתר ומוחין מצדה, ואותן הבחי' נמשכו לז"א בחצי ת"ת התחתון דא"א, וגם אז היה הכתר (חצי תחתון דת"ת דא"א)¹²⁸⁷ גם ג"ר חב"ד כולם מצד התבונה לבדה, כי לכן לא נזכר רק ו"ק לבד, שהם משלו. ועתה בגדלות עלו כל זה בכתר, ונמצא כולו מתבונה. ואחר כך מהו"ק שלו עצמן נגדלו ונעשין המוחין חכמה בינה דעת מגדלות עצמן, ומהו"ק שלו עצמן, כי תחלה גם כלים של מוחין היו של התבונה, ועתה כלים של המוחין הם שלו, זולת הכתר לבד שכולו מתבונה אף הכלי.¹²⁸⁸ והנה לעיל בארנו ענין ו"ק דז"א איך נעשו ט"ס אחר כניסת המוחין ע"י ט' פרקין דנה"י {יג ע"א} דתבונה, וזהו פי' ב'. כי הנה, ע"י אלו החסדים המגדלין האילן שהוא ז"א אילנא דחיי¹²³⁶, היתה הגדלתו באופן זה ג"כ, לבד מהגדלת של החסדים והמוחין בעצמן שנכפלין

¹²³⁴ ז"ל, וחברייא ידעין נשין מ"ט דעתייהו קלה א"ל דעתא אתיא בשית דרגין וכל חד נטיל חולקיה מה דאשתאר קל איהו

תרגום: והחברים יודעים נשים מה הטעם דעתן קלה אמר לו הדעת באה בשש דרגות וכל אחת לוקחת חלקה מה שנשאר הוא קל

ע"י לעיל כללי חו"ג אות יב, שכל קצה עולה בגימ' שם הוי"ה ולכן ה' מהם היא גימ' ק"ל

¹²³⁵ כלומר הנוק' דז"א שהוא בחי' המלכות שבו שאין לו רק ט' ספירות לבד כנ"ל הערה 998.

¹²³⁶ ע"י לעיל הערה 1161

מאיר העץ חלק ג'

כנ"ל, גם הגדילו גופא דז"א כנודע, כי אין המים הנכנסין בשרשי האילן נעשין הן (עצמן)¹²⁸⁹ גוף האילן רק הם מגדילין האילן, כי בקו ימין דז"א לא היו בו תחלה בעת היניקה רק ב"ס חסד ונצח, שהם ו"פ, וב"פ עלאין דחסד הוגדלו ע"י מים ונעשה ג"פ כנ"ל, ונעשה כלי א' לקבל בו מוח חכמה. ושליש תחתון דחסד ושליש עליון דנצח הוגדלו ע"י המים ונעשו ג"פ דחסד, וב"פ תתאין דנצח ג"כ גדלו ע"י מים, ונעשו ג"פ בנצח, וכן על דרך זה בקו שמאל ואמצעי.

שער כה דרוש¹²⁹⁰

מצאתי אופן אחר בענין צלם דז"א וזהו עניינו. כי הנה ב' בחי' יש באמא עלאה, והם בינה ותבונה, וגם זו התבונה נחלקת לב', והשנייה שלה היא הנעשית צלם בז"א, אך ב' חצאי התבונה הנ"ל שניהן פרצוף א' לבד, ולא כמו התבונה ובינה עליונה שהם ב' פרצופים ולפעמים גם הם נכללין יחד, אלא שהוא בב' בחי', כי לפעמים התבונה עולה עד לבינה ונכללת שם עמה, ולפעמים בינה יורדת עד מקום התבונה ונכללת עמה¹²³⁷. ועיבור זה הב' דמוחין דז"א היה בבחי' זו הב'¹²³⁸, כי ירדה בינה למקום תבונה ונכללת עמה, ושם היה הזווג עם החכמה, ואח"כ ילדה תבונה את צלם המוחין האלו במקומה למטה¹²³⁹, והיו שם המוחין מגולין ונקרא שם צלם או"מ קודם שיתלבשו בחצי עליון תבונה עצמה, שהיא תבונה תחתונה כנ"ל. והנה עתה, נה"י דתבונה הם על ראש ז"א, בחי' מ' דצלם. בחי' ב', ל' דצלם, והוא, כי נכנסים נה"י דתבונה עליונה הנקרא תבונה תחתונה ונכנסים בראש ז"א שהיה לו בהיותו קטן, ועתה אותו ראש הוא נעשה בחי' קרומין המוחין¹²⁴⁰, ובתוך הקרומות האלו נכנסים נה"י דתבונה, ובתוך הנה"י נכנסים מוחין דגדלות, באופן כי עדיין לא נתלבשו נה"י דתבונה עתה רק תוך הקרומין שהם המוחין הראשונים. בחי' ג', צ' דצלם, והוא כי עתה נגדלו ו"ק דז"א עצמו, והפרקים העליונים דחג"ת שלו נעשה גולגלתא ממש אליו כנזכר בדרוש העבר, וזו גולגלתא נעשית ונגדלת והלבישה הקרומים הראשונים אשר בתוכם נה"י דתבונה, ובתוכן המוחין, וזהו צ' דצלם, כי עדיין לא היה רק קרומות ולא גולגלתא מחוץ לקרומות, לכן עתה בבחי' זו הג' שהיא צ' דצלם שנעשית גולגלתא ממש מבחוץ לקרומות, היא מה שכתב שנכנסה ממש תבונה תוך ז"א. משא"כ בבחי' ב', ל' דצלם. והטעם, כי אז עדיין לא נתלבשה הבינה {יג ע"ב} רק תוך הקרומות אשר היו תחלה ראש ומוחין דיניקה שהיו לו מצד חצי ת"ת דא"א, כנ"ל בדרושים.

ונבאר עתה, כי אחר הי"ג שנים ויום א', שכבר נכנסו בו צ' דצלם שהם המוחין דאמא, ועדיין חסרים צלם אבא, ולכן נבאר תחלה עניינם מה הם. הנה ענין הצלמים האלו, שהם המוחין שלו, נעשין מזווג או"א, כי אבא מזריע לובן ואמא אודם, ואז הב' טפות ההם דאו"א מצטיירין ביסוד אמא¹²⁴¹ ונעשו פרצוף א' שלם בי"ס, רק שהוא רוחני דק מאד יותר מן הז"א, ונקרא נשמת הז"א. כי כמו שנפש רוחניות של אדם התחתון אינה נכנסת באדם עד י"ג שנים ויום א', כן אלו המוחין אינן נכנסים בז"א עד י"ג שנים. וטעם התלבשות המוחין דז"א בנה"י דתבונה הוא, כי יען אלו המוחין הם אורות גדולים, כי הם טיפות שממשיכין או"א בזווגם ממה שלמעלה מהם, שהוא א"א, וא"א גם הוא ממשיך מעתיק, וכן עד יותר למעלה מדריגה לפנים ממדרגה, ואין כח בז"א לקבלם כי אם אחר התלבשם בנה"י דתבונה כנ"ל, ואחר עשות ג' בחי' הנקרא צל"ם, והלואי אח"כ שיוכל לקבלם, באופן כי לב' סבות נעשה ג' בחי' צל"ם: א', לפי שכל דבר

¹²³⁷ עי' שער או"א פרק ח ז"ל, שתעלה התבונה ונכללת בבינה, ב' שיוורדת הבינה ונכללת בתבונה. אמנם הזווג שהוא להוציא המוחין דז"א הנקרא עיבור ב' הוא שירדה בינה ונכללה בתבונה ושם הוא הזווג למטה, אך עיבור הראשון היה כי נתלבשו חו"ב עלאין בחו"ב תתאין (נ"ב) דהיינו שעלו ישו"ת והלבישו החו"ב עלאין ונכללו בהם ובתוכם, ונכללו חג"ת ונה"י דא"א אלו באלו וחג"ת בנה"י, דז"א אלו באלו

¹²³⁸ בכל המשכת טיפה נכללו או"א וישו"ת באחד (ביאורים ח"ב ע ע"ד, וכן דע"ה ח"ב צט ע"א), ועי' דברינו לעיל ח"א שער הולדת או"א וזו"ן פרק ג', וכן עי' לקמן הערה 1244. ועי' כללים ח"ב קכב ע"ג שנעשו אבא עלאה עם יש"ס לחד וכן אימא עלאה עם תבונה לחד ומתייחדים אבא הכללי עם אמא הכללי יחד ואז נולד מהם אורות ונשמות חדשות.

¹²³⁹ מכאן משמע שהלידה הוא אחר שחוזרים ומתחלקים (כמו שמבואר לקמן דרוש ח' אבל בשעה"ק דף עב ע"ד משמע שהלידה הוא בהיותם עדיין כלולים זה בזה וכן הוא מבואר לקמן דרוש ח' דף יג ע"ג (לש"ו).

¹²⁴⁰ עי' שעה"ק נח ע"ד [עא ע"ג] סוף דרוש ה' (לש"ו).

¹²⁴¹ עי' הערה 1026

מאיר העץ חלק ג'

שבקדושה עושה רושם ומניח רשימו במקום שעובר כנ"ל. הב', כי הלואי שיוכל ז"א לקבל אורות האלו אחר ג' המעטות הנ"ל, שהם ג' אותיות דצל"ם כנ"ל, ובודאי שאין מעלת האחרון שהוא צ' כמעלת ל', ומעלת ל' כמעלת ס' העליונה מכולם, וז"א לא יוכל לקבל כי אם הארה מועטת נקרא צ' דצלם, וזכור זה ואל תשכח הקדמת ג' בחי' נה"י דתבונה חיצון אמצעי ופנימי. ונחזור לענין ראשון, כי להיות מוחין אלו מטפת זוג או"א כנ"ל שהם לובן ואודם, מוכרח שיעשו ב' מיני מוחין, א' מצד אבא וא' מצד אמא, וכל אחד משניהן כלול מג' מוחין שהם חב"ד. וכשהוצרכו לכנוס ברישא דז"א בגדלות, אז נכנסין מוחין דמצד אבא, ויתלבשו תוך נה"י שלו, ויתגלו בחי' צלם אחד בכל ג' פרטיו כנ"ל בדרושים.

שער כה דרוש ת¹²⁹¹

דרוש הצלם וקצת מדרוש זה בארנו בברכת כהנים. והענין, כבר ידעת כי המוחין דז"א הם מזווג או"א, כי אבא מזריע לובן ואמא אודם, ואז שניהן מצטיירין בציוור רחם האשה¹²⁹², ושם ברחם אשה¹²⁹³ נעשה פרצוף אחד ב"ס, רק שהוא רוחני מאד יותר מן הז"א ונקרא נשמה של הז"א, כי כמו שנשמת האדם אינה נכנסת בו עד י"ג שנים, כן נשמת הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים¹²⁹⁴ בו עד י"ג שנים¹²⁴².

¹²⁴³ וכבר בארנו כי יש חיות ומוחין אל הקטן בכל ג' זמנים הן בעיבור הן ביניקה, הן בבחינת מוחין, ובארנו זה בסוד מוחין דקטנות. כי הלא בכל ספירה וספירה יש ג' בחי' לבושים, חיצון, ואמצעי ופנימי, ובתוך לבושים אלו יש אור רוחני, וגם הוא מתחלק לג' חלקים נר"ן ואין להאריך. והנה המוחין של העיבור נתלבשו בלבוש החיצון של נה"י דתבונה¹²⁹⁵. והנה כ"א מבחי' ג'¹²⁹⁶ אלו המוחין שהיו¹²⁹⁷ מתלבשין בנצח הוד יסוד תבונה, מסתלק אור פנימי של תבונה ואינו נשאר שם רק הלבוש לבדו, ואלו המוחין המתלבשין נעשין בו בחינת או"פ, וז"ש¹²⁹⁸ (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי התבונה נקרא מי, והיא ממיתה עצמה שנסתלק רוחה ונפשה, ואין נשאר בה שום חיות בלבושיה אלא אותן המוחין המתלבשים אח"כ, וזה לצורך ז"א הנקרא תורה. וכל בחי' מג' מוחין הם בחי' טפת אבא באמא ומצטיירין { יג ע"ג } במעי אמא¹²⁹⁹, ואח"כ נתלבשה בנה"י, ונכנסים בז"א. אמנם היות מוחין אלו כלולין מטפת או"א וכל א' מהם יש בו מוחין חב"ד, לכן בכל בחי' מאלו יש ג' מוחין והם כפולים, כי הם ב' מוחין א' מאבא ואחד מאימא¹³⁰⁰. ואמנם כשרוצין לכנוס בז"א הם מתלבשין תחלה בסוד נה"י, כיצד, מוחין דאבא מתלבשין בנה"י דאבא, ומוחין דאמא בנה"י דאימא, ואח"כ מתחברין ביחד, כי נמשכין נה"י דאבא בנה"י דאמא, ואח"כ נכנסים נה"י דאמא תוך ז"א.

ונדבר עתה בבחי' המוחין דגדלות ז"א הי"ג שנים, ועיין בברכת כהנים, ונדע כי עיבור ז"א היה למעלה ביסוד¹³⁰¹, כשנכלל בינה ותבונה ביחד ושם נעשה פרצוף אחד, וביסוד הראוי אל כל כללות הפרצוף זה, שם היה העיבור של ז"א. כי בזמן שתהיה התבונה לבד נפרדת מן הבינה אז יסוד של תבונה למטה, כי כל כללות של הפרצוף של תבונה דילה היא נה"י של בינה עילאה, וכשנצטרפו בינה ותבונה יהיה היסוד שלה אז גבוה מאד, ומקומה ממקום שהיה תחלה פה תבונה¹³⁰², וכשילדה בינה את ז"א היה בהיותה יחד פרצוף¹³⁰³ שלם עם תבונה¹²⁴⁴. ויצא ז"א וסוד המוחין דגדלות שלו יצאו מפי יסוד אמא¹³⁰⁴, ונשארו תלוין בין ברכיה שלה, שהם נה"י דילה, בראשי פרקין עילאין שלה אחר העיבור, צריכה להיות רובצת אמא על אפרוחים, והיא צריכה להוליכה¹³⁰⁵ את המוחין של ז"א בנה"י שלה כדי להכנס בראש ז"א¹²⁴⁵, כי ז"א לא יוכל

¹²⁴² ע"כ חזרה על סוף פרק ז'

¹²⁴³ מכאן חזרה על דרוש ג'

¹²⁴⁴ לא חזרו או"א וישסו"ת לב' פרצופים עד אחר הלידה (ביאורים ח"ב נז ע"ב), עי' לעיל הערה 1238. כלומר מתלבשים המוחין בנה"י דאימא ואח"כ מתפשטים ומתלבשים בז"א (דע"ה ח"ב צח ע"ג).

¹²⁴⁵ עי' שעה"ק נח ע"ד [עא ע"ג] סוף דרוש ה' ושם נט ע"ד [עב ע"ד] [לש"ו] בדף עא ע"ג כתוב שהמוחין שנכנסים בנה"י דאימא הם עסמ"ב, ועוד כתוב שבלידת המוחין הקרומות יוצאים מנה"י דתבונה והמוחין דנה"י דאימא, ע"כ. ע"ש [עב ע"ד] שמביא ממימרא אם הרובצת על האפרוחין לגבי הנ"ל ועי' שער ו פרק ב' שמשמע שזה יניקה ואין חילוק הכל תלוי אם הבינה מצטרפת או לא, וכן הוא לקמן דף מא ע"ב ע"ש.

מאיר העץ חלק ג'

לקבלם בלתי התלבשות כדי להמעיט אורה¹³⁰⁶, שלכך הוצרכה להלביש אמא עילאה המוחין אלו תוך נה"י שלה, ולהכניסן אחר כך בראש ז"א.

וכבר ידעת דאמא עילאה לא מתפרשת לעלמין מאבא, בסוד (בראשית ב' י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, תדיר ולא פסיק¹²⁴⁶, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א יתבטלו זווג או"א, כי אחר שהיסוד שלה סתום ברישא דז"א, היאך תוכל להזדווג עם אבא. לכן מה היא עושה, חוזרת למציאותה הראשון ונחלקת לב' חלקים, שהם בינה ותבונה. והנה נה"י של אימא עילאה נעשה מהם פרצוף תבונה כולה, ומחצי אמא עילאה נעשה פרצוף אחד עליון ונקרא בינה. ואז באותו בינה עילאה נתקיים קרא ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ולא אתפרשו לעלמין, כי נעשה לה נה"י חדשים למעלה מן התבונה. ואז נמצא תבונה נעשה מבחי' הראשונים דנה"י¹³⁰⁷ בזמן שהיה פרצוף אחד, והנה"י ראשונים מתחלקים כל אחד ואחד לג"פ ג"ר נעשו חב"ד¹³⁰⁸ של תבונה, וג' אמצעים חג"ת שלה, וג"ת נה"י שלה.

אמנם, כשיוצא פרצוף מוחין דז"א תחלה מנה"י הראשונים, אז חזרו אח"כ מהם להיות פרצוף תבונה כולה. והנה פרצוף מוחין דז"א יצאו לאויר ועמדו שם באויר שבין פרקין קדמאין דנה"י הראשונים אשר חזרו¹³⁰⁹ אח"כ ונתהווה מהם ונעשה ג"ר דתבונה, והרי זו בחי' אחד ונקרא ס' של צלם, כי עתה לא נתלבשו עדיין המוחין תוך תבונה, וכשאין מתלבשין הם ד' מוחין חו"ב חו"ג ס' של הצלם. ואח"כ, שנעשה פרצוף תבונה, היו צריכים המוחין האלו לירד למטה עד נה"י דתבונה להתלבש בהם כדי שיכנסו בז"א, כי הנה"י דתבונה הם לבדם ארוכים בכל שיעור אורך ז"א כמבואר אצלינו. והנה אלו המוחין עומדין במקום ג"ר דתבונה וצריכין לירד ב' ירידות, א' בחג"ת¹³¹⁰ דתבונה, ואז הם מתלבשים שם, ושם הם ד' מוחין תוך ג' ספי' לבד, כי חו"ג התלבשו תוך ת"ת דתבונה. נמצא, כי עתה לא יש היכר אל היות שם ד' מוחין רק ג' לבד נגד חג"ת דתבונה, ואז שם נקרא ל' דצלם. ואח"כ יורדין יותר למטה לנה"י דתבונה, ואז הם נכנסים תוך ז"א, ואז נקרא צ' דצלם כמבואר. נמצא, שכל בחי' שהם יורדין שם הם נעשין¹³¹¹ הארה שם, ונשארו שם שרשם, כי אדרבא הרוחניות שאין יכול ליכנס בבחי' ב' מחמת גדלות ומעלתו נשאר למעלה¹²⁴⁷ בבחי' הראשונה, ומה שאינו יכול ליכנס { יג ע"ד } בבחי' הג' נשאר בבחי' ב'.

א"כ סדר מעלתן הם מל"צ, ס' הוא מקיף עליון, ל' הוא המקיף ב', אח"כ צ' והוא או"פ הנכנס תוך ז"א. וג' בחי' אלו נקרא צלם, באופן שהקדושה בכ"מ שעוברת שם הניחה רושם ושרש במקום ההוא. ואותן ב' בחי' לפי שאין יכולין ליכנס תוך ז"א בסוד או"פ, נשארים למעלה הצ"ל¹³¹² על ראשו, לכן הוא או"מ, כי משם הוא מאיר אל הז"א לתתא, אך אינם מקיפין מצדדים רק על ראשו לבד. אמנם מה שהבנתי מתוך דברי מורי זלה"ה הוא זה, כי הוא אמר כי מ' הוא כחב"ד דתבונה, ל' חג"ת דתבונה, וכפי דברינו אלו נ"ל לומר שאין אנו צריכין¹³¹³, שמה שאנו קורין מ' של צלם¹³¹⁴, לפי שהם מוחין בלי לבוש וניכרים שהם ד'¹³¹⁵, כי הרי צלם גימ' אהי"ה דיודי"ן שהוא בתבונה, וכפי¹³¹⁶ זה צ"ל לפירש אחר¹³¹⁷ הם' אינו בכלל אהי"ה דתבונה, אלא הם מוחין לבדם.

אך הענין נ"ל שהוא כך, כי ס' נקרא ע"ש שמתלבשין במוחין¹³¹⁸ ד'¹³¹⁹ דתבונה שהם כחב"ד, ונמצא, כי הם מתלבשין ד' תוך ד', לכן נקרא ס'. ואע"פ שאנו אומרים שהם נגלים להיותן שהם מתלבשים בד"ר דתבונה ונקרא מוחין, לכן אין מזכירין¹³²⁰ בשם לבוש, והרי הם כאלו הם מוחין לבד בלי לבוש. אמנם ל' דצלם להיות חג"ת דתבונה נקרא ל', שכבר בארנו לפי שהם ג' ספירות לבד נקרא ל'. אבל יש שנויים א'¹³²¹ בסוד הציור עצמו, כי כאשר תגביה הזרוע אחד למעלה וישפיל זרוע אחד למטה יהיו דומין הב' זרועות עם הגוף שביניהן מחוברים¹³²²

¹²⁴⁶ עי' זהר ויקרא ד ע"א.

¹²⁴⁷ דוגמת כל פרצוף וכל עולם שיש אור שנכנס בפנים ויש אור למעלה ממדריגתו הוא מקיף אליו מבחוץ (כללים ח"א כז ע"ג).

מאיר העץ חלק ג'

צורת ל' כזה , גם באופן אחר והוא אמיתי, כשתשפיל זרוע אחד ויהיה גרון

זקופה¹³²³ יהיה צורת ל' כזה

¹³²⁴ ואמנם¹³²⁵, י"ג שנים ויום אחד, שנכנס זה הצלם דז"א¹³²⁶ בסוד שיעור¹³²⁷ ירידת החסדים מלמעלה למטה וחזרתן ממטה למעלה, והם י"ג שנים ויום אחד. והנה כמו שאנו מונין אותן י"ג שנים בסוד ירידת החסדים וחזרתן, כן צריך לבאר סוד הי"ג שנים¹³²⁸ בסדר החסדים לבדם, הוא¹³²⁹ מפני שעיקר גידול הז"א הוא¹³³⁰ חסדים שהם סוד המים המגדילין את האילן, והם גורמין הגדלת ז"א בי"ג שנים, לכן אנו מכניסין¹³³¹ ההגדלה והי"ג בסדר החסדים, אבל ודאי שבמוחין¹³³² עצמם הם י"ג שנים. וגם נ"ל, כי זה יתבאר בענין אחר ששמעתי ממורי זלה"ה, שהיה אומר כי אע"פ שאנו אומרים כי החסדים הם מתפשטין בג"ר דז"א¹³³³ אחר כניסת כל המוחין, עכ"ז (צריך שתדע כי¹²⁴⁸ מן העת שהיו וכו') אמת בעת¹³³⁴ שהיו המוחין למעלה בסוד מקיף על רישא דז"א, כבר שם נתחלקו ונתפשטו ה"ח למעלה במקומו שהוא תשעה¹³³⁵ פרקין עלאין¹³³⁶ ואמצעין ותתאין דנה"י דאמא, וכאשר יורד פרק אחד מנייהו, כבר החסד הראוי לו בא שם עמו וא"צ להתפשט אח"כ תוך ז"א. ומה שאנו אומרים שמתפשטים אח"כ ומגדילין, הטעם הוא כי עד שיכנס דעת העליון שהוא המוח של הדעת שהוא שורש לאלו החסדים המתפשטים, הרי אין בהם יכולת לעשות שום פעולה (ולא אבין איך אך)¹³³⁷. העולה מזה, כי ירידת החסדים עם כניסת המוחין, הכל בזמן אחד, הוא זה ששמעתי ממורי זלה"ה.

¹³³⁸ ונחזור לבאר הי"ג שנים בסוד כניסת המוחין עצמם עד שנת י"ג¹³³⁹ שנים ויום אחד¹³⁴⁰, ויש לי קצת ספק בזה, כי הנה כשנולד ז"א בסוד העיבור ואח"כ נכנס בסוד היניקה, אז יונק ב' שנים, ואח"כ נכנסים המוחין עד י"ג שנים ויום אחד. והנה באופן זה, כי הלא בכל פרק ופרק צריך שנה אחד ליכנס, והנה ג' פרקין יש בנצח וג"פ בהוד וב"פ ביסוד, הרי ח' פרקין בנצח הוד יסוד דתבונה. אמנם היסוד שלה להיותה בנוקבא אין לו אלא פרק אחד, ואח"כ פ"ב הוא סוד העטרה ואינו נחשב {יד ע"א} בכלל שאר פרקים, א"כ כולם הם ז' פרקין, הם ז' שנים. ואותו פרק הוא בחי' יום אחד, הרי ז' שנים ויום אחד¹³⁴¹, שאז הוא זמן הפעוטות¹³⁴² שמכרן מכר במטלטלין. והנה כל ענין י"ג שנים ויום אחד כשנכנסו בו המוחין¹³⁴³ הפנימים שהוא צ' דצלם דאמא, א"צ לבארם¹²⁴⁹. אך כוונתינו לבארם אחר הי"ג שנה ויום א' עד כ' שנה ואילך, כי עתה חסרים עדיין מוחין פנימים צ' דצלם אבא לכנוס, גם מקיפים אבא גם מקיפים אמא¹³⁴⁴ של צלם¹²⁵⁰, הרי הם ג' בחי' ¹²⁵¹. ותחלה נכנסים מקיפים אמא, ל' ס' של צלם בה' שנים מי"ג

¹²⁴⁸ ע"י לעיל דף ט סוף ע"ד.

¹²⁴⁹ ע"י פת"ש גדלות דז"א מא ז"ל, עד י"ג שנים נשלם זמן גדולתו לפי ערכו, שכל המאורות הראוים להנהגתו וסדרו כפי הצורך לנבראים התחתונים כבר נשלמו, ולכן אז נקרא גדול וחייב במצות, והוא כמו האדם התחתון כשנשלמים כל הכחות שבו והדעת נשלם בו, ראוי לעשות מלאכתו שנברא בעבורו והוא כדי לעסוק במצות מעשיות, כמו כן כשנשלמים האורות בהרחבה הראויה בז"א ראוי לפעול מדרגתו כפי מה שהוא, והיינו, להנהיג הנבראים בפועל וכו' באדם התחתון נשמתו נגמר בו בי"ג שנה, והיינו מה שיכול לכנוס להתלבש ברוחו, כי אין הנשמה עצמה נכנסת] באדם רק בחינה תחתונה שבה שהוא נה"י דידה ¹²⁵⁰ גם דאבא וגם דאמא.

מאיר העץ חלק ג'

שנה¹³⁴⁵ עד י"ח שנה ויום א', כי אז נאמר (אבות פ"ה מכ"א) בן שמונה עשרה לחופה, אח"כ ב' שנים מ"ח עד כ' שנים נכנסים בו¹³⁴⁶ פנימים דאבא צ' דצלם, ואח"כ מכ' שנה ואילך נכנסים מקיפי אבא.

ובזה יש קושיות רבות, כי איך בה' שנים נכנסין ל"ם דמקיפים דאמא, וגם היאך בב' שנים יכנסו פנימים דאבא. גם היאך מכ' שנה ואילך יכנסו מקיפי אבא, והלא אין אנו מוציאים רמז לזה. אך האמת ע"ד¹³⁴⁷ ששמעתי בביאור הוא זה, כי הנה תחלה נכנסים מקיפי אמא בב' שנה, דהיינו מ"ג עד ט"ו נגד מקיפי ל"ם, נמצא שנכנסו הפנימים דאמא עד י"ג שנים, ומקיפים עד ט"ו שנה¹²⁵² כמ"ש בסוד ליל שבת¹²⁵³, כי ל' דצלם או הס' אין הכי נמי אינו חשוב רק לספי' א', ולא באורך כל הצ' שהוא פרצוף גמור, לכן אינו נקראין אלא בשם ב' שנים לבד, וזהו (אבות שס) בן שלשה עשר למצוה, שכבר יש לו כל פנימים דאמא¹³⁴⁸, ובן ט"ו לתלמוד¹²⁵⁴, כי כבר יש לו כל מקיפי אמא. נמצא, כי סדר הכנסתם כך הוא, פנימי דאמא ומקיפים, ואח"כ פנימי דאבא ומקיפים¹²⁵⁵, והנה מט"ו עד ח"י, ג' שנים¹³⁴⁹. ואע"פ שפנימים דאמא נכנסה בכמה שנים, הטעם הוא, כי תחלה שלא היה בו מוחין, לא היה ראוי לקבל אלא בשנים רבות. אבל אח"כ שכבר הוגדל ע"י אותן פנימים דאמא, הנה עתה בבא אליו הפנימים דאבא, א"צ שיתעכבו כ"כ שנים רק ג' שנים לבד מספיקין לכנס כל פנימים דאבא, והם נגד כללות ג' מוחין, ועתה הוא בן ח"י שנים ואז הוא ראוי לחופה, שאחר שיש לו מוחין פנימים דאבא ג"כ, הרי הוא שלם וראוי לנוקבא גמורה¹²⁵⁶. אך בהיותו בן ט' שנה, ואז הוא אינו ראוי לחופה, לא אמר רק {יד ע"ב} שביאתו ביאה דרך אקראי בעלמא (סנהדרין סט ע"ב), אך עיקר נישואי אשה הוא בן ח"י לחופה כמ"ש. וב' שנה על ב' מקיפים שהם ל"ם דצלם¹³⁵⁰, ואז הוא בן י' שנה גמורים, וז"ס שבן

¹²⁵¹ עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח מא ז"ל, אחר י"ג שנים, אז נכנסים בו אורות גדולים יותר ממדרגתו, והוא מה שגורם לו לעלות למדרגה יותר עליונה שצריך להאיר בו ולעשות בו דרכים, שיהיה ראוי אח"כ להתעלות באלף השביעי לעוה"ב, וגם להשפיע לנבראים תוספת שפע למעלה ממדרגתם, ואלו המדרגות נכנסים בו ג"כ בהדרגה זה אחר זה, כמו המוחין הפנימיים

¹²⁵² עי' עקודים פרק ב' אות כח (לש"ו). וזה תמצית לשונו: כל הגידול הזה דמקיפים היא רק בזו"ן הפרטיים המתגלים בכל דור, והוא בבחי' תיקונם וגידולם שבמשך הזמן הנמשך ובא בכל א' מאליו, כשלא נמצא מעכבים על זה, וכן אם מתנהג הדור כתיקונו זה נמשך לכל הדור, אמנם בבחי' תיקונם אשר על ידי כוונות המצות וקדושת הימים דשבתות וימים טובים נמשכים כמו כן הפנימיים ומקיפים דאז"א בזו"ן הכלליים, והם מתחלפים ומתחדשים תמיד גם בזו"ן הפרטיים וגם הכלליים כפי כוונות התפילות וקדושת הימים, אך זה תמיד בעולה ויורד אבל המקיפים דזו"ן הפרטיים היא תמידי (ביאורים ח"ב יא ע"ב).

¹²⁵³ שער הכוונות דף סד ריש ע"ב (לש"ו). עי' פת"ש גדלות דז"א מא שזה בב' שנים של יד וט"ו, ואז מאירה בו הנשמה מבחינת חג"ת וחב"ד דידה, נוסף על הנה"י שהיה עד י"ג, בעת שנכנסו בו המוחין פנימיים כבר נתצחצחו גופו וכליו, והמדות של המאורות נעשו בהירים ורחוקים מן הרע, יכולים לקבל אור של המקיפים במהירות, ואין צריכים ל"כ הדרגות רבות כמו בסוד כניסת המוחין, לכן בשנה אחת נכנס כל הל' דצלם ובשנה ב' כל המ' דצלם, ומה גם שהמקיפים אינם לפי גדר הכלים שהם בצמצום ומדה, וכאן זה הוא מקיפים דאימא. @

¹²⁵⁴ עי' גדלות דז"א מא ז"ל, אז מאירה בו הנשמה מבחינת חג"ת וחב"ד דידה, שהם רוח ונשמה שבנשמה שהם מאירים באדם להחכימו בהשגת התורה שהוא למעלה מגדר המעשה והוא מ"ש (אבות פ"ה משנה כ"א) בן ט"ו לתלמוד, וע"י התלמוד יודע לעשות המצות בשלמות יותר, כמ"ש (קידושין מ' ע"ב) גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, והוא המביאו לחיי עוה"ב להעלותו למעלה ממדרגתו, ולכן הוא בסוד המקיפים שלו שמעלים אותו למעלה.

¹²⁵⁵ הואו בסוד עדין למעלה מהגן (אד"ז רצ ע"א) (פת"ש גדלות דז"א מא).

¹²⁵⁶ עי' גדלות דז"א מא ז"ל, והוא למטה באדם (אבות פ"ה משנה כ"א) בן י"ח לחופה, שראוי ליקח אשה להיות זיווג מתמיד, והיינו להוליד בדומה לו, ולהוציא נשמות חדשות מן הסט"א להעלותם ג"כ בסוד הקדושה וכו' ועיקר התיקון הוא לחבר הנקבה עם הזכר סוד נצוצי שם ב"ן שיתחברו עם ניצוצי מ"ה ולמתק כל הגבורות של הנוקבא ע"י חסדים דדכורא, שבזה נדחה הרע מהם, ולכן אין לז"א כח זה עד שיאירו בו גם הארות דאבא שע"י החיבור שנעשה בו מאז"א בזיווגם בו, נתוסף [בו] ג"כ כח הזיווג הזה לחדש תולדות בכל עת, והם ג' שנים נגד כללות ג' מוחין דאבא, והוא סוד החופה שאביו ואמו מכניסים אותו לחופה, והוא כי ז"א נקרא בשם אלקים לקבליה דע"ק¹²⁵⁶ שבו הנהגת הדינים, וכשעלה למדרגה העליונה שמקבל מוחין דאז"א בשלמותם אז נכלל ברחמי דע"ק שהם סוד י"ג מדות, והם ב' המזלות שמהם תליין אז"א והם סוד ח"ה של חופה ח' תיקונים דאבא וה' דאימא ובתוכם פ"ו אלקים דז"א מתבסס ע"י ואח"כ בב' שנים שאח"ז נכנסים גם מקיפים דאבא, ואז הוא שלם בכל מדרגותיו.

מאיר העץ חלק ג'

עשרים ראוי לנשיאות כפים (חולין כד ע"ב), ומוכר קרקעות שהניח לו אביו (גיטין סה ע"א), והוא צלם גמור הוא סוד בן עשרים לרדוף (אבות פ"ה מכ"א), כי עד עתה נשלם לגמרי. והשתא אתי שפיר שלא מצאנו גידול¹³⁵¹ אח"כ¹³⁵², וזהו דרך האמיתי בודאי.

גם יש בחי' צלם ליעקב ורחל¹²⁵⁷, כי בצאת האורות מחזה דז"א ליעקב, בתחלה נעשה מהם בחי' מקיף ועומד בראש יעקב, ואח"כ נכנס תוך ראש יעקב, ויש לו ג"כ [ג']¹³⁵³ בחי' צלם כמו ז"א ממש. גם עד"ז בצאת המוחין¹³⁵⁴ לרחל אחורי ז"א ויש לה בחי' צלם בבחי' מקיפים על ראשה, ואח"כ נכנסים בפנימים, דוגמת ז"א ממש. וענין צלם יעקב מתבאר¹²⁵⁸ ודרחל של הברורין¹³⁵⁵ שהם טיפין דיסוד ויעקב¹³⁵⁶.

¹³⁵⁷(גם דע)¹³⁵⁸ בהיות ז"א בן ו"ק נקרא איש, וגם הצלם שלו נקרא צלם איש בסוד (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש. ואחר שבאו לו מוחין דגדלות נקרא ז"א אדם שלם ביי"ס, ואז הצלם שלו נקרא צלם אדם כמ"ש (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, וכן (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן (שם טו ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, וזה הצלם הולך תמיד עם האדם.

שער כו פרק א מ"ב¹³⁵⁹

שער היו"ד שער הצלם ויתחלק לד' פרקים

¹²⁵⁹ענין הצלם באמיתות נלע"ד¹³⁶⁰. הנה באדם העליון יש בו ה' בחי' צורות זו בתוך זו, הם נרנח"י. ויש להם בחי' חומר המלבישם ונקרא גוף וכלים. וגם גוף זה נחלק לכמה חלקים: מוח, עצמות, וגידין, בשר, ועור. ואמנם אי אפשר לצורה להתלבש בתוך חומר אם לא ע"י אמצעי, נמצא כי יש ה' מיני לבושים אל ה' מיני צורות, והוא צלם של נפש, וצלם של רוח כו', והה' לבושים של ה' מיני צורות הנ"ל נקרא {יד ע"ג} צלמים¹²⁶⁰. ואמנם סודם הן מן רפ"ח ניצוצין¹²⁶¹ שנשארו בתוך הכלים שנשתברו, הנקרא הבל דגרמי¹²⁶², ויש ניצוצין דב"ן והם צלם דנפש, ויש ניצוצין דמ"ה והם צלם דרוח שהוא מ"ה כו', ואי אפשר להתלבש שום צורה מאלו הה' צורות בתוך הגוף עד התלבשותם תוך הצלם הפרטי שלו. וכללות הה' צלמים נקרא צלם אדם¹²⁶³ ואינו אדם עצמו, וה' צורות נקרא נשמת אדם עצמו, וכללות הכלים עצמות וגידין כו' נקרא גוף האדם.

¹²⁵⁷ ישנם בחי' צלם מכל עולם לעולם מהעליון לתחתון וכן מכל פרצוף לפרצוף מכל עליון לתחתון (כללים ח"א כט ע"א)

¹²⁵⁸ שעה"ק דף עח ע"ב סוף דרוש י"ז (לש"ו) ז"ל, גם דע כי כמו שנתבאר למעלה איך המוחין של ז"א הם נק' צלם והם ג' בחי', ל"מ הם ב' בחי' או"מ, ואות צ' הוא המוחין באור הפנימי המתלבש בתוכו. וכן הענין הזה הוא ברחל נוק', גם הענין הזה הוא בפרצוף יעקב הנודע, והוא כי כשיוצאים מן החזה דז"א אורות המוחין של יעקב הם בבחי' צלם ממש, כי בצאתם מן החזה עומדים בסוד ב' בחי' אורות מקיפים על ראשו, והבחי' הג' שהיא אור פנימי נכנסת תוך ראשו של יעקב על דרך ז"א ממש. ובשער הגלגולים בדרוש הטיפים של יוסף שהם כמה בחי' וכן בשער

רוה"ק בדרוש של קרח יתבאר יותר ענין צלם של יעקב.

¹²⁵⁹ עי' כל זה בשער הקלי פרק ג' בסוף

¹²⁶⁰ כמו כל אור רק נכנס לכלי דרך כמה וכמה ממוצעים (דע"ה ח"א סד ע"א), והם באים ממקורם של הנר"נ באו"א (דע"ה ח"ב מו ע"ג), הוא לבוש על הנר"נ והוא אמצעי בין נר"נ והגוף □ (ביאורים ח"ב נו ע"ב).

¹²⁶¹ כאן רואים כח לקדושה שלסוף יתגבר על הסט"א ויתבער הרע לגמרי בסוף הסיבוב של ו' אלפי שנין שמוחין והאורות מאירים בכלים החיצוניים באמצעות אלו הניצוצין שהיו משקיפים להחזירם אל התיקון, ולכן הם (הצלמים) נעשים ע"י נה"י דאימא שהיא המשקפת וסוככת על בניה שהם ז' ימי בראשית שבהם היה השבירה. והסיבה שהם רפ"ח היא שהם כנגד הד' שמות עסמ"ב, ובהם גנוז ג"כ סוד היחידה שאז אפשר לתקן כל הה' פרצופים (פת"ש גדלות דז"א מב).

עי' דע"ה ח"א דרוש ו' סימן ד' אות ז' (לש"ו) - כאן רואים שהרפ"ח הם ממוצעים בין גוף לנשמה, והם מסוד הדעת, ולכן הצלמים תמיד מהרפ"ח כי הם ממוצעים בין נר"נ לגוף וגם קודם החטא היו חסרים תיקון. והוא מציאות העור (דע"ה ח"ב מז ע"א).

¹²⁶² זהר שלח קסט ע"א, ועי' שער רפ"ח פ"א וכן שער טנת"א פרק ה'.

¹²⁶³ עי' סוף שער כה הבדל בין צלם אדם לצלם איש.

מאיר העץ חלק ג'

אמנם כ"ז באצילות וכן בבי"ע, אך החילוק כמ"ש במ"א, כי באצילות כל האורות¹³⁶¹ וכל הצלמים וכל הכלים נקרא אלהות גמור¹²⁶⁴, אחד יחיד ומיוחד, כנזכר בהקדמת תקונים (ד' ע"ב) איהו וחיינו וגרמוי חד בהון, שהם ג' בחי' הנ"ל. אך בבי"ע אינו כן, כי אם עד בחי' הנשמה אלהות, ומן הרוח ואילך משם יפרד, { יד ע"ד } ונקרא נבר"א נוצ"ר נעש"ה¹³⁶², וכל זה בצורות, אך הצלמים וכלים כולם נבראים ונוצרים ונעשים¹²⁶⁵.

והנה עד"ז הוא באדם תחתון הכולל כל עולמות אבי"ע, ויש לו ה' צורות וה' צלמים וה' כלים דאצילות, וכנגדן בבריאה, וכנגדן ביצירה, וכנגדן בעשיה¹²⁶⁶. ונתחיל מן העשיה, ונאמר כי הנה יש לו ה' צורות מעשיה, וכולם נקרא נפש, אלא שיחידה חיה נשמה הם נאצלים מאצילות ואלהות, י"ס שבעשיה ורוח נפש הם נעשין מהעשייה עצמה, ויש בהם ה' צלמים כולם מעשיה עצמה, וכנגדן כלים מהעשייה עצמה. והנה הכלי¹³⁶³ שלו טרם שחטא אדה"ר היה מהקדושה ממבחר עשיה, שהוא מעפר ג"ע הארץ¹²⁶⁷ ואחר שחטא היה מעפר עולם הזה.

והנה כל המצות הם לתקן בחי' הכלים והצלמים הנקרא הבל דגרמי כנ"ל, שהם הניצוצין שירדו עם הכלים שנשברו, ולכן ב"פ צלם הם ש"ך דינין, ש"ך ניצוצין כנודע¹²⁶⁸. ולא נתנו המצות אלא לצרף ולברר וללבן הצלמים { טו ע"א } וגם הכלים, ולהסיר מהם הקלי', לכן הצלם הוא תרי"ג איברים¹²⁶⁹, וכולם מבחי' מלאכים נבראים או נוצרים או נעשים, כי אינם מבחי' אלהות ואצילות שבכל העולמות כולם. ואלו הם תרי"ג מלאכים¹²⁷⁰ דסלקין לנשמתין¹²⁷¹, ואלו הם כללות צלם א' יצה"ט שבאדם¹²⁷². וכנגדן תרי"ג רעים כללות צלם א' ונקרא יצה"ר¹²⁷³. ותחלה נתקן הצלם בעולם הזה, וכפי תיקון הצלם, כך נכנסו בו בחי' צורות כנ"ל. ואחר שנתקן הצלם ודאי שממילא נתקנו הכלים ג"כ¹²⁷⁴, ואז אחר מות האדם שהוא הכלים האלו, מתלבש

¹²⁶⁴ עי' דע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' אותיות ד' וה' (דפי נד ונה), אין שום דבר מראשית עולם הבריאה ולמטה שיתכן לומר בו שהוא אלקות גמור שאפשר לעבדו ולידבק בו ח"ו, שכן זהו כל ענין מציאות האלקות אשר אליו הוא כל העבודה והדביקות האמיתי אינו אלא בו.

¹²⁶⁵ זהו רק בצלמים שבנר"נ בז"ת דבריאה אבל בצלמים בנר"נ דג"ר דבריאה ששם הוא הכסא עצמו הארת התנה"ם דמלכות דאצילות שם הצלמים ג"כ אלקות גמור (דע"ה ח"ב קיג ע"א), אור דהי' ספי' דאצילות הנמשך בעולמות ב"ע לבחי' נרנח"י דהאלהות אשר שם, וזה היה קודם המיעוט, אך אחר המיעוט הנה ירדו המלכות עצמה לבחי' נרנח"י דאלהות אשר בהעולמות ב"ע. הנה כ"ז הוא עצמו מציאות הי' ספי' אשר בהעולמות ב"ע שאמר כאן אלא שבעולם הבריאה הנה נמשך כ"ז ע"י המסך אשר בין האצילות לבריאה והמסך הזה הוא מהלבוש היותר חיצון של הבינה דאצילות שמתפשט בבחי' נעל מתחת האצילות והוא מהשם אה"ה דמילוי ההי"ן שבה שהוא גימ' נעל עם הכולל (דע"ה ח"ב קטו ע"ג).

¹²⁶⁶ עי' נהר שלום דף יא ע"ב ותבין @אולי זה על צמח*##
¹²⁶⁷ עי' דע"ה ח"ב כז ע"ב וע"ג, שאז הג"ע הארץ היה ג"ע העליון של עכשיו (כלומר ד' תחתונות דבריאה).

¹²⁶⁸ עי' זהר פקודי דף רנד ע"ב, ועי' שער רפ"ח פרק ה'. וצ"ע למה הביא כאן ש"ך ולא פ"ר ולא רפ"ח אלא עי' דרוש ש"ך פ"ר רפ"ח שכולם נכללים בש"ך.

¹²⁶⁹ הם לצרף הכלים ולזכך אותם מן השבירה וגם לצרף אלו הניצוצין אחד לאחד שיהיו מחוברים בסוד פרצוף לא בבחינת נקודות נפרדות זה מזה כמו שהיה בעת השבירה, והיינו, סוד חיבורם שיהיו כולם פונים לכוונה אחת סוד רה"י לגילוי היחוד ע"י כלל התרי"ג מצות שהם תרי"ג מדרגות שבפרצוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ולכן באדם נעשה מן המצות לבוש אל הנשמה והוא תיקון הצלם שלו, שבכל יום מתקן ניצוץ א' מן הצלם שהם ימים הקצובים לו, וכאשר משלים כולם אז מברר הכלים שלו מן הרע והוא לבוש האדם שבג"ע שהם אברי גופו בשיעור התיקון ובהם נכנס הצלם הזה ובו נרנח"י שלו, כמו שהם למעלה בסוד האצילות בכללות כמו כן הוא בכל אדם בפרט (פת"ש גדלות דז"א מב).

¹²⁷⁰ והם מ"ש (שמות רבה פרשה לב פסקה ו) שבכל מצוה נברא ממנו מלאך א' והוא תיקון ניצוץ א' מצלם דקדושה, וכן לעומתו להיפוך ע"י עבירה וביטול מ"ע, (פת"ש גדלות דז"א מב)

¹²⁷¹ עי' זהר פנחס רכב ע"ב זל, ותרי"ג מלאכין סלקין לה לנשמתא כאלין דיוקנין כלהו, עכ"ל.
עי' עומק הזהר @ ונ"ל שכוונתו היא שהצלם עולה מבריאה לאצילות ולכן מחליף מצלם לאלהות וצ"ע.

¹²⁷² מסוד שם אה"ה דבינה (פת"ש גדלות דז"א מב) @

¹²⁷³ והוא הצלם של נבוכדנצר (פת"ש גדלות דז"א מב)

¹²⁷⁴ אבל העבודה היא תלוי רק בצלמים (גדלות דז"א פת"ש מב)

מאיר העץ חלק ג'

הצלם ההוא¹²⁷⁵ בכלים ההם האחרים הראויין לו האמיתים הנקרא לבושי האדם שבג"ע הארץ, ושבג"ע העליון¹²⁷⁶, ושבכל עולם ועולם. ואמנם כבר ידעת מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצין, ובכל גלגול וגלגול באים מקצת מהם, וכפי מספר הניצוצין של צלם ההוא הבא להשתלם עתה בגלגול זה כך הוא מספר ניצוצין שיש בצורה ההוא, לכן הצלם הזה נקרא מדת ימי האדם הנזכר בזוהר (ויחי דף רצ רכד ע"א¹²⁷⁷), כי כמספר ניצוצותיו כך מספר ימי חייו, והימים שעשה בהם מצות נתקן ניצוץ א' של הצלם ההוא. והיום שאין נעשה בהם מצות נשאר פגום ניצוץ ההוא של הצלם ההוא, שהוא כנגד היום ההוא. וכעד"ז נתקנין הכלים שהם הלבושים שיש בג"ע הארץ, כל ניצוץ וניצוץ בכל יום ויום. ואמנם א"א שיתלבש הצלם הזה בכלי מלבוש¹³⁶⁴ ההוא עד גמר תיקונו, ואז נפטר מעולם הזה, והולך לג"ע הארץ ומתלבש באותו הגוף העיקרי.

כלל העולה, כי הצורה הוא העיקר הנקרא אדם, והיא יחידה חיה נר"ן, והצלם גם הוא נחלק לה' בחי' כנגדן, והוא לבוש הצורה, ולעולם הצורה הזו אינה יכולה לעמוד בלתי צלם זה, והצלם הזה הוא יצה"ט ויצה"ר, והם המלאכים שבאדם עצמו, ואינו האדם עצמו, והוא הבל דגרמי המתלבש תוך הכלי שהוא הגוף, ולכן נקרא צלם, כי הוא דבר ממוצע בין הצורה והחומר, ודומה לשניהן¹²⁷⁸, והוא צלם ודיוקן לשניהן. ואמנם ידעת ג"כ כי כל המצות אינם אלא לצרף ולברר הצלם והחומר, אך הצורה א"צ תיקון כלל, ולא הוצרכה להתלבש בצלם וחומר רק להמשיך בהם אור לתקנם והבין זה מאד, כי זה טעם ירידת הנשמה בעולם הזה, לתקן ולברר דוגמת גלות השכינה לברר ניצוצין שנפלו, כנודע.

ודע, כי יש מלאכים גדולים מהנשמה, ומלאכים קטנים מהנשמה, ולכן אותן המלאכים אינם בחי' גוף כמו האדם, כי אינם מתלבשים בגוף והבין זה מאד. אמנם בחי' המלאכים המלוין לאותו אדם הם פחותין ממנו, כי האדם עצמו הוא צורה והמלאכים המלוין לו הם תרי"ג איברי הצלם עבדים ומרכבה שלו. נמצא, שיש מלאכים מרכבה לאדם, ואלו המלאכים הם גרועים מהאדם, אך המלאכים שהם מרכבה לקודשא בריך הוא, הם גבוהים מאדם, ובזה תבין שיש מלאכים גדולים מהנשמות כנ"ל¹²⁷⁹¹³⁶⁵.

שער כו פרק ב מ"ב¹³⁶⁶

דע¹³⁶⁷ כי ז"א וכל שאר הפרצופים, כל א' יש לו כלים ועצמ ת. והכלים נחלקים לב' בחי' שהם ד', חיצוניות ופנימיות, וכל א' מהם {טו ע"ב} נחלק לב' שהם פנימי ומקיף, וכעד"ז הוא העצמ ת ב' שהם ד'. והנה כל א' מהפרצופים הם י"ס כלים חיצונים, וי"ס כלים פנימים. אמנם ז"א בחי'¹³⁶⁸ החיצוניות בתחלה אינו רק בחי' ו' כלים לבד, ואח"כ נגמרים לי' בגדלות שהוא הנקרא עיבור ב' המוחין. והנה ג'¹³⁶⁹ כלים הראשונים שהם נר"ן¹³⁷⁰ הם דוגמת גוף האדם, והם ג' בחי' חיצון אמצעי ופנימי, והם מוח לב כבד. והמוח מתפשט בבחי' גידין, ועליו מלביש

¹²⁷⁵ עי' זוהר הרקיע (דף מב@להוסיף גם עמוד א') (לש"ו) ע"ב וז"ל, תבין ענין לבושי אדה"ר הנז' בפ' ויחי ובפ' ויקהל ובזוהר ש"ה שהלבושים שיהו להם בג"ע דלעילא שהם מתוקנים מבחי' כוונת המצות ניטל ממנו וניתן לחנוך והטעם הוא כי זיהרא עלאה שהיא נשמת אדם נטלו חנוך ונטל גם לבושי העליונים ואח"כ נטל האדם בחי' לבושי התחתונים של ג"ע התחתון הנעשה ממעשה המצות וז"ס כתנות עור לפי שהפנימיות של אדה"ר לא היה לו אלא נפש ורוח לכן לא לקח אלא לבושי תתאין וחנוך שהו אלקח הנמשה לקח מלבושים עליונים נמצא כשחטא אדה"ר פרחה ממנו נשמתו שהוא זיהרא עילאה והלכה בלי לבוש העליון הצריך לה כי עבר על כוונת המצות כנודע שחטא אדה"ר היה בעץ הדעת בעודה ובמחשבה וישבה הנמשה ערומה בסו דימים יוצרו וכו' [למעשה כל עמוד א' ועמוד ב' מדברים בענין וצ"ע אם כוונתי לנכון].

¹²⁷⁶ עי' זהר פקודי רכט ע"ב ורל"א ע"א ופרשת נח סו ע"א ותרומה קנ ע"א (לש"ו).

¹²⁷⁷ @@ורכ"ו ע"ב ועי' פרשת אמור קד ע"ב ופרשת תזריע מג ריש ע"ב (לש"ו)

¹²⁷⁸ יש לו ב' תוכנות גם תכונת הגוף וגם תכונת הנר"ן (דע"ה ח"א עו ע"ד)

¹²⁷⁹ עי' דע"ה ח"ב כט ע"א זה תמצית לשונו: יש ב' מיני מלאכים שנבראו ביום ה', חוץ מאלה שנבראו ביום ב' שמתבטלים ומתחדשים בכל יום, א' שנאמר עליהם עוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למינהו, והם משתנים ומתלבישים בגוף, והב' מה שנאמר עליהם ואת כל עוף כנף למינהו והשניים הם גדולים מן הראשונים, והם אינם משתנים ולא מתגלים לבני אדם אלא רק בבחי' השגה ושכל ולא בחוש, והם שליחין עלאין שנשלחו מן השמים לארץ לאיזו הצורך וידעיה להראוים, והם אלה שנבראו ביום ה' ונאמר בהם למינהו, והם יצאו מהנישיקן הראשונים קודם שנברר זר"ן, והם מיכאל גבריאל ורפאל וכו'.

@?ועי' לש"ו &שמביא שיש מלאכים שמלמדים תורה

מאיר העץ חלק ג'

הלב ומתפשט בבחי' העורקים הדופקים, ועליו מלביש הכבד ומתפשט בבחי' העורקים¹³⁷¹ של דם, ובאלו הג'¹³⁷² מתלבשים נר"ן שהם העצמ ת. ויש ג' מקיפים לאלו ג' כלים דבחי' חיצוניות, והם בשר עור שערות. אמנם נודע, כי כל בחי' מאלו הג' יש מוחין, והם הנקרא מוחין דעיבור, ומוחין דיניקה, ומוחין (דעיבור ב')¹³⁷³ דגדלות, והם בחי' המוח שבראש המתפשט בתוך העצמות שבגוף. ואמנם מוחין דעיבור נעשין אח"כ קרום החיצון של המוח¹²⁸⁰, ומוחין דיניקה נעשין קרום הפנימי של המוח, ובתוכן המוחין האמיתים דגדלות. ואמנם, שורש המוחין דעיבור ויניקה הם נשארין כאן, כי הנה הם יורדין אח"כ למטה ונדחין עד בי"ע כנ"ל וע"ש. וכבר ידעת, כי מוחין דעיבור ויניקה דחיצוניות הם שמות אלהים. עוד יש בחי' אחרת, והוא כי אלו המוחין לא יכנסו אלא בבחי' לבוש נה"י דאמא כנודע, ואלו לבושים נקראים צלם אלא שהם דקטנות, ועליהם נאמר (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים וגו', והרי הם ד' בחי' כלים וצלם ומוחין ואורות שהוא עצמות.

עוד יש בחי' ב', והם נקרא פנימיות הכלים, וגם הם נחלקים לשלש בחינות, והם פנימי אמצעי וחיצון, שהם ו' שהם ג' פנימים וג' מקיפין, ובתוכן המוחין דג' בחי', והם דעיבור יניקה ומוחין. והנה, זה הגוף הפנימי נקרא באמת צלם, הנה הוא נעשה מהארת נה"י דאמא תוך היסוד של הנוקבא דז"א, והוא הנקרא חותם המלכות, והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד שבה וחותם במלכות שבה¹²⁸¹. ומאלו החותמים נעשין תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב ואחד זעיר כנזכר בהרבה מקומות בזהר (והם פ' תזריע דף מג ע"א¹²⁸², אמור קד ע"א¹²⁸³, ויחי דף

¹²⁸⁰ עי' חשמ"ל פ"א (לש"ו), ועי' מב"ש שער ה' ח"א פ"ג [מב ע"ד] (כללים ח"א קי ע"ב) הובא בהערה &.

¹²⁸¹ הרב הקשה בזה מאד @@@

ועי' ביאורים □, ב פט ע"ד ה"ל: ומבואר שם ושם וכן בכ"מ כי בכל טיפה הזרעית יש חלק מגופם ונפשם דאו"א ג"כ, והוא הוא ענין ההתלבשות דהנה"י דהעליון בהתחתון המוזכר תמיד בדברי הרב. והכוונה הוא על חלקי או"א המתלבשים בהטיפה הזרעית שעיקרה הוא מהנה"י שלהם. וכן הוא נודע ג"כ שכל אור עליון המתלבש בהתחתון הנה נשאר עיקרו בהעליון עצמו, ואינו מתלבש בהתחתון אלא רק תמצית הארתו לבד, ומעיקרו הנשאר בהעליון הוא מאיר להתחתון תמיד בבחי' אור מקיף, כי כ"ז הוא סוד הצלם כנודע, ועי' שער הנסירה רפ"ז.

###* ¹²⁸²

ז"ל, תא חזי בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא נחתא בגנתא דעדן דארעא וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקא קיימין שורין שורין לבתר אזלא לגיהנם וחמאת להו לרשיעיא דצווחין ווי ווי ולא מרחמי עליהו ובכלא אסהידו בה סהדותא וההוא צולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא כד נפיק לעלמא אזדמן ההוא צולמא לגביה ואשתתף בהדיה ואתרבי עמיה כמה דאתמר (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ובההוא צלם אשתתפו (אשתכחו) יומי דבר נש ותליין ביה הדא הוא דכתיב (איוב ח ט) כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ כי צל ימינו ודאי ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת לא ידעין בני נשא עובדוי דקודשא בריך הוא כמה אינון רברבין וכמה אינון עלאין הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה וגו'.

תרגום: בא וראה, בשעה שהנשמה יורדת להיכנס לו בעולם הזה, יורדת לגן העדן של הארץ ורואה את כבודם של רוחות הצדיקים עומדים שורות שורות, אחר כך הולכת לגיהנם ורואה את הרשעים שצווחים אוי אוי ולא מרחמים עליהם, ובכל מעידים בה עדות, ואותו הצלם הקדוש עומד עליה עד שיוצאת לעולם. כשיוצאת לעולם, מזדמן לה אותו הצלם ומשתתף עמה ומתגדל עמה, כמו שנאמר אך בצלם יתהלך איש. ובאותו הצלם משתתפים (נמצאים) ימי האדם ותלויים בו, זהו שכתוב כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ, כי צל ימינו ודאי. ומיום שמתעברת האשה עד היום שמולידה, לא יודעים בני אדם את מעשי הקדוש ברוך הוא כמה הם גדולים, וכמה הם עליונים, זהו שכתוב (תהלים קד) מה רבו מעשיך יהו' וגו'.

¹²⁸³ @###*כתיב (&) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בשעתא דזווגא אתמר וכך הוא בזווגא דתרווייהו בצלם ודמות ואדם מדכר ונוקבא נפק ויברא אלהים את האדם בצלמו בספרא דשלמה מלכא אשכחנא דבשעתא דזווגא אשתכח לתתא שדר קב"ה חד דיוקנא כפרצופא דב"נ רשימא חקיקא בצולמא וקיימא על ההוא זווגא ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחזי חמי ב"נ על רשימה חד צולמא רשימא כפרצופא דב"נ ובההוא צולמא אתברי ב"נ ועד דקיימא (ס"א ועד לא קיימא) ההוא

מאיר העץ חלק ג'

רכ¹³⁷⁴¹²⁸⁴ ויקהל דף רי) והם הגדול מיסוד והקטן ממלכות. והנה גם יש בחי' צלם דדכורא שיוצא טפת זכר ומתלבשת בחותם היסוד שבו, וז"ס אור הגנוז לצדיקים, והבן זה. וזה ניתן ביסוד דנוקבא, ושם חוזר לעשות לבוש צלם א'¹³⁷⁵ ביסוד שלה.

גם יש בחי' ג', צלם א'¹³⁷⁶ מבחי' נצח, ששם חותם אהי"ה דיודי"ן כמנין צלם, כנזכר אצלינו בדרוש צלם ליל הו"ר (שעה"כ סוכות פרק ז), ויש ב' צלם מבחי' הוד ויסוד שהם אהי"ה דאלפי"ן וההי"ן, והרי הם צלם א' מנה"י דאמא שביסוד נוקבא כלול מג' בחי' נה"י הנ"ל, וכנגדן בזכר.

וכל אלו הבחי' יש בעיבור, ויניקה, ובגדלות דחיצונית, וכנגדן בפנימיות. וכנגד כל בחי' כנ"ל הם בצלמים פנימים, וכנגדן במקיפים, והם בנר"ן ועצמ מספ"ר, לכן נדבר דרך כלל. ונאמר, כי הלבוש דנה"י דאמא, שהוא סוד חותם ביסוד דאמא או דאבא, הנה הוא סוד הצלם, ויש בו בחי' פנימים ובחי' מקיפים, כי האורות והכלים ג"כ כולם פנימי ומקיף. והנה נר"ן כל א' {טו ע"ג} יש לו צלם א' אשר מתלבש בתוכו, וזה הצלם הוא המפסיק בין הכלים לבין העצמת האור, וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף אם לא ע"י צלם זה. ואמנם, חלק הצלם הנשאר בסוד המקיף מבחוץ הוא הנקרא חשמ"ל, שהוא גימטריא מלכו"ש, והבן זה. וז"ס שאמרו בזוהר חדש (שיה"ש דף נח עד ע"ב¹²⁸⁵) רזא הכא לידועי מדין תנועי, דאיהו שלימא דכלא, אן אינון בב"נ. אלא רזא דא, בצלמינו, דא איהו צולמא דב"נ מלגאו ומלבר, לגאו סוכלתנו ומנדע וחכמה, לבר ההוא צולמא דאזיל עלוי ומדברא ליה לב"נ בנטירא, למהוי נטיר מכולא¹²⁸⁶.

ונבאר ענין צלם זה מה עניינו. דע, כי כל בחי' הכלים והאורות הם מבחי' אותן המלכים, ויש מהן בחי' שלא נבררו, ובכל יום ויום מבריא עולם עד ביאת משיחנו מתבררים מהם בירורים רבים, וכשיוגמרו להתברר אז יבא משיח. וז"ס שארז"ל (יבמות סג ע"ב) עד שיכלו כל הנשמות שבגוף¹²⁸⁷, וזה הגוף הוא עץ הדעת טוב ורע דקליפת נוגה, ששם נתערבו כולם טו"ר,

צולמא דשדר ליה מאריה על רישיה וישתכח תמן לא אתברי ב"נ הה"ד (&) ויברא אלהים את האדם בצלמו

תרגום: כתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו ויפה הרי בארנו שכתוב נעשה אדם בצלמו כדמותנו בשעה שהזווג נאמר וכך הוא בזווג של שניהם בצלם ודמות ואדם יצא מזכר ונקבה ויברא אלהים את האדם בצלמו בספרו של שלמה המלך מצאנו שבשעה שהזווג נמצא למטה שולח הקדוש ברוך הוא דמות אחד כמו פרצוף אדם רשום חקוק בצלם ועומד על אותו זווג ואלמלא נתנה רשות לעין לראות רואה אדם על ראשו צלם אחד רשום כפרצוף של אדם ובאותו צלם נברא האדם ועד שעומד (וטרם שעומד) אותו צלם ששלח לו רבונו על ראשו וימצא שם לא נברא האדם זהו שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו

¹²⁸⁴ וע"ש ריז ע"ב ורכז ע"א (לש"ו)

¹²⁸⁵ ז"ל, רזא הכא לידועי מדין תנועי דאיהו שלימו דכלא, אן אינון בבר נש אלא רזא דא בצלמנו, הא איהו צולמי דבר נש מלגו ולבר. לגו, סוכלתנו ומדע וחכמה, לבר ההוא צולמא דאזלא עליה, ומדברא ליה לבר נש בנטירו, למהוי נטיר מכלא בעוד דהני תנועי אינון בבר נש, ב"נ איהו שלים בכלא כגוונא דא בכל אינון רזין עילאין דלעילא

תרגום: כאן הסוד לידועי דין [נדצ"ל מידות עי' תז"ח כב ע"ד ובהגר"א שם *##] התנועות שהן שלמות הכל איפה הן באדם, אלא זה סוד בצלמנו אלו הם הצלמים של האדם מבפנים ומבחוץ. לפנים, השכל ומדע וחכמה. ומבחוץ אותו הצלם שהולך עליו ומנהיג את האדם בשמירה שיהיה שמור מן הכל בעוד שהתנועות הללו הן באדם האדם הוא שלם בכל כמו כן בכל אותם הסודות העליונים שלמעלה.

¹²⁸⁶ החכמה ומדע שהאדם מכיר האיך לעשות רצון קונו הוא פנימיות הצלם, אך (קידושין ל' ע"ב) יצרו של אדם מתגבר עליו כו' ולולי הקב"ה עוזרו כו', והוא השמירה מבחוץ כמ"ש, (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' צלם הזה הכל תלוי לפי הכנת אביו ואמו בעת הזיווג ע"י טהרת מחשבתם שגורמים שמירה וחכמה יתירה אל הולד לעשות רצון קונו, והוא סוד הצלם מנה"י דאו"א (פת"ש גדלות דז"א מב), עי' בגר"א בת"ז ס' ע"ד טפה סרוחה זו המת הטחול הלילית, והוא התאוה שהאדם זורק הטפה בתאוה, והוא שאור שבאדם יסודו של יצה"ר, ולכן אמר במ"ה שצריך להתקדש מאד בזיווג, ואז הבנים לא ישלוט בהן יצה"ר, עכ"ל.

¹²⁸⁷ עי' ספר הכללים כלל יח ענף ח אות ט' (לש"ו) הגוף היא או היכל האהבה שהוא חסד, ולכן נקרא גוף כי הז"ת הם גוף (מהגר"א), או שזה מדובר על הצלם שהוא לבוש לנשמה ועל ידה מתלבש הנשמה בגוף (מהאר"י כאן) שהרי הנשמה והרוח לא צריך תיקון אלא רק הצלמים (כללים ח"א קו ע"ג), והוא סוד אכילה שלמעלה (דע"ה ח"ב לד ע"א)

מאיר העץ חלק ג'

בין חלק אבי"ע ובין חלק המלאכים הנבראים בכל יום¹²⁸⁸, בסוד (תפילת יוצר דשחרית) יוצר משרתים ואשר משרתיו¹²⁸⁹, בין נשמת בני אדם בין שאר בריות צומחים ודומם בהמות וחיות כו', והבן זה מאד מאד ותדע הנהגת עולם בכל יום, וכל זה ע"י תפלות שבכל יום ויום¹²⁹⁰.
ודע, כי כאשר נברר איזה בירור מעץ הדעת, אי אפשר להעשות בבחי' נפש פנימי גמור אם לא שתבא תחלה ג"פ¹²⁹¹ בסוד צלם הפנימי ומקיף הנקרא חשמ"ל, ואח"כ נעשה ממנו נפש הפנימי ממש, בסוד (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ונמצא, כי הצלם הוא נפש הפנימי, אלא שאינו מתוקנת עדיין עד ג"פ, ולכן הנפש בא ומתלבש בה, ואחר כך אם

¹²⁸⁸ חגיגה יד ע"א, וב"ר ר"פ ע"ח, ושמור'ר פ' טו סס"י ו', ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף יג סימן א' ב' ודרוש ג' ענף יג [שאלה נבראו ביום השני דמע"ב ושונה מהמלאכים שנבראו ביום ה'] (לש"ו). חגיגה יד ע"א: כל יום ויום נבראים מלאכי השרת מנהר דינור ואמרי שירה ובטלי שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך. ובשמות רבה פ' ט"ו סס"י ו', המלאכים מתחדשין בכל יום ומקלסין להקב"ה והן חוזרין לנהר אש שיצאו ממנו, ושוב האלהים מחדשן ומחזירן, כשם שהיו בראשונה שנאמר חדשים לבקרים. כך ישראל משתקעין בעונות מיצר הרע שיש בגופם, וחוזרין בתשובה והאלהים בכל שנה סולח לעונותיהם ומחדש לבם ליראתו, שנאמר כו'. ז"ל דע"ה ח"ב סא ע"ב, והרי מבואר מזה שאותן שמתבטלין הם עצמן מתחדשין בכל יום, וכן משמע בזוה"ק פנחס ריז ע"א [עי"ש בהגהות מהרח"ו ז"ל וז"ל, כי המלאכים הללו הם מבירורי המלכים שמתו והם זיקין דאתדעכו לאלתר ולכן הם מתים ומתחדשים בכל יום, וטעם היותם מנהר דינור כי הוא היכל זכות עכ"ל]. אמנם בבראשית רבה ר"פ ע"ח אמרו ר' חלבו בשם ר' שמואל בר נחמן אמר לעולם אין כת של מעלה מקלסת ושונה אלא בכל יום בורא הקב"ה כת של מלאכים חדשה והן אומרים שירה חדשה לפניו והולכין להם כו' ע"ש והרי מבואר מזה שהם חדשים ממש. אך באמת הנה שם בחגיגה אמרו ופליגא דר' שמואל בר נחמני (והוא אותו רשב"ג שבב"ר הנוז'), דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך אחד שנאמר בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. ובאמת הנה זה וזה איתא, כי ישנם כת מלאכים הנבראים בכל יום מרוח פיו של הקב"ה לבד, וישנם כת מלאכים המתחדשים בכל יום מנהר דינור, והם ג"כ ע"י רוח פיו של הקב"ה, כי רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל, ומתחדש בכל יום תמיד מע"ב וכו'. ומ"ש בגמרא ופליגא דרשב"ג, הנה כן דרכן דחז"ל באגדה בכמה מקומות על האומר ענין כזה על כוונה אחרת לומר לשון ופליגא, ור"ל אבל הוא אמר ענין כזה בפנים אחר, אבל באמת הנה זה וזה איתא ושניהם ישנם. והנה ענין אלו המלאכים שנבראו בכל יום מנהר דינור הנה הם הניצוצין המתבררין השייכים לעולם היצירה, ונכנסים שם בנהר דינור שבהיכל זכות דהיצירה ונשרף שם כל סיג ופסולת שבהם, ויוצאים משם למציאות מלאכים. וב' מיני מלאכים אלה נחלקים לחסדים וגבורות, אלה שהם חסדים הם מש"כ כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך ואינו מתבטל, ואלה שהם מגבורות מתבררים בנהר דינור.

¹²⁸⁹ עי' תוספות חגיגה יג סוף ע"ב (לש"ו) ז"ל מזיעתן של חיות - ויוצאים ממנו מלאכים ואומרים שירה ומיד נטרדים והכי מצינו במדרש (איכה ג) חדשים לבקרים שבורא מלאכים בכל יום ואומרים שירה ונטרדין להן כדאמר בסמוך משום שיש אות במלאכים הקבועים שממתינים זה לזה לומר שירה ואלו החדשים שאינם יודעים הדת ממהרין לשורר ונתחייבו כליה והיינו אשר תקנו ויסדו אנשי כנסת הגדולה ביוצר ונותנין רשות זה לזה קדושה כולם כאחד עוננין ואומרים וגם למעלה יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם כלומר בכל יום בורא חדשים ונטרדין אבל משרתיו קבועים ועומדין לעד.

¹²⁹⁰ עי' דע"ה שם סא ע"ב כל הניצוצין הם מהמלכיות דהב"ן, ובירורם הוא ע"י האור דהמ"ה הנמשך ומאיר להם, והנה נמשך אותו האור דהמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהז"ן, וכמובן שזה נגרם על ידי פינו למטה.

¹²⁹¹ נהר שלום דף כג ריש ע"ג (לש"ו), הגוב"י מציין לדף צ ע"א ותו"ח דף קי ע"א וע"ב וקס ע"א, לא מצאתי וזה מאד חשוב לי*##

כלומר כל הארה צריך להיות מקיף מ' ואחר כך מקיף ל' ואח"כ צ' אבל כל זה צלם שהוא ביניים מגוף לנפש, וכל עלייתם היא להיות נפש.

עי' שעה"ג הק' לח דף סה ע"א ז"ל: נתגלגלו גם כן עמי שלשה אנשי וכו' באופן שיש עתה ב' ארבעה נשמות שלי החדשה וג' מגולגלות ישנות ודע כי אלו הג' אנשים אע"פ ששנים מהם אינם חכמים עכ"ז כבר כתבתי למעלה כי אין לך נשמה של ת"ח שאין לה ענפים של בעלי בתים ועמי הארץ ואנשי מעשה וכו'. ועי' זהר ח"ב קיד ע"ב שזה ענין ד' גלויות. וז"ל בשעה"פ פרשת שמות: והנה אחר שנתגלגלו ג"פ בג' דורות הנזכר, וכתב (איוב ל"ג כ"ט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, אז חזרו להתגלגל פעם רביעי במצרים, בבני ישראל, שהיו נולדים אז בדור הגלות ההוא, ואז התחילו ליתקן, ע"כ.

מאיר העץ חלק ג'

[תזכה] הנפש זוכה אז לרוח, ונשמה נתקנת בפעם א', ואם לאו עד ג"פ כנודע, ואין פה מקום ביאורם.¹²⁹²

מ"ק¹³⁷⁷ דע, כי יש רמ"ח אברים בעיבור, ורמ"ח ביניקה, ורמ"ח אברים בגדלות, והם סוד ג' מיני רמ"ח¹²⁹³, וז"ס (שופטים ה ל) רחם רחמים לראש גבר, שהוא ז"א, שיש בו ג'¹³⁷⁸ רמ"ח, רחם א', רחמים תרי, הרי ג'¹³⁷⁹ רחמים. והרמ"ח של עיבור הוא {טו ע"ד} כך, כי אחוריים דאלהים גימטריא ר', ועם ט"ו אותיותיהן, ועם כולל¹³⁸⁰ גימטריא רי"ו, ובכח שם זה נאמר בפרעה (שמות טו ד) וחילו ירה בים¹³⁸¹, ותוסף ל"ב נתיבות שהם כולם אלהים¹³⁸², יהיה כולם רמ"ח¹²⁹⁴. והרמ"ח של קטנות¹³⁸³ הוא ס"ג וי' אותיות הרי ע"ג, ומ"ה וכ"י¹³⁸⁴ ע"א, ובין ברבוע באחוריים פשוטים ג"פ¹²⁹⁵ ע"ב, הרי רי"ו, ועם ל"ב נתיבות שהם ל"ב אלקים¹²⁹⁶ הרי רמ"ח. והרמ"ח דגדלות הם ע"ב ס"ג מ"ה בין גימטריא רל"ב, וי"ו אותיות שבד' שמות הנ"ל בהיותן פשוטים הרי רמ"ח.

מ"ב¹³⁸⁵ ענין המוחין דז"א איך נכנסו בנה"י דאמא הוא כך, כי יסוד אבא נכנס¹³⁸⁶ בנצח דאמא, ויסוד דאמא נכנס¹³⁸⁷ בהוד שלה עצמה. וב' המלכיות שהם מלכות דאבא ומלכות דאמא, שניהן נכנסו¹³⁸⁸ במלכות דאמא (נ"א ומלכות דאבא נכנס במלכות דאמא)¹³⁸⁹, ואז נצח דאמא נעשה חכמה דז"א, והוד אמא בינה דז"א, ומלכות דאמא דעת דז"א, וז"ס ש' של תפילין דג' רישין נגד נה"י דאמא, ושל ד' רישין כזה וז"ל נגד ד' מוחין¹²⁹⁷, שהם יסוד ומלכות דאבא ויסוד ומלכות דאמא¹²⁹⁸.

שער כו פרק ג מ"ק¹³⁹⁰

דע¹³⁹¹, כי צלם עולה קס"א, כי צלם כולל זכר ונקבה. ודמות הוא (כולל) נקבה לבד. וכן אדם כולל שניהן, ואיש זכר לבד¹²⁹⁹. ודע כי ז"א עיקרו מבינה, כי משם המוחין שלו, ובינה נקרא אלקים חיים¹³⁹² (רע"מ פנחס רמה ע"א), והיה די באלו המוחין כמידתו של ז"א, אבל (אינו)¹³⁹³ לצורך נוקבא ולצורך התחתונים, לכן¹³⁹⁴ הוצרכו שיבואו המוחין מאו"א, וזהו נעשה (בראשית א כו) בלשון רבים¹³⁹⁵, שהם או"א, וכן בצלמינו שהוא צלם דאבא וצלם דאמא, אבל מוחין לז"א לבדו עליהם נאמר (בראשית ט ו) בצלם אלקים עשה אותו, שהוא צלם א' מבינה לבד הנקרא אלקים¹³⁹⁶. ולצורך מצרים, וזהו (שמות טו ג) ה' איש מלחמה כי איש הוא ז"א לבדו¹³⁰⁰, והכוונה עליו לעצמו הם הויו"ת, וזהו ה' איש מלחמה. כי מה שהם הויו"ת לצורכו הם, ולצורך מצרים להלחם עמהם הם מגבורות אלקים.

¹²⁹² עי' שעה"ג הק' ה' ז"ל, ועתה נבאר את אשר התחלנו, כי הנה הפסוק אומר פוקד עון אבות על בנים. פירוש, כי עד שלשה נפשות מגולגלות וישנות, עם נפש אחת חדשה, יכולות להתגלגל יחד בגוף אחד, מיום שנולד, באופן שהם ארבעה נפשות יחד. וז"ס על רבעים. גם ז"ס פעמים שלש עם גבר. כי שלשה נפשות מגולגלות, יוכלו להתגלגל עם גבר אחד, הוא הנפש הזה החדש. אבל יותר מזה, אי אפשר להתגלגל ביחד.

¹²⁹³ ישנם בחי' רמ"ח בכל י"ס (ביאורים ח"א יא ע"א).

¹²⁹⁴ עי' שעה"ק מ"ז ע"ד בדרך אחר - ענין הטיפה שאבא מזרע ונותן באימא היא אות י' ונודע כי הי"ד יש בה ג' קוצין ובהיותם בבטן אימא אז ג' קוצין ההם מתחלקים לג' יודין והם סוד בחי' ג' כלילן בג' כנודע והם סוד חג"ת האמצעיות ולפי שהם בחי' יודין לכן נעשין ג' הויו"ת דיודיין שהם ג"פ ע"ב שהם רי"ו ואלו הם סוד ע"ב גשרים של מימי החסד הנז' בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ע"ה ואות ד' של אות ה' היא מקפת עליהם והנה בהתחבר רי"ו הנז' עם ל"ב נתיבות יהיו בסוד רמ"ח איברים שמהם נעשה ז"א.

¹²⁹⁵ עי' שעה"ק כאן ולשאו ללרב על הגימ' ###*.

¹²⁹⁶ דמעשה בראשית עי' ת"ז כז ע"ב.

¹²⁹⁷ עי' שעה"כ תפילין ד, ותיקו"ז יא ע"א.

¹²⁹⁸ ועי' שער הכללים פרק ה: החו"ג תחילה הם נפרדין ונחלקין לב'¹²⁹⁸ מוחין בסוד ס' דצלם¹²⁹⁸, ואחר שיתלבשו תוך נה"י של אמא, אז נכללין החו"ג תוך יסוד אמא ונעשים חד מוחא סוד ל' דצלם, ואז נקרא חד עטרה, וזהו בעטרה שעטרה לו אמו לשון יחיד. וזה סוד ש' של תפילין, של ד' ראשין ושל ג' ראשין, שמתחלה היו ד' מוחין, ואח"כ נעשו ג' מוחין לבד.

¹²⁹⁹ עי' לעיל הערה 981.

¹³⁰⁰ עי' לעיל הערה 981.

מאיר העץ חלק ג'

כי כבר ידעת (ע"י שער מוזחין דקטנות פרק ב') כי ג' שרי מצרים והם: שר המשקים, ושר הטבחים, {טז ע"א} ושר האופים, הם בחי' אלקים שבגרון, ופרעה מלכם הוא העורף שמשם יניקתן¹³⁰¹. ודע כי למעלה בתקונא קדמאה של הדיקנא נקרא א"ל, והם ו' א"ל, הם ג' מימין: א"ל שד"י, א"ל הוי"ה, א"ל אדנ"י¹³⁰², וג' משמאל כיוצא בהם. ואמנם אינן נזכרים רק ה' לבד, כי ב' תחתונים שהם א"ל אדנ"י שבימין ושמשמאל, הם סוד עולם עשיה, וכדי שלא יהיה אחיזה לחיצונים אשר שם לא נתגלה רק שניהן זה כלול בזה, כמבואר אצלנו (שעה"כ דרושי עמידה דרוש ב') בברכת האל הגדול וכו'. והנה נגד אותו א"ל שבדיקנא הנקרא מצר עליון, בסוד (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי י"ה. יש ג"כ (ה') אלקים בגרון של בחי' קטנות, ואלו נקרא מצר תחתון, שהוא צרות גרון. וכשאלו ה' א"ל שבמצר העליון מאירין אל ה' אלקים שבמצר תחתון, אז מתבטלים החיצונים היונקין מן הגרון, וזהו (ישעיה יט ב) וסכסכתי מצרים במצרים תחתון בעליון, ועי"ז (שם א) ונעו אלילי מצרים¹³⁰³.

וכבר ידעת כי א"ל של הדיקנא הוא סוד א"ל מאלקים שבפאה (שער א"א פרק יא), והוא שורש הדינין, לכן כופה את הדינין שבגרון הנקרא אלקים. וז"ס ג"כ (בראשית לט א) ויוסף הורד מצרימה, כי יוסף גימטריא חמשה פעמים¹³⁰⁴ א"ל הנ"ל, ויוסף הוא סוד היסוד דבינה שבז"א, ונאמר ביוסף י"פה "תואר" ויפה "מראה, ר"ת יתום¹³⁰⁵ כמבואר אצלנו¹³⁰⁶. {טז ע"ב} ונקרא יפ"ת כנודע כי הסריס אין לו זקן, כי זה תלוי בזה, ולכן יוסף סוד היסוד יש לו הדרת פנים

¹³⁰¹ ע"י בהגר"א בסד"צ י"א ע"ד וז"ל, ולכן אורחא דחויא זנבא מחא ורישא כפי' כו' והם זנב הקדושה, כמ"ש בזוהר על פסוק קולה כנחש ילך דבגלות זנבא דקדושה מנהיג את העולם, ולכן או"ה עכשיו בגדולה ששם אחיזתם ורישא דקדושה בגלות כפי' לעפרא, ולכן ישראל בתכלית השפלות לעפר יגיע, ולכן כל יניקתם של הס"א מהעורף כידוע בסוד פרעה הערף, ומצרים במצר הגרון, וסוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, הכל בגרון בסוד התנין כמ"ש על פרעה, הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול כו' (יחזקאל כ"ט) ולכן התחלת המופתים לפני פרעה היה בתנינים כמ"ש בזוהר, וז"ש ה' למשה ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו שהיה לעץ יבש, ובזה נחלש כח פרעה ולכן אמר לו לאחוז בזנבו ששם אחיזת פרעה ורמז לו שבידו יחלש פרעה, שכל המופתים היה בשליחת ידו וכאן התחיל להתחלש, עכ"ל.

שבכמה מקומות הסט"א לעומת הקדושה שבאותו הזמן, ואז היה מדרגת משה בקדושה סוד הדעת בפנים ובהתפשטו בגרון, ונגדו הסט"א באחוריים בעורף שהוא סוד (יחזקאל כט ג) התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכו' ותחילת גילוי הזה היה במשה רעה"ש שורש העליון מהתפשטות הקדושה, שע"י יצא מחשבה לגילוי, והוא בגרון בין הראש לגוף, ונגדו היה תגבורת הסט"א שהיה רוצה לקטרג ולבטל דבר זה שלא יתגלה שמו בעולם, כמ"ש פרעה, (שמות ה ב) מי ה' אשר אשמע וגו', לא ידעתי את ה' וגו' (פת"ש ז"א לט)

המשך פת"ש ז"א לט: וג' שרים שלו נגד ג' מוחין, שר האופים בשמאלא תנור בוערה מאופה (הושע ז ד) ושר המשקים בימינא מוזג במים, ושר הטבחים בחו"ג דדעת שהוא כבישול שלהם באש ומים, כמ"ש רבינו בפי' לתיקונים תיקון סט (קכז ע"ב ד"ה חד אופה) וכו' נקראים המוחין שרים, שהם המושלים בכל אברי הגוף ומסדרים כל פרטי המדרגות שבו, וז"ס החלום של שר האופים ושר המשקים ושר הטבחים, כולם נצרכו בשביל יוסף שעלה לגדולה ע"י, כי יוס"ף הוא ששה הוי"ות שהם מוחין דגדלות מאימא ומאבא, וירידת יוסף למצרים היה הכנה לגדולתם של ישראל שיוכלו לצאת משם, שכל ענין גלות מצרים היה בסוד התיקון והבירור ממלכין קדמאין וכו' וענין החלום¹³⁰¹ הוא בלילה בעת סילוק המוחין למעלה, שאז נשאר הנפש בקטנות שהוא א' מס' במיתה (ברכות נ"ז ע"ב) שלכן אז זמן שליטת הקליפות הסובבים לנפש הנשאר בגוף במדרגות הקטנות

¹³⁰² ע"י אד"ר קלב ע"א ז"ל, בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק וכו' עלמא תנינא וכו' עלמא תליתאה וכו', ועי' ב"ע צט ע"ב שג' עולמות הם ב"ע והם מתגלים בא"ל שד"י א"ל הוי"ה וא"ל אדנ"י, ועי' שעה"כ דרושי עמידה דרוש ב'.

¹³⁰³ ע"י שער רוה"ק יב ע"ג: ונחזור לענין מצרים, כי בהיות הקליפות נאחזות במקום מצד התחתון שהוא הגרון, שכלו הם דינים, הם מתגברים, וז"ס תגבורת מלכות ושולטנות פרעה ומצרים, וכאשר הקב"ה רצה להכניעם אז נאמר וסכסכתי מצרים במצרים (ישעיה י"ט) והענין הוא במה שהודעתך כי אין הדינים נכנעים אלא עי"י שרשם ומקורם ואז נשבתים ומתבטלים, והנה המצר התחתון שבו נאחזים פרעה ומצרים הוא הגרון כנז' הוא תלוי ונשרש בשרשו העליון שהוא המצר העליון שהוא מקום תקונא קדמאה דדיקנא שהם הפאות העליונים של הזקן שעליו נאמר מן המצר קראתי י"ה.
¹³⁰⁴ פיתחתי הראשי תיבות.

¹³⁰⁵ ע"י לקמן הערה. Error! Bookmark not defined.

¹³⁰⁶ שעה"ק לה ע"ג ושעה"פ מח ע"ב (לש"ו).

מאיר העץ חלק ג'

עליונים שהם ש"ע נהורין כנודע (שער א"א פרק יד). וכן בבינה עצמה, כי מן ס"ג יוצא שם ייא"י שהוא א"ל¹³⁰⁷, כי ז"ס (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי איש שהוא ז"א, הוא בסוד צלם¹³⁹⁷ הבינה הנקרא אהי"ה גימטריא א"ך, ואהי"ה זו במילוי יודי"ן גימטריא צלם עם הכולל, וזהו אך בצלם יתהלך איש, וזהו (בראשית ט ו) כי בצלם אלקים.

¹³⁹⁸ ואמנם כבר ידעת כי המוחין דז"א הם כפולים שהם נה"י דאבא תוך נה"י דאמא¹³⁹⁹. והנה יסוד דאמא מגיע עד שלישי ת"ת דז"א, ויסוד אבא מגיע עד סוף יסוד דז"א. נמצא, כי כל קו ימין ושמאל נעשה מנו"ה דאמא ומנו"ה דאבא, אך הקו האמצעי אינו נעשה בז"א מיסוד דאמא רק עד שלישי העליון דת"ת שלו, ושאר ב"ש הת"ת וכן היסוד שלו לא נעשו רק ע"י יסוד אבא¹³⁰⁸. והנה, ה"ג¹⁴⁰⁰ יורדין עד ההוד של ז"א ואח"כ נכלל ביסוד של ז"א, והנה משם יצאו אל הנוקבא¹⁴⁰¹ ועשו כל הפרצוף של¹⁴⁰² הכלים שלה. והנה נודע, כי מוח בינה של נוקבא נעשה בה מן ההוד שלו, ושם נגמרו החסדים להתפשט בו, ומשם יצאו הגבורות לה, ולכן אז (בראשית ב כב) ויבן ה' אלהים את הצלע, מלמד שנתן בינה יתירה באשה {טז ע"ג} יותר מבאיש (נדח מה ע"ב)¹³⁰⁹.

ודע, כי יש ג' חלוקים מן הדעת דז"א לדעת דנוקבא: א', כי הדעת שלו יש בו ה"ח וה"ג וכל א' הוי"ה א', והם גימטריא ק"ל ק"ל¹³¹⁰, אך דעת שלה ה"ג לבד, שהם גימטריא ק"ל א' לבד, וזהו (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קל"ה. והב', כי דעת שלו נעשה מן יסוד דאז"א¹⁴⁰³ המתלבשים במוח שלו, ושניהן ניתנין¹⁴⁰⁴ תוך הדעת שלו ממש, ומקבל הארתן בהיותן¹⁴⁰⁵ שם ממש. אך הדעת שלה אינה רק מהארת יסוד ז"א שכנגד דעתה, וכולט בה הארתה לבדה,

¹³⁰⁷ עי' שעה"כ קר"ש דרוש ה, וז"ל, אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא, ועי' ת"ז מז ע"ב ובהגרא"א שם ד"ה הולך סגולתא, וסוף תיקון נח דף קח ע"א בנ"א. עי' לקמן שער הנסירה פרק ב'. ועי' זהר ח"ג רמו ע"ב: ד"א (&) ויחלום והנה סלם רעיא מהימנא מה ל' אסתלק על כל אתוון הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י דביה יי"י דחושבניה ל' דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא ביי"ג מכילן דרחמי דאינון אחד כען תסתלק באל דאיהו ייא"י דתריין שמהן סהדין הלא אל אחד בראנו הה"ד (&) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו ובג' יודין אלין יתקיים בך (&) ירום ונשא וגבה מאד במ"ה דהכי סליק מא"ד לחשבן אד"ם ובהפוך אתוון מאד הוא אדם ירום בארבע אנפין דאריה דאינון (&) יברכך יהו"ה ונשא בארבע אנפין דשור דאינון ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום רביעאה יהו"ה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (&):

תרגום: דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י' י' י', שחשבונן שלשים, שבהתחלה היית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יאא"א ביי"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות ייא"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלש יודי"ן אלו יתקיים בך "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם. "ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

¹³⁰⁸ לקמן שער לא סוף פרק ג' ועי' נסירה פרק ח (לש"ו).

¹³⁰⁹ כלומר עיקר בנינה מאימא ולא מאבא כמו שיש אצל ז"א עי' שער מאמרי רז"ל מסכת נדה שם. ועי' ליקוטי תורה על הפסוק הנ"ל ז"ל: ויבן ה' אלהים אמרו רז"ל מלמד שבאשה ניתן בינה יתירה יותר מבאיש, פ"ה זה מדבר ביעקב ורחל כי מן החסדים של יסוד דבינה אשר נתפשטו בגוף דז"א אין יעקב לוקח כלל אמנם רחל נוטלת ב' חסדים וב"ש מן החסדים האלה במוחין שלה כי מלבד שחוי"ב שלה נעשה מהתפשטות המוחין תוך נה"י דאמא המגעת עד רחל עכ"ז זולת זה לוקחת ב' חסדים המתפשטים תוך נה"י דז"א ששרשם מיסוד דאמא ולא מנה"ה ועכ"ז נוטלתם גם רחל הרי כי נתנה בינה במוחין של האשה יותר משל איש כי חסדים אלו מבינה הנק' אימא יצאו, ע"כ.

¹³¹⁰ עי' דרושי הצלם פרק ב' כללי חו"ג אות יב.

מאיר העץ חלק ג'

ופנימיות האור נשאר תוך יסוד ז"א, וממה שבולט דרך מסך יסוד ז"א לחוץ הוא סוד הדעת דנוקבא. הג', כי הנוקבא בראה ה' ית' צרה מלמעלה ורחבה מלמטה כדי לקבל הולד (ברכות טא ע"ב), נמצא כי היסוד דנוק' הוא רחבה למטה, לכן הדעת של ז"א הנעשה מיסוד הבינה שהוא רחבה מלמטה יש בו אור גדול. אך דעת הנוקבא מיסוד דז"א שהוא צר מאד ואורו מועט, ותבין מהיכן הוא שהנוקבא רחבה ונתפשטה בה (אור) זרועותיה¹⁴⁰⁶ וגופא (ברוחב), כי הוא (אור)¹⁴⁰⁷ של יסוד ז"א עב¹⁴⁰⁸ מלמעלה, לכן ראשה צר. אח"כ האיר היסוד בה ומשם התפשטות גופה, ואח"כ התרחבת יותר, ומשם הדינין והדמים מה"ג שהם ה' דמים טמאים באשה, שהם ה' אחוריים דאהי"ה שהם גימטריא ד"ם, והם לבושים אל ה"ג. והנה הטעם שניתנו לז"א כל הב' עטרין ידיה ודידה, לפי שהבן יורש ולא הבת¹³¹¹, אך אחר כך שנשאה (בראשית כד טו) ותהי לו לאשה, יהיב לה עטרין דגבורה, אז הוא בסוד (כתובות צו ע"ב) הבעל חייב לזון את אשתו. גם דע, כי שרש ה"ג נשארין למעלה ביסוד דז"א אע"פ שמשם יוצאין להנוקבא¹³¹².

שער כו פרק ד מ"ב¹⁴⁰⁹

המוחין נחלקים לצלם, ובכל אחד יש בו רמ"ח איברים ושס"ה גידין¹⁴¹⁰, בצ' בל' במ' פרוץ שלם בכל א'. ובכל ג' בחי' אלו הם בחי' הרוחניות והנפש המתפשטים ברמ"ח איברי הגוף, דוגמת הנפש הנכנסת מן י"ג שנה ואילך. ודע¹³¹³, כי יש בחי' רבות בצלם זה דגדלות, כי כמה מיני גדלות הם, יש מוחין דגדלות מזווג חיצוניות דאו"א מחלקם עצמן, ויש מעולים מהם שנמשכין מפנימיות או"א, ויש מעולים מהם שנמשכין מחיצוניות או"א, ויש מפנימיות או"א, ויש מפנימיות או"א, ויש מעולים מהם שנמשכין מחיצוניות עתיק. והענין כמ"ש שיש ב' בחי' פנימיות וחיצוניות בכל פרוץ ופרוץ, ולעולם אין ז"א חסר אפי' בלילה לאחר חורבן הבית מחיות המוכרח, שהוא מוחין פנימים דקטנות אמא, ובהיות לו גם מקיפי אמא, אז מספיק להעלות {טז ע"ד} מ"נ¹³¹⁴. אמנם אם יהיה בו אלו לבד ימשוך ו"ק לבד ממוחין דגדלות גרועים והם מחיצוניות דאו"א, ואינם רק ו"ק דמוחין פנימים דאמא, ואז מכ"ש שיכנסו פנימים ומקיפים דקטנות אבא. ואם היו בו תחילה גם פנימים דקטנות אבא, ואז מעלה מיין נוקבין, יכול להמשיך מוחין דגדלות יותר מעולות מחיצונות או"א, ואז יהיה בו כח אח"כ לקבל גם ו"ק דגדלות אבא כמו בעמידה דערבית. ואם היה בו תחילה גם מקיפי דקטנות אבא, אז ימשיך ו"ק דגדלות אמא, ואחר כך בעמידת שחרית ימשיך גם כל המוחין דגדלות דאו"א פנימים ומקיפים מחיצוניות דעתיק, ופנימית דעתיק נשאר לעתיד כנזכר בק"ש דיוצר (שעה"כ קר"ש דרוש ב'). ודע שכשצריכין לכנוס כל המוחין, אז נכנסים כל המוחין דאמא ואח"כ דאבא. אך כשאין צריכין להכנס בז"א רק ו"ק דגדלות אמא לבדו ולא יותר כמו בערבית, אז נכנסים ו"ק דגדלות אבא, ואע"פ שלא נכנסו ג"ר דאמא. * ודע שהדעת הוא נשמה בו"ק, וגם דע ששורש ההוא¹⁴¹¹ נשארין בדעת תמיד, עיין לעיל כללים דחור"ג סי' ט"ז תשלום זה.

* ונלע"ד שצ"ע, שהרי הכלים בתוספת אינן רק ג"ר בלבד, והנראה מכאן הוא שאינן קבועים חיות מוכרחת רק פנימית דיניקה דו"ק דאמא לבד, וכל השאר באים בתוספת. ואולי הם משם מ"ה החדש, אך ביניקה כיון שהם באים בתוספת מסתלקין¹³¹⁵.

שער כז פרק א¹⁴¹²

השער אחד עשר פרטי עיבור יניקה ומוחין ובו ד' פרקים
ז"א אין בו רק ט"ס והעשירית היא נוקבא¹³¹⁶, אמנם הניחה שרשה בו והיא עטרה שבו כי משם נאחזת. אך העטרה היא מכלל היסוד עצמו כנודע כי כל ספירה נחלקת לג' פרקין ועטרה היא פרק ג' של היסוד¹³¹⁷, נמצא כי הספירה י' היא פרוץ נוקבא דז"א, והוא¹³¹⁸ אינו רק ט"ס,

¹³¹¹ עי' אד"ז רצא ע"א וז"ל, וכלא נטיל בן דא וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזן

¹³¹² עי' לעיל שער כה פרק ב' כללי חו"ג אות י'.

¹³¹³ עי' בשעה"כ דף יט ע"ג דרוש ב' וגם דרוש ד' [דף כ ע"ב] ואז תבין (לש"ו), שם הרב מסביר

איך נכנסים מוחין הנ"ל בקריאת שמע.

¹³¹⁴ כלומר ואז אפשר לתקן.

¹³¹⁵ ?

¹³¹⁶ עי' הערה 998.

¹³¹⁷ עי' לעיל ריש ח ע"ג שיש רק ב' פרקין ביסוד.

מאיר העץ חלק ג'

והיא נשרשת ונאחזת בסוף היסוד שהוא בפ"ג שבו הנקרא עטרה. והנה הט"ס דז"א כל אחד יש בה ג' פרקין, ואלו הם ט"ס חב"ד חג"ת נה"י, והכתר אינו מעצמותו ואינו נמנה עמם¹³¹⁹. אמנם להיות כי הנו"ה שבו נכללין כאחד¹³²⁰, נמצא כי גם אם נמנה הכתר אינו רק ט"ס לבד. והט' נחלקין לג' קוין ימין ושמאל ואמצע, { יז ע"א } וזהו ענינם חח"ן בג"ה דת"י, וכשנעשו ג' קוין יהיה חח"ן קו אחד והם בחי' נצח בג' פרקיו, ובג"ה ג"פ ההוד, ודת"י ג"פ יסוד.

ודע כי יש ג' מינים של ט"ס, והם ט' פנימים מלובשים תוך ט"ס אמצעים, המלובשים תוך ט"ס חיצונים. ונמצא עתה ג' חכמות ג' בינות ג' דעות, וכיוצא בזה בכל הט"ס, עד שהם ג' כלים בכל אחד זה תוך זה, וכל זה אחר הגדלותו.

והנה נדבר עתה בספירה אחד ומשם יתבאר כל השאר. הנה ספירת נצח יש בה ג' נצחים זה לפנים מזה בסוד ג' כלים, ונצח החיצון הוא נצח דעיבור, והוא נצח דנצח עיקרי, שהוא פרק תחתון של החיצונים, ובו ג"פ. ונצח אמצעי הוא נצח של יניקה, אך אינו רק פרק תחתון של חסד של אמצעי. ונצח הפנימי הוא נצח דגדלות, אך אינו רק פרק תחתון דחכמה של הפנימית¹³²¹.

וכעד"ז בחסד יש בו ג' חסדים, חיצון נקרא פרק אמצעי דנצח החיצוניות, אך נקרא חסד שבנצח דחיצוניות, ואמצעי הוא פרק אמצעי דחסד ונקרא חסד שבחסד האמצעי¹⁴¹³, ופנימי הוא פרק אמצעי דחכמה הפנימית ונקרא חסד שבחכמה¹⁴¹⁴. וכעד"ז בחכמה הם ג' חכמות, החיצונים נקרא פרק עליון דנצח (דחיצוניות), והאמצעי נקרא פרק עליון דחסד, והפנימי נקרא פרק עליון דחכמה, הרי הם קו ימין, והם ג"פ חכמה מלובשים תוך ג"פ חסד המלובשים תוך ג"פ נצח.

נמצא, כי ג"פ עליונים הם כולם נקרא חכמה, אלא שזה נקרא חכמה דחכמה, וזה חכמה דחסד, וזה חכמה דנצח. וג"פ אמצעים כולם חסד, אלא שזה חסד דחכמה, וזה חסד דחסד, וזה חסד דנצח. וג"פ תחתונים כולם נצח, אלא שזה נצח דחכמה, וזה נצח דחסד, וזה נצח דנצח. נמצא עתה, כי כל קו ימין אינו רק ג"ס (פ"ג) זו תוך זו כל א' מג"פ, וכעד"ז בקו שמאל, וכעד"ז בקו אמצעי, וכולן ט"ס. הכלל העולה, כי ספירה עליונה של קו ימין יש בו נצח וחסד וחכמה זה תוך זה, וכן בספירה אמצעית וכן בספירה התחתונה, והרי נתבאר איך בכל א' מהג' אלו נכללות בג', והבין זה היטב.

נמצא, כי כל חיצוניות כולה אינה רק ג"ס, שהם נה"י הנחלקות לט"ס¹⁴¹⁶, וכל האמצעית אינו אלא ג"ס שהם חג"ת ונחלקים לט"ס¹⁴¹⁷, וכל הפנימית אינו רק ג"ס שהם חב"ד ונחלקים לט"ס¹⁴¹⁸. נמצא (ג"כ) כי נה"י מלבישין לגמרי חג"ת, וחג"ת מלבישים לגמרי את כל החב"ד, וז"ס בתפלת ר' נחוניא בן הקנה¹³²² כי הם ג' הויות זה תוך זה כמ"ש, והם מלאים מבפנים ומתיכון ומבחוץ, הוא הו"ה הו"ה הו"ה¹³²³. נמצא כי נה"י הם פרצוף שלם מט"ס ונקרא

¹³¹⁸ ד"א

¹³¹⁹ עי' זהר פנחס רנז ע"ב: כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה [תרגום: כפי מדרגתו נקרא יש מאין וזוהי החכמה העליונה]. כלומר הכתר בגדר אין ולכן לא נמנה. ועוד עי' ע"ח מוחין דצלם ח' שדעת הוא במקום הכתר שהכרת הוא שורשו של הדעת.

¹³²⁰ ב' פלגי דגופא הם (רע"מ פנחס רלו ע"א), ותז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל אומנותיה דחבריה איהו עביד'. אמנם כל מש"כ שהם גוף אחד אינו אלא בחיצוניותם, אבל בפנימיותם הם שנים ממש (כללים ח"א סט ע"ג).

¹³²¹ כלומר עי"מ משמשים יחד על אף שהם באים א' אחרי השני.

¹³²² המובא בריש ספר הקדו"ש ללש"ו.

¹³²³ ועי' מאמרי רשב"י פרשת תרומה ז ע"א [כב ע"א] ובאד"ז שם מו ע"ב [נ ע"א] ובזהר הרקיע

סוף פרשת ויצא (לש"ו). ז"ל בפרשת תרומה: חכמה סתימאה דביה כעין דכר ונוקב' דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרשא תלת זמנין לארבע ארבע. דאינון י"ב ואינון יהו"ה יהו"ה יהו"ה וכו' ואינון שרש ת"ת ומלכות והיינו דקאמר ר' נחוניא בן הקנה ע"ה [זה בקטע השני של התפילה בהקדו"ש] ומתהפכין לת"ת ומלכות דמתמן אשתרשו שית סטרין דדוכרא ושית סטרין דנוקבא והיינו דקאמר אתקין כולא כעין דכר ונוקבא דאפילו חכמה סתימא' די ביה כעין דכר ונוקבא אתתקנו. ומש"כ באד"ז היא שהי"ב/י"ג הנ"ל הם גילוי הת"ד.

וז"ל הזהר הרקיע: הנה כבר ידעת שזר"ן שרשם למעלה בא"א והם סוד י"ג מדות כמ"ש בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ומתפשטים לת"ת ומל' ופי' מורי' ז"ל שמתמן אשתרשו ו' סטרין דדכר ונוק' ויג, מדות הם ג' הויות ג' יודי"ן וג' ווי"ן לת"ת וו' ההי"ן הם לנוק' ומזל הי"ג כוללם הרי יג, נמצא כי י"ג מכילין הם סוד שורש זר"ן וכשהן מתחברים היג מכילין מחוברים, ע"כ.

מאיר העץ חלק ג'

חיצוניות, ונקרא בחי' עשייה. וחג"ת הם פרצוף שלם מט"ס ונקרא תיכוניות, ונקרא בחי' יצירה, והוא מתלבש לגמרי תוך עשייה. וחב"ד הם פרצוף מט"ס ונקרא פנימית, ונקרא בחי' בריאה¹³²⁴ ואצילות, כי הנה בינה בריאה וחכמה אצ"י¹³²⁵ מתלבשין זה תוך זה, ואח"כ שניהן תוך היצירה¹³²⁶.

שער כז פרק ב'¹⁴¹⁹

והנה נמצא, כי החכמה יש בה ג' בחי' שהם פ"א דנצח ופ"א דחסד ופ"א דחכמה. נמצא כי פרק עליון דנצח נקרא עיבור שבו, והוא מחצית ו"ק שבו, ופ"א דחסד נקרא תשלום ו"ק שהם בחי' יניקה שבו, ופ"ע דחכמה נקרא מוחין שבו שהם בחי' גדלות שבו, וכעד"ז בכולן בכל שאר ספירות.

והנה זה החיצוניות { יז ע"ב } נחלק לב', חצי עליון מחכמה עד חצי ת"ת, וחצי תחתון מחצי ת"ת עד סוף יסוד, וחצי עליון נסר (נ"א נגמר)¹⁴²⁰ וניתן ללאה בסוד פנימיות אליה, וחצי תחתון ניתן לרחל בסוד פנימית אליה, ותבין היטב, כי אע"פ שנה"י הם מכלל הו"ק, ונודע כי הו"ק הם הנקראים¹⁴²¹ יצירה, עכ"ז נה"י¹⁴²² אינן נקרא אלא עשייה, כי עשייה היא נוקבא כנודע. ונמצא, כי כל חיצוניות היא נה"י וכולו ניתן לנוקבא¹³²⁷, וז"ס (בראשית כט ב) וירא והנה באר בשדה והנה שם ג' עדרי צאן רובצים עליה (סתרי תורה ויצא קנא ע"ב).

ויש באר עליון ותחתון, לאה ורחל, וזו לוקחת חצי עליון (וזו לוקחת חצי תחתון ג' עדרי צאן שהם נה"י וזהו מחצית תחתון)¹⁴²³, ואז אחר הנסירה נשאר ז"א בסוד ב' בחי' לבד, שהם התיכונה והפנימית. והנה התיכונה הוא חג"ת והם נקרא יצירה ו"ק, לפי שעד שם¹⁴²⁴ נשלמה בחי' ו"ק של הגדלות. אמנם האמת הוא כי החג"ת לבדם נקרא ו"ק, כי בחי' אמצעית נקרא כן, וזו לבד נקרא יצירה, ולהיות בחי' זו לז"א נקרא ז"א ו"ק, לפי שאז נשלמו גילוי ו"ק. ובזה תבין כי הז"א הוא לעולם בחי' ת"ת, כי הוא המכריע בין חסד לגבורה, ובהיותו כלול משניהן נקרא ת"ת ונקרא ז"א, ונמצא א"כ שז"א הוא חג"ת, ונוקבא נה"י.

וז"ס גדול שהודעתך בתחלת הקדמה לאדר"ז¹³²⁸, כי כח"ב ג' רישין דעתיקא, וחג"ת ג' רישין דז"א ונה"י ג' רישין דנוקבא. והנה בזה תבין למה הנוקבא היא עומדת תמיד באחורי (ז"א)¹⁴²⁵ סיום הת"ת, אחורי נה"י, כי שם עומדת תמיד, ומשם נעשית. ונמצא ראש נה"י אלו מתחילין מן הטבור הת"ת של ו"ק שהוא בחי' תיכונה הנקרא ז"א.

¹⁴²⁶ועתה נבאר בחי' אלו איך נעשין ע"י עיבור ויניקה ומוחין. והנה בתחלת העיבור היה הזווג, ואז יצאה הטפה בבחי' י' מלכיות שיש ביי"ס אלו דחיצוניות, ואח"כ בעיבור נשלמו י"ס אלו החיצוניות (נ"א בעיבור יצאו נה"י דט"ס)¹⁴²⁷ אשר כולן אינן רק נה"י בלבד כנ"ל, וזהו בדרך כללות. פי' שהנה"י שיש בכל א' מאלו ט"ס דחיצוניות נשלמו, כיצד, נצח דנצח ונצח דחסד ונצח דחכמה, והוד ההוד והוד גבורה והוד בינה, ויסוד דיסוד ויסוד דת"ת ויסוד דעת, הרי יש בו ט"ס בעת העיבור, ולכן גוף העובר קטן אע"פ שיש בו ט"ס¹³²⁹.

ואח"כ ביניקה, נכנסת הבחי' התיכונה שהם חג"ת בט' פרקין, והיו מתלבשין מעט מעט תוך הט"ס הנ"ל שאינן רק בחי' נה"י של החיצוניות, כי כל חיצוניות אינן רק בחי' נה"י לבד גמורות. ובעיבור נעשה נה"י שבנה"י לבד, ואחר התלבשם כלולים¹⁴²⁸. נמצא שכיון שאלו הם

וצ"ע מה הקשר לכאן, כנראה שההתלבשות היא הגילוי של ג' הויר"ת שיש הויר"ה א' של חב"ד וא' של חג"ת וא' של נה"י, וצ"ע איך זה מתאים עם הת"ד^{###}.

¹³²⁴ עי' ת"ז כד ע"ב אימא עלא המקננא בכורסייא (כללים ח"ב נב ע"ב)

¹³²⁵ דרושי אבי"ע ריש פרק יג ובהד' פרקים האחרונים שם פרק ד' (לש"ו).

¹³²⁶ כל המלכיות שבכל הפרצופים כולם נמשכים ונכללים במלכות הכללי דאצילות שהיא נוק'

דז"א (דע"ה ח"ב קיז ע"ב).^{###}

¹³²⁷ כל הנה"י הם דידה כי הם רק לצורך המלכות ולכן היסוד הוא כולו כליל בה והיסוד כולל

הנור"ה כי הוא מכריע הכולל ב' הקצוות (דע"ה ח"ב קו ע"ב)

¹³²⁸ לא מצאתי אמנם זה נמצא בשער א"א פרק ג'^{###}.

¹³²⁹ על אף שיש בחי' ראש בגוף אבל זה לא מכלל הג"ר אלא מכלל הז"ת והג"ר היא סוד אור

המתלבש בתוך המוחין דז"א (ביאורים ח"א ס ע"א), וממילא כל הט"ס כאן הם בכלל הו"ק. ועי' דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין. הסיבה היותו רק ט' עי' לעיל הערה

.998

מאיר העץ חלק ג'

בחי' חג"ת נתנו כח בחג"ת של החיצוניות שהם חג"ת שבנה"י, וגם הם גדלו בחיצוניות. ונמצא עתה כי יש לו ב' בחי' דו"א התיכונה והחיצונה, אמנם החיצונה נגדלת עתה גידול ב', והוא שנגדל בה חג"ת שבהן באופן זה, חסד שבנצח חסד שבחסד חסד שבחכמה, גבורה שבהוד גבורה שבגבורה גבורה שבבינה, ת"ת שביסוד ת"ת שבת"ת ת"ת שבדעת. ובוזה תראה איך ביניקה נגדל הקטן בכל אבר ואבר שבו ובכל ספירה וספירה שבו עצמם, ואינם תוספת איברים אחרים אך האיברים עצמן נגדלין, כי הרי בכל ספירה וספירה מהט' של¹⁴²⁹ העיבור נגדל בהם עתה שלישי כנ"ל, כי כל אורך קו ימין בעת הגדלות הם ג"פ לבד, והרי בעיבור היה קו ימין ג' {זו ע"ג} שלישים מג"פ, ר"ל שלישי מכל פרק ופרק, שהוא נצח שבנצח דנצח, ונצח שבחסד דנצח, ונצח שבחכמה דנצח, ועתה נתוסף ונגדל שלישי א' בכל פרק מהם, שהוא חסד שבכל פרק ופרק, וכל זה בחיצוניות. אך בתיכונה באו הו"ק שבה בפעם א', שהרי עצמותן הוא בחי' חג"ת, לכן תכף נגדלה בפעם א' כל בחי' ו"ק. והבן זה למה נקרא בחי' התיכונה יצירה ובחי' ו"ק, ולמה אמרו כי היניקה הוא מבחי' ו"ק, והיה ראוי לומר שהם ג' קצוות¹⁴³⁰ לבד דוגמת העיבור שהיו ג' קצוות תחתונים נה"י, אמנם נקרא ו"ק יען הם ו"ק התיכונים שנגמרים בפ"א יחד. הרי טעם א' בעבור החג"ת עצמן¹⁴³¹, וגם חיצוניות נשלמו לו"ק כנ"ל הרי טעם ב', וגם כי אלו הם בחי' ו"ק דיניקה¹⁴³² של הגדלות כולו בכללות.

אח"כ בגדלות נכנסו בחי' פנימיות שהם חב"ד בט"ס¹⁴³³, ומתלבשין מעט מעט תוך ט"ס דבחי' אמצעי שאינם רק חג"ת נה"י של בחי' האמצעית, ועתה נגדל בחי' זו אמצעית בבחינת ט"ס¹⁴³⁴ חב"ד שבה, כי כיון שנכנסה בחי' פנימית שכולה הוא בחי' חב"ד כנ"ל, לכן החב"ד שבבחי' אמצעית גם הוא נגדל ונתגלה. נמצא, כי חכמה שבנצח וחכמה שבחסד וחכמה שבחכמה של התיכונה נתגלו ונגדלו, וכן בינה שבהוד ובינה שבגבורה ובינה שבבינה, ודעת שביסוד ודעת שבת"ת ודעת שבדעת נגדלו, והרי נשלמו ט"פ דתיכונות שכולם הם ג"ס חג"ת לבד והגדילו שלישי [א']¹⁴³⁵ עתה, ואז נשלם¹⁴³⁶ קומת האיש לגמרי. וגם בחיצוניות נגדלו החב"ד שבהם ע"ד הנ"ל בתיכונות, והרי נשלם עתה הגדלות שבהם¹⁴³⁷ ט"פ דחב"ד תוך ט"פ דחג"ת תוך ט"פ דנה"י, אמנם אינן רק ט"ס לבד, ובכל א' ג"פ, הרי כ"ז בחי' בז"א הנזכר בפרקין דלעיל.

והנה, בזה תבין איך הנה"י הם נפש וחג"ת רוח וחב"ד נשמה וחייה, שהם בחי' אבי"ע. לכן הכבד בו הנפש והוא נגד נה"י בסיום הת"ת, כי שם נקשרים ג"פ העליונים דנה"י כנודע, דתמן דביקין רישי ירכין, והלב בו רוח ועומד בג' אמצעית חג"ת, ומוח בו הנשמה¹³³⁰ ועומד בג"ר. אמנם משם מסתעף כל א' ממקומו, כל א' במדרגתו. כיצד, הנפש אשר מתגלית בכבד שכנגד רישי פרקין דנה"י כנ"ל, בודאי שגם (שם)¹⁴³⁸ היתה למעלה בכל בחי' כלים חיצונים העליונים, האמנם לא נתגלית ולא עלתה בשם עד נה"י דו"א, כי עומדין הנה"י דנה"י ונה"י דחג"ת ונה"י דחב"ד וכולם בחי' נפש ונה"י, אך הרוח נגלה בלב העומד בחג"ת דו"א, כי שם חג"ת דנה"י וחג"ת דחג"ת וחג"ת דחב"ד, והנשמה נתגלית במוח העומד בחב"ד דו"א, כי שם חב"ד דנה"י וחב"ד דחג"ת וחב"ד דחב"ד¹⁴³⁹. אך העיקר, כי הנפש נתלבשת בכלי¹⁴⁴⁰ חיצונים והרוח בתיכון¹⁴⁴¹ והנשמה בפנימים. ונמצא, כי במוח יש נר"ן, אלא שכולם הם בחי' נשמה, שהוא נשמת הנשמה ונשמת הרוח ונשמת הנפש, ולכן אנו אומרים כי הנשמה במוח. אח"כ בלב יש נר"ן, וכולן בחי' רוח, שהוא¹⁴⁴² רוח הנשמה, ורוח הרוח, ורוח הנפש, לכן אנו אומרים שהרוח בלב. ואח"כ בכבד יש נר"ן וכולם בחי' נפש, שהם נפש שבנשמה, נפש הרוח, נפש הנפש, לכן אנו אומרים שהנפש בכבד.

הכלל העולה כי מוח לב כבד להיותן כלים פנימים דגוף, וכל א' יש בו ג' בחי', פנימי תיכון וחיצון כנודע, כי אפי' בעיבור ויניקה יש אל העובר מוח לב כבד. אך להיותן יותר פנימי מכל הגוף, שם מתלבשין ומתגלין עיקר הנר"ן. יען שלשתן בקו האמצעי שהוא עיקר הגוף, ומשם משלחין הארתן בכל האברים באופן זה, כי הכבד מחיצוניות שלו שולח נפש שבנפש לנצח הוד יסוד דחיצוניות, ורוח שבנפש שולח מהתיכונות שלו אל חג"ת שבחיצוניות¹⁴⁴³, ומפנימותו שולח נשמה לחב"ד שבנפש¹⁴⁴⁴ דחיצוניות. ואח"כ הלב¹⁴⁴⁵ שולח נפש של רוח אל נה"י דתיכונות, ורוח דרוח לחג"ת דתיכונות, ומפנימיותו שולח נשמה דרוח לחב"ד דתיכונות.

מאיר העץ חלק ג'

ואח"כ המוח שולח { יז ע"ד } מחיצונותו נפש שבנשמה לנה"י דפנימיות, ומתיכונותו שולח רוח דנשמה לחג"ת דפנימיות, ומפנימותו שולח נשמה שבנשמה לחב"ד שבפנימיות. והרי נתבאר כי כל הז"א אינו רק ט"ס, אע"פ שנחלק לג' בחי', ואלו הם ט"ס גמורות, וא"צ יותר. ואמנם כל ספי' מאלו נחלקין לכמה פרטים, כי כל ספירה דחיצונית נחלק לאלף רבוא, וכל ספירה מהתיכונות לוי' אלפים רבבות, וכל ספירה מהפנימיות נחלק לעשר אלפים רבבות פרסאות¹⁴⁴⁶, כנזכר תיקון נ"ג (קמ"ה ע"ב)¹³³¹.

שער כז פרק ג'¹⁴⁴⁷

ודע, כי כמו שכל א' מאלו הט"ס שלימות נחלקות לג' בחי' לבד. כיצד, ספירת חכמה יש בה חח"ן¹⁴⁴⁸, יען הם מקו ימין, וכעד"ז שאר הספירות, וכן כל בחי' מהם כלולה מג'. וכעד"ז לכמה בחי', כי כמו שהוא ג' כללות¹⁴⁴⁹, כן הוא בכל ספירה וספירה, ונחלקת לאלף אלפים¹⁴⁵⁰, וכולם בבחי' ג' לבד. וסבה לזה, כי אין טפה פחותה משיעור י', ויש בה ג' קוצין¹³³², והוא סוד ג' קוין ימין ושמאל ואמצעית בהכרח. כן הט"ס שלימות הנ"ל נחלקות לג' חלקים וג' קוין כנ"ל. וזכור זה היטב, כי כל בחי' נחלקת לג' בחי' לבד. אמנם, כל בחי' ובחי' מאלו הג' יש בה כללות י"ס, כי כן היו"ד גימטריא עשרה, ואין בה רק ג' קוין לבד. והענין כי היא בעצמה נחלקת לג' קוין, וכל קו יש בו ראש תוך סוף, ג' פרקין, הרי י"ס בכל בחי'. אמנם, כל הי' נקרא בחי' אחת¹³³³, נמצא כי בכל בחי' ובחי' יש ג' בחי' אשר כל א' מהם כלול מ"ס. כי כן הז"א יש בו ג' קוין לבד, ויש בו ג' פעמים י"ס, פנימי תיכון חיצון.

והנה, כדי שיצטייר בעיניך, נצייר בענין השמות עצמן. הנה כתבנו לעיל כי יש ג' כלים בכל ספירה וספירה, ונצייר בחי' הכתר וממנו יתבארו כולם. ואלו הן: א', חיצון, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"א. ב', אמצעי, יו"ד ה"י וי"ו ה"א¹³³⁴. ג', פנימי, אל"ף ה"י יו"ד ה"י¹³³⁵. והנה בעיבור לא נגלה תחלה רק בחי' חיצון ולא כולו, רק יו"ד ה"י וי"ו ה"א, אשר בסוף השם זהו בחי' נה"י שבכתר. אח"כ נתגלה ביניקה משם התיכון, בחי' וי"ו ה"א שבו, וגם משם החיצון נתגלה יו"ד ה"י וי"ו שבו. ואח"כ בגדלות נתגלה שם הפנימי כולו, וגם משם התיכון נתגלה יו"ד ה"י ובזה נשלם. וגם משם החיצון נתגלה יו"ד, יו"ד ה"י, ונשלם כולו. וכעד"ז בכל ספירה וספירה.

והנה בעת אצילות המלכים, יצאו בחי' א"א ואו"א בכל ג' בחינותיהן, לכן כל א' מהם היו בט"ס¹⁴⁵¹ גמורות, אשר הג"ר שבהם הם בחי' הפנימים בט' פרקיהן, והג' אמצעים הם בחי' התיכונים בט"פ, וג"ת הם בחי' חיצוניות בט"פ. אך זו"ן יצאו באופן אחר, כי ז"א יצא כב' בחי', חיצון ותיכון, אשר ב' בחי' אלו נקרא ו"ק לבד בין שניהן כנ"ל. אך הפנימי לא נכנס בו עד אחר התיקון. והנוקבא לא יצאה רק בחי' א' לבד, ר"ל כי לא נגלית בה רק מלכות שבכל הט"ס של בחי' החיצונית שלה.

לכן היה בז"א ג' זמנים, שהם בעיבור ד"ת נה"י"ס, וביניקה חג"ת, ובגדלות חב"ד. אך המלכות היה לה ד' בחי', א' נקודה והיא בסוד המלכות שבה. ב', שנגדלת גם נה"י. ג', שנגדלו גם חג"ת. ד', שנגדלו גם חב"ד. (ואלו הד' זמנים הם כנגד ד' ההי"ן שבשם ב"ן, והם נקראו ד' זמנים)

¹³³¹ ז"ל, ובה סליקת כל ספירה לעשרת אלפים רבי רבבות ו' שעוריה בכל ספירה וספירה ששת אלפים רבי רבבות.

¹³³² עי' לעיל אנ"כ א' במ"ק, ועי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אורא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יו"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביו"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעיץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

¹³³³ אחד?

¹³³⁴ ###למה זה לא כמו כל ס"ג?

¹³³⁵ עי' שער השמות פרק ג'.

מאיר העץ חלק ג'

נשים¹³³⁶(¹⁴⁵² וכולם בחי' חיצוניות שלה לבד. והטעם, כי כיון שהוא בחי' המלכות, לכן היה בה זמן שלא היה בה רק בחי' מלכות לבד, לכן נקרא נקודה. והיה בו ב"א ו' בחי' מלכות אשר בו"ק. אך בנוקבא, היה בה מלכות א' לבד שבמלכות, והיא נקודה א'. אך כולם הם נקודות, ולכן מתו. אך עתה בעיבור שנגדל גם נה"י שבו לא מית. והבן טעם זה איך בעיבור לא מית, שלא היה כבתחלה. וז"ס שבארנו שנתקן שנעשה עתה בעיבור פרצוף בקוין, ואין קוין { יח ע"א } אלא בבחי' ג' נקודות נה"י. אך בהיותו ו' נקודות מלכות לבד, לא יש ג' קוין¹³³⁷. גם תבין למה נקראו כולם מלכים¹³³⁸, כי אין בהם רק בחי' מלכיות אף ב"א¹⁴⁵³. ונ"ל כפי דרך זה, כי כל בחי' חיצוניות נק' מל' כנ"ל, דנה"י הם ג' רישין דנוקבא, וא"כ היה תחלה בחי' חיצונית, ואח"כ בעיבור נתקן החיצונית נה"י, וביניקה נתוסף התיכון ובגדלות הפנימי.

שער כז פרק ד¹⁴⁵⁴

ודע, כי הב' בחי' ראשונים, כיון שאין בהם רק ו"ק נקרא אלהים, כנודע כי כל בחי' ו"ק נקרא אלקים, כי כן ז"א, להיותו ו"ק של כללות עולם האצילות נקרא אלקים בערך א"א הנקרא הוי"ה כנזכר באדרא (קמא ע"ב). נמצא כי הו"ק דז"א נקרא אלקים, והמוחין הוי"ה, א"כ כל אלו אינם רק ו"ק של כללות (האצילות)¹⁴⁵⁵. ואע"פ שתראה שיש הוי"ה בחיצוניות ותיכונות אפילו בכלים, הוא בפרטות. אמנם כללות החיצונית נקרא אלקים כמו שנודע, כי כל הז"א¹⁴⁵⁶ נקרא אלקים. ומזה שם אלקים מתחלקין לכמה רבבות שמות של הוי"ה. וכן הנוקבא דז"א האוחזת כל ג' עולמות¹⁴⁵⁷ ונקראת אלקים, ויש בחי' הוי"ה למטה אפילו במלאכים כנודע, אלא שהם הוי"ה נמשכין כולם בשם¹⁴⁵⁸ אלהים.

ועתה נבאר הענין יותר בפרטות. דע, כי כל זה שאמרנו אפילו בגדלות אינו רק בחי' נה"י לבד. פי' כי חב"ד של פנימים הם ג"פ עליונים דנה"י דז"א, וחג"ת דפנימים הם ג"פ תיכונים דנה"י דז"א, ונה"י דפנימים הם ג"פ תחתונים דנה"י דז"א. וכעד"ז הנ"ל יש בחי' תיכונות בנה"י אלו, והם ט"פ ונקרא תיכונות דנה"י. וכעד"ז יש בחי' חיצוניות בנה"י אלו, והם ט"פ ונקרא חיצוניות דנה"י. ונמצא כי הם ג"פ נה"י תוך נה"י, ונה"י תוך נה"י, וכולם נקראו נה"י לבד, אלא שיש בו ג' כלים זה לפנים מזה, וכולם מנה"י לבד. ואם כן, הט"ס דז"א בג' בחינותיהם אינם רק מנה"י דז"א לבד מט"פ, אלא שאח"כ אנו רוצין לדבר דרך פרטי יותר, לומר כי אלו הג' כלים הם זה לפנים מזה חיצון נה"י, והתיכון חג"ת, ופנימי חב"ד, לפי שהם נר"ן דנה"י. אמנם שלשתן בחי' נה"י לבד, וז"ס צ' דצלם.

ואח"כ, כל הנ"ל הוא בל' דצלם הם חג"ת דז"א, והם ט"פ ט' ספירות גמורות בחי' נפש נקרא נה"י, ובתוכם יש חג"ת אחרים בט"פ אחרים¹⁴⁵⁹ והם בחי' רוח ונק' חג"ת, ובתוכם יש חג"ת פנימי בט"ס¹⁴⁶⁰, והם בחי' נשמה ונקרא חב"ד, אך כולם אינם רק חג"ת. ועד"ז בס' דצלם הם חב"ד וכתר דז"א, והם ממש ע"ד הנ"ל.

נמצא, כי אין נקרא זעיר אנפין גדול לגמרי עד שיכנסו כל בחי' דצלם שלשתן, ואז הוא שלם ביי"ס¹³³⁹ גמורות, דוגמת תבונה, אשר הצלם מתלבש ביי"ס שלה כנודע, כי צ' בנה"י שלה, ול' בחג"ת¹⁴⁶¹, וס' בחב"ד שלה. אך החילוק הוא כנ"ל, כי ד' נשים יש בנקבה, וכמו כן ד' נשים בבניה אמא עלאה. שבחי' חב"ד שלה נקרא אמא, בינה עלאה, וחג"ת שלה נקרא תבונה ראשונה, ונה"י שלה נקרא תבונה שניה, ומלכות שלה נקרא תבונה ג' והיא רביעית בערך הבינה. ובזו התבונה הג' בכל י"ס שלה מתלבש כל הצלם כולו דז"א¹³⁴⁰, באופן שז"א גדול כמו המלכות דאימא עלאה כולו שוה בשוה ממש, באופן כי מלכות¹⁴⁶² היא בחי' רביעית בערך אימא, וזה סוד (במדבר נג י') ומספר את רובע ישראל, כי ז"א נקרא ישראל, רובע של אמא עלאה.

¹³³⁶ זה א' מהסיבות שהיא נקראת אות ד' (דע"ה ח"א ד ע"ג), עי' לקמן שער לד פרק ב' אות ט'. כל זה דוגמת הד' נשים שבאמא עלאה עי' או"א סוף פרק ח' והם חב"ד חג"ת נה"י ומלכות שהם בינה תבונה ראשונה תבונה שניה ותבונה שלישית (ביאורים ח"א לו ע"ג).

¹³³⁷ אלא רק קו א'.

¹³³⁸ כלומר מלכיות דב"ן (ביאורים ח"ב פד ע"א)

¹³³⁹ י' או ט' עי' לעיל ריש פרק א' ##*

¹³⁴⁰ מלכות דמלכות של המלכות דאצילות מתלבש בבריאה וכן בכל ספירה וספירה וכן הוא כי לעולם מתלבשים זה בזה בחלק ה"ב (דע"ה ח"ב קנא ע"ב) (עי' לעיל שער כג פרק ד')

מאיר העץ חלק ג'

שער כח פרק א מ"ת¹⁴⁶³

שער השנים עשר שער העיבורים ויתחלק לה' פרקים

טעם למה הוצרכו זו"ן להתעבר במעוי דאמא כמבואר אצלינו (אנ"כ א). הענין הוא עם מ"ש לעיל בענין המלכים { יח ע"ב } שמלכו בארץ אדום ומיתו. כי הנה, טרם שנאצל עולם האצילות המוזכר תמיד בספר הזהר בשם זה¹³⁴¹, יצא הי"ס הכוללים כל עולם אצילות בכללות, ויצאו נפרדות זה מזה, כי היו י"ס זה למטה מזה, וזה מקבלת מזו שלמעלה ממנה, ולא היה בשום א' מהם בחי' פרצוף, רק היו בסוד כללות, כי כל א' היתה כלולה מכולן, והיו הכללות מעורב בהן בכל א' מהן, והיה בלתי סדר ותיקון. עד שאח"כ, הע"ק אתתקן גרמיה בקדמיתא כנזכר באדרא (זוטא רפט ע"ב), ואז ספירת הכתר נעשה פרצוף שלם ביי"ס ונקרא בחי' א"א, ואח"כ נעשו או"א מחו"ב כמבואר.

והנה עתה בא¹⁴⁶⁴ עת וזמן תיקון ז"ת שבאצילות, אשר מהם נעשה זו"ן אחר התיקון, הנה רצה המאציל העליון לתקנם, כי¹⁴⁶⁵ בתחלה היה כל א' מהם מובדלת מחברתה הברדל גמור, והיה נקרא רה"ר כמבואר היטב (שער השבירה פרק ב'), ע"ש איך לסבה זו לא יכלו הכלים האלו לקבל האורות שבתוכם ונשברו ומתו. לכן רצה המאציל העליון לתקנם, ואי אפשר להתתקן אא"כ יתחברו יחד כל הו"ק זו בזו בסוד פרצוף א', מקושרים זה בזה, כנזכר שם ביאור הפרצוף המקושר דרך קוין מה ענינו, ועי"ז יחזור להיות רה"י שהוא פרצוף א' כלול הנקרא ז"א. ואמנם, כדי שיתקשרו ויתחברו יחד, צריך לעלותן להכניסן במעוי דאמא, ושם בסוד ימי העיבור יתאחדו ויתקשרו ויתחברו יחד¹⁴⁶⁶ יחוד גמור, ויצאו אח"כ בזמן הלידה בבחי' פרצוף א' מיוחד¹⁴⁶⁷ בכל פרטיו. וגם הספירה (הז')¹⁴⁶⁸ שהיא מלכות הנקרא נוקבא דו"א¹³⁴², הוצרך שגם היא תהיה עמהם בעת העיבור, כדי שתהיה כלולה עמהם לצורך היחוד הראוי לה עם ז"א בעלה כנודע.

לכן נבאר עניני העיבור, ונאמר כי הלא ב' בחי' יש בעיבור, וכל בחי' כלולה משני עיבורים, שהוא ג' זמנים¹⁴⁶⁹. וביאור הדברים, כי תחלה הכל היו זו"ן בסוד העיבור, והיו בבחי' ג' כלילין בג', ונקודת מלכות כלולה עמהן. ואח"כ נולד והיה לו זמן יניקה, ואחר כך הגדיל והיה לו עיבור ב' לצורך המוחין שלו, שאז נקרא זמן הגדלות. נמצא שהם ג' זמנים וב' עיבורים, עיבור דג' כליל¹⁴⁷⁰ בג', ויניקה, ועיבור ב'¹⁴⁷¹. והרי זה בחי' א' בסוד חיצוניות. ואחר כך היתה לו בחי' אחרת שנייה דוגמתה בג' זמנים וב' עיבורים, וכ"ז¹⁴⁷² לצורך הפנימים, באופן שהם ד' עיבורים וז' זמנים, כי הזמנים הם ו' אבל העיבורים שבהם אינן רק ד'.

¹⁴⁷³ונבאר ענין חיצוניות ופנימיות מה ענינם, כי החיצוניות הם מציאות העולמות¹³⁴³, ופנימיות הם בחי' הנשמות¹³⁴⁴. והענין, כי¹⁴⁷⁴ הנה יש בזו"ן וכעד"ז בכל הפרצופים ב' בחי', הא' הוא בחי' החיצונית אשר בהם כדמיון הגוף אל הנשמה שמבפנים, ומזה החיצוניות דו"א¹⁴⁷⁵ (נ"א זו"ן דאצילות) נבראו כל העולמות כולן של ביי"ע כנודע. כי כל הנבראים וכל הבריות שיש, כולם הם בציור דמות פרצוף אדם, כנזכר בזוהר פרשה תולדות (ק"ד ע"ב¹³⁴⁵) דכל שייפי ושייפי איתקרי אדם, ואפילו המלאכים כולם הם מבחי' חיצונית דו"ן דאצילות. אמנם, יש בחי' ב', והוא הפנימית שבו, שהוא כעין נשמה אל הגוף שמבחוץ¹³⁴⁶, ומבחי' זו נבראו נשמות בני אדם¹⁴⁷⁶, הצדיקים התחתונים¹³⁴⁷. כי נשמת הזכרים מז"א ונשמת הנקבות מנוקבא דועיר אנפין, באופן כי כל נשמות הצדיקים הם יותר פנימים מהמלאכים כולם, חוץ מהנשמות שהם מבחי' ביי"ע כנודע¹³⁴⁸. גם¹⁴⁷⁷ נשמות אלו יהיו פנימים אל ערך המלאכים אשר מן העולם ההוא שממנו

1341 כלומר אצילות

1342 כלומר כל הז' מלכים של נוק' עי' &

1343 והמלאכים (פת"ש גדלות דז"א מג)

1344 דצדיקים (פת"ש גדלות דז"א מג)

1345 ז"ל, לית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר נש דלא הוי לקבליה בריה בעלמא

1346 מש"כ שהנשמות הם מהפנימיות ר"ל גם מהפנימיות כי הפנימיות בלתי חיצוניות אי אפשר

עי' עוד פו"ח דורש י' (כללים ח"א קג ע"ד).

1347 אמנם יש כמה מיני מדרגות נשמות לאין חקר וכמה מדרגות חיצוניות שהם המלאכים לאין

חקר (כללים ח"א ב ע"א).

1348 עי' אד"ו רצד ע"ב וסימן דא אוקימנא, כל ההוא דמגלה רזין, בידוע דנשמתא לאו איהו מגופא דמלכא

קדישא.

מאיר העץ חלק ג'

חצבו הנשמות, כמ"ש במקומו בע"ה. וז"ס (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה, וארז"ל (מדרש זוטא איכה פרשה א' 1349) אפי' מלאכי שלום אינן יכולין לכנוס כו'. וצריך להבין מאי אפילו דקאמר, ולמה נשתנו אלו המלאכים מזולתן, עד שהוצרך להשמיענו חידוש שאפי' הם אינם נכנסים. אבל הענין מובן עם הנ"ל, כי להיות שכל המלאכים הם מחיצוניות והנשמות מהפנימיות, והנה יש בחי' מלאכים קרובים אל הנשמות של הצדיקים יותר משאר מלאכים, ונקרא מלאכי שלום. מהו דתימא, כי כיון שבבחי' זו שיש לאלו המלאכים על השאר, והוא שהם כת המלאכים המקבלין¹⁴⁷⁸ את נשמת הצדיקים כשנפטרין מן העוה"ז, ואומרים { יח ע"ג } לו (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו, כמו שאמרו רז"ל (כתובות קד ע"א), לכן נקראו מלאכי שלום, ומצד בחינה זו היה אפשר שיכנסו בפנימיות עם הנשמות, ולזה השמיענו שאפילו הם עומדין בחוץ ואין נכנסין בפנים.

ונמצא א"כ, כי תחלה היו זו"ן בבחי' חיצוניות שלהם לכד בסוד העיבור של ג' כלילין בג'¹³⁵⁰, ואח"כ נולדו והיה להם זמן יניקה, ואח"כ באו להם מוחין בעיבור ב', ואחר כך פעם ב' היה להם כל ג' בחי' אלו בבחי' פנימית שלהם, והיו תחלה בסוד העיבור ג' כליל בג', ואח"כ זמן היניקה, ואחר כך עיבור ב' לצורך המוחין¹³⁵¹.

שער כח פרק ב'¹⁴⁷⁹

ונבאר עתה סדרי העיבורים בבחי' חיצוניות ופנימיות. ונאמר, כי הנה ג' זמני עיבורים יש: א', הוא עיבור די"ב חודש כנזכר בגמרא (יבמות פ ע"ב) מעשה דהוי אשתהי תריסר ירחי שתא ואכשריה רבה תוספאה¹³⁵². ב', הוא עיבור של ט' חדשים המורגל תמיד ברוב העולם. ג', עיבור של ז' חדשים. ואמנם בבחי' חיצונית שמשו ב' עיבורים הראשונים שהם עיבור של י"ב וט', ובבחי' פנימיות שבו שמשו ב' עיבורים של ט' ושל ז'. ונתחיל לבאר ענין החיצוניות ששמשו בו ב' עיבורים א' משל י"ב ושל ט'¹⁴⁸⁰.

¹³⁴⁹ בני יצאוני ואינם אין נוטה עוד אהלי ומקים יריעותי (ירמיה י' כ) ומלאכי השרת עונין אחריו הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכין (ישעיה לג ז) באותה שעה נכנסו מלאכי השרת לנחמו ולא רצה לקבל תנחומין הדא הוא דכתיב על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי (שם כ"ב ד)***

¹³⁵⁰ כלומר שהחג"ת נעלמים בתוך הנה"י עי' לקמן אנ"כ ו', וכן שער מ פרק ד'.

¹³⁵¹ עי' פת"ש גדלות דז"א מג ז"ל והיינו, כי עיבור ראשון דחיצוניות כבר נתבאר שהיו סוד העלאת הכלים למעי אימא, ששם הוסר מהם כל סיג ע"י אורות אימא שמרחקים ממנו כל קטרוג, והיניקה הוא שכבר נתגלה מדרגת הז"א בסוד הלידה, וצריך שיקבל מאימא גידול לחג"ת שלו שהם בסוד שם שד"י שהוא מן השדים דאימא [עי' זהר ח"ב רנג ע"א ויהל אור שם], שהם ג' שמות של חג"ת כלולים בשם הוי"ה בפשוט כ"ו בת"ת ושם הוי"ה במילוי יודי"ן חס"ד גי' ע"ב, ובגבורה הוא ג"פ ע"ב רי"ו גי' גבור"ה, ושלושה השמות גי' שד"י, וז"ס מ"ש (שמות ו ג) וארא אל אברהם וגו' באל שד"י וגו' שחג"ת הם סוד האבות ויניקה זו נמשכת עד ט' שנים ויום א', ואח"כ הוא סוד עיבור שני, והיינו שהמוחין שלו עולים לאימא להיות נסדר שם להתגדל ולסדרם אח"כ בז"א בסוד הנהגה פנימיות, והם ד' מוחין נמשכים מט' שנים עד י"ג ויום א', וכן עולה חשבון י"ג שנים בסוד ו"ק שלו הם ו' שנים, ואח"כ ד' מוחין קודם התלבשם בנה"י הם ד' מדרגות, ואח"כ בהכנסם בנה"י הם ג', הם ז' ו' שהם י"ג.

אח"כ הוא ג' בחינות הנ"ל בפנימיות, שהוא סוד גידול הנשמה נר"ן שלו שהוא בסוד הפנימיות, שג' מדרגות הראשונות של עיבור יניקה מוחין הוא להוסיף גידול בעולמות בי"ע עצמם לכל צבאם, אבל בחינה השניה של עי"מ הוא להגדיל אור הנשמות ושורש הפנימי של כולם, שהוא בסוד אדם דנשמה שהוא פנימיותם, ותחילה הוא סוד העיבור של ט' חדשים שבמדרגה זו הוצרך א"א שגם חב"ד שלו יהיו נכללים בו"ק שלו שחב"ד הם לעולם פנימיות של הו"ק, וכמו כן כדי שיתגדל הפנימיות שלהם ולצאת מן התהו, הוצרך לגלות בהם מדרגה עליונה של חב"ד שלו, ועיבור ב' הוא בסוד ז' חדשים, כי הוא הארה נמשכת מז' תיקוני עתיק שבז' תיקוני גלגלתא דרישא דיליה, שאלו הז' תיקונים הם הפנימיות של כל העולמות, והם כוללים כל ז"ת שהם תליין בשיתא קדמאי (עי' סד"צ ט ע"א) שהם הפנימיות ועיקר המחשבה של כל מע"ב, והוא סוד עיבור של הנשמה דנשמות בסוד חב"ד שלהם, שהם בנשמות בסוד המוחין שלהם, ודי בזה. [לבדוק שזה מקום המתאים]

¹³⁵² עי' שער התיקון פרק א' וכן שער ז"א פרק א' ואנ"כ א' י', שער המוחין פרק א'.

מאיר העץ חלק ג'

ונתחיל מן הא' ¹³⁵³ ונאמר, כי הנה עיבור א' היה בבחי' א"א עצמו בבחי' נה"י שבו, ומן הזווג שבו עצמו נעשה ו"ק הז"א בבחי' ג' כלילין בג' וע"ש. וענין זווג א"א הוא זה, כי הנה נת"ל כי אין בא"א רק ט"ס לבד, ולא נזכר בו בחי' מלכות ¹³⁵⁴, האמנם היסוד שבו כלול מזו"ן כדמיון התמר הכלול מזו"ן, בסוד (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח הנזכר בזוהר (אד"ו רצב ע"א ¹⁴⁸¹¹³⁵⁵), ואז נתעלו נה"י שלו בחג"ת שלו ¹³⁵⁶, אשר שם מעמד ומצב או"א. כנודע, כי אבא מלביש חסד וחצי ת"ת הימין, ואימא מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאל, ועלה הנצח דא"א בחסד שלו אשר שם אבא, ועלה הוד דא"א בגבורה אשר שם אמא, ועלה היסוד דא"א בת"ת אשר שם בחי' הדעת שהוא היסוד של שניהן, חציו כאן וחציו כאן. ואז ע"י התלבשות נה"י שלו תוך או"א עצמן אשר הם זכר ונקבה ממש, שמשו אז ע"י יסוד דאריך אנפין הכלול מזכר ונקבה מיניה וביה ¹³⁵⁷, ואז הוציא את החיצוניות ו"ק דז"א ג' כלילין בג', ואת הנוקבא בסוד (זוהר בלק רג ע"ב) פסיעה לבר כמבואר אצלינו, ועיין לעיל היטב, ותכלית כוונתו היה להתלבש בתוכם כנ"ל. ונמצא שעליית נה"י דא"א במקום חג"ת שבו היה לטעם הנ"ל, להתלבש תוך או"א שהם זו"ן ¹³⁵⁸, ועל ידם גם היסוד שבו יזווג מיניה וביה כמ"ש. עוד יש טעם אחר, והוא כבר נת"ל (שער השבירה פרק ב') כי ז"א היה בבחי' רה"ר, ו"ק נפרדין זה מזה, ותיקונו הוא לקשרו בסוד פרצוף א' מיוחד לעשות (נ"א ונקרא) ¹⁴⁸² רה"י, לכן הוצרכו גם נה"י דא"א להכלל בחג"ת שלו עצמו, ויהיו אז ו"ק דא"א כלולין ג' גו ג', כדי לכלול גם את ז"א שהוא ו"ק בבחי' ג' גו ג' ויתקשרו יחד ¹³⁵⁹.

והנה העיבור זה היה ¹⁴⁸³ זמנו יב"ח, וטעם הדבר הוא לסבת א"א עצמו, כי הנה היו נה"י שלו נכללין בחג"ת של או"א ¹⁴⁸⁴, הרי הם כללות של ו'. וגם יש כללות הנה"י { יח ע"ד } שלו שנכללו בחג"ת שלו עצמן, הרי הם כללות של ו' אחרים, והרי הם י"ב.

ועוד טעם ב' בענין א"א עצמו, כי כמו שנכללו נה"י בחג"ת והם ו' מתתא לעילא, גם נכללו מעילא לתתא, חג"ת מן הנה"י ו', והרי הם י"ב.

עוד טעם ג', כי הנה זווג זה הוא דא"א, אלא שהיו בהתלבשותו בגו אבא ואמא, והנה זווג או"א עיקרו הוא מן המזל הח' דדיקנא דא"א, כמבואר אצלינו (שער או"א פרק א') שאבא

¹³⁵³ ע"י כ"ז במבר"ש לח ע"א (לש"ו).@

¹³⁵⁴ ע"י בהגר"א בס"י ח ע"א הובא בהערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹³⁵⁵ ח"א פב ע"א (לש"ו).@

¹³⁵⁶ עיבור הראשון דז"א היה על ידי עליית הנה"י דא"א בחג"ת שלו כי משום שמציאות הזו"ן שרשם מהנה"י דא"א שם הם נתהוו ונעשו על ידי הזווג דא"א וע"י עיבור במעי אימא הרי נמשך מציאות משורשם שבנה"י דא"א ובאמצעות או"א דווקא (כללים ח"א נד ע"א), וכן הוא בלידת המ"ה בתיקון העולמות (כללים ח"ב יג ע"ד)

¹³⁵⁷ שהוא השפע דהיסוד דא"א שהוא התפשטות השני דא"א שממנו נעשה כל המציאות דז"א (כללים ח"א כט ע"ד) מאחר שז"א יוצא מאו"א ואו"א סובב א"א פנים ואחור ולכן ז"א ג"כ מסבב את א"א פנים ואחור (ביאורים ח"ב צו ע"ד) כאן נתעלו הכלים דנה"י גם כן בחג"ת שהוא במקום או"א וכדי לעשות בהם העיבור דזו"ן, ויש סתירה בדברי הרב אם רק הכלים עלו שם ולא העצמות, ומה שעלה חזר וירד, ועוד שעלה בתור מ"ן והוריד דבר שלם, ומה שאמרנו שיש סתירה אם עלו אורות ולא כלים או גם כלים, לצורך עיבור ראשון דזו"ן עלו הכלים ולא ירדו, ורק בעיבור שני אז עלו הכלים וירדו עוד פעם, ועליית הנה"י בחג"ת דא"א לצורך תיקון העיבור לא היה למעלה מן הפרסא אלא לפנים מן הפרסא בחלל שבין השדרה לפרסא כי הפרסא מתחיל מהחזה מצד פנים ונמשך ומתעקם לצד אחור עד כנגד הטבור והחלק שבו אשר מבפנים לצד חוט השדרה נקרא בשם חג"ת הגם שהוא למטה מן החזה, אבל הצד חוץ הוא מכלל הנה"י, אם כן לצד פנים מסתיים החג"ת בסוף החזה שהוא טבורא דליבא ומצד אחור הוא לפנים מן הפרסא ושם היה זיווג מיניה וביה והוא כנגד ישסו"ת שהוא במקום מזל תחתון (ע"י עיבורים ב) וכן נזווגו ע"י כללות או"א שישסו"ת נכללו באו"א עלאין, ונעשה על ידי כ"ז העיבור דז"א בתבונה (ע"י הולדות או"א ג') (ביאורים ח"ב צא ע"א). כל קבלת ז"א מא"א היא דרך או"א (כללים ח"ב כ ע"ג), ו"ת דא"א שבו מתהווים הו"ק דז"א (דע"ה ח"ב סו ע"ג).

¹³⁵⁸ ##כלומר תוך חג"ת דא"א ששם עלו זו"ן

¹³⁵⁹ ע"י דברינו (ביאורים) טנת"א פ"א אות כה@ ובעקודים פרק ה' סוף אות ו'@ ובספר הכללים כלל טו ענף ג' אות יב (לש"ו) נ"ל שהציון בכללים בטעות מאחר שזה לא שייך לכאן.

מאיר העץ חלק ג'

יונק מן הח' ואמא מן הי"ג. וגם נתבאר כי מזל הח' הוא ג' שמות של מילוי יודיין¹³⁶⁰, ונמצא שיש בו י"ב יודיין, וכדי לקבל שפע מאלו י"ב, הוצרכו להתעכב שם יב"ח. גם טעם ד' בענין זו"ן עצמם, והוא כי גם בז"א עצמו נכללו נה"י שלו בחג"ת שלו הרי ו', וכן חג"ת שלו נכללו בנה"י שלו הרי ו' אחרים, נמצא שהם י"ב בחי'. עוד טעם ה', כי הנה אלו היו תחלה ג' בחי' שהם חג"ת, ובאלו הג' היו הד' אחרות שהם נהי"ם כלולין בכל א' וא' מהם מהג"ר, נמצא שהם ג"פ ד', הרי י"ב. עוד טעם ו', כי צריך שהמלכות תהיה כלולה מכל הג' נה"י הרי ג', ואח"כ כל א' מאלו ג' תהיה נכללת בכל הג"ר שהם ט', הרי י"ב, וכל זה בהיות ז"א ו"ק ג' גו ג', והמלכות רביעית אליו.

והנה נמצא כי זמן עיבור א' עיקרו הוא בא"א, אלא שהיתה ע"י היותו מתלבש תוך או"א כנ"ל, כי הנה היתה כוונתו לעשות אליו בחי' לבושים מן זו"ן, שילבשהו מטבורא דיליה עד סיום גופו כנ"ל. נמצא כי היה זמנו יב"ח, וז"ס במאמר קו המדה דבתיקונים (זהר דש ואתחנן נו ע"ד)¹³⁶¹, וכן בזהר פ' בראשית (דף לה ע"ב) כי הנטיעות כקרני חגבים היו, ואתנטעו ואשתהו י"ב ירחי שתא.

ואח"כ נולדו זו"נ ובא זמן היניקה, ובכח¹⁴⁸⁵ היניקה נתפשטו ו"ק דז"א ממה שהיו תחלה ג'¹⁴⁸⁶ בג' ונעשה עתה פרצוף גמור קשורים זה בזה¹⁴⁸⁷ בסוד קוין כנ"ל בתחלת דרוש זה. והנה בחי' יניקה אין בה עיבור כנ"ל (בפ"א)¹⁴⁸⁸, כי ב' עיבורים הם לבד. אמנם עכ"ז בבחי' א' גם היניקה יש בה סוד עיבור¹³⁶², והענין כי הנה היניקה זאת הם יונקים מן השדים וודים של אמא, ונודע כי בחי' הדדים נקרא שם שד"י (נדה מח ע"א¹³⁶³). והנה נתבאר אצלנו כי שד"י הוא גימטריא הוי"ה, שד' אותיות הוי"ה הם כ"ו, גם נעשי' בחי' ע"ב, גם בחי' רי"ו שהם ג"פ ע"ב כמבואר אצלנו (שענה"כ דרושי ויעבור) ע"פ (שמות לד ו) ויעבור ה' על פניו ויקרא, ושם נתבאר כי ג' בחי' אלו הם גימ' שד"י שהם כ"ו ע"ב רי"ו, אשר מקומן בג' קוין של חג"ת. כי בת"ת הוא שם הוי"ה עצמה שהוא כ"ו, וחסד הוא ג' ע"ב, וגבורה הוא ג' רי"ו. לכן מקום הדדים הם בחזה שבין חג"ת, וכל בחינותו¹⁴⁸⁹ יחד הם שד"י. ומזה השם של שד"י שהוא בדדים של אמא יונק ז"א, ומתפשט ונתקנו הג' קצוות ראשונים שלו שהם חג"ת אשר יש בהם ע"ב רי"ו כ"ו גימטריא שד"י כנ"ל. ואח"כ גם נה"י שבו ינקו משם ונעשו ע"ב רי"ו כ"ו אחרים, כנודע כי כל מה שיש בחג"ת יש בנה"י, אלא שבבחי' חג"ת הם רחמים ונקרא שד"י ברפה, בסוד (שיה"ש א יג) בין שדי ילין, שהם מקום הדדים ממש. ובנה"י נקרא שד"י בדגש, בסוד א"ל שד"י כנודע¹³⁶⁴, לפי שהוא יותר דינין כנודע, כי הדגש ורפה הם דין ורחמים¹³⁶⁵, והנה נמצא כי גם בבחי' יניקה נמשך מסוד ע"ב רי"ו שהם אותיות עיבור ודי בזה. ויניקה¹³⁶⁶ זו { יט ע"א } נמשכת עד היותו בן ט' שנים ויום אחד.

ואח"כ בא זמן הגדלות ולזה צריך עיבור ב', וענינו הוא מבחי' זווג או"א לתת מוחין לזו"ן, כי בעיבור הא' היה עיקרו מזווג א"א מיניה וביה אלא שהיה ע"י התלבשות באו"א, אבל זה העיבור הב' עיקרו הוא מזווג או"א וא"א טפל לו¹⁴⁹⁰ היפך מן העיבור אחד¹⁴⁹¹. וטעם הדבר כמ"ש בגמרא (ילקוט שמעוני ויקרא רמז תקמז) שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע איזה מעשים נאים של הקב"ה או של בשר ודם וכו'¹³⁶⁷, וכוונתו היה למה לא נברא האדם מהול, והביא לו ראייה מן החטים הנבראים ע"י השם יתברך, ומן הגלוסקאות הנעשים ע"י בשר ודם. נראה מזה, כי יש דברים שהניחם הבורא ביד בשר ודם התחתונים לתקנם והוא לא תיקנם, לכן אל תתמה אם העיבור שהוא לצורך ו"ק בז"א היה ע"י א"א, ועיבור ב' שהוא לצורך מוחין דז"א היה לו ע"י

1360 ##*? ועי' אנ"כ א' במ"ק.

1361 מוסבר בגר"א בתז"ח דף יח ע"א.

1362 כן הוא במלכים סוף פרק ט' (לש"ו).

1363 ##*?

1364 עי' מב"ש מז סוף ע"א מדפוה"ח ומ"ש בסוד אל שד"י ר"ל שהוא שם היסוד ומלמדינו הרב כאן שהשם א"ל שד"י הוא בדגש וכן הוא בתורה בפרשת לך ופרשת וישלח ופרשת ויחי ובסוף פרשת תולדות ופרשת מקץ אבל בין שדי ילין בשה"ש א יג הנה הוא בפרה (לש"ו).

1365 עי' ס"י פ"ד מ"א ז' כפולות בדגש ורפה.

1366 עי' לעיל הערה 1351.

1367 ז"ל:

מאיר העץ חלק ג'

או"א¹³⁶⁸, כי יש דברים נתקנים ע"י תחתונים כנ"ל. ובפרט כמ"ש, כי עיקר הכל הוא להוציא עיקר ושורש הז"א שהוא ו"ק, אבל הג' מוחין שבו הם בסוד תוספת אליו, כי לכך משתנים והולכין (נ"א וחוזרים)¹⁴⁹² ואינם בקבע בו¹³⁶⁹.

גם זמן עיבור הזה¹³⁷⁰ היה ט' חדשים, והטעם הוא, כי הנה עתה יש בו ו"ק וג' מוחין שהם ט'. עוד טעם ב' ממה שנת"ל, כי או"א זווגם הוא מכח המזל הח' שבדיקנא דא"א שיש בו ג' הויות דיודי"ן, ויש בו ט' ווי"ן, ומשם נמשך בהם שפע¹⁴⁹³ בסוד עיבור ט' חדשים אלו לצורך המוחין. והנה אחר ט' שנים ויום אחד שהיו לז"א באו לו המוחין אלו, מאז עד תשלום י"ג שנה שלמים ויום אחד, ואז נעשה בחי' ז"א גדול, והגדיל ונקרא אדם גמור. וטעם היות י"ג שנים הוא, כי תחלה היה לו ו"ק, אח"כ נמשכין לו ד' מוחין שהם חו"ב ודעת כלול מחו"ג, ואלו נמשכו לו תחלה בסוד מקיפים, קודם שיכנסו תוך פנימותו כנ"ל, כי אז הם בלי לבושין, הם ד' מוחין, ואח"כ מתלבשים תוך נה"י דתבונה¹⁴⁹⁴ כנ"ל, ואז נכנסין ומתפשטין תוך פנימית ז"א, ואז אינן רק ג' מוחין, כי החו"ג נתלבשו ביסוד בינה שהוא כלי אחד ונעשו מוח אחד¹⁴⁹⁵, ונקרא דעת. ונמצא כי ו"ק וד' מקיפים {יט ע"ב} וג' מוחין פנימים, הרי י"ג¹³⁷¹.

שער כח פרק ג'¹⁴⁹⁶

ועתה נבאר בחי' הפנימית דזו"ן, כי הנה אחר כל הנ"ל היה פעם ב', כל הנ"ל לצורך פנימית הזו"ן כנ"ל. והנה עיבור אחד¹⁴⁹⁷ היה בבחי' הפנימים של א"א עצמו ולא ע"י התלבשות דאו"א, והיה זמנו ט' חדשים, לפי שעתה בפעם ב'¹⁴⁹⁸ הזאת לא די שנכללו נה"י הפנימים של א"א עצמו בחג"ת שלו, ע"ד שהיו למעלה בעיבור אחד¹⁴⁹⁹ של החיצונית, אמנם גם החג"ת שלו עלו ונכללו בחב"ד של עצמו. ונמצא ט"ס דא"א נכללו, והיו בבחי' ג' של ג' ג', ומזווג זה נעשה העיבור בט' חדשים כמספר ט"ס דא"א, ואז נעשו ו"ק פנימים של זו"ן ג'¹⁵⁰⁰, ומפנימיותם נמשכין כל הנשמות כולם כנ"ל.

ואח"כ היה העיבור הב' של המוחין של הפנימיות, וזה היה בסוד ז' חדשים לבד. והענין, כי עיבור זה נעלם ועליון מאד, כי הוא בסוד ז' ספירות תחתונות של עתיק המתלבשים תוך ז' תקוני דגלגולתא דרישא דא"א כמבואר אצלינו¹⁵⁰¹, וכנגדן היה העיבור זה מן ז' חדשים. ודע, כי באותן ז' דעותיק, אין יכולת להשיג כלל בחצי עליון של החסד שבו, רק מחציו ולמטה בלבד. לכן ארז"ל (נדה לז ע"ב) שכל היולדת לז' יולדת למקוטעים, ואינו בעיבור כל הז' חדשים שלמים. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין¹⁵⁰² דזו"ן נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים, והבן וראה, כי כמה צדיקים וחסידים עליון קדושים כולם נולדו למקוטעים לז' חדשים עיבור, כמשה ושמואל הנביא ופרץ וזרח וכיוצא באלו. ונמצא, כי כל אלו (הנשמות) נמשכין מאותן הז' דעותיק (המלובשים) בז' דגולגלתא¹⁵⁰³ דא"א, ודי בזה.

שער כח פרק ד מ"ב¹³⁷²

א. דע, סוד שארז"ל במסכת ב"מ (פה ע"ב) בכולהו גוהרקי תסתכל לבר מר' חייא. הנה נשמות הצדיקים הם {יט ע"ג} למעלה ממדרגת המלאכים, וז"ש כאן, שבכל הכסאות של נשמות הצדיקים היו המלאכים מעלים אותן, חוץ מכסא דר' חייא שהוא עולה מאליו, והיה נראה שיותר כבוד היה שיעלו אותו המלאכים משתעלה היא בעצמה, א"כ מה מעלה הזאת. ופירש שאלו המלאכים המעלין כסאות של נשמות הצדיקים הם המלאכים שנחצבו עם הנשמה והכסא

¹³⁶⁸ עי' ספר הכללים כלל יח ענף ז' אות ד' סמוך לסופו (לש"ו). ונ"ל שזה טעות שאין לזה קשר לכאן.

¹³⁶⁹ עי' לשון הגר"א בסד"צ ז ע"ג וז"ל, כל שבא בתוספות חסרין לפעמים, ואינן באים אלא ע"י תפלות התחתונים, אבל כל שבא בתחילה א"א שיחסר לעולם, וכן שם דף א ע"ד ז"ל, כל מה שלא היה בתחלה קודם התיקון אינו אלא תוספת ולא נחשב במנין, שלכן ז"א נקרא ו"ק אע"ג שלאחר התיקון יש בו ע"ס שלימות. ¹³⁷⁰ של יניקה?

¹³⁷¹ לצורך עיבור הראשון דז"א נכללים הבינה ותבונה גם בנה"י וחג"ת דא"א ונמשך ונעשה הו"ק דז"א על ידי כליותם בא"א אבל לצורך עיבור ב' דמוחין דגדלות אינם נכללים בא"א כי מציאות ו"ק דז"א הוא בחי' גוף וכלי (ביאורים ח"א מו ע"ג), ועי' דעה ח"א סח ע"ב שמזכיר מכאן שבימי העיבור עולים שבדי כלים ונשתהו באימא עליונה כל משך סוד ימי העיבור – מיקום? ¹³⁷² גם שער זה הוא של עניינים נפרדים אין להם קשר זה עם זה (שמ"ש).

מאיר העץ חלק ג'

נושאת אותם, כמשרז"ל (ז"ח מ ע"א) הכסא נושא את נושאו, והארון נושא נושאו (סוטה לה ע"א), ונראה שהמלאכים מעלין את כסא, אבל (באמת) הכסא מעלה אותן עד מדריגתן, שהמלאך אינו עולה יותר ממדרגתו אפילו נקודה א'. ולזה הכסא של ר' חייא שהיתה למעלה ממדרגת המלאכים היתה עולה מאליה, שלא היו המלאכים יכולין לעלות עמה, וזהו מגרמא סלקא ומגרמא נחתא כנ"ל, שע"י שהצדיקים עוסקין בתורה ובמע"ט מדרגתן למעלה מן המלאכים.¹⁵⁰⁴ ב'. מ"ק בהיות זו"ן בבטן אמא היה ג' גו ג' בסוד ו' שבתוך הה'¹⁵⁰⁵, ושם המל' בסוד פסיעה לבר (זהר בלק רג ע"ב) ברגל הו'¹⁵⁰⁶, ומכאן נתפשטו לז'. הוא ו' והיא ז' לו באחור¹⁵⁰⁷, ואימא נותנת¹⁵⁰⁸ לו נה"י שלה¹³⁷³, והם לו בחי' חב"ד¹⁵⁰⁹, כי ר"ת בינה הם בינה יסוד נצח הוד, וזהו בסוד העיבור הנעשה באדם אחר לידתו. והמ"ב זווגים¹⁵¹⁰ דפ' בראשית (זהר דף א ע"א)¹³⁷⁴, הם מ"ב זווגים דחיך וגרון דא"א¹⁵¹¹, והם בסוד העיבור הזה¹⁵¹². והנה הנה"י שבו נעשים חג"ת¹³⁷⁵, ונוקבא שם במה שחזר עתה יסוד¹⁵¹³ להיות ת"ת, והנה עתה חסר נה"י¹³⁷⁶ (לו), ואז תבונה שהם אותיות ב"ן וב"ת ו"ה, והנה תבונה זו מתפשטת לעשות בו נה"י אשר חסרים לו, ונעשין ג"כ חב"ד לנוקבא, ואז ז"א נותן לנוקבא ג"כ שית¹⁵¹⁴ דיליה (החיצונית)¹⁵¹⁵ עצמם, ואז נשלמת ל"י"ס, ולכן נקרא נה"י לבר מגופא (זהר בראשית כא ע"ב), לפי שלא היה לו נה"י עד שניתנו לו מן התבונה כנ"ל, לכן נקראת אספקלריא דלית לה מגרמה כלום (זהר ז"א רמט ע"ב)¹³⁷⁷, כי הכל בא לה מחדש, ג' מתבונה, ו' מז"א. (הנה סוד ציצית טלית קטן הוא סוד או"מ בחי' ו' בלתי ראש בהיותו ג' גו ג' וטלית גדול הוא אחר התפשטות).

ג'. מעיקרא היה הת"ת בסוד ו"ק לבד, ולמה הוצרך לעיבור ג' גו ג'. והענין, כי תחלה נאצלו י' נקודות¹³⁷⁸, כל א' כלולה מי', והקשר שהיה להם שהיו מקבלות זו מזו כפי סדר המדרגות. ותחלה היו הנקודות האלה בסוד העצמות פנימים, והיו כל הכוחות כלולים בעצמות ולא ניכרין כל א' ואחד לעצמו, רק כדמיון הנשמה הכלולה מראיה ושמיעה כו', אבל אינם ניכרות בה כל א' לבדה, וע"י הגוף מראה כחותיה, וכל הי' (נ"א הה') כחות הכלולין בה א' א' לבדו, כיצד השמיעה באוזן כו'. וכן היה באצילות הזה, כי נתקנו והיה התיקון כדי לעשות להם כלי א' מגביל הרוחניות האלו, ובו כלי לשמיעה וכלי לראיה וכיוצא בזה, וזה התיקון¹³⁷⁹ שנתקן

¹³⁷³ של האימא.

¹³⁷⁴ עי' פת"ש א"א טז וז"ל, כמו שבזיווג גופני נכללים כל האברים דדו"נ ביחד ע"י הטיפה היוצאת מכולם, כמו כן הוא בזיווג הנשיקין שכולל כל אהבתו אליה ורוצה לקשר נפשו בנפשה שיהיה להם רצון אחד, ולכן בנשיקין נכלל כל האותיות שהוא הקול היוצא מן החיך וגרון ולשון שכוללים כל הכ"ב אותיות שהם כלל כל המדרגות, וזה ג"כ סוד מ"ב זיווגים שנזכר בזהר בראשית (א' ע"א) והיינו, שעיקר האותיות הם כ"א (וכן הוא לקמן פרק ג'), שהאל"ף הוא הכלל ושאר האותיות הם הפרטים, וכן בנוקבא הם כ"א בסוד תשר"ק למפרע, ולכן הם מ"ב ובהם נכללים כל האברים וכל המדרגות שהם סוד כל מעשי בראשית שנברא בשם מ"ב (עי' זהר ח"ג רנ"ו ע"ב).

¹³⁷⁵ נעשים חג"ת ונוקבא שם כו' ר"ל כי הנוק' הוא מושרש לעולם באחורי הת"ת וכמ"ש לקמן בתינו"ק פרק ד' בבחי' ג' שם ועיין ש"ש כאן ופע"ח שער קריאת שמע ריש פרק כז (לש"ו).
¹³⁷⁶ עי' נסירה פרק ח' ובספד"צ בהגר"א פרק ג' מד ע"ג (כז ע"ג ד"ה אתקין – שכולם נכללים בחג"ת] ומ"ה סוף ע"ב [כח ע"א] ועי' שעה"כ צב ע"ד ולעיל שער הצלם פרק ג' ופרצופי זו"ן פרק ג' ושעה"פ מח ע"ב ושעה"ק לה ע"ג (לש"ו).

¹³⁷⁷ עניה ענתות בגין דאיהי אספקלריא דלא נהרא (עלה) עניה ודאי לית לה נהורא לסיהרא מגרמה אלא מה דיהיב לה שמשא תרגום:

אין לנה"י יסוד בעליון והם מתהווים ונעשים מהתפשטות המוחין היוצאים ומתגלים מהיסוד דבינה בחזה דז"א ולכן הוו הנה"י לעולם לבר מגופא כי אינם מעיקר המציאות דפרצוף אלא שהם מתפשטים בו ונתוספים בו (ביאורים ח"ב ס ע"ג)

¹³⁷⁸ על אף שכתוב כאן שהכלים דנקודות לא היו מתוקנים עכ"ז היו מתוקנים קצת שאם לא כן לא היו יוצאים למלוכה בכלל ותיקון זה נעשה על ידי כתר והחכמה עי' לעיל נקודות א' (כללים ח"א צט ע"ד), מיקום @?

¹³⁷⁹ תיקון זה הוא בכלל כניסת האורות לתוך הכלים בזמן שבירת הכלים. וכל התיקון הנאמר כאן בכתר וח"ב הוא רק תיקון בערך ז"ת שהרי הג"ר עמדו בדרך ג' קוים והוא כדמיון פרצוף, (עי' מבו"ש שער ב ח"ב פ"א (ה ע"א) וע"ח מלכים ה'). (דע"ה ח"א סט ע"א)

מאיר העץ חלק ג'

תחלה בא"א והוא הכתר. אח"כ עשה מב' נקודות השניות שהם חו"ב ב' פרצופים גמורים¹³⁸⁰ כלים והם או"א, והז"ת נידחו כולם למטה במקום המל'¹³⁸¹, ולכן הוצרך לסוד העיבור כדי ליחדם ולכלול ג' בג', כדי שמכל הו' נפרדין יעשו פרצוף א', ואז עדיין הם בסוד העצמות. ואח"כ בסוד הלידה נעשו הו' אחדים¹⁵¹⁶, ונעשה {יט ע"ד} להם כלי א'¹³⁸². ואח"כ ע"י המוחין נגמר ונשלם הפרצוף.

¹⁵¹⁷ד'. ענין זמני העיבור. עיין בביאורנו עליהן, כי יש בפנימית וחיצונית, ומה שמצאתי כאן בחילוף כתבתיו וזה הענין: כי סוד העיבור של ט' חדשים כדי לעשות מוחין לז"א כדי שיוכל להוליד, לכן נתקשרו ו"ק דא"א בג"ר, חב"ד שבו בא"א עצמו שהם מוחין ממש, ועי"ז נעשה לז"א מוחין בסוד עיבור דט' חדשים¹⁵¹⁸. והנה עיבור זה של ט' חדשים הוא לצורך חיצונית ז"א, ויוליד בחי' עולמות¹⁵¹⁹, אבל עיבור ז' חדשים הוא לצורך¹⁵²⁰ פנימית ז"א שיווליד בחי' נשמות. והענין כי לצורך פנימית ז"א, הוצרך שיתקשרו ט"ס דא"א¹⁵²¹ בו' דגלגלתא דיליה כנוכר בס"ד¹³⁸³, ואלו הז' דגלגלתא, ד' מהן בחי' מקיפים וג' מהן בחי' מוחין¹³⁸⁴, ואלו יתלבשו למטה בת"ת¹⁵²² בתוך המוחין כדי שיוכל לברא פנימיות נשמות בכל העולמות¹⁵²³. והנה בהצטרף י"ב וט' גימטריא אהי"ה שהוא סוד עיבור כנודע מהזוהר¹⁵²⁴ (ויקרא יא ע"א)¹³⁸⁵.

¹⁵²⁵ה'. דע, כי הי"ס הם ה' פרצופים שלימים, א"א והוא כתר ויש בו י"ס, וכן או"א פרצופים שלימים ויש בהם י"ס בכל א' מהם, וכן זו"ן¹⁵²⁶ כל א' כלול מי'. אך דע, כי הת"ת¹⁵²⁷ כשנאצל לא היה רק מציאות ו', ונקרא ו"ק מחדסד עד יסוד, ולא היה בו ראש¹⁵²⁸. וז"ס ו' שבתוך ה'¹⁵²⁹ כבינה שאין לה ראש. ואמנם אחר שיצא לחוץ אז נעשה לו ראש¹⁵³⁰, וז"ס (תהלים ק"ז) מנחל בדרך ישתה, כי מנחל יסוד בינה, ישתה הת"ת¹⁵³¹ בהיותו בדרך, פירש¹⁵³² אחר שיצא ממנה, ואז נקרא ירים ראש. והענין הוא, כי חג"ת שלו נעשין לו חו"ב (ודעת)¹⁵³³, ונה"י נעשה לו חג"ת, וזה ע"י המשכת שפע דאו"א, וה"ס התפשטות ב' עטרין דמתעטרין (להו) וכו'¹³⁸⁶, וזהו (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו¹³⁸⁷, שהוא רישא דיליה. ואמנם עתה נשאר חסר לו נה"י¹³⁸⁸, אז הוצרכה בינה להאריך רגליה למטה (נו"ה) וסוד הארת היסוד שבה, כי גם היא¹⁵³⁴ עלמא דכורא (זחר ח"א רמו ע"א¹³⁸⁹), ואז נעשה לו נה"י, כי זה הנזכר בזוהר (ת"ז נב ע"א) ומבינה

¹³⁸⁰ עיין במב"ש שע"ב ח"ב פ"א ותראה משם שהלשון הזה אינו מדוקדק כי לא היו גם הג"ר פרצופים גמורים כי אם רק כעין ובדוגמא קצת ועיין לעיל מלכים פ"ה ובכללים רפ"ב ובתיקון נוק' פרק ב' אות ט' (לש"ו).

¹³⁸¹ במאמרי רשב"י פקודי כב ע"ג אמר שם ואז ירדו כו' תחת מקום המלכות דאצילות לגמרי עכ"ל וצ"ל ג"כ למטה ממקום כו' (לש"ו).

¹³⁸² כלומר שהו"ק היא רק פרצוף א'? עי' כללים כלל טז ענף א' וזה תמצית דבריו: באצילות היה צורך שישתנה גילוי הו"ק ויכללו כולם יחד ויעמדו רק בגילוי כללי א' לבד, כי הוא השורש היותר קרוב לב"ע, ובאצילות היה צורך להסתיר אור א"ס ולהתצמצם כדי להוציא הבי"ע על תכונת הפירוד, שעיקר בריאת הבי"ע על ידי הו"ק דאצילות, ועכ"ז יהיה מושרש בהם כח היחוד שיתקרב עצמם אל היחוד. ולכן באצילות יצאו הו"ק בתכונת הגילוי קצוות שבהם, אבל אם היו יוצאים בתכונת גילוי הקצוות שבהם כל א' כפרצוף מיוחד אז היו נוטים לקצה יותר מדאי, ולא היה מתקיים העולם, ולכן בתיקון יצאו כפרצוף א'. הנ"ל רק שייך לו"ק אבל או"א הם שורש הקצוות אבל אינם נוטים שהם תמיד פונים זה לזה, כתרין ריעין דלא מתפרשין, והג"ר עומדים כג' פרצופים ולא מתבטלים באור היחוד, אבל בעולמות יותר למעלה כל הי"ס פונים א' לשני לדבר א', עוד בג"ר וו"ק דאצילות שהג"ר הם יונקים מאור נקבי הטבור והיסוד דא"ק שהם נקבים פתוחים משא"כ בו"ק שהם יונקים מהנ"ה הסתומים.

¹³⁸³ בספרא דצניעותא [ה ע"א עד ז ע"ג].

¹³⁸⁴ כדוגמת ל"מ דצלם? ##

¹³⁸⁵ עי' לקמן שער הנסירה פרק א' במ"ק.

¹³⁸⁶ מלשון האד"ז רצא ע"א וז"ל, מאי ירותא דא אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבוי הוה גניז בגווייה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון וכד נהרין אלן אב ואם עליה כלהו אקרון תפילין דרישא.

תרגום:

¹³⁸⁷ עי' לעיל שער המוחין פרק ב'.

¹³⁸⁸ עי' לעיל הערה הערה 1377.

¹³⁸⁹ שהרי היא שורש הזו"ן ושם בחי' דכורא (ביאורים ח"א מז ע"ג)

מאיר העץ חלק ג'

נביאים, וז"ס (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה, וז"ס (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן. ולכן, להיות הנה"י משם ואינן לא מן הת"ת ולא מן המלכות¹⁵³⁵, ולכן¹⁵³⁶ מועילין לשניהן, כי נעשו רגלים לז"א¹⁵³⁷ ומוחין למלכות¹⁵³⁸. ולכן תבין כי או"א מציאות (א' והב' למטה המוחין הנעשים לז"א, והבן גם דע כי ספירין תתאין של או"א) שהם מחכמה ולמטה, ר"ל כשתסיר כתר דאו"א ישארו לכל א' ט"ס, ומאלו נמשכו ונעשו סוד (ט' תיקונים) דיקנא של ז"א, ט' תיקונים כפולים מצד או"א.

¹⁵³⁹ג' בחי' היה לז"א: א', בהיותו במעי בינה, כי היה ר' זעירא¹⁵⁴⁰¹³⁹¹, ג' כלילין בג'¹⁵⁴¹, ובחי' המלכות שבו בסוף הו' בסוד פסיעה לבר (עי' זהר בלק רג ע"ב). ואח"כ כשיצא לחוץ, אז נתפשטו כל הו"ק ר' שלימה, ובסופה סוד המלכות. ואח"כ בקניית המוחין נשלם ל"ס, הרי ג' בחינות. והראשונה היא סוד ראובן שמעון ולוי¹⁵⁴² (ואח"כ יהודה עוד), בחי' ב' והוא¹⁵⁴³ כי הלא בהיות הז"א (נ"א המלכות) בסוד ו"ק אז המלכות אינה רק נקודה זעירא ואין בה שום התפשטות, אבל היא כלולה מ"י אבל אינה נחלקת לפרטי איברים¹⁵⁴⁴. ואח"כ בבחי' הג' בקניית המוחין נגדלים שניהם¹⁵⁴⁵ בסוד פב"פ. אח"כ יש בחי' ה'¹⁵⁴⁶ והוא כאשר נתמעטת¹⁵⁴⁷, אז לא היה בה רק {כ ע"א} מציאות אותה נקודה א', רק שעתה נחלקת לפרטי איברים בסוד י"ס, אבל אין בכמותה רק ההיא נקודה לבדה, כי כדי שיוכלו חיילותיה להתנהג על ידה, צריכה להתחלק ל"ס, ואז נתמעטה וירדה בבריאה, ושם מקומה בו' היכלין ובו' היכלין שבהיכל ק"ק שהוא כחב"ד, כי המל' שבמל' היא בהיכל הז' דיצירה¹⁵⁴⁸.

שער כח פרק ה'¹⁵⁴⁹

עיבור ב' של ז"א אחר היניקה לצורך המוחין¹³⁹².

כבר ידעת ענין היניקה מה הועילה אל התפשטות ו"ק ממה שהיו תחלה ג' כליל בג', ואמנם עתה, נדבר בבחי' ג"ר הנקרא ראש, שבודאי שהקטן בהיותו תוך בטן אמא יש לו ראש וגם אח"כ בעת יניקה¹³⁹³, א"כ צריך לדעת, מה נתחדש אח"כ בעיבור המוחין. והנה דע, כי כבר הודעתין איך הז"א שיעורו בנה"י וחצי ת"ת דא"א, אמנם אותו התלבשות הנעשה אל נה"י דא"א ע"י זוג או"א הוא סוד (נ"א על דרך)¹⁵⁵⁰ הז"א עצמו¹⁵⁵¹. והנה¹³⁹⁴, מאותו חצי ת"ת דא"א¹⁵⁵² נעשה ראש, שהם¹⁵⁵³ ג"ר דז"א בהיותו במעי אמא. ואמנם מוחין שלו הם¹⁵⁵⁴ אל"ם דאלהי"ם¹³⁹⁵@¹³⁹⁶, לכן אין בו כח הדיבור בהיותו בבטן אמא. והנה אל"ם גימטריא ע"א שהם שם (הוי"ה)¹⁵⁵⁵ מלוי דאלפין עולה מ"ה והשם עצמו כ"ו הרי ע"א, ואז הוא אל"ם. והנה מילוי אותיות אל"ם גימטריא צד"ק: ל"ף, מ"ד, ס', והוא סוד המוחין שבמל' הנקרא צדק שהיו כלולין שם, וז"ס (תהלים נח ב) האמנם אל"ם צדק תדברון.

@¹³⁹⁷ ולהיות כי ג' מוחין¹⁵⁵⁶ היו נעשין מסוד ת"ת דא"א, לכן לא היה עדיין היכר לל"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה. וגם הדעת לא היה נחלק¹⁵⁵⁷ לאדרין ואכסדראין¹³⁹⁸, רק היה כל זה¹⁵⁵⁸ בבחי' כללות לבד. וכאשר נולד ויונק משדי אמו, אז ע"י היניקה נתגלו¹⁵⁵⁹ המוחין האלו בסוד ל"ב נתיבות חכמה, וכן הבינה בסוד נ' שערים, וכן הדעת, ואז ניכר הכל. ולכן הולד כשיונק, אז יוצאין לו השיניים, שהם ל"ב, נגד ל"ב נתיבות חכמה שנתגלו עתה. וז"ס (בראשית מט יב) ולבן שינים מחלב, פי' הל"ב של ולבן, הוא ל"ב נתיבות חכמה, ונ' היא נ' שערי בינה,

¹³⁹⁰ עי' לעיל שער טז פרק ה'.

¹³⁹¹ עי' זוהר ח"ג עד ע"ב ועוד כמה מקומות שו' זעירא רמז ליסוד.

¹³⁹² עי' נסירה פרק ג, ועי' שער מאמ"ר נג ע"ב וע"ג (לש"ו).

¹³⁹³ עי' לעיל הערה 1168.

¹³⁹⁴ עי' לעיל מוחין דקטנות פרק א'.

¹³⁹⁵ עיון

¹³⁹⁶ עי' לקמן שער מ' פרק י' (דף פד עד שורה יד) ע"ש היטב וכן הוא במבו"ש ש"ה ח"א פרק יג מג רע"א (לש"ו). עי' הגוב"י ע"ש עוד קח ע"ב ובדפוה"ח הוא מג ע"א (מבו"ש) שורה ד' ה' ו' אמנם הוא רק המוחין דעיבור אשר מצד אימא אבא המוחין דעיבור אשר מצד אבא עי' פע"ח שער חג המצות פ"ב וכן שם כוונת יחץ ועיין מ"ש בגליון שם משם המ"ח (לפנינו הוא בגליון פרע"ח ח"ב הערה קע"ב) ועי' שעה"כ דף פג ע"א בהגהת רמ"פ אות י' ובמבו"ש שער ה' ח"ב פ"ז ע"ש היטב (לש"ו).

¹³⁹⁷ עיון

¹³⁹⁸ מלשון האד"ר קלו ע"א מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין אדרין ואכסדראין.

מאיר העץ חלק ג'

והוא של ולבן, הוא סוד הדעת סוד ו'. וכל זה הוא לסבת¹⁵⁶⁰ [מסבת] החלב, וזו ולבן שיניים מחלב. ואז המוחין האלו נקרא אלקים¹³⁹⁹, והם ג' אלקים בג' מוחין, שהוא סוד מלא י"ה, שיתמלאו¹⁵⁶¹ המוחין הנקרא י"ה, והוא צירוף מלא י"ה. ואלהים גימטריא פ"ה עם כולל, וז"ס הפה הניתן לאדם, שהוא סוד המוחין שהיו נקרא אל"ם שהוא שם מ"ה כנ"ל, כי מ"ה גימטריא אלהים כזה, מ"ם ה"א. גם אלם מאלהים הוא מ"ה וכ"ו, לכן עתה מתחיל התינוק לדבר. וז"ש¹⁵⁶² (שמות ד יא) מי שם פה לאדם¹⁴⁰⁰ או מי ישום אלם או חרש. מי הוא בינה, וע"י החלב שמניקה, שם פה לאדם. ואלו הם ל"ב אלקים דעובדא דבראשית¹⁴⁰¹, דמוח¹⁵⁶³ החכמה¹⁴⁰².

ואחר היניקה נגדלו המוחין האלו עד י"ג שנים באופן זה, כי המוחין ג', שהם ג' אלקים יורדין למטה, ונעשית מהן סוד הגרון¹⁴⁰³. כי גרון גימטריא ג' אלקים, ומוחין אלו שבשם אלקים¹⁵⁶⁴, מהתבונה כנודע, וכולן נכללין בגרון¹⁴⁰⁴, ולכן הגרון הוא בבינה¹⁴⁰⁵. ולפי ששורש הגרון הזה נעשה ע"י המוחין האלו, גם בינה נקרא מוח¹⁵⁶⁵ (גרון)¹⁵⁶⁶, כנודע בזוהר במקומות רבים¹⁴⁰⁶, לכן הבינה נקרא אלקים¹⁵⁶⁷. וז"ס (בראשית יב ד) ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן, כי אברהם סוד זרוע ימין של החסד, יצא מן הבינה הנקרא גרון גימטריא חרן. וזהו בצאתו מחרן, כי כל אלקים דינא קשיא סוד חרון אף, וזהו (תהלים טו ט) נח"ר גרונ"י¹⁴⁰⁷.

ובזה תבין איך הגרון אינו רחב, אלא אדרבה הוא יותר קטן מרוחב הראש, וכ"ש מרוחב הגוף, והטעם, כי אותן מוחין הקטנים שבתוך הראש הם סוד הגרון, ולכן אינו רחב כ"כ, וגם כי כל אלקים הוא דינין¹⁵⁶⁸, ולכן אין הדברים ברוחב אלא בקיצור גדול. והנה הראש להיותו בסוד מוחין אלו של אלקים נקרא ראש, והוא סוד {כ ע"ב} אלקים במילוי ורבוץ, גימטריא ש"ר

¹³⁹⁹ וכך מפסידים ז"ן בשעת חטא שחוזרים למציאות של יניקה והם שמות אלקים שהם דינים ושורש לחיצונים (דע"ה ח"ב מז ע"ג).

¹⁴⁰⁰ שמהם יוצא כל הדיבור אמנם הוא רק על ידי הדעת שביסוד כי הוא מוציא את גילויים לחוץ (ביאורים ח"א נה ע"ד)

¹⁴⁰¹ המוחין דשם אלקים הם מה"ס דנפש, וקשה שהרי כל הל"ב אלקים דמעשה בראשית הם אחרי התיקון, לכן הם צריכים להיות של גדלות. אלא כתוב במעשה בראשית 'ויאמר' יחד עם אלקים, ומש"כ 'ויאמר' הוא סוד אמ"ר אור מים רקיע (עי' לקמן מ"ן ומ"ד פרק ה') והם אורות מוחין דגדלות, אם כן ב'ויאמר' יש מוחין דגדלות וב'אלקים' יש מוחין דקטנות ויחד אז נשלם ונעשה הכל, ולא נזכר שם הוי"ה, שאם כן לא היה אפשרות שינוי, וממילא אין מקום לשכר ועונש, אם כן נברא הכל על ידי מוחין דגדלות אך היו מכוסים ונעלמים (ביאורים ח"א סט ע"א, וכללים ח"ב מט ע"ב), אמנם עי' בפת"ש תיקון ב' שכל ו' ימי בראשית נבראו בסוד שם ב"ן לבד קודם שנברא האדם שהוא שם מ"ה, כשיטת הגר"א דלא כאר"י.

אז נדחו כל הקטנות למטה שהוא בראש הבריאה ונבראו בהם כל העולמות ב"ע שכל הל"ב אלה"ם דמע"ב הנה הם הל"ב אלה"ם דקטנות והוא אחר שנדחו למטה בראש הבריאה ע"י יציאת כל המוחין והאורות דהגדלות בהאצילות כולו ונתמלא ונשתלם כל האצילות (ביאורים ח"א ע ע"ד) ועי' דורש ש"ך פ"ר רפ"ח סי' ט' שהל"ב אלקים הם כאשר הל"ב נתיבות חכמה מתלבשים בבינה.

עי' ת"ז כז ע"ב ז"ל, בראשית מאמר קדמא דכלא כלילא מעשר אמירן ואיהי ל"ב אלקי"ם דעובדא דבראשית (ס"א דברית אש) ומסטרא דשמאלא אתיהיבת דאיהי גבורה אשא סומקא, עי' בהגר"א בת"ז ח ע"א ד"ה ל"ב ז"ל, אינון ל"ב אלהים שהם מסט' דגבורה במעש"ב, אע"ג דהן בחכמה מ"מ הן בבוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתיק, ועי' דע"ה ח"א ז ע"א שרק בגבורות מתגלה דברים שבחסד הכל מתאחד, ולכן דווקא הבריאה נעשה בשם אלקים.

¹⁴⁰² עי' פת"ש גדלות דז"א מד היכן מרומז ג' מיני עיבורים במעשה בראשית. עי' לקמן שער לד פרק ד בחי' ג'.

¹⁴⁰³ עי' שער מוחין דקטנות פרק ג' ז"ל, ועתה נבאר הסדר כשנכנסין ג"ר דמוחין דאמא אז מורדין את המוחין דקטנות למטה בגרון דז"א – ועי' שם בפת"ש שזה כח הדיבור שלו

¹⁴⁰⁴ סוד השחיטה הוא למתק הדינים שבגרון וכי שם הוא עיקרם וגילויים ותוקפם (דע"ה ח"ב נז ע"ג), אלו הג' אלהים שבגרון הם סוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים כמ"ש האריז"ל בשער הפסוקים ולק"ת פ' וישב וכן הגר"א בתיקונים תיקון ס"ט קכ"ז ע"ב, כי אלו הג' שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים הם בקנה ווהט וורדין הג' דינין דמוחין אלהים דקטנות (הקד"ש סד ע"ב).

¹⁴⁰⁵ כלומר הבינה ירדה בגרון (שער א"א פרק ח').

¹⁴⁰⁶ לא מצאתי אף א' מהגרסאות בזהר, וכל פעם שאכן כתוב בזהר לגבי בינה זה לב ולא מוח.

¹⁴⁰⁷ עי' זהר ח"ג מה ע"ב ז"ל, בני אמי, אלן אינון דאתיין מסטרא דינא קשיא, נחרו בי, כמה

דאת אמר (תהלים סט ד) נחר גרונ"י, הדא הוא דכתיב (איכה ה ה) על צוארנו נרדפנו, ע"כ.

מאיר העץ חלק ג'

וא¹⁵⁶⁹, כללות השם, הרי ראש¹⁴⁰⁸. אמנם אברם בצאתו מחרן, סוד ג' אלקים, נתחלף שם אלקים בחילוף אכדט"ם גימטריא ע"ה, וזהו ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן. ונחזור לעיל, כי נשארו למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלכשות הנעשה בת"ת דא"א (נ"א דז"א)¹⁵⁷⁰ בלתי מוחין בפנים, ואז נשארו כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין והיו¹⁵⁷¹ שבילי החכמה, ושערי הבינה ניכרין בהם בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא על הקרומות הנ"ל, ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרין, והם סוד ד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלובשים בנה"י דתבונה¹⁵⁷² כנודע. וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דז"א, מוח חכמה בחח"ן, ומוח בינה בבג"ה, ומוח דעת בדת"י, וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלקים אשר שם, ואז נעשין שם הוי"ה אלקים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון¹⁴⁰⁹, וז"ס (בראשית לב כב) ויעבר את מעבר יב"ק שהוא גרון, והוא סוד ויעבור די"ג מדות שאנו אומרים בתפלה תחלה כדי¹⁵⁷³ ליקח מכאן את אור הגרון¹⁵⁷⁴ (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן¹⁵⁷⁵. וכבר ידעת¹⁴¹⁰ כי עתה אחר חרבן אנו צריכין לחדש מוחין בכל תפלה, והנה באמצע היום אין שם מוחין, והם בסוד הדינין ונקרא חרן¹⁴¹¹ כנ"ל, שהם סוד ג' אלקים. וזהו¹⁵⁷⁶ (סוטה ג ע"א) אין אדם חוטא א"כ נכנס בו רוח שטות, שמתמלאין המוחין בסוד רוח אחרת של דין קשה, וז"ס שנאמר בדוד (שמואל ב' טו לב) ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים, כי בראש הזה הוא סוד אלקים ברבוע במילוי כנ"ל, שהוא גימטריא ראש, ושם הם ג' מוחין של אלקים, וזהו אשר ישתחוה שם לאלקים, ורצה להחריב את העולם להחזיר אלו למקומם, כמשארו"ל (סנהדרין קז ע"א) בקש דוד לעבוד ע"ז.

- 1 לכאורה פרק זה הוא עניין שאינו נוגע לגופו של ענין ז"א, ונלענ"ד כי הלומד המתחיל יכול לדלגו.
- 2 מכאן עד פרק י' (ולא עד בכלל) אינו קשור לאנ"כ, והלומד המתחיל יכול לדלגם.
- 3 זה חזרה על פרק ב' (א), ולכן הלומד המתחיל יכול לדלגו.
- 4 שעה"ק סג ע"א.
- 5 "וזהו בב' בחי"י נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ובכל זיווג מאלו הב' יש בו שני אופנים".
- 6 להוליד נשמות המלאכים (שעה"ק).
- 7 להוליד נשמות בני אדם (שעה"ק).
- 8 וכ"ז הוא בזמן שבית המקדש היה קיים (נוסף בשעה"ק).
- 9 ולחדש (שעה"ק).
- 10 קהילת יעקב.
- 11 קה"י גורס את המוסגר.
- 12 קה"י גורס את המוסגר.
- 13 נמחק בקה"י.
- 14 נמחק בלש"ו.
- 15 בעת בריאת העולם (נמחק בקה"י).
- 16 נמחק בקה"י.
- 17 "בחי"י נמחק בקה"י, ובמקומו גורס את המוסגר.
- 18 קהילת יעקב.
- 19 נמחק בקה"י.
- 20 כלילן בג' (קה"י).
- 21 בהתלבשותה (קה"י).

¹⁴⁰⁸ עי' לעיל שער מוחין דקטנות פרק ב'.

¹⁴⁰⁹ יב"ק היא גי'מ הוי"ה אלקים.

¹⁴¹⁰ ###*

¹⁴¹¹ ספר הליקוטים - פרשת תרומה - פרק כה
ג' ארונות היו זו בתוך זו. יש אלהים באצילות, בינה גבורה מלכות, גי' חר"ן, וכנגדם עשה בצלאל ג' ארונות.

מאיר העץ חלק ג'

- 22 בהתלבשה (קה"י).
23 נמחק בקה"י @נ"מ?
24 ובהיותן (קה"י). @נ"מ
25 קה"י גורס את המוסגר.
26 מתלבשת (קה"י).
27 נמחק בקה"י, ובמקומו גורס את המוסגר.
28 נמחק בקה"י.
29 נמחק בקה"י, ולש"ו גורסו.
30 אד"ר (קה"י).
31 דא"א (קה"י ולש"ו).
32 דעתיקא (קה"י).
33 דעתיק ימין (קה"י).
34 באד"ר (קה"י).
35 כבחי' (קה"י).
36 כבחי' (קה"י).
37 אותם ח' (נוסף בקה"י).
38 ב"פ מ"ב (קה"י).
39 כי הוא בא מן החסדים אשר אין ל"כ בגילוי כמו הגבורות (כת"י הגוב"י).
40 יש (נוסף בקה"י).
41 קהילת יעקב.
42 דא"א (קה"י).
43 ממש (קה"י).
44 נמחק בקה"י
45 נמחק בקה"י
46 הפנים הנזכרות (כת"י הגוב"י).
47 קהילת יעקב, מבו"ש לא ע"ד, שעה"ק סג ע"ב.
48 נמחק בשעה"ק.
49 ס' (שעה"ק).
50 כנז' בתיקו"ז (שעה"ק).
51 כל שלשתם נקרא בינות כי כולם במקום בינה הם עומדות (מבו"ש).
52 ונמצא כי לפעמים כל ג' בחי' אלו נעשים פרצוף א' שלם בשלשתן ואז נקרא הכל בינה ולפעמים הם כל א' בפני עצמו פרצוף בפני עצמו והם ג' פרצופים (מבו"ש).
53 שעה"ק סג ע"ג.
54 ראשונה (נוסף בקה"י).
55 ופעם אחרת שמעתי ממורי זל"ה, כי הנה כמו שנתבאר אצלנו, שיש למטה נוק' דז"א, ונחלקת לשתי בחי' הנקראים, לאה, ורחל. כן על ד"ז הוא באימא נוק' דאבא, שהיא נחלקת לב' בחי', בינה, ותבונה (שעה"ק).
56 כזה ה' נמחק בקה"י.
57 עי' שעה"ק ס ע"ד עד סא ע"ג באריכות וז"ל דרוש ב' בד' אותיות ההו"ה, בה' דרכים. הדרך הא', ובו יתבאר ענין או"א. גם יתבאר מ"ש בספר יצירה, הבן בחכמה וחכם בבינה וכו'. וכבר הודעתין, כי פרצוף אבא נחלק לב', הא', מראשו עד החזה שבו, הנק' חכמה. והב', מן החזה ולמטה, וזה נק' ישראל סבא. וכנגדו בפרצוף אימא, גם הוא נחלק לב' פרצופין, ע"ד הנז' ממש. והעליון שעד החזה, נק' בינה. והתחתון נק' תבונה. וכבר ידעת, כי ב' אותיות הראשונות, של ההו"ה הכוללת כל עולם האצילות, והם י"ה, הם בחי' או"א. ולכן צריך שנבאר, איך הד' בחי' הנז', רמוזות בשתי אותיות י"ה. ודבר זה יובן, במה שביארנו בביאור מאמר ס"ה, בפרשת ויקרא, ובפרשת אחרי מות, בענין סדר כתיבת שם ההו"ה, וע"ש.
וזה סוד הענין, כי הנה באות י"ד, נרמז חבור חו"ב עילאין. ובאות ה"א, נרמזו ישראל סבא ותבונה תתאין. וזה עניינם, הנה אות י"ד במלואה, יש בה ג' אותיות י"ד. אות י' רומז לחכמה, והיא רמז ג"כ אל ה"ס, שבכללות פרצופו. וב' אותיות ו"ד, שהם בחי' המלוי, שהוא בכל מקום בחי' הנקבה כנודע, לכן היא רמז לבינה העליונה, אם במספרם ו"ד, הם י', כנגד י"ס שבכללות

מאיר העץ חלק ג'

פרצופה. ואם בציורם, כי נעשים ד' על ו', והיא צורת ה', ונודע, כי בינה נק' ה"א עילאה, כזה, ה. ואמנם טעם אל הנז', למה הנקבה היא בחי' מלוי, הוא במה שהודעתך, בסוד אדם וחוה שהם ז"ן, כי הנקבה טפילה אל הזכר, לפי שהז"א נטל תרין עיטרין דדעת, הנק' חו"ג, ואח"כ הוא נתן עיטרא דגבורות אל נוקביה, אחר שהיתה בתוך גופו, והיתה ממלאה חלל גופו, ולכן הנקבה היא המלוי שבתוך הזכר. וזהו סוד, אדם שהוא ז"א, הו"ה דמ"ה דאלפ"ן. וחוה היא אותיות המלוי לבדם, אחר שתסיר מהם ד' אותיות הפשוטות, וישארו י"ט, בגימטריא חוה. עוד טעם ב', כי מלוי בגימטריא אלה"ם, שהוא דין, והנקבה כלה דינים ולכן לוקחת המלוי.

ונמצא, כי כן הוא למעלה, שחכמה עילאה נק' י"ד. והבינה עילאה, לוקחת המלוי, שהם ב' אותיות ו"ד, ונעשת צורת ה' כנזכר. ולזה נתכוון בעל ספר יצירה, באמרו, הבן בחכמה. כי אעפ"י שאותיות י"ד היא בחכמה עילאה, תחבר עמה בחי' בינה עילאה, בסוד המלוי שבה כנזכר. נמצא כי החכמה, יש בה בחי' בינה עילאה כלולה בה.

ואח"כ אמר, וחכם בבינה, לרמוז אל חבור שניהם, שבאות ה' ראשונה של ההו"ה, הרומזת אל בינה כנודע. ושם ג"כ יש בחי' חכמה מחוברת עמה, והוא בחינת ישס"ת כנזכר, הנרמזים באות ה'. הוא ע"ד שנתבאר בביאור מאמר פרשת ויקרא כנז"ל, בענין סדר כתיבת שם ההו"ה, ושם נתבאר, כי ציור כתיבת זו הה"א ראשונה של ההו"ה, היא כזה, ה' כי העוקף שבאחורי הה"א כנודע, הוא ציור אות י' אחת, הרומזת ליש"ס, שהוא ג"כ מבחי' אבא, ונקרא י"ד. ושאר ציור הה"א, היא התבונה שעמו. והרי נתבאר ב' אותיות י"ה איך נרמזים באו"א, וכוללים ד' פרצופין הנז'.

וצריך לבאר, עוד סבה אל הנז"ל, והוא, כי נודע שזווג או"א אינו כזווג זר"ן, שלפעמים נפסק, אבל זווג או"א תדיר, דלא פסיק לעלמין, כי כחדא נפקין וכחדא שריין. ולהורות על זה החבור הנמרץ, נתחברה הבינה באות י"ד של החכמה. ונתחבר החכמה באות ה' של הבינה, כי חבור זה, אין גדול ממנו. ומכח החבור הזה, נעשו שני בחי', שהם, אבא עם אימא, ויש"ס עם התבונה כנזכר. ועדיין צריך להרחיב הביאור בזה, כי צריך ליתן טעם, למה באות הו"ד, נטפלה הנקבה אל הזכר. ובאות ה', נטפל הזכר אל הנקבה. אבל להבין זה, צריך שתדע הקדמה אחת, שכבר נתבארה במקום אחר, והוא, כי מ"ש בס"ה בהרבה מקומות, ובאדרת האזינו, כי זווג או"א לא פסיק לעלמין, דכחדא נפקין וכחדא שריין, היינו בחו"ב עילאין. אבל בישס"ת תתאין, יש זמן שאין זווגם תדיר, והוא בזמן היניקה דז"א, שאז התבונה הנק' אם הבנים, רובצת על האפרוחים, ונכנסים נה"י שבה תוך ז"א כנודע. ואז אין זווג ביניהם. ובזה יתיישבו שני המאמרים החולקים, כי הנה רז"ל אמרו בפסוק ולא אבא בעיר, כי נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה, שהיא בינה, עד שיכנס בירושלים של מטה, שהיא נוקבא דז"א. והרי כי כל זמן הגלות נפסק זווג או"א. ובס"ה אמרו דזווגיהו תדיר ולא פסיק לעלמין, בסוד ונהר יוצא מעדן, לשון הוה. אבל יובן עם הנז', כי או"א עילאין, לא פסיק זווגיהו. וישס"ת, פסיק זווגיהו לזמנין. ובזה נתרצה השאלה הנזכרת, כי באות י"ד, שנרמזו בה או"א עילאין דלא פסיק זווגיהו, נטפלה הנקבה אל הזכר. להורות, כי אימא נתחברה עם אבא, חבור עצום, שהוא זווג תדיר, באות י"ד שלו. ולא באות הה"א, הרומזת אליה. כי הנה שם, היא נפרדת ממנו. ולפי שהבינה עילאה טמירא יתיר, לכן לא נרמזה בבחי' ציור ממש באות י"ד, רק בבחי' המלוי, שאינו נכתב ומצויר, אלא עומד בכח ובהעלם. משא"כ ביש"ס, שנרמז בציור גמור, כמו שיתבאר. אבל ישס"ת, נרמזו באות ה', ונטפל הזכר אל הנקבה, לפי שאין זווגם תדיר. ועוד, לפי שהנה בעת שהתבונה מתלבשת תוך ז"א בסוד מוחין אליו כנודע, הנה גם יש"ס מתלבש תוך התבונה, ושניהם מתלבשים תוך ז"א כנודע, ונמצא כי אז יש"ס, נכלל עם התבונה, ומתלבש בה, ונטפל אליה, ולכן נרמז בעוקף ההוא של התבונה, שהוא צורת י"ד כנזכר. ואמנם שני אותיות האחרונות, ו"ה שבהו"ה הכוללת, הם זר"ן.

⁵⁸ מבר"ש לב ע"ב, שעה"ק סג ע"ד.

⁵⁹ כי אות וא"ו שבשם נרמזו בו כל הי"ס של ז"א, כי היא י' לעילא וג"ו (גוף) באמצע, ועוקצא לתתא, הרי ג' בחי'. י' העליונה היא ג"ר בסוד ג' קוצי היר"ד, ויר"ד שניה היא ג' האמצעיות, ויר"ד ג' היא ג' תחתונות (מבר"ש).

⁶⁰ להורות על התבונה היוצאת מהחזה ולמטה דבינה העליונה (מבר"ש).

⁶¹ וכבר ידעת כי העקביים של הבינה נכנסו בראש התבונה. והענין, כי כמו שבז"א הנה"י דתבונה נכנסים בו בסוד מוחין. ונמצא, כי התבונה מתפשטת עד סיום ז"א, וז"א מלביש אותם מן החזה ולמטה, כן הענין בבינה ותבונה, כי הבינה לפעמים נפרדת מן התבונה ואז התבונה דוגמת ז"א שהוא ו' קטיעא בלי ראש שהם המוחין, אח"כ הבינה נותנת מוחין אליה ע"י נה"י דבינה עצמה הנכנסים בראש התבונה. ואיני מאריך בזה, כי כל מ"ש לך בענין תבונה עם ז"א כן הענין מעצמו לבינה עם התבונה לכל הפרטים, ודי בזה למבין.

הנה בזה תבין מש"ל, כי יש קושיא א', והוא איך למעלה בבינה יש ו"ד אחרי שכל י"ס דבינה נרמזו באות ו' דמילוי י"ד כנז'. א"כ הרי הד' דמילוי הו"ד היא יתירה, וכן הד' של צורת הה' שהיא ד' על ו' היא יתירה. כי הו' מורה על התבונה שהיא בת ו"ק לבד. אך יובן זה עם מ"ש כי לזמנין התבונה היא בלתי ראש ולפעמים גם היא יש לה ראש ע"י נה"י דבינה. והנה כבר ידעת מ"ש לך בענין ז"א בבחי' הצלם שבו שהם ג' בחי' שהיו אל המוחין שהם מקיף ומקיף ופנימי. וכן הענין

מאיר העץ חלק ג'

בכאן, כי הד' במילוי יו"ד הם סוד הד' מוחין היוצאים מהבינה הרמוזה באות ו' דמילוי יו"ד, ואלו הד' מוחין מתלבשים בנה"י שלה כנ"ל, ואז נעשה בסוד אור מקיף עליון לתבונה בסוד ד' מוחין שלה דמקיפים. ועדיין אלו הם למעלה בסוד הבינה באות יו"ד, ולכן תבין כי אם כל מציאות הבינה נרמזה במילוי יו"ד דיו"ד, א"כ היה ראוי שתהיה ה' אחת בסוד ד' על ו' שהם ד' מוחין דילה על ו"ק. אמנם להיות כי כל מציאות הבינה נרמזה באות ו', ולכן נתפרדה ממנו אות הד', כי אין זה מכללות אות הבינה אלא בחי' הד' מוחין דנפקו מינה אל התבונה. ואמנם נרמזו בסוד ד', לפי שהם ד' מוחין, וגם לסיבה אחרת דוגמת התבונה הג', שהיא בחי' מלכות דתבונה המתלבשת תוך ז"א והיא אות ד', כי כל ד' היא מל'. לכן גם אלו ד' מוחין דתבונה נתלבשו בסוד המלכות דבינה העומדת מחזה דבינה ולמטה, ונק' בחי' זו נה"י דבינה, שבהם מתלבשין ד' מוחין דתבונה. ולכן זו המלכות דבינה נק' ד' דמילוי יו"ד, והבן זה היטב.

ודע כי לעולם אינו מתלבש העליון בתחתון אלא בסוד האחוריים לבד כנזכר ש"א ח"ב פ"ח ע"ש היטב בסוד הה' שנתלבשה בחוטם, וזה הענין בעצמו לתבונה עם הז"א כמ"ש במקומו. וכן היה כאן, כי זו המלכות של הבינה העליונה אחוריה לבד הם מתלבשים בהם הד' מוחין של התבונה, ואלו האחוריים הם האחוריים דנה"י דבינה, כנודע כי המלכות דבינה היא שם. אח"כ בא המקיף הב' דתבונה, וה"ס אלו הד' מוחין הנז' שנתפשטו עד למטה, וגם שם היו בסוד מקיף ב' על ראש התבונה ממש, וזו היא סוד ד' על ו' שבאות ה', כי הו' היא התבונה בת ו"ק לבד, והד' הם הד' מוחין שלה שנסארו למעלה על ראשה, בסוד אור מקיף. ולכן תראה שהד' הזו אינה נוגעת עם הו' אלא יש חלל ביניהם בין הד' שיש בצורת הה' ובין הו' שבתוך הה' להורות שהם בסוד אור המקיף ולא נכנסו עדיין בסוד מוחין פנימיים. והנה החלל הזה על זה נאמר פסוק כי ימצא חלל באדמה, כי התבונה ארץ אדום, וזהו ג"כ סוד אדמה, אדם ה'. ושם זה של אדמה היא בתבונה, ונק' חלל לפי שלא נכנסו בתוכו המוחין שהם חיים כמבואר בסוד התפילין שהם ג"כ בחי' מקיף ז"א כמבואר במקומו. ולק' נבאר איך כל הדינין אינם אלא בתבונה הנק' אדמה ולא בבינה, כי התבונה היא אחוריים של הבינה, ושם כל הדינין כנודע, וכמ"ש בע"ה.

ואמנם כמו שהז"א עולה עד התבונה ואז נכנסין בו המוחין, כך זאת התבונה, כשתעלה עד הבינה, אז יהיו לה מוחין פנימיים. אך בהיותם למטה, שם אין לה מוחין אלא בסוד מקיפים לבד. והנה בהאזינו דף רצ ע"ב ביארנו מלת תבונה, ואמרו כי בה אתרמיזת בן ובת שהם ו"ה. וזהו תבונה, ששם יש כל האותיות האלו שהם בן ובת, ו"ה. וזהו הענין, כי הלא התבונה היא ה' ראשונה דשמה קדישא כנ"ל, ובן ובת אלו הנרמזים במלת תבונה הם הד' והו' דציוור ה' ראשו, שהוא עצמות התבונה עצמה, כי הו' הוא סוד ו"ק שלה, והד', שהם ד' מוחין מקיפים שלה. ואמנם הטעם שנק' בן ובת הוא כי הלא ידעת שזו"ן שניהם יצאו ע"י עיבור תבונה זו. ולכן נרמזו שניהם בה. ונמצא, כי בהיות זו"ן תוך התבונה הנק' עלמא דאתי כמ"ש ב"ה, שאז צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, לפי שהתבונה היא גבורות ובמקומם שולטים הדינים על הרחמים, שהם העטרות, על ראשי הצדיקים הזכרים כנ"ל פ"ו. לכן היתה אז המלכות יונקת בסוד ד' מוחין דתבונה, והז"א מו"ק דתבונה, ושלטה נוק' על דכורא. ולכן הוא ד' על ו'. ואמנם עיקר ה' זו אינה אלא בעצמות פרצוף התבונה. אמנם נרמזו בה ג"כ הבן והבת, והבן זה. ובמקומו בעה"י נבאר ענין זו"ן הנרמזים באות ה' זו וגם בב' אותיות ו"ד שבמילוי יו"ד, ושם היו בסוד ו"ד וכאן נעשו ד"ו, ואין כאן מקומו (מבר"ש).

⁶² ראשונה (נוסף בקה"י).

⁶³ "של התבונה פנימית" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "פנימיים של התבונה".

⁶⁴ היה (קה"י).

⁶⁵ מגלגלתא בחוץ (קה"י).

⁶⁶ נמחק בקה"י.

⁶⁷ מקיפים (מבר"ש).

⁶⁸ קהילת יעקב, שעה"ק סג ע"ד.

⁶⁹ "גם דע כי הנה נחלקת ד' זאת לג' חלקים, שהם יו"ד באמצע וב' וו"ן הנמשכין ממנה, כזה" - נמחק בשעה"ק ובמקומו איתא "ונמצא כי צורת י' ושני וו"ן כזה".

⁷⁰ מבר"ש לב ע"א, שעה"ק סג ע"ג.

⁷¹ והיא צורת י' קטנה, והוא הרמז אל י"ס הנטפל אל התבונה, שהיא אות ה'. ה"ס וחכם בבינה, הרי כי אות יו"ד במילואה היא י"ה, כי הד"ו נעשים ה' אחת, והרי שם י"ה רמוז באות יו"ד שהם או"א. ואח"כ באות ה', עם העוקץ של אחריה, נעשה י"ה שני, שהם יש"ס ותבונה, וזה מ"ש לעיל (ש"ג ח"ב פ"ז) בסוד קלעים לכתף חמש עשרה, שהם י"ה בכתף ימין דא"א מוח דאבא, וי"ה בכתף שמאלי מוח דאמא. ואחר כך נכפלים ונעשים ד"פ י"ה. וסוד הענין, כי הלא זווג או"א תדיר ולא פסיק לעלמין, ותדיר הו' בחבורא באחדות כחדא. ולהורות ע"ז החיבור הגדול והנפלא, נתחברו יחד או"א בב' הבחי' הנז', שניהם ביו"ד ושניהם בה', בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה כנזכר. אמנם, צריך אתה לדעת, למה באות י' נטפלה נוק' לדוכרא, ובה' היה הזכר טפל לנקבה. והענין

מאיר העץ חלק ג'

כמ"ש, כי בזהר אמרו על ונהר יוצא מעדן, בהאזינו דף רץ ע"ב, דרעותא די' לא פסיק מינה לעלמין, וכן בהרבה מקומות. ואמנם, מצינו לרז"ל שאמרו על, ולא אבא בעיר, לא אכנס בירושלים שלמעלה כו', ונדוע כי ירושלם של מטה היא נוק' דז"א, ה' תתאה, וירושלם שלמעלה, ה' עילאה, אמא. והקב"ה הוא חכמה, ולא יכנס בסוד זווג להתחבר עם הבינה, עד שיתחבר זווג תחתון, בסוד מה שמו ומה שם בנו, אבא וז"א.

והתשובה היא, כי יש ב' מיני זווגים. ואמנם הזווג הראשון היא משובת, והוא זווג דא"א עילאין, וזה לא פסיק לעלמין, ולכן הבינה נטפלת אליו באות יו"ד, להורות כי לעולם היא בזווג עמו בתוך ביתו, ואינה נפרדת ממנו, ונעשית אות אחרת, אלא דבוקה עמו בסוד אות היר"ד עצמה כנ"ל. אך זווג דיש"ס ותבונה אינו תדיר, כי כשהאם שהיא התבונה רובצת על האפרוחים, שהוא כשמתפשטים נה"י דידה בז"א בזמן היניקה, אז אינה יכולת להזדווג עמו, כי היסוד שבה נסתם בהיותו מלובש תוך הז"א, ואין זווג, ולכן נרמזה זו הבחי' של התבונה נפרדת מן היר"ד, ונעשית אות בפני עצמה שהיא ה' ראשונה שבשם. ואמנם גם בחי' ישראל היה טפל אליה ונתחבר עמה, ונתלבש תוך התבונה, כדי שיכנסו רגלי שניהם תוך הז"א כנודע. נמצא, כי אז אינו בסוד זווג, רק מתלבש ונכלל תוך התבונה, וזה רמז היר"ד שבעוקץ הה' כנודע, ונכללת עם גוף הה'. ועיקר האות של הה' היא התבונה, כי היא ניגלית וניכרת בהכנסה תוך הז"א, אך יש"ס נתלבש בה, והוא סתום ואינו נגלה בסוד ה' הנכלל ונסתם בעוקץ הה' (מבר"ש).

⁷² א' הוא החסד הפרטי שהוא בזרוע ימין, ואח"כ הגבורה הולכת בזרוע השמאלי, וכן כיוצא, עד שנגמרים הה"ח להתפשט בהוד דא"א. ויש חסד גדול מכולם אשר הוא נמשך מדכורא דא"א, שהוא החכמה שבו, והחסד של זו החכמה יורד למטה עד הבינה שהוא הגרון. והענין כי כל שפע מזון וחיות ואכילה הנמשך לתחתונים הוא ע"י החסד דכורא, שבו מתלבש השפע, ואז החסד עצמו מלביש השפע והוא ויורד ונותן לבינה, והבינה נותנת לעולמות שתחתיה ע"י התלבשות אותו החסד הנק' יומם, יומא דכולהו, וכמ"ש בפ"ב ענין השפע הזה וענין האכילה הזו התלבש בחסד, ועי"ש היטב כדי שתבין כל מה שנבאר לך כאן (מבר"ש).

⁷³ קה"י גורס את המוסגר.

⁷⁴ ונחזור לענין כי הנה נמצא עתה ב' בחי' הם א' הוא הגרון עצמו וא' הוא הזווג שהלביש האור היוצא מהגרון שהוא בינה ואז ב' בחי' אלו נמשכים לאו"א (מבר"ש).

⁷⁵ מסוד (מבר"ש).

⁷⁶ שהוא דכורא מצד חכמה (מבר"ש).

⁷⁷ ואימא שהיא נוק' יצתה מסוד (מבר"ש).

⁷⁸ ההוא (נוסף בקה"י).

⁷⁹ להתחלק (קה"י).

⁸⁰ ונדוע כי הפרקים של הזרועות דבקי' בגוף בת"ת בשליש עליון שהוא עד החזה (מבר"ש).

⁸¹ כנודע דימינא אתכליל בשמאלא ואז נתעלם החסד ונתבלש בגבו' (מבר"ש).

⁸² אחר פשוט הזרועות מן החזה ולמטה כנודע מכח זה החסד וזה הגבורה (מבר"ש).

⁸³ התבונה (קה"י). ולהיות כי החסד נתעלם ונתלבש בתוך הגבורה, לכן גם יש"ס היוצא מן החסד ההוא המתלבש תוך הגבורה, וגם הוא אתגנוז ואתטמר ונתלבש בתוך התבונה, לתת מוחין לז"א כנודע (מבר"ש).

⁸⁴ ועתה יש"ס גדול מהתבונה, וגם זהו הענין מ"ש בזהר, כי אבא גניז וטמיר יתיר, והוא לבחי' זו (מבר"ש).

⁸⁵ שאז הם יש"ס ותבונה, ה' דשמא קדישא. אז לבתר אשתכחו ונגלה בחי' או"א, כי עתה יש ב' אותיות יו"ד ה"י, שהם או"א. ותחילה באות י' לא הייתה ניכרת בחי' אימא, ואח"כ אשתכחו שהם ב', אבא חד ואמא חד (מבר"ש).

⁸⁶ שעה"ק סג ע"ג.

⁸⁷ שעה"ק סד ע"א.

⁸⁸ תמיד (קה"י).

⁸⁹ ונבאר עתה ענין הבינה המתלבשת תוך התבונה לעשות לה מוחין כנ"ל. כי כבר ביארנו לעיל כי הבינה היא אה"ה דמילוי יוד"ן והתבונה שם ס"ג, ואמנם כל זה כשנחלק כל אלו הבחינות כל א' בפני עצמן, שנעשים ג' [ב'] פרצופים. אמנם אח"כ נבאר מה עניינם כשמתחברים ונעשים פרצוף א', וע"ש היטב כדי שתבין איך נעשה אח"כ זה ההתחלות, ומה גרם לשינוי השמות אלו וכו'. דע כי הנה נתבאר כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא האחוריים לבד, ולכן דע כי הנה הבינה עם החכמה הם חיבור א', שהוא סוד הפנימיות שלהם לבד. ואח"כ יש"ס ותבונה הם באים מאחוריים דחור"ב, והתבונה הג' המתלבשת בז"א גם היא, היא המלכות של זו התבונה הב', והיא ג"כ בסוד האחוריים. וגם המוחין של זו התבונה הב' הם מאחוריים של הבינה העליונה, גם לאה ויעקב יצאו

מאיר העץ חלק ג'

מאחוריים של ישראל סבא ותבונה הנכנסים בז"א. והבן זה מאד כי הוא כלל גדול להבין בכל פרטי האצילות איך זה לפניו מזה וזה האחוריים לזה וזה לזה. וכשתדקדק תמצא שהכל א', אלא שהוא בסוד פנים ואחור, ואחור למעלה מאחור, ופנים למעלה מפנים ודי בזה (מבו"ש).

⁹⁰ קהילת יעקב, שעה"ק סד ע"א, ומבו"ש לב ע"ג.

⁹¹ כי על ידי הסמך, היא בינה עילאה, יש סמך ועזר אל הנופלים, שהם תבונה וזו"ן, לעלותם למעלה, ואז אין החיצונים נאחזים בהם. וז"ש בפ' בראשית דף ב' ע"ב, כד עלת אות סמך דהיא בחינת הבינה, ואמרה דבי אית סמיכה לנופלים. והנה נתבאר, כי הבינה נקרא ס' לטעם זה, שהוא סומך לכל הנופלים כנז', וגם כי היא סתומה ונעלמת, וכן אות סמך בצורתה וצורה סתומה מכל צדדיה. וגם לטעם הנז"ל בפ"ט, כי הבינה הם ו' ראשונות שהם בגימטריא ס'. אמנם התבונה היא ד' תחתונות לבד, ונקרא ס', וגם היא סתומה קצת, כי היא עלמא דאתכסיא. וג"כ נקרא מ' סתומה בסוד גן נעול מעין חתום, כי היא רביעא על האפרוחים בסוד היסוד שלה, שהיא מ' סתומה בסוד גן נעול מעין חתום כנ"ל פ"ח. וגם שהיא נסתמת שם בהתלבשה בז"א וגם לפי שבתוכה מתלבשין ד' מוחין דז"א כל אחד כלול מ', שהוא מוח החכמה הנקרא י', הרי מ'. ובזה תבין סוד עולם הבא, כי הוא בתבונה שהיא עלמא דאתכסיא, וזה העולם הוא תמיד נמשך ובא לתוך רישא דז"א בסוד מוחין, אמנם הבינה אינה נגלית ואינה באה ויורדת עד הז"א, ולכן נקרא לעתיד לבא. גם דע, כי הנה אמרנו שהאחוריים של הבינה הם סוד התבונה, והוא באופן זה, כי ד' עליונות דאחוריים דבינה נעשו פנימיות אל התבונה בד' עליונות שבה, ומן האחוריים של ה"ק תחתונות דאימא נעשו פנימיות ו"ק התבונה (מבו"ש לג ע"ג).

⁹² של שלשים (נוסף בקה"י).

⁹³ כי השיג עד בחי' האחוריים של הבינה כמ"ש וראית את אחורי כו' (מבו"ש לג ע"ג).

⁹⁴ אע"ג (קה"י).

⁹⁵ נמחק בקה"י.

⁹⁶ דהיינו האלקים (נמחק בקה"י).

⁹⁷ "לעשות היש"ס והתבונה" נמחק בקה"י ובמקומו כתוב "נעשית התבונה אשר".

⁹⁸ בפנים דפנימיות שלה רק בפנים דאחוריים נמחק בקה"י ובמקומו גורס את המוסגר.

⁹⁹ דיוד"ן (נוסף בקה"י).

¹⁰⁰ נמחק בקה"י.

¹⁰¹ ס' מ' (קה"י).

¹⁰² וכנגד אלו הבי' בחינות נאמר בתורה, זכור ואל תשכח בענין עמלק. ואמנם דע, כי אע"פ שהשכחה אלו הם ביש"ס ותבונה, עכ"ז עיקר אחיזתם הוא בתבונה, כי שם עמה נגמר חשבון תשכח. ובזה תבין מש"כ בספרי האחרונים, כי שר של שכחה שמו מ"ס, והענין כי הבינה והתבונה הם מ"ס, וזו הקל' הגורמת שכחה הוא ע"י אחיזתם באחוריים של אלו המ' והס', שהם בגימ' תשכ"ח. ואמנם הוא מתחיל ממטה למעלה, כי עיקר אחיזתו למטה במ', וגם מה שלוקח מן הס' אינו אלא אחר ירידת האחוריים שלה למטה בתבונה, וזהו מ"ס. ובזה תבין משרז"ל, אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה ק"א, כי השר זה של שכחה הוא בגימ' ק', ועד ק' יש לו יכולת לשכוח, ומשם ואילך אין לו כח לשכח יותר.

ובזה תבין מש"כ ברע"מ פרשת קדושים דף פב ע"א, בדרגין דילך דאינון או"א כו', ותרוייהו אינון כורסייא וספסל תחותך ליקרך. פירוש הענין, כי או"א נעשים כסא למה שלמעלה מהם, והענין, כי הנה הפנים והאחוריים דאו"א הם זכור ותשכ"ח, והנה זכור בגימ' רג"ל, הרי רגל אחד בבחי' פנים. ותשכ"ח הם גימ' ג' פעמים רג"ל דבחינת אחוריים, הרי ד' רגלי הכסא. ואמנם זכור ותשכ"ח הם ד' פעמים רג"ל, ועוד כ"ח אחרים. והענין, כי אלו הרגלים הם שני מלכיות דאו"א, כי המל' בחינת רגלים כנודע. וגם, כי אין אלו השמות נעשים ד' רגלים אלא ע"י חשבון, ונודע מפרשת פנחס דף רמב ע"ב, כי כל החשבונות וגימ' בסיהרא אינון [צ"ל רכ ע"ב: כל גימטריאות ותקופין ועבורין דעלמא בסיהרא הויא]. ופי' הדבר, כי אין כל החשבונות אלא במלכות האחרונה, כי הרי בכל השמות, אפילו בכל שאר הי"ס, יש להם בחי' חשבון. אך הענין, כי בכל מעלה ומעלה שבבחינת השם ההוא, שם חשבון של השם ההוא באופן כי כשאנו אומרים איזה בחי' חשבון בכל שם ושם, הנה בחינת החשבון ההוא הוא למטה במלכות של אותו השם, ושמור כלל זה בידך.

והנה נמצא כי זה החשבון זכור ותשכ"ח שהם ד' רגלים, הם לשני המלכיות דאו"א, ושם הוא בחי' ארבע רגלי הכסא, והנה לב' המלכיות דאו"א, ושם הוא בחי' ד' רגלי הכסא. והנה כ"ח היתירים מהם הוא חשבון כ"ח הראשונים, שהם יו"ד ה"י דע"ב דיוד"ן דפנים, היו"ד עם ה' בגימ' כ"ה, וקח עוד ג' מן מילוי היו"ד, הרי כ"ח. ואלו הכ"ח הראשונים, הם ראשים של כל שאר חשבון השמות הנז', והם מתלבשים בתוך ד' רגלים, והם כנשמה בתוכם. וגם זה הכ"ח הוא בב' המלכיות הנז', לפי שגם הם סוד חשבון. ובתוך כ"ח זה של החשבון מתלבשים כ"ח אותיות דמילוי המילוי של שם ע"ב דיוד"ן דאבא, כי זה אינו במלכות שאינו בסוד גימ' וחשבון, אלא בסוד מספר אותיות

מאיר העץ חלק ג'

לבד, שהם כ"ח, ואלו אינם נק' חשבון ואינם במלכות, והבן זה. והנה אותו הכ"ח דמילוי המילוי דע"ב דיוד"ן, הוא הרוכב על זה הכסא. ואע"פ שזה הכ"ח הוא במילוי המילוי, והכ"ח הראשון הוא מהמילוי לבד, עכ"ז להיותו בסוד חשבון, הוא גרוע מזה הכ"ח הנז' (מבר"ש לג ע"א).

103 צירופים (נוסף בקה"י).

104 נמחק בקה"י.

105 נמחק בקה"י.

106 כי כאשר אלו הק"ך צירופים, שהם ד' פעמים ל' כמנין ד"ל, נמשכים למטה בתבונה, הנקראת אם הבנים, כמבואר אצלנו, לפי שהיא המתפשטת תוך ז"א, בסוד מוחין בתוכו, אז היא דלה ואין ידה משגת. אל תקרי ואם דל הוא בחיר"ק, אלא ואם דל בציר"י תחת האלף (שעה"ק סד ע"ב).

נבאר עתה ענין האחוריים די"ס ותבונה ותיקונם. וכבר ביארנו כי האחוריים שהמה תשכ"ח נעשים בכאן בחי' פנים ליש"ס ותבונה, האמנם האחוריים די"ס ותבונה הם בחי' שם אלהים. והנה לעיל אמרנו בבינה ששם מתגלים הק"ך צירופים בד' תחתונות שבה, שהוא מן החזה ולמטה. וכשנמשכים אלו למטה בתבונה, אז נאמר עליה, ואם ד"ל הוא ואין ידו משגת, פי' כבר ידעת שהתבונה היא הנק' אם הבנים, לפי שהיא רובצת על האפרוחים ומתלבשת תוך הז"א, משא"כ בינה. והנה כשאלו האחוריים, שהם בגי' ד"ל כנודע, מתפשטים בה, אז האם נק' ד"ל. וז"ש ואם דל הוא, אל תקרא ואם, אלא ואם בניקוד צירי, ואז היא נק' ד"ל בסוד דלה ועניה, בסוד ד"ל אלהים המתפשטים בה, ואז היא דלה בבחי' זו, ועניה כי אורה מועט, ואין ידו משגת לעלות לבינה, כי כשאלו הד"ל אלהים הם למטה, אז יונקים משם החיצונים, והיא דלה. וכשעולה למעלה, אז אין כח לחיצונים לינק, וזהו ואין ידו משגת לעלות למעלה, כי היא אם הבנים, וצריכים להיות רובצת על האפרוחים וכו'.

כלל העולה, כי כל אחיזת הדינין הם בתבונה לבד. ונמצא כי כאשר תרד זו התבונה למטה מן הבינה, ותרד תחת רגלי הבינה כדי להיות רובצת על האפרוחים הוא ז"א. והנה גם ז"א צריך לירד, והנוקבא תרד ג"כ, כי ברדת העליון על התחתון ממנו גם הם יורדים, ואז נקרא כולם נופלים, כי יש אחיזה אל הקל"י בהם. וכאשר יתעלו כולם למעלה, ותעלה התבונה למעלה בסוד האחוריים של הבינה, ואז יעלה גם הז"א אחריה, וגם נוקבא תעלה, ואז אין לקליפות אחיזה בהם, וז"ס סומך ה' לכל הנופלים וכו' (מבר"ש לג ע"ד).

107 דרושים, ע' שעה"ק סח ע"ד, מבר"ש לח ע"ד, וע' עוד שער מאמרי רשב"י נא ע"ד.

108 שהם עיבור ויניקה ועיבור ב' (דרושים).

109 והנה"י של א"א עדיין היו ערומים מבלי לבוש עליהם, כנודע כי ז"נ הם המלבישים אותם, ועדיין לא נאצלו ז"ן, ולכן עתה לצורך האצלם הוצרכו נה"י דא"א לעלות למעלה ולהכלל עם חג"ת שבו (שעה"ק).

110 כי הוא א' ואין לו שני שהיא הנקבה כנודע, ואז נזדווג מיניה וביה כמו שנת' כדי להאציל משך הזרע טיפת מ"ד להוציא זר"ן (שעה"ק).

111 סתימאה (דרושים).

112 של החכמה הנ"ל (נוסף במבר"ש).

113 "שאר הגוף" נמחק במבר"ש, ובמקומו איתא "כללות אריך".

114 נמחק בדרושים.

115 כשנזדווג חו"ב (מבר"ש).

116 שעברה הטיפה דע"ב דרך ס"ג וירדה למ"ה וב"ן לעשות זר"ן (הגוב"י בשם כת"י).

117 של זו החכמה (נוסף במבר"ש).

118 הם בחי' צורת י' קטנה כנז' בתיקון ב' דף מו, ויש בה ג' קוצין, והם סוד ג' אותיות יה"ו שהם סוד חב"ד, כי גם משם נמשכה טיפה זו (מבר"ש). כלולה מג' טיפים שהם יה"ו (שעה"ק).

119 עולם אחד (שעה"ק).

120 (עלמא תניינא) מהנהו – נמחק בדרושים.

121 נמחק בדרושים.

122 שהוא צ"ו עלמין – נמחק בדרושים, ובמקומו כתוב 'מאותם ג' עולמות'.

123 ביסוד (דרושים, ולש"ו).

124 של מילוי דמילוי (נוסף בשעה"ק).

125 יה"ו הג' נמחק בדרושים ובמקומו איתא הג' יה"ו.

126 ברבוע שעולה קפ"ו אשר הוא גימ' מקו"ם (דרושים), כזה י' פעמים י' בגימ' ק' ה' פעמים ה' ו' פעמים ו' ה' פעמים ה' עולים בגימ' פ"ו שהוא בגי' מקום (שעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

- 127 פירוש אות י' כי הטיפה הזו יצתה מן החכמה הנק' י', וגם הטיפה עצמה היא י' כנז' ונעשית מקום, ונמצא כי עיקר מה שנגלה הטיפה זו הוא יה"ו דהה"ן שהוא מ"ב כנז', ובו מתלבשים ב' יה"ו האחרים (מבר"ש).
- 128 דרושים, שעה"ק סט ע"א, מבר"ש לט ע"א.
- 129 ע"כ שייך לפרק הקודם בשעה"ק.
- 130 נמחק במבר"ש.
- 131 וצריך שמהגרון שהיא מלכות של החכמה הנז' יעלו ב' טיפות דמ"ן ויהיו ב"פ מ"ב (מבר"ש).
- 132 אה"ה אשר אה"ה (דרושים).
- 133 דרושים גורס את המוסגר.
- 134 ב' (נוסף בדרושים).
- 135 נמחק בכת"י (הגוב"י).
- 136 מבר"ש לט ע"ג פרק ח.
- 137 דרושים, שעה"ק סט ע"ב, מבר"ש מד ע"ג.
- 138 דהה"ן (נוסף בשעה"ק).
- 139 בנקבה (נוסף בשעה"ק).
- 140 האחוריים (נוסף בשעה"ק).
- 141 כנודע כי אביו נותן בו הלובן ואמו אודם (נוסף בשעה"ק).
- 142 דרושים גורס את המוסגר, ו"מ"א" נמחק.
- 143 ג"פ מ"א" נמחק בדרושים, ובמקומו גורס את המוסגר. כך הוא הגרסא הם גי' ג"פ מ"ב פחות שנים והם (ר"ל הב' שחסר הוא) מבחי' הב' שמות אה"ה שאין בפשוטם ובמלואם ובמילוי מלואם רק מ"א מ"א אותיות כי לכן נקרא בינה אם כו' והוא משער הקדמות נו ע"ד [סט ע"ב] (לש"ו). ב' פעמים מ"א של מילוי אה"ה שאין בהם (כת"י הגוב"י).
- 144 נמחק בדרושים.
- והחסרון בב' אה"ה שבנקבה שאין בכל א' רק מ"א אותיות אך היה"ו הוא שלם בגימ' מ"ב (הגוב"י כת"י).
- 145 אחוריים פשוטים (שעה"ק).
- 146 "כי אז נעשה באחוריים של ג"ת שהם רבוע" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "הדם לפי ששם באחוריים של ג' תחתונות שם הוא רבוע", וכ"ה בשעה"ק.
- 147 אחר כל (דרושים), כיון שכל (לש"ו).
- 148 האחרון (שעה"ק ולש"ו).
- 149 לכן נזכר אח"כ (שעה"ק ולש"ו).
- 150 שלו וכשתסיר מהם ד' אותיות השורש עצמן ישארו כ"א אותיות גימטריא – נמחק בדרושים.
- 151 שעה"ק סח ע"ד סט ע"ג, מבר"ש לט ע"ג וע"ד.
- 152 בחיך וגרון שלו (נוסף בשעה"ק ולש"ו).
- 153 מן מ"ב זווגים הנמשכים בו מן זווג העליון של הנשיקין כנז' בסה"ז ריש פ' בראשית (שעה"ק).
- 154 שלו (נוסף בדרושים), בבחי' זווג תחתון (נוסף בשעה"ק).
- 155 העטרה של היסוד (שעה"ק).
- 156 סדר התלבשות כל הפרצופים לצורך זיווג זה, שהוא לצורך ז"ן. ונתבאר שם כי נצח דאריך מתלבש תוך אבא, והוד דאריך תוך אימא, והיסוד דאריך נעשה סוד הדעת המכריע בין אבא לאימא, שהוא בב' היסודות שלהם, כי חצי יסוד הימיני דאריך נתון ביסוד דאבא, וחציו השמאלי נתון ביסוד דאימא.
- והענין כמ"ש בש"ג ח"א פ"ב, כי אין בא"א נקבה נפרדת ממנו, אמנם כל צד הימין שבו הוא זכר, וכל צד שמאלו הוא נקבה, ונמצא כי כן עד"ז היסוד שלו כלול מזכר ונקבה, כמו התמר, בסוד צדיק כתמר יפרת, ויהיה חציו הימיני זכר וחציו השמאלי נקבה. והוא בחי' היסוד זכר ובחי' העטרה שלו נקבה, כי העטרה היא בחינת מלכות דא"א, ואז ניתן בחי' חציו הימיני ביסוד דאבא, שהוא ג"כ זכר בסוד מיינ זכרים, וחציו השמאלי ביסוד דאימא שהיא ג"כ נקבה בסוד מ"ן. וע"י התלבשותו באלו ב' היסודות שהם זכר ונקבה דא"א, אז נזווג האריך מיניה וביה, יסוד בעטרה בסוד זיווג תחתון, ונתן היסוד בעטרה אותם הטיפות שנמשכו אליו מבחי' זיווג עליון דחכמה [נדצ"ל דחיך] וגרון הנ"ל, והוציא לזו"ן בבחינת תלת כלילן בג'.

מאיר העץ חלק ג'

והאמת, כי אין האשה מתעברת מביאה ראשונה, עד שיעשה אותה כלי ע"י ההוא רוחא דשביק בה בביאה ראשונה, ואח"כ מביאה ב' מתעברת. אמנם כאן, להיות שנוקבא דאריך אינה בחינה נפרדת ממנו, אמנם היא כלולה בו כנז', לכן לא הוצרך לעשותה כלי, ונתעברה מביאה ראשונה. ואמנם, עכ"ז הוצרך להיותו חציו הימין ביסוד דאבא בסוד מיינ זכרים, וחציו השמאלי ביסוד דאימא בסוד מ"ן. ובזה תבין מש"ל פ"א, כי עיקר הזיווג הזה הוא בא"א, אך אר"א לא שמשו עתה, רק שהזיווג נעשה ע"י התלבשות אריך בהם. וכבר נת' עתה מה היה צורך התלבשות יסוד דאריך בהם (מבר"ש).

157 שהיה למטה מאו"א ונתלבש באו"א (כת"י הגוב"י).

158 נה"י דא"א נמחק בדרושים ובמקומו גורס את המוסגר.

159 חג"ת (שעה"ק).

160 נמחק בדרושים.

161 ואז עלו בחי' זר"ן להתקן שם (שעה"ק).

162 נמחק בכת"י (הגוב"י, וכן בשעה"ק).

163 עיקר ז"א בעת העיבור אינו רק ג' מדות גדולות ונעשו ו' מדות קטנות (מבר"ש).

164 נמחק בדרושים.

165 עבור זה של ז"א היה בתוך אימא וכו' בחי' ו' נקודות ובמעיי אימא נכללו בסוד ג' גו' ג' וכו' כל א' מן הג' תחתונות שבו הנקראים נה"י נכללו מכל הג' עליונות הנקראים חג"ת (שעה"ק מ ע"ג).

166 של (נוסף בדרושים).

167 צ"ע אם יש מקום יותר טוב, וע' לעיל הערה 210.

וזהו סוד מה שאמרו רז"ל כי משה נולד לז' חדשים, לפי שמשוה הוא בת"ת הזה דאריך, שנכלל חציו בחציו הוצרך לו שבעה חדשים כנז'. ואמנם יעקב אינו אלא מן היסוד של אריך, אשר גם הוא עלה ונכלל בחציו עליון שבת"ת כנז"ל. ונמצא שלא הספיק לו ליעקב עיבור ז' חדשים כמו למשה, וזהו סוד משה מלגאו יעקב מלבר, כי משה מן הת"ת לגו, ויעקב מן היסוד שהוא מלבר. והרי איך לצורך כללות א"א מינייה וביה הספיק לו ז' חדשים לעיבור.

אבל לצורך ז"א הוצרך עיבור של ט' חדשים, כי הנה נתוספו למענו ב' חדשים אחרים עד"ז, כי הנה עיבור זה של ז"א היה בתוך אימא כנז"ל, והנה הוא היה בתחלה בחי' ו' נקודות, ובמעיי אימא נכללו בסוד תלת גו תלת ע"ד שהיה בתוך א"א. אמנם תלת גו תלת לז"א הוא באופן אחר, והוא כי כל א' מן הג' תחתונות שבו הנקראים נה"י נכללו מכל הג' עליונות הנקראים חג"ת, כי הנצח נכלל מכל חג"ת, וכן ההוד נכלל מכל החג"ת, וכל היסוד נכלל מכל החג"ת, והרי הם תשעה חדשים של עיבור.

ולצורך נוק' דז"א הוצרך עיבור של י"ב חדש. והענין הוא, כי הנה אחר ט' חדשים שהוצרכו לצורך ז"א כנז', נתוספו עוד שלשה חדשים אחרים לצורך נוק', שגם היא הוצרכה ליכלל בג' העליונות חג"ת דז"א, ע"ד שנכללו כל אחד מהנה"י בכל א' מן החג"ת, והרי הם י"ב חדש. וזהו סוד פסוק, ואחר ילדה בת, פי' כי אחר לידת הי"ב שבטים, שהם כללות הו' קצוות ז"א כפולים, ואח"כ נשתתה הנקבה הנקרא בת ג' חדשים אחרים, ואח"כ נולדה.

הרי איך הכל היה עיבור א' הנקרא עיבור ראשון, אלא שלתועלת צורך אריך בעצמו הספיקו לו ז' חדשים הראשונים, וז"א הוצרך לעמוד שם עוד ב' חדשים, והם ט' לעצמו, ונוק' נשתתה שם עוד ג' חדשים אחרים, והרי הם י"ב לעצמה, והכל היה עיבור א', והבן זה (שעה"ק מ ע"ב).

והנה אם תעריך בחי' אלו באופן אחר, יהיו תשעה בחינות שלימות. ונמצא כי זה החשבון של ז' חדשים, הוא עצמו חשבון של תשעה חדשים. והענין, כי הנה אע"פ שבקבוץ כולם יהיו שלשה מדות ושליש, ובהכפל' לב' יהיו ז' פחות שלישי, הנה אינן כולם מבחי' א', ואין לכלול בחינת הת"ת עם היסוד, כי כל א' יש לו בחי' ומציאות בפני עצמו, ולא ראי הת"ת כראי היסוד. ונמצא, כי ארבע מיני ספירות היו פה, שהם בחי' ת"ת, אע"פ שאינו רק שלישי א' לבד. ובחי' נצח ובחי' הוד ובחי' יסוד, הרי ארבע מיני ספירות הם, ונכפלו ונעשו ח' בחינות, והעטרה הרי בחי' ט'. ואע"פ שהעטרה היא ממין ספי' היסוד עצמו, כיון שממנה נעשית הנוק', ואינה מכלל הז"א, לכן נמנה אותה בבחינה בפני עצמה, והרי הם ט' בחי' כנגד ט' חדשים שלימים.

ופעם אחרת שמעתי באופן אחר, כי הנה אע"פ שאנו אומרים שלא היה הז"א בזמן העיבור רק מתלת כלילן בג' כנודע, עכ"ז ודאי שיש לו י"ס גמורות אלא שהם נעלמים בו, ואינם ניכרים רק בחי' תלת כלילן בג' כנ"ל. ואמנם זמן העיבור היה מט' חדשים, אמנם עיקרם אינם רק שמונה חדשים לבד, כנודע כי יום א' מחדש הט' נחשב ככל החדש, ויכולה לילד אפילו ביום א' מחדש הט'. ואפילו אותו היום שלוקחת מחדש הט' הוא לסיבת יום הקליטה כנ"ל, כי יש יולדת לרע"א יום כמנין הריון. ונמצא, כי עיקר העיבור אינו רק שמונה חדשים. וכבר נתבאר כי בכל זמן המשך העיבור מתבררין חלקי הז"א שבז' המלכים, ועולה שם בבטן אימא ומתברר שם שנית.

מאיר העץ חלק ג'

הנה התחלת מה שמתברר היא הספירה הא' שהיא כתר דז"א. ונמצא כי בהמשך ח' חדשי העיבור נתבררו ח' ספירות הראשונות, שהם כחב"ד חגת"נ. ואמנם ג' ספירות התחתונות, שהם ההוד והיסוד והמלכות שלו, לא יכלו להתברר היטב כשאר הספירות מרוב הסיגים הנאחזים בהם, להיותם סמוכין אל הקליפות, כי הם תחתונות, ולכן לא נתבררו היטב ע"י העיבור עד זמן היניקה, כי אז נתבררו נעשו בחי' חלב שיונק ז"א ונגדל בהם כמ"ש בח"ב בענין החלב ע"ש.

והנה אני זוכר ששמעתי ממנו פעם אחרת, כי גם הנצח אע"פ שנתברר אינו עולה למנין העיבור, וטעם הדבר כמש"ל בהדי הוצא לקי כרבא, יען היותו הוא עם ההוד תרי פליגי גופא כנודע, ולכן כיון שההוד לא נתברר ולא עלה למנין עיבור, כן הנצח אע"פ שנתברר אינו עולה למנין העיבור. ונלע"ד כי לפי זה יהיה ג"כ בחי' ז' חדשים בעיבור זה, והוא מעין הדרוש הראשון הנז' בראש הפרק, שבעיבור יש בו בחי' שבעה חדשים ובחינת ט' חדשים, ושניהם א'. והנה עם זה הנז' תבין למה הוצרך הז"א להיות ג' כלילן בג', כי לא היה צריך להכלל ולהכפל להלבישו את נה"י דא"א, כי אף בלתי הכללות תלת גו תלת יכול להלביש ג' תחתונות דאריך כמו ששאלנו שאלה זו בפ"ו אך הענין לפי שג' תחתונות שלו לא יכלו להשלים בירורן היטב ע"י העיבור, ולכן הוצרכו ג' תחתונות שבו להכלל ולהתעלם תוך ג' האמצעיות, שהם חג"ת, כי לא יכלו להתגלות ולהתפשט במקומם, כיון שלא נתבררו היטב. ועד אחר היניקה שנשלמו להתברר בבחי' החלב, ואז נתפשטו במקומם ונתגלו שם ונעשה ז"א בחי' ו"ק שלימות (מבו"ש).

168 שער מאמרי רשב"י נא ע"ג, מבו"ש כא ע"ד.

169 המאמ"ר מביא כאן הפסקה בסוף הפרק.

170 החדשים (נוסף במאמ"ר).

171 החדשים (נוסף במאמ"ר).

172 החדשים (נוסף במאמ"ר).

173 צריך לדעת, כי הרי א"א הוא אחד ואין שני לו, זכר בלתי נקבה, כי הנקבה לא ניכרה בהפרש מן הדכורא אלא מאבא ואימא ואילך. אך הענין ביארנוהו בדרוש אחר, כי גם בא"א יש זכר ונקבה, והוא כי כל צד הימין דא"א הוא בחי' דכורא, וכל צד שמאלו הוא בחינת נוקבא. אבל מאו"א ואילך, נפרדו הזכר מן הנקבה, ואין כאן מקום ביאור דבר זה. ונמצא, כי בין בזווג העליון דבגו פומא הוא כלול זכר ונקבה, צד ימין שבו בצד שמאל שבו, וגם הזווג התחתון שביסוד שבו כלול מזכר ונקבה, צד ימין בצד שמאל (מאמ"ר).

174 "אשא ומיא מתקנין ויאן בצירוי" נמחק במאמ"ר ובמקומו איתא "חכו ממתקים וכלו מחמדים".

175 נראה עיקר כמוסגר.

176 והם סוד הגבורות הנקראים מ"ן (מאמ"ר)

177 רוחין (מאמ"ר).

178 צ"ל מקוריות.

179 החדשים (נוסף במאמ"ר).

180 תיבות אלו 'עד נה"י דאו"א שנכללו בראש ז"א גם' בסוגריים (לש"ו).

181 הנה כאשר זה הזווג דנשיקין בפה דאריך נעשה, אז כופף ראשו למטה, ועל ידי כן נמצא כי הגרון דא"א הוא כולל כל אבא ואימא מבחינת הראש שלהם, עד בחינת נה"י שלהם הנעשין מוחין ברישא דז"א כנודע. ואז גם כל אלו התיקונין כולם, שהם מן התיקון השמיני עד השלשה עשר, שהם ששה תיקונין דיקנא תתאין, נכללו כולם יחד. ואעפ"י שהארבעה התיקונין האמצעיים אינם ארוכים כמו שני המזלות, עכ"ז על ידי כפיפת הראש יורדין למטה, ואז נכללין אבא ואימא בכולם ונעשים בסוד המוחין שלהם, ועל ידי כן מתרבה השפע, ונעשים גם בחינת נה"י שלהם, כי בתחילה מן החלק השלישי של חצי הת"ת העליון דא"א נעשו שתי גופין לאבא ואימא בבחינת חג"ת שלהם בלבד. ועתה על ידי ריבוי השפע הזה מתיקונין דיקנא דאריך במוחין שלהם, נעשו מן החלק השלישי הנז' גם בחינת נה"י דאבא ודאימא ונשלמו לגמרי. וזמ"ש באדרת האזינו דרפ"ט ע"ב, וכד האי מזלא תלייא בשיקולא עד טיבורא כו'. כנראה דיש פעמים כך, ויש זמן שאינו כך, והוא החילוק הנ"ל, שיש פעמים שכופף ראשו כו'. וכמו שנבאר בענין דרוש היסוד דז"א איך נאצל, וע"ש שלשה בחינות שיש בענין הזה (מאמ"ר).

182 ולא הוצרכו לזווג עליון דא"א וכו' אלא נאצלו ונתקנו גו משחתא (מאמ"ר).

183 ע' מאמ"ר שמביא זהר תרומה דף קסז ע"ב וז"ל: בדרוש בריה דרב ספרא, וז"ל, שארי חייך האי רבייא וחדי כו' אדם קדמאה גליפו דצירא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא כו' אינון אתוון אגלימו גו משחתא כו'.

184 החדשים (נוסף במאמ"ר).

185 נראה שמילה זו טעות.

מאיר העץ חלק ג'

186 צ"ל דיוד"ן וכדלקמן פרק ו' (הגוב"י).

187 שער מאמרי רשב"י נב ע"א, ומבר"ש מג ע"ד ומד ע"א, ועי' שעה"ק ע ע"ג.

ז"ל השעה"ק, דרוש ד', בביאור ג' זמנים שהיו אל ז"א:

עיבור ראשון, ומוחין, ויניקה. הנה נתבאר לעיל כי בעיבור הא' היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת. וכבר נתבאר שאין הכוונה שהיו ממש ג' תוך ג', אלא שהנה נצח הוד יסוד דא"א, הם מתלבשים תוך ז"א כנודע, וכמו שהנה"י דא"א נכלל בחג"ת שלו עצמו. כן אלו הנה"י דז"א היו עד"ז, ששמשו לו"ק באופן זה, כי הנצח הנה הוא מדה אחת לבדה, ושמש כאלו היא ב' מדות קטנות, הנקראים נצח וחסד. ונמצא שהיו ב' ספירות, אלא שאורך שניהם אינו אלא אורך ספירה אחת בלבד. וכן היה בהוד, וכן היה ביסוד, וזהו אומרים תלת כלילן בתלת.

והנה ענין היסוד איך שמש לשנים הוא באופן אחר, והוא כי הנה נודע שרגלי או"א הם מסתיימים בחצי תפארת דא"א, וז"א מתחיל משם ולמטה. ובזמן העיבור הנז', נכלל חצי התחתון ותפארת דאריך בחציו העליון וקבל הארה, ממנו ואח"כ עלה גם היסוד דאריך ונכלל בכל שני חצאי התפארת שלו בהיותם נכללים יחד כנז', ומכחם יצאו ונתהוו התפארת והיסוד של ז"א. ונמצא כי יש תוספת אור בתפארת מבשאר החלקים, לפי שכאשר נכלל חציו בחציו מיניה וביה נוסף בו אור גדול, מכח מה שנכללו יחד יותר מכשנכלל הנצח בחסד וההוד בגבורה. ומלבד זה נוסף כח א', והוא כי גם היסוד נכלל בת"ת, ולכן היה כח בהם להתהוות הת"ת והיסוד דז"א מן היסוד דא"א, לפי שנכלל למעלה.

ומן חצי התחתון דת"ת דא"א נתהוו ג' מוחין דז"א שהם חב"ד שלו. ואעפ"י שאמרנו, שהיה בסוד עיבור בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד, הענין הוא כי ודאי יש אל התינוק בהיותו במעי אמו בחינת ראש ומוחין, כי מבשרינו נחזה אלוה. אלא שכיון שאין המוחין ההם ראויים לילד, אינם עולים בשם, אבל פשוט הוא שיש לו ראש ומוח.

אח"כ כאשר נולד, ע"י היניקה שהוא יונק משדי אמו, נגדל יותר בהמשך זמן חדשי היניקה. וזה ענין גדלות הזה, כי הנה בהיותו בסוד העיבור, עיקר מציאות ז"א לא היה רק ג' ספירות תחתונות, שהם נה"י שבו, לפי שהיותו הוא מן הנה"י דא"א כנזכר, אלא שהיו בסוד ו' מדות קטנות כנז', והיו החג"ת שלו בכח ולא בפועל, לפי שעיקר ושורש ארכם לא היה רק שיעור ג' מדות דנה"י לבדו, ו"ק שלו היו בבחינת ו' חצאים. ואח"כ ע"י היניקה נגדל, כי גם החג"ת שלו נעשו מדות שלימות, כמו הנצח והוד יסוד שלו, שהיו בתחילה שרש ועיקר הכל.

וסיבת גדלות זה הוא, לפי שמן הדדים של אמו, העומדות במקום החזה שלה, שהוא באמצע החג"ת, הוא יונק. ונתבאר אצלינו בסוד ויעבור, שהוא אותיות ע"ב ר"ו, כי ג"פ ע"ב הם בחג"ת, ושלתם יחד הם ר"ו. וב' בחי' אלו נרמז במלת ויעבור, ע"ב ר"ו. והנה הם מתחברים באמצע, ונעשים בחינת הדדים, ואז נתוסף שם בחינת ההו"ה, וזהו ויעבור ה' על פניו וגו', ואז נעשו שני הדדים, כי ויעבור ה' הוא בגימטריא שד"י, שהוא בחינת השדים והדדים. ולכן בהיות התינוק יונק משם, נגדלים חג"ת שלו ונשלמים להיות ו"ק שלימות. אבל עדיין המוחין שהם חב"ד שלו, לא היו מתוקנים, וזה נמשך עד סיום ב' שנים של היניקה.

אח"כ התחיל תקון הכלים של המוח משם ואילך, עד היות לתינוק שלשה עשר שנים ויום א'. ואחר כך נכנסו המוחין ממש, תוך אלו הכלים, שנתקנו בהמשך הזמן הזה, שהוא מאחר ב' שנים של היניקה, עד תשלום י"ג שנים ויום א'. וענין התיקון הזה הוא, בזה האופן שנבאר, הנה נודע כי האדם בלילה כשהוא ישן נפשו יוצאה ממנו ומקבל הארה גדולה, אבל בהיותו עדיין קטן, שלא השלים י"ג שנים ויום א', אעפ"י שגם נפשו עולה למעלה בכל לילה, אינו מקבל הארה גמורה. אמנם הוא מקבל הארה מן מוחין שלו העליונים העתידיים לבא לו אחר י"ג שנים ויום א', ומהם מקבל עתה קצת הארה מועטת, שיעור שיוכל לתקן הכלים עצמם של המוחין ולהגדיל ג"ר שבו, לפי שעדיין אין בו אלא ו"ק שלימים.

והנה אחר תשלום שתי שנים של היניקה, בא לו הארה מג' מוחין עילאין ההם, ובאים לו הארת ג' המוחין ההם מלובשים בתוך הכלי של נה"י דאימא. ונודע, כי עיטרא דחסדים היא תוך היסוד דאימא. וזה היסוד דאימא, שיעור התפשטות התלבשותו הוא עד סיום השליש העליון של תפארת דז"א, ששם הוא מקום החזה. ודע, כי כל הגדלת ז"א עתה אחר זמן היניקה, הוא ע"י זו העיטרא דחסד, שהוא מחצית הדעת דז"א, לפי שז"א נק' אילנא דחיי, ואין האילן גדל אלא ע"י המים המתפשטים בו.

והנה החסדים האלו, שהם חמשה חסדים, הם המגדילים אותו, כנודע כי עיטרא דחסד הוא לזכר, ועיטרא דגבורה היא לנקבה. ואמנם אין המים האלו שהם החסדים, יכולים להראות כחם ל"כ כ"ז שהם מכוסים תוך היסוד דאימא, שהוא עד החזה. ומשם ואילך, נגלים ומראים כחם והגדלתם. והנה שיעור המשך כסויים והתלבשותם, הוא ו' ספירות ושליש, שהם כתר חב"ד ח"ג ושליש עליון דת"ת, והם שיעור ו' שנים ושליש, ואח"כ הדעת שלו מתחיל להאיר.

וזהו מה שארז"ל הפעוטות מקחם במטלטלין. והנה פעוטות נקרא כשהם בן ו' שנים ויום א', כנגד ו' שנים ושליש שביארנו, ואז יש לו דעת מגולה במטלטלין שהם ו"ק שבו, כנודע כי הה' חסדים מתפשטים מחסד עד הוד ואח"כ נכללים ביסוד. ואלו הו"ק נק' מטלטלין כי אלו מתטלטלין

מאיר העץ חלק ג'

ועושים כל ההקיף וכל הצרוף. אבל בקרקעות, שהיא בחי' המלכות, אין לו עדיין דעת שם. וכבר ידעת, כי במסכת גיטין (דף נט ע"א), יש מי שסובר, שאין מקח הפעוטות קיים עד שיהיה כבר ח' כבר י', וטעמו הוא, לפי שמונה ב' של היניקה, ועוד ו' שנים ושליש יותר, הרי הם ח', או ט' שנים. והנה אחר שעברו ט' שנים הנז', ונתגלה הדעת, שהוא עיטרא דחסד, תכף נתגלו כל הה' חסדים ברגע א' באופן זה, כי הנה הב' חסדים נתפשטו בחו"ג דז"א, בהיותם עדיין מלובשים תוך יסוד דאימא. וג' החסדים האחרים, נתפשטו בנה"י דז"א בגלוי גמור חוץ משליש העליון של הת"ת, כי שם עדיין מקום עטרת היסוד דאימא. והנה החסדים הנז', הם בבחי' המים היורדים למטה בשרש האילן, ומשם חוזרים לעלות ממטה למעלה עד ראש האילן, ומגדלים אותו בעת עלייתם למעלה. וכן עושים החסדים הנז' בז"א הנק' אילנא דחיי.

ואמנם בעת עלייתם למעלה, אין צריך ל"כ זמן כמו שירדו למטה, שהיו ו' שנים ושליש, לפי שהב' חסדים נתפשטו כבר בחו"ג, ועלייתם אלו החסדים אינה אלא למעלה בראש לתקן המוחין ולהגדילם, שהם כחב"ד ד' שנים. ועם ט' שנים הראשונים הנז"ל, עד שנגלו החסדים, הרי הם י"ג שנים, ואח"כ הוא איש גמור, ואז נכנסים בו המוחין העקריים שלו הראויים להוליד. אמנם אחר ט' שנים הראשונים, אשר נתפשטו החסדים דרך ירידה עד ההוד שבו, אעפ"י שעדיין לא חזרו לעלות, כבר ביאתו ביאה כמו שארז"ל. אמנם עדיין אינו ראוי להוליד עד י"ג שנה, שכבר עלו החסדים והגדילו ונתקנו המוחין כנז', אם לא ע"ד מקרה.

ונבאר ענין אלו החסדים איך מגדילים אותו. נודע כי האור המכוסה אינו מאיר מחצית שיעור מה שמאיר בהיותו מגולה, לכן החסדים הג' פחות שלישי, שנתפשטו מן החזה ולמטה, שהוא במקום הגלוי, הם מאירים כפלים ממה שמאירים העליונים המכוסים. ונמצא כי החסדים העליונים אם היו נגלים, נתוסף הארתם כפלים ממה שהם עתה, וע"י אלו החסדים התחתונים המגולים נגדלים גם הם, ומתגלה כפל האור שבהם באופן זה, כי הנה החסד שבת"ת, שלישי העליון מכוסה, ושני שלישים התחתונים נגלים.

ונדבר עתה בחסדים המגולים, כי הנה אלו ב' שלישים המגולים, נכפלה הארתם, ולכן השלישי האמצעי נכפל, והאיר בשני שלישים תחתונים של הת"ת. ושליש התחתון, ממנו נתהווה ונעשה הכתר של נוק' דז"א. והחסד המגולה שבנצח גם הוא נכפל, וחציו הספיק להאיר בכל הנצח דז"א. ומחציו נתהווה החכמה של נוק'. והחסד המגולה שבהוד, גם הוא חציו היה בהוד דז"א. וחציו לבניה שבנוקביה.

ועל ד"ז היה גם בשני חסדים ושליש העליונים המכוסים. כי בעליית הארת החסדים התחתונים למעלה, נתוספה הארתם ונכפלה כנז'. וזה עניינם, כי הנה החסד שבחסד נכפל, וחציו הספיק לעצמו, שהוא שלישי וחציו. וחציו שהוא שלישי וחציו אחרים, עלו למעלה, והשליש עלה בחכמה דז"א. וחציו השלישי, בדעת שלו בצד ימיני, בעיטרא דחסדים שבו. וכן החסד שבגבורה נכפל, וחציו הספיק לעצמו, שהוא שלישי וחציו. ושליש האחר עלה בבניה שבו. וחציו השליש עלה בדעת בעיטרא דגבורה שבו.

ונמצא כי החב"ד יש בכל אחד מהם שלישי אור חסד. ובחג"ת ונו"ה, יש בכל אחד מהם שלישי וחציו של אור חסד. והטעם לזה הוא, לפי שהנה הדעת אינו ספירה בפני עצמה כנודע, אמנם הוא בחי' היסוד המכריע בין חו"ב ומזווג אותם. ונמצא כי הדעת נחלק לחצאין, וחציו מצד החכמה וחציו מצד הבינה. והרי הוא כאלו יש בחכמה שלישי וחציו אור חסד, ובבינה שלישי וחציו ג"כ. כמו שיש בחג"ת נ"ה.

והנה שלישי החסד שבשליש העליון דת"ת גם הוא נכפל, וחציו הספיק למקומו, וחציו עלה עד הכתר דז"א. ודע כי גם השליש התחתון דחסד שבת"ת, שאמרנו למעלה ממנו נעשה הכתר של נוקבא דז"א, נחלק לשנים. וחציו נשאר בכתר הנקבה, וחציו עלה בכתר דז"א. והטעם הוא, לפי שלא יהיה כתר דז"א גרוע מן החב"ד, שיש בכל אחד שלישי שלם כנזכר. וגם כדי שלא יהיה גרוע כתר דז"א מכתר דנוקביה, שיש בו שלישי שלם ובכתר דז"א חציו שלישי לבד. אבל עתה, יש בכתר שלו שלישי שלם, ובכתר שלה חציו שלישי לבד.

ודע, כי שני חצאין של שלישי החסד הנז', שעלו בכתר, עלו ביחד, ולא בזה אחר זה. ובזה תבין פסוק, והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה. כי הוא הענין, דכתר דז"א ונוקביה, שבתחלה היו שלישי אחד, ואח"כ נתחלק בין שניהם. ולהיותם שניהם מן שלישי אחד, נקרא יום אחד. וגם לפי שאינו ביחוד לא לד"א לבדו, ולא לנוקביה לבדה, לכן נאמר בו, לא יום ולא לילה, אמנם הוא בשתוף לשניהם יחד. גם זהו סוד, ב' מלכים המשתמשים בכתר אחד. גם בזה תבין מה שאמרו בספר יצירה, נעוץ סופן בתחלתם. כי הכתר דז"א, עם הכתר דנוקביה, שהוא מלכות, שניהם ממקור אחד חצובים.

¹⁸⁸ לו (מאמ"ר).

¹⁸⁹ עי' מאמ"ר שמביא את הזהר הזה אחרי הענין של תלת כלילן בתלת, וכן עי' שם מד ע"ד.

¹⁹⁰ או"א (לש"ו), אמנם בכללים (ח"ב ל ע"ג) נקט כגרסתינו.

הנצח וההוד ויסוד דא"א שהיו למטה משיעור קומת אבא ואימא, נתעלו למעלה בתוך חג"ת דאבא ואימא, ולא בתוך חג"ת דא"א עצמו, כי הרי החג"ת דאריך נתעלו, והיו בבחי' מוחין דא"א

מאיר העץ חלק ג'

כנ"ל. אבל נתעלו נצח הוד יסוד בתוך חג"ת דאבא ואימא, ונמצאים אז היותם בבחינת תלת כליל בתלת. כי נכללו תלת נה"י תוך תלת חג"ת דאבא ואימא (מאמ"ר).

אז (בזמן העיבור הראשון) זר"ן הם מלבישים את א"א באופן זה, והוא כי הנה הם מלבישים את שליש תחתון דת"ת ונה"י דא"א הם ד' ספירות. והנה המלכות, נוק' דז"א, לוקחת פרק תחתון של ההוד דאריך, ואז היתה נק' פסיעה לבר, שהיא הנקו' והקוץ התחתון של אות ו' זעירא שבתוך הה"א של הבינה. ואע"פ שלא לקחה רק שליש תחתון דהוד, נק' כל ההוד על שמה, כיון שאינינו כולו לז"א.

ונמצא כי מה שנשאר לז"א אינינו רק שלשה ספירות, שהם שליש תפארת ונצח ויסוד, כי אעפ"י שגם הוא לוקח תרין פרקין עליונים של ההוד, כבר נתבאר שכל ההוד נקרא ע"ש המלכות. ונמצא כי הז"א לוקח שלשה ספירות לבד, ונוק' לוקחת ספירה אחת, והיא ד' אליו בסוד רביעית ההין, ואות ד' שבשם ההויה כמ"ש במקומו בש"ו.

והרי שעתה הז"א אינו רק ג' מידות ונוק' רביעית אליו, וזה בשלשה ימי הקליטה, אח"ך ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והוא הבחי' הב' שהיא כנגד בחי' זמן היניקה שנעשו בו ו"ק, והמלכות ז' אליו, וכו'.

ודע, כי גם בעיבור יש בחי' יניקה, והוא שהעובר ניזון שם ויונק דרך טיבורו ממה שאוכלת אמו כנודע. ויתבאר בפ"ז ע"ש והבן זה היטב.

אח"ך ניתוסף בז"א תיקון נוסף, והיא הבחי' הג' שהיא כנגד זמן עיבור ג' דמוחין דגדלות, שנעשו בו תשעה מדות שלימות, והיא י' אליו. וכן היא עתה, כי הנה נתבאר שהב' פרקים עליונים דנ"ה דאריך נתעלו לעשות דדים אל הבינה להניק בנה. ונמצא, כי כאשר נסתכל במה שהגדיל הז"א בסוד העיבור, ולא בבחי' הפרקין עצמן דבחי' אריך, אלא בערך מהו שגדל העובר הם תשעה בחינות. כי הנה מן פרק אמצעי דנצח דאריך נכפלו ונעשו ב' מדות שלימות בז"א, שהם חסד ונצח, קו ימין שלו. ומפרק אמצעי דהוד דאריך נעשו בז"א גבורה והוד, קו שמאל. ומפרק תחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד בז"א קו אמצעי. ומשליש תחתון דת"ת דאריך נעשית חכמה דז"א. ומיסוד דאריך נעשית בינה דז"א. ואמנם דעת אין בו עדיין בימי העיבור כנ"ל פי"ד. ומפרק תחתון דהוד דאריך נעשית נוק' דז"א, הרי הם ט' בחינות.

ודע כי הכתר של ז"א הוא מן בחי' חצי היסוד דעתיק יומין המתלבש תוך חצי התחתון דאריך כנ"ל פ"ו, ולקמן בח"ג יתבאר כל זה הנ"ל באורך, כי הרי בחי' זו היא כנגד אותה הבחי' כנ"ל, אלא שעתה הוא בכח ולא בפועל, ואז הוא בפועל ממש וע"ש. והנה אם נעריך יחד כל הבחי' האלו יהיו י"ח, כי לכן נק' ח"י העולמים, כי הנה הז"א היה ג' וו' וט' הרי י"ח.

והנה פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל התחלקות ת"ת ונה"י דאריך בז"א באופן אחר והוא זה, כי הנה נתבאר כי עיקר ז"א בזמן העיבור אינו רק שלשה מדות לבד מתגלים בו כנ"ל בפ"ח וכמ"ש בסוף פרק זה בע"ה, אמנם נגדלו ונעשו ו' מידות קטנות אשר כולם אינם רק ג' גדולות לבד. והנה מן נצח דאריך נעשו בז"א קו ימיני שבו, והם נצח וחסד. ומהוד דאריך נעשו בז"א גבורה והוד. ומיסוד דאריך נעשו בז"א ת"ת ויסוד. ומשליש תחתון דת"ת דאריך נעשו בז"א תלת מוחין חב"ד. וטעם הדבר איך מזה השליש דת"ת לבדו נעשו תלת מוחין בז"א הוא, כי הנה נתבאר לעיל בפ"ו איך שליש תחתון דת"ת דאריך עלה והלביש ב' שלישים עליונים של הת"ת דאריך עצמו, ואח"כ עלה גם היסוד דאריך והלביש את שליש תחתון של הת"ת הנז' ונכלל בכולו. ונמצא כי היסוד אע"פ ששיעורו הוא קטן שם, שאינו רק שלישי הת"ת כנ"ל, עכ"ז מחמת שהלביש ונכללו בכל הת"ת דאריך כולו כנז', נגדלה הארתו ועשה בז"א ת"ת ויסוד שבו, והשליש התחתון דת"ת דאריך היו בו הארות כפולות מאד יותר מהנ"ה, כי הנ"ה כל אחד מהם נכלל זה בחסד וזה בגבורה, ומכח כללות ההוא נעשו כל אחד מהן ב' מדות קטנות בז"א כנז'. אך שליש הת"ת נכלל מיניה וביה בב' שלישים העליונים, הרי כללות א' גדול, כי הוא מיניה וביה. משא"כ בנה"י שלוקחים הארתם מאחרים, אך זה הוא מיניה וביה, ולוקח הארה יתירה מהם מאד. ונוסף על זה כי נכלל היסוד שלו עצמו בו. וכבר נתבאר לעיל בפט"ו, כי כמו שנכלל התחתון מהעליון, כן נכלל העליון מהתחתון. ונמצא עתה כללות היסוד באותו שליש הת"ת, ונמצא כמה האורות יתירות יש באותו שליש תחתון דת"ת דאריך, ולכן הספיק לעשות תלת מוחין בז"א.

ונמצא כי מבחינת הכלים של הז' מלכים נתבררו ונעשה מהם בחי' ו"ק דז"א בבחי' כלים, וכן בניצוצות, וכן באורות, כנ"ל בפ"י. ואלו הבחי' נעשה מהם גופא דז"א והלבישו את נה"י דאריך ע"ד הנזכר, וכן נתבררו מהכלים והניצוצות והאורות של המלכים לצורך ג"ר דז"א בסוד כלים וקרומות ומוחין, ונעשו ג"ר דז"א כנ"ל בפ"ג ופט"ו, ואלו הלבישו לשליש התחתון דת"ת דאריך. והענין כי הנה נתבאר לעיל בפ"ח כי הת"ת נקרא ו' וכן היסוד נקרא ו'.

והנה הת"ת דאריך משמש לב' בחינות, לאבא ולאימא חלק העליון, ולז"א חלק התחתון. ונמצא כי מחצית הו' שהם ג' הם בחלק התחתון דת"ת, ומג' זו נעשו תלת מוחין לז"א. וכן ע"ז היסוד דעתיק, שגם הוא גנוז ומתלבש בת"ת דאריך, גם הוא בחי' ו' א', וגם היא נחלקת לב'. ונמצא כי שלשה חלקים ממנה נעשו נשמה לנשמה תוך חצי עליון דת"ת דאריך לאו"א, ושלשה חלקים תחתונים נעשו נשמה אל חצי התחתון דת"ת דאריך, הנעשה תלת מוחין אל הז"א כנז'. וגם מן

מאיר העץ חלק ג'

הנ"ה דעתיק אשר תוך נ"ה דאריך, נעשו נשמה גם לז"א, וכל זה יתבאר באורך במקומו האמתי בענין גדלות דז"א בח"ג פ"א ובח"ב פ"ז ע"ש. והרי נתבאר התלבשות ז"א לאריך ולעתיק בעת העיבור היטב מאד.

ודע, כי פעם אחרת שמעתי באופן אחר בקיצור ואיני יודע אם הוא בעת העיבור או ביניקה או בגדלות, כי שמעתי סתם, והוא זה, כי משליש הת"ת נעשה כתר גולגלתא דז"א, ומנה"י נעשו בו תלת מוחין, ומהיסוד דא"א נתפשט שאר גופא דז"א כולו. ואיני יודע לקשר כל סברות אלו אם לא שנאמר שהם ע"ד שנז"ל ב"ש"ג ח"ב פ"ב בענין התלבשות שבעה תחתונות דעתיק באריך, שנאמר כי הז' עצמן מתלבשות בכל גופא דאריך. אמנם מהשבעה ענפים שלהם הנכללים בחסד דעתיק אשר בכתר דאריך, הם נתפשטו גם הם בז' דגולגלתא דאריך, וכן עד"ז הוא כאן, כי כל הנה"י עצמן נתפשטו בכל גופא דז"א. אמנם עיקר הארתם נשאר בג' ראשונות מוחין דז"א כנלע"ד.

גם ראיתי שינוי אחר בענין הת"ת דאריך, כי פעם א' שמעתי כי כל חציו התחתון נתן אל הז"א, ורוב הפעמים שמעתי בדקדוק שאינו רק שלישי התחתון לבד, ואיני יודע תי', אם לא שנאמר ע"ד ת"ת דאימא המתלבש בכתר דז"א, כי בהיו' לו מוחין דאימא לבד אינו לוקח רק שלישי, ובהיות לו גם מוחין דאבא לוקח חציו כנז', ע"ש וכן יהיה כאן כנלע"ד. גם אפשר שיובנו בענין שינוי ג' הבחינות שיש בז"א בעת העיבור כנ"ל בתחילת פרק זה, וכפי הבחי' ישתנה התלבשות וזה ג"כ נכון כנלע"ד. גם במ"ש ספ"י בענין ג' העליות שבג' המדורות יתבאר גם זה כפי הנז"ל עד"ז. ונמצא כי הגרון נעשה מבחי' מקום חלל ופנוי הנז' אשר ע"כ נקרא שם הז"א בחי' קול כנז'. וז"ש במסכת סוטה בפ"ט, מהיכן היו מודדין לו, ממקום שנעשה חלל, מצוארו שנאמר כי ימצא חלל באדמה, כי הנה הצואר בבחי' חלל נעשה ולכן נק' הצואר ע"ש חלל.

והנה נבאר ג"כ מהיכן נתהווה הגרון דז"א בזמן העיבור. והענין, כי הנה נתבאר לעיל בפרק זה, כי תרין פרקין ראשונים דנ"ה דאריך נתעלו במקום הדדים של בינה, אך פרק עליון דיסוד נשאר למטה במקומו בתוך ב' היסודות דא"א בהזדווג שם כנ"ל בפ"ח. ונמצא הרחק בין היסוד לב"פ עליונים דנ"ה, כי שם הוא מקומו תמיד, פרק עליון דיסוד באמצע תרין פרקין עליונים דנ"ה, ואותו מקום היסוד נשאר חלל. ונודע כי כל דבר שבקדושה נשאר שם תמיד רושם שלה, ונמצא כי מכח אותה ההארה של היסוד שהיה שם מתחלה, משם נתהווה הגרון של ז"א. ודע, כי מהגרון הזה הוא התחלת עשיית מציאות ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת בלבד, וזהו הסוד שביארנו לעיל בפ"ח, כי מן היסוד של אריך הנק' שופר יצא הז"א בבחי' קול כלול באש ובמים ורוח שהם ג'. ונודע כי גם שופר הוא בגרון. ונמצא, כי באותה בחינה דרשימו דיסוד דאריך, שם הוא בחינת השופר, ומשם יצא ז"א בסוד קול כלול בג' מים ואש ורוח, בסוד קול דנפיק מגו שופר, ושם היה כלול בתלת הנז' בגרון זה, שהי' במקום חלל ופנוי, ואינו שם אלא בחי' אויר לבד, ולכן היה נק' קול. ואח"כ משם יצא קול זה מהגרון ההוא הנקרא ג"כ שופר כנז', הנעשה מהארת רשימו היסוד דאריך כנזכר, ונתפשט למטה מהגרון הזה גם כן בסוד תלת כלילן בג', הם ו"ק דגופא דז"א כלולים תלת בתלת כנודע (מבור"ש מג ע"ד).

וחג"ת היו טמונים ומלובשים ונכללים תוך הנה"י שלו, וסיבת הדבר מפני שלא היה מלביש רק לנה"י דא"א, ומשם היה נשפע. וכיון שלא היו רק ג', גם הוא לא נתגלו בו רק הג', אמנם כיון שנה"י דאריך נכללו בחג"ת, א"כ גם נה"י דז"א קבלו הארה מחג"ת דאריך, אלא שהיא ע"י התלבשותם והתכללותם תוך נה"י. וכן בז"א, החג"ת שלו קבלו הארה בסוד התכללותם תוך נה"י שלו, באופן שהחג"ת שלו הם בכח ולא בפועל, ומכ"ש שהג"ר שבו כמעט אפי' בכח לא היו אלא בדקות רב כנ"ל בפ"ב. ונמצא, כי שיעור אורך ז"א אז לא היה רק שיעור שלשה מדות שלימות שהם נה"י שבו. אמנם להיות נכללים שם גם החג"ת, היו אלו הג' מדות שלימות בסוד ו' מדות קטנות, כי הנצח הוא מדה א' שלימה ושמש לב' קטנות שהם חסד ונצח, וכן בהוד וכן ביסוד, כי ארכם ושיעורם הם ג' מדות שלימות, והם בחי' ו' מדות קטנות שהם ו' חצאי מדות, וכל זה היה בתחילה בשלשה ימי הקליטה. ואח"כ היה הולך ומתגדל עד שהגדיל ע"י מה שהיה מברר מהמלכים בהמשך זמן העיבור כנ"ל, ונשלמו בו ו"ק ונעשה ו' גדולה, אלא שהיתה בלתי ראש שהם הג"ר. וכ"ז מכח נה"י דאריך שהיו נכללים בחג"ת שלו, אז בהשתלם ז"א ונעשה ו' גדולה בו' קצוות, אז יצא לחוץ ונולד, וזו היא אות ו' שלאחר שתי אותיות י"ה שבשם ההויה שיתבאר בח"ב פ"ד:

וא"ת, והרי ז"א מלביש שלישי תחתון דת"ת דאריך וגם נה"י שבו, וא"כ איך אנו אומרים שהיה כלול תלת גו תלת בלבד. אך הענין, כי כיון שבחינת הת"ת אינה מדה גמורה רק שלישי א' לבד, לכן אינו עולה בשם, ואין אנו מזכירין רק הנה"י לבד, שהם מדות שלימות שנכללו בחג"ת, והיו ג' כלילן בג'.

גם צריך שתדע הקדמה א', ועמה תבין היטב ביאור תלת כלילן בתלת הנ"ל, והוא כי העובר ודאי שיש בו כל הרמ"ח איברים, ואין איברים ניתוספים בו אח"כ כנ"ל בפרק י"ב. אך הענין הוא, שבתחילה היו איברים קטנים, מחצית גידולם לבד, ואחר כך נגדלו בשיעורו. ונמצא כי דוגמת מה שאנו קוראין את הז"א כולו אות ו' של ההויה, הכוללת כל עולם האצילות כנ"ל, וכן הת"ת שבו עצמו נקרא ו' של ההויה הפרטית בעשר ספירותיו עצמם. והנה גם הת"ת שלו היה עד"ז ו' בלי ראש, כי היה גופו קטן מאד, דוגמת ו' בלי ראש, ועיין בברכת אבות, כי שם נתבאר היטב ענין זה.

מאיר העץ חלק ג'

ופעם אחרת שמעתי, כי בהיותו בסוד העיבור היו בו ו"ק כלולין תלת בתלת, ולא היו בו לא בחי' ראש ולא בחי' זרועות, אלא גוף פשוט א' לבד, כנזכר בסוד ציצית קטן ע"ש. והנה נתבאר איך נרמז הז"א בבחי' ו' של ההויה הכוללת עולם האצילות, בין בזמן העיבור, בין אחר כך, שהם ו' זעירא שבתוך הה"א, ו' גדולה שלאחר הה"א, ובח"ג נשלים ביאור זהו בע"ה.

ונבאר דרך אחרת בענין שם ההויה הכוללת כל האצילות, ועמה יתבאר ענין מציאות זר"ן שניהם יחד בסוד העיבור. והענין, כי אע"פ שתראה שלא הזכרנו בכל הפרקים האלו מה נתחדש בנוק' בענין העיבור, בודאי שגם היא היתה עמו, וגם היא נגדלה מדרגה אחר מדרגה דוגמת ז"א ממש, וכל בחינותיה נבארם בש"ו ח"א בע"ה. ונבאר פה כללות הענין איך היו שם זר"ן יחד בזמן העיבור. הנה נודע משז"ל בפסוק אשה כי תזריע וילדה זכר, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, איש מזריע תחילה יולדת נקבה. והענין, כי הנה חו"ב הם זכר ונקבה, והם ב' אותיות י"ה שבשם ההויה הכוללת כל עולם האצילות כנזכר, ואות י' במילואה יש בה שלשה אותיות והם יו"ד. ונודע מ"ש בזוהר ובתיקונים כי י' אבא, ו' ברא, ד' גינתא דאיהי ברתא. והנה אבא הוא אות י' שהם י"ס דיליה, וכאשר מזריע טיפת מ"ד להאציל את ז"א כנ"ל בפ"ט, צריך שתהיה טיפה זו בהכרח כלולה לצורך זר"ן יחד, כי גם בת הנקבה ע"י כח האב נעשית כנודע, והנה שניהם היו נרשמים אז בו, והם ו"ד, ו' ז"א, ד' נוקבא.

והענין כי ז"א היה נמשך מן ו' ראשונה דאבא, ונוק' מן ד' תחתונות שבאבא כנודע, כי גם בהיות הנקבה עם ז"א בסוד אחר באחור אין בה רק בחי' ד' תחתונות שבו כנז' בש"ו, ולכן נרמז הז"א באות ו' ונוק' באות ד', ושניהם במילוי ו"ד של יו"ד. והרי בהיותם תוך אבא היה הז"א קודם אל נוק', ו' ואח"ך ד', כי שם עלמא דדכורא, והזכר גובר. וכאשר הזריע אבא באימא, ונתן טיפה זו כלולה מזכר ונקבה, הנה הנקבה שהיתה בסוף יצתה תחילה, כנודע מסוד השפופרת, כמשז"ל ביעקב ועשו. ונמצא כי כשהאיש מזריע בתחילה, מוליד נקבה תחילה ואח"ך הזכר, ולכן נתהפכו בתוך מעי אימא, ושם נתהוו ד' על ו' שהיא צורת ה', דו, ד' על ו'.

והענין יובן ע"י שאלה אחרת, והיא כי למה באות יו"ד לא נרמזו זר"ן רק באותיות המילוי, ובאימא שהיא אות ה' נרמזו באות ה' עצמה השרשית. והענין, כי כל בחי' אות ה"ה זו שהיא התבונה, לא נעשית אלא מעצמות הארות זר"ן שניתנו באימא, ומהם נאצל עצמותה כנז' בש"ד ח"ב. ונמצא, כי בצאת הנקבה תחילה בטיפת אבא, נעשית ממנה ד' אחד שבצורת הה"א. ואח"ך בצאת ז"א אחריה, לא מצא מקום כי כבר יש בה שם הנוקבא, וירד למטה בו' אחרונות שהם ו' קצוות שבה, שהיא ו' שבצורת הה"א העומדת תחת ד' של הה"א. וגם הטעם, כי להיותה עלמא דנוק', שלטא נוקבא על דכורא. וז"ס העה"ב צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם, כי עה"ב היא התבונה כנזכר ש"ד ח"ב, ושם במקומה שהיא ה' ראשונה שבשם, הצדיק עליון שהוא ז"א יושב שם, ועטרה שלו שהיא נוק' על ראשו, ולכן אות ד' על ו' היא ממש כעין עטרה המקפת ראשו, שהוא ו' שתחת הד'.

ואח"ך כשהזריעה הנקבה, שהוא כשהולידם והוציאתם לחוץ אחר העיבור בעת הלידה, אז חזרו להתהפך, כי ו' שבתוך הה"א שהיה אחרון יצתה תחילה, וישב לו תחת הה"א ראשונה. ואח"ך יצאתה אות ד' שהיא נוקבא, והיא ה' אחרונה שבשם שתחת אות הו', כנודע כי ה' ד' הוות בקדמיתא, כנזכר בזוהר פרשת משפטים דק"ב, אלא שמן ד' נעשית ה' ע"י ההגדלה והתיקון כמ"ש בש"ו. ונמצא כי האשה מזרעת תחילה יולדת זכר, ואח"ך יולדת הנקבה. והרי ג' היפוכין בדבר, תחילה היו זר"ן במילוי יו"ד, ו' על ד', ואח"ך בצורת ה' ראשונה, ד' על ו', כי ז"ס אדם הראשון ד"ו פרצופין נבראו. ונודע, כי הבריאה היא בבינה, והבן זה, כי כשנכנסו בבינה אשר שם היתה בחינת בריאת אדה"ר ונוק', אז היא בסוד ד"ו פרצופים. אך בהיותם בסוד אצילות שהוא בהיותם באבא, שהוא נקרא עולם האצילות, שם היו בסוד ו"ד, ואחרי שנולדו נתהפכו ונעשו ו"ה, שתי אותיות אחרונות שבשם ההויה הכוללת כל האצילות.

ונבאר עתה ענין המזון איך היו נזונים שם בתוך בטן אמם, כי נודע שגם הולד יונק במעי אמו. והענין, כי הנה נתבאר לעיל פ"ג, כי המוחין דז"א שבזמן העיבור היו תוך נה"י דתבונה דבחינת כלים החיצונים שבה. והנה, בהיותה מלובשת בתוכו בסוד מוחין, נמצא כי היסוד של התבונה הוא מסתיים בטיבור ז"א וכמ"ש זה בע"ה בח"ג בענין שלש נקודות שיש בז"א, וא' הוא נקודת הטיבור, ששם הוא סיום יסוד התבונה הנקרא עולם הבא עלמא סתימא, ולכן נקו' הטיבור הוא סתום. ואמנם, בהיות ז"א בעיבור תוך אימא, אז אינה עלמא סתימא בהיותה שם למעלה במקומה, ואז הז"א טיבורו פתוח ויונק בכח היסוד דאימא הגנוז בתוכו, ובצאתו לחוץ אחר שנולד נסתם הטיבור שבו כי שם היסוד דתבונה הנקרא עלמא סתימא. ואמנם סוד מה שניזון הוא ממה שמבררת אימא מבחינת המלכים כנ"ל בפרקים שקדמו, ובכל יום ויום מימי העיבור מבררת מעט מעט, ומשם ניזון זר"ן עד שנגדלים מכח מה שמבררים ומכח המזון שניזונים, עד שנשלם להתברר כל מה שיכול להברר ע"י העיבור, ואח"ך נולד. ואז מתברר ג"כ בחי' אחרות בסוד הלידה עצמה, והדמים היוצאים ממנה ואח"ך מתברר יותר ע"י החלק שיונק בעת היניקה כמ"ש בע"ה בח"ב הבא אחר זה. ודע, כי בהיות ז"א בסוד עיבור, אזי הוא בבחינת עשיה שבו, כי כל בחי' ג' כלילן בג' נקרא עשיה

מאיר העץ חלק ג'

כנזכר בדרוש אבי"ע, ואין שום בחי' באצי' שאינה כלולה מאבי"ע של בחי' אצילות (מבו"ש מד ע"ד מה ע"א).

191 דא"א (לש"ו), ולפי זה מקום הזהר הוא באד"ר קלב ע"א.

192 מבו"ש מ ע"א.

193 ולא נתגלו בו עתה החג"ת רק הנה"י שלו, אשר עלו למעלה במקום חג"ת, אשר שם או"א, ועלו ונתבלשו תוך חג"ת דאו"א עצמם, ואז מכח אותם הנה"י דא"א עצמם לבדם, אשר נתעלו שם ונכללו בחג"ת, יצתה הטיפה כלולה מכחם דרך היסוד דא"א בסוד זיווג תחתון, שמהם נעשה אדם תתאה שהוא ז"א. ונמצא כי שרש טיפה זו אינה רק מבחי' תלת טיפין דנה"י לבד, אלא שהיו כלולים בחג"ת. וא"כ נמצא, כי אין בחי' הז"א עתה רק בחי' ג' קצוות לבד, שהם הנה"י שלו, ואלו נשלמו עתה ונתגלו, אמנם היו כלולים ג"כ בחג"ת דיליה דוגמת האריך כנ"ז. אמנם עיקר התיקון לא היה רק בנה"י אלו שלו, שהם נתגלו לבד. אמנם אחר שנולד ז"א ויצא לחוץ והגדיל ונעשה ט"ס גמורות, מלבישין את א"א כמ"ש בע"ה בח"ג מ"ש, זה, הנה כי גם א"א נתפשטו רגליו למטה ואינו ג' כלול בג', זו ניתנה בחזה דאבא, והיא נתנה בסוד זיווג לאימא, ושם נעשית בחי' ו' זעירא שבתוך ה' שהיא אימא כנודע, ונקרא ו' זעירא נחלקת לג' נקודות דטיפין כזה, שהם תלת טיפין דסגול הנ"ז, ובסוף ו' זו בהותו קוץ הדק, יצתה נוק' דז"א בסוד פסיעה לבר, רביעית אליו כמ"ש בפ"ו. כי הנה ו' גדולה היא מספר ו', אך ו' זעירא אינה רק ג' לבד, אלא שכיון שגם נכללו בחג"ת בכח ולא בפועל, לכן נקרא בשם ו' אלא שהיא זעירא.

גם ט"א למה נק' ו' זעירא, והענין כמ"ש הקדמה א', כי נודע שאות ו' היא בת"ת, והיא ו' כפולה, בסוד גוף וברית חשבינן חד, אלא שאות ו' העיקרית השרשית היא בת"ת, וזו נק' ו' גדולה, ואות ו' של המילוי היא ביסוד ונק' ו' זעירא, כי הת"ת והיסוד הם גדול וקטן כנז' וכו'. ואלו הב' שהם ת"ת ויסוד נקרא זה לסיבה הנ"ז, כי בין שניהם יש י"ב קצוות כמנין זה, כי זהו גוף וברית חשבינן חד. וז"ס וקרא זה אל זה ואמר, וכל זה ית' ג"כ לקמן בפ"ו וע"ש. ונמצא עתה, כי כיון שהת"ת נקרא ו' גדולה ע"ש שית פרקין דח"ג, והיסוד נקרא ו' זעירא ע"ש ו' פרקין דנ"ה, א"כ כל החג"ת ו' גדולה, וכל הנה"י נקרא ו' זעירא, ולכן ז"א שעתה יצא מכח נה"י דא"א לבדו, ולא נתגלו בו בז"א רק הנה"י לבד, לכן נקרא עתה ו' זעירא יען (נקרא) הוא בחי' נה"י לבד הנקרא ו' זעירא. ודע, כי בהכרח צריך שיהיה גם עתה בז"א כללות כל הט"ס, שאפילו העובר יש לו ראש, אלא שלא נתגלו בו עתה רק ג' תחתונות נה"י שבו לבדם כנז', ויתבאר זה לקמן בפ"ו בענין תלת בחי' שיש לז"א, וכולם בסוד העיבור גם עיין בפ"ב.

ונחזור אל הנ"ל כי ז"ס מן המצר קראתי י"ה וכו' כי היסוד דא"א נקרא שופר לשון שופריה ושפיר, כי הוא בסוד ויהי יוסף יפה תואר כמבואר במקומו. וגם סיבה אחרת, שהוא כמו שופר חלול שיוצא ועובר מתוכו הקול, וכן זה היסוד דאריך הוא רחב מלמטה וקצר מלמעלה כמו השופר, ומשם ממקום הצר יוצא הקול שהוא ז"א הנקרא קו"ל, כנודע שהוא כלול מאש רוח ומים כנז' בפ' וירא דף קי"ד, שהם נה"י דז"א, שאז לא נתגלה בו רק ג' אלו בלבד כנז'. ומיסוד דא"א נמשכו אח"ך באו"א הנקרא י"ה כנ"ל, וזהו מן המצר קראתי י"ה, כי מן המצר של היסוד דא"א התחלתי לקרא ל"ה שהם או"א, כנודע שימשכו הטיפה משם אליהם. ואמנם במרחב של השופר, שהוא סוף היסוד דאריך, שם ענני י"ה, כי משם יצתה טיפה הנז', וקבלוה או"א הנקרא י"ה לתקנה בסוד העיבור כנ"ל. ואז אח"ך נתגלו כל הו"ק שבו בסוד העיבור כמ"ש בע"ה בפ"ג ע"ש. והרי נתבאר בפרק זה מה היא הבחי' שנתקן ז"א עם זיווג זה דא"א, עד שנכנס לתוך אימא בסוד עיבור (מבו"ש).

194 ובאלו היו כלולין כל הו"ק דז"א (מאמ"ר).

195 מאמ"ר נב ע"ג, מבו"ש מו ע"ג.

196 ב' פרקין עילאין דנו"ה דא"א (מבו"ש מד ע"א).

197 נמחק במאמ"ר.

198 נמחק במאמ"ר.

199 וטעם היותם שתי דדים, הוא כמ"ש לעיל, כי הנצח דא"א עלה ונכלל בתוך החסד דאבא, וההוד דאריך בתוך הגבורה דאימא. והנה נצח והוד אחידן דאבא, וכשעלה הנצח דאריך היה כלול מן ההוד דאריך, וכשעלה ההוד היה כלול מן הנצח, ולכן נעשו שתי דדים בחזה דאבא, ושני דדים בחזה דאימא. והענין הוא כי בהיות ז"א תוך אבא, לא היה רק לפי שעה בסוד טיפת זרע קטנה, ואח"כ נתנה אבא לאימא ושם נגדלה אותה הטיפה בסוד העיבור, ונעשה עובר שלם בצורת ו' זעירא שבתוך ה' ראשונה כנ"ל. ולכן הארת אבא היתה מועטת והיו בליטת דדיו קטנים, ובליטת דדי האשה גדולות מרוב האור שהאיר בה. גם בטעם זה יובן כי בדדי האיש אין חלב, לפי שהיתה ההארה ההיא עוברת לפי שעה, אך הארות אימא התמידה שם כל ימי העיבור, ולכן היה בה חלב מרוב השפע.

ובזה גם כן יובן בחינת החלב מה ענינו, ומהיכן נמשך, וגם איך על ידו נזון הולד בהיותו יונק משם. והענין הוא כמ"ש לעיל, כי תרין פרקין קדמאין דנצח והוד דא"א נשאר שם למעלה תמיד

מאיר העץ חלק ג'

במקום החזה דאבא ואימא, נצח באבא והוד באימא, ומכח זה נמשך חלב אל התינוק, והוא כי הנה נשמת ז"א הם נה"י דאריך אפין כנ"ל, וכיון שאלו השני פרקים הם היותר עליונים, נמצא כי ממבחר נשמתו הוא ניזון. והענין הוא במה שנודע אצלנו, כי נצח והוד הם בחינת דינין בכל מקום שהם כמו שביארנו לעיל בסוד עמר נקי, שערות דרישא דא"א הנמשך מנצח והוד דעת"י, ובהיותם למטה הם דינין, ולכן הם דם. ובהתעלותם למעלה, הם מתמתקין ומתהפכין ללובן החלב, ואז יונק הולד מהחלב ההוא ומתגדל, וכנודע גם כן באדם התחתון כי הדם עולה ומתהפך לחלב (מאמ"ר).

²⁰⁰ אבל עדין איננו רק בבחינת שש קצוות לבד, והם כנגד מה שיש בא"א לצורך ז"א, והם חצי התחתון דת"ת והיסוד כולו, וארבעה פרקין אמצעיים ותתאין דנצח והוד דאריך אפין, הרי הם שש בחינות שמהם נתהוו שש קצוות ז"א. ואמנם צריך שתדע, כי בצאתו מבטן אמו ונולד, עדין הוא כמו בתחילה בזמן העיבור, כי צריך עדין להגדיל איבריו ולתקנם, וגידול ותיקון הזה הוא מיום שנולד עד תשלום תשעה שנים. והשיעור הזה הוא שיגדיל ויתקן כל התשעה ספירות שבו, כמו שמצינו אותה בבחינת השלישית של זמן העבור וע"ש. והנה הם ששה קצוות שבו, ושלושה מוחין הרי תשעה ספירות שבו, ועכ"ז נחזור להסדירם כאן, מחצי ת"ת התחתון דאריך נעשה בז"א מוח חכמה, ומן היסוד מוח בינה ושני פרקים עליונים דנצח הוד נשאר תמיד לעולם בחזה א"א במקום הדדי' כנ"ל. ומפרק האמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א, ומפרק אמצעי דהוד נעשו גבורה והוד דז"א, ומפרק תחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד דז"א, ומפרק תחתון דהוד נעשית נוקבא דז"א. ולהיות כי המלכות לקחה פרק אחד שלם, לכן נעשית פרצוף גמור אח"כ בסוד נוקבא דז"א כנודע. אבל שאר הפרקים, כל אחד הוצרך להוציא שתי בחינות כנז', כי מפרק אמצעי דנצח נעשו חסד ונצח דז"א וכן בשאר.

גם בזה תבין מ"ש בתיקונין דאיהו בנצח ואיהי בהוד, וכמו שביארנו בתפלת ימי החול בשחרית, דז"א יורד בנצח, והמלכות עולה בהוד, והטעם מובן עם הנז'. גם תבין ענין מגדל הפורח באויר הנז' בדברי רז"ל, והוא בחינת היסוד של א"א שנשאר בבינה דז"א, והוא כמ"ש לעיל בענין מציאות גרון דז"א מהיכן נעשה, ואמרנו כי מקום היסוד הוא באמצע בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד, וכיון דתרין פרקין קדמאין דנצח והוד עלו בחג"ת דאבא ואימא, ושם נשאר תמיד, ואמנם היסוד ירד למטה בבינה דז"א. ונמצא כי היסוד הוא פורח באויר, ואין לו על מה לסמוך, כי מקום סמיכתו ואחיזתו הוא למעלה בין תרין פרקין קדמאין דנצח והוד כנז', והרי הוא נפל למטה בבינה דז"א, והרי שאין לו על מה לסמוך. והיותו נקרא פורח באויר ואינו נקר' נופל, הוא כי היה מן הראוי לפול למטה במקום שעומדין ארבע פרקין תתאין דנצח והוד דא"א, שהוא במקום שש קצוות דז"א, אבל ההארה הנמשכת לו מלמעלה מאותם תרין פרקין קדמאין שנשאר באבא ואימא, הם המעמידין אותו בבינה דז"א, ושם אינו לא למעלה במקומו הראוי לו, ולא למטה עם שאר פרקין דנצח והוד, אבל נשאר תלוי ופורח באויר בבינה דז"א כנז', מחמת ההארה והשפע הנמשך לו מאותם תרין פרקין עלאין הנז'. וממשיכין אותו שם אעפ"י שאינו עולה ממש עמהם במקומם. ובחי' אותו האור העליון הנקרא בחינת אויר הנמשך לו מהם, נשאר תלוי ופורח באויר.

גם בזה תבין ענין בינה הנקראת גם כן מגדל הפרח באויר, בסוד היתר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמוכו, והנדרים הם בבינה. והענין הוא, כי היסוד דאריך הוא בבינה דז"א, ולכן היסוד והבינה שניהם נקראים בשם זה. והרי ביארנו לך ענין תשעה ספירות אשר בז"א, אעפ"י שלא מנינו הדעת, לפי שאין צורך בו אלא לזמן ההולדה כנ"ל. ונתחיל לבאר איך כל אלו ה'ט' ספירות נתקנים ונגדלים מזמן היניקה ועד תשלום תשעה שנים. והוא כי בתחילה על ידי היניקה שיונק מאותו החלב הנמשך מאותם תרין פרקין עלאין דנצח והוד דאריך אשר בחזה אימא, נגדלים תרין מוחין חכמה ובינה דז"א, כי דעת אין בו, לפי שאין צורך לו אלא לענין ההולדה כנ"ל, ויען אין בו עדין מוח הדעת, לכן אי אפשר לתקן היטב מוח החכמה שבו, כיון שאין בו עדין מוח הדעת לזווג החכמה והבינה. ועל כן בחינת התיקון הזה עיקרו אינו אלא למוח הבינה בלבד, אלא שמתחילה נתקנים בחינת ל"ב נתיבות מוח החכמה אחר היותם בבינה אשר בהיותם שם הם נק' ל"ב אלהים דמעשה בראשית, וזהו הטעם אל צמיחת ל"ב שינים שבפי התינוק בשתי שנים ראשונים, שהם זמן היניקה כ"ד חודש, שהם שתי שנים כנגד תיקון שני מוחין חכמה ובינה. וזהו סוד ולבן שינים מחלב, כי השינים הם מבחינת ל"ב נתיבות, ל"ב נתי' החכמה בהיותם בבינה שהם חמשים שיערים כמנין ו' של ולבן. וזהו ולבן ו' שינים נמשכים לז"א, מחלב, מסיב' החלב שיונק.

והרי ביארנו מספר השינים שהם ל"ב כנגד ל"ב נתיבות חכמה אשר בבינה, ומספר שתי השינים הם כנגד שני המוחין, אבל ענין כ"ד חדשי היניקה שבשתי השנים הוא, לפי כי כשעלה חצי הת"ת התחתון דאריך ונתחבר עם חציו העליון אשר בתוך אבא ואימא ונעשו ת"ת אחד שלם. וכבר ידעת כי הת"ת יש לו י"ב גבולי אלכסון, שהם בגמטריא ו', ובהיותו למעלה הוא וגם תרין פרקין דנצח והוד האירו ונעשו מהם בחי' החלב כנ"ל. וכשחזר אח"ך חצי הת"ת התחתון וירד למטה בחכמה דז"א כנז', אז יצאו בחינת ל"ב נתיבות החכמה היא בסוד ל"ב שינים. והנה בחצי ת"ת עליון יש בו כל י"ב גבולי אלכסון, ובחציו התחתון י"ב אחרים, הרי הם כ"ד כנגד כ"ד חדשי היניקה. ולפי כי לא נעשה הדבר הזה אלא על ידי שני חצאי הת"ת, לכן נתחלקו ל"ב השיניים לשני חצאין ו'ו בלחי עליון, ו'ו בלחי התחתון.

מאיר העץ חלק ג'

הנה סברת האומר בגמרא שזמן ימי היניקה הם י"ח חדשים הוא, כי הוא סובר בשלמ' חצי התחתון דת"ת אשר בז"א, ראוי להיותו י"ב, לפי שהת"ת הוא שני ווי"ן כזה ר"ו, ואות ו' שניה היא בז"א, וכשנתלבשה נעשית בסוד ר"ו כפולה שהם י"ב. אבל חצי העליון של הת"ת לא נתלבשה בזו התחתון, ואינה רק ו' אחת, והרי הם י"ח חדש.

ואחר עבור שתי שנים של זמן היניקה ונתגדלו תרין מוחין דיליה, אז מכח היניקה ההיא מתפשט כח למטה בז' ספירות תחתונות, שהם שש קצוות דז"א עצמו, והמלכות שביעי' אליו. וזה נעשה בשבעה שנים אחרות. והרי נשלמו תשעה שנים.

ואחר שגדלו כל אלו, אז נמשך בו בחי' יסוד דעתיק יומין שבתוך חצי תחתון דת"ת דאריך, ואז נתקנו המוחין, ואז ז"א ראוי שיבואו לו המוחין האחרים הראויין להולדה כמו שנבאר בעז"ה, ואז תהיה ביאתו ביאה. ואמנם רז"ל אמרו קטן בן תשע שנים ויום אחד ביאתו ביאה, והענין הוא, כי התשעה שנים הם כנגד תשעה בחינות שאמרנו, שהם חכמה ובינה וחג"ת ונה"י ומלכות, והיום האחד הנוסף על תשעה השנים הוא בחינת גלגלתא דיליה, כתר שבו. וטעם הדבר למה אינם עשר שנים גמורות, הוא לפי שבחינת הגלגלתא אינה נעשית בו עד אחר העיבור השני שנעשה בסוד זווג אבא ואימא לצורך גדלות המוחין דז"א כמו שנבאר בע"ה, ואז תיכף בתחילת שנה העשירית ביום הראשון אז מתחיל ענין העיבור השני הזה, נעשי' לו אז בחינת גלגלתא, ואז הוא בן תשעה שנים ויום אחד, אז ביאתו ביאה כיון שנשלם בחינת גלגלתא דיליה.

ודע, כי היסוד דא"א הוא נשמה אל ז"א ונוקביה, ובימי היניקה מוח בינה דז"א אשר בתוכו יסוד דא"א נתפשט אל ל"ב אלהים שבבינה, ונעשו בחינת ל"ב שינים. ואח"כ עד תשלום תשעה שנים, נתפשט עוד בכל שש קצוות הזכר ובמלכות. ועתה יקשה עלינו מה שביארנו בכמה מקומות, כי בזמן היניקה עד בא זמן עיבור השני, אין בז"א רק בחינת שש קצוות, ואיך אמרנו עתה שיש שתי מוחין הנקראים חכמה ובינה. אבל הענין הוא, כי אין מתגלים בו עתה רק בחינת ששה הקצוות, אבל בחינת המוחין הם בו עתה בכח ולא בגילוי גמור, כי עדין אין כח במוחין האלו להוציא טפה הראויה להוליד עד יעברו תשעה שנים ויום אחד, כי אז התחיל זמן עיבור השני כנ"ל, וכמו שנב' בע"ה. וטעם הדבר הוא, כי עד עתה בשתי שנים האלו נגדלים איבריו והמוחין שבו לצורך עצמותו ממש, אבל עדין אין בהם כח להוליד תולדות אחרות, עד אשר ימשכו להם מוחין ממוחין דא"א שנעשו מחסד וגבורה דא"א כנ"ל במקומו. ואז אלו הבנים, ז"א ונוקביה, יהיו כדמיון אביהם ואמם, להוליד גם כן הם, ויחזרו במדרגת אבא ואימא להוליד נשמות התחתונות ע"ד אבא ואימא. ונבאר עתה ענין העיבור השני לצורך מוחין דהולדה, ובזה יובן מ"ש בפ' אחרי מות דס"ה ע"ב שורה כ"ד, וז"ל, ותרין בנין דינקא להו אימא ואתעברת מנייהו ואפיקת לון לבתר כו', והנה הלשון הזה קשה מאד להולמו, דהל"ל דאתעברת מנייהו בקדמיתא ולבתר דינקא להו, כי העיבור קדם אל היניקה, ועוד דמשמע דלבתר דהווי בנים ממש בפועל חזרה להתעבר מהם, וצריך להבין כל זה (מאמ"ר).

²⁰¹ וצריך שתדע, כי הנה האדם התחתון זכר או נקבה אינן נרמזין בצלמם ובדמותם אל בחינת פרטית כמו אל הת"ת לבדו או אל מלכות לבדה, וכן כיוצא בזה. אמנם כל אדם ואדם רומז אל עולם האצילות כולו, מראש א"א עד סוף המלכות דאצילות, דמיון א"א עצמו אשר מתפשטין י"ס שבו בכל עולם האצילות כנז' בש"ג ח"ב פ"א. וכאשר נעריך האדם התחתון בכללות הזה, ימצא כי כיון שנה"י דאריך עלו בחג"ת דא"א בחזה שלהם ולא בחג"ת שלו עצמו, כנ"ל בח"א פ"ו, ונמצא כי עיבור ז"א היה שם בחג"ת בא"א של כללות פרצוף הכולל ד' פרצו' כנודע, והוא במחציתם ממש.

והנה א"א מלבישים מן גרון דאריך עד טיבורא דליבא דיליה כנז' באדרא, שלא אמר בטיבורא דגופא אלא דלבא, שהוא מחציתו ממש כנ"ל ח"א. וכשתעריך מקום הדדין שלהם, ימצא שהם במחצית מקום זה שיש מן הגרון עד טיבורא דלבא דיליה, ולכן בחינת הדדים היו שם למעלה בחזה ולא למטה בבטן במקום ההריון. אמנם, הבהמות והחיות אשר אינם כוללים כללות העולמות, אמנם הם בחינת פרטים, לכן דדיהן היו למטה במקום הרחם והבטן, ששם מקום ההריון, והבן היטב טעם שינוי דדי אשה מדדי בהמה. גם סייע בזה ענין האורות הרבים ההם שהיו במקום ההוא, כי שם היו אורות נה"י דאריך ואורות חג"ת דאבא וחג"ת דאימא, ואורות ז"ן כולם. ולכן מרוב האורות אשר שם נתהוו בקיעה ההיא לעשות שם הדדים. אמנם עיקרם הוא מאותם ב' פרקים עליונים דנ"ה הנשארים שם בקבע לעולם כנז'. גם סיוע בזה מש"ל ח"א פ"ז ופ"ה ענין זיווג א"א בסוד נשיקין, להוציא הטפה לצורך ז"ן, ומשם ירדה ונמשכה מסוד זיווג תחתון ביסוד שלו המתלבש תוך א"א (מב"ש) @מוסיף משהו?

²⁰² בנה"י ד (נוסף במאמ"ר נב ע"ב).

²⁰³ עם נה"י (לש"ו).

²⁰⁴ ואמנם היו ב' דדים בזכר וב' בנקבה, הוא עם מש"ל, כי כשעלו ונכללו נה"י דא"א עם חג"ת שבו, נכללו הנצח מההוד, וההוד מנצח גם כן, כנודע ג"כ כי נו"ה הם רעים אהובים תמיד כלולים זה בזה וכו'. והנה אלו הב' פרקין הנז' הם נשארים תמיד שם לעולם, אפילו שלא בזמן היניקה, ולכן אין רושם הדדים מסתלק מא"א לעולם (מב"ש).

²⁰⁵ ביסוד דאבא (לש"ו).

מאיר העץ חלק ג'

206 דלא אתיידע (נוסף בלש"ו).

207 ואמנם, אע"פ שאין ביסוד רק ב' פרקין כנז', עכ"ז לא נאמר שעלה הפרק הא' דיסוד גם הוא עם הב' פרקין העליונים דנ"ה, כי זה נשאר למטה בין ב' פרקין אמצעיים דנ"ה דא"א כנ"ל בענין הגרון דז"א מהיכן נתהווה (מבר"ש).

וראה ודע איך נתחלק ז"א לתשעה ספירות, כי מן חצי התחתון דאריך אפין נעשית חכמה דז"א, ומן היסוד דא"א נעשה בינה דז"א, אבל מוח הדעת אין לו בהיותו בסוד העיבור, ושני פרקין עלאין דנצח והוד דא"א נשארו למעלה בסוד דדים דאימא כמו שנבאר בענין היניקה, נשארו שני פרקין אמצעיים ושנים תחתונים. והנה מן האחד האמצעי הימני דנצח נעש' חסד ונצח דז"א, ומן השני האמצעי דהוד נעשה גבורה והוד דז"א, ומן האחד התחתון דנצח נעשו ת"ת ויסוד דז"א, ומן האחד התחתון דהוד נעשית נוקבא דז"א. וזמ"ש באדרת נשא (דף קל ע"ב) דכד יפוק דא נפקין עמיה תלתא רוחין דכלילן בגו תלתא אחרנין, וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכולהו כו'. והענין הוא, כי אלו תלת רוחין דכלילן גו תלת הם סוד שלשה פרקים הנז', שני אמצעיים דנצח והוד ופרק אחד תחתון דנצח דאריך, אשר מהם נתהוו ו' קצוות ז"א כנז'. ורוחא רביעאה הוא פרק התחתון דהוד דאריך, שמשם יצתה המלכות נוק' דז"א כלולא מכל תלת רוחין הנז'. וזו תתגלה לעתיד ביומי מלכא משיחא, כי אז תהיה המלכות נתקנת ושלימה, וממנה הוא מלך המשיח. ולכן, כאשר יתעורר מלך המשיח ויבא, שהוא בהתעורר זה הרוחא רביעאה, ואז ישיגו כל הבריות חכמה שלמה, כי אז תהיה אור הלבנה כאור החמה כו'.

הבחינה השנית היא שז"א ונוק' הם עתה בבחינת שבעה, כי הז"א הוא ששה, לפי שלוקח ארבע פרקין אמצעיים ותתאין דנצח והוד דא"א, ועוד לוקח בחינת חצי תחתון דת"ת וכל היסוד דא"א, הרי הם ששה כנגד ששה קצוות שלו. והמלכות היתה למטה בסוד פסיעה לבר, בסוד פרק תחתון דהוד, הרי הם בחינת שבעה שהם ששה קצוות ז"א, והמלכו' שביעית אליו.

הבחינה השלישית היא בחינת תשעה, והענין הוא, כי נודע הוא כי התינוק אף גם בהיותו במעי אמו בסוד עיבור, יש לו בחינת מוחין גם כן, אלא שמה שלא הכנסנו בחשבון באלו השתי הבחינות הנז', הוא מפני שהמוחין של זמן העיבור הם כלא היו, לפי שאינם ראויין להוליד. אבל אם נרצה להכניס בחשבון ומספר, יהיה החשבון תשעה באופן זה: כי כשנמנה ארבעה פרקים דנצח והוד דאריך אשר נעשו מהם שש קצוות דז"א, ונעשית גם נוקביה כנז', הרי הם שבעה, שש קצוותיו והמלכות שביעית, ונמנה גם חצי ת"ת ויסוד דאריך שנעשו חכמה ובינה אל ז"א, כי הדעת אין בו, והרי הם תשעה ספירות. ואם נחבר כל אלו הבחינות הם ח"י, כנגד חי העולמים.

והנה כל שלשה בחינות אלו הם בזמן עיבור הראשון, והכל מציאות אחד, אלא שיש בו שלשה בחינ' חשבונ' כנז', וכולם הם מציאות אחד. והרי ביארנו התפשטות ז"א בימי העיבור.

וצריך לבאר ענין מוח הג' הנקרא דעת, ונאמר כי אין מוח דעת בקטן עד שיהיה לו ג' שנים, לפי שאין ביאתו ביאה מתחילה, ולכן אין לו צורך שיהיה בו מוח הדעת, כי הדעת הוא המחבר והמזווג חכמה ובינה שבו. וכיון שאינו ראוי להוליד, אין לו צורך בדעת. ונבאר ענין הגרון דז"א מהיכן נעשה, ויובן זה כמ"ש לעיל, וגם יתבאר לקמן בסוד זמן היניקה, בענין הדדים של הבינה היאך נעשו. ושם ביארנו, כי תרין פרקין קדמאין דנצח והוד דא"א נתעלו למעלה במקום חג"ת דא"א, ושם נשארו תמיד לעולם ועד, מקוד' שנתהו ונעשו איברי ז"א ופרצופו בסוד העיבור, ושם נשארו אח"כ תמיד לעולם. אבל היסוד דא"א נשאר למטה לצורך זוג של עיבור ז"א כנ"ל, ונודע כי מקום היסוד הוא למעלה באמצע בין תרין פרקין עלאין דנצח והוד, ונשאר היסוד למטה, נשאר מקום חלל באמצע, ואז מכח אותה ההארה שנשארה שם מבחינת היסוד שהיה שם בתח"י באמצע שני פרקין עלאין דנצח והוד, משם נתהווה הגרון דז"א, ומשם התחיל מציאותו. וזהו סוד מ"ש בזוהר ב' אמור דצ"ט ע"ב, קול דנפיק מגו שופר, כי שם הוא בבחינת אור בלבד, בבחינת קול כלול מתלת', שהם אש רוח מים היוצא מן הגרון, ומשם נתפשט למטה והבן זה.

והנה, לפי שהגרון הזה נתהווה מבחי' אותו החלל שהיה במקום היסוד מתחילה, לכן אמרו רז"ל במסכת סוטה פ' בתרא, כי ימצא חלל באדם' כו', מהיכן מודדין אותו, ממקום שנעשה חלל, מצוארו, כי לפי שזה הצואר נעשה ממקום החלל, לכן נקרא הצואר בסוד חלל. ואמנם בחינת הכתר דז"א, הוא בחינת חצי היסוד דעת", הגנוז בחצי התחתון דא"א, וזה נשאר שם בבחינת כתר דז"א.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי חצי היסוד הנז' הוא בחינת נשמה של המוחין של ז"א, הנעשין לו מחצי התחתון של (ז"א) [א"א] כנ"ל. ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, כי מחצי התחתון דאריך נעשה הגלגלת דז"א, שהוא הכתר שבו, ומנה"י דאריך נעשו תלת מוחין דז"א, ואיני יודע לישב מאמר' אלו, אם לא שנא' שהיה כ"ז בזמני' מחולפין, ואין בידי לברר ולבאר.

והרי ביארנו כל בחינת זמן העיבור הראשון דז"א. ואמנם אחר אשר היה ז"א בסוד תלת כלילין בתלת, ע"ד הנ"ל להיותו נמשך מכח שלשה טיפין דסגול דנה"י דא"א הכלולין תוך חג"ת דא"א. ואמנם אח"ך על ידי העיבו' נתארכו טיפין אלו, ונעשו לז"א בהיותו תוך מעי אמו מסוד הבינה שלשה אחרים, ואז נולד ויצא לחוץ כלול משש קצוות, שהם מחסד ועד יסוד שבו. גם נתב' איך זה

מאיר העץ חלק ג'

העיבור הראשון היה ע"י זווג א"א עצמו בבחי' זווג תחתון שבו, שהוא ביסוד שבו מיני' וביה, הכלול זכר ונקיב'. אבל היה על ידי התלבשותו תוך חג"ת דא"א, ואז אבא הוציא אותה הטיפה הקטנה ונתנה בסוד זווג אל אימא והגדילה במעוי דאימא שנגמר בו כל הבחינות הנ"ל (שער מאמרי רשב"י נב ע"ב).

²⁰⁸ נסתלקו למעלה במקום ג' אמצעים דא"א (מבר"ש).

²⁰⁹ ונמצא, כי הד' פרקין תחתונים דנ"ה של אריך הם מתלבשין בז"א ונעשים נשמה אליו כנ"ל. אמנם מזונו נמשך ממקום יותר עליון, שהוא מאותם ב' פרקין עליונים הנז', ועי"כ יש כח הזנה בחלב לזון ולפרנס ולגדל את הוולד, כי ממבחר נשמתו ומבחי' העליונה הוא ניזון. גם בעת עליית אורות נה"י דבינה למעלה כנז', גם הסיגים של חג"ת דז"א עצמו שלא נתבררו לגמרי, גם הם עלו עמם עד החזה שלה במקום הדדים, ולא יצאו עם ז"א כשנולד כנ"ל בפ"א. והנה בזה תבין למה אין התינוק אוכל מעצמו רק יונק משדי אמו, כי להיות סיגים אלו מג"ת שבו, שהם דינים חזקים, אין בו כח לצרפם ולבררם ע"י אכילתו, כנודע כי האכילה היא בחי' בירור, וכמבואר במקומו. וצריך שאמו תבררם תחילה ותנקה הפסולת שבהם, ותניקהו מה שכבר ביררה היא, כי גם שאר הבחי' כולם ביררם היא בעת העיבור, וגם אלו הם מתבררים על ידה עתה, אלא שבעת העיבור לא יכלו להשתלם ולהתברר. ובהמשך ב' שנים אלו של היניקה יתבררו כנז' בפ"ו. וגם בירור זה לא יכול להעשות עד שעלו למקום השדיים, שהם מקום עליון בג' אמצעיות, וע"י עלייה ההיא נתבררו שם ונתמתקו ונעשו חלב ממה שנתברר מהם, שהוא הטוב שהיה בתחילה מעורב בתוכה. אותו הטוב המעורב בהם הוא שנתברר ונהפך בסוד חלב, כי בהיותו בתוך הסיגים מתרבים עליו, נהפך לדם, ועתה שנתברר מהם נהפך ללבן שהוא שרשו. והסיגים שבהם יוצאים בסוד דם טמא, אחר תשלום ב' שנים של היניקה, דוגמת הסיגים האחרים שלא יצאו עד תשלום זמן העיבור בסוד דם לידה כנ"ל. כן אלו הסיגים יוצאים ממנה אחר תשלום זמן היניקה, שאין בהם עוד מה להתברר שיהיה ראוי להעשות ממנו בחי' זר"ן שבאצילות (מבר"ש מז ע"ב).

²¹⁰ ונבאר דרך פרט, ענין עיבור הראשון של ז"א. הנה כאשר עלו ג' תחתונות נה"י דאריך ונכללו בחג"ת שבו, והנה אר"א מלבישים לחג"ת דאריך כנודע, ואז עלו בחי' זר"ן להתקן שם כמו שנבאר, וזה היה סבת תקונם. כי הנה אז היסוד (דאריך) [דעתיק] בהיותו נכלל תוך חצי העליון דת"ת דאריך כנז' הוציא אור והבל מפי היסוד, ואותו ההבל נחלק לב': חציו הימני נעשה מוחין לאבא, וחציו השמאלי נעשה מוחין לאימא. ואחר שניתנו להם מוחין אלו, מתעוררים שניהם להזדווג יחד, כנודע כי אין זווג אלא לסבת המוחין. ואמנם עדיין הזווג הזה לא היה בו העלאה מין נוקבין, כי אין מי שיעלה אותם עדיין, כנז"ל מהות המיין נוקבין בתחלת הדרוש הזה. אמנם היה בתורת חסד ונדבה, כמו שאמר הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה. וזה ג"כ סוד מה שאמרו בס"ה במקומות רבים ברמזם כד סליק ברעותא למברי עלמא וכו'.

ואמנם הזווג הזה היה עליון, כי הנה טרם שיזדווג, יש ג"כ בהם בחי' נשיקין כנודע. ואמנם עוד יש קודם הזווג, בחי' פיוס ודיבור, שמפייס ואח"כ בועל, כמאמר רז"ל. אמנם הנשיקין שייכי באר"א, והדיבור הוא באבא בלבד. וזהו ביאורו, כי הנה בתחלה נושק אבא לאימא, ואח"כ נושקת אימא לאבא. והנה ע"י הנשיקת, שמנשק אבא לאימא, מושך אבא בחי' הבל מפי אימא. וכשמנשקת אימא לאבא, מושכת מפיו הבל ג"כ, כנרגש זה בחוש הראות. ונמצא כי יש לאבא ב' נשיקין וב' הבלין, לפי שבכל נשיקה יש בה כללות אבא עם אמא, לפי שבכל נשיקה יש בה כללות אמא עם אבא, ונמצאת כל נשיקה כפולה לב', בבחי' מה שנותן לחבירו ובבחי' מה שמקבל מחבירו, וכן כל הבל נחלק לב'. ועל ד"ז יש לאימא, ב' נשיקין וב' הבלים אחרים, האמנם בחי' פיוס ודיבור אינו נמצא כי אם באיש, שהוא מחוייב לפייס ואח"כ לבעול, מה שאין כך באשה כי אדרבה, קים לן התובעת בפה יוצאה בלא כתובה. והרי נמצאו כאן ב' נשיקין וב' הבלים ודיבור אחד, הרי ה', והם סוד ה' מוצאות הפה.

הנה בזה תבין, שמצאנו בדברי ס"ה שיש בחי' נשמה כפולה, והם הנקראים, נשמה ונשמה לנשמה. וכן מצאנו אומרים, אתדבקותא דרוחא ברוחא, ואמנם לא מצאנו שיהיה בחי' נפש לנפש. והענין יובן עם האמור, כי כנגד הנשיקין שהם כפולים, מצדם נמשכים ב' נשמות הנז', כי הנשמות מן הנשיקין הם באות. וכן ב' הרוחין, נמשכים ובאים מב' ההבלים, שהם כפולים כנז'. אמנם הנפש באה מן הדיבור, כנודע כי נפש ודיבור הכל במלכות, ולכן כיון שבדיבור אינו אלא אחד הנמשך מן אבא כנז"ל, כך הנפש היא אחת ואינה כפולה.

ונחזור לענין ראשון, כי הנה כמו כן מב' הנשיקין שהיו כפולות כנז"ל, מהם נעשה חו"ג דז"א: חסד מנשיקת אבא, גבורה מנשיקת אימא. ומבחי' כללות כפל הנשיקין, שנכללו אבא באימא ואימא באבא כנז"ל, מהם נעשה הת"ת דז"א, כי כן הת"ת הוא כללות החו"ג, והוא מכריע ביניהם כנודע. ומב' ההבלים, נעשו נצח והוד דז"א, נצח מהבל דאבא, והוד מהבל דאימא, ומבחי' כללות ההבלים הכפולים, מהבל דאבא באימא ודאימא באבא נעשה היסוד דז"א, כי כן היסוד הוא כללות הנצח והוד, והוא מכריע ביניהם. ומבחי' הדבור היחיד, שהוא מאבא, נעשת ונתהווה נוקבא דז"א. וזהו סוד פסוק ה' בחכמה יסד ארץ, כי ע"י דבור הנמשך מן חכמה שהוא אבא נתייסדה הנקבה הנקראת ארץ. והרי נתבארו ענין השש קצוות של ז"א וגם נוק' מהיכן שרשה הוייתה.

מאיר העץ חלק ג'

ואחר שנתבאר שרש והויית ז"ן ע"י א"א, נבאר עתה איך הוברר ונתקן ז"ן. דע, כי כל נקודה ונקודה מאותם הז' נקודות הנקראים מאנין תבירין, היתה כלולה מ"ס. והנה כאשר נתקנו פרצופי א"א וא"א כנז"ל, הובררו הבחי' היותר זכות וצחות שבאורות, ג' בחי' ראשונות, שהם כח"ב שבכל נקודה מהז' נקודות שבורות, ומהם נעשו הפרצופים של א"א וא"א, אריך מז' הכתרים שבז' הנקודות, ואבא מז' החכמות, ואימא מן הבינות. ואמנם עוד נשאר בחי' אורות מהג' ראשונות הנז', שבכל נקודה מהז' נקודות, שלא יכלו להתברר, כי היו יותר גסות ועבות מן האורות, שהובררו מהם לאריך וא"א. ועתה כאשר הגיע זמן עיבור ראשון דז"א, ונכללו נה"י בחג"ת דאריך, ונזדווגו א"א כנז', הנה אז עלו ג"כ האורות של ז' המאנין תבירין למעלה בגו אימא כנז' להתקן שם, והנה מן האורות היותר עבים אשר בג' ראשונות שבי"ס שבכל נקודה מהז' נקודות, נתבררו עתה לצורך ז"א, אע"פ שאינם ראויים לבחי' אריך וא"א ראויים הם לז"א, ואז הוברר מהם אוכל מתוך פסולת. ומכל הג' ראשונות, שבכל נקודה מהז' נקודות כנז', מהם נעשת רישא דז"א, כלולה בג' מוחין כח"ב שבו, בהיותו בסוד עיבור במעי אימא. ואעפ"י שנתבאר אצלינו, כי אז בזמן עיבור ראשון היה ז"א בבחי' תלת כלילן בתלת, עם כ"ז נודע כי העובר בהיותו במעי אמו, יש לו בחי' ראש. אח"כ עוד נתבררו ד' בחי' אחרות של אורות חג"ת נצח שבכל נקודה מהז' נקודות השבורות, והוברר מהם אורות היותר זכים וצחים שיכלו להתברר, ע"ד שזכרנו בג' הראשונות כח"ב, ומאלו נעשה גופא דז"א. והנה נשאר עתה ג' בחי' התחתונות, של הוד יסוד מלכות, שבכל נקודה מהז' נקודות השבורות, שאלו לא הובררו כלל עתה בזמן העיבור, להיותם תחתונות והקליפות נאחזות בהם מאד, לכן לא יכלו להתברר עתה כלל, ולא יתבררו עד זמן היניקה, כמו שיתבאר (שעה"ק מ ע"ד).

211 מאמ"ר נא ע"ב, מבר"ש מ ע"ב.

212 מן הגרון של א"א נעשו ב' הכתרים א' לאבא וא' לאמא זה מימין וזה משמאל וזהו סוד קנה חכמה קנה בינה כי מן הגרון של א"א שהוא כעין ציור קנה זוקף ממנה נעשה הכתרים לחו"ב (מבר"ש).

213 חב"ד (מבר"ש).

214 אחר (מאמ"ר).

215 נשיאות כפים של הכהנים כמו שאמר הכתוב וישא אהרן אל ידיו וגו', ומפרק האמצעי נעשו חג"ת ג' אמצעיות דאבא, ופ' התחתון שהוא המחובר אל הגוף ונקרא מרפק, נעשו נה"י ג' תחתונות דאבא (מבר"ש).@לא מצאתי תשואל לשמאי

216 מן הגרון דא"א עד חצי הת"ת שבו היו נשמה ופנימיות של ב' פרצופי א"א והוא מתלבש בתוכם כנשמה בתוך הגוף (מבר"ש).

217 "ובזה נאחז עם רישא עלאה דעתיק" נמחק במאמ"ר, ובמקומו איתא "אשר ראשו נאחז בגופא דא"א".

218 מן חצי הת"ת דא"א עד סוף היסוד דא"א, שם נתלבש תוך ז"א ונעשה א"א, נשמה בתוך ז"א. אמנם העטרה של א"א נתלבשה בנוק' דז"א, ונעשת נשמה ופנימיות שלה. נמצא כפי זה, שא"א הוא מתפשט ומתלבש בתוך כל עולם האצילות כלו, והיא נשמה בכלו. ואור הא"ס הוא מתפשט ומתלבש בתוך א"א, ועל הא"ס נאמר ואתה מחיה את כלם, כי הוא מחיה לכל העולמות בהיותו מתלבש בתוכם. ואמנם אע"פ שאמרנו שא"א מתלבש תוך ז"ן, עוד יש התלבשות אחר, כי גם א"א מתלבשים תוך ז"ן וכמו שיתבאר לקמן (מבר"ש מ ע"ב).

219 אוצ"ח, מבר"ש מו ע"א, ועי' שם כא ע"ב.

220 אוצ"ח גורס את המוסגר.

221 שעה"ק לב ע"ב.

222 נמחק באוצ"ח ושעה"ק.

223 אחר שנגמר זמן עבורו של א"א (שעה"ק).

224 עי' מבר"ש כא ע"ב, שאחרי יניקה של דדי בהמה יש של דדי אדם.

225 אך לא הליבשום ממש (נוסף בשעה"ק).

226 כי היניקה הראשונה שהיא בסוד דדי בהמה בעולם הבריאה, וכן כל שאר המדריגות שלאחריה שנת' בפרק זה, כולם נכללות בזו וטפילות אליה, וזו היא היניקה האמיתי שאנו מזכירין בכל חבורינו זה (מבר"ש).

227 עמה (אוצ"ח).

228 ומתלבשים (נוסף בשעה"ק).

229 ודע, כי יש לי קצת ספק בזה, כי נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, בודאי הוא כי בזמן היניקה מוכרח הוא שז"א יהיה ראשו בין זרועותיה, כדי שיגיע פיו אל הדדים אשר שם ליינק מהם, והוא עתה ראשו כמו במקום שתהיה ראשו אחר כך בזמן הגדלות דמוחין. אלא שהחילוק הוא, שבזמן

מאיר העץ חלק ג'

היניקה האם רובצת על הבנים, והיא משפלת עצמה ויורדת למטה להניקה, כדי שיהיה ראשם כנגד זרועותיה, והבנים יושבים למטה במקומם. אך בגדלות, הז"א עצמו עולה עד שם, והיא אינה יורדת. וזהו מה שנלע"ד ששמעתי בודאי, אך יש לי קצת ספק, שנלע"ד ששמעתי להפך, כי ביניקה אמו מגבתו כדי שינק מדדיה, והוא עולה והיא אינה יורדת. אך בגדלות אינינו מגיע ראשו רק חצי ת"ת התחתון שלה כנודע. והרי תראה זה, כי כמו שנתבאר כמה מדרגות בח"א בענין העיבור, כן יש מדרגות ועליות רבות בזמן היניקה, כי הולך וגדל לאט לאט מדרגה אחר מדרגה (מבר"ש).

230 שעה"ק לב ע"ב.

231 'שהוא ד"ת' נמחק באוצ"ח.

232 (והוא סוד עתיקי משדים כנז' בס' דרושי הפסוקים) (אוצ"ח).

233 ודע, כי באמצע גופא דאריך יש חד פרסא הנקרא יותרת הכבד, טרפשא דכבדא, והוא מה שנזכר בפרשת בראשית (דף לב), א"ר יצחק במציעו מעוי דבר נש אית חד קרומא דאיהו פסק מעילא לתתא כו', ודע כי פרסא זו ישנה בכל הפרצוף שבכל עולם ועולם, וזכור ענין זה. והנה למעלה מזו הפרסא הוא גבול אר"א בכללות ד' פרצופין שבהם כנודע, וארבעתן עומדים למעלה מזו הפרסא ומלבישין הגרון וחג"ת דא"א, ומשם ולמטה הוא גבול ז"א המלביש את אריך שיעור כשיעור העליון, והוא שלישי הת"ת התחתון ונה"י דא"א, שהוא למטה מזו הפרסא. ואמנם פרסא זו אינה ביושר, כי כשמתחלת דרך פנים, מתחלת מסיום החזה, וכשמתפשטת אל האחור היא כנגד הטיבור. והענין, כי הנה אר"א הם עומדים פנים בפנים בשני צדדי האריך, וכשתצייר הענין בדעתך תמצא כי מקום הכרס והבטן של שניהם הוא רחב ונוגעין בצד הפנים של אריך, ושם הוא קצת הפרסא המפסיק כנגד החזה ששם הוא סיום ב' הכרסים של אר"א. אמנם כשמתפשט הפרסא באחורי אריך, שם הוא מקום הירכים דאר"א, והם יותר ארוכים למטה מהכרס, ונמשכין למטה ואינם נדבקים זה בזה כמו הכרס כנ"ל. ונמצא כי מקצת הפרסא אשר שם הוא למטה אצל טיבורא דאריך בסיום הירכים דאר"א. והנה אופן התלבשות ז"א לאריך הוא באופן זה, מתחת הקרום הנז' שהוא מטיבורא דאריך ולתתא, כי כתר דז"א מלביש ת"ת דאריך מהטיבור ולמטה. וז"ס משארז"ל אריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק י"ש עולמות כו' (מבר"ש).

234 הגה"ה זו נמחק באוצ"ח.

235 אוצ"ח, שעה"ק לב ע"ג, שעה"ק מ ע"ב, מבר"ש לז ע"ד.

236 ונחזור עתה לבארם דרך פרט הנה בראשונה בהגיע זמן העיבור של זו"ן היה כך הנה אחר שנגמר תיקון אר"א נשאר ז"מ בלי תיקון גם א"א עצמו היה ערום מבלי לבוש מטבורו ולמטה והנה אי אפשר שיתקנו ז"מ האלו שהם בחי' זו"ן אלא עד שיעלו ויכנסו בסוד עיבור וכו' (שעה"ק).

237 ז' כתריהם (אוצ"ח).

238 ונבאר עתה, ענין תקון זו"ן דרך פרטות, הנה נתבאר, כי אחר שנתקנו ב' פרצופי אר"א, נמצאו מלבישים את א"א, מהגרון שבו, עד חצי הת"ת שבו. ונמצאו אז, כי חצי הת"ת והנה"י והעטרה של יסוד דא"א, מגולים בלי התלבשות בזולתו, יען כי עדיין לא נתקנו זו"ן כדי שילבישוהו כנזכר. וזהו סוד מה שאמרו רז"ל כי המים התחתונים נקראו מים בוכים, והענין הוא, כי ג' ספי' נה"י דאריך, נשארו מגולים אחר פרצוף אר"א, והיו אור שלהם בגלוי, ויותר מאיר מן הג' אמצעיות חג"ת, להיותם מלובשים כנזכר, והם הנקראים מים העליונים. ואמנם הם בוכים, לפי שנתקנו העליונים, ונתלבשו באר"א. אבל הג' תחתונות נה"י דאריך, נשארו מגולים, כי הכלים הראשונים נשברו, ונתבטלו מליכנס האור בתוכם, והיו רוצים להתלבש גם הם כמו העליונים, וע"כ היו בוכים. וזהו סוד "ברוך" כבוד "יהו"ה" ממקומו, ראשי תיבות בכים, חסר וא"ו. והנה רצה המאציל לתקן עתה גם את הנה"י דאריך, וזה יתוקן ע"י תקון פרצוף זו"ן, ע"ד פרצופי אר"א, המלבישים לחג"ת דאריך, ולזה הוצרך המאציל העליון, שהנה"י דאריך יעלו למעלה, ויוכללו למעלה בתוך חג"ת שלו, באופן זה, כי הנצח, נכלל בתוך החסד. וההוד בגבורה. והיסוד וחצי התחתון של הת"ת המגולה, בחצי העליון של הת"ת המכוסה. והרי איך היו נכללים תלת גו תלת (שעה"ק).

239 וזה סדר (אוצ"ח).

240 וקודם זה (נוסף באוצ"ח).

241 דנ"ה (נוסף בשעה"ק, ומבר"ש).

242 בתוך (נ"א הלבישו) (אוצ"ח), שהיו מלובשין תוך (מבר"ש).

243 בחו"ג דא"א והתלבשות זה נק' כללות וכל מקום שתמצא לקמן ענין הכללות ר"ל שמלביש זה לזה (מבר"ש).

244 התחתונים (אמצעים) (אוצ"ח).

245 אח"כ בסדר הזה גם א"א אסף את הנה"י שלו המגולים והעלם למעלה בחג"ת שלו (מבר"ש).

246 עלו (שעה"ק).

247 והלבישו (נוסף בשעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

248 תחתון דת"ת (שעה"ק).

249 של היסוד דא"א הנקראת מלכות דא"א (שעה"ק).

250 שבז' המלכים ועלתה (שעה"ק).

251 בבחי' (אוצ"ח).

252 נקיבן (אוצ"ח).

253 ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל באופן אחר. והוא, כי לא עלו נה"י דאריך והלבישו לחג"ת שלו, כי זה אי אפשר, אמנם הוא כענין עליית העולמות ביום שבת כמבואר במקומו ע"ש. ונמצא, כי חג"ת דאריך עלו תחילה למעלה במקום תלת מוחין דא"א, ונעשו מוחין להם, ואח"ך עלו נה"י דאריך ועלו במקום חג"ת דא"א ונתלבשו שם בתוך החג"ת דא"א ולא בכלום, שנמצא שהוא במקום שהיו בתחילת תלת פרקין אמצעי' דחג"ת דאריך עצמו. ונלע"ד חיים, כי גם בזה יהיה זה דומה אל עליית העולמות, כי הכלים עולים והעצמות נשארים במקומם. ונמצא, כי מה שאנו אומרים שעלו נה"י דאריך והלבישו חג"ת דיליה, ר"ל לעצמות שבהם. אך הכלים דחג"ת, גם הם עלו למעלה ממקומם. ובזה יצדקו ב' הפי' הנז', כנלע"ד.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל כי חג"ת דאריך תמיד הם עומדים תוך ג"ר כח"ב דא"א כנודע, כי מוחין דחב"ד דא"א נעשו מחג"ת דאריך, חוץ מב' פרקי הכתפים. שאלו נמשכו ונעשו תרין עטרין בדעת דז"א כמ"ש בש"ד*##, ויתבאר בשער זה בח"ג. ונמצא, כי נה"י דאריך לא עלו עתה למקום חג"ת דיליה, רק למקום חג"ת דא"א כנ"ל. וחצי הת"ת העליון ממנו נעשו ב' דיעות וב' גופי א"א כנז' שם בש"ד ח"א. וחציו התחתון נשאר לז"א ומתחיל מטבורא דלבא שהוא מחצית הגוף ממש ולא מטבורא סתם שהוא שלישי תחתון לבד. והנה זה המחצית תחתון דת"ת דאריך, עלה במקום חציו העליון שהוא תוך א"א. והנה נצח דאריך נכלל בהוד שלו ועלה באבא בחסד שלו, והוד דאריך נכלל בנצח שלו ועולה בגבורה דאימא. ויסוד דאריך, חציו הימין ביסוד דאבא וחציו השמאל ביסוד דאימא ע"כ.

ונלע"ד חיים, כי נתבאר לעיל בש"ג ח"א פ"ב כי כל צד ימין דאריך הוא דכורא וצד שמאלו נוק', א"כ נ"ה דדכורא עלו באבא ונצח והוד דנוק' עלו באימא. כי כיון שצד הימין הוא דכורא, ודאי שיהיה כללות הוד בנצח. וכן בצד שמאל שהוא נוק' צריך שיהיה כללות נצח בהוד ההוא. גם תבין כי חג"ת דאריך הם תמיד בג"ר של א"א, שהם הנק' א"א העליוני, ונה"י דאריך עלו בחג"ת דא"א שהם תבונה ויש"ס בהתחלקות הפרצו'. ושם היה הזיווג והעיבור, ושם הוא חזה דכללות א"א והוא בטן פרטי דתבונה, כנלע"ד (מבר"ש לח ע"א).

254 ולא הוצרכו לאסוף גם הם רגליהם (שעה"ק).

255 כי בזה תלוי תקונם שיחוברו יחד (שעה"ק).

256 וא"ת הנה גם ז"א הוא יותר קצר הקוצר מא"א אף אחרי תיקון פרצופו, כ"ש עתה, כי כמו שא"א מלבישים ג' אמצעיות דאריך, כן ז"א אינו מלביש רק ג' אחרונות דאריך. וא"כ למה הוצרכו ששה נקודות שלו ליכלל ולהתלבש תלתא גו תלתא, אך הטעם כמ"ש"ל בפ"ז ע"ש היטב. ועוד טעם אחר, כמ"ש"ל פ"ב ויתבאר עוד לקמן בפ"י ו"י, איך להיות כי סיבת שבירת הכלים של ז"א היתה לסיבת הפירוד שביניהם, ועתה בסוד העיבור שנכללו תלתא גו תלתא בסוד קוים נתייחדו יחוד גמור ועי"ז נתקנו וע"ש ענין זה. ולכן גם שלא היה צריך ז"א להכלל תלתא גו תלתא, היה כן לסיבת היות בהם קשר אמיץ ויחוד חזק, כי זה עיקר התחלת תיקונו. אמנם עתיק ואריך, שהם ארוכים וגבוהי קומה, ונשארו קצתם בלתי לבוש, הוצרכו לאסוף קצתם המגולה למעלה לעשות להם לבושין ע"י תיקון זעיר ונוקביה כמ"ש.

עוד יש טעמים אחרים להתלבשות עתיק ואריך והכללותם ע"י אסיפת רגליהם, ויתבאר לקמן בע"ה.

עוד טעם למה הוצרך עיבור זה דז"א להעשות על ידי אסיפת רגלים דעתיק ואריך. והענין, כדי שע"י עליה זו נתבקע היסוד דעתיק ונעשו ד' פרצו' א"א ב' פרצו' לבד לצורך עיבור הז"א בתוכם. ועוד ט"א, לצורך ז"א עצמו. כי בהיות נה"י דאריך תלת כלילן בג' שהם חג"ת דיליה, הנה בבוא ז"א להלבישם ישאר גם הוא כמוהו בבחי' תלת כלילן בג', נה"י דיליה בחג"ת דיליה כמו אריך, ועי"ז תהיה התחלת תיקונו כנ"ל. ועוד ט"א לסיבת אריך עצמו, כי ע"י עליית נה"י שלו בא"א נמצא היסוד שלו נתון תוך ב' היסודות של א"א כנ"ל בפרק זה, וכמ"ש בע"ה בפרק שמיני, ואז יוכל להזדקק על ידם, כי נעשין לו בסוד מיינ דכורין ונוק', ויוצא טיפה לצורך הז"א לתקנו כמ"ש לקמן בפ"ח (מבר"ש לח ע"ג).

257 שז"א (אוצ"ח, ושעה"ק).

258 תחתון של ת"ת (אוצ"ח, ושעה"ק).

259 והתשובה, כי מבשרינו נחזה אלוה, כי הוולד והעובר נתון במעי אמו בפנימיותה, ולא מפני כן נק' עליון יותר מאמו, כי זה הוכרח להיות כן לצורך העובר להתקן שם וכנ"ל בפ"ב, כי שם אין יכולת אל החיצונים לחזור להדבק במלכים אלו. עוד ט"א, כי הז"א, אפילו בהיותו פרצוף שלם

מאיר העץ חלק ג'

בי"ס אחר התיקון, הוא קטן מאד מאבא או מאימא, כי נה"י של התבונה נעשים מוחים בז"א ומתלבשים תוך כל שיעור קומתו, ומה גם עתה שאין בו רק ששה נקודות קטנות ולא בסוד פרצוף. וגם הם תלת כלילן בתלת, כי נמצא כי כל בחי' ו' קצוותיו אלה הם נכללין יחד ועומדין בחצי התחתון דת"ת דאימא שהוא הבטן שלה ומקום ההריון. ובכל השאר איננו חוצץ בין אריך להם, ולכן אין זה נק' חציצה והפסק בזו"ן בין א"א לאו"א. ועוד טעם אחר, כי להיות שנכללו ג"כ אורות רבים שם, לכן אפי' אם היה הז"א מפסיק ממש לגמרי א"א לאבא ואמא אינו מעלה ומוריד מחמת רוב האורות אשר שם (מבו"ש לח ע"ג).

260 עטרת היסוד (שעה"ק).

261 אדם ישר.

262 אדם ישר גורס את המוסגר.

263 דרכ"ד (אדם ישר).

264 ז' ראשונים (אדם ישר).

265 קכח (אדם ישר).

266 ז"ק (אדם ישר).

267 קלה (אדם ישר).

268 אחר (אדם ישר).

269 נמחק באדם ישר.

270 אחר (אדם ישר).

271 אחד (אדם ישר).

272 ושניהם פרצוף א' (ויש לו פרצוף אחר בת זוג הנק' יעקב ורחל ושניהם פרצוף א') (אדם ישר).

273 א' (אדם ישר).

274 מ"ב קהילת יעקב.

275 ההוי"ה דז"א (נמחק בקה"י).

276 וז"ס (שמות יז י) והכית בצור נמחק בקה"י.

277 נמחק בקה"י.

278 נמחק בקה"י.

279 ע"י (קה"י).

280 כי מתחילה אע"פ שהיו בה י' ספירות היו בבחינת ז"ת לבד אך אח"כ נמשכו בה השלש מוחין דילה (קה"י).

281 שלה דוכרא (קה"י).

282 "שכל קומתה עם המוחין דילה הם" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "כי בלוקחה המוחין עולה מן החזה עד הכתר שהם."

283 אוצ"ח, מבו"ש י ע"ב, שעה"ק כו ע"ב.

284 המלכים (לש"ו).

285 (נ"א עצמותיו) אוצ"ח.

286 נמחק באוצ"ח.

287 האלו שלהם (אוצ"ח).

288 ומתו (נוסף באוצ"ח).

289 דב"ן (נוסף באוצ"ח).

290 (נ"א מעפר) (נוסף באוצ"ח).

291 נמחק באוצ"ח.

292 (ועל ידו מדברים המתים זה עם זה ומספרים עם החיים כנז' בתלמוד ובזוהר ח"ג קס"ט ע"א וגם תועיל) נוסף באוצ"ח.

293 נמחק באוצ"ח.

294 "בתחיית המתים" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "בתחיה ההיא (וגם לא יקום בתחיית המתים וזהו חיה לא יחיה)", ובמבו"ש איתא "באותה תחיה".

295 בספר הזהר העלימו הסוד הזה בפ' תרומה קמה ע"א וע"ש באומרו ועם כל דא בכלא מנע נהורא האי חויה תקיפא (שעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

- 296 נמחק באוצ"ח.
297 ואתחרבו (אוצ"ח). ונשתברו (לש"ו).
298 מ"ת רח"ף כי הרפ"ח היו רוחפים על המתים ומעופפים עליהם להאיר בהם כשהיתה הארץ תהו ובהו שהוא זמן מיתת המלכים ומן בחינת האורות שהם הרוח של הכלים נמשכו אותם רפ"ח ניצוצין וז"ש ורוח אלקים (מבר"ש).
299 ומדרגתם (אוצ"ח).
300 בודאי שאלו הרפ"ח ניצוצין הם האורות היותר גרועים ולכן צריך שבתחילה נקדים סדר האורות ומדרגתם למעלה מזו ובזה נדע מה מדרגה הם האורות הגרועים (מבר"ש).
301 "אחרת והוא" נמחק באוצ"ח ולש"ו, ובמקומו איתא "אחוריים של".
302 אוצ"ח, שעה"ק כו ע"ג, מבר"ש י ע"ג.
303 (כמנין ית"ר) (אוצ"ח).
304 בכל (אוצ"ח).
305 בחצי ת"ת ונה"י נמחק בשעה"ק ובמקומו איתא בנה"י.
306 (מ"מ די לו לסבת גודל אצילות שכל בחי' שם מ"ה הושם בחצי ת"ת דא"א ומנה"י בלבד ושם ב"ן הוא במל' לבדה) והנה נתבאר איך כל הד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כולם הם בז"ת דא"א לבד והרי נתבאר הקדמה א' הנ"ל – נמחק באוצ"ח, ובמקומו כתוב ובנה"י בלבד (נ"א ושם מ"ה הוא בחצי ת"ת ונה"י עם היותו כולל ו"ק גמורים כי הרי זעיר שהוא בחי' ו"ק דאצילות שהם בחי' שם מ"ה הוא שם מחצי ת"ת ונה"י עם היותו כולל ו"ק גמורות מ"מ די לו לסיבת גודל האצילות שכל בחי' שם מ"ה יושם מחצי ת"ת דאריך ובנה"י בלבד) ושם ב"ן הוא במלכות לבדה.
307 של העיניים (נוסף באוצ"ח).
308 מבר"ש י ע"ד.
309 משם (אוצ"ח).
310 הז' (נ"א הזו) (אוצ"ח).
311 וי' (אוצ"ח @ החיים ושלום).
312 "ולא הפנים דשם עצמו שהוא מדרגה א' רק אחוריים" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא (שהיא המדרגה הרביעית).
313 הב' והד' (נ"א המדרגה הרביעית) (אוצ"ח).
314 אוצ"ח, שעה"ק כז ע"א, מבר"ש יא ע"א.
315 הב' (אוצ"ח).
316 בטלים (אוצ"ח).
317 בשם וחשבון (אוצ"ח).
318 בשם וחשבון (אוצ"ח).
319 נמחק באוצ"ח.
320 המדריגות (שעה"ק).
321 נמחק באוצ"ח וכן בשעה"ק
322 שנשארו (אוצ"ח וכן בהגוב"י כת"י).
323 "במקום שנשברו ונפלו העליונים, ושם נשארים התחתונים עמהם" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "במדריגה העליונה שבהם".
324 לא ירדו בבריאה במקום הראוי להם עם שאר ניצוצי מ"ה אלא נשאר מחוברים למעלה בי' אותיות מלוי דס"ג להיות שוים במספרם י' וי' (שעה"ק).
325 (נ"א נתעכבו) (אוצ"ח).
326 כדרך הבן החושק להיות עם אביו (מבר"ש).
327 (נ"א ונתעכבו) (אוצ"ח).
328 והרי הוא כאלו לא ירדו כיון שלא ירדו במקומם להחיות הכלי שלהם (מבר"ש).
329 ועתה צריך לתת טעם אל השינוים שיש בהו"ה דב"ן. והנה נתבאר, כי להיות הו"ה דב"ן במלכות שהיא תחתונה וגרועה מכלם, שבירתה גדולה מכלם, כי לא עלה ממנה באצילות רק המדריגה הראשונה שבה לבד, וכל שאר מדריגותיה עד א"ס כלם ירדו בבריאה. ובזה תבין סוד למה המלכות לא נשארה רק בחי' נקודה אחת בלבד, כי הרי לא נשאר ממנה רק מדריגתה הראשונה בלבד, שהם בחי' ארבע אותיותיה הפושטות (שעה"ק).
330 ואז לא (אוצ"ח).

מאיר העץ חלק ג'

- 331 וא"ת, בשלמא הראשונה ניחא, אבל הב' שהיא בחי' נוקביה עצמה, למה אינה נמנית, אבל הענין הוא, כי גם הו"ה זו נשאר דבוקה למעלה, עם ההו"ה הראשונה, ולכן גם היא אינה נמנית. גם המדרגה הה', והיא בחי' ט' אותיות המלוי שבה לא נמנת, לטעם הנזכר. כי עיקר אותיות ההו"ה זו דב"ן במלוי הוא מן ז"א, ולכן אינה נמנית בנוקביה (שעה"ק).
- 332 אך י"ל למה אין אנו חושבין מדרגה ב' שהוא אחוריים הפשוטים כזה י' י"ה יה"ו יה"ה ולא שייך לתרץ כדמתרץ כאן ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שנכנסו במקום אותיות דמ"ה שנכנס בו כדלקמן פ"ד אך בפ"ד לא משמע כן וצ"ע (נמחק באוצ"ח).
- 333 אוצ"ח, שעה"ק כז ע"ג, מבר"ש יא ע"ב.
- 334 ונחשבים לספירה א', ונודע כי בכל ספירה יש הו"ה א' (מבר"ש).
- 335 שהוא שם גמור מז' שמות שאינם נמחקים (שעה"ק).
- 336 (לכן גם הוא נק' בשם י"ה) (אוצ"ח).
- 337 ולכן נקראת כל (זהר בראשית יז ע"א) ולכן גם הוא איננו הו"ה גמורה רק ב' אותיות י"ה (שעה"ק).
- 338 אשר אלו לא יצאו מתוך נרתקם כלל כנודע כי פי היסוד דאבא מסתיים בפי היסוד דז"א (שעה"ק).
- 339 ולכן היסוד נק' י"ה (מבר"ש).
- 340 ה' חסדים (אוצ"ח).
- 341 וכשנחבר ג' המדרגות השלישיות אשר בג' י"ה הנז' שבנה"י, יעלו בגימטריא מ"ה, ואלו הם סך ניצוצות שירדו מן הנה"י אל הבריאה, וכלם ממדרגה הג' שבכל אחת מהם, ומכ"ש שירדו כל שאר המדרגות שבהם שמשם ואילך (שעה"ק).
- 342 ההוא למעלה (נמחק באוצ"ח).
- 343 ס"ג למעלה (נמחק באוצ"ח, אבל מופיע במבר"ש).
- 344 אל הס"ג, ועי"ז ישאר המספר של מ"ה במקומם (מבר"ש).
- 345 נמחק בלש"ו.
- 346 אוצ"ח, ע' הגה"ה במבר"ש י ע"ב, מבר"ש לו ע"ג.
- 347 שירותא (נוסף באוצ"ח).
- 348 "בטש מחשבה" נמחק באוצ"ח ובמקומו איתא "גו מחשבה בטש". מחשבה (מוסגר בלש"ו).
- 349 "ואפיק ניצוצין" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ניצוצין נציצין".
- 350 נמחק באוצ"ח.
- 351 שעה"ק לד ע"א.
- ז"ל השעה"ק סט ע"ד: דרוש ג', בביאור ב' זמנים הראשונים של ז"א.
- ביאור ב' זמנים הראשונים של ז"א. שהם, עיבור הא', והיניקה. ונתחיל מזמן העיבור, כבר ידעת, כי ז"ן וגם כל שאר העולמות כלם, הם מבחי' אותם הז' מלכים שמתו ונתבטלו, לפי שהיו בהם קצת סיגים מעורבים כנודע, וצריך לנקות ולברר את כל הקדושה, ולהוציא ממנה הסיגים שנתערבו בה. ונודע בענין זקוק וצרוף הזהב והכסף, כי אעפ"י שנזדקק ונצרף, ויצאו ממנה הסיגים, מוכרח הוא, שיתערבו קצת ניצוצות טובים, מעורבים תוך רבוי הסיגים ההם, וצריך לחזור שנית, לברר ולנקות ניצוצות המועטים הטובים, מתוך הסיגים המרובים.
- והנה המברר הסיגים מתוך הקדושה, לצורך תקון ז"ן, הוא ע"י א"א. אלא שבתחלה, אבא לבדו הוא המברר אותם. כנזכר בסה"ז, בפרשת פקודי, דכלהו ש"ך ניצוצין, שהם סוד אותם המלכים, כלהו אתברירו במחשבה עילאה שהוא אבא. כי אבא הוא שמזרע טיפת זרע מן המוח שלו, לצירר ממנה הולד. ולכן האב הוא המברר הסיגים ההם וזורקם, ונוטל את הטוב והקדוש במוחין שלו, ואז נמשך ונותן הטיפה ההיא, בפומא דיסוד דיליה. ומשם יורד ביסוד הרחם דאימא, והיא מתעברת מאותה הטיפה, ומשתהה שם כל אותם חדשי העיבור. ושם חוזר להתברר יותר בירור א', ויוצאים ממנו, ונפרדים קצת סיגים שעדיין היו מעורבים בו.
- ובזה תבין היטיב, מהו כוונת בחי' העיבור במעי אימא. והענין הוא, לב' סיבות, הא' הוא, לפי שנודע שהקליפות אין להם אחיזה אלא בז"ן, אבל באימא אין להם שום אחיזה כלל, ומכ"ש משם ולמעלה, ולכן בהיות ז"ן תוך מעיה אותו הזמן בעיבור, הנה הקליפות והסיגים נבררים ונפרדים מעט מעט, ויוצאים לחוץ עד תומם, בהמשך הזמן הנזכר. עוד סבה ב', נתלית בראשונה, והיא, כי בהיות ז"ן בתוך אימא, הנה הם מקבלים תוספת הארה עצומה עד מאד. ועי"כ האורות הגדולים ההם המחוברים שם יחד, הם מתגברים מאד מאד, ומתחזקים ודוחים את הסיגים והקליפות המעורבים בהם:
- ואחר שנתבאר תועלת בחי' העיבור מה ענינו, צריך שנבאר שיעור זמן המשך העיבור. וכו'

מאיר העץ חלק ג'

ונחזור לענין, כי הנה בהיות הולד במעי אמו, בכל המשך חדשי העיבור, מתברר הטוב של הולד מעט מעט, והולד הולך ומתגדל מעט מעט, ממה שמתברר תמיד, עד שנשלם בירורו בחדשי העיבור, ואז נשלם גדולו. ואמנם הסיגים הנפרדים מן הטוב שבו, שהם סיגים גמורים שאין בהם הנאה ותועלת לגוף הולד, הוא נעשה דם טמא, ומתקבץ תוך רחם האשה עד זמן הלידה, ואז נפתח רחמה, ויוצא ממנה הולד, מבורר וזך. וגם יוצאים ממנה הסיגים שנפרדו ממנה, ונתהוו בסוד דם טמא של היולדת כנודע.

אבל צריך שתדע, כי אע"פ שביארנו, כי אלו הסיגים היוצאים בעת הלידה, הם דם טמא, אין הענין כך כפשוטו, אבל פירושו הוא, כי הוא נקרא דם טמא, בערך אותו הולד שנתהווה מן הטוב המבורר. אבל ודאי שלגבי מדרגה אחרת למטה ממנו, יהיה דם טוהר. המשל בזה, כ"א זה הדם היוצא, הוא ממקור אימא עילאה דאצילות, כאשר ילדה ז"ן, אף על פי שבערך ז"ן, הם סיגים ודם טמא, עכ"ז יש בהם ניצוצות קדושה שאינם ראויות לבחי' גוף ז"ן עצמם, ובערכם נקראים סיגים גמורים. ולכן הדם והסיגים ההם, יחזרו אח"כ בסוד העיבור, תוך נוקבא דז"א, ושם יחזרו להתברר, והטוב שבו יתהווה ממנו ולד שלה, והסיגים והדם שנשארים מן הבירור הזה, נקרא סיגים בערך האצילות, ויורדים בבריאה, ושם חוזרים להתברר החלקים הראוים אל הבריאה. והשאר יורדים בבחי' דם ביצירה. ועד"ז יורדים ומתבררים, מדרגה אחר מדרגה, בכל הפרטי פרטים, עד שיורדים בנוק' דז"א דעשיה. ומה שיכול להתברר שם, הוא הטוב שבסיום הבירור, ומה שיוצא ממנה בבחי' דם הלידה, הם סיגים וקליפות גמורות, אשר לא יצלח לכל, והם הקליפות שתחת עולם העשיה, כנודע כי שם מקומם.

³⁵² וגם נוק' נק' חו"ה שהיא מילוי שם מ"ה (מבו"ש).

³⁵³ נמחק באוצ"ח

³⁵⁴ כל ספי' מאלו הז' נק' אדם הנז' בתיקון ע' דף קיט ע"א [קלח ע"א] לית ספירה שלא אתקריאת אדם וכו' (מבו"ש).

³⁵⁵ גם המלכות נוק' דז"א כלולה מכל הז' מלכים, כנודע דאיהי שלימו דכל ספי' וספירה. והנה יש בה שט"ו אחרים, ואלו השט"ו ניצוצות דז"א הם בחי' מה שנתברר מאלו הז' מלכים, בסוד הבירור ע"י אר"א, ואז הוריד אבא טיפת מ"ד הנק' חסד כלולה מה"ח, וגם אימא הורידה טיפת מ"ן הכוללת ה' גבורות. וע"י טיפות אלו נתבררו ונתקנו אלו השט"ו ניצוצין דז"א, וכן עד"ז היה בשט"ו דנוק' (מבו"ש).

³⁵⁶ נמחק באוצ"ח.

³⁵⁷ אם תחבר ה' גבורות דאימא הנז' הנק' מנצפ"ך המתקנים לשט"ו הנז' יהיו כולם ש"ך ניצוצין כי גם הה"ג מנצפ"ך יקראו ניצוצין כי גם הם גבורות ודינים (מבו"ש).

³⁵⁸ המלכות (אוצ"ח).

³⁵⁹ כי השמש הוא אדום בסוד גבורות כמ"ש שיש כגבור לרוץ אורח (מבו"ש).

³⁶⁰ וכמשז"ל תמר בתמרירותו היתה עומדת כי היא מרה בסוד תמ"ר דינין אלו שבה כי להיותם בנוק' לא נמתקו כמו בז"א (מבו"ש).

³⁶¹ כי שט"ו ניצוצין הם בז' מלכים דבחי' ז"א, ושט"ו אחרים בז' מלכים הנכללים בנוק'. ובשט"ו אלו יש בהם בחי' אורות וניצוצות וכלים, ואלו מתקבצים במעוי דאימא להתקן ע"י טיפת מ"ן, מנצפ"ך דאמא. שאע"פ שהם גבורות, הם יותר נמתקות, ומבסמין אלו השט"ו ניצוצין הנז'. כן נמתקים ע"י ה' חסדים דאבא טיפת מיין דוכרין כנז'. ונמצא, כי הש"ך דינים אינם רק מבחי' ז' מלכים שהם ז"ן, ולא בחי' ג"ר שמהם נעשו א"א ואר"א (מבו"ש לו ע"ג).

³⁶² שעה"ק פו ע"ג.

³⁶³ ה' דין מאדנ"י ה' שמות אדנ"י כנודע (שעה"ק).

³⁶⁴ כי ז"א נק' אלם, שהוא ההוי"ה דמ"ה בפשוט ובמילוי דאלפי"ן שהם כ"ו ומ"ה, יעלו בגימ' אל"ם, והנה נוק' דז"א נק' לשון אלם בסוד תורה שבע"פ כנודע, וזו הנקבה הנקראת לשון היא בגי' תר"ן כנזכר (שעה"ק).

³⁶⁵ נמחק באוצ"ח

³⁶⁶ וכו' (אוצ"ח).

³⁶⁷ והענין, כי הנה בחינת שורש כל הגבורות שהיא הנק' בוצינא דקרדנותא, היא גנוזה במעוי דאימא, ולכן מתמן כל דינין מתערין, שהם הז' מלכים שהיו גבורות ודינין, ויצאו ממנה. וזהו פי' אומר מבינה דינין מתערין והבן זה. והנה מההיא בוצינא דקרדנותא יצאו אלו הז"מ אשר נצטרפו ונתלבנו כנ"ל, ומהמותר שבהם נעשה הפסולת והקלי'. ואלו הז"מ הם הש"ך ניצוצין דזריק האי בוצינא דאקרון עלמין קדמאי דאתחרבו, כמש"כ בפרשת האזינו (רצב ע"ב) ניצוצא אפיק זיקין בזיקין לש"ך עיבר וכו', ונתקנו ע"י אותם החמשה גבורות קדישין הנז' בפרשת נשא (דף קמב ע"א וקלז ע"ב), והם חמשה אותיות מנצפ"ך, ונתבסמו על ידם ונעשו שכ"ה כמנין נערה. וזה נרמז ג"כ

מאיר העץ חלק ג'

בפרשת תזריע (דף מח ע"ב) תאנא מן בוצינא דקרדינותא נפקי שכ"ה ניצוצין כו'. גם נרמז זה בפרשת בלק (דף רט ע"א) תלת מאה ועשרין וה' זגין לסטר חד כו', והם סוד פעמוני זהב הגבורה, והם בכל ד' קצוות הבינה.

והנה תחת הבינה, בסיומא תחת המלכות שבה, עומדין ש"ך ניצוצין אלו, שהם הז' מלכים. וע"י התעוררות דינין אלו אשר שם היא מתחממת ומזדווגת עם אבא. וש"ך אלו בגי' רעים, כי על ידיהם נעשים רעים זה לזה או"א, ומזדווגים בסוד אכילה, כמ"ש אכלו רעים [עי' זהר ויקרא ד ע"א], וכמ"ש אכלה ומחתה פיה, שהוא כינוי אל הזיווג. אמנם בזיווג ת"ת ומלכות, הש"ך ניצוצין אשר במלכות הם באופן אחר, כי הנה ידעת כי ג' בחי' יש בכל ספירה ספירה כנזכר. והנה המלכות שבנוקבא דז"א, כל שלשה בחינותיה הם שמות אדנ"י כנז' שם, ושם במלכות זו הם השכ"ה ניצוצין אשר שם באופן אחר נרמזים בשם אדנ"י, שעל ידם מתחממת היא ומזדווגת עם ז"א. והענין, כי שם אדנ"י, אם תסיר אות א' ישאר דין. והנה חמשה גבורות הם שרש כל הדינין, ולכן כשנחלק הש"ך ניצוצין לה' בחינות, יהיו ה"פ דין, לרמוז כי הם דינים ממש. והנה, ע"י חמשה גבורות דאימא הנמשכין אל הנוק' דז"א במלכות שבה כנז', נמתקין אלו הדינין.

ונודע כי אימא נקרא אה"ה, וא"כ חמשה גבורות שבה יהיו בסוד אהיה. ואלו נמשכין בסוד חמשה אלפין של ה' אהיה, עד מלכות הנוק'. ומצטרפין עם ה"פ דין אשר בה, ונעשים חמשה שמות אדנ"י, ומתבסמין חמשה הדינין עם ה' אלפין אלו, שהם ה"פ או"ר הנז' במעשה בראשית, שהם באימא כנודע בתיקונין דף ז' ע"ב. וכשנתבסמו נק' נערה, שהיא בגי' שכ"ה, כמנין ה"פ אדנ"י, שהם הדינים ממותקים. ואז בהיותה נערה, קבילת עלה דכורא, וראויה אל הזיווג כנז' בפ' בא דף לח ע"ב, כי יהיה נערה בתולה, נער כתיב ע"ש. וזהו שתו ושכרו דודים, כי דודים בגי' דין, ובסוד הש"ך אלו שהם בחי' ה"פ דין הוא זיווג זול"ן הנקרא דודים, ע"ש דין כנז'. וגם דודים עם הכולל הוא אדנ"י, שהוא הנוק', לרמוז על זיווג ת"ת במלכות. ונמצא כי א' של אדני הוא רחמים, כי הוא אל"ף דאהיה שבאימא, ועתה נקרא המלכות דינא רפיא. והטעם, כי תחלה בהיותה ש"ך ונער, היתה דין קשה, ועתה ע"י אות א' דאהיה שהוא רחמים, נמתקה ונעשית דינא רפיא. כי הדין נעשה רפה ע"י אות א' הניתוסף בו. וז"ש באדרת נשא (דף קלב ע"ב) א"ר חזקיה, מסתכל הוינא כו', נהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו'. כי עתה בהתחבר עמהם ה' אלפין נהירו וקבלו אור מצד ה' אלפין שהם ה"פ אור כנז', ואז סליקו לחושבן שכ"ה עיבר. והנה כל אלו השכ"ה, שהם הש"ך והה' אלפין, חמשה גבורות דאימא, הם בחי' הגבורות שבמלכות הנוק' דז"א, מפאת הגבורות המתפשטות בעצמה לצורך בנין גופא כנודע בש"ו.

אמנם הה' גבורות של מנצפ"ך הם סוד הגבורות שבזכר עצמו, אשר אח"ך ניתנים בה בנוק' ביסוד שבה, ולא במלכות. וזהו ההפרש שיש בין גבורות מנצפ"ך לשכ"ה ניצוצין, כי אלו הם ביסוד, ונמשכין לה מן הזכר, ואלו הם במלכות שבה, והם מפאת עצמה כנז'.

ופעם אחרת שמעתי בדרוש ה"ח נשים של המלך דוד ע"ה, כי הדינים של שכ"ה הם דכורין, והם במלכות של אבא, כי לכן אמרו בפרשת פקודי (דף רנד ע"ב) דש"ך ניצוצין אתברירו במחשבה שהוא אבא, יען הם דינין דכורין. וגם לכן ביארנו במקום אחר, כי הל"ב נתיבות חכמה, כל אחד כלול מ' ה' הש"ך ניצוצין. אמנם פ"ר דמנצפ"ך הם גבורות נוק' ממלכות דאימא, ולכן הם חמשה גבורות כמנין אות ה' שהיא בינה כנודע. ועיין בדרוש העומר, כי שם נתבאר היטב ענין ש"ך ניצוצין אלו איך הם בסוד ל"ב נתיבות חכמה, וגם בסוד חמשים שערי בינה אחר שניתנים בה וע"ש היטב. ושמעתי פעם אחרת ממורי ז"ל, כי אלו הש"ך ניצוצין נשארו תחת המלכות דאצילות בעולם הבריאה, כי שם אזדריקו אלו הש"ך ניצוצין לתתא כנז' בזוהר. ופי' לתתא הוא בעולם הבריאה, תחת המלכות דאצילות.

גם שמעתי פעם אחרת, כי זיווג הת"ת והמלכות הוא ש"ך אלו, שהם ה"פ דין כנז'. אמנם בנוק' יש בה החלק שהוא דין א' לבד, הנרמז בשם אדנ"י, שהוא שם הנוקבא. והאלף רמז אל שם אהיה המבסם דין זה.

גם שמעתי פעם אחרת, כי הש"ך ניצוצין הם הם עצמן הרפ"ח ניצוצין שנשארו בתוך הכלים כאשר נשברו, בסוד הבל דגרמי כנז' ש"ב ח"ב פ"ט, שנעשו מן ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובכל א' הוא ע"ב כנז' שם, הם רפ"ח, ואז היו מתים. וז"ס ורוח אלהים מרחפת, מת רח"ף. אמנם, ע"י רוח אלהים, שהם ל"ב אלהים, שהם ג"כ דינין אחרים, נתקנו קצת ונמתקו מעט ונעשו ש"ך ניצוצין, והם ג"כ ה"פ דין. ואח"ך על ידי התיקון האמיתי, אז נתקנו יותר ונמתקו ע"י חמשה אלפין, חמשה אורות דנחתו מבינה כנ"ל, ונעשו ה' שמות של אדנ"י כנ"ל (מבר"ש לו ע"ד).

368 דאתחרבו (אוצ"ח).

369 ואח"כ ע"י (אוצ"ח).

370 נ"א גופא דאמא (אוצ"ח).

371 וכו' (אוצ"ח).

372 ד' (אוצ"ח ומבר"ש).

373 נהיר (אוצ"ח).

374 ה"ג (נוסף באוצ"ח).

375 נמחק באוצ"ח

376 אז (נוסף באוצ"ח).

377 נמחק באוצ"ח

מאיר העץ חלק ג'

- 378 מוסגר באוצ"ח
379 ניצוצין נציצין ונהרין (אוצ"ח).
380 חשוכין (אוצ"ח).
381 המזדווג (אוצ"ח).
382 נמחק באוצ"ח
383 ניצוצין (נוסף באוצ"ח).
384 והם בחי' נמחק באוצ"ח, ובמקומו וגם נתונות בספירת.
385 נותנם (אוצ"ח).
386 (של מנצפ"ך) (נוסף באוצ"ח).
387 אולי אותם (אוצ"ח).
388 ונלע"ד לפרש, כי הש"ך ניצוצין, שהם ז"פ אדם, הם ז' כלים של המלכים, והרפ"ח ניצוצין הם רפ"ח ניצוצי אורה שבתוכם ומעולים מן השכ"ה שהם כלים ממש כנודע וכו'. או אפשר וכו', כי הרפ"ח ניצוצין עצמן, בהצטרף עמהם ל"ב אלקים שגם הם שרשים הדינים הם ש"כ, והכל א'. ומש"ל כי השכ"ה הם הכלים פ' על הניצוצין שבתוכם שאינם נפרדים מהם תמיד, או אפשר כי אלו הל"ב אלקים הנוספים על הרפ"ח הם בחי' שאול מרחובות הנהר שנחבא בכלי היסוד, כי אלו הל"ב הם נמשכים ממוח החכמה ל"ב נתיבות אל היסוד, ולכן אינם במספר הרפ"ח אשר הם מהחסד ולמטה (מבר"ש י ע"ג).
389 דרושים. עי' לעיל הערה 351.
390 ביאור (דרושים).
391 הזעיר (דרושים).
392 "והוא נותן" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "וניתן".
393 דרושים, שעה"ק ע ע"ב.
394 "ובירור לכל" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "לברר כל".
395 ספירות (נוסף בדרושים).
396 בהוד (נוסף בדרושים).
397 עם (דרושים).
398 מבר"ש מז ע"ג.
399 אוצ"ח, מבר"ש מ ע"ד, שעה"ק לב ע"ד.
400 ולכן אע"פ שהמקום שהיה בתחלה נקרא יסוד בינה עילאה הוא עתה נק' מקום החזה של אימא בהיותה כוללת ונעשת פרצוף א' לבד וכן כיוצא בזה לשאר המקומות (שעה"ק).
401 חצי תחתון דת"ת (נוסף בשעה"ק).
402 דא"א (אוצ"ח).
403 וחצי יסוד ימיני בחצי ת"ת הימיני, וחצי מלכות ימיני בחצי היסוד, והלבישום, כי זהו ענין התכללות הנזכר בכל מקום. ואז נעשו בבחי' קוים, כי זהו תכלית כוונת התיקון וכו', והרי נתקן קו הימין וחצי הימיני של קו האמצעי (מבר"ש).
404 אח"כ ביום הב' של הקליטה, ע"י הטיפה שנתנה אימא ממיין נוקביה בעת הזיווג, ביררה מהשבעה מלכים בחינת אורות וניצוצות וכלים, ועל יד אותה הטיפה שלה נתקן מחצית זה הב' הנתון בתוך אימא זה בזה, הוד בגבורה וחצי שמאלי דיסוד בחצי שמאל דת"ת וחצי שמאלי דמלכות בחצי שמאלי דיסוד, והיו גם הם לאחדים בדרך קוים בקשר אמיץ, והרי נתקן קו שמאל וחצי השמאלי של קו האמצעי (מבר"ש).
405 והרי נשלמו בגוף א' קשור זה בזה בבחי' ראשונה והם תלת קוים דנה"י כלולים בחג"ת (מבר"ש).
406 ואחרי ג' ימי הקליטה ניתוסף בהם תיקון אחר והיא הבחי' הב' כי כל א' מן הו"ק נכללו מכל הז' בסוד כ"א אזכרות שבתפילין (מבר"ש).
407 ואחדותם (אוצ"ח).
408 [אחרי ג' ימי הקליטה] נתקנו בפרטות הז' כלים דז' מלכים כל בחי' בעצמה (מבר"ש).
409 מבר"ש מא ע"ב.
410 והנה שמעתי ממורי ז"ל נוסחאות אחרים בב' העניינים הנז', ורציתי לכותבם פה כי לכאורה נראים חולקים וכו', ואמנם לא שמעתי מפיו אם מדבר בענין הכלים או ניצוצות או האורות, אמנם מה ששמעתי ממנו שמדבר בעיבור הא' דבחי' חיצוניות ז"א ולא דפנימיות, וזה

מאיר העץ חלק ג'

עניינו, דע כי זה העיבור הראשון דז"א דחיצוניות יש בו שתי בחינות, והם עיבור ז' חדשים למקוטעים ועיבור ט' חדשים (מבר"ש מד ע"ג).

411 ואח"כ נתברר ד' האחרים בד' חדשים האחרים. והטעם, כי הגבורה היה קו שמאל והוא דין, גם ההוד, מלבד היותו קו שמאל, גם הוא ירך שהוא לבר מגופא, ושם אחיזת הקלי' בסוד ירך יעקב, ולכן לא נתברר ההוד לגמרי עד זמן היניקה. גם הנצח, להיותו שותף ההוד תמיד וקשור עמו, אשר שניהם הוו תדיר לבר מגופא כנז' ותרווייהו היו תרי פלגי גופא כנודע, קשורים יחד. ועליו נאמר בהדי הוצא לקי כרבא. ולכן גם הוא לא נשלם להתברר לגמרי עד זמן היניקה, ולכן כל אלו לא נתבררו עד החדשים האחרונים, כי הקלי' היתה אחיזה בהם ביותר מהאחרים וכו'.

והנה בזה תבין משז"ל כי הוולד דר שלשה חדשים ראשונים במדור תחתון כו'. והענין, כי ג' מדורות אלו הם שלשה מקומות ויסודות שיש באימא כנז"ל, שהם יסוד בינה ויסוד התבונה ומקום החתך. והנה בשלשה חדשים הראשונים יושבין האורות במדור עליון, והניצוצות באמצעי והכלים בתחתון. והזיווג של חדשים הראשונים הוא בזה המדור התחתון כדי להתחיל תיקון הכלים בתחלה שצריכין יותר זמן. ולכן אז הזיווג קשה לאשה ולוולד. כי כבר בג' ימי הקליטה היה שם הזיווג ההוא, והספיק זיווג ההוא לצורך הכלים והאשה. ובשלשה החדשים האמצעיים עולים הכלים במדור אמצעי עם הניצוצות עצמן, ואז הזיווג בג' חדשים האמצעיים הוא במדור האמצעי שהוא מקום החתך שאינו מקום יסוד וזיווג, ולכן קשה לאשה. אמנם יפה לולד, לפי שזהו הזיווג הא' שלהם שהם הניצוצות, ובג' חדשים האחרים עולים הכלים והניצוצות עד מקום האורות במדור העליון, ושם הוא הזיווג באותם ג' החדשים. ולכן יפים לאשה ולוולד, כי זהו הזיווג הא' שלהם, וגם הוא מקום זיווג שהוא יסוד בינה ואח"ך מתגלגלים כולם בעת הלידה כמ"ש בע"ה (מבר"ש).

412 כנלע"ד (אוצ"ח).

413 מן (נוסף באוצ"ח).

414 מג' (אוצ"ח).

415 שעה"ק מז ע"ד.

416 הנז' בתפי' ר' נחוניא בן הקנה ע"ה (נוסף בשעה"ק).

417 אוצ"ח, מבר"ש מא ע"א, שעה"ק לג ע"ב.

418 ואותו הקו האמצעי שהיה נחלק לב' עתה נעשה קו א' שלם (מבר"ש).

419 אוצ"ח גורס את המוסגר.

420 והניצוץ הז' הוא להשלים יט ניצוצין שהם כנגד מלוי שם מ"ה (מבר"ש).

421 ר"ע (לש"ו).

422 שהר"ע (לש"ו).

423 ויצר ה' אלהים שהיא הבינה את האדם הוא שם מ"ה דז"א המצטייר ע"י שם ס"ג שהוא באימא ולכן אחר שנכנסו שם ניצוצי מילוי ס"ג שהם מ' יום נגמר צורת הוולד (מבר"ש).

424 כי חיבור (אוצ"ח).

425 והענין, כי בהגמר להכנס בז"א מילוי י"ט דמ"ה, מילוי ל"ז דס"ג, הם בגימ' א"ל יהו"ה. ואז נגמר ציורו, ונקרא עולם היצירה. כנודע, כי ז"א מקנן ביצירה, ונק' הז"א אז א"ל יהו"ה, כי מאז והלאה אחר מ' יום אין שום שינוי יצירה בעובר, רק שמתגדלים איבריו אשר כבר נצטיירו, ואין עוד בחי' ציור מחודשת אחר מ' יום (מבר"ש).

426 גמורים (נ"א שלמים) (אוצ"ח).

427 אוצ"ח, שעה"ק לג ע"ג. מבר"ש טז ע"ג בסופו (לש"ו).

428 שמקבלת בעת הזווג פב"פ (נמחק באוצ"ח).

429 נמחק באוצ"ח.

430 כולם בבחינת קוים מקושרים אשר הדבר הזה נקרא פרצוף והבן הקדמה זו וזוכרה שתבין מלת פרצוף הנזכר תמיד אצלינו שהוא היותם מקושרות זו בזו ע"י קוים המתפשטות (אוצ"ח).

431 וכבר ידעת כי לא נתברר עתה הכל רק החלק הראוי עתה להעשות מהם בחי' ז"א ובהכרח כל הרפ"ח ניצוצין נשארים מלמטה קיימים ואינם נגמרים להתברר עד ביאת המשיח (מבר"ש).

432 שהוא לבדו (נמחק באוצ"ח).

433 לפרנסם (אוצ"ח).

434 מוסגר באוצ"ח.

435 בו (לש"ו).

436 קהילת יעקב, אדם ישר.

מאיר העץ חלק ג'

- 437 ענין אורות והניצוצין והכלים שהם ביסוד בינה ובמקום החתך וביסוד תבונה (נמחק בקה"י).
- 438 "דא"א השמאלי" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "השמאלי דא"א".
- 439 השמאלי דת"ת (קה"י).
- 440 דבינה (קה"י).
- 441 פרצוף אחר (נמחק בקה"י).
- 442 אדם ישר.
- 443 כל הנראה לי בדרושים (אדם ישר).
- 444 כל (נוסף באדם ישר).
- 445 דמ"ה (נוסף באדם ישר).
- 446 ב"ן (אדם ישר).
- 447 קצוות (אדם ישר).
- 448 פנימיות (אדם ישר).
- 449 הבריאה (אדם ישר).
- 450 נ"א סוד אחוריים דפנים (אדם ישר).
- 451 אדם ישר.
- 452 נמחק באדם ישר.
- 453 נתבררו (אדם ישר, לש"ו).
- 454 באו ונתחברו (נמחק באדם ישר).
- 455 ב' (אדם ישר).
- 456 בת י' ספירות (אדם ישר).
- 457 באו (אדם ישר).
- 458 אדם ישר.
- 459 בה (אדם ישר).
- 460 באחור (אדם ישר).
- 461 ופנים ואחור דמ"ה דב"ן (נוסף באדם ישר, וכת"י הגוב"י).
- 462 נמחק באדם ישר.
- 463 נמחק באדם ישר.
- 464 ז"ת (אדם ישר).
- 465 ו"ק (אדם ישר).
- 466 תחתונות (אדם ישר).
- 467 ונוקביה ה"ג (אדם ישר).
- 468 "ומצד דאבא מ"ה דמ"ה והם ה"ח דאבא וה"ג ב"ן דמ"ה ואח"כ נותן בה ה"ג ב"ן דב"ן בביאה א' ואחר כך בזווג ב' נותן בה גם החסדים דאמא מ"ה דב"ן" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ואז בזיווג נותן בה גם חסדים".
- 469 דב"ן (אדם ישר).
- 470 אדם ישר.
- 471 ענין המלכים (נוסף באדם ישר). מ"ן של המלכים (נוסף בכת"י הגוב"י).
- 472 נמחק באדם ישר.
- 473 "דחכמה דמ"ה" נמחק אדם ישר ולש"ו, ובמקומו איתא "דב"ן".
- 474 דחכמה דמ"ה (נוסף באדם ישר).
- 475 נמחק באדם ישר.
- 476 כתר (נוסף בלש"ו).
- 477 ה (אדם ישר).
- 478 נמחק באדם ישר.
- 479 נמחק באדם ישר.
- 480 נמחק באדם ישר.
- 481 נמחק באדם ישר.

מאיר העץ חלק ג'

- 482 ותבונה (אדם ישר).
483 דלא פסיק (נוסף בכת"י הגוב"י).
484 אדם ישר.
485 באבא (אדם ישר).
486 נמחק באדם ישר.
487 עי' אריכות בעניין זה בשעה"ק סה ע"ב עד סה ע"ד בדרוש הדעת. @לחשוב לעשות נספח.
488 ממש אבא (אדם ישר).
489 אדם ישר גורס את המוסגר.
490 שעה"ק סה ע"ב. ועיי"ש שם ז"ל: ספירת הכתר היא נשמת האצילות ונחלק לג' מוחין חב"ד ושם נשמה ורוח ונפש שלשה חלקי הנשמה וכו'.
491 אחר כך ספירת חכמה ובינה, הם רוח דאצילות, ונחלקים לשלשה מוחין, חב"ד. שהם, נר"ן, שלשה חלקי הרוח. כיצד, או"א, חו"ב. והם, נשמה, ורוח. והדעת שהוא זר"ן שבהם, הם ישראל סבא ותבונה, ונקראים נפש. ושלתם, ג' חלקי הרוח.
אח"כ ספירת הדעת, היא נפש דאצילות, ונחלק לג' מוחין, חב"ד. שהם, נר"ן. ג' חלקי הנפש. כיצד, זר"ן, חו"ב, והם נשמה ורוח. והדעת של הדעת, שהוא זר"ן שבהם, הם יעקב ולאה, ונק' נפש, ושלתם ג' חלקי הנפש.
וכל הבחי' הנז', כלולים מי', ומתלבשים זב"ז. ונמצא כפי זה, כי הדעת בכל מקום, הוא ז"א שבבחי' ההיא. וא"כ, כמו שז"א היה בו בתחלה קטנות, שהם ו"ק. ואח"כ נתוספו בו ג' ראשונות. כן ב' הבחי' יש בדעת, דעת עליון, כח"ב שבו דבוק תחת או"א. ודעת תחתון, שהם ו"ק, הם למטה בז"א בקטנותו (שעה"ק).
492 יעקב ולאה (אדם ישר).
493 וז"ש (אדם ישר).
494 כולל (אדם ישר).
495 ובתר (אדם ישר).
496 באדם ישר זה מופיע כגוף הטקסט, ואינו הערה, ומופיע במקום הכוכב למעלה.
497 נמחק באדם ישר.
498 לגבי (אדם ישר).
499 נמחק באדם ישר.
500 דר"ן (אדם ישר ולש"ו).
501 וצ"ע (נוסף באדם ישר).
502 נמחק באדם ישר.
503 "חכמה דמ"ה" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "במ"ה".
504 כנזכר למורי בסד"צ (נוסף באדם ישר).
505 והנה נוק' דז"א נקרא צלע וכנסת ישראל וכלת משה ושושנה עליונה, וז"א נקרא ישראל ומשה ודעת. אך יעקב נקרא ת"ת, ונוק' נקראת סלע ושושנה תחתונה, ועי' בפירוש מורי בריש בראשית בנוסחא הג' על ר' חזקיה פתח וכו' (אדם ישר).
506 אדם ישר, מבו"ש מב ע"ד.
507 זה שייך למה שאמר כי ז"א יש לו ג' פרצופים (אדם ישר).
508 דנקראת אה"ה (נמחק באדם ישר).
509 נמחק באדם ישר.
510 הם בפנימיות (אדם ישר).
511 ג' (נוסף באדם ישר).
512 נמחק באדם ישר.
513 (נ"א ה' אלקים) בג"ר מהניצוצין (אדם ישר).
514 ג' (נוסף באדם ישר).
515 וגם (אדם ישר).
516 מכח (אדם ישר).
517 נמחק באדם ישר.
518 דז"א (נוסף באדם ישר).

מאיר העץ חלק ג'

- 519 כחבירו (אדם ישר).
520 נמחק באדם ישר.
521 אדם ישר גורס את המוסגר.
522 ראש (נוסף בלש"ו).
523 "הג' כלים" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "הכלים".
524 ומוחין (אדם ישר).
525 ליכלל אם (לא) יכנוס (אדם ישר).
526 הם (אדם ישר).
527 אמנם בכל יום בעת התפלה נעשה ביחד (נמחק באדם ישר).
528 נמחק באדם ישר.
529 מוסגר באדם ישר.
530 אוצ"ח, שעה"ק לג ע"ג דרוש ג'.
531 נמחק באוצ"ח.
532 שלם מבחי' הניצוצות ונמצא כי בט' חדשים הראשונים נגמרים ג' שמות אלה"ם שהם חב"ד של התינוק בסוד עיבור מבחי' ניצוצות ואמנם בחי' האורות נתקנו בג' חדשים הראשונים ג"ס והם חת"י והטעם הוא לפי שהת"ת והיסוד הם קו האמצעי והוא רחמים, והחסד הוא ג"כ מקו ימין ולכן אלו נתקנים בתחילה מכלם, אבל הנצח אע"פ שהוא קו ימין כבר ידעת כי הוא נקרא רגל ימין, ובפרט כי הנצח קשור בהוד וכמו שנתבאר אצלנו, כי על הנצח וההוד אמרו (אמרו) רז"ל בהדי הוצא לקי כרבא בדרוש החלב של היניקה שאינו נתקן עד שיהיה דם וחוזר ומתהפך לחלב והם בחינת נה"י שאינם נגמרים להתברר עד זמן היניקה וע"ש (שעה"ק).
533 נמחק באוצ"ח.
534 אבל הסיבה היא כפי מה שנבאר עתה כי המוחין שיש לו בעיבור וביניקה אינם חשובין אלא אותן דגדלות ולכן נכנה זמן הגדלות בשם מוחין והבן זה מאד (אוצ"ח).
535 (כנודע שהם רמ"ח איברים) (אוצ"ח).
536 בשר (אוצ"ח).
537 הנקרא ג' חללי (מוסגר באוצ"ח).
538 נמחק באוצ"ח.
539 האיברים (אוצ"ח).
540 עוד שמעתי ממורי ז"ל, כי הניצוצות הם בחי' נפש, אל האיברים חיצוניים. ואורות הם בחינת נפש, אל האיברים הפנימיים. כמו הלב והריאה וכיוצא באלו. ואיני יודע איך נקשר ומתיישב דרוש זה, עם דרוש הנז"ל, שאמרנו שהניצוצות נעשו קרומות, והאורות נעשו מוחין. ואפשר לי ליישב קצת ולומר, כי הניצוצות שהם הקרומות, ממשיכים חיות אל האיברים חיצוניים, שגם הם בחי' קרומות אל האיברים הפנימיים. והאורות שהם המוחין עצמם, ממשיכים חיות אל האיברים הפנימיים, שגם הם בבחי' מוחין, בערך האיברים החיצוניים (שעה"ק).
541 מוחין (נוסף באוצ"ח).
542 הנשמות (אוצ"ח, וכן כת"י הגוב"י).
543 נמחק באוצ"ח.
544 אוצ"ח, שעה"ק לד ע"א.
545 והענין נקשר זה בזה (נוסף באוצ"ח).
546 כל (אוצ"ח).
547 ואל תטעה בדברינו לומר, כי האמצעיים הולד הוא הניצוצות, ובאחרונים הולד הוא האורות. כי הנה זה הוא עיקר העומדים שם, אבל אין ה"נ כי בחי' הכלים, גם הם העולים בג' אמצעיים אל המדור האמצעי. ובג' אחרונים, עולים הכלים והניצוצות במדור הראשון. ואחר כך בעת הלידה, הולד הכולל כלים ניצוצות ואורות, מתגלגל ויורד למטה במדור התחתון, ושם נולד (שעה"ק).
548 אוצ"ח, שעה"ק לד ע"א, מבר"ש מו ע"א.
549 ז"א (אוצ"ח).
550 דאו"א (כת"י הגוב"י).
551 ומה (אוצ"ח).
552 שהם בעל הבית (נמחק באוצ"ח).

מאיר העץ חלק ג'

- 553 שהוא אורח (נמחק באוצ"ח).
- 554 הז"ן (אוצ"ח).
- 555 שיכנסו (אוצ"ח).
- 556 והנה צריכה התבונה עתה לסלק את האורות שלה מתוך נה"י שלה לשלשה סיבות א' כדי לדחוק ולדחות את הז"א שיוולד ויצא לחוץ ב' בעבור החלב ג' בעבור המוחין דז"א (מבר"ש).
- 557 מנה"י (אוצ"ח).
- 558 בחזה (נוסף באוצ"ח).
- 559 עם המוחין כנז' ומעצמות' מתגדל ז"א בגדלות ב' וגם עתה מתגדל על ידיהם במוחין דיניקה ולכן נקרא נה"י דילה אבנים ע"ש שנעשים מהם בחינת גוף הבנים עצמו (מבר"ש).
- 560 קהילת יעקב.
- 561 אחרים (נוסף בקה"י).
- 562 נמחק בקה"י
- 563 אדם ישר וצ"ל מ"ב.
- 564 נמחק באדם ישר.
- 565 נמחק באדם ישר.
- 566 נמחק באדם ישר.
- 567 פארותיה (אדם ישר).##*
- 568 הנמשכים מן המוח (אדם ישר).
- והנה בהיות ז"א בזמן העיבור ג' כלילן בג' אין לו רק נפש ובזמן היניקה שנתפשו ר"ק יש לו גם רוח ובזמן הגדלות יש לו גם נשמה כי גדלו בו ג"ר שבו ונשלם ל"ס (שעה"ק סה ע"ב).##*
- מוסיף?
- 569 בז"א (אדם ישר).##*
- 570 "כלי סובל אורח" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "כח בכלי לסובל".
- 571 ע"י ישסו"ת (אדם ישר), מיססו"ת (לש"ו).
- 572 מ"ב קהילת יעקב ואדם ישר.
- 573 מהניצוצין (קה"י).
- 574 אברים (לש"ו).
- 575 המסו (אדם ישר וקה"י).
- 576 הכלים (קה"י ואדם ישר).
- 577 שמתברר (קה"י).
- 578 הכלי (אדם ישר).
- 579 (בין מהניצוצות) נוסף באדם ישר.
- 580 נה"י (אדם ישר), נה"י דמלכות (קה"י).
- 581 ז"א (אדם ישר וקה"י).
- 582 י' (אדם ישר וקה"י).
- 583 קהילת יעקב ואדם ישר.
- 584 "לצורך הולד להגדילו הנה" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "לבחי' הרוח".
- 585 הנפש (אדם ישר).@
- 586 בקומתו (אדם ישר).
- 587 ועי"ז (אדם ישר וקה"י).
- 588 ברמ"ח (אדם ישר וקה"י).
- 589 כלי (קה"י).
- 590 נמחק בקה"י.
- 591 כלים (נוסף באדם ישר וקה"י).
- 592 דיש"ס וא' דתבונה (אדם ישר וקה"י).
- 593 קהילת יעקב ואדם ישר.
- 594 נמחק בקה"י.
- 595 אלא (נוסף בלש"ו).
- 596 הם נמחק בקה"י ואדם ישר וגורסים את המוסגר.

מאיר העץ חלק ג'

- 597 מתבררין (אדם ישר ולש"ו).
598 נמחק בקה"י ואדם ישר.
599 נכנס הדעת ואח"כ (נוסף בקה"י).
600 ומאילו (אדם ישר וקה"י).
601 דמלכיות (לש"ו)
602 בצלם (אדם ישר וקה"י).
603 נמחק באדם ישר.
604 ובתוכם (אדם ישר).
605 אדם ישר.
606 "או"א עצמן עלאין" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "שיש באו"א עלאין", ובלש"ו איתא "או"א עלאין עצמן".
607 נדצ"ל מא"א.
608 "ג' כלים" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "שלישית".
609 "רק בצלם מבחי" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "הצלם רק מבחי".
610 כל (אדם ישר).
611 כל (אדם ישר).
612 ביניקה (נוסף באדם ישר).
613 דכלים (אדם ישר).
614 אדם ישר.
615 נדצ"ל זר"ן אב"א.
616 הגבורות (אדם ישר).
617 "חסדים דאמא גבורות בערך חסדים דאבא כנודע" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "שם בחי' חו"ג כנודע".
618 הארה משלה (לש"ו).
619 "דמ"ה דב"ן" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "דב"ן דמ"ה".
620 וחסד (אדם ישר).
621 (ואח"כ) [ועתה] נעשה היסוד שבה (נמחק באדם ישר).
622 ה' חסדים (אדם ישר).
623 נמחק באדם ישר.
624 ז"א (נוסף באדם ישר).
625 נמחק באדם ישר
626 עצמם (לש"ו).
627 "של זר"ן" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "לאח"כ".
628 ניתן (אדם ישר).
629 הגבורות (אדם ישר).
630 ב"ן (נוסף בלש"ו).
631 נמחק באדם ישר. ב"ן דמ"ה, וגם נותן לה ממ"ה דמ"ה (לש"ו).
632 וכולם הן מן ב"ן (מוסגר על ידי הלש"ו).
633 י"ל (אדם ישר).
634 בהיותם (אדם ישר).
635 נמחק באדם ישר.
636 דב"ן כולם (נמחק באדם ישר).
637 לשתקבלם (אדם ישר ולש"ו).
638 נמחק באדם ישר.
639 בה (אדם ישר).
640 נמחק באדם ישר.
641 נמחק באדם ישר.
642 "דב"ן דמ"ה (דב"ן)" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "דב"ן".

מאיר העץ חלק ג'

- 643 נמחק באדם ישר.
644 באדם ישר זה דרוש אחר.
645 "לחש דחול" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "יחיד בציבור".
646 דבינה (אדם ישר).
647 צ"ל כנודע (לש"ו).
648 אדם ישר.
649 בכתר (נ"א בכתר דאבא) (אדם ישר).
650 ישראל (אדם ישר).
651 "ג' תחתונות" נמחק באדם ישר ובלש"ו, ובמקומו איתא "גבורה תפארת".
652 לקחתן (לש"ו).
653 הנ"ל (אדם ישר).
654 "בחטא אדם הראשון" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "באדה"ר".
655 נמחק באדם ישר.
656 "בג"ת" נמחק באדם ישר, ובמקומו גורס את המוסגר.
657 דבינה (נוסף באדם ישר).
658 נמחק באדם ישר.
659 דבינה (נוסף באדם ישר).
660 (דבינה) (נוסף באדם ישר).
661 אדם ישר.
662 נמחק באדם ישר.
663 נמחק באדם ישר.
664 ופנים דחכמה גדולים מאחוריים דחכמה אך האחוריים דחכמה גדולים מפנים דבינה (נוסף באדם ישר).
665 והלביש (אדם ישר).
666 והלביש (אדם ישר).
667 נמחק באדם ישר.
668 חג"ת בכל (נמחק באדם ישר).
669 המוסגר נמחק באדם ישר ובמקומו כתוב - א' לבד, ולש"ו גורס את המוסגר.
670 דגדלות (נוסף באדם ישר).
671 ל' (אדם ישר, וכן כת"י הגוב"י).
672 מוסגר באדם ישר.
673 לג' (אדם ישר).
674 אמצעים (אדם ישר).
675 לג' (אדם ישר).
676 אדם ישר.
677 כל (לש"ו).
678 בתוכם (לש"ו).
679 נמחק באדם ישר.
680 נ"א כלי ממש (נוסף באדם ישר).
681 נמחק באדם ישר.
682 "החיצון מוח" נמחק באדם ישר, ובמקומו המוחין (נ"א והמוחין).
683 (שהם הקרומות) (נוסף באדם ישר).
684 דנה"י שהם הקרומות (נוסף באדם ישר).
685 לש"ו גורס את המוסגר.
686 וגם מוחין (אדם ישר).
687 אוצ"ח, שעה"ק סד ע"ג.
688 כמו שנבאר לקמן (אוצ"ח).
689 תחתון דת"ת (אוצ"ח).

מאיר העץ חלק ג'

690 למעלה (אוצ"ח).

691 באוצ"ח גורס את המוסגר.

692 ופשוט הוא שאין כח ויכולת ברוחניות של נה"י דתבונה שנסתלקו למעלה להאציל כלים אחרים חדשים ממש, זולתי אותם שנבראו להם בעת אצילות', אבל הענין הוא כדוגמת איברי גוף הקטן, כי הלבושים והכלי' העליונים של מחצית עליון של התבונה נגדלים ומתארכים עד שמלבישים גם את עצמות ורוחניות הנה"י שבה למטה, ונמצא שהכלים העליוני' צריכים ליגדל כפלים ממה שהיו כדי שיספיקו להלביש את הרוחניות של מחצית התחתון של התבונה. (שעה"ק).

693 תחתון דת"ת (אוצ"ח).

694 כי אע"פ שאמרנו שהגדלים כפלים, ודאי שנתמעט אור שלה מבראשונה ע"י תוספת הגדול שהוצרכה ליגדל. וא"כ תהיה גרועה מן החכמה ותפסק זוגיהו, ולכן הוצרך שלא תשתנה כלל אמנם ישאר שלישי העליון שבה שלם בכוחו שלא ישתנה מדריגתו, וכיון שבאותו השלישי תהיה שוה אל החכמה יספיק לכשיהיה זוגיהו תדיר (שעה"ק).

695 כדתי"י (אוצ"ח).

696 אוצ"ח, שעה"ק דף פ ע"ד, מבר"ש נה ע"א.

697 צריך שניתן טעם, למה ז"א לא התחיל ראשו להיות למעלה בת"ת של התבונה, כמו שהוא בראש הנקבה עם הת"ת של ז"א. וכבר נתבאר זה בחיבורינו, ועיין שם. והנה יש לזה שלשה טעמים, (ע"ח פ"ג משער לידת המוחין) הא', הוא לתועלת של התבונה, כ"א ח"ו היתה יורדת היא יותר למטה, שהוא תחת ז"א, היו הקליפות נאחזות אפילו בכתר שבה. השני הוא לתועלת ז"א, והוא, במה שאמרנו ז"ל כל אמתא בריבועא, הויה אמתא ותרי חומשי באלכסונוא. וביאור דבריהם יובן, במה שאמר הכתוב דורי נסע ונגלה מני כאהל רעי וכו' (ישעיה ל"ח י"ב). וגם זה יובן במה שאמרנו רז"ל על פסוק, אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. פירוש, כי שני שלישים התחתונים של הת"ת, וכן הנה"י של התבונה הנקראים מ"י, נשאר חיותם למעלה, והכלים שלהם נשארים ריקנים בלי אור, כמתים בלתי חיות שלהם, ויורדים למטה בתוך ז"א, להתלבש בתוכם המוחין של ז"א כנודע, ונמצא כי מ"י ממית את עצמה, על התורה שהוא ז"א. ועתה צריך להגדיל בתבונה, ולהשלים בה אלו הכלים שלה, שנחסרו ממנה, וניתנו לז"א, ולכן הוצרך שישארו מן התבונה למעלה, אלו הבחינות שלא יכנסו תוך ז"א, והם בינה וחג"ת שבה, כדי שמהם יוגדלו בה הב' שלישי תפארת ונה"י, החסרים בה, כי כל א' מהנז', נגדלת ונעשה כפלים ממה שהיתה. ודע, כי חומש הבינה של דהתבונה, נשארת בחבור עם החכמה של התבונה, ואינה נפרדת ממנה, לפי שכל הבינה עצמה נקרא ה', ולכן החומש שלה נשארת עם החכמה של התבונה כנזכר, וכל שאר הבחי' משם ולמטה, הגדילו והוכפלו, מכח האור של הכלים שנשארו למעלה, ולא ירד למטה עם הכלים בתוך ז"א. ודע, כי מאלו הכלים שירדו, נעשו אורות מקיפים לז"א, כי מה שבתבונה נקראים בחי' כלים, נעשים למטה בז"א בחי' אורות מקיפים. והרי נתבאר, למה לא עלה ראש ז"א יותר למעלה.

הטעם השלישי הוא, כי הנה אור הנצח וההוד דתבונה נעשה כמין אהל משופע, מתפשט לצדדין מכאן ומכאן. וכבר אמרנו, כי כל אמתא באלכסון, מוסיף ב' חומשי על רבועא, כי הנה יש הפרש כאשר האור יורד ביושר, מכאשר יורד משופע נוטה לצדדין, וההפרש הוא תרי חומשי כנזכר. והענין הוא, כי חמשה חסדים נרמזים באות נ' של נסע, שבפסוק דורי נסע ונגלה וכו', כי להיות אור החסדים האלו, משופעים כאהל רועי, שקצותיו הם משופעים לכאן ולכאן וכן החסדים האלו משופעים ונוטים לשני הצדדים, בקו ימין ובקו שמאל, ולא ביושר בקו האמצעי, ונטיה זו גרם הפרש תרי חומשי, שהם חמשה חסדים, שהם אות נ' של נסע. ואמנם אלו החמשה חסדים מתחלקים לשני בחי', שהם, ס"ע, של נס"ע. והוא, כי החסדים הסתומים נרמזים באות ס', כי אות ס' מורה על סתום. ועוד, כי החסדים המכוסים הם ב' חסדים ושליש, שהם ב' הויר"ת ושליש הויר"ה, שהם בגימטריא ס'. ואות עי' מורה, על גילוי עינא פקיחא. ועוד, כי הם ג' הויר"ת פחות שלישי, שהם בגימטריא עי'. וזה אומרנו, דורי נסע ונגלה.

הענין הוא, כי כאשר נכנסו נה"י דתבונה תוך ז"א, הנה המוחין הם שבתוכם, נסעו וחנו ג' חניות, כי בתחלה חנו בג' ראשונות דז"א, ושם הניחו רושם שלהם. ובשניה חנו בג' אמצעיות, וגם שם הניחו רושם. ובשלישית חנו במקומם האמיתי, שהוא בג' אחרונות דז"א. ונמצא, כי בכל המקומות אשר התהלכו שם, הניחו שרשם ורשומם. והנה מפני זה, יש חשק ותאוה אל האורות שנשארו למעלה בבחי' רושם כנזכר, (ו)לירד למטה עד נה"י דז"א. ולכן המאציל העליון, הניח שם באמצע מסך ופרסא חדא, כדי שלא יוכלו האורות לירד למטה, ומסך הנזכר הוא הנרמז בפסוק זה, ונקרא אהל רועי. ואמנם האורות התחתונים שלמטה מן המסך, להיותם אורות מגולים, נגדלים, ומתחזק אורם, ויכולים לעלות ולבקוע המסך, ולעלות למעלה, למקום האורות מכוסים, ומגדילים אותם גם כן. וזה אומרנו, דורי נסע ונגלה, שהוא ג' בחי' החסדים, נרמזים באותיות נס"ע, ובהם ג' חדרים וחניות כנזכר, וזה אומרנו דורי נסע ונגלה, ואמנם למטה הם נגלים, וזהו אומרנו ונגלה.

מאיר העץ חלק ג'

ואחר היותם נגלים, אז בוקעים המסך הנעשה כאהל רועי וכנזכר, ועולים למעלה על המסך, להגדיל החסדים העליונים המכוסים.

עוד יש טעם שני, למה חשק האורות עליונים לירד למטה, והוא, כי הגבורות היו למעלה עמהם בדעת, ועתה שהגבורות ירדו ביסוד דז"א, חשק החסדים לרדת, להתחבר עם הגבורות כבתחלה. ולכן גם לסבה זו הושם המסך הנזכר, כדי שלא ירדו האורות למטה כנזכר. ועיין גם כן בשער הפסוקים, ביאור פסוק זה בישעיה סי' ח"ל (שעה"ק מ"ז ע"ב).

ונבאר עתה בפרטות, ענין הכתר שבה, מה עניינו. וגם ענין הכלי, ואור החסד הנכנס בה, כנז"ל. דע, כי מן הכלי של הת"ת של ז"א, ממנו עצמו נעשה הכלי של הכתר של נוקביה. ומן האור שבכלי הת"ת דז"א, שהוא אור פנימי שבו, והוא החסד הג' מן הה' חסדים שנתפשט בו. ממנו נעשה האור הפנימי, שבתוך כלי דכתר דנוקביה. אבל יש שנוי אחד בין האור ובין הכלי שלוקחת, כי אינה לוקחתם בהשוואה אחת. והענין הוא, כי הנה שיעור קומת הכתר שלה, הוא שיעור ב' שלישים התחתונים של הת"ת דז"א, שהוא מן החזה שלו ולמטה, ולכן היא לוקחת כל הכלי ההוא. אמנם פשוט הוא, שאינה לוקחת כל ב' שלישי הכלי ההוא שבמקום הגלוי, כי ז"א צריך ג"כ כלי אליו. אבל הענין היה כך, כי ב' שלישים אלו נתחלקו, ונעשו ד' חלקים. חצי שלישי, לכלי הת"ת דז"א עצמו, וא' שלישי וחצי שלישי לנוק' באופן זה, כי חצי השלישי היה לכתר שלה, וחצי שלישי לדעת שלה, וחצי שלישי לת"ת שבה.

והסבה שהספיק חצי שלישי לת"ת דז"א היא, לפי שכיון שבתחלה כבר היו בו כל ב' שלישים, לכן הספיק עתה חצי שלישי. ועוד טעם אחר, לפי ששם הוא גלוי גמור, כל החסדים דז"א היוצאים מפי היסוד דאימא, מן החזה ולמטה, ובכח האורות הרבים ההם, הספיק חצי שלישי של הכלי, לב' שלישים שבו. ואמנם בחינת האור של החסד שבת"ת דז"א, שלוקחת הנקבה לכתר שבה, הוא מועט, והוא, כי השליש התחתון של החסד שבת"ת דז"א, נחלק לשנים, הציו עלה בכתר דז"א כנזכר שם. וחצי השלישי, האיר לצד האחור ונכנס בכתר דרחל (שעה"ק פ ע"ד).

⁶⁹⁸ שעה"ק מז ע"ד.

⁶⁹⁹ כי הג' שלישים דכלי הת"ת דז"א הם ג"פ כ"ד (שעה"ק דף פא ע"א).

⁷⁰⁰ ונבאר ענין מש"כ רז"ל כי בימי שלמה המלך היתה לבנה במלאוה והענין הוא כי הנה החסד שבת"ת היא הוי"ה א' דיוד"ן דע"ב וכל שלישי ממנו הוא כ"ד והנה בזמן שבית המקדש היה קים היתה לקוחת זה הכ" של אור החסד (שעה"ק).

⁷⁰¹ כ"ד הנקבה הנק' ה' תתאה (שעה"ק).

⁷⁰² שהוא בנקבה כנודע (שעה"ק).

⁷⁰³ ולכן הכ"ד נחלף לד"ך. והנה אין זה אלא בבחי' הכלי, אבל מבחי' אור חסד שבתוכו אינה לוקחת רק חצי שלישי האחרון כנז"ל, באופן שלוקחת לכתר שלה ב' שלישים לכלי וחצי שלישי לאור, משא"כ בז"א שלוקח מן הת"ת דתבונה מן הכלי שלישי א' האחרון לבד עם כל האור שבו, באופן, שכתרו בבחי' הכלי, קטן מן כתרה בבחי' הכמות. אבל בבחי' האיכות, ודאי כי שיעור חצי שלישי ת"ת דתבונה, גדול מכל ב' שלישי ת"ת דז"א. אבל כונתנו לומר, שכפי הערך היה ראוי, שכמו שהכתר שלה, הם שני שלישי הת"ת שבו. כן הכתר שבו, יהיה ב' שלישי הת"ת דתבונה, וכבר ביארנו הטעם שם.

נמצא, כי כתר דז"א, אורו גדול, והכלי קטן. והכתר דנוק' להפך זה, כי הכלי גדול, והאור מועט יותר מדאי. עוד יש שנוי אחר, כי אור כתר דז"א, היא עצמות האור של תבונה, שנכנסת בתוכו. ואור כתר שלה, הוא הארה בעלמא, אשר עוברת דרך מסך הכלי דת"ת דז"א מאחור, אל הכתר שבה. ויען זה הגרעון בכתר הנקבה, משא"כ בז"א, לכן היה גרעון שני גם במוחין שבה, משא"כ בז"א. והוא כי כבר נתבאר בענין המוחין דז"א, שהם ד' מוחין, והם, חב"ד, ודעת כלול מתרין עיטרין. ולפי שבכתר שבו יש אורות רבים, לכן היה כח באורות ההם, להמשיך גם מוח הדעת למעלה בראשו, בין חכמה לבינה כנודע, אע"פ שמקומו האמיתי הוא למטה, כמו שנבאר. אמנם הנקבה, כיון שאור הכתר שבה מועט, אין בו כח להעלות את הדעת הקל שבה, שהוא עיטרא דגבורה לבדה כנודע. ואמנם בראשה, יש תרין מוחין חו"ב בלבד, אבל הדעת שבה, שהיא עיטרא דגבורה כנזכר, עמדה לה למטה, בשליש עליון דת"ת שבה, באמצע ב' הכתפות, ושם נתקבצו בתחלה חמשה גבורות. כי זהו סוד קשר יו"ד, של תפילין דיד, שהם המוחין שלה, כמבואר אצלנו שם.

וזהו שאמרו באדרת האזינו דף רצ"ו ע"א, ונהירו דתרין מוחין גליפן בה וכו', ירצה, כי אין בראשה בבחי' מוחין, רק ב' לבד. גם באמרו ונהירו, רמז אל הנז', כי המוחין שבה, הם הארה מועטת, היוצאה לצד אחורי הת"ת דז"א, משא"כ במוחין דז"א, שהם אור תבונה עצמו, המתפשט בתוך ז"א.

וכבר נתבאר בענין הכתר דז"א, איך החכמה והבינה, נמשכו מן המוחין עצמם דא"א. אבל הדעת, נמשך מן ה' חסדים המתפשטים בו"ק שלהם. ולכן גם בנקבה, נשאר בין הכתפים כי שם

מאיר העץ חלק ג'

מקומו באבא. אבל בז"א שיש אור רב בכתר שבו, העלה את הדעת שלו למעלה ממקומו כנזכר. והרי נתבאר, ב' השנויים שמן ז"א לנוק', בענין הכתר והדעת (שעה"ק).

704 וגם הכ"ד הזה חזר להיות דך עני בסוד אל ישוב דך נכל' ולע"ל נאמר והיה אור הלבנה וכו' (שעה"ק מ"ז ע"ד).

סוד לבנה במלואה: ונבאר ענין מ"ש רז"ל, כי בימי שהע"ה, היתה לבנה במלואה. והענין הוא, כי הנה החסד שבתפארת, היא הו"ה א' דיוד"ן דע"ב, וכל שלישי ממנו הוא כ"ד. והנה בזמן שבהמ"ק היה קיים, היתה לוקחת זה הכ"ד של אור החסד, והוא כ"ד אותיות בשכמל"ו. והנה ב"ת עם השבונה שהוא שנים, יהיו בגימטריא ת"ד, והם בגימטריא ב"פ אור אור, ואם תסיר שרשם שהם ב' אלפין, ישאר ב"ת. ואחר חורבן הבית נחרבו אלו ב' אורות שהם בגימטריא ב"ת כנזכר, וגם הכ"ד הזה חזר להיות דך, עני, בסוד אל ישוב דך נכלם. ולע"ל נאמר, והיה אור הלבנה וכו'. ונאמר ושמתו כדכד שמשותף, הם ב' אורות הנז', הנק' שמשותף. והנה הם ב"פ כ"ד כ"ד הנזכר, והכונה היא, כי אז תקבל היא בכתר שלה, ב' שלישי האור המגולים, וגם שלישי האור הסתום, שהוא כ"ד שלישי, באופן שמלבד הכ"ד הא', יתוסף בה ב"פ כ"ד כ"ד אחרים, וזה אמרו ושמתו כדכ"ד, ויושלמו לע"ב, ואז כתיב והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'. ועיין בחיבורינו במקום אחר, ששם נתבאר כ"ז היטב, ובש"ג שער מאמרי רז"ל במאמר זה במלת שחוק, ביתר שאת (שעה"ק מז ע"ד).

705 מן ז"א הנק' שמש ומן בחי' הת"ת שבו שגם הוא נק' שמש וזהו שאמר שמשותף לשון רבים גם רמז אל ב' שלישי הת"ת שכל א' מהם נקרא שמש המאיר בה (שעה"ק).

706 "האור דאתברי" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ה' אור דאית ביומא".

707 (נ"א הנשרשים) (אוצ"ח).

708 שתקחם (אוצ"ח ולש"ו).

709 הוא במקום אחר (נוסף באוצ"ח הוצאת החיים והשלום).

710 ונמצא שלוקחת ב' שלישי הת"ת בבחי' הגוף וחצי שלישי אור שלו בלבד (אוצ"ח).

711 נמחק באוצ"ח ולש"ו.

712 "עצמו דבינה" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "דבינה עצמה".

713 ומאירה (אוצ"ח).

714 כי אור כתר דז"א, היא עצמות האור של תבונה, שנכנסת בתוכו. ואור כתר שלה, הוא הארה בעלמא, אשר עוברת דרך מסך הכלי דת"ת דז"א מאחור (שעה"ק).

715 קל (אוצ"ח).

716 נמחק באוצ"ח.

717 נמחק באוצ"ח.

718 שבראשם (אוצ"ח).

719 ויש בו ג"פ אור' אור' אור', שהם ג' פעמים כ"ד כ"ד כ"ד הנז', לפי שכל חסד נק' אור דיומא קדמא, והנה ג"פ אור', הם בגי' כתר. אבל הכתר דנוק', הם ב' פעמים כ"ד שהם ב' אורות לבד כמנין ב"ת (שעה"ק).

720 אוצ"ח, שעה"ק מז ע"ב.

721 מוסגר באוצ"ח.

722 עד (אוצ"ח).

723 "גדולה" נמחק באוצ"ח, ובמקומו גורס את המוסגר.

724 שבה (נוסף באוצ"ח).

725 עי' לעיל הערה 697.

726 שעה"ק עו ע"ג.

727 ולכן צריך שיהיה הכלי החיצון יותר גבוה מעט כדי שכאשר יכנס הפנימי בתוכו יהיו שוים, ולכן צריך שהכתר דז"א מצד אימא יהיה גבהו שני שלישי הת"ת שלה, כדי ששכנינוס בתוכו הכתר דמצד ת"ת דאבא יהיה שוה איליו בקומתו, אעפ"י שאינו כל כך גבוה כמו של אימא כנז' (שעה"ק).

728 שעה"ק עא ע"ד, עב ע"א ודף לג ע"ד, מבר"ש מב ע"ב.

729 והענין בקיצור גדול, כי אמת שבכל שלש זמנים הנז' יש בחי' י"ס, בין לעובר, בין לתינוק היונק, ויש להם גוף מו"ק וראש בג' מוחין. אך הענין, כי בהיותו בזמן העיבור הא' אנו רואים שכל שיעור העיבור אינו זולתו כשיעור ג' תחתונות לבד, וכן התלת מוחין שלו הוא כאבן דומם בלי דעת כלל, וכאלו אין בו מוחין. ואח"ך בזמן היניקה, הו"ק שלו מתארכים יותר, וגם התלת מוחין שבו הם מתעוררים קצת להיות בהם הבנה לדברים המוכרחים שלו, לבכות כשאינו יונק, ולשאול מאמו ע"י בכייתו ורמיזותיו מה שהוא צריך. וכן הוא הולך וגדל ממדרגה למדרגה. אך עדיין שכלו

מאיר העץ חלק ג'

אטום, ואין בו גילוי דעת. ואחר שיונק אז מתחיל לאכול החטה, ומתגלה בו הדעת, כמש"ל על אילן שאכל אדם הראשון חטה היתה, ולכן נקרא עץ הדעת, ואז מתחיל הדעת להתגלות בו ולהתנוצץ עד היותו בן י"ג שנים ויום א', ואז נק' איש גמור ודעתו כשאר בני אדם, אלא שעדיין אין לו כ"כ ישוב הדעת, וע"י המשך הזמן מתגלה בו הדעת וניתוסף בו להיותו מיושב בדעתו.

והנה דברים תמוהים הם, מאחר שיש דעת ויש לו מוחין אפ"ל בימי עיבורו, איך הוא משתנה בדעתו בכל הזמנים הנז' כנז'. אך סוד הענין הוא, כי הקטן כל זמן שהוא קטן הוא תכלית הגבורות והדינין, כמו שנר' בחוש הראות כי הקטן הוא אכזרי ובעל חמה יתירה וכעס הרבה, וכל מה שהולך וגדל מתיישב בדעתו, ומתבטל ממנו הכעס והחמה והאכזריות והדין. וזהו טעם למה נקרא ז"א בשם זעיר, ואו"א נק' זקנים, ואריך עתיקא דעתיקין, בסוד השיבה הגדולה מהזקנה. והטעם, כי הנה אריך הוא תכלית הרחמים, וכמ"ש באדרא דקכ"ט לית שמאלא בהאי עתיקא כלא ימינא ורחמי בגו רחמי ולית ביה דינא כלל, ואו"א יש בהם גילוי מועט מאד אל הדינין, ונק' זקנים אך לא עתיקין, וז"א להיותו בחי' דינין וגבורות המתגלים בו דאית ביה ימינא ושמאלא וכמה גבורן סומקים אתפשטו בה, ואפ"ל ברישיה כנז' באדרת נשא, לכן נמשל לקטן ונקרא ז"א. הרי נתבאר כי הקטנות גורם אל הדינין, והזקנה והשיבה מורה רחמים. והנה ז"א בעצמו יש בו מדרגות, ובהיותו תחלה תכלית הקטנות, שהוא זמן העיבור, אז כולו דינין גמורין, ואף המוחין שבו שהם שלש הראשונות שבו, שהם יותר רחמים משאר הו"ק כנודע, הנה גם הם דינים גמורים, לכן הוא אכזרי ובעל חימה, ואין בו ישוב הדעת, כי הדין מאש יצא, והאש אינה שוקעת כי היא אוכלת ושורפת כל אשר תמצא, ואינה נחה במקום א', וכן מעשי הקטן בלתי ישוב וכולם דינים (מבו"ש).

⁷³⁰ תחלה (לש"ו).

⁷³¹ לפי שאז המוחין ההם באים מזווג או"א בבחי' החיצוניות והאמצעיות שלהם, כי כל זה נקרא חיצוניות בערך הפנימית הגמור (שעה"ק עב ע"א).

⁷³² מבו"ש מג ע"א, שעה"ק עב ע"א.

⁷³³ והנה ב' מוחין הנק' חו"ב דצלם דאימא הם סתומים תוך הנו"ה של התבונה, וכן חו"ב דצלם דאבא הם סתומים תוך נ"ה דאבא. אמנם הדעת הוא תוך בחי' היסוד דאבא ודאימא, ולכן הוא נגלה ויוצא משם בסוד החסדים שיוצאין משם ומתפשטין בז"א ומגדלין אותו, וגם הם מגדילים את תרין המוחין הסתומים שהם חו"ב כנז' באורך בח"ג. ונמצא, כי עיקר הארת וגילוי המוחין באדם הוא ע"י הדעת, והוא הנותן בו ידיעה, ולכן העובר שעדיין לא נתגלה בו מוח הדעת כלל, וגם התרין מוחין דחו"ב הם סתומי' כנז', לכן העובר אין בו דעת כלל, והוא כאבן דומם. משא"כ בזמן היניקה, שכבר יש לו קצת דעת למה שצריך לו כנ"ל בפ"ב. ואמנם הגורם בזה הוא שני דברים: א', בענין העובר הזה בעצמו. ואחד, מפני התבונה אמו. הא' מהם הוא, כי העובר בזמן העיבור הוא דינין גמורים כנ"ל בפ"ג, ואז יש שם אחיזת החיצונים מאד, יען הם בחי' דינין והם כלים חיצונים דז"א, בחי' חיצונה מכל הג'.

והנה עיקר אחיזת החיצונים הוא בחסדים המגולים של הדעת, כמבואר אצלנו בסוד ועץ הדעת טוב ורע. ולכן לא ניתן בו עדיין בחינת הדעת, שלא יהא אז אל החיצונים בו אחיזה יותר מדאי. גם טעם ב', כי הנה עיקר מוח הדעת הוא לצורך הזיווג, כי משם באה ונמשכת הטיפה, בסוד וידע אדם את חוה אשתו, וידע אלקנה כו', ולכן עד שילד ויהיה לו בחי' נקבה אז יתגלה בו הדעת. עוד טעם אחר ג' בעבור התבונה, והוא כי נתבאר בח"ב פ"ח, וגם נתבאר לעיל פ"ג, כי הצלם הזה דמוחין דז"א בא מלוּבש תוך התבונה, ובחי' ל' דצלם שהם המוחין הפנימיים הם מתלבשין תוך נה"י של התבונה. ונמצא, כי הדעת מתלבש ביסוד התבונה. והנה מצינו כי התבונה בכלים החיצונים שלה אין בה בחי' יסוד, כי הנה ג' בחי' כלים יש בכל ספי' כנז' בפ"ג. והנה ביסוד התבונה יש ג' כלים, והם עור ובשר, ובשר יותר פנימי בפנימיות הרחם. והנה עור החיצון אין שפתותיו נושקות ודבקות זו בזו, כי פה היסוד שלה הוא רחב שם. אמנם ב' בחי' הבשר הם שפתותיהם נושקות זו בזו וסוגרים פי הרחם שלה. ולכן בזמן העיבור, שהמוחין שלו הם מלוּבשים בכלים החיצונים של התבונה, ואין שם בחי' יסוד כנז' להעלות בחי' לבוש להתלבש בו מוח הדעת, לכן לא ניתן הדעת בעובר.

ועתה צריך ליתן טעם למה בתחלה היה כן היסוד של התבונה. והענין, כי נודע הוא שכל אחיזת החיצונים אינו אלא בנוק', כי היא מבחי' הגבורות והדינין, ובפרט ביסוד שבה, שם קבוץ הגבורות והדינין שהם בחי' המיין נוק' כמבואר בש"ו. וכל חשקם ותאותם לבא על חוה, ולהטיל בה זוהמא, וליינק וליקח משם כל השפע הנמצא שם ביסוד שלה, כי שם הוא בית קיבול וקבוץ כל השפע העליון, והוא המקור שמשם נשפע השפע אל כל העולמות, בסוד מה רב טובך אשר צפנת כו'. ובפרט בבחינת החיצונה של הכלים, שהם בודאי דינין גמורים, ושם יש אחיזה גדולה מאד אל החיצונים. ואם היה שם בחי' יסוד, היו נאחזים שם החי' במאד מאד ויונקי' כל השפע אשר שם, ולכן לא נתהוה שם בחי' יסוד. ואמנם ב' בחינות של הכלי, שהם האמצעי והפנימי, אין שם אחיזה כ"כ אל החיצונים, כי אינן דינין גמורים כמו הכלי החיצון מכולם, ואינן יכולין להתאחז שם.

מאיר העץ חלק ג'

ולכן נעשה שם בחי' יסוד. ונמצא כי כיון שהיסוד אין שם בבחי' החיצונה, גם דעת אין שם, בסוד אין אין דעת אין בינה. והנה גם בצלם דמוחין דמצד אבא לא היה שם דעת.

וא"ת והרי אין זה אלא ביסוד של הנקבה, שאין בה בחי' יסוד רק ב' בחינות האמצעי והפנימי לבד, אך היסוד של הזכר יש בו כל הג' הבחינות, יען גם שיתאחזו בו החיצונים בסוד הערלה והפריעה כמ"ש בדרוש המילה ע"ש. עכ"ז אין אחיזתם גדולה שם כ"כ, כמו אם היה בנקבה, שהיו נאחזים בה יותר מדי, וא"כ למה לא היה דעת בבחי' המוחין בצלם דאבא. והטעם, כי הנה נתבאר לעיל פ"ג, כי הצלם דאבא בא מתלבש תוך צלם דאימא, כי אבא טמיר וגניז גו אימא תדיר, וכיון שאין בחינת יסוד אל אימא בחיצוניותה, איך יתלבש שם היסוד דאבא, ונמצא שגם שם אין דעת אל העובר.

גם ט"א כי הלא מוחין אלו מזיווג אר"א הם באים, ואין אבא מזריע טיפת לובן עד שתחלה תעלה אי' טיפת מ"ן, וכיון שאימא לא העלית מ"ן הנמשכין מן מוח הדעת שבה לצורך מוחין אלו דז"א, לטעם הנזכר שאין לה יסוד להלבישו, גם אבא לא הוריד טיפת מ"ד מן בחי' מוח הדעת שבו. ונמצא עתה מבואר למה העובר אין בו רק תרין מוחין שהם חו"ב, אך מוח הדעת (אינינו) [אינינו] בו עדיין, לא בצלם אבא ולא בצלם אימא, אך חו"ב יש לו כפולים בצלם אבא ובצלם אימא.

[פס"ו □ וכו' וצריך שתדע, כי מלבד ההפרש שיש בין העיבור אל היניקה והגדלות בענין הדעת כנ"ל, כן יש חילוק בניהם ענין התרין מוחין אחרים, כי אע"פ שישנם בו אינם שלימים, יען כי חסר מהם אור הדעת המגדיל אותם, ולכן מוח החכמה לא ניכרו בו עדיין התפשטות ל"ב נתיבות חכמה, ובמוח הבינה לא ניכרו בו התפשטות ו' שערי בינה, וגם הדעת לא נחלק לאכסדרין ואדרין הנז' באדרת נשא דף קל"ז. אמנם כל בחי' אלו היו אז עדיין בכח ולא פועל ובפרטות, ולכן היה בהם ג"כ שינוי אחר במוחין דחו"ב אלו דעיבור ממוחין דחו"ב דיניקה, כי אע"פ שכולם הם שמות אלקים כנ"ל בפ"ג, עכ"ז אלו האלקים לא נתגלו כולם לגמרי זולתי שלשה אותיות מהם, והם אל"ם מאלהים, אך ב' אותיות י"ה מאלה"ם לא נתגלו בו עדיין, ואמנם ענין י"ה מאלה"ם מה ענינם ית' בענין היניקה כי אז נתגלו.

והנה זהו הטעם שהעובר אינו מדבר כלל, כי הוא בסוד אל"ם מאלהים, ולכן הוא אלם בלי דיבור. וז"ס או מי ישום אלם, כי עתה אלו המוחין המתלבשים בחיצוניות אימא הנק' מ"י כנודע, וחסר משם בחינת היסוד והדעת, זה גרם שהעובר יהיה עדין בסוד אל"ם מאלהים, ולא נתגלה כל השם. ונמצא, כי האדם שהוא הז"א עשאתו מ"י אל"ם. והענין, כי הז"א נקרא אדם על שם מ"ה דמילוי אלפין שיש בו כנודע, ואם תחבר עמו חשבון אותיות הפשוטות שהם כ"ו, יהיה הכל בגי' אלם. הרי איך מ"י עשה אל"ם לאדם להורות זה. והענין, כי לא נתגלה בו רק אל"ם מאלהים. גם אם תמלא ב' אותיות מ"ה, ה"א, יהיו בגי' אלהים כנז' בתיקון ל"א ול"ח דע"ח, כי משם הם שלשה אותיות אל"ם הנז'.

ודע, כי אין זה אלא בתחלת האצילות, אמנם אחר שכבר ראשונה נכנסו בו מוחין דעיבור ודיניקה ודגדלות, אע"פ שאח"ך מחמת פגם התחתונים חוזר ז"א לבחי' עיבור א', כמו בעת גלות מצרים, ובעת חרבן ב"ה בעו"ה כנ"ל פ"ב, אין בחי' היניקה מסתלקת ממנו. אמנם כל שם אלהים נשאר שם, רק שאותיות י"ה דאלהים אינן מגלים הארתם ויושבים סתומים שם, ואינם מתגלים רק אותיות אל"ם, וז"ס נאלמתי דומיה החשתי מטוב, כי אז נשארתי אל"ם ונאלמתי, אך ב' אותיות י"ה נשארו דוממין, וזהו דומיה, דו"ם י"ה. אך לא נסתלקו לגמרי, וכמ"ש בכונת הק"ש, ע"ש איך בחי' היניקה הנשארת, ואיך אנו מתקנים אז י"ה של אלהים במילת ישראל שפסוק שמע ישראל כו', וכן בכונת הקדיש.

ונבאר ענין הראש של העובר מה עניינו, כי הנה הראש הוא הכלים של המוחין, בסוד חללי גולגלתא כנ"ל בפ"ג. והנה אמרנו שאין בו עדיין רק ב' מוחין, שהם ב' אלהים. ונודע כי אלהים דחכמה הוא במילוי יודין, שהוא בגי' ש'. ואלהים דבינה הוא בבחי' אחרונים פשוטים דשם אלהים, כזה: א' אל"ה אלה"י אלה"ם, שהוא בגימטריא ר', כמ"ש בענין היניקה בפ"ז ח"ב, ואלו השתי בחינות הם ש"ר מן רא"ש, וא' יתירה היא כללות. אמנם בחי' דעת אין בו עדיין כנ"ל (מבו"ש).

⁷³⁴ שער רוה"ק (שעה"ק).

⁷³⁵ עיטרא דחסד (שעה"ק).

⁷³⁶ שעה"ק דף לג ע"ד, דף עא ע"ד ודף עד ע"א.

⁷³⁷ שעה"ק עב ע"ב.

⁷³⁸ על חוה (נוסף בכת"י הגוב"י וכן הוא במבו"ש).

⁷³⁹ שהוא הפתח שמשם יוצא ונולד כל השפע וזהו סוד בא נחש על חוה כי כל תשוקתם הוא לקבל השפע היוצא מן היסוד של הנקבה (שעה"ק).

⁷⁴⁰ והנה (לש"ו).

⁷⁴¹ כלים (שעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

⁷⁴² אבל ב' הכלים הפנימיים הם יותר רחמים, ואין לקליפות כ"כ אחיזה בהם, ולכן אין חשש אם יתאחזו שם וינקו מהם, כי אין להם שם אחיזה רבה, ולכן הם כלים שלימים, כדי לקבל האור שבתוכם, ואין חשש שינקו מן האור ההוא.

משא"כ בזכר, שהיסוד שבו יש לו ג' כלים שלימים וסתומים, שאין לקליפות כ"כ אחיזה בזכר, כמו בנקבה, לפי שהוא חסדים. והם עור חצון שכורתים, הנקרא ערלת המילה. ועור האמצעי, שפורעים אותו, הנקרא פריעה. והבשר הפנימי. וכמו שנתבאר במצות המילה וע"ש (שעה"ק).

והענין, כי נודע הוא, שכל אחיזת החיצונים אינו אלא בנוק', כי היא מבחי' הגבורות והדינין, ובפרט ביסוד שבה, שם קבוץ הגבורות והדינין, שהם בחי' המ"ן כמבואר בשער ו'. וכל חשקם ותאותם לבא על חוה ולהטיל בה זוהמא, וליינק וליקח משם כל השפע הנמצא שם ביסוד שלה, כי שם הוא בית קיבול וקבוץ כל השפע העליון. והוא המקור שמשם נשפע השפע אל כל העולמות, בסוד מה רב טובך אשר צפנת כו'. ובפרט בבחינת החיצונה של הכלים, שהם בודאי דינין גמורים, ושם יש אחיזה גדולה מאד אל החיצונים, ואם היה שם בחי' יסוד היו נאחזים שם החי' במאד מאד, ויונקי' כל השפע אשר שם, ולכן לא נתהוה שם בחי' יסוד. ואמנם בב' בחינות של הכלי, שהם האמצעי והפנימי, אין שם אחיזה כ"כ אל החיצונים, כי אינן דינין גמורים כמו הכלי החיצון מכולם, ואינן יכולין להתאחזו שם. ולכן נעשה שם בחי' יסוד. ונמצא כי כיון שהיסוד אין שם בבחי' החיצונה גם דעת אין שם, בסוד אין דעת אין בינה (מבר'ש).

⁷⁴³ עי' שעה"ק בהערה 813.

⁷⁴⁴ והנה מוח הדעת מתלבש תוך היסוד דתבונה והנה הוא כלי פתוח שאין יכול לקבל בתוכו אור מוח הדעת (שעה"ק).

⁷⁴⁵ וכנגדם מצד אבא יש לו ב' מוחין ג'כ ואע"פ שבאמא (נ"א שבאיש) יש בחי' יסוד דאבא אילו (נוסף בכת"י הגוב"י).

⁷⁴⁶ וא"כ היה לו להיות בו דעת מצד אבא שהוא זכר (שעה"ק).

⁷⁴⁷ עי' לעיל הערה 733.

⁷⁴⁸ נקרא (שעה"ק).

⁷⁴⁹ שעה"ק עג ע"ג.

⁷⁵⁰ נמחק בשעה"ק.

⁷⁵¹ דאבא (שעה"ק).

⁷⁵² אבל אלו הו"ק שלהם אינם רק התפשטותם הנמשך מהם (שעה"ק).

⁷⁵³ הטעם למה כאן לא ירדו רק שלישים לבד ולא חציים כבשאר המדרגות הנז"ל, הטעם הוא לפי שנשתנו וירדו מעולם האצילות אל עולם אחר הנק' בריאה, וכלן לא ירדו שם רק השלישיתם לבד (שעה"ק).

⁷⁵⁴ ואינו יורד ביושר שבקו אמצעי כראוי לו כמו שיורד הדעת דיסוד דאבא (נוסף בשעה"ק).

⁷⁵⁵ אוצ"ח, שעה"ק לד ע"ג.

⁷⁵⁶ ושולשתן נכללין בשם מוחין (מוסגר באוצ"ח).

⁷⁵⁷ שהיו בה בעת לידתה (שעה"ק).

⁷⁵⁸ חצי ת"ת נמחק באוצ"ח, וכן בשעה"ק, ונ"ל שזה טעות כדלקמן בקטע ד"ה בחינה הב', ועי' שעה"ק הערה 766.

⁷⁵⁹ והכלים לבד של הנה"י הם הנכנסים תוך ז"א כי בתוך הכלים האלו מתלבשים המוחין דז"א שהם הרוחניות שלו (שעה"ק סד ע"ב).

⁷⁶⁰ ממש גוף דז"א ועצמותו. אבל הרוחניות שבתוכם, שהיא רוחניות התבונה, נשארה למעלה מז"א. ופשוט הוא, כי בהיות התבונה תוך ז"א, אינה יכולה להזדווג עם ישראל סבא, והנה זווגייהו לא פסיק לעלמין כנודע, ולכן נשאר הרוחניות שבנה"י שלה למעלה, כדי שע"י כן יהיה כח בתבונה, לחזור להמציא כלים חדשים אחרים לנה"י שלה, באופן שתשאר התבונה למעלה מז"א, שלימה בפרצוף שלה, בכל י' ספירותיה, ועי"כ תוכל להזדווג עם ישראל סבא, ולא יפסק זווגייהו תדיר למעלה מחוץ לז"א (שעה"ק שם).

⁷⁶¹ הכלים דנה"י (אוצ"ח).

⁷⁶² י"ס גמורות" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "ט" (נ"א י') ספירות (באופן זה כי כלי פ' העליון דנצח בן י"ס גמורות)". ט"ס גמורות (שעה"ק).

⁷⁶³ ופשוט הוא, שאין כח ויכולת ברוחניות של נה"י דתבונה שנסתלקו למעלה, להאציל כלים אחרים חדשים ממש, זולתי אותם שנבראו להם בעת אצילותם. אבל הענין הוא, כדוגמת הגדלת איברי גוף הקטן, כי הלבושים והכלים העליונים, של מחצית עליון של התבונה, נגדלים ומתארכים, עד שמלבישים גם את עצמות ורוחניות הנה"י שבה למטה. ונמצא שהכלים העליונים צריכים ליגדל כפלים ממה שהיו, כדי שיספיקו להלביש את הרוחניות, של מחצית התחתון של התבונה (שעה"ק).

⁷⁶⁴ של כלי הנצח (אוצ"ח).

⁷⁶⁵ שבתבונה והב' שבז"א (נוסף בשעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

- 766 נעשה מן הנה"י החדשים דתבונה הנעשים ממחצית התחתון דת"ת דתבונה (שעה"ק).
- 767 יש (נוסף באוצ"ח).
- 768 והאזינו (נוסף באוצ"ח).
- 769 סדר י' (אוצ"ח).
- 770 אדם ישר.
- 771 (כל) - נוסף באדם ישר.
- 772 אוצ"ח, שעה"ק לד ע"ד.
- 773 "ת"ת התחתון" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "התחתון של הת"ת".
- 774 וממנו נעשו (אוצ"ח).
- 775 ובהיותם אורות הנה"י שם הוציאו והגדילו בחי' נה"י אחרים חדשים ממש מבחי' הכלים, כי אותו הכלי של מחצית תחתון דת"ת דתבונה הגדיל על ידי אורות הנה"י שעלו שם ונעשו ממנו כלים חדשים של נה"י דתבונה. וזה המחצית תחתון דת"ת דתבונה אשר הגדיל ונעשו ממנו ג"כ נה"י חדשים אל התבונה, הנה זה עצמו ממש ונעשה בחי' כת' אל ז"א. והנה בזה המחצית התחתון דת"ת דתבונה ובנה"י החדשי' שלה כנז' הנה מתלבשי' בתוכם האורות עצמם של התבו' שנסתלקו בתחילה ועלו מתוך הכלים דנה"י הראשוני', כי כיון שמכח אלו האורות נגדלו אלו הכלים דנה"י החדשים כנז' א"כ מוכרח הוא שיהיו עומדים במקומם בתוכם. עוד ט"א כי בשלמא בתחלה הוצרכו להסתלק האורות מתוך הכלים לג' התועליות הנזכר לצורך הלידה כנז"ל, אבל עתה שאין עוד צורך בהסתלקותם לכן נשארים האורות במקומם עתה באלו הכלים דנה"י חדשים. ועוד ט"א כי א"א שהתבונה תשאר חסירה ומוכרח הוא שתשתלם ותעשה לה נה"י אחרים לצורך עצמה, והנה כבר נעשו לה כנזכר וא"כ מה תועלת יש שיחזרו האורות להסתלק מתוך אלו החדשים לכשתצטרך לעשות עוד נה"י אחרים חדשים ללא צורך פעם ג'. באופן כי האורות עצמם דתבונה שנסתלקו הם עצמם המתלבשים תוך מחצית התחתון דכלי התפארת וג' כלים דנה"י החדשים דתבונה ועתה הם יותר מעולים מבראשונה, לפי שבתחלה לא היו רק הנה"י הראשונים דתבונה ונעשו מוחין אל ז"א ועתה הם הנה"י החדשים וגם מחצית התחתון דת"ת שבתבונה. וכל זה נעשה בתחלה כתר אל ז"א ונודע כי הבחי' התחתונה והקטנה שבספירה העליונה גדולה מכל מה שלמטה ממנה, ונמצא כי זה מחצית התחתון דתפארת דתבונה הוא גדול ומעולה מאד יותר מכל הנה"י יחד. ובזה יתבאר לך איך יש תוספת ומעלה יתירה בכתר דזעיר אנפין יותר ממעלת המוחין שבו, עוד יש תוספת גדול לאין קץ והוא כי המוחין דז"א היו האורות שלו עצמו והכלים היו מן הנצח הוד יסוד דתבונה הראשונים, אבל הכתר שבו הכלים והאורות הכל הוא מן התבונה עצמה ממש כנזכר, ואין ספק כי ענין זה הוא הבדל עצום שאין לו קצבה. ובזה יתבאר לך איך הכתר דז"א עליון ומעולה וגדול יותר מכל כללות פרצוף ז"א כולו לגמרי ובזה יתבאר לך מה שנתבאר אצלנו בש' התפלות בענין ד' כריעות וד' זקיפות שצריך לעשות בתפילת ז"ח דשחרית דחול. ושם ביארנו כי כל שרש ורושם הד' מוחין דז"א ארבעתם הם בכתר שלו ושם מושרשים ומשם יצאו ונאצלו הד' מוחין שלו הנכללים בחב"ד שבו. ועוד יתבאר זה עתה למטה בע"ה (שעה"ק).
- 776 והטעם הוא, לפי שהכתר לא נתקן אלא אחרון מכל הספירות של ז"א כאשר נתקן הכתר של הנקבה כנז', ולכן לעולם אנו מונים ט"ס מן החכמה עד היסוד, חב"ד חג"ת נה"י, ואין אנו מונים לא את הכתר דז"א ולא המלכות (שעה"ק עא ע"א).
- 777 נמחק באוצ"ח.
- 778 "בין תבונה לז"א" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "לאמא על ז"א".
- 779 "ת"ת התחתון" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "התחתון דת"ת".
- 780 יתרונות (אוצ"ח).
- 781 צריכים אנו לתרץ דא"כ שאין לו שום אחיזה עם ז"א למה נקרא של שמו כתר דז"א (שעה"ק).
- 782 כשהתבונה יורדת למטה ומשפלת עצמה על ראש ז"א, נכנס ראשו שבו כלולים ג' מוחותיו תוך החלל של הת"ת דתבונה, ונמצאו מלבושים ומקופים ומוכתרים בו והת"ת הנז', קצתו התחתון יורד ומכסה ומכתר וסובב כל המוחין דז"א מצדדי, והוא מבחי' הגלגלתא כנודע. וקצתו העליון עומד ע"ג המוחין למעלה מהם, ובזה תבין למה נקרא כתר (שעה"ק).
- 783 קכח ע"א (אוצ"ח).
- 784 אוצ"ח, שעה"ק לה ע"א.
- 785 "ת"ת התחתון" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "תחתון הת"ת".
- 786 וגם (אוצ"ח).
- 787 ומ"ג עד כ' (נוסף באוצ"ח).

מאיר העץ חלק ג'

- 788 מ"ק שעה"ק ס ע"ג.
789 "ת"ת תחתון" נמחק באוצרות, ובמקומו איתא "תחתון ת"ת".
790 נכנסים (אוצ"ח).
791 שמקום (אוצ"ח).
792 בתבונה (שעה"ק).
793 "ת"ת התחתון" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "תחתון הת"ת".
794 תבונה (שעה"ק).
795 האמצעי (אוצ"ח).
796 הכתר דז"א איננו מחובר עם המוחין דז"א, ואינו מכלל גופו, אלא בחי' ת"ת דאימא המכתיר עליו, ולכן עולה הכתר ויורד כפי רצונו וצרכו (שעה"ק).
797 אוצ"ח, שעה"ק לה ע"ב.
798 והטעם הוא כי כפי שעור התפשטות הנה"י הראשונים דתבונה תוך ז"א בסוד מוחין פנימים, כן הוא שעור התפשטות הנה"י החדשים מאחו' בסוד מקיפים (שעה"ק).
799 נו"ה (שעה"ק).
800 כנגד (נוסף באוצ"ח).
801 אלו הנה"י החדשים הם מתעקמים מעל הכתר דז"א ונמשכים לצד אחור בדרך עקמימות ולכן מתקצר ארכם (שעה"ק).
802 נמחק באוצ"ח
803 כ"כ (אוצ"ח).
804 ולהעלים אור עליון ההוא (שעה"ק)
805 כי אילו היה נמשך ההוא קוצא דשערי דרך פניו דז"א, היה מכסה על פניו ויעלים חלילה וחס השגחתו בתחתונים (שעה"ק).
גם דע, כי בהיות הכתר והחורא הנזכר, מתפשטים דרך אחור ז"א עד חציו כנזכר, נמצא כי האחור דז"א, שהם דינים תקיפין כנודע, הם מכוסים בהאי חורא, ואין הדינים יכולים לשלוט ולהתאחו בהם כלל. והנה משם ולמטה כבר עומדת שם רחל עמו אחור באחור דבוקים, וגם שם אין יכולת ושליטה אל הדינים להתאחו שם באחור, כמבואר אצלינו למעלה, וגם במקומות רבים, כי לסבה זו יצאו ז"א רחל ונוקבא, מחוכרים אחור באחור דבוק גמור, כדי שלא יתאחו שם הדינים, טרם גמר תקון ז"ן, כי אחר כך יהיו פנים בפנים, ואין יכולת אל הדינים להתאחו באחוריהם (שעה"ק).
806 דתבונה (נוסף באוצ"ח).
807 הנעשית ממלכות דתבונה (שעה"ק).
808 חנה (אוצ"ח).
809 כי (נוסף באוצ"ח).
810 שהיא נקראת דינא קשיא (שעה"ק).
811 כי האימא נקראת כתר דז"א וכתר דנוק' והבן זה ותמצאנו בס' התקיונים והזהר (שעה"ק).
812 נמחק באוצ"ח
813 של (אוצ"ח).
814 נמחק בשעה"ק.
815 התבונה (אוצ"ח).
816 דמקיפים (אוצ"ח).
817 עצמה (נוסף בשעה"ק).
818 קה"י.
819 מג' (קה"י).
820 קה"י.
821 וביניקה אמצעית של מלכות דמלכות דתבונה, ובגדלות פנימית של מלכות דמלכות דתבונה (נמחק בקה"י).
822 שעה"ק מז ע"ב.
823 דתבונה (שעה"ק).
824 הארת שני היסודות ההם (שעה"ק).
825 שעה"ק ס ע"ג.
826 שעה"ק מז ע"ד.

מאיר העץ חלק ג'

דרוש בענין רמ"ח איברים דז"א ענין הטיפה שאבא מזריעה ונותן באימא היא אות י', ונודע כי הי"ד יש בה ג' קוצין ובהיותם בבטן אימא אז ג' קוצין ההם מתחלקים לג' יודי"ן, והם סוד בחי' ג' כלילן בג' כנודע, והם סוד חג"ת האמצעיות ולפי שהם בחי' יודי"ן לכן נעשין ג' הוי"ת דיודי"ן שהם ג"פ ע"ב שהם רי"ו, ואלו הם סוד ע"ב גשרים של מימי החסד הנז' בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ע"ה. ואות ד' של אות ה' היא מקפת עליהם והנה בהתחבר רי"ו הנז' עם ל"ב נתיבות יהיו בסוד רמ"ח איברים שמהם נעשה ז"א (שעה"ק).

- 827 נמחק בשעה"ק.
 828 ובתוכם ב' (שעה"ק).
 829 כל השומע יצחק לי (שעה"ק).
 830 נגד ל"ב אלקים נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא ה' פעמים ל"ב אלקים.
 831 אשר בשניהם (נוסף בשעה"ק).
 832 שהוא בגי' ש"ך (שעה"ק).
 833 הא' יש לז"א (שעה"ק).
 834 נדצ"ל שבנקודות.
 835 שעה"ק מב ע"א דרוש ו, ושעה"כ דרוש ו וריש דרוש ז' מדרושי ק"ש.
 836 קהילת יעקב
 837 וההזרעה (קה"י).
 838 נמחק בקה"י
 839 ונוק' (נוסף בקה"י).
 840 נמחק בקה"י
 841 עולמות (נוסף בקה"י).
 842 מ"ב קהילת יעקב
 843 ה"ק (קה"י ולש"ו).
 844 "וכללות הראש" נמחק בקה"י ובמקומו גורס "וכללותם הוא בו לכן".
 845 שהוא אור (קה"י), שהוא ג' אור (הגוב"י מכת"י).
 846 נמחק בקה"י
 847 בקה"י מכאן עד סוף הפיסקא הוא הערת המהר"י צמח.
 848 אדם ישר
 849 ו"ק דז"א (לש"ו).
 850 נמחק באדם ישר.
 851 (ראשון) אדם ישר.
 852 אחת (נוסף באדם ישר).
 853 על שם (אדם ישר).
 854 שמאלי (אדם ישר).
 855 דבינה (אדם ישר).
 856 ג"כ (נוסף באדם ישר).
 857 נמחק באדם ישר.
 858 דבינה (אדם ישר).
 859 נמחק באדם ישר.
 860 דחיצוניות (נוסף באדם ישר).
 861 דבינה (אדם ישר).
 862 תחתונים (נוסף באדם ישר).
 863 נמחק באדם ישר.
 864 אל (אדם ישר).
 865 אדם ישר.
 866 שהם (קה"י ולש"ו). עיין יו"ט ראשון דף יח סוף ע"ב (לש"ו).
 867 יש (לש"ו).
 868 נמחק באדם ישר.

מאיר העץ חלק ג'

- 869 "הפנימיות והכתר נמחק" באדם ישר, ובמקומו איתא "פנימיות הכתר".
- 870 "עצמו דז"א" נמחק באדם ישר ובמקומו גורס "דז"א עצמו".
- 871 (בכלל) – נוסף באדם ישר.
- 872 בכניסת (אדם ישר).
- 873 מכאן עד סוף הפיסקא נמחק באדם ישר.
- 874 טעם למה אין אנו מכניסים בכל ספרינו זה וכן במקומות רבים מס"ה והתקונים, את הכתר בכלל י' ספירות, ובמקומו אנו מכניסים את הדעת בכלל הי' ספירות. וכבר נתבאר ענין זה אצלנו בדרושים שקדמו, ועכ"ז נחזור לתת טעם לזה. הנה נודע, כי הת"ת דאימא, היא עצמה נעשת כתר אל ז"א, בבחי' הכלי. וכן מן החיות והפנימיות של הת"ת דאימא, נמשך חיות אל כתר דז"א, והנה ענין עשית הכתר הזה, לא נעשה ע"י זווג או"א, אלא מן אימא לבדה. וכפי זה נמצא, כי הכתר דז"א, גדול מן המוחין שלו, לפי שהמוחין הם תולדה נבראת מן או"א, ע"י זווג שלהם. אבל הכתר, הוא מן חיות האימא עצמה כנז"ל. ובבחי' זו, יהיה הכתר גדול מן המוחין. אבל בבחי' אחרת, והיא, כי מבשרי אחזה אלוה, כי כל שלימות חכמת אדם, תלויה במוחין שלו, אבל הכתר שבו, שהוא סוד הגלגלת, היא טפילה אל המוחין. והטעם הוא, לפי שהמוחין הם משניהם מאו"א. אבל הכתר, הוא מאימא לבדה. ולכן בבחי' זו, המוחין הם יותר עיקריים ומהם מתחיל הבנין, ולא מן הכתר. כי אעפ"י שהת"ת דאימא, בהיותו בה בעצמה, אורו גדול מן המוחין דז"א, עכ"ז כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר אל ז"א, אז הוא יורד ממעלת המוחין דז"א, לפי שהם מן אור או"א, והכתר הוא מן אור דאימא לבד. ולכן מן המוחין התחלת מספר הי"ס, ולכן נניח הדעת במקום הכתר. ובזה הנזכר תבין, מ"ש בס"ה והתקונים פעמים רבות, כי כל כתר מסטרא דאימא (שעה"ק ס ע"ב).
- 875 ספירה (אדם ישר).
- 876 "לזה אמר י" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ולא י".
- 877 עצמו (נוסף באדם ישר).
- 878 "בחיצוניותם ולא בפנימיותם" נמחק באדם ישר ובמקומו גורס "בחיצוניות ולא בפנימיות".
- 879 וכללותו (אדם ישר).
- 880 ההוא (נוסף באדם ישר).
- 881 אדם ישר גורס את המוסגר.
- 882 נמחק באדם ישר.
- 883 נמחק באדם ישר.
- 884 אדם ישר ולש"ו גורסים את המוסגר.
- 885 קה"י.
- 886 קהילת יעקב.
- 887 אחר שכבר נתבאר בפרטות כל בחי' שצלם דז"א נבאר עתה בפרטי פרטות באורך כל בחי' התפשטות ז"א ובחי' הצלם (נמחק בקה"י).
- 888 שהעובר (קה"י).
- 889 וכו' (נוסף בקה"י).
- 890 "שבו הכולל" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הכללי".
- 891 מנקודת הי"ד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מנקודה".
- 892 קוציו (קה"י).
- 893 לט"ס (קה"י).
- 894 ונגלו (קה"י).
- 895 ונגלו (קה"י).
- 896 קה"י גורס את המוסגר.
- 897 מלביש ליסוד של פרק אמצעי ויסוד של פ"א מלביש ליסוד של פ"ע ולא נתגלה רק יסוד של פ"ת – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא – הוא לבדו נגלה והלביש לשתי היסודות האחרים.
- 898 וזה שאמר (קה"י).
- 899 קה"י גורס את המוסגר.
- 900 "ברכיו ועגבותיו" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "זרועותיו וגופו".
- 901 קהילת יעקב מ"ב.
- 902 "פרק ופרק" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "פרצוף ופרצוף".
- 903 ונעשית (קה"י).

מאיר העץ חלק ג'

- 904 שהיא שם בן – בקה"י זה מובא כהגה"ה של הצמת.
- 905 והדם (נוסף בקה"י).
- 906 התיכונה (קה"י).
- 907 נמחק בקה"י.
- 908 שהיה בעיבור (נמחק בקה"י).
- 909 נמחק בקה"י.
- 910 ואז (קה"י).
- 911 העובר (קה"י).
- 912 מחסד וגבורה (נוסף קבה"י).
- 913 עצמן (קה"י).
- 914 נגמר (קה"י).
- 915 ודעת (קה"י).
- 916 יש בהם גבורה ות"ת נמחק בקה"י, ובמקומו איתא 'ת"ת בתוך היסוד'
- 917 קהילת יעקב מ"ב
- 918 הכלולים (בו) (נמחק בקה"י).
- 919 וכנגדם (קה"י).
- 920 עומדים על נה"י הפרטיים (קה"י).
- 921 קהילת יעקב מ"ב
- 922 והם (קה"י).
- 923 נמחק בקה"י.
- 924 נמחק בקה"י.
- 925 קהילת יעקב מ"ב
- 926 נמחק בקה"י.
- 927 קה"י גורס את המוסגר.
- 928 "נ"א הפרטי" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "השרשית".
- 929 פרטיות (קה"י).
- 930 השרשית (קה"י ולש"ו).
- 931 הרי ט' ספירות פרטיות וכולם חכמה שרשית (נוסף בקה"י).
- 932 נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.
- 933 נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.
- 934 נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.
- 935 נמחק בקה"י.
- 936 כ"ב (קה"י).
- 937 נמחק בקה"י.
- 938 והרי ט' ספירות שלו (נוסף בקה"י).
- 939 ואמנם ספירותיו הפרטיות הם כ"ז כי גם בהם לבדם הם כמנין כ"ז אותיות התורה (נוסף בקה"י).
- 940 ט' אותיות (קה"י).
- 941 אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות כי גם בהם לבדם יש כמנין כ"ז אותיות התורה (נמחק בקה"י).
- 942 קהילת יעקב.
- 943 שלישיות (קה"י).
- 944 הז"א (קה"י).
- 945 ט"ס הנ"ל – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא – עד"ז.
- 946 דמ' (קה"י).
- 947 ל' תיכונה חג"ת שבחג"ת האמיתיות ל' פנימית חג"ת שבחב"ד האמיתיות (נוסף בקה"י).
- 948 נמחק בקה"י, ובכת"י הגוב"י.
- 949 שבבחי' (קה"י).

מאיר העץ חלק ג'

- 950 כסדרן ממש (קה"י).
951 כי (נוסף בקה"י).
952 נ"א פרטיות (בכת"י הגוב"י).
953 נמחק בקה"י.
954 נמחק בקה"י.
955 האלו (קה"י).
956 נמחק בקה"י.
957 והנה מורא עם הכולל כמנין רמ"ח (נוסף בקה"י).
958 הנאמר בשמשון רק הם נכנסין תוך גוף ז"א ועיין בפע"ח שער העמידה סוף שער י' (נמחק בקה"י).
959 קהילת יעקב מ"ב
960 נמחק בלש"ו.
961 קהילת יעקב, שעה"ק עז ע"ב.
962 נמחק בקה"י
963 בבחינתה – קה"י, ליתא בכת"י (הגוב"י).
964 נמחק (קה"י וכן בכת"י הגוב"י).
965 כמו שנבאר – קה"י
966 בערך הבינה היא מבחי' חזה ולמטה של כל פרצוף בהיותה שלם בפרצוף א' ובתבונה זו שהיא ראשונה היא בית הרחם (כת"י הגוב"י).
967 דמוחין [דז"א] כנ"ל – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא - והמוחין כנ"ל.
968 העשותם צלם (קה"י ולש"ו).
969 מבינה (קה"י לש"ו וגוב"י).
970 ששם – קה"י.
971 וגבורות דאמא (קה"י).
972 "ובירכין דילהו"ן נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "ולכך".
973 נקרא צלם נמחק בקה"י.
974 בי' ספירות (נוסף בקה"י).
975 כמו שנבאר (קה"י).
976 הראשונים (קה"י כת"י הגוב"י).
977 בצלם דחכמה (כת"י הגוב"י)
978 החכמות (קה"י).
979 קה"י גורס את המוסגר.
980 נמחק בקה"י.
981 דיוד"ן (נוסף בקה"י).
982 אחר (קה"י).
983 בו' (קה"י), מ' נמחק בסכ"י וכצ"ל והוא ו"ס ראשונים כו' ובנ"א מתלבש בי"ס ראשונות (הגוב"י).
984 כוללת (קה"י).
985 מלבושם (קה"י, והגוב"י)
986 הג' (קה"י).
987 נמחק בלש"ו ובגוב"י מכת"י.
988 נמחק בקה"י.
989 ועל זה (קה"י).
990 הג' (נוסף בקה"י).
991 המוסגר מופיע בקה"י.
992 דאמא (קה"י).
993 וכמו שנבאר לקמן (קה"י).
994 ובה (קה"י).

מאיר העץ חלק ג'

- 995 נמחק בקה"י. והבחי' זו נקרא ז"א (כת"י הגוב"י).
- 996 בה (קה"י).
- 997 המוחין (נוסף בקה"י)
- 998 ובחי' (קה"י)
- 999 ההה"ן (קה"י).
- 1000 למה שנבאר (קה"י).
- 1001 דז"א (נוסף בכת"י הגוב"י).
- 1002 כי כבר ביארנו (נמחק בקה"י).
- 1003 ה' מלך (נוסף בקה"י).
- 1004 נמחק בקה"י.
- 1005 בקה"י כאן מופיע ה'נלע"ד חיים' המובא בסוף הפרק.
- 1006 ואלו (קה"י).
- 1007 בקה"י נמחק, ופיסקא זו איננה הערה אלא המשך דברי הע"ח הנ"ל.
- 1008 מים (לש"ו).
- 1009 ה"ק (לש"ו).
- 1010 יהיו (קה"י ולש"ו).
- 1011 "שהם נ', לבחי" – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "אך בבחינת התפשטותם".
- 1012 ולא נ' כמו למעלה וזהו ההפרש שיש בבחינתם למעלה בגולגלתא שהם נ' ובבחינתם למטה שאינם רק מ"ט (קה"י).
- 1013 הרמוזים (קה"י).
- 1014 והנה ה"פ מים גימ' ת"ן כי הוא סוד תן פחדך כמ"ש במקומו כי ת"ן פחדך בגימ' ב"פ מנצפ"ך (כת"י הגוב"י).
- 1015 כמו שידעת (קה"י).
- 1016 חיים (נוסף בקה"י).
- 1017 דז"א (נוסף בקה"י).
- 1018 למעלה בכח"ב (קה"י).
- 1019 מ"ב קהילת יעקב, שעה"ק עו ע"ד.
- 1020 דז"א הנ"ל בדרוש שקדם והתפשטותם תוך ז"א (קה"י).
- 1021 יוצאות (קה"י).
- 1022 נמחק בקה"י.
- 1023 סתום (נוסף בקה"י).
- 1024 השלישי – קה"י.
- 1025 קה"י גורס את המוסגר.
- 1026 קה"י גורס את המוסגר.
- 1027 נ"א וב' שלישי (הגוב"י).
- 1028 הגדולה (קה"י).
- 1029 חסד שבגבורה (הגוב"י כת"י).
- 1030 נמחק בקה"י.
- 1031 ת"ת שבגבורה (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).
- 1032 נמחק בקה"י.
- 1033 ונצח שבגבורה (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).
- 1034 הוד שבגבורה (קה"י).
- 1035 נמחק בקה"י.
- 1036 גבורות הת"ת (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).
- 1037 עליון דגבורה (קה"י).
- 1038 ג' הגבורות (קה"י).
- 1039 א' (קה"י).
- 1040 גבורות (נוסף בקה"י).

מאיר העץ חלק ג'

- 1041 מיסוד אמא (נוסף בקה"י).
- 1042 הוא מה שגרם חטא אדה"ר ע"ש (נמחק בקה"י).
- 1043 ספר הליקוטים עב ע"ג (לש"ו).
- 1044 והרמז לשם אלקים הוא כך: כי מ"ם גימ' פ', ומ"ם עם ד' אותיות עם ב' כוללים הרי פ"ו גימ' אלהים (כת"י הגוב"י).
- 1045 ספר הליקוטים ג ע"ד.
- 1046 דרך הגרון (כת"י הגוב"י).
- 1047 נ"א בחי' (הגוב"י).
- 1048 דמנצפ"ך כי הזרוע הוא סתום וארוך כעין נ' פשוטה (כת"י הגוב"י).
- 1049 מ"ק דרושים, שעה"ק עו ע"ד.
- 1050 נמחק בדרושים
- 1051 דאימא (דרושים).
- 1052 והנה המאציל העליון ית', לו נתכנו עלילות מקושרות זע"ז, ובכונה גמורה עשה מתחלה פי יסוד דאימא צר ודחוק, כדי שירדו החסדים בתחלה, ואח"כ הגבורות, לפי שהגבורות צריכות להתפשט בגופה דנוק', ואם היה פיו רחב, היר הגבורות שטבעם אש קל מן המים, ויצאו בתחלה, ויתפשטו בו"ק ז"א, כיון שמוצאות שם מקום רחב. ואז החסדים לא ימצאו מקום להתפשט, וילכו אל הנקבה. ולכן עתה שפיו צר, יצאו בתהלה החסדים, שהם מים כנז"ל, והם מוצאים המקום פנוי, ויתפשטו בו"ק ז"א, וכאשר יצאו אחריהם הגבורות, לא יהיה להם מקום, ויצטרכו לירד עד היסוד, ומשם ילכו בנקבה, כמו שיתבאר לקמן:
- והנה יורדים, הה' חסדים ומתפשטים בחג"ת נ"ה דז"א. כל חסד מהם, בספירה אחת. האמנם יש שנוי א' בהם, והוא, כי הנה היסוד עצמו דאימא, בפרק עליון בראשיתו, מחובר בפירקין עילאין, עם ראשי ב' ירכין דנצח הוד דאימא, כנראה בחוש העין, כי בתחתית הגוף הנק' ת"ת, במקום המתניים, משם צומחין ויוצאים הנה"י ושלשתם מחוברים יחד שם, ובחי' עליונה הזאת, היא המתלבשת בדעת דז"א, ומתפשטת עד הגרון. ובזה תבין, למה ג"ר דז"א נקשרות יחד, ואינם בג' קוים, מפוצלים ונפרדים, כמו החג"ת והנה"י וזכור זה (שעה"ק).
- 1053 מקום הדעת (דרושים, הגוב"י מכת"י).
- 1054 כנראה בחוש העין, כי בתחתית הגוף הנק' ת"ת, במקום המתניים, משם צומחין ויוצאים הנה"י ושלשתם מחוברים יחד שם, ובחי' עליונה הזאת, היא המתלבשת בדעת דז"א, ומתפשטת עד הגרון. ובזה תבין, למה ג"ר דז"א נקשרות יחד, ואינם בג' קוים, מפוצלים ונפרדים, כמו החג"ת והנה"י וזכור זה (שעה"ק).
- 1055 נמחק בדרושים.
- 1056 דאמא (נוסף בדרושים)
- 1057 נמצא כי (דרושים).
- 1058 דז"א (נוסף בדרושים).
- 1059 תחתונים דת"ת (דרושים).
- 1060 "חלל ופנוי" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "מופנה חלל ומקום פנוי".
- 1061 "מפי יסוד דאמא שהוא צר" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "כדי".
- 1062 דאמא (נוסף בדרושים).
- 1063 והנה המאציל העליון ית', לו נתכנו עלילות מקושרות זע"ז, ובכונה גמורה עשה מתחלה פי יסוד דאימא צר ודחוק, כדי שירדו החסדים בתחלה, ואח"כ הגבורות, לפי שהגבורות צריכות להתפשט בגופה דנוק', ואם היה פיו רחב, הרי הגבורות שטבעם אש קל מן המים, ויצאו בתחלה, ויתפשטו בו"ק ז"א, כיון שמוצאות שם מקום רחב. ואז החסדים לא ימצאו מקום להתפשט, וילכו אל הנקבה. ולכן עתה שפיו צר, יצאו בתחלה החסדים, שהם מים כנז"ל, והם מוצאים המקום פנוי, ויתפשטו בו"ק ז"א, וכאשר יצאו אחריהם הגבורות, לא יהיה להם מקום, ויצטרכו לירד עד היסוד, ומשם ילכו בנקבה (שעה"ק).
- 1064 מאחורי (דרושים).
- 1065 המכוון כנגדה מאחוריו כנודע – נמחק בדרושים.
- 1066 גבורת (דרושים).
- 1067 וגבורת (דרושים).
- 1068 גבורת (דרושים ולש"ו).
- 1069 נמחק בדרושים.

מאיר העץ חלק ג'

1070	נמחק בדרושים.
1071	מכאן עד סוף הקטע נמחק בדרושים.
1072	קהילת יעקב
1073	ביחד (קה"י), ביסוד (לש"ו).
1074	נמחק בקה"י.
1075	פחות שליש מתמתקות בג' חסדים ביסוד דרך ירידה וב"ג ושלוש תחתונות הן מתמתקות דרך וכו' (כת"י הגוב"י).
1076	נתגלית (קה"י).
1077	מתגלים אורם והארתן נמחק בקה"י, ובמקומו איתא מתגלית הארתן.
1078	בחלל (קה"י).
1079	מאירין מבפנים נמחק בקה"י.
1080	עת (קה"י).
1081	נמחק בקה"י.
1082	וצ"ע כי גם בחול בשינת הלילה לוקחתם על ידי אימא עצמה וצ"ע וע"ש (קה"י).
1083	בכוונת נעילת י"כ (נמחק בקה"י).
1084	"בעטרה ואז" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "בנסירה".
1085	נמחק בקה"י.
1086	נמחק בקה"י.
1087	נמחק בקה"י.
1088	נמחק בקה"י.
1089	נמחק בקה"י.
1090	נמחק בקה"י ובלש"ו, וגורסים את המוסגר.
1091	עצמם בגופא (לש"ו).
1092	היותה (קה"י ולש"ו).
1093	הגבורות (קה"י).
1094	גבורות (קה"י).
1095	מ"ה דב"ן - לש"ו.
1096	נמחק בקה"י.
1097	עי' אריכות במב"ש מה ע"ב, שהדם שלא נברר הוא דם הלידה כי יש בהם קליפות רבות.
1098	קה"י.
1099	ו' (קה"י).
1100	שהם בחי' (קה"י).
1101	"הד" נמחק בקה"י וגורס את המוסגר.
1102	נמחק בקה"י.
1103	הארתן (קה"י).
1104	ובביאורי (קה"י).
1105	גבורת החסד (קה"י).
1106	וגבורת החסד (קה"י).
1107	דז"א (קה"י).
1108	גבורת החסד (קה"י).
1109	"בגבורות ז"א" נמקה, ובמקומו איתא "בגבורה דז"א".
1110	כשנכנסין בנוקבא נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "בז"ת דנוק".
1111	ז' (נוסף בקה"י).
1112	שהם מים (נוסף בקה"י).
1113	נמחק בקה"י.
1114	דאמא אשר שבק אבא בביאה ראשונה בסוד רוחא (כת"י – הגוב"י).
1115	נמחק בקה"י.
1116	ובהוא (קה"י).

מאיר העץ חלק ג'

- 1117 הצדיקים שקדמו (כת"י הגב"י).
1118 כי שורש (קה"י), ששורש (כת"י הגוב"י).
1119 נמחק בקה"י.
1120 קה"י.
1121 1121 ("ה"ח) הב' חסדים וב"ש ת"ת המגולין" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "ה' חסדים התחתונים המגולים".
1122 1122 קלק"ל כמנין ס"ר (קה"י)
1123 נר"ה (קה"י).
1124 1124 מהצית (קה"י ולש"ו).
1125 1125 שלהם המשיכום (קה"י).
1126 1126 "הדעת שבז"א (ונוקבא)" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "החסדים והגבורות".
1127 1127 שבו (נוסף בקה"י ולש"ו)
1128 1128 וכולם (קה"י ולש"ו).
1129 1129 הג"ר הסתומים בנה"י דתבונה ולכן צריך בחי' חסדים לעלות כדי להאיר אל האורות הסתומים המתלבש בנה"י דתבונה ולכן לא יוכלו החסדים לכנוס בז"א דרך ירידה וכו' (כת"י הגוב"י).
1130 1130 נמחק בקה"י.
1131 1131 זה (נוסף בלש"ו).
1132 1132 דבחי' (קה"י).
1133 1133 קה"י.
1134 1134 משם (קה"י).
1135 1135 חו"ב (קה"י), חו"ב דז"א (כת"י הגוב"י).
1136 1136 ע"ש דעת המכריע (נמחק בקה"י).
1137 1137 נמחק בקה"י.
1138 1138 נמחק בקה"י ובכת"י הגוב"י, שני (נוסף בלש"ו).
1139 1139 וממלא אדרין ואכסדרין עלילות שונות זו מזו (נוסף בקה"י).
1140 1140 נ"ה (קה"י).
1141 1141 נמחק בקה"י.
1142 1142 דאבא או אמא (קה"י).
1143 1143 חסדים וגבורות (קה"י).
1144 1144 קהילת יעקב, שעה"ק עה ע"ב.
1145 1145 בתחילה (נוסף בקה"י).
1146 1146 ההוא (נוסף בקה"י).
1147 1147 דז"א (נוסף בקה"י).
1148 1148 נמחק בקה"י.
1149 1149 "מל' דמל' שבתבונה" נמחק בקה"י וכן הוא בכת"י בגוב"י, ובמקומו איתא "רחל ומלכות שבתבונה השלישית".
1150 1150 ודרז"ל אין התורה מתקיימת כו' (נמחק בקה"י).
1151 1151 כי (נוסף בקה"י).
1152 1152 אצלנו (נוסף בקה"י).
1153 1153 נמחק בקה"י.
1154 1154 דתבונה (קה"י).
1155 1155 דבחי' (קה"י).
1156 1156 דתבונה (קה"י).
1157 1157 דתבונה (קה"י).
1158 1158 דתבונה (קה"י).
1159 1159 דתבונה (קה"י).
1160 1160 "עטרה יסוד תבונה" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "עטרת יסוד דתבונה".

מאיר העץ חלק ג'

- 1161 "כנודע כי עטרת יסוד דתבונה הוא בדעת דז"א" נמחק בקה"י.
1162 והקרקע היא במל' בסוד אסתר קרקע עולם היתה (שעה"ק).
1163 "מחמת כללות האור" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מכללות קיבוץ האורות".
1164 דתבונה (קה"י).
1165 דתבונה (קה"י).
1166 דתבונה (קה"י).
1167 התבונה (קה"י).
1168 חלקי (נוסף בקה"י).
1169 הקודם (נוסף בקה"י).
1170 המוחין (קה"י).
1171 (אחר י"ג שנים כי המוחין ההם הם עיקריים הראויים להוליד) (נוסף בקה"י).
1172 נר"ה (קה"י).
1173 "הגדלות דז"א" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הגדלת הז"א".
1174 דז"א (נוסף בקה"י).
1175 נמחק בקה"י.
1176 של הוד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא שלו.
1177 בדרוש זה (נוסף בקה"י).
1178 נמחק בקה"י.
1179 לתת (קה"י).
1180 ומגדילם (קה"י).
1181 גידול השני (נ"א הגוב"י).
1182 "עתה מהתועלת הא" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מה תועלתם".
1183 דתבונה (קה"י).
1184 "מחוץ נה"י" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "חוץ מנה"י".
1185 נמחק בקה"י.
1186 והכלי (קה"י).
1187 נמחק (בקה"י).
1188 החיצוניות ופנימיות (קה"י).
1189 נמחק בקה"י.
1190 התחתון דת"ת (קה"י).
1191 פנימיותו (קה"י).
1192 כלל (נוסף בקה"י).
1193 נמחק בקה"י.
1194 דתבונה (קה"י).
1195 קה"י גורס את המוסגר.
1196 שליש החסד התחתון (קה"י).
1197 נמחק בקה"י וגורס את המוסגר.
1198 דז"א משליש (קה"י).
1199 נמחק בקה"י.
1200 "עליית החסד אל הכתר, וזהו" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הזו".
1201 לבארו (קה"י).
1202 "הם סתומים" נמחק בקה"י ובמקומו גורס "הסתומים".
1203 להגדילם (קה"י).
1204 דז"א (קה"י).
1205 שלישים (נוסף בקה"י).
1206 האחר (קה"י).
1207 הא' (קה"י).

מאיר העץ חלק ג'

האחר (קה"י).	1208
שנעשה (קה"י).	1209
נמחק בכת"י (הגוב"י).	1210
נ"א דנר"ה (קה"י והגוב"י).	1211
קהילת יעקב, שעה"ק עג ע"א.	1212
נמחק בקה"י.	1213
וצלמים (קה"י).	1214
ע"ד הנ"ל - נמחק בקה"י, וכן בהגוב"י כת"י.	1215
"המוחין דצלם" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "צלם המוחין".	1216
להשקות את הגן (נמחק בקה"י).	1217
קה"י גורס את המוסגר.	1218
כאן מופיע הנלע"ד חיים כי צ"ע בקה"י ולא לקמן	1219
בין ב' פרקין (קה"י).	1220
אהי"ה דיודי"ן (נוסף בקה"י).	1221
הנעשית צלם אל ז"א (שעה"ק).	1222
בגופא נמחק בקה"י וגורס את המוסגר.	1223
נמחק בקה"י.	1224
נמחק בקה"י.	1225
בחי' שליש נמחק בקה"י.	1226
נמחק בקה"י.	1227
אורות (נוסף בקה"י).	1228
נמחק בקה"י.	1229
קהילת יעקב	1230
כחם (קה"י, לש"ו, והגוב"י).	1231
נמחק בקה"י.	1232
נמחק בכת"י (הגוב"י).	1233
אם (קה"י).	1234
נ"א כח"ב (הגוב"י).	1235
נ"א ת"ת (נוסף בהגוב"י).	1236
בהעטרה (נוסף בלש"ו).	1237
גם כן נמחק בקה"י.	1238
אחר (קה"י).	1239
נמחק בקה"י.	1240
תחתון דת"ת (קה"י).	1241
כלים (קה"י).	1242
התחתון דת"ת (קה"י).	1243
כמו הנה"י החדשים המתחלקים לג' קוים (נוסף בהגוב"י).	1244
כלי (קה"י).	1245
באורכו (קה"י).	1246
ונסמך (קה"י).	1247
שלה (לש"ו).	1248
דז"א הוא נמחק בקה"י, ובמקומו איתא הם מתחילים.	1249
זולתי (קה"י).	1250
נמחק בקה"י.	1251
דתבונה (קה"י).	1252
קרני (קה"י).	1253
שלו (קה"י).	1254
נמחק בקה"י.	1255

מאיר העץ חלק ג'

- 1256 עד החזה שלו (נוסף בקה"י).
- 1257 נמחק בקה"י.
- 1258 נמחק בקה"י.
- 1259 י"ס (קה"י).
- 1260 דקדלא (קה"י).
- 1261 נמחק בקה"י.
- 1262 קוצא (קה"י).
- 1263 זעיר עד כנגד (נוסף בקה"י).
- 1264 מהת"ת הנאחז (גוב"י כת"י).
- 1265 קהילת יעקב
- 1266 נה"ם (קה"י).
- 1267 דאימא (קה"י ונ"א הגוב"י).
- 1268 קוין (קה"י).
- 1269 להעלות (קה"י).
- 1270 ולעשותו מוח ממש (קה"י וכן בגוב"י).
- 1271 נמחק בקה"י.
- 1272 קה"י גורס את המוסגר.
- 1273 סדר (קה"י).
- 1274 שאר (נוסף בקה"י).
- 1275 הו' (קה"י).
- 1276 ויום א' נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "או ז' שנים" (קה"י).
- 1277 קה"י גורס את המוסגר.
- 1278 ט' ויום א' נמחק בקה"י, ובמקומו איתא ח' ויום א' שהם ט'.
- 1279 נמחק בקה"י.
- 1280 ה"ח (נוסף בקה"י).
- 1281 נ"א ובחור"ג ובר"ק (הגוב"י).
- 1282 נמחק בקה"י.
- 1283 ויום א' (נמחק בקה"י).
- 1284 בקה"י פיסקה זה מוחלפת על הפיסקה הבא.
- 1285 החסדים (קה"י).
- 1286 "ולא מגדלות דר"ק והתפשטותן לט"ס, ואיך" נמחק בכת"י הגוב"י, ובמקומו איתא "ומהגדלות דר"ק בהתפשטותם לט"ס הם".
- 1287 נמחק בקה"י.
- 1288 ע"י שעה"ק ע ע"א וז"ל: ואחר שביארנו התחלקות החסדים בכל קומת ז"א, נבאר מה שביארנו לעיל, כי ע"י כן נגדל הז"א ל"ס שלמות, ונתקנו הכלים של המוחין. והענין הוא, כי הנה נתבאר, שחצי תחתון של הת"ת דא"א, ממנו נעשה חב"ד דז"א, בב' זמני ראשונים שלו, שהם, זמן העיבור, שהיה בבחי' תלת כלילן בתלת. ובבחי' היניקה, שהיה לו ו' קצוות. ועתה אחר זמן היניקה, עד תשלום י"ג שנה, נגדל באופן זה, כי החב"ד הראשונים הנזכר נתעלו עתה, ונעשו כלי אחד לבד, הנקרא כתר. ובתוכו נכנס אותו שליש אור החסד כנז'. ואח"כ הו' קצוות שלו הראשונים, חג"ת, נה"י, גם הם הגדילו, ע"י החסדים העולים כנז', באופן זה, כי הנצח והחסד שבקו ימין, יש בהם ו' פרקין, שהם ו' שלישים, הגדילו והיו ט' שלישים.
- 1289 קה"י גורס את המוסגר.
- 1290 קהילת יעקב
- 1291 דרושים, שעה"ק עא ע"ד.
- 1292 הנוק' (דרושים).
- 1293 ברחם אשה נמחק בדרושים.
- 1294 נגמרים ליכנס (דרושים).
- 1295 והמוחין של יניקה נתלבו בלבוש האמצעי דנה"י דתבונה והמוחין האמיתיים של י"ג שנים נתלבו בלבוש הפנימי של נה"י דתבונה (נוסף בדרושים).

מאיר העץ חלק ג'

- 1296 מג' בחי' (דרושים).
- 1297 שהם (דרושים).
- 1298 וז"ס (דרושים).
- 1299 הנוק' (דרושים).
- 1300 ונמצא שיש חב"ד דאבא וכן דאמא (נוסף בדרושים).
- 1301 בסוד הבינה (דרושים).
- 1302 ומקומה ממקום שהיה תחלה פה תבונה – נמחק בדרושים.
- 1303 א' (נוסף בדרושים).
- 1304 דנוק' דאמא (דרושים).
- 1305 להלביש (דרושים ולש"ו).
- 1306 כמבואר בדרוש ברכת כהנים (נוסף בדרושים).
- 1307 הראשונים דנה"י נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא הנה"י הראשונים.
- 1308 לג"פ ג"ר נעשו חב"ד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "לג' חלקים ואז ג' פרקים נעשו כח"ב".
- 1309 נמחק בדרושים.
- 1310 ג' אמצעיות דתבונה וא' בנה"י דתבונה והנה ב' בחינות אלו הם ב' בחינות צ"ל מצלם כי תחילה ברדתם ירידה ראשונה בחג"ת (נוסף בדרושים).
- 1311 עושים (דרושים).
- 1312 צל (דרושים ולש"ו).
- 1313 לומר (נוסף בדרושים).
- 1314 הוא (נוסף בדרושים).
- 1315 ואין אנו צריכים לומר זה (נוסף בדרושים).
- 1316 ולפי (לש"ו).
- 1317 צ"ל לפירש אחר - נמחק בדרושים ולש"ו.
- 1318 המוחין (דרושים ולש"ו).
- 1319 בד"ר (דרושים ולש"ו).
- 1320 נזכרים (דרושים).
- 1321 שנויים א' נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא טעם אחר.
- 1322 המחברם כעין (דרושים).
- 1323 אז צורת (דרושים).
- 1324 שעה"ק עג ע"ב. חזרה על דרוש ג'.
- 1325 בענין (נוסף בדרושים הגוב"י).
- 1326 נבתאר במ"א (נוסף בדרושים).
- 1327 זמן (נוסף בדרושים).
- 1328 בסוד כל המוחין בכללותם והנלע"ד כי מה שמנה מורי זלה"ה סדר הי"ג שנים וכו' (נוסף בדרושים).
- 1329 ונעל"ד (שעה"ק).
- 1330 ע"י (נוסף בדרושים).
- 1331 מכנים (דרושים).
- 1332 שגם במוחין (דרושים).
- 1333 בג"ר דז"א נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא בתוך הז"א.
- 1334 "שהיו וכו' אמת בעת" נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא "צריך שתדע כי מן העת".
- 1335 שהוא ט' נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא שהיו בשית.
- 1336 "עלאין ו" נמחק בדרושים ולש"ו.
- 1337 דרושים גורס את המוסגר.
- 1338 מכאן אין חזרה על לעיל
- 1339 כ' (דרושים).
- 1340 "יום אחד" נמחק בדרושים.

מאיר העץ חלק ג'

- 1341 והנה ז' שנים ויום א' אלו עם שנים שני היניקה הם ט' שנים ויום א' שביאתו ביאה כנודע (סנהדרין סט ע"ב) וכי כבר נכנסו בו כל המוחין ואמנם כשתסיר מהם ג' פרקין עילאין ישאר בן ו' שנים ויום א' (נוסף בדרושים).
- 1342 מן ו' שנים ויום א' (נוסף בדרושים).
- 1343 דאמא (נוסף בדרושים).
- 1344 ל"מ (נוסף בדרושים).
- 1345 ויום א' (נוסף בדרושים).
- 1346 מוחין (נוסף בדרושים).
- 1347 נמחק דרושים.
- 1348 והמצוה היא בסוד הנוק' (נוסף בדרושים).
- 1349 ואז נכנסים המוחין פנימיים דאבא צ' של צלם כי הלא עיקרם אינם רק ג' מוחין חב"ד הם ג' שנים (נוסף בדרושים).
- 1350 דאבא (נוסף בדרושים).
- 1351 גבול (דרושים).
- 1352 אלא שלשים (נוסף בדרושים).
- 1353 דרושים גורס את המוסגר.
- 1354 דז"א (נוסף בדרושים).
- 1355 ודרחל של הביורין מוסגר בלש"ו.
- 1356 בספר כ"י הוא סיום דרוש ז' (הגוב"י).
- 1357 קהילת יעקב
- 1358 נמחק בקה"י.
- 1359 קה"י ואדם ישר.
- 1360 כפי הנראה לענ"ד (קה"י).
- 1361 הצורות (אדם ישר וקה"י).
- 1362 נברא או נוצר או נעשה (אדם ישר וקה"י).
- 1363 הכלים (אדם ישר וקה"י)
- 1364 ולבוש (אדם ישר וקה"י).
- 1365 עיין בזוהר משפטים (נוסף באדם ישר).
- 1366 קה"י ואדם ישר.
- 1367 ונבאר תחילה ענין צלם האדם צריך שתדע כי כמה מיני כללים הם בלתי מספר ונאמר עתה הכללים ונבון יוסף לקח דע וכו' (אדם ישר וקה"י).
- 1368 בבחי' (קה"י).
- 1369 י' (אדם ישר וקה"י).
- 1370 שהם נר"ן – נמחק באדם ישר וקה"י.
- 1371 ורידים (לש"ו).
- 1372 נמחק באדם ישר וקה"י.
- 1373 נמחק באדם ישר וקה"י.
- 1374 ורכ"ד (נוסף בקה"י).
- 1375 אחר (אדם ישר וקה"י).
- 1376 אחר (אדם ישר וקה"י).
- 1377 שעה"ק מח ע"א.
- 1378 מיני (נוסף בשעה"ק).
- 1379 מיני (נוסף בשעה"ק).
- 1380 הכולל (שעה"ק).
- 1381 יר"ה עה"כ בגימ' ריו (שעה"ק).
- 1382 שהם כולם אלהים – נמחק בשעה"ק.
- 1383 יניקה (שעה"ק והגוב"י מכת"י).
- 1384 והוי"ה דמ"ה עם הפשוט שלה שהוא בגי' כ"ו (נוסף בשעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

- 1385 שעה"ק מד ע"ג ד"ה ענין המוחין.
1386 נתלבש (שעה"ק).
1387 נתלבש (שעה"ק).
1388 נתלבשו (שעה"ק).
1389 המוסגר נמחק בשעה"ק.
1390 ע' ספר הליקוטים ג ע"ג ושעה"ק מח ע"ב ושם עח ע"ג
1391 דע כי המוחין נחלקים לצלם ודע (הגוב"י כתי"י).
1392 ובינה נקרא אלקים חיים (נמחק בשעה"ק).
1393 נמחק בשעה"ק.
1394 נמחק בשעה"ק.
1395 פי' להיות הסיבה לצורך עשיית אדם שהוא ז"א ונוק' ביחד אז צריך שישתתפו שניהם
או"א בעשייתו.
1396 עשה אותו הזכיר צלם א' לבד גם הזכיר עושה א' כמו שאמר הכותב עשה ולא עשו
(שעה"ק).
1397 א' שבא לו מן אמא (שעה"ק).
1398 שעה"ק מד ע"ד.
1399 ושניהם תוך ז"א (שעה"ק).
1400 "והנה ה"ג" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ה"ח שבדעת נתפשטו עד ההוד שבו והה"ג
שבדעת".
1401 דעת דנוק' דז"א (שעה"ק).
1402 בבחי' כל (שעה"ק).
1403 דאמא (שעה"ק).
1404 נכנסים (שעה"ק).
1405 מתלבשים (נוסף בשעה"ק).
1406 אור בזרועותיה (לש"ו).
1407 עור (לש"ו).
1408 צר (לש"ו).
1409 קה"י
1410 ושס"ה גידין (נמחק בקה"י).
1411 הה"ח (כ"תי הגוב"י).
1412 קה"י
1413 נצח החיצוניות (קה"י). ליתא בכת"י (הגוב"י)
1414 חכמה שבחסד נצח החיצוניות (קה"י).
1415 נמחק בקה"י.
1416 לט' פרקים (קה"י).
1417 לט' פרקים (קה"י).
1418 לט' פרקים (קה"י).
1419 קה"י
1420 נמחק בקה"י.
1421 "ונודע כי הו"ק הם הנקראים" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "ונודע כי הו"ק הם מכללם
הנה"י ונקראים".
1422 נמחק בקה"י.
1423 המוסגר נמחק, ובמקומו איתא מג' עדרי צאן שהם נה"י וזו לוקחת חציים התחתון (כת"י
הגוב"י וקה"י).
1424 שעל שמם (קה"י).
1425 נמחק בקה"י.
1426 כאן פרק חדש בכת"י (הגוב"י).
1427 נמחק בקה"י.

מאיר העץ חלק ג'

- 1428 כולם (קה"י ולש"ו).
- 1429 זמן (נוסף בקה"י).
- 1430 עליונים (נוסף בקה"י).
- 1431 "בעבור החג"ת עצמן" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "בעיבור עצמן".
- 1432 ויניקה (קה"י).
- 1433 בט"פ (קה"י).
- 1434 נמחק בקה"י.
- 1435 קה"י גורס את המוסגר.
- 1436 גדלות (נוסף בקה"י).
- 1437 שהם (קה"י).
- 1438 נמחק בקה"י.
- 1439 והנשמה נתגלית במוח העומד בחב"ד דז"א, כי שם חב"ד דנה"י וחב"ד דחג"ת וחב"ד דחב"ד (נמחק בקה"י).
- 1440 בכלים (קה"י).
- 1441 בתיכונים (קה"י).
- 1442 שהם (קה"י).
- 1443 דאמצעיות (קה"י).
- 1444 שבנפש לחב"ד (קה"י).
- 1445 מחיצוניות (נוסף בקה"י).
- 1446 נמחק בקה"י.
- 1447 קה"י
- 1448 לבד (נוסף בקה"י).
- 1449 "ג' כללות" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "בכללות".
- 1450 חלוקות (נוסף בקה"י).
- 1451 בו ט' ספירות (קה"י).
- 1452 קה"י גורס את המוסגר.
- 1453 וזה נראה יותר אמיתי ואפשר ג"כ באופן אחר. כי ז"א יצא בב' בחינות, החיצונה והתיכונה, אשר ב' בחינות אלו הוא בחינת ו' קצוות לבד בין שניהם כנז"ל. אך הפנימיות לא נכנסה בו עד אחר התיקון. והנוק' לא יצאת רק בבחינת נקודה אחד לבד, ר"ל כי לא נגלית בה רק בחי' המלכות שבכל א' מהט' ספירות של בחינת החיצונית שלה, ולכן היו בז"א ג' זמנים לבד שהם בעיבור ד' תחתוניות נה"ם, וביניקה חג"ת, ובגדלות חב"ד. אך במלכות היתה ד', בחינות א' נקודה, והיא בסוד מלכות שבה, שנית כשגדלה גם נה"י, ג' כשגדלה גם חג"ת, רביעית כשגדלה גם חב"ד. ואלו הד' זמנים הם כנגד ד' הה"ן שבשם ב"ן, והם נקראים ד' נשים, וכולם בחינה חיצונית שלה לבד. והטעם כי כיון שהיא בחינת מלכות, לכן היה בה זמן שלא היה בה רק מלכות לבדה. אך ז"א שאינו נקבה, לא היה בו זמן הנקודה שהוא של מלכות לבד רק תמיד היה ו"ק (קה"י).
- 1454 קה"י
- 1455 קה"י גורס את המוסגר.
- 1456 הבינה (קה"י).
- 1457 בי"ע (נוסף בקה"י).
- 1458 משם (קה"י).
- 1459 נמחק בקה"י.
- 1460 בט"פ (קה"י).
- 1461 שלה (נוסף בקה"י).
- 1462 שמ' דצלם דז"א (קה"י) "כי מלכות" נמחק.
- 1463 אוצ"ח
- 1464 בבא (אוצ"ח).
- 1465 רצה המאציל העליון לתקנם כי – נמחק באוצ"ח.
- 1466 (ויתקשרו ויתחברו יחד) – מוסגר באוצ"ח.
- 1467 (נ"א מאוחד) (אוצ"ח).

מאיר העץ חלק ג'

- 1468 אוצ"ח גורס את המוסגר
1469 נמחק באוצ"ח
1470 כלילן - אוצורת
1471 דמוחין (נוסף באוצ"ח).
1472 מוסגר באוצ"ח
1473 מבר"ש לז ע"א
1474 החיצוניות הם מציאת העולמות ופנימיות הם בחי' הנשמות והענין כי – מוסגר באוצ"ח
1475 דז"א נמחק באוצ"ח וגורס את המוסגר
1476 בני אדם מוסגר באוצ"ח
1477 (נ"א ואמנם) אוצ"ח
1478 המקדימים שלום (מבר"ש).
1479 אוצ"ח, מבר"ש לז ע"ב, שעה"ק עח ע"ג.
1480 והנה נתבאר לעיל כי בחי' החיצוניות קודם אל הפנימיות, ועכ"ז נבאר תחילה בקיצור גדול ענין הפנימיות, ואח"כ בפ' הבאים נבאר ענין החיצוניות, כי דוגמתן ממש היה בפנימיות, ואין הפרש ביניהם אלא במספר חדשי העיבור כנז', ומן החיצוניות תלמוד אל הפנימיות בכל שאר הבחי'.
- הנה אחר שהיו תרין עיבורין ויניקה א' של החיצוניות, חזר פעם ב' א"א להזדווג מיניה וביה בבחי' פנימיותו, ולא נתלבש תוך או"א כמו שהיה בחיצוניות, שהלבישו זר"ן בסוד תלת כלילן בג' בנה"י דא"א ואו"א הלבישו לזר"ן. אמנם כאן בפנימיות לא היה כן, אכן א"א מיניה וביה נזדווג בנוק', והמשיך בחי' פנימות אל זר"ן אשר משם נמשכו נמשות הצדיקים כנ"ל.
- גם יש בזה הפרש אחר, כי בחיצוניות הלבישו נה"י דאריך לחג"ת שלו ונכללו בהם. אך עתה בפנימיות, נכללו נה"י דאריך בחג"ת שלו, ונוסף על זה כי גם חג"ת שלו נכללו ונתלבשו בחב"ד שלו. ונמצאו עתה שנה"י שלו כלולין בג' וג' שהם ט', ונכללו יחד כל הט' ספירות דא"א, ומשם נמשך זה הפנימיות דז"א, והיה בעיבור ט' חדשים כמנין תשעה ספירות דאריך שנכללו יחד. ואז מזה העיבור הא' של הפנימיות דאריך שנזדווג מיניה וביה, ממנו נעשה פנימיות גופא דזו"ן, שהם בחי' ו"ק פנימים שבהם. אח"ך היה זמן היניקה בסוד הפנימיות דז"א, ולא קבלתי ענינה. ואח"כ היה עיבור ב' של מוחין של פנימיות זו"ן, וזה היה זוג עליון גדול מאד, כי הז"ת דעתיק יומין שנתלבשו בשבעה תיקוני דגולגלתא דאריך כנז' בש"ג ח"ב פ"ב, מהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזו"ן, ולכן עיבור הזה נמשך שבעה חדשים כנגד ז"ת דעתיק. ואמנם בחצי העליון של ספי' החסד דעתיק יומין אין להם שום השגה כלל בשום אפשרות, ומכ"ש משם ולמעלה. ולכן ז' חדשים האלו אינן שלמים, וז"ס משארז"ל כל היולדת לשבעה יולדת למקוטעים, כי כל עיבור שבעה נמשך מכאן ואינם שלמים לסיבה הנז'. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים, וז"ס אותם הצדיקים הגדולים שכולם נולדו לז' חדשים מקוטעים, כמו משה ושמואל ופרץ וזרח, כי כל אלו הנשמות נמשכין מז' דעתיק שבז' דגולגלתא דא"א, והבן זה (מבר"ש).
- 1481 ח"א פב ע"א (אוצ"ח).
1482 "מיוחד לעשות (נ"א ונקרא) נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "מאוחד נקרא".
1483 מוסגר באוצ"ח
1484 שלו באו"א (אוצ"ח), ו"של או"א נמחק.
1485 (נ"א ובבא) (אוצ"ח).
1486 כלילן (נוסף באוצ"ח).
1487 יחד (נוסף באוצ"ח).
1488 נמחק באוצ"ח.
1489 בחינותם (אוצ"ח).
1490 "וא"א טפל לז' נמחק באוצ"ח,, ובמקומו איתא "אלא שהוא ע"י היות א"א מתלבש בתוכם".
1491 הא' (אוצ"ח ולש"ו).
- כי או"א לא הוצרך בהם רק זיווג א' דאריך, אמנם בזו"ן הוצרכו תרין זיווגים, א' דא"א, וא' דאו"א. והטעם הוא, כי או"א כבר היה להם מציאותם ע"י הדיקנא ושערות רישא דא"א, ולא היה חסר להם רק בחי' נה"י שלהם והמוחין, כי זה תלוי בזה, הנה"י בביאת המוחין כנזכר שם. אמנם זר"ן עדיין לא היה להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך זיווג הא' דא"א להמציא לו את מציאותו

מאיר העץ חלק ג'

הראשון לעשותו בחי' תלת כלילן בג' ע"י עיבור הא', כי בחי' זו היא העיקר שהם שרש ז"א, ואח"ך היה עיבור ב' של המוחין ע"י זיווג אר"א. ואל תתמה איך המוחין הגדולים נעשו ע"י זיווג אר"א, ובחי' ג' כלילן בג' נעשו ע"י זיווג א"א עצמו, שהוא למעלה מהם. והענין, כי המציאות וההויה הראשונה שהם הו' קצוות הוא העיקר, ולכן נעשה ע"י א"א, כי מכחו נעשה כל מציאות האצילות, ובו נתלים כולם ומלבישים אותו כנודע. אמנם המוחין שהם תוספת הטובה, הם ע"י אר"א, כי אינו שורש המציאות של זר"ן.

גם טעם אחר קרוב לזה תבינהו כמש"ל, ששאל טורנפוס את רבי עקיבא, איזה מעשים נאים של הקב"ה או של ב"ו וכו', וכונתו היתה לשאול למה ברא הקב"ה את האדם פגום וחסר ע"י הערלה, והוצרך להתקן ע"י בני אדם המוהלים אותו אחר שנולד. והשיב לו, כי השי"ת עושה העיקר והשורש והמציאות הראשון, ורוצה שאח"כ ע"י בני אדם יגמר תיקוני האמיתי, דוגמת החיטים שהם מציאות הראשון, ואח"כ בני אדם בוררים וטוחנים ומרקדים ולשין ואפין ומתקנים, וכל תקונם נעשה על ידיהם, ונעשים אח"ך גלוסקאות יפות.

גם יש ט"א והוא לסיבת הא"א בעצמו, והוא כי הנה נתבאר בש"א ח"ב פ"ג כי אר"א זר"ן הם הם לבושי א"א לגופא דיליה, שאר"א מלבישין אותו מן הגרון עד טיבורא דאריך, שהוא בסוף ב' שלישי הת"ת שלו, וזר"ן מלבישים אותו מן הטיבור עד סיום קומתו. והנה עתה, קודם תיקון זר"ן, היה א"א חציו ולמטה מגולה, והיה צריך להתלבש, ולכן הוצרך הוא בעצמו להזדווג מיניה וביה, להוציא את זר"ן כדי שיתלבש בהם, כי גם לסיבתו היה הז"א בבחינת תלת כלילן בג' כמש"ל בע"ה בפ"ה, ולכן זיווג הזה לעיבור הא' דזר"ן, היה ע"י אריך אנפין עצמו. אמנם, עיבור ב' דמוחין, שכבר א"א איננו צריך אל לבושים, כי כבר נתלבש, ואז אין צורך אל העיבור ההיא רק אל זר"ן עצמו, לכן נעשה זיווג של צורך עיבור הב' ההוא ע"י אר"א, שהם העליונים מזר"ן, ונמשכו להם המוחין על ידיהם.

ודע, כי אע"פ שאנו אומרים כי זה העיבור הא' היה ע"י זיווג אריך, ועיבור הב' דמוחין היה ע"י זיווג אר"א, הכונה היא כי בעיבור הא' עיקר הזיווג היה בא"א, לסיבות הנ"ל, אמנם להיות מדרגה אר"א גדולה על זר"ן, אי אפשר לזר"ן לקבל הארת א"א אלא על ידם, ולכן אחר שעיקר הזיווג נעשה בא"א, ומשם נמשך העיקר, אח"ך נעשה זיווג גם באר"א, וקבלו אותו המציאות שנעש' בזיווג אריך, ומהם ניתן לזר"ן ע"י זיווגם גם הם. נמצא כי בעיבור הא' שהוא להמציא ו' קצוות ז"א, היה עיקר הזיווג מן א"א עצמו, וזיווג אבא ואימא טפל לו, כמ"ש שהיה ז"א בתוך אבא ואימא בעיבור הראשון הזה, ובפ"ח נתבאר היטב זה ע"ש. אך בעיבור ב' דמוחין, זיווג אבא ואימא היה העיקרי אז להמשיך להם מוחין, אלא שהיה ע"י התלבשות אריך בתוכם כנודע, כי תמיד הוא מתלבש בהם.

ודע, כי זה הזיווג שאנו אומרים שהיה בא"א לצורך עיבור הא' דז"א, הנה נחלק לתרין זיווגים: הא', הוא נקרא זיווג עליון בסוד נשיקין. והב', נק' זיווג תחתון בסוד היסוד. וכבר נתבאר בחי' אלו הב' מיני זיווגים. ונמצא כי תחלה נזדווג א"א לעיבור זה בזיווג עליון דנשיקין, ומשם נמשכה טיפת זיווג ההוא העליון עד היסוד בו, ושם נעשה זיווג ב' תחתון, ומשם חזרה לצאת טיפה ההוא ונמשכה באר"א, וגם הם נזדווגו והמשיכום לזר"ן, ואז נשארה בסוד עיבור במעי אימא, כמ"ש כל זה בע"ה בפ"ח ט' וי'. והנה מציאות זיווג זה של הנשיקין העליון שבאריך יתבאר בפ"ו, ולכן נבאר תחילה סדר התלבשות והתכללות דא"א מיניה וביה זר"ן ואר"א, וע"י כל זה ההתלבשות נעשו הזיווגים דא"א ואר"א כמ"ש בפרק הבא בע"ה (מבו"ש לו ע"ג).

1492 אוצ"ח גורס את המוסגר

1493 והיו (נוסף באוצ"ח). כי המשכה הוא ו' וגם הז"א הוא ו' לכן נמשך מווי"ן והיה בסוד עיבור

(כת"י הגוב"י)

1494 הראשונים (נוסף באוצ"ח).

1495 בז"א (נוסף באוצ"ח).

1496 אוצ"ח

1497 הא' (אוצ"ח).

1498 נמחק באוצ"ח

1499 הא' (אוצ"ח).

1500 מוסגר באוצ"ח

1501 ומהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזר"ן (אוצ"ח).

1502 (דמוחין) (אוצ"ח).

1503 "הז' דעתיק (המלובשים) בז' דגולגלתא" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "הז' דעתיק (הז' דגולגלתא".

1504 מ"ק שעה"ק מד ע"ד

1505 עלאה שבהויה (נוסף בשעה"ק)

מאיר העץ חלק ג'

- 1506 ההיא (נוסף בשעה"ק).
- 1507 אחור באחור (שעה"ק).
- 1508 נתנה (שעה"ק).
- 1509 שבו (נוסף בשעה"ק).
- 1510 זרעין כפולין (שעה"ק).
- 1511 דחיד וגרון נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הם תוך בטן אמא".
- 1512 שהוא אות ו' שם הוא בסוד שם מ"ב ואח"כ הרגל של הו' מרמז שהיא ג"כ כלולה מו"ק והרי הנה"י וכו' (כת"י הגוב"י)
- 1513 נמחק בשעה"ק.
- 1514 ו"ק (שעה"ק).
- 1515 נמחק בשעה"ק.
- 1516 אחדות א' (לש"ו וכן בכת"י הגוב"י)
- 1517 שעה"ק מז ע"א
- 1518 כנגד ט"ס הנז' אמנם המוחין האלו של עיבור (נוסף בשעה"ק).
- 1519 ולכן נקרא מוחין של חיצוניות (נוסף בשעה"ק).
- 1520 מוחין (נוסף בשעה"ק).
- 1521 במה שלמעלה מהם (נוסף בשעה"ק).
- 1522 בז"א (שעה"ק).
- 1523 ובזה יתבאר לך היטב מה ענין הפנימיות והחיצוניות (נוסף בשעה"ק).
- 1524 דאקרי אה"ה כלו' דאנא זמין להולדא (נוסף בשעה"ק).
- 1525 שעה"ק נב ע"א
- 1526 הם ב' פרצופים שלמים (נוסף בשעה"ק).
- 1527 ז"א (שעה"ק).
- 1528 שהם הג' ראשונות (שעה"ק).
- 1529 הראשונה הנק' אימא (שעה"ק).
- 1530 בסוד ו' של הוי"ה (שעה"ק).
- 1531 הז"א (שעה"ק).
- 1532 שהוא (שעה"ק).
- 1533 שעה"ק גורס את המוסגר.
- 1534 נקראת (נוסף בשעה"ק).
- 1535 מן הת"ת ולא מן המלכות נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא אל הז"א ולא אל הנוק'.
- 1536 אמנם (שעה"ק).
- 1537 שהם נה"י שבו (נוסף בשעה"ק).
- 1538 מכאן עד סוף פיסקא לא מופיע בשעה"ק, ובמקומו איתא:
 ובזה הנז"ל, יתבאר לך חלוק והפרש, שיש בין שמות או"א, אל שמות חו"ב, הנזכר בס"ה. כי או"א, הוא מציאות אחד. וחו"ב הם למטה, שהם תרין מוחין דז"א. ולמעלה ג"כ נתבאר הדרוש הזה, ומצאת שם כי תדרשנו. ופעם אחרת. שמעתי ממורי ז"ל, כי אחר שנולד ז"א, נתהוו ונעשו בחי' מוחין אל ז"א, ואז עלו חג"ת דז"א הראשונים, ונעשו בחי' כלים אל המוחין ההם, ונתעלו להיות במדרגת חב"ד, והנה"י נתעלו בסוד ח"ג ת"ת, ואז מרוב הארת המוחין ההם, נתנוצצו ונאצלו נה"י אל ז"א.
- 1539 שעה"ק סט ע"ד דרוש ב'
- 1540 בלי ראש ובבחי' (נוסף בשעה"ק).
- 1541 ונוק' לא הייתה אז רק בחי' המלכות (נוסף בשעה"ק).
- 1542 בז"א ואח"כ הד' יהודה בסופם הוא נוק' (שעה"ק).
- 1543 כשנולד כי אז נתפשטו ו"ק שבו והיו בחי' ו' שלימה ולא זעירא (שעה"ק).
- 1544 ומקומה היה נקודת העוקץ התחתון שבסוף ו' שלימה (שעה"ק).
- 1545 ואז נשלם ב"ס גמורות ונוק' נגדלה ג"כ כמוהו (שעה"ק).
- 1546 ד' (שעה"ק).

מאיר העץ חלק ג'

- 1547 בסוד מיעוט הירח (שעה"ק).
- 1548 העליון שביצירה (נוסף בשעה"ק).
- 1549 ספר הדרושים, שעה"ק עא ע"ב, פ ע"א.
- 1550 נמחק בדרושים.
- 1551 הוא סוד (נ"א על דרך) הז"א עצמו – נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "שהוציאו את ז"א והוא עצמו המלביש את א"א מחצי ת"ת תחתון שבו ולמטה"
- 1552 התחתון (נוסף בדרושים).
- 1553 הכולל (שעה"ק).
- 1554 סוד (נוסף בדרושים).
- 1555 נמחק בדרושים.
- 1556 ההם (נוסף בדרושים).
- 1557 לאלף אלפין (נוסף בשעה"ק).
- 1558 כל זה נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ג' המוחין ההם".
- 1559 פרטות – נוסף בשעה"ק.
- 1560 בסיבת (דרושים).
- 1561 שנתמלאות (דרושים).
- 1562 וז"ס (דרושים).
- 1563 במוח (דרושים).
- 1564 שבשם אלקים נמחק בדרושים.
- 1565 נמחק בכת"י הגוב"י ולש"ו.
- 1566 נמחק בדרושים, והלש"ו גורסו.
- 1567 הנעשית מאלו האלהים שהם מוחין דקטנות אבל עיקר מוח אינו אלא מן החכמה (שעה"ק).
- 1568 הוא אש שמתקמט ואינו מתרחב (נוסף בשעה"ק).
- 1569 ואות א' (דרושים).
- 1570 נמחק בדרושים.
- 1571 ל"ב (נוסף בשעה"ק).
- 1572 הבינה (דרושים).
- 1573 תחלה כדי - נמחק דרושים.
- 1574 דורשים גורס את המוסגר.
- 1575 נוסף בשעה"ק: והנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, כי ג' בחי' יש במוחין אלו דגדלות דז"א, שהם ג' אותיות צלם. וזהו פירושם האמיתי, כבר ידעת, כי להוליד אלו המוחין, הוצרך חכמה להכליל בישראל סבא. והוצרכה בינה לרדת למטה, עד מקום התבונה, ונכללה בה. ושם למטה, היה הזווג של א"א, והוציאו טפות מוחין אלו, ונתעכבו שם זמן העיבור בבטן התבונה. ואח"כ ילדה התבונה את המוחין האלו, ויצאו בסוד הלידה מן הרחם, שהוא היסוד שבה, ולחוט, ושם נתגלו מוחין אלו, בבחי' גילוי. והנה עתה, נה"י התבונה, הם למעלה מראשו של ז"א. והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו, ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א, ועדיין לא נתלבשו בנה"י דתבונה. הבחי' הב' הוא, שהנה"י של התבונה, נכנסים ומתלבשים תוך הקרומות, שהם בחי' הראש, שהיה לו לז"א בזמן היניקה, כנז"ל, ואז המוחין הנז' דגדלות דז"א, נכנסים ומתלבשים תוך הנה"י דתבונה, שנתלבשו בתוך הקרומות כנזכר.
- הבחי' השלישית הוא, אח"כ, כי נגדלים חג"ת דז"א, ועולים למעלה, ומהם נעשה עצם הגלגלת, המכסה וחופה על הקרומות הנזכר. ועתה, הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלתא דז"א. ואלו הם הג' בחי', שנתבארו אצלינו במקום אחר, בסוד אותיות, צל"ם. וצ"ל. וצ'. והם, בתחלה, המוחין מגולים אחר לידתם. השנית, כשנתלבשו תוך הנה"י דתבונה. והכוונה לומר, כי גם הנה"י דתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א. ועדיין לא היה בו גלגלתא, ולכן עדיין אין זה נקרא הכנסה ברישא דז"א. והג', כשנעשה להם גלגלתא ממש, ולבחי' זו אנו קוראים הכנסת המוחין ברישא דז"א ממש.
- 1576 סוד (נוסף בדרושים).